

dels för abonnemang å fjärrskriftsförbindelser med ett belopp av 112 500 kronor, varav 33 500 kronor beräknats för engångskostnader i form av inträdesavgifter för ledningar och stationsutrustningar, dels för radioutsändningar av svenska väderleksobservationer med ett belopp av 59 000 kronor och dels slutligen för papper till teleprinterapparater och reperforatorer med ett belopp av 12 000 kronor.

I sin skrivelse den 31 augusti 1946 har *institutet* framlagt förslag om anvisande av anslag till telegramkostnader m. m. för nästa budgetår. Institutet erinrar om, att det i anslaget ingående beloppet av 59 000 kronor för radioutsändningar av svenska väderleksobservationer vore beräknat för ersättning till telegrafverket för utsändning av observationer från 20 stationer 4 gånger dagligen ävensom av aerologiska observationer. Kungl. Maj:t hade emellertid den 12 juli 1946 medgivit, att utsändning av väderleksobservationer finge ske från 20 stationer 8 gånger dagligen. Kostnadsökningen härför hade av institutet uppskattats till 5 000 kronor för månad eller 60 000 kronor för år. I skrivelse den 21 augusti 1946 hade institutet vidare, sedan frågan utretts i samråd med telegrafstyrelsen, framlagt förslag om att såväl radioutsändningen av svenska väderleksobservationer som regionalutsändningarna från Bromma flygplats skulle ske i institutets regi. I anslutning härtill hade institutet under anslaget till avlöningar föreslagit, att medel måtte beräknas för avlönande av härför behövlig personal. Med utgångspunkt från att radioutsändningarna under nästa budgetår skulle anordnas i den omfattning och på det sätt, som nu angivits, har institutet beräknat de avgifter, som skulle betalas till telegrafverket såsom ersättning för användande av verkets anläggningar, till sammanlagt 54 360 kronor. Då en viss utökning av sändningarna torde bli behövlig, syntes emellertid för desamma böra upptagas ett oförändrat belopp av 59 000 kronor.

Beträffande det i anslaget för innevarande budgetår inräknade beloppet av 33 500 kronor till engångskostnader för fjärrskriftsförbindelser uttalar institutet, att det redan nu vore tydligt, att ifrågavarande anläggningar icke kunde färdigställas före budgetårets utgång, varför beloppet borde upptagas på nytt i anslaget för budgetåret 1947/48.

Utgifterna för papper till teleprinter och reperforatorer har institutet för nästkommande budgetår beräknat till 22 000 kronor, varav 4 000 kronor belöpa på försvarsväsendets radioanstalt och 18 000 kronor på institutet.

Under förmälan att någon ändring i övrigt av anslagsberäkningen icke ifrågasattes hemställer institutet, att anslaget för nästa budgetår måtte anvisas med 334 000 kronor eller med 10 000 kronor mera än för innevarande budgetår.

Vad angår beräkningen av kostnaderna för radioutsändningar av väderleksobservationer torde jag få erinra om att jag i det föregående under punkten 43 tillstyrkt institutets förslag om viss personalökning för utförande av dessa utsändningar i institutets regi. Institutets beräkning av de sakliga kostnaderna för berörda utsändningar har icke givit mig anledning till annan

Departements-
chefen.

erinran än att jag funnit det av institutet för ändamålet föreslagna beloppet 59 000 kronor böra minskas med 4 000 kronor. Enligt vad jag inhämtat räknar institutet numera med att förenämnda engångskostnader för fjärrskriftsförbindelser skola komma att belasta innevarande budgetårs anslag. Vid sådant förhållande bör den av institutet för nästa budgetår beräknade anslagssumman reduceras med 33 500 kronor. Institutets anslagsberäkning synes i övrigt böra godtagas. I enlighet med vad sålunda anförts förordar jag, att anslaget upptages med (334 000 — 4 000 — 33 500) 296 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 296 500.

[48.] 6. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m., reservationsanslag.** För detta ändamål finnes för budgetåret 1946/47 anvisat ett reservationsanslag av 49 300 kronor. Av anslaget är ett belopp av 17 800 kronor beräknat för underhåll av radiostationer. Av detta belopp ha 14 800 kronor avsetts för underhåll och förnyelse av den radioutrustning hos försvarsväsendets radioanstalt, som användes för institutets räkning för radiomottagning av utländska väderlekstelegram.

I sin skrivelse den 31 augusti 1946 har *institutet* meddelat, att enligt vad radioaustalten upplyst det för budgetåret 1947/48 till underhåll av stationer m. m. erforderliga beloppet kunde beräknas till 8 000 kronor, innebärande en minskning av 6 800 kronor. Då anslagsbehovet i övrigt vore oförändrat, föreslår institutet, att för ändamålet måtte äskas ett till 42 500 kronor sänkt anslag.

Departements-
chefen.

Med biträdande av institutets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 42 500.

[49.] 7. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget har för innevarande budgetår anvisats med 96 300 kronor. Kungl. Maj:t har den 7 juni 1946 fastställt följande stat för anslagets användning:

	Stat.	
	Utgifter.	Kronor
1. Sjukvård, <i>förslagsvis</i>		2 500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>		30 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>		39 400
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>		25 000
5. Biblioteket, <i>högst</i>		2 000

Summa kronor 98 900

Särskilda uppbördsmedel.

Försäljning av publikationer	2 600
	<u>Nettoutgift kronor 96 300</u>

Av posten till expenser ha beräknats för bränsle, lyse och vatten förslagsvis 4 000 kronor och för övriga expenser högst 35 400 kronor.

I sin skrivelse den 31 augusti 1946 har *institutet* hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte ökas med 16 100 kronor till 112 400 kronor. Av den föreslagna ökningen hänföra sig 1 500 kronor till anslagsposten Sjukvård och återstoden, 14 600 kronor, till delposten Övriga expenser.

Beträffande sjukvårdskostnaderna hänvisar institutet till den föreslagna ökningen av personalen samt till belastningen å anslagsposten under det sistförflutna budgetåret.

Vidkommande medelsbehovet för övriga expenser framhåller institutet, att detta behov komme att avsevärt stegras på grund av ökad åtgång av kartblanketter m. m. för såväl flygväderlekstjänsten som för den allmänna väderlekstjänsten samt enär verksamheten i allmänhet utvidgats och vissa inventarier måste anskaffas för den nytillkommande personalen. Sålunda beräknades cirka 8 000 kronor vara erforderliga för nyanskaffning av inventarier på grund av den betydligt utvidgade verksamheten vid institutet och flygväderlekstjänsterna.

Statskontoret har i sitt utlåtande den 16 september 1946 över institutets framställning uttalat, att en begränsning av delposten Övriga expenser till förslagsvis 40 000 kronor syntes böra övervägas.

Vid genomförande av den av mig förordade förstärkningen av institutets personalorganisation lär en uppräknig av förevarande anslag i den omfattning institutet föreslagit vara erforderlig.

Departements-
chefen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 112 400.

[50.] 8. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen.** För detta ändamål finnes å riksstaten för budgetåret 1946/47 uppfört ett anslag av 5 000 kronor, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 7 juni 1946 skall disponeras enligt i huvudsak följande fördelning:

	Kronor
Arvoden för observationer	3 000
Underhåll, utrustning, bränsle, lyse och expenser	2 000
	<u>Summa kronor 5 000</u>

I sin skrivelse den 31 augusti 1946 har *institutet* föreslagit, att för budgetåret 1947/48 till geofysiska undersökningar i Riksgränsen måtte äskas ett oförändrat anslag av 5 000 kronor.

Departements-
chefen.

Med biträdande av institutets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen* för budgetåret 1947/48 anvisa ett anslag av..... kronor 5 000.

[51.] 9. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten, förslagsanslag.** Anslaget, som är avsett för avlönande av personalen vid de lokala flygväderlektjänsterna, är för innevarande budgetår anvisat med 326 600 kronor. Genom beslut den 7 juni 1946 har Kungl. Maj:t, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1946/47, fastställt *dels* personalförteckning för väderlekstjänst för luftfarten (se statsläggaren s. 403), *dels ock* följande

Avlöningsstat.		Kronor
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>		288 600
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		38 000
		Summa kronor 326 600

I samband därmed har Kungl. Maj:t *dels* medgivit, att vid väderlekstjänsten för luftfarten må finnas inrättade extra ordinarie tjänster i följande lönegrader:

Befattning	Lönegrad
Meteorolog	högst Eo 20
Förste meteorologassistent	» Eo 15
Meteorologassistent	» Eo 12,

dels ock föreskrivit, att anslagsposten Avlöningar till icke-ordinarie personal icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas med mer än det belopp, högst 10 000 kronor, vilket erfordras såsom arvode åt ersättare för förste statsmeteorologen Alf Nyberg under tiden för honom jämlikt Kungl. Maj:ts beslut samma dag beviljad tjänstledighet.

I sin skrivelse den 31 augusti 1946 har *institutet* till en början framhållit, att förevarande anslag, vari även inräknats ett belopp av 12 000 kronor till arvode åt den befattningshavare, som erfordrades för handhavande vid institutet av olika arbetsuppgifter i samband med flygväderlekstjänsten, i övrigt huvudsakligen vore avsett för avlönande av följande personal vid de lokala flygväderlekstjänsterna.

Flygväderlekstjänst	Stats- meteorolog	Meteorolog	1:e meteorolog- assistent	Meteorolog- assistent	Kontorsbiträde
Stockholm/Bromma	1	7	1	5	11
Göteborg/Torslanda	1	4	1	5	5
Malmö/Bulltofta	1	2	1	4	4
Norrköping	—	—	1	—	1
Visby	—	—	1	—	1
Sundsvall/Härnösand...	—	—	1	—	1
Karlstad	—	—	1	—	1

I anslutning härtill meddelar institutet, att av personalen vid Bromma 2 meteorologer och 5 biträden vore avsedda för den speciella atlantväderlekstjänsten, medan 6 meteorologer och 6 biträden samt alla meteorolog-assistenterna beräknats för den europeiska trafiken.

Jag torde här få erinra om att Kungl. Maj:t den 16 augusti 1946 bemyndigat institutet att, för anordnande av väderlekstjänst för atlanttrafiken vid Bromma flygplats, med lufttrafikföretaget American Overseas Airlines träffa avtal om tillhandahållande för institutet av högst fyra för atlant-tjänsten kvalificerade och av institutet godkända meteorologer mot att institutet betalar lufttrafikföretaget ett belopp av högst 750 kronor för varje meteorolog per månad att utgå av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Med stöd av detta bemyndigande har antalet meteorologer vid Bromma flygplats ökats med två.

Genom samtidigt meddelat beslut har Kungl. Maj:t vidare medgivit, att institutet må tills vidare under budgetåret 1946/47 anställa *dels* för flygväderlekstjänsten vid Stockholm/Bromma flygplats två biträden med arvode motsvarande lön enligt högst 4 löneklassen, *dels* för flygväderlekstjänsten vid var och en av Norrköpings, Visby, Sundsvall/Härnösands och Karlstads flygplatser i stället för ett biträde en meteorologassistent med arvode motsvarande lön enligt högst 12 löneklassen, *dels ock* för flygväderlekstjänsten vid Norrköpings flygplats ytterligare en meteorologassistent med arvode motsvarande lön enligt högst 12 löneklassen.

Med hänsyn till den väntade ökningen av lufttrafiken har institutet för budgetåret 1947/48 föreslagit en ytterligare förstärkning av personalen vid nästan alla flygväderlekstjänster samt inrättande av nya sådana tjänster vid ett antal flygplatser. Enligt institutet erfordras för nästa budgetår följande personal.

Flygväderlekstjänst	Stats-meteorolog	Meteorolog	1:e meteorolog-assistent	Meteorolog-assistent	Kontorsbiträde
Stockholm/Bromma . . .	1	12	1	6	14
Göteborg/Torslanda . . .	1	5	1	5	6
Malmö/Bulltofta	1	3	1	5	6
Norrköping	—	—	1	4	—
Visby	—	—	1	2	—
Sundsvall/Härnösand . . .	—	—	1	2	—
Karlstad	—	—	1	1	—
Örebro	—	—	1	2	—
Jönköping	—	—	1	2	—
Luleå	—	—	—	1	—

Det sålunda framlagda förslaget innebär i förhållande till den personaluppsättning, för vilken det för innevarande budgetår anvisade anslaget är beräknat, en ökning med 7 meteorologer, 2 förste meteorologassistenter, 16 meteorologassistenter och 2 biträden.

Till närmare motivering för den föreslagna personalökningen har institutet anfört i huvudsak följande.

Stockholm/Bromma: Den för närvarande behövliga personalen synes böra förstärkas med 1 meteorolog och 1 biträde för atlantväderlekstjänsten samt med 2 meteorologer och 1 meteorologassistent för den europeiska tjänsten.

Göteborg/Torslanda: Vid denna flygplats, som även skall utgöra reservlandningsplats för atlanttrafiken, måste öppethållningstiden beräknas utsträckt till hela dygnet. Härför kräves en ökning av personalen med 1 meteorolog och 1 biträde.

Malmö/Bulltofta: Även denna flygväderlekstjänst torde böra beräknas öppen dygnet runt. Med hänsyn till bristen på meteorologer och då atlanttrafik ej förekommer samt beredskapstjänst för meteorologerna i viss utsträckning kan tillämpas, synes emellertid meteorologpersonalen tills vidare böra begränsas till 4 meteorologer, d. v. s. en meteorolog mer än nu. I övrigt behöver personalen förstärkas med 1 meteorologassistent och 2 biträden.

Norrköping: Bland de smärre flygplatserna intager Norrköpings flygplats en särställning, enär den utgör reservlandningsplats för atlanttrafiken. Observationstjänst måste därför utföras dygnet runt av fullt kvalificerad personal. För ändamålet måste den i innevarande budgetårs anslag beräknade personalen förstärkas med 4 meteorologassistenter, varvid emellertid en i anslaget nu inräknad biträdestjänst kan utgå.

Visby: Vid denna flygplats beräknas endast dagtrafik förekomma. För betjäande av denna, varvid erforderliga prognoser erhållas från Bromma, samt för observationstjänst erfordras en personal av 3 meteorologassistenter, varvid förutsatts, att vissa nattobservationer kunna utföras av annan i tjänst varande personal vid flygplatsen. Ökningen utgör 2 meteorologassistenter, av vilka den ene ersätter ett för innevarande år beräknat biträde.

Sundsvall/Härnösand: För denna flygplats gäller vad nyss anförts beträffande Visby.

Karlstad: Under förutsättning att som hittills samarbete kan ske med personalen vid den militära observationscentralen, kan institutets personal begränsas till 2 meteorologassistenter, innebärande en ökning med 1 meteorologassistent. Samtidigt utgår en biträdestjänst, för vilken medel inräknats i innevarande års anslag.

Örebro och Jönköping: Enligt vad luftfartsstyrelsen meddelat, beräknas flygtrafiken på dessa städer bliva av sådan omfattning, att väderlekstjänster där böra inrättas. Institutet föreslår, att på vardera flygplatsen placeras 1 förste meteorologassistent och 2 meteorologassistenter.

Luleå: Den civila lufttrafiken begagnar sig av den militära flygplatsen och den där befintliga militära väderlekstjänsten. Då det torde kunna inträffa, att denna senare — särskilt under större flygvapenövningar — blir helt upptagen av sina militära uppgifter, synes det lämpligt, att viss civil väderlekspersonal finnes stationerad på denna viktiga plats, som nu utgör ändpunkten för Norrlandslinjen. För Luleå bör beräknas 1 meteorologassistent. Eventuellt synes samarbete kunna ske med flygvapnet på liknande sätt som äger rum med försvarsväsendets radioanstalt, varvid flygvapnet skulle anställa och avlöna meteorologassistenten men erhålla medel härför från institutet.

För den sålunda beräknade personalökningen erfordrades, fortsätter institutet, en höjning av anslagsposten till avlöningar åt icke-ordinarie personal med i runt tal 110 000 kronor samt av anslagsposten till rörligt tillägg med i runt tal 17 000 kronor. För löneklassuppflyttningar och normala befordringar från extra till extra ordinarie tjänst erfordrades vidare en

ökning av anslagsposten till avlöningar med 4 000 kronor och av posten till rörligt tillägg med 600 kronor. Därvid hade institutet förutsatt, att, med hänsyn till den krävande skifttjänstgöringen, befordran av kontorsbiträde från extra till extra ordinarie tjänst borde ske redan efter ett och ett halvt års tjänstgöring, vilken tjänstetid under nästkommande budgetår beräknades komma att uppnås av omkring 15 biträden.

Institutet framhåller slutligen, att dess beräkningar utförts med hänsyn till de minimikrav, som väntades från luftfartens sida. Man måste därför räkna med att ytterligare personalförstärkningar kunde bli nödvändiga. Anslaget borde såsom under de senaste budgetåren upptagas såsom förslagsanslag, och institutet borde efter medgivande av Kungl. Maj:t få företaga de personalförstärkningar, som kunde bli av behovet påkallade.

Under återopande av det anförda hemställer institutet, att för budgetåret 1947/48 måtte äskas ett med 119 600 kronor till 446 200 kronor höjt anslag, av vilket 390 600 kronor avsåges för avlöningar åt icke-ordinarie personal och 55 600 kronor för rörligt tillägg.

Personalföreningen vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har i sin skrivelse den 12 oktober 1946 uttalat, att de 26 kontorsbiträdena vid flygväderlekstjänsten borde uppflyttas till samma lönegrad som kanslibiträdena vid flygvapnets väderlekstjänst.

Statens organisationsnämnd har i utlåtande den 7 november 1946 över institutets framställning rörande väderlekstjänsten för luftfarten anfört i huvudsak följande.

Enligt vad organisationsnämnden under hand erfarit vid konferenser med representanter för lufttrafiken, väntas ifrågavarande trafik inom ett år ha ökat vid Bromma och Torslanda med 85—100 % och vid Bulltofta med 20 %. Jämväl vid övriga trafikflygplatser i landet förutses avsevärd trafikökning. Denna kommer givetvis att även för flygväderlekstjänsten medföra en ökad påfrestning, som måste taga sig uttryck i ökat personalbehov.

Beträffande den lokala flygväderlekstjänsten synes det ligga nära till hands att ifrågasätta en samordning åtminstone i vissa delar med trafiklednings-tjänsten vid flygplatserna och att härigenom personalökningen på båda dessa arbetsområden skulle kunna i viss mån begränsas. En sådan samordning har tidigare i samband med luftfartsstyrelsens inrättande varit föremål för överväganden men ansetts icke böra äga rum. Sedermera har enligt upp-gift frågan om en överflyttning av SMHI:s vid flygplatserna placerade personal till luftfartsstyrelsen diskuterats mellan institutet och styrelsen, men SMHI har ställt sig avvisande härtill. Såsom skäl härför har bland annat anförts, att den meteorologiska personalen vid flygplatserna i stor utsträckning utförde arbeten, som berörde ej endast flygväderlekstjänsten utan även den allmänna väderlekstjänsten. Meteorologtjänsten vid flygplatserna vore vidare mycket pressande, varför personalen måste tillåtas alternera mellan sådan tjänst och byråttjänst. En sådan anordning skulle icke kunna ifrågasättas, om personalen tillhörde luftfartsstyrelsen.

Från SMHI har under hand inhämtats, att vid konferenser mellan de nordiska ländernas meteorologiska institutioner behandlats frågan om ett intimare samarbete i fråga om flygväderlekstjänsten. Därvid skulle arbetslättnad för de särskilda institutionerna kunna åstadkommas genom en lämplig

arbetsfördelning. Kunde ett sådant samarbete etableras, komme detta sannolikt att öva inflytande på det framtida personalbehovet. Den personalökning, som SMHI nu begärt, vore emellertid icke av den storleksordning, att den påverkades av nu nämnda fråga.

För organisationsnämnden är det givetvis icke möjligt att på grundval av nu tillgängligt material taga ställning till huruvida de avsevärda personalökningar, som ifrågasätts, äro oundgängligen nödvändiga. En organisationsundersökning skulle vara av stort värde för ett bedömande, huruvida tjänsten i de olika verksamhetsgrenarna såväl inom det centrala organet som på flygplatserna är ordnad på mest rationella sätt och om icke genom arbetsförenklingsåtgärder personalökningen skulle kunna begränsas. En närmare utredning rörande möjligheterna att samordna väderlekstjänsten med trafikledartjänsten och kanske även med radiotjänsten i och för ett gemensamt utnyttjande av biträdespersonal m. fl. i fråga om expeditionsgöromål och andra mera rutinartade arbeten, som icke fordra speciell fackutbildning, kan även vara berättigad. En sådan samordning kunde måhända ske utan att personalen därför förflyttas från det verk den tillhör. Då emellertid flygtrafiken för närvarande är under snabb utveckling, kan det icke förväntas att en nu företagen organisationsundersökning skulle giva mera bestående resultat. Det synes organisationsnämnden därför lämpligt, att en viss stabilisering av lufttrafiken först avvaktas. Därefter bör en noggrann organisationsundersökning företagas, så att personal- och organisationsfrågorna bliva tillfredsställande lösta. I avvaktan på en sådan undersökning böra icke ordinarie befattningar tillsättas i större utsträckning än som under alla förhållanden beräknas motsvara ett minimibehov.

Departements-
chefen.

Som jag redan framhållit i samband med behandlingen av den centrala organisationen vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut har den svenska väderlekstjänsten för luftfarten under tiden efter det andra världskriget betydligt utökats för att kunna tillfredsställande tillgodose flygtrafikens behov. Den uppehåller numera, efter övertagande av de av vissa främmande länder i Sverige upprättade väderlekstjänsterna, ensam prognostjänsten inom landet icke blott för den inrikes och den europeiska trafiken utan även för atlanttrafiken. Den fortgående ökningen av flygtrafiken med därav föranledda krav på mera omfattande och tillförlitliga väderleksmeddelanden har under budgetåret 1945/46 och den förflutna delen av innevarande budgetår nödvändiggjort anställande av viss ytterligare väderlekspersonal vid flygplatserna utöver den ursprungligen beräknade. Institutets nu gjorda framställning om personalökning vid väderlekstjänsten för luftfarten och om medelsanvisning för detta ändamål under nästa budgetår motsvarar enligt vad institutet förklarat endast de minimikrav, som ställas från luftfartens sida.

Med hänsyn till den omfattning arbetet vid den lokala flygväderlekstjänsten kan beräknas få under nästa budgetår finner jag mig böra i huvudsak godtaga institutets förslag. Jag anser dock, att medel för den av institutet föreslagna personalen i Örebro, Jönköping och Luleå om sammanlagt 2 förste meteorologassistenter och 5 meteorologassistenter icke böra beräknas under anslaget, då någon reguljär flygtrafik på de båda förstnämnda städerna icke förekommer och väderlekstjänsten för den begränsade trafiken på Luleå torde kunna upprätthållas på samma sätt som hittills.

Anslaget bör även för nästa budgetår upptagas förslagsvis med hänsyn till svårigheten att nu bedöma omfattningen av den under budgetåret 1947/48 behövlige väderlekstjänsten för luftfarten.

Institutets i förevarande sammanhang gjorda uttalande rörande befordringsgången för biträdespersonalen vid flygväderlekstjänsten överensstämmer med vad jag i sådant hänseende under punkten 43 förordat beträffande motsvarande personal vid den centrala organisationen och föranleder därför icke någon erinran från min sida.

Enligt institutets förslag skulle förevarande anslag för nästa budgetår böra upptagas till 446 200 kronor. Därest såsom jag förutsatt medel icke beräknas för den av institutet föreslagna personalen i Örebro, Jönköping och Luleå, torde emellertid anslaget böra minskas med 31 600 kronor till 414 600 kronor. Å andra sidan medför den allmänna löne regleringen en uppräknig av anslaget med 214 400 kronor till 629 000 kronor. Av sist-nämnda belopp hänföra sig 593 400 kronor till posten Avlöningar till icke-ordinarie personal och 35 600 kronor till posten Rörligt tillägg.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlekstjänst för luftfarten* för budget-året 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 629 000.

[52.] 10. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer, förslagsanslag.** För anordnande av regelbundna radiosonduppsändningar vid Bromma och Torslanda samt å lämplig plats i Norrland finnes å riksstaten för budgetåret 1946/47 uppfört ett anslag av 288 100 kronor, för vilket Kungl. Maj:t den 7 juni 1946 fastställt följande

Stat.	
	Kronor
Avlöningar.	
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	55 600
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	8 500
	Säger kronor 64 100
Omkostnader.	
Radiosonder m. m.	224 000
	Summa kronor 288 100

I samband därmed har Kungl. Maj:t medgivit, att vid de aerologiska stationerna må finnas inrättade extra ordinarie tjänster i följande lönegrader:

Befattning	Lönegrad
Meteorolog	högst Eo 20
Förste meteorologassistent	» Eo 15
Meteorologassistent	» Eo 12

I sin skrivelse den 31 augusti 1946 har *institutet* rörande detta anslag till en början erinrat om, att anslaget vore beräknat för utförande av radiosonduppsändningar 2 gånger dagligen vid Bromma samt 1 gång dagligen vid

Torslanda och vid en lämplig plats i Norrland. Därjämte skulle ur anslaget avlönas 4 laboratorieassistenter för utförande av mätningar av höjdvindarnas riktning och styrka i samband med radiosonduppsändningarna vid Bromma. Något belopp för utrustning och förbrukningsmaterial för dessa radiovindhöjdsmätningar hade däremot ej beräknats, enär institutet utan ersättning fått tills vidare disponera den förutvarande amerikanska väderleksstationens utrustning och lager av material för ändamålet.

Med hänsyn till av PICAÖ uppställda krav i fråga om radiosonduppsändningarna föreslår institutet, att för budgetåret 1947/48 medel måtte beräknas för 2 sådana uppsändningar dagligen vid alla tre stationerna.

Då för utförande av en daglig radiosonduppsändning erfordrades 1 meteorolog och 1 laboratorieassistent, behövde vid bifall till institutets förslag personalen vid de aerologiska stationerna i Torslanda och i Norrland förstärkas med sammanlagt 2 meteorologer i Eo 18 och 2 laboratorieassistenter i Ex 12, vilket krävde en höjning av anslagsposterna till avlöningar och rörligt tillägg med omkring 18 400 kronor respektive 2 800 kronor.

För inköp av radiosonder m. m. hade i anslaget för innevarande budgetår för 1 radiosonduppsändning dagligen beräknats ett belopp av 48 000 kronor för stationen vid Torslanda samt ett belopp av 54 000 kronor för stationerna vid Bromma och i Norrland. Därjämte hade ett belopp av 14 000 kronor beräknats för vissa engångskostnader. Då inköpspriset för radiosonder väntades efterhand komma att sjunka, har institutet för budgetåret 1947/48 beräknat årskostnaden för radiosonder m. m. vid 1 uppsändning dagligen till 37 000 kronor för stationen vid Torslanda och till 41 000 kronor för de båda övriga stationerna. Den sammanlagda kostnaden för de föreslagna radiosonduppsändningarna skulle sålunda utgöra ($2 \times 37\,000 + 2 \times 41\,000 + 2 \times 41\,000$) 238 000 kronor, vilket belopp vore 14 000 kronor större än det i innevarande års anslag för ändamålet inräknade beloppet.

Radiovindhöjdmätningarna skedde nu, anför institutet vidare, på det sättet, att tillsammans med radiosonden uppsändes en särskild radiosändare. Riktningen till denna pejlades med hjälp av en särskild pejlingsram, och då sändarens höjd erhöles med hjälp av radiosondens angivelser, kunde läget i rymden i varje tidsmoment avläsas, varav sedan vindens riktning och hastighet kunde beräknas. För kostnaden för radiovindsändare jämte övertagande av den amerikanska markutrustningen syntes böra upptagas ett belopp av 60 000 kronor. I längden torde det dock, framhåller institutet, bliva billigare att övergå till pejling med hjälp av radar, och om priset på en lämplig radaranläggning skulle sjunka tillräckligt, syntes nyssnämnda belopp lämpligen böra disponeras för anskaffande av en dylik anläggning.

Institutet har slutligen gjort framställning om ett belopp av 25 000 kronor till apparatur och experimentkostnader för åskväderspejling. I sin skrivelse anför institutet härutinnan:

Under de senaste åren har institutet ägnat särskild uppmärksamhet åt studier av åskväders natur samt lagarna för deras rörelse och utbredning. Frågan har upptagits i samarbete med en av ingenjörsvetenskapsakademien

tillsatt åskkommission i speciellt syfte att lägga grund för säkrare åskprognoser samt vinna mer ingående kunskap om åskans geografiska fördelning över landet. Redan nu har med tillgång till det mera omfattande nät av rapporterande stationer, som organiserats i samverkan med vattenfallsstyrelsen, mera detaljerade åskprognoser kunnat ställas till vederbörandes förfogande. För dessa åskprognoser hava bland annat de aerologiska uppsändningarna av radiosonder visat sig vara av stort värde genom de upplysningar, som de lämna om de högre luftlagren.

En teknisk anordning, som för lokalisering av uppträdande åskväder visat sig vara av stor betydelse och som särskilt i England utvecklats till en praktisk metod att studera åskvädrens rörelse och fortplantning, består i åskvädrens pejling medelst härför apterade radioanläggningar. Liknande studier hava även utförts vid institutet för högspänningsforskning i Uppsala.

Det synes i hög grad önskvärt, att olika metoder för åskväderspejling underkastas prövning i direkt anslutning till institutets prognosverksamhet. Meteorologiska och hydrologiska rådet har också vid sitt sammanträde i juni 1946 tillstyrkt, att frågan upptages på institutets arbetsprogram.

För åskväderspejling enligt de metoder, som institutet haft tillfälle att taga kännedom om i England och vid högspänningsinstitutet i Uppsala, fordras minst två för detta ändamål avsedda radiostationer. Kostnaden för apparatur av svensk modell till en sådan station har uppskattats till omkring 8 000 kronor. Med hänsyn till övriga anläggningskostnader samt experimentella arbeten får institutet föreslå, att ett belopp av 25 000 kronor beräknas för försök rörande pejling av åskväder från två stationer. De praktiska försöken avses utföras vid institutets aerologiska stationer.

I enlighet med det anförda har institutet föreslagit, att till aerologiska stationer måtte för budgetåret 1947/48 äskas ett med 120 200 kronor till 408 300 kronor höjt anslag.

Till det av Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut i förevarande sammanhang framlagda förslaget om en utvidgning under nästa budgetår av den aerologiska undersökningsverksamheten har jag redan tagit ställning i samband med behandlingen av institutets äskanden beträffande den centrala organisationen. Under hänvisning till vad jag i det sammanhanget anfört förordar jag nu, att i enlighet med institutets förslag medel anvisas för anställande vid de aerologiska stationerna av ytterligare två meteorologer i Eo 18 och ytterligare två meteorologassistenter i Ex 12.

Institutets beräkning av kostnaderna för inköp av radiosonder har icke givit mig anledning till erinran, och jag har också funnit mig böra tillstyrka, att det av institutet begärda beloppet av 60 000 kronor till förvärv av radiovindsändare inräknas i anslaget. Däremot anser jag mig icke för närvarande böra biträda institutets förslag om anvisande av medel till apparatur och experimentkostnader för åskväderspejling. Jag har dock intet att erinra mot, att smärre förförsök för dylik pejling utföres i den mån nu ifrågavarande anslag eller anslaget till underhåll av stationer m. m. kan lämna tillgång till medel härför.

Den av mig förordade personalförstärkningen föranleder en ökning av posten till avlöningar till icke-ordinarie personal med 18 400 kronor. Den allmänna löneregleringen medför en ytterligare uppräkning av posten med 46 400 kronor till 120 400 kronor.

Departements-
chefen.

Posten till rörligt tillägg torde för nästa budgetår böra beräknas till 7 200 kronor.

Avlöningskostnaderna skulle i enlighet härmed böra upptagas till sammanlagt (120 400 + 7 200) 127 600 kronor och omkostnaderna till sammanlagt (238 000 + 60 000) 298 000 kronor. Det totala medelsbehovet för nästa budgetår uppgår alltså till 425 600 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologiska stationer* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 425 600.

[53] 11. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko.** För bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko finnes å riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett anslag av 8 000 kronor, som enligt Kungl. Maj:ts beslut den 7 juni 1946 skall disponeras enligt i huvudsak följande fördelning:

	Kronor
Arvode åt observator	4 200
Bränsle och lyse för observatoriet, expenser m. m.	1 800
Seismologiska och magnetiska arbeten samt tillfälliga biträden	2 000
	Summa kronor 8 000

Genom beslut den 23 augusti 1946 har Kungl. Maj:t medgivit, att institutet må under budgetåret 1946/47 taga i anspråk högst 1 800 kronor av förevarande anslag för täckande av resekostnads- och traktamentsersättningar, föranledda av genom sjökarteverkets försorg utav sakkunnig person utövad tillsyn av de geofysiska arbetena vid Abisko naturvetenskapliga station.

I sin skrivelse den 31 augusti 1946 har *institutet* föreslagit, att anslaget måtte för nästa budgetår äskas med oförändrat belopp av 8 000 kronor samt att bemyndigande i enlighet med Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 23 augusti 1946 måtte lämnas även för sagda budgetår.

Departements- Med tillstyrkan av institutets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t
chefen. måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko* för budgetåret 1947/48 anvisa ett anslag av kronor 8 000.

[54.] 12. **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till väderleksstation i Nordatlanten, förslagsanslag.** Enligt artikel XI i den i Chicago år 1944 slutna interimsoverenskommelsen angående internationell civil luftfart, till vilken överenskommelse Sverige anslutit sig, äger interimsrådet, då en medlemsstat önskar hjälp vid anordnande av flygplatser eller markorganisation inom sitt territorium, träffa anstalter för lämnande av sådan hjälp i den mån så kan ske enligt bestämmelserna i kap. XV i Chicago-

konventionen den 7 december 1944 angående internationell civil luftfart. Interimsrådet har den 13 november 1945 föreskrivit, att de åtgärder, som den provisoriska internationella civila luftfartsorganisationen (PICAO) vidtog jämlikt nyssnämnda artikel XI, i fortsättningen skulle ske under hänsyn till att dylika åtgärder borde omfatta även de öppna haven eller områden med obestämd suveränitet i den mån så erfordrades för att åstadkomma en lämplig markorganisation.

I skrivelse den 2 maj 1946 till svenska utrikesdepartementet begärde PICAO ett uttalande, huruvida och på vilket sätt Sverige skulle vara berett att delta i organisationen av väderleksskepp i Nordatlanten. Den 20 juli 1946 anmodade t. f. chefen för kommunikationsdepartementet *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut* att gemensamt med *cheferna för marinen och flygvapnet* samt *luftfartsstyrelsen* ävensom efter samråd i erforderlig utsträckning med telegraf- och lantbruksstyrelserna samt kommerskollegium verkställa utredning i ämnet.

Med skrivelse den 6 september 1946 överlämnade myndigheterna den verkställda utredningen, i vilken förordades, att Sverige skulle delta i den föreslagna organisationen, närmast i den formen att Sverige tillsammans med Norge åtog sig driften av den station på 66° N 02° E, som föreslagits i det Norske Hav. Därjämte angåvos vissa preliminära kostnader för Sveriges deltagande i anskaffning och drift av skeppet.

Genom beslut den 13 september 1946 uppdrog Kungl. Maj:t åt kansli-rådet H. Berglund och byråchefen A. K. Ångström att såsom Sveriges representanter delta i en av PICAO anordnad konferens i London mellan de s. k. Nordatlantstaterna rörande väderlektjänsten i Nordatlanten.

I skrivelse den 9 november 1946 ha *de delegerade* lämnat en redogörelse för konferensens förhandlingar och resultat, vilka sammanfattats i en slutakt (Final act) och i en internationell överenskommelse (International Agreement on North Atlantic Weather Observation Stations), båda av den 25 september 1946.

Överenskommelsen, vilken undertecknats av de svenska delegaterna, går ut på att fasta väderleksstationer i Nordatlanten skola upprättas och vidmakthållas på lämpliga ställen med början senast den 1 juli 1947. Organisationen skall omfatta 13 väderleksstationer, av vilka en, stationen M, skall finansieras och drivas av Sverige, Storbritannien och Norge gemensamt. Övriga stationer skola bekostas och drivas sju av Amerikas Förenta Stater, en av Förenta Staterna och Kanada gemensamt, två av Storbritannien, en av Belgien och Nederländerna gemensamt samt en av Frankrike. Härjämte skall Irland till organisationen lämna ett kontant bidrag av 5 000 pund om året.

De delegerade meddela, att vid konferensen ingen meningsskiljaktighet rådde om önskvärdheten av att den planerade väderleksorganisationen komme till stånd. Likaledes överensstämde praktiskt taget samtliga i konferensen deltagande staters mening därint, att de föredroge att såvitt möjligt bidra

till organisationens tillkomst och uppehållande genom aktiva prestationer i form av skepp, personal eller material framför att lämna kontanta bidrag. Däremot visade sig frågan, huru de ekonomiska bördorna borde fördelas mellan de intresserade staterna, möta stora svårigheter, och den kunde lösas först efter specialförhandlingar mellan olika grupper av stater. Bland de frågor, som utgjorde föremål för sådana specialförhandlingar, vore finansierandet av stationen M. Dessa förhandlingar, förda mellan representanterna för Sverige, Storbritannien och Norge, resulterade i en till den slutliga överenskommelsen fogad uppgörelse, enligt vilken det skulle tillkomma Norge att driva stationen samt Sverige, Storbritannien och Norge att bidra till driftkostnaderna med respektive 43, 35 och 22 %. Sverige skulle därjämte äga rätt att fullgöra en del av sina förpliktelser genom att tillhandahålla hälften av den meteorologiska personalen. Storbritannien och Sverige skulle tillika efter samtycke av Norge äga rätt att helt eller delvis fullgöra sina förpliktelser in natura i stället för genom kontant bidrag.

Denna allmänna överenskommelse mellan Sverige, Storbritannien och Norge skulle, fortsätta de delegerade, kompletteras genom ett separat avtal mellan dessa länder. En förberedande diskussion angående huvuddragen av ett sådant avtal hade hållits den 24 september 1946.

Frågan om kostnaderna för stationens drift hade upptagits på grundval av svenska, norska och engelska beräkningar. En viktig post vore anskaffnings- och utrustningskostnaderna för skeppen. Ett erbjudande hade gjorts från engelsk sida att mot visst ännu ej fastställt pris till det gemensamma företaget överlåta två korvetter, vilken skeppstyp enligt uttalanden från sakkunnigt håll borde kunna väl lämpa sig för ändamålet, mot avräkning av priset för desamma från den andel i kostnaden, som skulle bäras av Storbritannien. Från svensk och norsk sida hade understrukits, att ett slutligt ställningstagande icke kunde ske, förrän det pris angivits, till vilket fartygen kunde levereras. För detta ändamål måste emellertid bestämmas, vilka ändringar som skulle vidtagas å fartygen, den utrustning, varmed de skulle förses, samt kostnaderna härför. Frågan om tiden för avskrivning av anskaffningskostnaderna hade diskuterats men uppskjutits till dess klarhet vunnits om dessa kostnader. Oberoende av avskrivningstidens längd borde efter dess utgång fartygen tillhöra de tre staterna i proportion till deras andelar i kostnaderna för stationens drift.

De delegerade framhålla vidare, att konferensens resultat påkallade ställningstagande till frågan, huruvida de svenska delegaternas underskrift av slutakten och överenskommelsen skulle erkännas vara för Sverige bindande. För bedömande av denna fråga borde beaktas, att Sverige genom sin anslutning till PICAQ icke torde kunna undandraga sig att i skälig omfattning medverka till en organisation, som PICAQ:s råd ansett erforderlig såsom ett led i säkerhetsåtgärderna för en trafik, i vilken Sverige deltog, samt att storleken av den andel, varmed Sverige enligt överenskommelsen skulle bidra till kostnaderna för organisationen, icke torde, vid jämförelse med andra staters bidrag, giva anledning till erinran.

Därest på grund härav överenskommelsen godkändes, krävdes enligt de delegerade upptagande av förhandlingar med Storbritannien och Norge om huru den gemensamma driften av väderleksstationen M skulle ordnas. I avbidan på resultatet av dylika förhandlingar borde slutligen på riksstaten för budgetåret 1947/48 och, eventuellt, även å tilläggsstat för budgetåret 1946/47 äskas ett preliminärt beräknat belopp för täckande av Sveriges bidrag till kostnaderna för stationen under samma budgetår.

Beträffande Sveriges bidrag meddela de delegerade, att dess storlek under nuvarande förhållanden endast kunde överslagsvis uppskattas. Tills vidare torde man böra räkna med ett belopp för nästa budgetår av cirka 600 000 kronor, vilken siffra dock kunde komma att väsentligt förskjutas, därest anskaffningskostnaderna skulle visa sig bli större än man tidigare preliminärt uppskattat dem till eller därest en annan avskrivningsprocent än man tidigare räknat med komme att läggas till grund för kalkylerna.

Över de delegerades framställning ha utlåtanden avgivits av Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut den 15 november 1946 och av luftfartsstyrelsen den 19 november 1946.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut framhåller önskvärdheten av att Sverige snarast möjligt måtte taga aktiv del i väderleksstationens drift samt tillstyrker, att den av de svenska delegaterna undertecknade överenskommelsen måtte erkännas vara för Sverige bindande. Med stöd av förut gjord utredning tillstyrker institutet även förslaget om en medelsanvisning för ändamålet av 600 000 kronor för nästa budgetår. Med hänsyn till osäkerheten i uppskattningen torde beloppet böra anvisas förslagsvis. Institutet uttalar slutligen, att ett önskemål som starkt framhävts vid konferensen i London vore att driften av stationen måtte kunna komma i gång redan före den 1 juli 1947. Man borde givetvis inställa sig på att tillfredsställa detta önskemål, men med hänsyn till de ganska omfattande arbeten, som måste föregå driftens upptagande, syntes det knappast sannolikt att stationen kunde träda i verksamhet förrän tidigast den 1 juli 1947. För innevarande budgetår skulle sålunda ingen kostnad behöva beräknas.

Luftfartsstyrelsen framhåller, att den betydelse lufttrafiken över Nordatlanten fått — icke minst för Sveriges del — krävde, att till trafikens förfogande stående markorganisation utbyggdes och gjordes så effektiv som möjligt. Ett led i dessa strävanden vore upprättandet av väderleksstationer i Nordatlanten. Härigenom avsåges icke endast att uppnå större säkerhet vid lufttrafikens bedrivande utan även att erhålla tillgång till väderleksprognoser för Sveriges vidkommande. Upprättande av ifrågavarande väderleksstationer vore således icke enbart ett luftfartsintresse. Styrelsen tillstyrker, att den av de svenska delegaterna undertecknade överenskommelsen i ärendet erkändes vara för Sverige bindande. Likaledes tillstyrker styrelsen förslaget om medelsanvisning för ändamålet för budgetåret 1947/48 med 600 000 kronor. För täckande av Sveriges bidrag till eventuella kostnader redan under innevarande budgetår föreslår styrelsen, att ett preliminärt beräknat belopp måtte äskas å tilläggsstat. Härigenom skulle möjliggöras att, därest

de tekniska förberedelserna så medgåve, driften kunde påbörjas redan före den 1 juli 1947, vilket syntes styrelsen önskvärt.

Departements-
chefen.

Krav på en mera utvecklad väderlekstjänst för bedömande av väderleksförhållandena i Nordatlanten och deras inverkan på väderlekssituationen i Nordeuropa ha under senare år rests från skilda håll. Det har särskilt framhållits, vilket värde för den ökande flygtrafiken på USA och Nordeuropa, som tillförlitliga meddelanden rörande väderleksförhållandena i Nordatlanten utgöra. I enlighet med principerna i den av Sverige biträdda interimsoverenskommelsen i Chicago den 7 december 1944 angående internationell civil luftfart har förslag väckts att för ändamålet i Atlanten anordna väderleksstationer, s. k. väderleksskepp. Efter förhandlingar i London hösten 1946 mellan representanter för de s. k. Nordatlantstaterna, för vilka förhandlingar i det föregående redogjorts, ha rörande väderlekstjänsten i Nordatlanten vissa resultat nåtts, sammanfattade i en slutakt och en internationell överenskommelse av den 25 september 1946. Därjämte har en särskild uppgörelse träffats mellan Sverige, Storbritannien och Norge.

Enighet har därvid uppnåtts om att väderlekstjänsten i Nordatlanten skulle ombesörjas av 13 väderleksstationer, vilka skulle tagas i bruk senast den 1 juli 1947. Det skulle ankomma på Sverige att tillsammans med Storbritannien och Norge anordna och driva en väderleksstation, belägen utanför Norges kust på 66° N 02° E. Stationens drift skulle omhändervhas av Norge, dock med rätt för Sverige att fullgöra en del av sina förpliktelser genom att tillföra stationen hälften av dess meteorologpersonal. Sveriges andel i kostnaden skulle uppgå till 43 %, medan Storbritannien och Norge skulle bestrida 35 respektive 22 % av kostnaden. Storbritannien och Sverige skulle därjämte efter samtycke av Norge äga rätt att helt eller delvis fullgöra sina förpliktelser in natura i stället för genom kontant bidrag. Sveriges andel i kostnaden har i samband med förhandlingarna preliminärt uppskattats till 600 000 kronor om året. Enligt därefter erhållna upplysningar från det engelska luftfartsministeriet skulle två engelska korvetter kunna förvärvas samt ombyggas för väderlekstjänst. Årskostnaden för stationen i dess helhet beräknas numera av ministeriet till 146 000 pund, varav Sveriges andel uppgår till i runt tal 63 000 pund eller enligt gällande växelkurs cirka 915 000 svenska kronor. Skeppens anskaffningsvärde har därvid förutsatts skola avskrivas på 3 år. Ytterligare förhandlingar angående stationens drift m. m. äro avsedda att upptagas längre fram.

Det sålunda framlagda och från svensk sida preliminärt godkända förslaget finner jag mig böra tillstyrka. För nästa budgetår torde böra anvisas ett förslagsanslag av 900 000 kronor, ungefärligen motsvarande Sveriges andel i den från engelskt håll preliminärt beräknade årskostnaden. Denna innefattar även kostnaden för en på allenast tre år fördelad avskrivning av de båda för väderleksstationen avsedda skeppen jämte utrustning, varför efter avskrivningstidens utgång årskostnaden lär komma att avsevärt sjunka. Då det icke synes antagligt att stationen skall kunna börja sin verksamhet

redan under innevarande budgetår, finner jag däremot icke någon medelsanvisning å tilläggsstat erforderlig.

Därest riksdagen anvisar medel för ändamålet, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att därefter för Sveriges del godkänna de rörande organisationen av väderleksskeppen redan träffade överenskommelserna liksom även de kompletterande överenskommelser, som kunna komma att träffas i denna fråga.

Jag hemställer nu, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till väderleksstation i Nordatlanten* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 900 000.

E. Byggnadsväsendet.

[55.] 1. **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** Anslaget är för innevarande budgetår anvisat med 912 800 kronor. Den 10 maj 1946 har Kungl. Maj:t, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1946/47, för byggnadsstyrelsen fastställt *dels* personalförteckning (se statsliggaren s. 405 o. f.) *dels* ock följande

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.		Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	412 300	
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200	
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	254 500	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	98 000	
		Säger kronor 766 000
Statens bränslekontrollerande verksamhet.		
1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	72 000	
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 800	
		Säger kronor 82 800
Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.		
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	25 200	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	30 500	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	8 300	
		Säger kronor 64 000
		Summa kronor 912 800.

I skrivelse den 23 augusti 1946 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om anslag till styrelsen för nästa budgetår.

Styrelsen berör i sin skrivelse till en början de svårigheter, som under nuvarande förhållanden föreligga för styrelsen att förvärva och behålla kvalificerad teknisk personal. I detta sammanhang framhåller styrelsen, att den i förhållande till tillgången stora efterfrågan på sådan personal torde få anses särskilt framträdande inom styrelsens verksamhetsområde, beroende på den utomordentligt stora byggnadsverksamheten särskilt för bostads- och industriändamål. Styrelsen vore väl medveten om att det i nuvarande labila läge på löne marknaden ur allmän synpunkt vore angeläget, att löneökningar om möjligt undvekes. Å andra sidan hade styrelsen ansvaret för att de utomordentligt stora och viktiga uppgifter, som statsmakterna i allt mer ökad omfattning lagt på styrelsen, fullgjordes på ett tillfredsställande sätt. Därest styrelsen icke erhöles och finge behålla personal med de kvalifikationer, som uppgifternas art och omfattning krävde, komme styrelsens arbete ofrånkomligt att bli allvarligt lidande.

Med hänsyn till nu berörda förhållanden ävensom de i många fall ökade och mera kvalificerade arbetsuppgifter, som kommit att åvila åtskilliga av styrelsens befattningshavare, ansågo sig styrelsen icke kunna underlåta att i sina anslagsäskanden för styrelsen för budgetåret 1947/48 begära höjd lönegradsplacering för ett betydande antal tjänster. Till följd av styrelsens alltfjämt växande arbetsbörda vore dessutom en personalutökning å flertalet av styrelsens byråer oundgängligen erforderlig.

Administrativa byrån.

Arbetet å byrån är uppdelat på två avdelningar, nämligen kansliavdelningen och kamrerarkontoret.

Personalen å kansliavdelningen består av två förste byråsekreterare (A 24), en byråsekreterare (Eo 21) och två förste amanuenser (Eo 18) jämte registrators- och skrivpersonal.

I det huvudsakligen tekniska ämbetsverk byggnadsstyrelsen utgör intoge, yttrar styrelsen, administrativa byrån såsom representerande den administrativa och juridiska sakkunskapen en i viss mån central ställning. Å byråns kansliavdelning handlades sålunda samtliga ärenden rörande byggnadsstyrelsens till omkring 300 och länsarkitektsorganisationens till inemot 200 personer uppgående personal ävensom åtskilliga ärenden rörande vid styrelsens byggnadsföretag anställda arbetare. Härjämte bereddes och föredroges på avdelningen alla styrelsens ärenden av administrativ eller allmän juridisk natur samt styrelsens och länsarkitektsorganisationens samtliga anslagsfrågor. Såsom hela verkets kansli svarade byrån dessutom för uppsättning och justering av styrelsens viktigare utlåtanden och expeditioner med undantag av sådana, som berörde stadsplaneärenden. Den administrative byråchefen hade dessutom att i vissa avseenden hålla kontakt med ärendenas handläggning å övriga byråer. Genom den centrala ställning, administrativa byrån sålunda intoge, och de mångskiftande uppgifter, som åvilade densamma, bleve omfattningen av byråns arbete direkt beroende av omfattningen av de tekniska byråernas verksamhet.

Med hänsyn till den arbetsbörda, som åvilade den administrative byråchefen, hade, fortsätter styrelsen, redan för mer än två år sedan till den ene av förste byråsekreterarna måst överlätas beredning och föredragning av samtliga ärenden, som beröra länsarkitektsorganisationen, såväl anslagsfrågor som personalärenden. Denne tjänsteman handhade därjämte utredningar och biträdde vid föredragningen av mera betydande ärenden rörande styrelsens personal samt av ärenden av administrativ eller allmän juridisk natur. Byråchefens arbetsbörda vore redan nu betydande och hans tid upptoges i allt vidare omfattning av konferenser och förhandlingar. Det finge anses angeläget, att han i större omfattning än som hittills skett erhöle tillfälle att övervara föredragningar av viktigare ärenden även inom de tekniska byråerna samt överhuvud finge tid att i största möjliga omfattning ägna sig åt större frågor av gemensam betydelse för ämbetsverket. För att detta skulle kunna ske erfordrades att till den förutnämnde byråsekre-

teraren överlätes att på eget ansvar handlägga och föredraga även övervägande antalet ärenden, som avsåge styrelsens egen personal, ävensom arbetarfrågorna. Dessutom skulle han såsom byråchefens närmaste man tjänstgöra vid förfall för denne.

I detta sammanhang påpekar styrelsen, att det på administrativa byrån icke finnes någon tjänsteman i vare sig 28:e eller 26:e lönegraden. Av flera skäl finge det anses olämpligt, att administrativa byrån med sina omfattande och kvalificerade arbetsuppgifter saknade tjänstemän i dessa lönegrader.

På grund av vad sålunda anförts hemställer styrelsen, att ifrågavarande byråsekreterartjänst i lönegrad A 24 ombildas till en byrådirektörstjänst i lönegrad A 28.

Därjämte hemställer styrelsen, att den ene av amanuenserna på kansliavdelningen uppflyttas till byråsekreterare i Eo 21.

Personalen på byråns kamrerarkontor utgöres av en kamrerare (A 24), en byråsekreterare (A 21), en byråsekreterare (Eo 20), en amanuens (arvode) och en bokhållare (A 17) ävensom viss biträdespersonal.

Sedan styrelsens kamrerarbefattning inrättades år 1921 hade densamma, anför styrelsen, oaktat ständig ökning av arbetsuppgifterna med därav följande större krav på kamrerarens kompetens under mer än 20 år bibehållits i oförändrad löneställning.

Till belysning av den ökade omfattningen av styrelsens kamerala verksamhet framhåller styrelsen, att under budgetåret 1925/26 antalet insättningar å statsverkets checkräkning uppgått till 533 och antalet utbetalningar till 3 817, under det att motsvarande siffror för budgetåret 1944/45 varit 3 157 respektive 14 532. Härtill komme att styrelsen, som den 1 juli 1935 erhållit den omfattande uppgiften att förvalta byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond, från och med den 1 juli 1945 tillagts jämväl förvaltningen av den då nyinrättade slottsbyggnadernas delfond av fastighetsfonden. Styrelsen hade således numera ansvaret för förvaltningen av två delfonder. Härigenom hade styrelsens redovisningsväsende avsevärt ökat i omfattning och svårighetsgrad. Styrelsen erinrar vidare om att under medverkan av statens organisationsnämnd under år 1945 hos styrelsen skett en utredning rörande vissa organisatoriska spörsmål berörande kamrerarkontorets verksamhetsområde. Denna utredning hade haft till följd, att från och med den 1 juli 1946 nya bestämmelser angående styrelsens kassarörelse trätt i kraft, innebärande bland annat att utanordningsbesluten, som tidigare fattades av generaldirektören och chefen för administrativa byrån, numera meddelades av kamreraren tillsammans med chefen för den byrå, vars verksamhetsområde utanordningen avsåge, eller honom underställd avdelningschef. Dessutom hade utredningen resulterat i — förutom införandet av maskinbokföring på kamrerarkontoret — att till kontoret överflyttats intendentsbyråns kamerala arbete. Därjämte övervägde styrelsen att, så snart lokalförhållandena det medgäve, till kamrerarkontoret överflytta byggnadsbyråns revisions- och räkenskapsavdelning. Genom dessa författnings- och organisationsändringar hade på kamreraren lagts nya arbetsuppgifter och ökat ansvar, varjämte hans självständiga ställning inom ämbetsverket ytterligare accentuerats.

Här anförda förhållanden motivera enligt byggnadsstyrelsens mening, att kamreraren uppflyttas till lönegrad A 28 samt benämnas byrådirektör.

I fråga om kamrerarkontoret föreslår styrelsen slutligen uppflyttning av byråsekreteraren i A 21 till kamrerare i A 24 samt av bokhållaren från A 17 till A 18.

Stadsplanebyrån.

Å stadsplanebyrån finnas för närvarande följande tjänster i högre lönegrad än den 20:e, nämligen ett byggnadsråd (A 30), en byrådirektör (A 28), en intendent (A 26), en intendent (Eo 26), en förste byråsekreterare (A 24), två byråarkitekter (Eo 24) och tre biträdande arkitekter (Eo 21).

Rörande omfattningen av byråns verksamhet har byggnadsstyrelsen lämnat följande uppgifter.

Antalet till byrån inkomna ärenden, som år 1936 uppgick till 1,578, hade år 1945 vuxit till 3,262. Januari—juni 1946 utgjorde antalet ärenden 1,868 mot 1,554 under motsvarande tid år 1945. Den i kvalitativt avseende viktigaste delen av dessa ärenden, remissärendena, vilkas handläggning utgör den arkitekt- eller juristutbildade personalens huvudsakliga arbetsuppgifter och vilkas behandling kräver den relativt sett längsta arbetstiden, uppgingo under år 1945 till 970 mot 527 år 1936 samt under tiden januari—juni 1946 till 567 mot endast 460 under motsvarande tid år 1945.

Styrelsen framhåller bland annat, att en förstärkning av stadsplanebyråns arbetskrafter vore erforderlig för att byråns arbete i ökad utsträckning skulle kunna förenas med tjänsteresor. Rörande betydelsen av en sådan inriktning av byråns verksamhet anför styrelsen bland annat följande.

Remissärendena äro ofta av sådan art att för deras handläggning kräves att någon av byråns tjänstemän på platsen tager del av de på frågan inverkande förhållandena. Resor till orterna påkallas dessutom med hänsyn till den rådgivande verksamhet på stadsplaneväsendets område till tjänst för bland annat de kommunala myndigheterna, vilken styrelsen enligt sin instruktion har att utöva. Erfarenheten har givit vid handen, att dylika besök och sammanträffanden med representanter för de lokala myndigheterna äro till stor nytta och av betydelse ej endast för handläggningen av de ärenden från orten, vilka efter remiss föreligga till granskning å byrån, utan även med hänsyn till de på respektive orter föreliggande planprojekt, vilka ännu ej tagit form av färdigt och för fastställelse avsett förslag.

Då dylika resor i hög grad inkräkta på tjänstearbetet på byrån, är det emellertid med nuvarande personaluppsättning icke möjligt att företaga resor ens tillnärmelsevis i den omfattning, som är önskvärt.

Under senare år hade, yttrar styrelsen vidare, i allt större utsträckning förekommit, att representanter för ortsmyndigheterna anhållit att få besöka byrån för att med dess chef diskutera aktuella ärenden. Dylika besök, som i hög grad vore ägnade att belysa föreliggande sakfrågor och att i tid möjliggöra undanröjande eller förebyggande av formella felaktigheter eller misslag vid planarbetena, hade nu nått en sådan omfattning, att de omöjliggjorde byråchefens deltagande i det löpande arbetet på avsett sätt.

Ej blott ökningen av byråns arbetsbörda hade medfört svårighet att på

ett tillfredsställande sätt omhänderhava byråns arbetsuppgifter, utan därtill hade även bidragit svårigheterna att förvärva och bibehålla arkitektutbildad personal. Till följd av de i den fria marknaden relativt höga avlöningarna för arkitekter hade det blivit allt vanligare, att befattningshavare på byrån efter relativt kort tjänstgöring överginge till kommunal eller privat verksamhet. Det hade i många fall icke lyckats att på byrån anställa ens relativt nytexaminerade arkitekter, även om dessa kunnat omedelbart erbjudas en befattning i lönegrad Eo 21. Icke heller befattningarna i lönegrad Eo 24 hade numera visat sig tillräckligt lockande för utanför statsverket tjänstgörande arkitekter. Vid de tillfällen då dylika tjänster under senaste året ledigförklarats, hade sålunda icke någon utanför styrelsens tjänst stående arkitekt anmält sig såsom sökande.

Svårigheterna att anskaffa och på byrån behålla teknisk personal hade, fortsätter styrelsen, givetvis menligt inverkat på byråns möjlighet att handlägga ärendena med den skyndsamhet som allmänhetens intresse krävde. Trots stora ansträngningar och betydande övertidsarbete för flertalet tjänstemän på byrån uppginge antalet balanserade remissärenden för närvarande till omkring 200 eller mer än vid någon tidigare tidpunkt. Det vore givet, att varken kommuner eller enskilda i längden kunde finna sig i att de ur ekonomisk synpunkt ofta högst betydelsefulla stadsplaneärendena i allt högre grad försenades på grund av bristande personal på byggnadsstyrelsens stadsplanebyrå.

För att ärendenas handläggning skulle kunna medhinnas inom rimlig tid samt gransknings- och rådgivningsverksamheten bedrivas på tillfredsställande sätt vore enligt styrelsens mening en förstärkning av byråns personal ofrånkomlig. De nya arbetskrafterna måste bestå av väl kvalificerade arkitekter med erfarenhet på stadsplaneväsendets område. För att styrelsen till sig skulle kunna knyta dylika arkitekter vore det erforderligt, att relativt goda avlöningsvillkor kunde erbjudas dem.

Styrelsen föreslår, att tre nya arkitektbefattningar inrättas på stadsplanebyrån, nämligen en byrådirektör i lönegrad A 28 och två intendent i lönegrad A 26.

Under framhållande att det för stadsplanebyråns vidkommande kunde vara till fördel att äga möjlighet att besätta någon av de båda till byrån hörande byråarkitektbefattningarna i Eo 24 med en civilingenjör föreslår byggnadsstyrelsen, att hithörande befattningar i personalförteckningen måtte upptagas med den alternativa tjänstebenenämningen byråingenjör.

Styrelsen har vidare funnit vissa av de ärenden, som handläggas av arkitektpersonal, i stället med fördel kunna handläggas med biträde av en jurist med erforderlig kompetens. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen, att en biträdande arkitektbefattning i Eo 21, vilken på grund av rekryteringssvårigheter hittills icke kunnat besättas, utbytes mot en byråsekreterartjänst i samma lönegrad.

Utredningsbyrån.

Byrån arbetar för närvarande på två avdelningar, utredningsavdelningen och granskningsavdelningen. Dess arkitektutbildade personal utgöres av -- förutom byråns chef -- på utredningsavdelningen en byrådirektör (A 28), en intendent (A 26), två assistenter (A 21) och en biträdande arkitekt (Eo 21) samt på granskningsavdelningen en intendent (A 26) och en biträdande arkitekt (Eo 21), vartill komma vissa tillfälligt anställda arkitekter.

Enligt styrelsens instruktion handläggas å byrån ärenden, som avse utredning av byggnadsfrågor samt granskning av förslag till byggnadsföretag och vad därmed äger samband ävensom byggnadsarkivet.

De på byrån förekommande utrednings- och granskningsuppgifterna hava, meddelar styrelsen, under senare år ständigt ökat. Till belysande härav har styrelsen lämnat följande sifferuppgifter rörande den årliga totala byggnadskostnaden för båda dessa kategorier av ärenden:

Budgetår.	Kronor.
1941/42	104 061 000
1942/43	123 344 000
1943/44	145 857 000
1944/45	175 488 000
1945/46	275 000 000

Under den angivna tidrymden hade någon annan ökning av byråns arkitektpersonal icke vidtagits än att en biträdande arkitekttjänst i Eo 21 tillkommit från och med den 1 juli 1944 samt en byrådirektörsbefattning från och med den 1 juli 1946. Byråns nytillkomna arbetskrafter stode sålunda icke i rimlig proportion till byråns stegrade arbetsuppgifter. Detta förhållande hade medfört, att frågor av allmän betydelse måst i allt högre grad eftersättas, varjämte gransknings- och remissyttranden tagit längre tid än som kunde anses önskvärt, ett förhållande vars fortvaro styrelsen icke längre ansåge sig kunna taga på sitt ansvar. Det vore enligt styrelsens mening nödvändigt att byrån, vars verksamhet enligt vad som framginge av instruktionen borde vara av grundläggande betydelse för den statliga byggnadsverksamheten, hade tillgång till ett ökat antal högt kvalificerade arkitekter.

Med utredningsavdelningens nuvarande personaluppsättning vore, anför byggnadsstyrelsen, avdelningen i stånd att i huvudsak handhava endast sådant utredningsarbete, som erfordrades såsom underlag för att kunna för Kungl. Maj:t framlägga aktuella byggnadsfrågor i och för anslagsäskanden hos riksdagen. Det vore emellertid en trängande nödvändighet, att byrån erhöle tillräcklig arbetskraft för att på ett tidigt stadium kunna uppgöra jämväl generalplaner för det statliga byggnadsbehovet inom olika verksamhetsgrenar. Det vore därjämte erforderligt, att ett mera ingående allmänt studium kunde ägnas de problem av olika slag, som sammanhängde med särskilda byggnadsuppgifter, såsom förvaltnings-, institutions-, skol- och sjukhusbyggnader, varjämte vissa frågor rörande standardisering och typisering

borde kunna upptagas till undersökning. Såsom närmaste ledare av dessa arbeten erfordrades en arkitekt med mångårig erfarenhet inom yrket. Styrelsen ansåge det icke möjligt att förvärva en dylik arbetskraft med mindre än att en intendentsbefattning i lönegrad A 26 inrättades. Härom gör styrelsen hemställan.

Beträffande granskningsavdelningen framhåller styrelsen, hurusom erfarenheten givit vid handen, att de ritningsförslag, vilkas granskning författningsenligt ankomme på nämnda avdelning och som till huvudsaklig del avsåge sådana byggnadsföretag, till vilka staten i en eller annan form lämnade ekonomiskt understöd, i kvalitetshänseende ofta icke vore tillfredsställande. För att förhindra att staten lämnade ekonomiskt bidrag till uppförandet av mindre väl planlagda och därför oproportionerligt dyrbara byggnadsföretag vore det nödvändigt, att styrelsen vid sin granskning hade möjlighet att icke blott kritisera förslaget utan även genom utarbetande av skiss eller annorledes positivt visa hur byggnaden lämpligen borde planeras. Personaluppsättningen på granskningsavdelningen vore emellertid icke tillräcklig för att medgiva sådant arbete i önskad omfattning. För ändamålet erfordrades anställande av en väl kvalificerad arkitekt, vilken samtidigt borde fungera såsom avdelningens föreståndare. I likhet med föreståndaren för utredningsavdelningen, som vore placerad såsom byrådirektör i lönegrad A 28, borde även för den nye tjänstemannen inrättas en motsvarande befattning.

Under hänvisning till svårigheterna att förvärva och behålla arkitekter i de lägre lönegraderna föreslår byggnadsstyrelsen vidare, att de båda assistentbefattningarna i A 21 på utredningsbyrån uppflyttas till lönegraden A 24.

Styrelsen framhåller slutligen beträffande förevarande byrå, att det skulle vara av stort värde, därest till byrån kunde knytas en civilingenjör. Vissa av de ärenden, som nu handlades av arkitekter, skulle nämligen med fördel kunna beredas av en tjänsteman med ingenjörsutbildning. Denne måste ha förvärvat erfarenhet från husbyggnadsfacket, varför befattningen icke borde sättas lägre än i Eo 26. Tjänstebenämningen borde vara intendent.

Intendentsbyrån.

Å byråns landsortsavdelning finnas för närvarande följande befattningar, nämligen en intendent (A 26), en assistent (A 21), en biträdande arkitekt (Eo 21), två tjänstemän (Eo 18 och 17) och ett kontorsbiträde (Eo 4).

Rörande utvecklingen av avdelningens arbetsuppgifter meddelar byggnadsstyrelsen följande.

Det av avdelningen förvaltade fastighetsbeståndet, som vid byggnadsstyrelsens tillkomst den 1 januari 1918 utgjorde 65 fastigheter, hade den 1 juli 1946 ökat till 163 fastigheter, det vill säga en ökning med över 150 %. Under de första 22 åren, eller fram till år 1940, var den genomsnittliga ökningen 2 fastigheter per år. Från sistnämnda tidpunkt har den årliga ökningen uppgått till 11 fastigheter, och efter vad nu kan bedömas torde detta förhållande komma att fortfara åtminstone under den närmaste framtiden.

Sedan år 1941 har avdelningen också hand om möbleringen av landshövdingarnas och biskoparnas representationsrum, ett arbete som kräver avsevärd tid och ingående kunskaper i möbleringsfrågor.

Sedan år 1918, då den nuvarande intendentstjänsten inrättades, hade sålunda, fortsätter styrelsen, det arbete och det ansvar, som åvilade avdelningens föreståndare, ökats i betydande mån. Det syntes på grund härav skäligt, att intendenten uppflyttades till byrådirektör i lönegrad A 28. Han skulle därvid i lönehänseende bliva jämställd med föreståndaren å intendentsbyråns stockholmsavdelning.

Styrelsen meddelar vidare, att den biträdande arkitektbefattningen i lönegrad Eo 21 vore vakant sedan den 1 januari 1946 och att befattningen, trots att den kungjorts två gånger till ansökan ledig samt försök dessutom under hand gjorts att skaffa kompetent innehavare till densamma, icke kunnat återbesättas. Med hänsyn härtill anser styrelsen nödvändigt, att tjänsten höjes åtminstone till en byråarkitektbefattning i A 24.

Å intendentsbyråns stockholmsavdelning utgöres personalen av — förutom avdelningsföreståndaren, en byrådirektör (A 28) — två byråingenjörer, den ene i A 24 och den andre i Eo 24, en assistent (A 22), sex byggnadskontrollanter, varav fem i A 21 och en i Eo 21, två kontrollmätare (Eo 20) samt rit- och kanslipersonal.

Byggnadsstyrelsen har funnit en personalförstärkning erforderlig för handläggning av de på ifrågavarande avdelning ankommande ärendena rörande fastighetsförvaltningen för de kungliga slotten. Styrelsen erinrar härvid till en början om vad som tidigare förekommit i fråga om personalberäkningen för hithörande uppgifter.

I underdänig skrivelse den 4 november 1944 angående vissa personaländringar med anledning av ordnande av fastighetsredovisningen och fastighetsförvaltningen för de kungliga slotten framhöll styrelsen bland annat, att de i slottsfonden intagna byggnaderna utgjorde några av vårt lands mest betydande byggnadsminnesmärken, varför underhållet och förvaltningen komme att bliva mer arbetskrävande än i fråga om andra under styrelsens förvaltning stående fastigheter. Härtill komme, att slottsfondens byggnader representerade ett värde av mer än 28 miljoner kronor, varför ett rätt handhavande av byggnadernas förvaltning vore av allra största ekonomiska intresse.

Med anledning av byggnadsstyrelsens förslag om att för ifrågavarande arbetsuppgifter måtte inrättas två byråingenjörsbefattningar i A 24 framhöll föredragande departementschefen i 1945 års statsverksproposition, att det genom slottsbyggnadernas överförande till intendentsbyråns förvaltning uppkomma nya personalbehovet å stockholmsavdelningen syntes tills vidare, intill dess närmare erfarenhet vunnits om storleken av den behövliga personalförstärkningen, kunna tillgodoses genom anställande av icke-ordinarie befattningshavare. I enlighet med departementschefens förslag inrättades för ändamålet en byråingenjörsbefattning i Eo 24 samt en byggnadskontrollant-tjänst i Eo 21.

Styrelsen framhåller nu, att i och med att nya fastigheter i ökad utsträckning tillfördes stockholmsavdelningen — under budgetåren 1944/45 och 1945/46 hade sålunda 37 nya byggnader lagts under avdelningens förvaltning — vore det icke längre möjligt för avdelningens föreståndare att i den utsträckning, som avsetts vid slottsfondens inrättande, handhava sådana ärenden som sammanhörde med slottens förvaltning, utan de för slottsbyggnads-

derna avsedda båda ingenjörerna finge i allt större utsträckning självständigt utföra sådant arbete som egentligen borde tillkomma avdelningsföreståndaren. Detta förhållande kunde emellertid icke i längden fortfara utan men för dessa ytterst värdefulla byggnader, varför det vore nödvändigt, att en kvalificerad arkitekt eller ingenjör anställdes, till vilken avdelningschefen kunde överlåta de uppgifter, som åvilade honom i fråga om slotten. Denne nye befattningshavare måste hava teknisk högskoleutbildning eller hava förvärvat liknande utbildning samt besitta en ingående erfarenhet på hithörande område. För att möjliggöra förvärvande av en dylik kraft måste en intendentstjänst i A 26 inrättas.

Styrelsen har vidare upptagit frågan om löneställningen för den på stockholmsavdelningen placerade assistenten till behandling. Denne, som tidigare var placerad i lönegrad A 21, uppflyttades, sedan byggnadsstyrelsen i sina petitaskrivelser år 1939 och 1943 hemställt om höjning av hans lönegradsplacering till A 24, den 1 juli 1944 till lönegrad A 22. Med hänsyn till de utvidgade arbetsuppgifter, som numera ålagts assistenten anser byggnadsstyrelsen, att befattningen bör uppflyttas till lönegraden A 24 med benämningen byråingenjör.

Även beträffande vissa av de fem ordinarie byggnadskontrollanterna har byggnadsstyrelsen ifrågasatt en lönejustering. Frågan om en förhöjd löneställning för hithörande befattningar har tidigare varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning. År 1939 föreslog byggnadsstyrelsen sålunda uppflyttning av en av byggnadskontrollanterna till lönegrad A 24, och år 1943 återkom styrelsen med liknande framställning beträffande två av befattningarna. Dessa förslag vunno emellertid ej bifall. Under åberopande av den större självständighet och det ökade ansvar, som kommit att förenas med byggnadskontrollanttjänsterna, samt omfattningen av deras arbetsbörda föreslår styrelsen nu ånyo, att två av befattningarna uppflyttas från A 21 till A 24.

Styrelsen har vidare framlagt förslag om förbättrad löneställning för styrelsens fastighetskamrerare. Denne, som är placerad i lönegrad Eo 20, handlägger inom intendentsbyrån med biträde närmast av en förste amanuens i lönegrad Eo 18 och en arvodesavlönad ingenjör sådana ärenden, som sammanhånga med styrelsens förhyrnings- och uthyrningsverksamhet. Fastighetskamrerartjänsten tillkom i samband med inrättandet den 1 juli 1935 av statens allmänna fastighetsfond och överfördes, efter att först hava varit en arvodesbefattning, den 1 juli 1941 till extra ordinarie stat med placering i lönegraden Eo 20.

I sin petitaskrivelse den 29 augusti 1942 upptog byggnadsstyrelsen frågan om fastighetskamrerarens löneställning till behandling.

Styrelsen anförde därvid bland annat, att till fastighetskamrerarens åligganden hörde handläggningen av ärenden rörande förhyrning av lokaler för statliga myndigheter och institutioner i såväl Stockholm som landsorten, häri inräknat anskaffandet av lokaler, upprättande av listor för hyresutbetalningar, handhavandet av uppsägningar från vederbörande hyresvärdar eller byggnadsstyrelsens sida, besiktningar och undersökningar av till förhyrning

föreslagna lokalers tekniska och ekonomiska lämplighet, införskaffande och granskning av förslag till hyreskontrakt m. m. Arbetet omfattade även ärenden rörande uthyrning av ledigblivna lokaler i av statsverket ägda eller förhyrda fastigheter samt utarrendering av vissa kronan tillhöriga markområden. Arbetsbördan hade, anförde styrelsen vidare, under senare år blivit kvalitativt alltmer krävande, vartill kommit, att 1942 års hyreslagstiftning medfört viss ökning av fastighetskamrerarens verksamhet. En dylik ökning hade även inträffat därigenom, att det numera ålåg styrelsen att med lärare och andra befattningshavare vid vissa läroanstalter träffa överenskommelse om ersättning för tjänstebostäder. I anslutning härtill föreslog styrelsen, att fastighetskamrerarbefattningen måtte uppflyttas till lönegrad A 21. Föredragande departementschefen uttalade i 1943 års statsverksproposition, att han, ehuru skäl i och för sig talade för en förbättrad lönegradsplacering, emellertid ansåge sig för det dåvarande icke kunna gå längre än till att förorda, att fastighetskamreraren såsom kompensation för den ökade arbetsbelastning och de skärpta krav, som de rådande krisförhållandena pålagt honom, erhöles ett årligt tilläggsarvode tills vidare från och med budgetåret 1943/44 till belopp av 1 200 kronor.

Sedan år 1943 hade, fortsätter byggnadsstyrelsen, en ytterligare ökning av fastighetskamrerarens arbetsbörda ägt rum såsom en följd av att den i snabb takt växande statsverksamheten medfört lokalbehov, vilka i stor utsträckning måst tillgodoses genom förhyrning. Till belysande av ökningen av styrelsens förhyrningsverksamhet har styrelsen lämnat följande uppgifter rörande de belopp, som genom styrelsens försorg budgetårsvis utbetalats i hyror:

Budgetår	Kronor		Kronor
1934/35	261 000		
1936/37	545 000		
1938/39	1 032 000		
1940/41	1 713 000	därav krisorgan	480 000
1942/43	2 440 000	»	» 905 000
1944/45	2 929 000	»	» 930 000
1945/46	3 125 000	»	» 780 000

Med hänsyn till vad sålunda anförts anser styrelsen en förbättring av fastighetskamrerarens löneställning nu vara motiverad. Då väsentligt högre fordringar numera måste ställas på befattningshavaren i fråga, bör tjänsten enligt styrelsens mening placeras i lönegrad A 24 med benämningen förste byråsekreterare.

Den såsom biträde åt fastighetskamreraren anställde arvodesavlönade ingenjören har enligt vad som under hand upplysts hittills avlönats av medel, som varit disponibla på grund av vakanser på vissa extra ordinarie befattningar. Byggnadsstyrelsen hemställer nu, under förmälan att stadigvarande behov av befattningshavaren föreläge, att medel måtte inräknas i icke-ordinarieposten för anställande av en ingenjör i Eo 18.

Byggnadsbyrån.

Byggnadsbyrån arbetar huvudsakligen på sex avdelningar, entreprenad-, egen regi-, konstruktions-, värme- och sanitetstekniska, elektrotekniska och kostnadsberäkningsavdelningarna. Byråns ordinarie personal avlönas från anslagsposter under den i styrelsens avlöningsstat upptagna rubriken Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet och finnes upptagen under samma rubrik i personalförteckningen. Icke-ordinarie befattningshavare och tillfälliga biträden å byrån avlönas däremot från anslagen till de av styrelsen omhänderhavda byggnadsföretagen samt finnas, i den mån de utgöras av extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20, i personalförteckningen upptagna under rubriken Av byggnadsmedel avlönad personal å byggnadsstyrelsens byggnadsbyrå.

Föreståndaren för konstruktionsavdelningen är byrådirektör i A 28, medan föreståndarna för de övriga avdelningarna äro placerade i Eo 27 med benämningen förste byråingenjörer.

Byråns arbetsbörda har, anför byggnadsstyrelsen, under senare år väsentligt utökats. I följande tablå har angivits det ungefärliga byggnadsvärdet av de å byrån under budgetåren 1936/37 — 1944/45 utförda byggnadsarbetena.

Budgetår	Kronor
1936/37	10 124 000
1937/38	10 585 000
1938/39	9 787 000
1939/40	14 358 000
1940/41	16 938 000
1941/42	24 397 030
1942/43	35 203 000
1943/44	20 433 000
1944/45	24 647 000

I avdelningsföreståndarnas allmänna åligganden ingår, meddelar styrelsen, att bereda de till vederbörande byråavdelning hörande ärendena och där- efter förelägga desamma för byggnadschefen, att närmast under denne ordna och övervaka alla de göromål och allt det utredningsarbete, som sammanhör med avdelningens verksamhet, samt att noggrant följa arbetena å arbetsplatserna och göra de framställningar hos byggnadschefen, som synas erforderliga för arbetenas ändamålsenliga bedrivande.

Ehuru det vid byggnadsbyråns inrättande år 1925 förutsattes, att byråns personal i allmänhet icke skulle bindas genom ordinarie anställning, anser byggnadsstyrelsen att, då byggnadsbyrån nu existerat i mer än 20 år, det vore skäligt att åtminstone föreståndarna för byråns viktigaste avdelningar erhöles den fastare anställningsform, som ordinarie tjänst innebure. Dessa befattningshavare åvilade en ständigt växande arbetsbörda med därav följande stegrat ansvar. Då de byggnadsföretag, för vilka dessa tjänstemän vore ledare, årligen uppginge till mer än 20 miljoner kronor, vore deras arbete även ur

ekonomisk synpunkt för statsverket synnerligen betydelsefullt. I detta sammanhang påpekar styrelsen, att vissa av avdelningsföreståndarna inom ett eller annat år komme att avgå med pension. Med nuvarande efterfrågan på dugande tekniker vore det enligt styrelsens bestämda uppfattning icke möjligt att anskaffa kvalificerade efterträdare, därest tjänsterna icke erhöles en högre löneställning än den nuvarande.

Styrelsen hemställer, att föreståndarna för byggnadsbyråns entreprenad-, egen regi-, värme- och sanitetstekniska samt elektrotekniska avdelningar överföras på ordinarie stat med placering såsom byrådirektörer i lönegrad A 28, alltså med samma löneställning, som gäller för föreståndaren för konstruktionsavdelningen.

På envar av entreprenad-, egen regi-, värme- och sanitetstekniska samt elektrotekniska avdelningarna finnes en byråingenjörsbefattning i Eo 24, avsedd för avdelningsföreståndarens närmaste medhjälpare. Tre av dessa befattningar vore, meddelar styrelsen, för närvarande vakanta, varav en (värme- och sanitetsavdelningen) sedan mer än ett år. Trots att den senare befattningen vid åtskilliga tillfällen kungjorts till ansökning ledig, hade någon sökande med erforderliga kvalifikationer icke anmält sig. Vid nuvarande löneläge vore det icke sannolikt, att till dessa befattningar kunde förvärfvas ingenjörer med den utbildning och den erfarenhet, som vore nödvändig för att vederbörande skulle kunna tjänstgöra såsom avdelningsföreståndarens närmaste man och i händelse av förfall för avdelningsföreståndaren inträda i dennes funktioner. Med hänsyn härtill, och då arbetet på entreprenad-, egen regi-, värme- och sanitetstekniska samt elektrotekniska avdelningarna nödvändiggjorde anställande av ytterligare kompetent arbetskraft, anser styrelsen, att för dessa avdelningar 4 byråingenjörsbefattningar i lönegrad Eo 26 böra inrättas.

Byggnadsstyrelsen framhåller vidare, att styrelsen numera hade Kungl. Maj:ts uppdrag att utarbeta anvisningar till byggnadsstadgan. För att dessa anvisningar skulle kunna hållas aktuella, måste byggnadsbyråns konstruktionsavdelning alltid vara à jour med utvecklingen inom byggnadsfacket, särskilt med hänsyn till den mångfald material, som ständigt fördes i marknaden, samt de nya arbetsmetoder, som framkomme inom facket. Konstruktionsavdelningens nuvarande arbetskrafter försloge emellertid icke för utförandet av dessa uppgifter, utan härför erfordrades anställande av en högskoleingenjör med mångårig erfarenhet inom byggnadsfacket. Styrelsen föreslår, att för ändamålet inrättas en befattning i lönegrad Eo 26 på konstruktionsavdelningen.

Vidare hemställer styrelsen, att en å byggnadsbyrån placerad målarmästare, vilken tjänstgör såsom ledare för styrelsens målningsarbeten i egen regi samt såsom kontrollant för de på entreprenad utförda målningsarbetena, måtte uppflyttas från Eo 20 till Eo 21.

Styrelsen erinrar om att kostnaderna för de föreslagna nya icke-ordinarie befattningarna å byggnadsbyrån ej skulle inräknas i styrelsens avlöningsanslag utan påföras anslagen till de av styrelsen omhändertagna byggnadsföretagen.

Värmetekniska avdelningen.

Avdelningens tjänstemän utgöras av — förutom byråchefen — en inspektör (Eo 26), en byråingenjör (Eo 21), en byråingenjör (Eo 19), tre tekniska amanuenser (två Eo 18 och en Ex 18) samt tre underinspektörer (Eo 16) ävensom biträdespersonal.

Byråingenjörsbefattningen i Eo 19 måste, uttalar byggnadsstyrelsen, numera anses alltför lågt placerad för att en arbetskraft med erforderliga kvalifikationer skall kunna förvärfvas och bibehållas. På grund härav föreslår styrelsen, att befattningen uppflyttas till lönegrad Eo 21.

Styrelsen ifrågasätter slutligen en viss löneförbättring för underinspektörerna. Dessa befattningshavares arbetsuppgifter vore, yttrar styrelsen, i alla avseenden lika krävande som de, vilka åvilade arméförvaltningens underinspektörer. Dessa vore emellertid placerade i högre lönegrad än styrelsens inspektörer. Sålunda hade Kungl. Maj:t den 28 juni 1946 medgivit, att vid arméförvaltningens intendenturavdelning finge tills vidare under budgetåret 1946/47 för den bränslekontrollerande verksamheten vid försvarsväsendets fasta värmeanläggningar anställas bland annat tre underinspektörer, envar i lönegrad MEo 17. Därjämte erinrar styrelsen i detta sammanhang om att styrelsens underinspektörer ursprungligen placerades i samma lönegrad som yrkesinspektionens underinspektörer, med vilka de med avseende på såväl kompetensfordringar som arbetets art ansetts likställda. Dessa vore emellertid numera uppflyttade i 17:e lönegraden. Även fränsett jämförelserna med andra myndigheters underinspektörer vore en löneförbättring erforderlig för byggnadsstyrelsens motsvarande personalkategori, därest inspektionspersonal med behöfliga kvalifikationer skulle kunna förvärfvas och behållas. På grund härav föreslår styrelsen, att underinspektörerna uppflyttas från Eo 16 till Eo 17.

Byggnadsstyrelsens framställning i övrigt innebär *dels* att posten Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, innefattande arvode till generaldirektörens ställföreträdare, måtte upptagas till oförändrat belopp, 1 200 kronor, *dels* att de i avlöningsstaten under rubrikerna Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet, Statens bränslekontrollerande verksamhet och Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal upptagna posterna Avlöningar till icke-ordinarie personal samt den i staten under sistnämnda rubrik upptagna posten Avlöningar till ordinarie tjänstemän måtte till följd av vissa tjänstemäns författningsenliga uppflyttning i högre löneklass ökas med 1 600 kronor, 900 kronor, 600 kronor respektive 400 kronor, *dels ock* att vederbörande anslagsposter för rörligt tillägg måtte ökas med belopp, som föranleddes av styrelsens förslag om ändrad tjänsteställning för vissa befattningshavare och inrättande av vissa nya tjänster.

Enär vissa tjänstemän avgått från sina befattningar och deras efterträdare placerats i lägre löneklasser än tjänsternas förutvarande innehavare, skulle enligt vad styrelsen uppgivit den i delstaten Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet ingående posten Avlöningar till ordinarie tjänstemän kunna minskas med i runt tal 3 000 kronor.

Vid bifall till styrelsens i olika hänseenden framlagda förslag skulle enligt styrelsens beräkningar erfordras ett avlöninganslag av 1 063 100 kronor eller 150 300 kronor mera än det för innevarande budgetår anvisade anslaget.

Jag torde i förevarande sammanhang få anmäla en av *byggnadsstyrelsens personalförening* ingiven, den 25 februari 1946 dagtecknad skrift, vari föreningen i anslutning till sin underdåniga skrivelse den 15 september 1945, vilken anmälts i 1946 års statsverksproposition, gjort förnyad framställning om ordinariesättning av 24 befattningar å styrelsens byggnadsbyrå.

Över byggnadsstyrelsens framställning har *allmänna lönenämnden* den 24 september 1946 avgivit utlåtande.

Med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifter, som numera åvilade den ene av förste byråsekreterarna i A 24 å administrativa byrån, har lönenämnden funnit det motiverat, att tjänsten erhöles höjd lönegradsplacering. Enligt lönenämndens mening borde det dock vara tillräckligt, att befattningen — med bibehållen tjänstebenenämning — uppflyttades till A 26. Även kamrerartjänsten i A 24 syntes lönenämnden böra uppföras i A 26. Förslaget, att byråsekreteraren i A 21 å kamrerarkontoret skulle uppflyttas till A 24 och erhålla benämningen kamrerare, funne sig lönenämnden icke kunna biträda. Ej heller kunde nämnden anse de i framställningen anförda skälen motivera, att bokhållaren i A 17 å sagda kontor placerades i A 18.

Vad beträffar den av byggnadsstyrelsen föreslagna personalökningen å stadsplanebyrån säger sig lönenämnden av den förebragta utredningen icke ha blivit övertygad om att ytterligare en byrådirektörstjänst borde inrättas å byrån men vill icke framställa någon erinran mot förslaget i övrigt.

I fråga om utredningsbyrån uttalar lönenämnden, under erinran om att å byrån tillkommit en byrådirektörstjänst från och med innevarande budgetår, att nämnden funnit det tveksamt, om tillräcklig anledning föreläge att redan nu inrätta ytterligare en befattning som byrådirektör. Lönenämnden ville ifrågasätta, om icke åtminstone tills vidare personalökningen å granskningsavdelningen kunde begränsas till en byråarkitekt i 24 lönegraden. Styrelsens hemställan, att två assistenter i A 21 å utredningsbyrån skulle uppflyttas till A 24 (byråarkitekt), ville lönenämnden såtillvida biträda, att nämnden tillstyrkte att en assistentbefattning ombildades på sätt styrelsen förordat.

Beträffande byggnadsstyrelsens förslag, att den å intendentsbyråns landsortsavdelning befintliga intendents tjänsten i A 26 skulle ersättas med en byrådirektörsbefattning i A 28, yttrar lönenämnden, att nämnden icke kunde finna de å denna avdelning fallande arbetsuppgifterna vara av den beskaffenhet, att de motiverade avdelningsföreståndarens placering i annan lönegrad än den nu gällande.

Mot förslaget, att en assistent i A 22 å intendentsbyråns stockholmsavdelning skulle erhålla ställning som byråingenjör i A 24, har lönenämnden icke framställt erinran. Däremot säger sig lönenämnden icke kunna biträda styrelsens hemställan, att två byggnadskontrollanter i A 21 skulle uppföras

i A 24 med hänsyn till att dem pålagts vissa relativt kvalificerade arbetsuppgifter. Enligt nämndens mening borde en uppflyttning till A 22 vara tillfyllest. Den i Eo 20 placerade befattningen som fastighetskamrerare anser lönenämnden böra i enlighet med styrelsens förslag uppföras i 24 lönegraden, dock tills vidare med placering på extra ordinarie stat. Lönenämnden har icke funnit anledning föreligga att — på sätt styrelsen föreslagit — ändra tjänstebenämningen till förste byråsekreterare efter befattningens uppflyttning i lönegrad.

Beträffande förslaget att fyra förste byråingenjörer i Eo 27 på byggnadsbyrån, vilka tjänstgöra som avdelningsföreståndare, skulle erhålla ställning som byrådirektörer i A 28 uttalar lönenämnden, att även om vissa skäl kunde anföras för den föreslagna tjänsteförändringen, betänkligheter mötte mot en ordinariesättning och uppflyttning i lönegrad av befattningar i den omfattning, varom hemställts.

Lönenämnden yttrar vidare, att nämnden knappast kunde finna den gjorda lönejämförelsen mellan yrkesinspektionens och byggnadsstyrelsens underinspektörer bärande. I betraktande av vad styrelsen anført rörande nödvändigheten, att styrelsens inspektörer erhöile förbättrat löneläge, ville nämnden dock icke motsätta sig den begärda lönegradsuppflyttningen.

Lönenämnden framhåller till slut, att nämnden saknade möjlighet att uttala sig om behovet av den föreslagna utökningen av personalantalet å byggnadsbyrån. Nämnden ville i detta sammanhang endast uttala, att någon erinran icke syntes vara att framställa mot att en byråingenjör å byråns konstruktionsavdelning placerades i Eo 26. Då lönenämnden icke kunnat finna löneställningen för styrelsens målarmästare, vilken vore placerad i Eo 20, för låg, kunde nämnden icke understödja förslaget om tjänstens uppflyttning till Eo 21.

I övrigt har framställningen icke givit lönenämnden anledning till särskilt uttalande.

Departements-
chefen.

En stor del av de uppgifter, som ankomma på byggnadsstyrelsen, anknyter sig till områden inom samhällslivet och den statliga administrationen, där för närvarande en mycket snabb utveckling pågår. Sålunda beröres styrelsens verksamhet direkt eller indirekt i hög grad av den pågående expansionen på bostadsbyggandets och samhällsbildningens område genom den befattning, styrelsen har med stadsplanefrågor samt med statliga och kommunala byggnadsprojekt, som sammanhånga med samhällsbildningen. Den fortgående utvidgningen av den statliga förvaltningsapparaten föranleder ett växande behov av lokalutrymmen, vilket till stor del måste tillgodoses genom ny- eller ombyggnadsarbeten. Större delen av dessa arbeten ankommer på byggnadsstyrelsen, som därvid svarar för såväl planeringen som utförandet av arbetena. I samband härmed ökas också successivt det fastighetsbestånd, som står under styrelsens förvaltning och vård.

Samtidigt som styrelsens arbetsuppgifter sålunda befinna sig i stadig ökning, har styrelsen, såsom framgår av den i styrelsens petitaskrivelse

lämnade redogörelsen, att kämpa med betydande svårigheter att tillgodose behovet av för verksamheten erforderlig arbetskraft. I första hand sammanhänger detta med den rådande bristen på kvalificerade tekniker — framför allt arkitekter — vilken gör det allt svårare för styrelsen att med de löner som kunna erbjudas förvärva och behålla arbetskraft av detta slag. Härtill kommer emellertid också, att personalorganisationen trots de förstärkningar, som skett de sista åren, fortfarande i vissa delar torde vara i knappaste laget i förhållande till de föreliggande arbetsuppgifterna. Jag har därför ansett mig böra föreslå vissa icke oväsentliga förbättringar av densamma i såväl kvalitativt som kvantitativt hänseende.

Jag övergår härefter till de olika av byggnadsstyrelsen framlagda förslagen.

Vad först angår administrativa byrån synes mig styrelsen ha förebragt bärande skäl för genomförande av en viss förbättring av löneställningen för den ene av de båda förste byråsekreterarna å kansliavdelningen samt för kamreraren. I likhet med allmänna lönenämnden anser jag emellertid, att uppflyttningen av dessa befattningar bör begränsas till lönegraden A 26, varvid de nuvarande tjänstebenämningarna böra bibehållas. Övriga av styrelsen framförda förslag beträffande förevarande byrå har jag icke funnit anledning tillstyrka.

De uttalanden jag inledningsvis gjort angående nödvändigheten av en mera väsentlig förbättring av byggnadsstyrelsens personalorganisation gälla i särskilt hög grad stadsplane- och utredningsbyråerna. Om en sådan förbättring icke här sker, torde risk föreligga för att byråerna i fortsättningen icke förmå på ett tillfredsställande sätt fullgöra sina i flera avseenden mycket betydelsefulla uppgifter.

I anslutning till vad sålunda anförts har jag med biträdande av byggnadsstyrelsens förslag funnit mig böra förorda inrättande av två nya intendentsbefattningar i A 26 å stadsplanebyrån samt ytterligare en byrådirektörsbefattning i A 28 och en intendentstjänst i Eo 26 å utredningsbyrån. Ehuru starka skäl i och för sig synas föreligga för inrättande även av de båda övriga av styrelsen i detta sammanhang begärda befattningarna i A 28 respektive A 26, anser jag emellertid, att härmed tills vidare bör anstå i avvaktan på närmare erfarenhet rörande effekten av den av mig nu förordade personalförstärkningen. Styrelsens förslag om uppflyttning av två assistentbefattningar å utredningsbyrån från A 21 till A 24 har icke givit mig anledning till erinran. Jag biträder också de av styrelsen framförda förslagen om införande av den alternativa tjänstebenämningen byråingenjör för styrelsens byråarkitektbefattningar samt om utbyte av en befattning såsom biträdande arkitekt i Eo 21 mot en byråsekreterartjänst i samma lönegrad å stadsplanebyrån.

Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anført rörande svårigheterna att återbesätta en till intendentsbyråns landsortsavdelning hörande befattning såsom biträdande arkitekt i Eo 21 vill jag icke motsätta mig styrelsens förslag om uppflyttning av denna befattning till byråarkitekt (byråingenjör) i A 24.

Styrelsen har i fråga om intendentsbyråns stockholmsavdelning bland annat hemställt om inrättande av en intendentstjänst i A 26, vars innehavare avsetts skola från chefen för avdelningen avlasta arbetet med ledningen av på styrelsen ankommande förvaltningsuppgifter beträffande de kungliga slotten. Med hänsyn till den ökning av avdelningschefens arbete, som på senare år inträtt, synes det påkallat, att han till sin hjälp får en kvalificerad befattningshavare, vilken självständigt kan handlägga nyssnämnda, i många fall jämförelsevis krävande arbetsuppgifter. Jag har därför ansett mig böra tillstyrka styrelsens härutinnan framlagda förslag.

De skäl styrelsen anfört för en förbättring av löneställningen för fastighetskamreraren å intendentsbyrån synas mig beaktansvärda. I överensstämmelse med lönenämndens förslag förordar jag, att befattningen, med bibehållande av den nuvarande tjänstebenenämningen, uppflyttas till lönegraden Eo 24. Härvid bör det nu med befattningen förenade tilläggsarvodet indragas. Styrelsens förslag om anvisande av medel till en ingenjör i Eo 18 såsom biträde åt fastighetskamreraren har icke givit mig anledning till erinran.

De övriga förslag, som styrelsen framlagt beträffande intendentsbyrån, synas icke nu böra genomföras.

Frågan om byggnadsbyråns personalorganisation torde framdeles böra upptagas till övervägande i ett vidare sammanhang, varvid den ännu öppna frågan om en samordning med försvarsväsendets byggnadsorganisation synes böra avgöras. Med hänsyn härtill är jag icke beredd att nu medverka till några större förändringar beträffande denna byrå. Jag har emellertid icke velat motsätta mig, att i personalförteckningen för den av byggnadsmedel avlönade personalen å byrån uppföres en ny befattning såsom förste byråingenjör i Eo 26.

Vad slutligen angår byggnadsstyrelsens värmetekniska avdelning har jag icke funnit anledning till erinran mot styrelsens förslag om uppflyttning av de tre till avdelningen hörande underinspektörsbefattningarna från Eo 16 till Eo 17. Den av styrelsen ifrågasatta uppflyttningen av en byråingenjörsbefattning från Eo 19 till Eo 21 synes mig icke tillräckligt motiverad. Jag anser emellertid styrelsens önskemål böra såtillvida tillgodoses, att befattningen vid inplaceringen i det nya lönesystemet jämställas med befattning i Eo 20.

Införandet av den reglerade befördringsgången för biträdespersonal medför för byggnadsstyrelsens del, att antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster från och med nästa budgetår måste ökas med fjorton samt att två ordinarie skrivbiträdestjänster indragas. Av de angivna kontorsbiträdestjänsterna erfordras sju för beredande av ordinarie anställning åt vissa extra ordinarie kontorsbiträden, vilka för närvarande avlönas från den särskilda för icke-ordinarie personal å styrelsens byggnadsbyrå fastställda staten. Av de återstående befattningarna äro sex avsedda för extra ordinarie kanslibiträden, vilka för närvarande icke samtidigt innehava ordinarie kontorsbiträdestjänst, därav fyra å byggnadsbyrån.

Jag övergår härefter till anslagsberäkningen och börjar därvid med Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

Posten *Avlöningar till ordinarie tjänstemän* bör å ena sidan ökas dels med kostnaderna för uppflyttning i lönegrad av en förste byråsekreterare och kamreraren å administrativa byrån samt av två assistenter å utredningsbyrån ävensom för beredande av ordinarie anställning i högre lönegrad åt en biträdande arkitekt å intendentsbyrån, dels ock med nettolönen för en byrådirektör å utredningsbyrån, samt två intendenten å stadsplanebyrån och en å intendentsbyrån eller med tillhoppa 49 032 kronor, samt å andra sidan minskas med 3 000 kronor, utgörande besparing vid inplacering av nyanställda i lägre löneklasser än dem motsvarande avgångna befattningshavare tillhört. I enlighet härmed skulle posten vid tillämpning av nu gällande lönebestämmelser komma att uppgå till $(412\,300 + 49\,032 - 3\,000)$ avrundat 458 300 kronor. Regleringen av beföringsgången för biträdespersonalen medför en uppräknig av posten med cirka 24 000 kronor till 482 300 kronor. På grund av den allmänna löneregleringen skulle posten komma att ökas med ytterligare 211 000 kronor till 693 300 kronor.

Posten *Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t*, torde upptagas till oförändrat 1 200 kronor.

Posten *Avlöningar till icke-ordinarie personal* skulle å ena sidan ökas med dels nettolönen för en intendent å utredningsbyrån och en ingenjör å intendentsbyrån, dels erforderligt belopp för uppflyttning i lönegrad av fastighetskamreraren, dels ock ett belopp av 1 600 kronor för löneklassuppflyttningar eller tillhoppa 17 272 kronor, samt å andra sidan minskas med dels lönen för en biträdande arkitekt å intendentsbyrån, dels det till fastighetskamreraren nu utgående särskilda lönetillägget eller sammanlagt 8 001 kronor. Vid nuvarande lönesystem skulle alltså posten bära upptagas till $(254\,500 + 17\,272 - 8\,001)$ avrundat 263 800 kronor. Regleringen av beföringsgången för amanuens- och biträdespersonalen medför en nettoökning av posten med 2 600 kronor till 266 400 kronor och den allmänna löneregleringen en ytterligare uppräknig med 146 500 kronor till 412 900 kronor.

Posten *Rörligt tillägg* bör beräknas till avrundat 66 400 kronor.

Summan av delposterna för byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet skulle vid bifall till här framlagda förslag uppgå till $(693\,300 + 1\,200 + 412\,900 + 66\,400)$ 1 173 800 kronor.

Vad beträffar Statens bränslekontrollerande verksamhet torde posten *Avlöningar till icke-ordinarie personal* bära uppräknas med kostnaderna för uppflyttning i lönegrad av tre underinspektörer och med 900 kronor för löneklassuppflyttningar, eller med tillhoppa 2 100 kronor, samt sålunda utgöra $(72\,000 + 2\,100)$ 74 100 kronor vid nuvarande lönesystem. Den allmänna löneregleringen föranleder en uppräknig av posten med ytterligare 40 800 kronor till 114 900 kronor. Posten *Rörligt tillägg* bör beräknas till 6 900 kronor. Delstatens slutsumma skulle alltså uppgå till $(114\,900 + 6\,900)$ 121 800 kronor.

I fråga om Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal torde till följd av löneklassuppflyttningar ordinarieposten bära ökas med 400 kronor och icke-ordinarieposten med 600 kronor. Posterna skulle sålunda vid nuvarande lönesystem uppgå till respektive (25 200 + 400) 25 600 kronor och (30 500 + 600) 31 100 kronor. Den allmänna löneregleringen föranleder en uppräknig av posterna till respektive 36 900 kronor och 48 200 kronor. Posten Rörligt tillägg bör beräknas till 5 100 kronor. Delstatens slutsumma skulle sålunda uppgå till (36 900 + 48 200 + 5 100) 90 200 kronor.

I enlighet med vad sålunda anförts torde byggnadsstyrelsens avlöningsanslag bära för nästa budgetår upptagas till (1 173 800 + 121 800 + 90 200) 1 385 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen vidtaga följande ändringar, nämligen under rubriken *Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet*: uppflyttning av 1 förste byråsekreterare och 1 kamrerare från A 24 till A 26 samt av 2 assistenter i A 21 till byråarkitekter i A 24, införande av den alternativa tjänstebenämningen byråingenjör för i förteckningen upptagna befattningar såsom byråarkitekt, uppförande i förteckningen av ytterligare 1 byrådirektörstjänst i A 28, 3 intendentsbefattningar i A 26 och 14 kontorsbiträdesbefattningar i A 4 samt av 1 befattning såsom byråarkitekt (byråingenjör) i A 24, 1 befattning såsom fastighetskamrerare i Eo 24 och ytterligare 1 intendentsbefattning i Eo 26 ävensom uteslutning av 2 skrivbiträdesbefattningar i A 2 samt under rubriken *Av byggnadsmedel avlönad personal å byggnadsstyrelsens byggnadsbyrå*: uppförande av 1 befattning såsom förste byråingenjör i Eo 26;

dels godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	693 300
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till icke-ordinare personal.....	412 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	66 400
	Säger kronor 1 173 800

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	114 900
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 900
	Säger kronor 121 800

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	36 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	48 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	5 100
	Säger kronor 90 200
	Summa kronor 1 385 800;

dels ock till Byggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av kronor 1 385 800.

[56.] 2. **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget är för innevarande budgetår anvisat med 119 900 kronor. För anslagets användning har Kungl. Maj:t den 10 maj 1946 fastställt följande omkostnadsstat, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Omkostnadsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	6 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	18 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	72 500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	1 500
	Säger kronor 98 000

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	15 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	5 200
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	1 000
	Säger kronor 21 700

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	200
	Säger kronor 200
	Summa kronor 119 900.

Genom förenämnda beslut har Kungl. Maj:t föreskrivit, dels att anslagsposterna Reseersättningar och Publikationstryck icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas, dels att av anslagsposterna Expenser må för nedan nämnda ändamål tagas i anspråk följande belopp, nämligen:

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.	Kronor
Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	11 800
Övriga expenser, <i>högst</i>	60 700

Statsens bränslekontrollerande verksamhet.

Bränsle, lyse och vatten, <i>förslagsvis</i>	400
Övriga expenser, <i>högst</i>	4 800.

I sin petitaskrivelse den 23 augusti 1946 har byggnadsstyrelsen gjort framställning om medel för styrelsens omkostnader under budgetåret 1947/48.

Styrelsen meddelar, att den under byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet upptagna delposten för övriga expenser under budgetåret 1945/46 måst överskridas. Genom beslut den 24 maj 1946 hade Kungl. Maj:t sålunda medgivit styrelsen att utöver i omkostnadsstaten för hithörande ändamål upptagna 57 500 kronor taga i anspråk ytterligare högst 20 600 kronor. Av detta belopp avsågos 14 500 kronor att användas för bestridande av vissa engångsutgifter och återstoden, 6 100 kronor, för löpande expenser. För budgetåret 1945/46 anvisade medel till löpande expenser hade således uppgått till sammanlagt (57 500 + 6 100) 63 600 kronor. För budgetåret 1946/47 hade ifrågavarande delpost för övriga expenser upptagits till 60 700 kronor. Då utgifterna för expenser under budgetåret 1947/48 på grund av ytterligare stegrade kostnader för städning, rit- och skrivmaterial samt annonsering kunde förväntas stiga i förhållande till sistförflutna budgetår, borde beloppet för löpande expenser uppräknas till 65 700 kronor. Under hänvisning till att styrelsen gjort framställning om förstärkning av arbetskrafterna med 11 befattningshavare hemställer styrelsen vidare, att för anskaffande av möbler till ifrågavarande personal måtte i expensposten inräknas ett belopp av 16 500 kronor, motsvarande i genomsnitt 1 500 kronor per tjänsterum. Då delposten till bränsle, lyse och vatten för nästa budgetår kunde beräknas till oförändrat 11 800 kronor, borde således expensposten upptagas till (65 700 + 16 500 + 11 800) 94 000 kronor.

Även den under statens bränslekontrollerande verksamhet upptagna delposten till övriga expenser, vilken för budgetåret 1945/46 var beräknad till 4 800 kronor, hade, fortsätter styrelsen, under nämnda budgetår överskridits. Sålunda hade Kungl. Maj:t genom beslut den 24 maj 1946 medgivit överskridande av posten i fråga med högst 1 500 kronor. Byggnadsstyrelsen föreslår, att densamma för budgetåret 1947/48 uppräknas till 6 500 kronor. Då även i detta fall delposten till bränsle, lyse och vatten för nästa budgetår kunde beräknas till oförändrat belopp, 400 kronor, borde således posten till expenser upptagas till (6 500 + 400) 6 900 kronor.

I övrigt föreslår styrelsen icke någon ändring av de i omkostnadsstaten upptagna beloppen. Styrelsen hemställer, att omkostnadsanslaget måtte anvisas med 143 100 kronor eller med 23 200 kronor mera än för innevarande budgetår.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen upplyst angående belastningen under budgetåret 1945/46 å de båda i omkostnadsstaten ingående delposterna till expenser synes en ökning av desamma erforderlig. Jag anser mig sålunda böra biträda styrelsens förslag om att de för löpande expenser beräknade beloppen ökas med 5 000 kronor respektive 1 700 kronor. Vad an-

går det av styrelsen begärda beloppet av 16 500 kronor till inköp av möbler finner jag en begränsning av detsamma till 7 500 kronor böra ske med hänsyn bland annat till den minskning av antalet nya befattningar i förhållande till styrelsens förslag, som jag under nästföregående punkt förordat. I övrigt erfordras icke några ändringar i byggnadsstyrelsens omkostnadsstat. Styrelsens omkostnadsanslag skulle i enlighet med vad här anförts behöva för nästa budgetår anvisas med 134 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 134 100.

[57.] 3. **Länsarkitektsorganisationen: Avlöningar, förslagsanslag.** Antalet länsarkitekter utgör numera 24 och antalet biträdande länsarkitekter 20, varjämte finnas 26 assistenter. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 29 juni 1945 utgör varje län ett länsarkitektdistrikt med en länsarkitekt i varje residensstad. Av de 20 biträdande länsarkitekterna äro två placerade i Stockholm samt en i envar av övriga residensstäder utom Uppsala, Visby, Karlskrona, Halmstad och Västerås. De 26 assistenterna äro placerade två i Stockholm, två i Härnösand och en i envar av de övriga residensstäderna.

Genom beslut den 10 maj 1946 har Kungl. Maj:t, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1946/47, för länsarkitektsorganisationen fastställt *dels* personalförteckning (se statsliggaren, s. 408), *dels ock* följande

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	291 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	446 200
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	300 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	100 700
Summa kronor 1 138 500.	

I skrivelse den 23 augusti 1946 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om anslag för budgetåret 1947/48 till länsarkitektsorganisationen. Styrelsen har därvid till en början lämnat följande redogörelse beträffande det ekonomiska resultatet av länsarkitektsorganisationens verksamhet under budgetåret 1945/46.

I riksstaten för sistnämnda budgetår hava inkomsterna vid länsarkitektsorganisationen upptagits till 600 000 kronor (A II 23).

Under budgetåret inflöto i granskningsavgifter 251 997 kronor 66 öre och i ersättningar (arvoden) jämlikt kungörelsen den 20 december 1935, nr 631, 516 390 kronor 27 öre, eller sammanlagt 768 387 kronor 93 öre. De under budgetåret inlevererade medlen överstego alltså det beräknade inkomstbeloppet med 168 387 kronor 93 öre.

Det sammanlagda beloppet av de av länsarkitektkontoren utställda räkningarna, avseende under budgetåret utförda arbeten, utgör 810 676 kronor, varav granskningsavgifter 272 459 kronor 86 öre och arvoden 538 216 kronor 14 öre. Därest hänsyn tages till dessa belopp utgör överskottet 210 676 kronor.

Å andra sidan kan nämnas, att länsarkitektorganisationens utgifter för personal och omkostnader, vilka för budgetåret 1945/46 i riksstaten beräknats till sammanlagt 1 074 000 kronor, uppgått till, däri icke inräknade utgifter för kristillägg och tillfälligt lönetillägg till ordinarie och extra ordinarie personal, 1 381 525 kronor, eller 307 525 kronor mer än beräknat.

I detta sammanhang erinrar styrelsen om att styrelsen på grund av de sedan år 1939 starkt ökade personalkostnaderna för länsarkitektorganisationen vid olika tillfällen hos Kungl. Maj:t gjort framställningar, åsyftande en höjning av de i kapitel I och II i kungörelsen SFS 631/1935 angivna ersättningarna till statsverket för vid länsarkitektkontoren utförda uppdrag. Dessa ersättningar hade icke ändrats sedan år 1935, då bestämmelser i ämnet utfärdades. I en särskild, den 23 augusti 1946 dagtecknad skrivelse har styrelsen återkommit till denna fråga och framlagt förslag, innebärande att ersättningarna enligt kapitel I skulle höjas med 40 % och ersättningarna enligt kapitel II med 35 %.

Styrelsen övergår här efter till beräkningen av anslagsbehovet för budgetåret 1947/48.

Anslagsposten *Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat* har styrelsen beräknat till oförändrat 291 600 kronor.

Beträffande anslagsposten *Avlöningar till icke-ordinarie personal* framhåller styrelsen till en början, att den av styrelsen tidigare i flera olika sammanhang påtalade bristen på arkitektutbildad personal under det senaste budgetåret ytterligare skärpts. Tidigare hade svårigheterna att besätta tjänster inom länsarkitektorganisationen i huvudsak hänfört sig till assistentbefattningarna i Eo 21. Åtskilliga av dessa hade sålunda i brist på sökande icke kunnat besättas. Under det senaste året hade förhållandena å den öppna marknaden lett till att även till ledigförklarade biträdande länsarkitektbefattningar i Eo 24 kompetenta sökande icke funnits att tillgå. Detta förhållande hade framträtt icke minst i samband med tillsättande av tio nya från och med budgetåret 1946/47 inrättade biträdande länsarkitekttjänster. Trots att dessa befattningar annonserades till ansökan lediga vid tre olika tillfällen i åtta dagliga tidningar ävensom i vissa fackorgan, hade ingen utanför länsarkitektorganisationen stående arkitekt med godtagbara meriter anmält sig såsom sökande. Av de organisationen tillhöriga tjänstemän, vilka sökte nämnda befattningar, ansåg styrelsen endast åtta fylla fordringarna.

Enligt § 14 i instruktionen för länsarkitektorganisationen bör biträdande länsarkitekt hava fullständig arkitektutbildning eller därmed likvärdig utbildning samt därjämte hava under längre tid idkat praktisk arkitektverksamhet inom såväl husbyggnads- som stadsplaneväsendets områden antingen såsom självständig utövare eller på länsarkitektkontor.

Orsaken till att de biträdande länsarkitektbefattningarna visat sig så föga lockande torde, uttalar byggnadsstyrelsen, i första hand få tillskrivas den alltför låga löneställningen i förhållande till den alltmer ökade efterfrågan på arkitekter. Denna efterfrågan gjorde sig gällande icke minst från de kommunala förvaltningarna. Trots att de arbetsuppgifter, som dessa kom-

munala tjänster innefattade, i åtskilliga fall syntes vara mindre krävande än de, som ålåg de biträdande länsarkitekterna, voro de löner, som erbjödes, i regel avsevärt högre än de biträdande länsarkitekternas på motsvarande orter. De kommunala befattningarna vore vanligen förenade med pension och i övrigt med ungefär samma förmåner, som utginge till stats-tjänstemän. Det vore helt naturligt, att under dylika omständigheter arkitekterna i första hand sökte sig till kommunala befattningar eller till enskild tjänst — där för övrigt ännu förmånligare lönevillkor i allmänhet erbjödes. Under dylika förhållanden föreläge stor fara för att länsarkitektsorganisationen i fortsättningen icke kunde förvärva arkitekter, vilka uppfyllde de krav som måste ställas på organisationens befattningshavare för att de på ett något så när tillfredsställande sätt skulle kunna fylla sina många, för såväl stat och kommun som enskilda utomordentligt viktiga uppgifter.

Styrelsen framhåller vidare i detta sammanhang, att styrelsen inför ansvaret att upprätthålla en efter förhållandena så funktionsduglig organisation som möjligt under senare år i allt större utsträckning nödgats såsom tillfälliga biträden anställa icke blott arkitekter med avlöningar, väsentligt överstigande dem, som utginge till biträdande länsarkitekter, utan även ett icke oväsentligt antal ingenjörer med lägre teknisk examen. För att kunna förvärva dylika ingenjörer hade i åtskilliga fall ungefär samma avlöning måst betalas, som utginge till assistenterna.

Samtidigt med att länsarkitektkontoren hade att kämpa med avsevärda personalsvårigheter, fortsatte kontorens arbetsbörda att öka i snabb takt. Kontorens ökade granskningsverksamhet sammanhänge med den stegrade fastighetsbildningen på landet. Stegringen i antalet arkitektuppdrag berodde särskilt på att kommuner i allt större omfattning anlidade kontoren. Den rådande bristen på arkitektutbildade biträden hade emellertid medfört, att erbjudna uppdrag i betydande utsträckning måst avvisas, vilket vore att beklaga, enär antalet konsulterande arkitekter i länen i allmänhet vore synnerligen ringa. Detta finge till följd, att byggnads- och planuppdrag på sina håll måste anförtros personer utan tillräcklig utbildning eller erfarenhet.

Personalbristen och den ökade arbetsbördan hade medfört, fortsätter styrelsen, att såväl gransknings- som uppdragsarbetet blivit fördröjt. Antalet balanserade ärenden, som under de senaste åren alltmer stegrats, hade nu nått en storlek som aldrig förr. Det vore givet, att såväl kommunerna som allmänheten ej i längden kunde finna sig i, att deras berättigade anspråk på snabb behandling av ärendena icke kunde tillgodoses på grund av bristande arbetskrafter hos länsarkitektkontoren. Justitieombudsmannen hade också fäst uppmärksamheten på arbetsbalansen. De rådande förhållandena på kontoren vore till avsevärt men icke blott för kontorens arbete utan även för deras anseende utåt.

Styrelsen uttalar vidare, att de biträdande länsarkitekterna och assistenterna icke blott erhölet en ökad arbetsbörda utan även fått övertaga allt viktigare uppgifter och därmed ökat ansvar. Till följd av kontorens växande

arbetsbörda hade nämligen de biträdande länsarkitekterna, såsom länsarkitekternas närmaste män, numera ansvaret för åtskilliga av de arbetsuppgifter, som tidigare utfördes av länsarkitekterna personligen. Sålunda handlade de numera självständigt omfattande planlägningsfrågor samt skötte förhandlingar med myndigheter, markägare etc. På motsvarande sätt hade på assistenterna lagts åtskilliga uppgifter, som tidigare tillkommit de biträdande länsarkitekterna.

Mot bakgrunden av här anförda förhållanden anser byggnadsstyrelsen det oundgängligen nödvändigt, att tämligen betydande förbättringar i avlöningsförhållandena för de biträdande länsarkitekterna och för assistenterna genomföras. Styrelsen föreslår sålunda en uppflyttning av de biträdande länsarkitektbefattningarna från Eo 24 till Eo 28 och av assistenttjänsterna från Eo 21 till Eo 24. I samband härmed förordar styrelsen, att benämningen biträdande länsarkitekt ändras till förste byråarkitekt och assistent till byråarkitekt.

Styrelsen föreslår vidare, under hänvisning till följande redogörelser av vederbörande länsarkitekter, att en biträdande länsarkitekt-(förste byråarkitekt-)befattning inrättas vid vardera av länsarkitektkontoren i Uppsala och Halmstad.

Uppsala. Arbetet vid kontoret hade numera erhållit en sådan omfattning, att kontoret icke på ett tillfredsställande sätt kunde utföra sina instruktionsenliga åligganden. Balansen av ärenden vore avsevärd, trots att nuvarande personal på kontoret nödgats arbeta på övertid utan särskild ersättning. Speciellt drabbade denna överbelastning den stora och betydelsefulla verksamhet, som avsåge samhällsbildningar och initiativärenden. Men icke ens de löpande och brådskande ärendena hade, trots att kontorets arbetskraft utnyttjats över hövan, kunnat avverkas inom rimlig tid. Kontoret hade dock i största utsträckning av sagt sig sådana arkitektuppdrag, som lämpligen kunnat utföras av privatpraktiserande arkitekter. Det nuvarande tillståndet måste anses synnerligen otillfredsställande, och länsarkitekten ansåge sig icke i längden kunna stå till svars härför. Det måste anses livsviktigt för kontorets fortsatta arbete, att förtroendet för kontorets verksamhet icke äventyrades hos enskilda och kommunala myndigheter. Uppdrag angående utredningar om utomplansområden och upprättande av byggnadsplaner inom länet hade av länsstyrelsen meddelats kontoret sedan flera år tillbaka. Även om i flertalet fall finansieringsfrågor bromsade upp byggnadsplanearbetets fortsatta bedrivande skulle länsarkitekten, därest han i större omfattning kunde frigöras från det rutinmässiga arbetet med ärendegranskningar m. m., kunna arbeta för lösandet av dessa och andra byggnadsreglerande frågor, vilka måste anses utgöra kontorets betydelsefullaste uppgift. Med hänsyn härtill vore det oundgängligen nödvändigt att vid kontoret anställdes en biträdande länsarkitekt.

Halmstad. De anspråk, som för närvarande ställdes på kontorets arbetsförmåga, kunde icke fyllas utan en ökning av personalen. Detta förhållande berodde bland annat på den senaste tidens kraftiga ökning av granskningsärendenas antal; sålunda hade dessa under budgetåret 1945/46 ökat med omkring 50 % i jämförelse med föregående år, och man hade anledning antaga att denna utveckling komme att fortsätta. I detta sammanhang torde böra framhållas, att sommarbebyggelsen vid kusten nu efter kriget ånyo tagit fart och börjat sprida sig över områden, som tidigare icke alls eller

endast i ringa mån varit föremål för sådan exploatering. Snabba ingripanden borde företagas genom fastställande av utomplansbestämmelser och byggnadsplaner, ordnande av byggnadskonsulentbefattningar och rådgivning åt nya byggnadsnämnder samt övervakning av deras verksamhet. Byggnadsplaner och avstyckningsplaner i stort antal måste upprättas på kort tid, om icke Hallandskustens lämplighet som rekreatiomsområde för hela landet skulle förstöras genom olämplig bebyggelse. Det ankomme på länsarkitektkontoret att verkställa erforderliga utredningar och föreslå de åtgärder, som kunde vidtagas för att skydda denna naturtillgång och länka utvecklingen in i förnuftiga banor. På grund av bristen på tillgång till lämpligt skolade fackmän torde planläggningen av kustområdena även i stor utsträckning böra anföras åt länsarkitektkontoret. Det vore likaså länsarkitektens sak att lämna råd åt och övervaka de lokala byggnadskontrollerande organen. Det måste påpekas att i den mån bebyggelseregleringen utsträcktes över nya områden, ökades även länsarkitektkontorets arbete med granskning av jorddelnings- och byggnadsärenden, varför den ökning av arbetsbördan, som en utvidgning av regleringsområdena medförde, icke vore av tillfällig natur. För att tillräckligt snabbt kunna utföra de arbeten, som nu närmast förestode, erfordrades i första hand att en erfaren arkitekt, som självständigt kunde svara för vissa av arbetsuppgifterna, knötes fastare vid kontoret.

Vid bifall till styrelsens sålunda framlagda förslag och med beaktande av det till 1 000 kronor beräknade medelsbehovet för vissa tjänstemäns författningsenliga uppflyttning i högre löneklass skulle enligt styrelsens beräkningar för avlöningar till icke-ordinarie personal erfordras sammanlagt 530 400 kronor.

Beträffande anslagsposten *Avlöningar till tillfälliga biträden* erinrar styrelsen om att denna post för budgetåret 1945/46 upptogs till förslagsvis 200 000 kronor, vilket belopp emellertid efter medgivande av Kungl. Maj:t överskreds med icke mindre än 314 854 kronor 90 öre. För innevarande budgetår hade posten upptagits till 300 000 kronor. Enligt styrelsens mening måste denna post vara av sådan storleksordning, att den medgäve möjlighet för styrelsen att vid kontoren i nöjaktig omfattning anställa och under tillräcklig tid bibehålla kompetent arbetskraft för utförande av kontoren lämnade uppdrag. Från länsstyrelsernas sida hade anslagsbehovet beräknats till sammanlagt 662 708 kronor. Under förutsättning av bifall till styrelsens i övrigt gjorda framställningar beträffande länsarkitektorganisationen syntes emellertid den erforderliga ökningen kunna begränsas till 100 000 kronor och posten sålunda bestämmas till 400 000 kronor.

Anslagsposten *Rörligt tillägg* har av byggnadsstyrelsen beräknats till 123 300 kronor.

Enligt av styrelsen sålunda gjorda beräkningar skulle anslagsbehovet för budgetåret 1947/48 uppgå till 1 345 300 kronor. I jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade avlöningsanslaget innebär detta en ökning med 206 800 kronor.

Slutligen uttalar byggnadsstyrelsen i fråga om inkomstberäkningen, att den effektivisering av organisationen, som styrelsens förslag beträffande personalen åsyftade, kunde väntas medföra ökade inkomster för statsverket. Härtill komme att styrelsen, såsom förut nämnts, framlagt förslag om höjning

av ersättningarna till statsverket för vid länsarkitektkontoren utförda uppdrag. Därest dessa förslag vunne Kungl. Maj:ts bifall, syntes inkomsttiteln Inkomster vid länsarkitektsorganisationen, vilken för innevarande budgetår upptagits med 850 000 kronor, kunna i riksstaten för nästa budgetår upptagas till i runt tal 1 000 000 kronor.

Över byggnadsstyrelsens framställning har *allmänna lönenämnden* den 29 september 1946 avgivit utlåtande.

Lönenämnden säger sig icke vilja framställa erinran mot att biträdande länsarkitekterna och assistenterna erhöle höjd lönegradsplacering. Under hänvisning till att länsarkitekterna vore uppförda i C 5, vilken lönegrad enligt tillämpade grunder vid evalvering mellan A- och C-löneplanerna ansetts motsvara A 28 och A 29, uttalar emellertid nämnden, att den icke kunde biträda förslaget om att uppföra de avsedda förste byråarkitektbefattningarna i Eo 28. Nämnden ville för sin del förorda en placering i Eo 26. Beträffande frågan om löneställningen för assistenttjänsterna kunde nämnden med hänsyn till förhållandena inom andra delar av statsförvaltningen i nuvarade läge icke tillstyrka högre lönegrad än Eo 22.

Med anledning av allmänna lönenämndens utlåtande har *länsarkitekternas förening* inkommit med en den 29 oktober 1946 dagtecknad skrivelse, vari föreningen hemställt om bifall till byggnadsstyrelsens framställning. I fråga om tjänstebenämningarna uttalar föreningen önskemål om att benämningen biträdande länsarkitekt måtte bibehållas. Mot den av byggnadsstyrelsen föreslagna ändringen av tjänstebenämningen assistent till byråarkitekt har föreningen däremot förklarat sig icke ha något att erinra.

I skrivelse den 5 november 1946 har *byggnadsstyrelsen* ytterligare framhållit nödvändigheten av att de av styrelsen i skrivelsen den 23 augusti 1946 föreslagna åtgärderna till personalförstärkning för länsarkitektsorganisationen genomfördes från och med ingången av nästa budgetår.

Styrelsen framhåller, att svårigheterna att erhålla personal ytterligare ökat, varjämte en väsentlig stegring av kontorens arbetsbörda ägt rum. Sålunda vore för närvarande 4 biträdande länsarkitekttjänster och 13 assistentbefattningar vakanta, varjämte ytterligare en assistenttjänst komme att bli ledig från och med den 1 januari 1947 på grund av innehavarens övergång till kommunal anställning. Till ytterligare belysande av svårigheterna att erhålla arkitektpersonal kunde nämnas, att en av de vakanta biträdande länsarkitekttjänsterna (vid kontoret i Umeå) för kort tid sedan annonserats till ansökning ledig vid tre olika tillfällen i tre dagliga tidningar förutom i fackpressen utan att en enda sökande anmält sig.

Under det kontoren sålunda hade att kämpa med avsevärda svårigheter, hade arbetsbördan vuxit högst betydande. Detta i förening med den bristande tillgången på personal hade medfört, att ärendenas handläggning icke medhunnas inom rimlig tid och att en högst väsentlig balans uppkommit.

Balansen vid organisationen per den 31 december åren 1943—1945 framgår av följande av byggnadsstyrelsen upprättade sammanställning.

	Gransknings- ärenden	Uppdrag
1943	376	608
1944	633	668
1945	1 025	839

För de nio första månaderna av år 1946 uppvisade, fortsätter styrelsen, balansen än mer oroande siffror. Sålunda hade balanserade ärenden per den 30 september 1946 ökat för granskningsärendena till 1 890 och för uppdragen till 900. För de förra innebure detta en ökning av mer än 80 %. Den utomordentliga livaktighet, som för närvarande utmärkte planerings- och byggnadsverksamheten, kunde antagas komma att fortsätta. Sannolikt vore en ytterligare ökning att vänta. Länsarkitektkontorens arbetsbörda komme till följd härav att öka än mer och balansen att växa, därest kontorens arbetskrafter icke förstärktes. Allmänhetens och myndigheternas missnöje torde förklarligt nog komma att ökas över den alltmer långsamma handläggning av länsarkitektkontorens ärenden, som måste bliva en följd av nu angivna förhållanden.

Såsom framgår av den av byggnadsstyrelsen lämnade redogörelsen har Departements-
chefen.
personalfrågan vid länsarkitektorganisationen utvecklat sig på ett sätt, som ger anledning till allvarliga farhågor för framtiden. Redan tidigare ha svårigheter gjort sig gällande att fylla organisationens behov av arkitektutbildad personal, och dessa svårigheter ha nu ytterligare skärpts. För närvarande äro 4 biträdande länsarkitekttjänster och 13 assistenttjänster vakanta, och det har trots upprepade försök visat sig omöjligt att finna kvalificerade sökande till desamma. Man torde dessutom, enligt vad byggnadsstyrelsen upplyst, ha att räkna med en ytterligare minskning av den arkitektutbildade personalen under den närmaste tiden på grund av fortsatt avgång av sådan personal.

Samtidigt som organisationens personaluppsättning sålunda successivt minskas, befinna sig arbetsuppgifterna i snabb tillväxt, vilket fått till följd att arbetsbalansen stigit på ett oroväckande sätt. Sålunda ha de balanserade granskningsärendena under loppet av de tre första kvartalen av år 1946 ökat med mer än 80 procent.

Orsaken till de här berörda personalsvårigheterna torde såsom byggnadsstyrelsen framhållit vara att söka i det förhållandet, att lönerna för de biträdande länsarkitekterna och för assistenterna numera alltför mycket avvika från dem, som tillämpas för arkitektpersonal i den allmänna marknaden. Åtminstone i vad avser assistentbefattningarna torde det med nuvarande löneställning för dessa tjänster få anses praktiskt taget uteslutet att till desamma förvärva personer med arkitektutbildning.

Även om en del av länsarkitektkontorens tekniska arbetsuppgifter äro av sådan beskaffenhet, att de kunna bemästras av personal utan arkitektutbildning, torde dock huvudparten av arbetet för sitt riktiga handhavande kräva tillgång till dylik speciell sakkunskap. I den mån assistentbefattningarna icke kunna besättas med arkitekter, kommer därför en allt större arbetsbörda att läggas på länsarkitekterna och de biträdande länsarkitekterna,

varigenom dessa få allt mindre möjligheter att ägna tillräcklig tid åt varje särskilt ärende. En utveckling i denna riktning kan därför befaras leda till att ärendena icke bliva behandlade med den omsorg deras vikt kräver och att arbetsbalansen fortsätter att växa.

Med hänsyn till här berörda förhållanden finner jag i likhet med byggnadsstyrelsen nödvändigt, att vissa förbättringar i löneställningen för de biträdande länsarkitekterna och för assistenterna nu genomföras. En uppflyttning i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag av de biträdande länsarkitekterna till lönegraden Eo 28 möter visserligen, såsom allmänna lönenämnden påpekat, hinder redan av rent lönetekniska skäl. Däremot anser jag mig böra förorda, att dessa befattningar nu uppföras i lönegraden Eo 26. Beträffande assistenttjänsterna tillstyrker jag byggnadsstyrelsens förslag om en uppflyttning av ifrågavarande befattningar till lönegraden Eo 24. Jag förutsätter härvid, att samtliga befattningar såsom biträdande länsarkitekt och assistent i samband med uppflyttningen i lönegrad tillsättas efter ansökningsförfarande. Vad angår den av byggnadsstyrelsen ifrågasatta ändringen av tjänstebenämningarna, har jag icke funnit tillräckliga skäl föreligga för en sådan åtgärd.

Byggnadsstyrelsens förslag om inrättande av två nya biträdande länsarkitekttjänster, avsedda för kontoren i Uppsala och Halmstad, har icke givit mig anledning till erinran.

Regleringen av befordringsgången för biträdespersonalen medför för länsarkitektorganisationens vidkommande, att 19 ordinarie kontorsbiträdestjänster böra uppföras i personalförteckningen. Av dessa erfordras 16 för beredande av ordinarie tjänst åt vid organisationen anställda extra ordinarie kanslibiträden, vilka med tillämpning av ifrågavarande befordringsschema skulle bliva berättigade till dylik ordinarie tjänst.

Jag övergår härefter till anslagsberäkningen.

Posten *Avlöningar till ordinarie tjänstemän*, som för innevarande budgetår är upptagen med 291 600 kronor, torde icke böra undergå andra förändringar än att densamma till följd av regleringen av befordringsgången för biträdespersonalen uppräknas med 8 800 kronor till 300 400 kronor och till följd av den allmänna löneregleringen med ytterligare 169 700 kronor till 470 100 kronor.

Posten *Avlöningar till icke-ordinarie personal* torde böra ökas dels med kostnaderna för uppflyttning i lönegrad av de biträdande länsarkitekterna och av assistenterna, dels med nettolönerna för två nya biträdande länsarkitektbefattningar och dels med 1 000 kronor för löneklassuppflyttningar, eller med tillhoppa 66 000 kronor. I enlighet härmed skulle posten vid oförändrat lönesystem böra upptagas med (446 200 + 66 000) 512 200 kronor. Regleringen av befordringsgången för biträdespersonalen medför en ökning av posten med 29 900 kronor till 542 100 kronor och den allmänna löneregleringen en ytterligare ökning med 372 900 kronor till 915 000 kronor.

Posten *Avlöningar till tillfälliga biträden* torde å ena sidan med hänsyn till belastningen under det sistlidna budgetåret böra ökas med 100 000 kro-

nor men å andra sidan minskas med 55 200 kronor till följd av regleringen av befordringsgången för biträdespersonalen. I anslutning till den allmänna löne regleringen synes posten böra uppräknas med i runt tal 13 200 kronor. I enlighet härmed skulle posten böra upptagas med (300 000 + 100 000 — 55 200 + 13 200) 358 000 kronor.

Posten *Rörligt tillägg* torde böra beräknas till i runt tal 83 100 kronor.

I enlighet med vad sålunda anförts skulle länsarkitektorganisationens avlöningsanslag böra för nästa budgetår upptagas till 1 826 200 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsarkitektorganisationen vidtaga följande ändringar, nämligen uppflyttning av 20 befattningar såsom biträdande länsarkitekt från Eo 24 till Eo 26 samt av 26 assistentbefattningar från Eo 21 till Eo 24 ävensom uppförande i förteckningen av 19 kontorsbiträdesbefattningar i A 4 och ytterligare 2 befattningar såsom biträdande länsarkitekt i Eo 26;

dels godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	470 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	915 000
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	358 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	83 100
Summa kronor	1 826 200;

dels ock till Länsarkitektorganisationen: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1 826 200.

[58.] 4. **Länsarkitektorganisationen: Omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget är för innevarande budgetår anvisat med 136 000 kronor.

Den 10 maj 1946 har Kungl. Maj:t fastställt följande omkostnadsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Omkostnadsstat.	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	3 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	60 000
3. <i>Expenser, förslagsvis</i>	73 000
Summa kronor	136 000.

Genom beslut den 28 juni 1946 har Kungl. Maj:t bestämt de belopp, som respektive länsstyrelser må taga i anspråk under innevarande budgetår för länsarkitektorganisationens *expenser* (se statsliggaren, s. 409).

I sin förutnämnda skrivelse den 23 augusti 1946 har *byggnadsstyrelsen* gjort framställning om anslag för nästa budgetår till länsarkitektorganisationens omkostnader samt därvid anfört följande.

Posten sjukvård m. m., som för budgetåret 1945/46 upptagits till 2 000 kronor, har under budgetåret överskridits med 1 128 kronor 55 öre. Enligt länsstyrelsernas beräkningar skulle för nästa budgetår erfordras 5 000 kronor. Då posten för innevarande budgetår upptagits till 3 000 kronor, synes emellertid någon höjning av densamma icke erforderlig.

Posten reseersättningar, som för budgetåret 1945/46 upptagits till 45 000 kronor, har överskridits med 31 053 kronor 99 öre. Länsstyrelserna beräkna behovet för nästkommande budgetår till 90 400 kronor. En ökning av posten, som för budgetåret 1946/47 upptagits till 60 000 kronor, är sålunda ofrånkomlig men torde kunna begränsas till 15 000 kronor och posten sålunda upptagas till 75 000 kronor.

Kostnaderna för bränsle och lyse, som för budgetåren 1945/46 och 1946/47 upptagits till 3 500 kronor, hava under förstnämnda budgetår överskridits med 5 561 kronor 2 öre. Enligt länsstyrelsernas beräkningar skulle för nästa budgetår erfordras 12 790 kronor. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1945/46 bör posten uppräknas med 5 500 kronor till 9 000 kronor.

Kostnaderna för övriga expenser, som för budgetåret 1945/46 upptagits till 59 500 kronor, ha under budgetåret överskridits med 29 025 kronor 21 öre. Länsstyrelsernas beräkningar för budgetåret 1947/48 sluta på 99 950 kronor. För innevarande budgetår har delposten beräknats till 69 500 kronor. En ökning av posten är sålunda nödvändig men torde kunna begränsas till 20 500 kronor och delposten sålunda beräknas till 90 000 kronor.

Byggnadsstyrelsen hemställer, att omkostnadsanslaget måtte för nästa budgetår anvisas med 177 000 kronor.

Departements-
chefen.

Länsarkitektsorganisationens omkostnadsanslag torde med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anfört rörande belastningen å anslaget under det förflutna budgetåret behöva ökas ganska avsevärt. Då styrelsens beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår icke givit mig anledning till erinran, förordar jag, att anslaget anvisas med 177 000 kronor eller 41 000 kronor mer än anslaget för innevarande budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsarkitektsorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 177 000.

[59.] 5. **Bidrag till upprättande av regionplan för Borås-trakten, reservationsanslag.** I skrivelse den 4 december 1946 har länsstyrelsen i Älvsborgs län hemställt, att till bidrag till upprättande av en regionplan för Borås-trakten måtte anvisas 95 000 kronor, att utbetalas med ungefär en tredjedel under vart och ett av budgetåren 1947/48—1949/50. Ärendet är för närvarande föremål för remissbehandling. I avvidan på slutförandet härav får jag föreslå, att å riksstatsförslaget för nästa budgetår upptages ett beräknat belopp av 35 000 kronor för nu ifrågavarande ändamål.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i avvidan på den proposition i ämnet, som kan bli riksdagen förelagd, till *Bidrag till upprättande av regionplan för Borås-trakten* för budgetåret 1947/48 beräkna ett *reservationsanslag* av kronor 35 000.

F. Tekniska institut.

[60.] 1. **Statens väginstitut, förslagsanslag.** För budgetåret 1946/47 har till förevarande ändamål anvisats ett anslag av 300 800 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Genom beslut den 10 maj 1946 har Kungl. Maj:t, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1946/47, för statens väginstitut fastställt *dels* personalförteckning (se statsliggaren s. 409) *dels ock* följande

Stat.

Avlöningar.		Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		89 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....		71 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		22 900
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>		42 600
		Säger kronor 226 600

Omkostnader.		
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>		500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>		8 500
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>		34 800
4. Publikationstryck... ..		6 000
5. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>		40 500
		Säger kronor 90 300
		Summa kronor 316 900.

Särskilda uppbördsmedel.		
1. Ersättningar för materialkontroll m. m.		10 100
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.		6 000
		Säger kronor 16 100
		Nettoutgift kronor 300 800.

Beträffande av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter rörande anslagets användning torde jag få hänvisa till statsliggaren s. 409 o. f.

I skrivelse den 13 september 1946 har *direktionen för statens väginstitut* framlagt förslag till personalförteckning och stat för institutet för budgetåret 1947/48.

Direktionen framhåller inledningsvis, att väginstitutets verksamhet fått en alltjämt ökad omfattning på såväl väg- som luftfartsväsendets område. Institutet hade under det gångna budgetåret kunnat göra betydelsefulla insatser för lösandet av aktuella flygfältsuppgifter. En ytterligare ökning av institutets verksamhet vore att vänta med hänsyn bland annat till den utveckling, som kunde förutses för vägväsendets vidkommande.

Vidare meddelar direktionen, att institutet haft allvarliga personalsvårigheter.

heter under året. Institutet hade sålunda förlorat dugande arbetskrafter och hittills icke lyckats att med nuvarande löner ersätta dem med tillräckligt kvalificerad personal i konkurrens med andra statliga och kommunala verk, vid vilka lönenivån eller framtidsutsikterna vore bättre.

Antalet arvodesanställda vid institutet syntes direktionen vara väl högt i förhållande till antalet ordinarie eller extra ordinarie befattningar. Flera av de arvodesanställda hade varit länge i institutets tjänst, och det stadigvarande behovet av deras befattningar hade blivit klart ådagalagt, varför en fastare anställningsform förefölle befogad i dessa fall.

Sedan direktionen lämnat en redogörelse för vissa av institutets personal-förening framställda önskemål i fråga om lönegradsplaceringar samt nyinrättande av tjänster vid institutet, övergår direktionen till en närmare behandling av de personalfrågor å institutets olika avdelningar, som direktionen funnit aktuella.

Vägavdelningen.

Förste avdelningsingenjören (A 24) å vägavdelningen föreslås liksom förra året uppflyttad till lönegraden A 26. Direktionen erinrar om att allmänna lönenämnden i sitt yttrande över direktionens tidigare förslag om befattningens uppflyttning i lönegrad förklarat sig med hänsyn till angelägenheten av att ifrågavarande tjänst måtte kunna rekryteras med fullt kvalificerad befattningshavare icke vilja framställa erinran mot förslaget. Därjämte framhåller direktionen, att innehavaren av befattningen i ökad omfattning erhållit maktpåliggande självständiga arbetsuppgifter direkt under chefen. Han hade sålunda bland annat självständigt under chefen lett det omfattande och betydelsefulla utredningsarbetet rörande det ifrågasatta storflygfältet vid Väsby. Den för institutets verksamhet viktiga materialkontrollen stode även under hans tillsyn. Förste avdelningsingenjörens arbete vore i själva verket jämställt i betydelse med väggeologens och laboratoriechefens, vilkas befattningar båda vore placerade i A 26.

Direktionen har vidare återkommit med förslag om uppflyttning av befattningen såsom laboratorieassistent (Eo 14) å avdelningen till lönegraden Eo 15 samt därvid åberopat, att motsvarande tjänster vid andra statliga institutioner, exempelvis statens provningsanstalt, vore placerade i sistnämnda lönegrad.

Med hänsyn dels till inträdd och dels till väntad ökning av vägavdelningens arbetsuppgifter med avseende på vägbeläggnings- och flygfältsarbeten hemställer direktionen, att avdelningens ingenjörsstab förstärkes med en ingenjör i ledande ställning. Befattningen föreslås placerad i Eo 24.

Under framhållande att av vägavdelningens 13 befattningshavare 7 vore tillfälligt anställda och att stadigvarande behov av flera av de senare givit sig till känna genom långtidsanställning, hemställer direktionen jämväl, att två ingenjörsbefattningar i Eo 17 måtte inrättas.

Geologiska avdelningen.

Såsom bakgrund till av direktionen framlagda förslag beträffande geologiska avdelningens personal har direktionen lämnat följande redogörelse.

Denna avdelnings betydelse har under senare år väsentligt ökat. Efter vägväsendets förstärkning ha uppställts krav på en snabbare handläggning av grusinventeringarna, vilka äro nödvändiga för en rationell väghållning och äro av stor ekonomisk betydelse. Dessa inventeringar avse nämligen att ge upplysning om lämpliga förekomster av grus, pinnmo, sten m. m. samt i samband därmed ge anvisning om dessa materials lämpligaste sammansättning till goda vägbanor. — Avdelningen tages vidare allt mer i anspråk för markundersökningar med avseende på markens bärighet, tjälfarlighet m. m. för planerade vägar, en viktig uppgift med hänsyn till förebyggande av de stora skador, som kunna uppstå på grund av underlagets bristande bärkraft. — Vidare har flygfältsbyggandet ställt allt större krav på den geologiska avdelningen.

På grund av den inträdda ökningen av avdelningens arbetsuppgifter hade, meddelar direktionen, arbetet på avdelningen måst uppdelas på självständigt arbetande grupper. Såsom ledare för en sådan grupp anlätades den till avdelningen hörande biträdande geologen, vilken vore placerad i Eo 21. Med hänsyn till det ökade ansvar, denne sålunda erhölet, anser direktionen, att han borde erhålla en förbättrad löneställning, och framhåller härvid tillika, att motsvarande befattningar vid Sveriges geologiska undersökning uppflyttats från Eo 21 till Eo 23. Enligt direktionens mening borde institutets biträdande geolog såsom ledare för flera underställda befattningshavare placeras i Eo 24. I samband med en sådan uppflyttning borde tjänstebemäningen ändras till biträdande väggeolog.

På geologiska avdelningen funnes, anför direktionen vidare, för närvarande 12 befattningshavare, varav 8 vore tillfälligt anställda. Direktionen anser, att erfarenheten nu givit vid handen att flera av dessa tjänster blivit av permanent karaktär, och föreslår därför, i likhet med personalföreningen, att en ny ingenjörstjänst i Eo 17 och en ny tjänst som laboratorieassistent i Eo 15 måtte inrättas.

Maskintekniska avdelningen.

Direktionen har ånyo framlagt förslag om uppflyttning av den till avdelningen hörande ritarbefattningen i Eo 14 till Eo 15. Till stöd för sitt förslag anför direktionen, att befattningens innehavare komme att helt sysselsättas med nykonstruktioner, beräkningar m. m., vartill erfordrades en ingenjör med lägre teknisk utbildning.

Därjämte föreslår direktionen, under hänvisning till att 10 av avdelningens 17 befattningshavare för närvarande endast innehade tillfällig anställning, att två nya ingenjörsbefattningar i Eo 17 måtte inrättas på avdelningen.

Kontorsavdelningen.

Direktionen har upprepat sitt tidigare förslag om ordinariesättning av den till avdelningen hörande, för registrators- och kassagöromål avsedda kansliskrivartjänsten, vilken är placerad i Eo 11. Beträffande denna fråga anfördes i 1946 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, s. 169), att någon ändring icke borde företagas i kansliskrivarens löneställning i

avbidan på resultaten av den undersökning, som anförtratts åt 1944 års personalutredning.

Under återopande av att vid väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ritbiträdesbefattningar vore placerade i Eo 8 föreslår direktionen vidare, att till denna lönegrad måtte uppflyttas en delvis för ritgöromål avdelad kanslibiträdestjänst i Eo 7 å avdelningen.

Därjämte hemställer direktionen om uppflyttning av ett kontorsbiträde i A 4 till kanslibiträde i A 7. I befattningshavarens åligganden inginge att dels tjänstgöra såsom biträde åt och ersättare för kansliskrivaren, dels självständigt handha bokföringen och självkostnadskalkylen för verkstadstjänsten.

Slutligen föreslår direktionen, att vid institutet måtte inrättas en ny kontorsbiträdestjänst i Eo 4.

Beträffande avlöningsstaten föreslår direktionen i anslutning till det anförda, att anslagsposterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän och till avlöningar till icke-ordinarie personal måtte upptagas till 95 100 kronor respektive 111 300 kronor eller till 5 900 kronor respektive 39 400 kronor mera än motsvarande poster för innevarande budgetår. Medelsbehovet för rörligt tillägg skulle vidare enligt direktionens beräkningar komma att ökas med 6 700 kronor till 29 600 kronor.

Vad angår den i avlöningsstaten upptagna anslagsposten till avlöningar till tillfälliga biträden föreslår direktionen, att denna upptages till 45 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 2 400 kronor. Om medelsbehovet till förevarande ändamål anför direktionen i huvudsak följande.

Under innevarande budgetår kommer arbetet på den maskintekniska avdelningen att icke oväsentligt ökas med hänsyn till att institutet kommer att upptaga utredningsarbete och undersökningar rörande vägmaskiner. För denna uppgift har institutet redan erhållit ökning av ingenjörsstaben, men en utökning av verkstadspersonalen blir även nödvändig. Antalet mekaniker med anställningsformen tillfälligt biträde utgör 8, av vilka endast en är avlönad direkt av statsmedel och övriga genom inkomster av tillfälliga uppdrag. Nu föreslås, att avlöning beräknas för ytterligare två mekaniker å anslagsposten till tillfälliga biträden å 6 000 kronor vardera.

Anslagsposten, som för närvarande utgör 42 600 kronor, skulle å ena sidan minskas med 12 000 kronor, enär två ingenjörer beräknas bli överförda till extra ordinarie stat, samt å andra sidan ökas med 12 000 kronor för de föreslagna båda mekanikerna och med 2 400 kronor för lönetillägg, motsvarande provisoriskt lönetillägg och reala löneändringar.

I enlighet med det anförda erfordras alltså enligt direktionens beräkningar till avlöningar för nästa budgetår sammanlagt 281 000 kronor, vilket innebär en ökning med 54 400 kronor i jämförelse med för nu löpande budgetår anvisat belopp.

Beträffande omkostnadsstaten föreslår direktionen en höjning av anslagsposten till övriga utgifter med 23 000 kronor till 63 500 kronor. Direktionen har lämnat följande närmare redogörelse för sitt förslag.

Delposten fält- och laboratoriearbeten m. m. samt frakter föreslås höjd med 3 000 kronor till 30 000 kronor, emedan det nya arbetet med utredningar rörande vägmaskiner kommer att kräva inköp av visst förbrukningsmaterial.

Delposten tekniska inventarier och maskiner är för närvarande synnerligen knapp och är otillräcklig vid institutets fortgående utveckling. Det är icke möjligt att med nuvarande anslag ersätta förslitna apparater och maskiner och att på ett tillfredsställande sätt följa den hastiga utvecklingen speciellt inom mättekniken. Anslaget föreslås höjt med 15 000 kronor till 25 000 kronor.

Väginstitutet har under detta budgetår av inkomstmedel från de tillfälliga uppdragen från arbetsmarknadskommissionen inköpt en flyttbar barack att användas till förråd, varav behov har uppstått på grund av ökningen av de tillfälliga arbetena. Direktionen föreslår, att för budgetåret 1947/48 5 000 kronor upptagas under Övriga utgifter tillsammans med delposten fält- och laboratoriearbeten m. m. samt frakter för inredning och färdigställande av nämnda förråd.

Övriga poster i omkostnadsstaten ha av direktionen upptagits med oförändrade belopp.

Enligt direktionens förslag skulle det sammanlagda beloppet till omkostnader uppgå till 113 300 kronor.

I fråga om inkomstposten Särskilda uppbördsmedel har direktionen räknat med en ökning av inkomsterna av materialkontrollen med 4 200 kronor till 14 300 kronor samt av tillfälliga uppdrag med 21 000 kronor till 27 000 kronor. I enlighet härmed föreslår direktionen, att posten för nästa budgetår upptages till 41 300 kronor.

Nettoutgiften å väginstitutets anslag skulle enligt av direktionen sålunda verkställda beräkningar för budgetåret 1947/48 böra upptagas till 353 000 kronor.

Över direktionens förslag har *allmänna lönenämnden* den 1 oktober 1946 avgivit utlåtande.

Beträffande direktionens förslag, att en laboratorieassistentbefattning i Eo 14 å vägvädelningen måtte uppflyttas till Eo 15 samt att å geologiska avdelningen måtte nyinrättas en tjänst som laboratorieassistent i sistnämnda lönegrad, säger lönenämnden sig under hand ha inhämtat, att som kompetenskrav för ifrågasvarande befattningar erfordrades lägre teknisk ingenjörsexamen ävensom att arbetsuppgifterna bestode av självständiga utredningar och undersökningar. Lönenämnden ville under sådana omständigheter icke framställa erinran mot att tjänsterna hänfördes till den förordade lönegraden.

Med anledning av förslaget, att tjänsten såsom biträdande geolog i Eo 21 skulle ombildas till befattning såsom biträdande väggeolog i Eo 24, framhåller lönenämnden, att det i betraktande av löneställningen för de med nämnda befattning jämförbara tjänsterna vid Sveriges geologiska undersökning kunde ifrågasättas, om icke uppflyttningen borde begränsas till Eo 23. Med hänsyn till att den biträdande geologen tjänstgjorde som arbetsledare ville lönenämnden dock icke motsätta sig, att han uppfördes i Eo 24. Den föreslagna tjänstebenenämningen biträdande väggeolog förefölle dock

nämnden mindre lämplig. Förslagsvis syntes benämningen förste geolog kunna komma ifråga.

Lönenämnden har icke funnit anledning föreligga, att kansli- och ritbiträdet å kontorsavdelningen skulle uppflyttas från Eo 7 till Eo 8. Däremot anser nämnden arbetsuppgifterna för befattningen som kontorsbiträde i A 4 å nämnda avdelning motivera, att tjänsten i enlighet med direktionens förslag ändras till kanslibiträdestjänst i A 7.

I övrigt har framställningen icke givit lönenämnden anledning till särskilt uttalande.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till vad direktionen för statens väginstitut anført rörande arten av de arbetsuppgifter, som åvila förste avdelningsingenjören å vägavdelningen, anser jag mig nu böra biträda direktionens förslag om uppflyttning av dennes befattning från A 24 till A 26.

Då det synes angeläget, att institutet erhåller erforderlig personalförstärkning för att kunna fylla de ökade anspråk på institutets medverkan, som ställas från väg- och luftfartsväsendets sida, har jag vidare funnit mig böra tillstyrka förslaget om inrättande av en befattning såsom förste avdelningsingenjör i Eo 24, närmast avsedd för vägavdelningen.

Direktionens önskemål om överflyttning av viss arvodesavlönad personal till extra ordinarie stat synas böra så tillvida tillgodoses, att medel beräknas för tre ingenjörstjänster i Eo 17 och en befattning såsom laboratorieassistent i Eo 15. Därjämte torde medel böra anvisas för en skrivbiträdes tjänst i Ex 2.

De föreslagna uppflyttningarna av en biträdande geolog från Eo 21 till Eo 24 samt av en laboratorieassistent och en ritare från Eo 14 till Eo 15 ävensom av ett kontorsbiträde i A 4 till kanslibiträde i A 7 ha icke givit mig anledning till erinran. Beträffande den förstnämnda befattningen torde tjänstebenenämningen böra ändras till väggeolog.

Då en allmän översyn av lönesättningen för biträdespersonal i högre lönegrader framdeles torde komma att företagas, är jag fortfarande icke beredd att tillstyrka förslaget om ordinariesättning av kansliskrivarbefattningen på kontorsavdelningen. Med hänsyn till regleringen av befordringsgången för biträdespersonal torde emellertid i personalförteckningen böra uppföras en ordinarie kontorsbiträdestjänst, avsedd för innehavaren av nyssnämnda kansliskrivarbefattning.

Den ifrågasatta ökningen av posten Avlöningar till tillfälliga biträden för anställande av två mekaniker synes böra begränsas till att medel beräknas för en dylik befattning. Posten torde vidare böra uppräknas med 2 400 kronor för vissa arvodesregleringar.

Jag övergår nu till anslagsberäkningen och börjar därvid med avlöningsstaten.

Posten *Avlöningar till ordinarie tjänstemän* torde böra ökas med merkostnaderna för de av mig tillstyrkta uppflyttningarna i lönegrad av en förste

avdelningsingenjör och ett kontorsbiträde eller med tillhoppa avrundat 1 200 kronor. I enlighet härmed skulle posten vid tillämpning av nu gällande lönebestämmelser böra upptagas till $(89\,200 + 1\,200)$ 90 400 kronor. Den allmänna löneregleringen medför en uppräknings av posten med 39 800 kronor till 130 200 kronor.

Posten *Avlöningar till icke-ordinarie personal* bör ökas dels med netto-lönerna för en förste avdelningsingenjör, tre ingenjörer, en laboratorieassistent och ett skrivbiträde, dels med kostnaderna för uppflyttning i lönegrad av en biträdande geolog, en laboratorieassistent och en ritare eller med tillhoppa avrundat 32 600 kronor. I enlighet härmed skulle posten komma att uppgå till $(71\,900 + 32\,600)$ 104 500 kronor. Regleringen av befordringsgången för biträdespersonalen medför en uppräknings av posten med 200 kronor till 104 700 kronor. På grund av den allmänna löneregleringen skulle posten komma att ökas med ytterligare 57 600 kronor till 162 300 kronor.

Posten *Rörligt tillägg* beräknas till 17 500 kronor.

Posten *Avlöningar till tillfälliga biträden* bör å ena sidan uppräknas med 6 000 kronor för anställande av en mekaniker och 2 400 kronor för vissa arvodesregleringar eller med tillhoppa 8 400 kronor samt å andra sidan minskas med ett belopp av 27 000 kronor, utgörande besparing å posten vid överförande av tidigare arvodesavlönade befattningshavare till extra ordinarie stat. Till följd härav skulle posten komma att uppgå till $(42\,600 + 8\,400 - 27\,000)$ 24 000 kronor. I anslutning till den allmänna löneregleringen bör posten vidare uppräknas med 1 000 kronor till 25 000 kronor.

För de olika delposterna i avlöningsstaten erfordras sålunda ett sammanlagt belopp av $(130\,200 + 162\,300 + 17\,500 + 25\,000)$ 335 000 kronor.

Vad angår omkostnadsstaten har direktionen hemställt om ökning av delposten till övriga utgifter med sammanlagt 23 000 kronor. Enligt min mening bör en ökning med 15 000 kronor vara tillfyllest, därav 7 000 kronor för fält- och laboratoriearbeten m. m. samt frakter och 8 000 kronor för tekniska inventarier och maskiner. Härvid skulle omkostnadsstatens slutsumma komma att ökas till $(90\,300 + 15\,000)$ 105 300 kronor.

Den i staten ingående inkomstposten Särskilda uppbördsmedel torde i enlighet med direktionens förslag böra ökas med sammanlagt 25 200 kronor, därav 4 200 kronor belöpande på materialkontrollen och 21 000 kronor på tillfälliga uppdrag, samt sålunda upptagas med $(16\,100 + 25\,200)$ 41 300 kronor.

I enlighet med vad jag här förordat skulle anslaget till statens väginstitut för nästa budgetår böra bestämmas till $(335\,000 + 105\,300 - 41\,300)$ 399 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga följande ändringar i personalförteckningen för statens väginstitut, nämligen uppflyttning av befattningen såsom förste avdelningsingenjör å ordinarie stat från A 24 till A 26 samt uppförande i förteck-

ningen av en kanslibiträdestjänst i A 7, ytterligare en befattning såsom förste avdelningsingenjör i Eo 24 och en befattning såsom väggeolog i Eo 24,

dels godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Stat.

Avlöningar.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	130 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	162 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	17 500
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	25 000
Säger kronor 335 000	

Omkostnader.	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	8 500
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	34 800
4. Publikationstryck	6 000
5. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	55 500
Säger kronor 105 300	
Summa kronor 440 300	

Särskilda uppbördsmedel.	Kronor
1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	16 100
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	25 200
Säger kronor 41 300	
Nettoutgift kronor 399 000;	

dels ock till Statens väginstitut för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 399 000, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[61.] 2. **Ytterligare verkstadsutrustning för statens väginstitut, reservationsanslag.** I skrivelse den 2 juli 1946 har *direktionen för statens väginstitut* gjort framställning om anslag till viss komplettering av institutets verkstadsutrustning.

Direktionen meddelar till en början, att den nuvarande verkstadsutrustningen anskaffats med anlitande dels av vissa för budgetåret 1937/38 för ändamålet anvisade anslagsmedel, uppgående till 30 680 kronor, dels av löpande anslag samt inkomster av uppdrag, för vilkas utförande institutet erhållit betalning. Den totala anskaffningskostnaden för ifrågakvarande utrustning uppginge till cirka 70 000 kronor.

Institutets verkstad hade, fortsätter direktionen, sedan sin tillkomst varit fullt sysselsatt med arbeten, dels för institutets egen verksamhet, dels för vägväsendet, statens geotekniska institut, luftfartsstyrelsen och andra stat-

liga verk samt i mindre grad för privata uppdragsgivare. Arbetsuppgifterna hade omfattat tillverkning av instrument och apparater för forskning, såväl för laboratoriearbeten som för fältarbeten, ävensom utrustning med vissa kontroll- och provningsapparater för praktiska arbeten, allt avseende vägar, flygfält, markundersökningar m. m. För närvarande sysselsatte verkstaden 12 man, förutom ledande ingenjörer.

Direktionen framhåller nu, att verksamheten vid verkstaden ökat i sådan utsträckning, att den befintliga utrustningen blivit otillräcklig. Härtill komme, att en ytterligare stegring av kraven på verkstaden kunde väntas till följd av den ökade verksamheten inom vägväsendet samt på grund av att institutets forskning beträffande vägmaskiner avsåges skola intensifieras. Vidare hade omfattningen av verkstadsarbetet påverkats därav, att uppdragen från luftfartsstyrelsen beträffande flygfältsundersökningar väsentligt ökat under de senaste åren. Slutligen kunde för den närmaste tiden beräknas arbeten i viss utsträckning för statens geotekniska institut.

Det av direktionen anmälda behovet av ytterligare verkstadsutrustning avser följande maskiner m. m.:

	Beräknad kostnad kronor
Rundslipningsmaskin	20 000
Vertikalfräsmaskin	24 000
Snabbsvarv	12 500
Träsvärv	1 300
Fräsmaskin för träarbeten	1 000
Förstärkning av utrustning med mätverktyg m. m.	5 200
Summa kronor	64 000

Direktionen hemställer, att för här ifrågakarande ändamål måtte anvisas ett anslag av 64 000 kronor.

Över framställningen ha utlåtanden avgivits av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 24 augusti 1946 och av direktionen för statens geotekniska institut den 13 september 1946.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har tillstyrkt bifall till framställningen och därvid framhållit, att ifrågakarande utrustning vore erforderlig såsom komplement till den nuvarande verkstadsutrustningen samt såsom ersättning för delvis förslitna äldre maskiner.

Direktionen för statens geotekniska institut har såsom sin åsikt uttalat, att statsmakterna borde i samband med prövningen av förevarande framställning samtidigt taga ställning till frågan om inrättande av en särskild verkstad för geotekniska institutet. Direktionen erinrar om, att direktionen i underdånig skrivelse den 16 november 1945 äskat anslag till maskinell utrustning för en provisorisk verkstad åt geotekniska institutet, men att Kungl. Maj:t den 8 mars 1946 förklarar framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd, sedan statskontoret i utlåtande över framställningen avstyrkt bifall till densamma med motiveringen, att såväl maskiner som personal

borde kunna utnyttjas mera rationellt i en för geotekniska institutet och väginstitutet gemensam verkstad. Direktionen, som anser, att de båda instituten borde ha var sin verkstad, dimensionerad för att i huvudsak täcka endast det egna behovet, föreslår, att den nu föreliggande framställningen måtte överlämnas för utredning till en för ändamålet utsedd sakkunnig. Därest en sådan utredning icke skulle komma till stånd, tillstyrker direktionen bifall till framställningen, dock endast i den mån den beräknade utrustningen erfordrades för väginstitutets eget behov.

Departements-
chefen.

Med anledning av vad direktionen för statens geotekniska institut anfört rörande behovet av verkstadsutrustning för detta institut vill jag framhålla, att jag i likhet med statskontoret finner sannolikt, att inrättandet av en för väginstitutet och geotekniska institutet gemensam verkstad skulle medföra vissa möjligheter att mera effektivt utnyttja verkstadsresurserna än om vardera institutet skulle ha sin egen verkstad. För det fall att de båda instituten ej skulle få sina lokaler förlagda i närheten av varandra, torde emellertid en dylik samordning å andra sidan kunna medföra vissa icke oväsentliga olägenheter i arbetshänseende, därigenom att möjligheterna till ett mera intimt samarbete mellan verkstaden och vederbörande specialavdelning, särskilt beträffande de kontinuerligt bedrivna nykonstruktionsarbetena, kunde komma att försvåras. Väginstitutet är numera inrymt i en särskild byggnad vid Drottning Kristinas väg i närheten av tekniska högskolan, medan geotekniska institutet, som för närvarande disponerar förhyrda lokaler vid Narvavägen, enligt ett inom byggnadsstyrelsen utarbetat projekt framdeles skulle överflyttas till en nybyggnad inom Albanoområdet. Med hänsyn härtill förefaller det mig tveksamt, huruvida det skulle vara lämpligt att genomföra en fullständig organisatorisk samordning av institutens verkstadsarbete. Däremot synes det icke uteslutet, att det kan vara fördelaktigt att — i den mån icke utomstående verkstäder med fördel kunna anlitas för ändamålet — till ett av instituten förlägga alla sådana arbeten, vilka kräva mera omfattande verkstadsresurser. Detta spörsmål, liksom för övrigt hela frågan om verkstadsutrustning för geotekniska institutet, synes lämpligen böra upptagas till behandling först i samband med byggnadsfrågan för detta institut.

Den ytterligare verkstadsutrustning, varom väginstitutets direktion nu gjort framställning, är enligt vad jag inhämtat i första hand avsedd att möjliggöra en kvalitetsförbättring av institutets verkstadsarbeten samt att kompensera den kapacitetsminskning, som på grund av förslitning inträtt hos vissa av de befintliga maskinerna. Med hänsyn härtill, och då de nya maskinerna äro av arbetsbesparande natur, har jag funnit mig böra tillstyrka bifall till direktionens framställning. Det torde böra framhållas, att den sålunda förordade förstärkningen av väginstitutets verkstadsutrustning icke är att anse såsom ett föregripande av den slutliga prövningen av den förut berörda organisationsfrågan. Om så framdeles skulle anses lämpligt, bör nämligen en överflyttning av utrustningen givetvis kunna ske.

För nu ifrågakvarande ändamål torde böra anvisas ett särskilt reservationsanslag, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Jag hemställer, att Kungl Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ytterligare verkstadsutrustning för statens väginstitut* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 64 000, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[62]. 3. **Statens geotekniska institut: Avlöningar, förslagsanslag.** Anslaget för detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats med 211 400 kronor.

Personalförteckning och avlöningsstat för institutet äro fastställda av Kungl. Maj:t den 10 maj 1946 (statsliggaren s. 410). Avlöningsstaten har följande utseende.

	Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>		13 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal		100 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>		17 200
4. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>		81 000
	Summa kronor	211 400

I skrivelse den 27 augusti 1946 har *direktionen för statens geotekniska institut* hemställt om anvisande av anslag för institutets verksamhet under budgetåret 1947/48.

Direktionen har inledningsvis lämnat följande redogörelse för institutets driftsekonomi under budgetåret 1945/46.

Influtna ersättningar för av institutet utförda uppdrag uppgingo under budgetåret till 326 606: 74 kr. (riksstatstitel A II 18) mot 128 654: 94 kr. föregående år. Under budgetåret debiterade ersättningar utgjorde i runt tal 353 000 kronor och de totala driftskostnaderna 478 500 kronor. Med utgångspunkt från sistnämnda båda belopp får balansräkningen för budgetåret 1945/46, jämförd med balansräkningen för föregående budgetår, följande utseende:

	Inkomster.		Kronor	
		1944/45		1945/46
Ersättningar för uppdrag		242 000		353 000
Beräknat statsbidrag		27 000		125 500
	Summa kronor	269 000		478 500
Utgifter.				
Avlöningar		174 300		282 500
Omkostnader		94 700		196 000
	Summa kronor	269 000		478 500

Såsom av balansräkningen framgår, var institutets verksamhet väsentligt större under budgetåret 1945/46 än under föregående år. Ökningen hänför sig både till konsultationsverksamheten och till forskningen.

I samband med anslagsäskandena för nästa budgetår har direktionen framlagt förslag om införande av en organisatorisk indelning av institutet i avdel-

ningar. Denna fråga var föremål för överväganden redan vid institutets tillkomst. I propositionen 1943:333 (s. 33 o. f.) uttalade sålunda föredragande departementschefen, i anslutning till vad vederbörande sakkunnigutredning härutinnan anfört, följande.

Utredningen har diskuterat frågan huruvida personalen borde indelas i särskilda, relativt självständigt arbetande avdelningar såsom fallet är i fråga om statens våginstitut. I likhet med utredningen anser jag övervägande skäl tala för att så ej sker. Jag är sålunda av den uppfattningen, att institutet bör organiseras på en avdelning, direkt underställd chefen. Institutets praktiska arbetsuppgifter beräknas nämligen komma att till omfattningen variera avsevärt med årstiderna. Forskning och andra mindre årstidsbundna arbeten torde därför komma att i viss mån bedrivas så att de verka utjämnande på behovet av arbetskraft. Genom att låta institutets ledning själv göra den tillfälliga indelning av arbetskrafterna, som uppkommande arbetsuppgifter kunna motivera, torde garantier vinnas för att arbetskrafterna utnyttjas rationellt och att arbetseffektiviteten blir den bästa.

Direktionen framhåller nu, att personalen sedan institutets tillkomst den 1 januari 1944 ökats från 16 till 53 befattningshavare och sålunda mer än tredubblats under loppet av 2½ år. Samtidigt som konsultationsverksamheten starkt vuxit hade växlingarna i densamma blivit proportionsvis mindre än tidigare. Det skäl *mot* en avdelningsindelning, som nämnda växlingar utgjorde, hade sålunda nu mindre betydelse. Samtidigt hade den stora personalökningen blivit ett starkt skäl *för* en avdelningsindelning. Det hade nämligen blivit omöjligt för institutets chef att såsom tidigare varit fallet själv dirigera personalen till de olika konsultationsuppgifterna och de övriga verksamhetsgrenarna samt att övervaka dessa.

Av nämnda orsaker hade en provisorisk avdelningsindelning redan införts. Avdelningarna hade följande benämningar och arbetsuppgifter:

Forskningsavdelningen, på vilken ankomme att bedriva vetenskaplig, teknisk och ekonomisk forskning inom institutets verksamhetsområde samt att ombesörja institutets publikationsverksamhet.

Konsultationsavdelningen, som hade att utföra undersökningar och utredningar i de ärenden, beträffande vilka institutet rådfrågades av statliga och kommunala myndigheter samt enskilda.

Maskintekniska avdelningen, vilken ålåg att konstruera, anskaffa och underhålla institutets laboratorieutrustning och borrhattiraj samt medverka i forskningen på detta område ävensom att förvara och vårda borrhattirajen samt distribuera den till de olika undersökningsplatserna.

Kansliet, som handhade de administrativa och kamerala arbetsuppgifterna inom institutet.

Personalen på de olika avdelningarna uppgår enligt en till direktionens skrivelse fogad förteckning för närvarande till respektive 10, 25, 11 och 6 befattningshavare.

Den provisoriska avdelningsindelningen hade, förklarar direktionen, visat sig fungera väl. Direktionen anser densamma böra auktoriseras genom vederbörlig ändring i institutets instruktion. Därest direktionens förslag bleve god-

känt i princip, ämnade direktionen framdeles inkomma till Kungl. Maj:t med förslag till instruktionsändring i nu berörda hänseende.

Direktionen övergår härefter till avlöningsstaten och framhåller till en början, att antalet arvodesanställda vid institutet för närvarande uppginge till 35 personer. Av dessa hade flera varit i institutets tjänst mer än två år. Avgången av personal från institutet vore för närvarande oroväckande stor. För att i någon mån söka åstadkomma en förbättring i anställningsförhållandena för nämnda personalgrupp hade direktionen funnit sig böra föreslå inrättande av ett mindre antal tjänster på extra ordinarie stat.

Beträffande direktionens förslag till personalstat m. m. hade förhandlingar ägt rum mellan direktionen och statsverkens ingenjörsförbund.

Vid den i det följande lämnade redogörelsen för direktionens olika förslag rörande personalorganisationen har jag för överskådlighetens skull utgått från den av direktionen tillämpade avdelningsindelningen.

Överingenjören och chefen.

Ifrågavarande tjänst är sedan institutets tillkomst placerad i lönegraden C 6. Direktionen anser denna löneställning för låg och påpekar härvid bland annat, att institutets betydande utveckling medfört, att överingenjörens arbetsbörda vuxit såväl kvantitativt som kvalitativt. Såvitt direktionen kunnat finna, vore jämförliga befattningar inom andra stats- och forskningsinstitutioner högre placerade, så t. ex. vore väginstitutets chef hänförd till lönegrad C 8. Direktionen föreslår, att överingenjören och chefen för geotekniska institutet måtte uppflyttas till lönegraden C 8.

Avdelningscheferna.

De båda förste statsgeoteknikerna (Eo 28) tjänstgöra enligt vad direktionen upplyst som avdelningschefer, den ene för forskningsavdelningen och den andre för konsultationsavdelningen. Båda dessa befattningar ha funnits sedan institutets tillkomst.

Direktionen framhåller, att de med ifrågavarande befattningar förenade arbetsuppgifterna ställde stora krav på befattningshavarna. Chefen för forskningsavdelningen hade sålunda att självständigt bedriva systematisk forskning. Chefen för konsultationsavdelningen ålåg att svara för institutets mycket betydande och alltmera växande konsultationsverksamhet. Båda tjänsterna måste jämväl anses i hög grad vara specialisttjänster. Detta innebure bland annat, att det toge lång tid för vederbörande att sätta sig in i alla förekommande arbetsuppgifter och sålunda bliva till verklig nytta för institutet. Till följd härav borde personalbyte å befattningarna om möjligt undvikas. En första förutsättning härför vore, att tjänsterna erhöles en löneplacering, som svarade mot vikten och omfattningen av deras arbetsuppgifter. Enligt direktionens uppfattning vore detta icke förhållandet med den nuvarande lönegradsplaceringen. Direktionen framhåller tillika, att de med förste statsgeoteknikerna jämförliga avdelningscheferna vid statens provningsanstalt och statens väginstitut vore placerade i A 29. Under återopande av det anförda

har direktionen föreslagit, att de båda förste statsgeoteknikerbefattningarna måtte uppflyttas till lönegraden A 29.

Direktionen har vidare hemställt om förbättrad löneställning även för chefen för maskintekniska avdelningen. För ledningen av denna avdelning har numera avdelats statsgeoteknikern i Eo 26.

Rörande arbetsuppgifterna på maskintekniska avdelningen har direktionen meddelat bland annat följande.

Maskintekniska avdelningens arbete med nykonstruktioner och förbättringar av laboratoricapparater och bormateriel samt dess medverkan i dithörande forskning äro mycket omfattande och betydelsefulla för institutets övriga verksamhet. Vidare omhändelar avdelningen upphandling av all teknisk materiel samt ansvarar för den i institutets förråd ingående materielen. Dennas värde uppgår för närvarande till omkring 150 000 kronor och tillväxer snabbt. En viktig aktuell arbetsuppgift är att medverka i projekteringen av institutets nybyggnad i fråga om vissa laboratorieinredningar samt den blivande verkstaden. Därjämte är avdelningen sysselsatt med motorisering och automatisering av institutets jordborrningsattiralj. Slutligen arbetar avdelningen med konstruktion och tillverkning av en maskin för s. k. djupdränering, för vilken institutet erhållit ett särskilt anslag av 300 000 kronor. Man kan förutse, att modifierade maskiner för samma ändamål komma att kräva betydande arbete inom maskintekniska avdelningen under lång tid framåt.

Enligt direktionens uppfattning är chefen för maskintekniska avdelningen i fråga om arbetsuppgifternas betydelse och svårighetsgrad att jämställa med de båda förste statsgeoteknikerna. Direktionen anser därför, att han bör erhålla samma löneställning som dessa, ehuru tills vidare på extra ordinarie stat. I enlighet härmed har direktionen hemställt, att befattningen såsom statsgeotekniker i Eo 26 måtte uppflyttas till lönegrad Eo 29 samt erhålla benämningen avdelningschef.

Forskningsavdelningen.

Direktionen har i sin skrivelse återkommit till sitt förra året framförda förslag om inrättande av två nya befattningar för forskningsändamål. Förslaget, som tidigare gällde en befattning i Eo 24 och en i Eo 21, har nu jämkats till att avse en statsgeoteknikertjänst i Eo 26 och en ingenjörstjänst i Eo 17.

Vidare har direktionen under återopande av rådande rekryteringssvårigheter hemställt om uppflyttning till lönegraden Eo 22 av en för forskningsuppgifter avsedd befattning såsom biträdande statsgeotekniker i Eo 21, varvid tjänstebenenämningen skulle ändras till ingenjör.

Slutligen föreslås i förevarande sammanhang jämväl uppflyttning av en i Eo 19 placerad ingenjörsbefattning till lönegraden Eo 20.

Konsultationsavdelningen.

Direktionen framhåller, att på denna avdelning, som för närvarande omfattade icke mindre än 25 befattningshavare eller nära hälften av institutets personal, utgjordes de kvalificerade tjänstemännen av — förutom avdelningschefen — 1 statsgeotekniker i Eo 24 och 1 biträdande statsgeotekniker i Eo 21.

Denna ledande personal hade numera visat sig alltför knapp. Med anledning härav föreslår direktionen, att för konsultationsverksamheten måtte inrättas en statsgeoteknikertjänst i Eo 26. Innehavaren av befattningen avses skola fungera såsom ställföreträdare för avdelningschefen.

Vidare hemställer direktionen, att, i likhet med vad som förordats beträffande motsvarande tjänst å forskningsavdelningen, den på konsultationsavdelningen placerade biträdande statsgeoteknikertjänsten i Eo 21 måtte ersättas med en ingenjörsbefattning i Eo 22.

Slutligen föreslår direktionen beträffande här ifrågavarande avdelning dels inrättande av en ingenjörstjänst i Eo 17 och en laboratoriebiträdestjänst i Eo 4, dels ock ombildning av en befintlig arvodestjänst såsom kontorsbiträde till kanslibiträdesbefattning i Eo 7.

Maskintekniska avdelningen.

Direktionen meddelar, att den nuvarande personalen å avdelningen bestode av — förutom avdelningschefen — 10 arvodesanställda befattningshavare, av vilka flertalet varit i institutets tjänst redan före avdelningens inrättande år 1945. Den hittills vunna erfarenheten av arbetet å avdelningen visade, att behov av ytterligare en kvalificerad mekanist föreläge. Denne skulle avlasta avdelningschefen från vissa göromål och tjänstgöra som hans ställföreträdare samt vara chef för avdelningens ritkontor. Direktionen föreslår, att för ändamålet måtte inrättas en befattning såsom ingenjör i Eo 24. Vid bifall till detta förslag skulle den tillfälliga personalen på avdelningen kunna minskas med en civilingenjör.

Såsom närmast ansvarig för institutets materielförråd, vars värde uppginge till betydande belopp, tjänstgjorde en arvodesanställd förrådsmästare. Då det stadigvarande behovet av befattningen finge anses ostridigt, föreslår direktionen, att tjänsten måtte uppföras på extra ordinarie stat såsom förrådsmästare i Eo 9.

Därjämte hemställer direktionen, att en skrivbiträdestjänst å avdelningen, vars innehavare omhänderhade bland annat inköpskorrespondensen och ritningsarkivet, måtte ombildas till en kontorsbiträdesbefattning i Eo 4.

Kansliet.

Beträffande denna avdelning meddelar direktionen till en början, att den närmaste ledningen av arbetet å avdelningen åvilade en kansliskrivare i Eo 11. Denne hade i övrigt till uppgift att granska reseräkningar och andra inkommande räkningar i kameralt avseende, verkställa utbetalningar, sköta bokföringen, verkställa anslagskontroll, svara för institutets förskottskassa, övervaka tidbokföringen, verkställa debitering på och sammanställning av utgående räkningar, bevaka utestående fordringar, handhava vissa inköpsärenden samt föra personalmatrikel. Det stora flertalet av nämnda arbetsuppgifter finge enligt direktionens mening anses vara rena kassörsgöromål. Med hänvisning bland annat härtill föreslår direktionen, att befattningen i fråga måtte utbytas mot en kassörstjänst i Eo 14.

Slutligen förordar direktionen, att en kontorsbiträdestjänst i Eo 4, vars innehavare ombesörjer institutets diarietförelring och registrering, måtte uppflyttas till kanslibiträde i Eo 7.

Med utgångspunkt från de sålunda föreslagna ändringarna i institutets personalorganisation har direktionen för nästa budgetår beräknat anslagsposterna Avlöningar till ordinarie tjänstemän och Avlöningar till icke-ordinarie personal till 36 700 kronor respektive 134 200 kronor, vilket i förhållande till för innevarande budgetår anvisade belopp innebär en ökning av den förra posten med 23 500 kronor och av den senare med 34 200 kronor. I ordinarieposten har härvid jämväl inräknats ett belopp av 250 kronor till vikariatsersättningar samt i icke-ordinarieposten ett belopp av 400 kronor för dylikt ändamål och ett belopp av 900 kronor för löneklassuppflyttningar. Medelsbehovet å anslagsposten Rörligt tillägg skulle enligt direktionens beräkningar komma att ökas med 7 900 kronor till 25 100 kronor.

Beträffande anslagsposten Avlöningar till tillfällig personal föreslår direktionen, att denna upptages till 171 200 kronor eller till 90 200 kronor mera än för innevarande budgetår. Om medelsbehovet för nämnda ändamål anför direktionen bland annat följande.

Denna post är för innevarande budgetår upptagen till 81 000 kronor. Belastningen å posten för budgetåret 1945/46 var i runt tal 176 500 kronor. Avlöningskostnaden för helt år för den vid innevarande budgetårs ingång anställda arvodespersonalen beräknas till 195 000 kronor. Direktionen har härvid räknat med den ytterligare belastning å anslaget, som de i enlighet med bestämmelserna om provisoriskt lönetillägg utgående arvodestilläggen komma att utgöra. Direktionens förslag om överförande av vissa arvodestjänster till extra ordinarie stat innebära en minskning av anslagsposten med 23 800 kronor.

I anslutning till det anförda hemställer direktionen, att institutets avlöningsanslag måtte för nästa budgetår ökas från 211 400 kronor till 367 200 kronor.

Över direktionens framställning ha utlåtanden avgivits av statskontoret den 30 september 1946 och av allmänna lönenämnden den 1 oktober 1946.

Under hänvisning till att institutet varit i verksamhet endast inemot tre år framhåller *statskontoret*, att den erfarenhet, som kunde ha vunnits under en så begränsad tid, enligt statskontorets mening icke kunde utgöra tillräcklig grund för den föreslagna omorganisationen. Ämbetsverket ville därför för sin del förordna, att någon ändring nu icke vidtoges av de olika befattningarna vid institutet utan att frågan härom upptoges i ett sammanhang, sedan ytterligare någon tids erfarenhet vunnits av verksamheten.

I fråga om den för kansliets personal föreslagna lönegradsuppflyttningen av en kansliskrivare i Eo 11 till kassör i Eo 14 och av kontorsbiträdet i Eo 4 till kanslibiträde i Eo 7 kunde enligt statskontorets mening den härför anförda motiveringen icke utgöra skäl för förändring av löneställningen för dessa tjänster. De med dessa befattningar förenade göromålen torde, förklarar

statskontoret, i regel anförtros åt personal i de lönegrader, tjänsterna för närvarande tillhörde.

Beträffande frågan om löneställningen för geotekniska institutets chef förklarar *allmänna lönenämnden*, att nämnden i betraktande av nu gällande lönegradsplacering för väginstitutets chef, med vilken här ifrågavarande befattningshavare finge anses vara närmast jämförbar, icke ville framställa erinran mot att tjänsten uppflyttades från C 6 till C 8. Även befattningarna som förste statsgeotekniker syntes böra uppflyttas till A 29 med hänsyn till att motsvarande befattningar vid väginstitutet (avdelningscheferna) från och med innevarande budgetår uppförts i denna lönegrad.

Vad angår den föreslagna uppflyttningen av chefen för maskintekniska avdelningen från Eo 26 till Eo 29, har lönenämnden funnit det tveksamt, huruvida med hänsyn till de å avdelningen belöpande arbetsuppgifterna tillräckliga skäl föreläge för att denna befattning nu skulle placeras i samma lönegrad som avdelningscheferna å forsknings- och konsultationsavdelningarna.

Under framhållande att avdelningsingenjörerna vid statens väginstitut vore placerade i Eo 21 ifrågasätter lönenämnden vidare, om de biträdande statsgeoteknikertjänsterna borde uppföras i högre lönegrad. Lönenämnden ville dock icke motsätta sig den begärda uppflyttningen till Eo 22 med hänsyn till vad i ärendet anförts rörande svårigheter att erhålla kvalificerad teknisk personal med nu utgående avlöningsförmåner.

Förslaget om uppflyttning till kanslibiträde i Eo 7 av ett å konsultationsavdelningen tjänstgörande kontorsbiträde, som vore avlönat med arvode, vilket — enligt vad under hand inhämtats — utginge med belopp motsvarande avlöningsförmånerna i 2 löneklassen, kunde lönenämnden icke biträda. Med hänsyn till lämnade uppgifter om de göromål, som ankomme på förevarande tjänsteman, har lönenämnden funnit det vara tillräckligt, att befattningen uppföres som kontorsbiträdestjänst i Eo 4. Den förordade tjänsten som laboratoriebiträde i Eo 4 å avdelningen syntes böra uppföras med tjänstebenämningen tekniskt biträde. Lönenämnden ville i detta sammanhang ifrågasätta, huruvida icke en översyn borde komma till stånd beträffande tjänstebenämningarna för institutets befattningshavare i syfte att, i den mån så lämpligen kunde ske, enhetliggöra benämningarna.

Förrådsmästaren å maskintekniska avdelningen, vilken — enligt likaledes under hand lämnad uppgift — uppbure arvode, motsvarande avlöningsförmånerna i 6 löneklassen, borde enligt lönenämndens mening placeras som förrådsförmän i Eo 7. Beträffande kanslipersonalen ville nämnden icke framställa erinran mot institutets hemställan, att befattningen som kansliskrivare i Eo 11 ombildades till kassörstjänst i Eo 14 samt att kontorsbiträdet i Eo 4 uppfördes som kanslibiträde i Eo 7.

I övrigt har framställningen icke givit lönenämnden anledning till särskilt uttalande.

Då statens geotekniska institut inrättades den 1 januari 1944 förutsattes, att ledningen av verksamheten skulle direkt utövas av institutets chef utan någon uppdelning av arbetet på olika avdelningar. Med hänsyn till verk-

Departements-
chefen.

samhetens beräknade relativt ringa omfattning ansågs denna organisation för det dåvarande vara den mest ändamålsenliga. Institutets verksamhet har emellertid därefter undergått en avsevärd utveckling, vilket framgår bland annat av att institutets personal ökats från 16 till 53 befattningshavare. På grund härav torde det ej längre vara möjligt för institutets chef att såsom ursprungligen avsetts personligen även i detalj leda arbetet på institutets olika verksamhetsområden. Jag vill därför icke motsätta mig det av institutets direktion framlagda förslaget om att från och med nästa budgetår definitivt tillämpa den uppdelning av institutet på avdelningar, vilken redan ansetts böra provisoriskt genomföras.

Vad angår direktionens medelsäskanden för nästa budgetår har jag i likhet med allmänna lönenämnden funnit skäl föreligga för att överingenjören och chefen, som för närvarande är placerad i lönegraden C 6, i lönehänseende jämställas med chefen för statens väginstitut och sålunda uppflyttas till lönegraden C 8. Jag anser mig likaledes böra biträda direktionens av lönenämnden tillstyrkta förslag, att de båda förste statsgeoteknikerna i Eo 28 såsom chefer för forsknings- och konsultationsavdelningarna uppföras på ordinarie stat med placering i lönegraden A 29, varigenom de skulle erhålla samma löneställning, som från och med innevarande budgetår tillkommer avdelningscheferna vid väginstitutet. Med den ifrågasatta uppflyttningen av chefen för maskintekniska avdelningen från Eo 26 till Eo 29 torde däremot tills vidare böra anstå i avvaktan på ytterligare erfarenhet rörande utvecklingen av arbetet å avdelningen.

Den av direktionen föreslagna ökningen av den extra ordinarie personalen å forskningsavdelningen synes tills vidare böra begränsas till att en befattning såsom statsgeotekniker i Eo 24 inrättas vid avdelningen. I avvaktan på de förslag rörande lönesättningen för den statsanställda tekniska personalen, som kunna komma att framläggas av 1944 års personalutredning, är jag för närvarande icke beredd att taga ställning till institutets förslag om uppflyttning av en å avdelningen tjänstgörande biträdande statsgeotekniker från Eo 21 till ingenjör i Eo 22. Den i Eo 19 placerade ingenjörsbefattningen torde vid inplacering i det nya lönesystemet böra jämsställas med befattning i Eo 20.

Vidkommande direktionens förslag rörande konsultationsavdelningen har jag funnit mig böra tillstyrka inrättandet å avdelningen av en ingenjörstjänst i Eo 17 samt en befattning såsom tekniskt biträde i Eo 4.

Direktionens önskemål om överförande av vissa arvodesbefattningar å maskintekniska avdelningen till extra ordinarie stat torde böra så tillvida tillgodoses, att medel beräknas för en befattning såsom biträdande statsgeotekniker i Eo 21 och en befattning såsom förrädsförmän i Eo 7.

Vad angår de föreslagna ändringarna beträffande kansliets personal har jag med hänsyn till vad direktionen anfört rörande arten och omfattningen av det kansliskrivarens åliggande arbetet icke funnit något att erinra mot att dennes tjänst uppflyttas från Eo 11 till kassör i Eo 14. Jag vill heller icke motsätta mig förslaget om uppflyttning av kontorsbiträdet i Eo 4 till kanslibiträde i Eo 7.

Direktionens förslag om anvisande av medel under icke-ordinarieposten till två kontorsbiträden i Eo 4 synes böra bedömas med utgångspunkt från de åtgärder, som erfordras vid tillämpning av den reglerade befordringsgången å de kontors- och skrivbiträden, vilka avlönas från anslagsposten till tillfällig personal. Av dessa biträden skulle vid ingången av nästa budgetår fyra bliva berättigade till erhållande av extra ordinarie anställning, därav två i Eo 4 och två i Eo 2. Medel för samtliga dessa fyra biträden synas böra anvisas under icke-ordinarieposten.

Jag övergår härefter till anslagsberäkningen.

Ordinarieposten, vars benämning torde böra ändras till *Avlöningar till ordinarie tjänstemän*, bör ökas med dels kostnaden för uppflyttning i lönegrad av överingenjören och chefen, dels nettolönerna för två förste statsgeotekniker, dels ock ett belopp av 250 kronor till vikariatsersättningar. I enlighet härmed skulle posten vid tillämpning av nu gällande lönebestämmelser böra upptagas till (13 200 + 1 934 + 21 336 + 250) 36 720 kronor eller avrundat 36 700 kronor. På grund av den allmänna löneregleringen skulle posten komma att ökas med ytterligare 16 100 kronor till 52 800 kronor.

Posten *Avlöningar till icke-ordinarie personal* bör å ena sidan ökas med dels nettolönerna för de av mig förordade nya extra ordinarie befattningarna, dels kostnaderna för uppflyttning i lönegrad av en kansliskrivare och ett kontorsbiträde, dels ock 900 kronor för löneklassuppflyttningar och 400 kronor till vikariatsersättningar, samt å andra sidan minskas med lönerna för två förste statsgeotekniker. I enlighet härmed skulle posten komma att uppgå till (100 000 + 37 922 + 900 + 400 — 19 548) 119 674 kronor eller avrundat 119 700 kronor. Härav belöpa cirka 10 700 kronor på de fyra biträdestjänster, vilka med anledning av regleringen av befordringsgången för sådan personal skulle överflyttas från posten *Avlöningar till tillfällig personal*. På grund av den allmänna löneregleringen skulle posten komma att ökas med 65 800 kronor till 185 500 kronor.

Posten *Rörligt tillägg* bör upptagas med 14 300 kronor.

Posten *Avlöningar till tillfällig personal* finner jag med hänsyn till det anmälda behovet av ytterligare medel för sådant ändamål böra ökas med 50 000 kronor till 131 000 kronor. Hänsyn har härvid tagits till de i det föregående förordade överflyttningarna av arvodesavlönad personal till extra ordinarie stat, vilka i vad avser biträdespersonalen medföra en minskad belastning å förevarande anslagspost med cirka 16 000 kronor. Posten bör med anledning av den allmänna löneregleringen uppräknas till 136 000 kronor.

I enlighet med vad jag här förordat skulle statens geotekniska instituts avlöningsanslag för nästa budgetår böra anvisas med 388 600 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens geotekniska institut vidtaga följande ändringar, nämligen uppflyttning av befattningen såsom överingenjör och

chef från C 6 till C 8, uppförande i förteckningen av två befattningar såsom förste statsgeotekniker i A 29 och ytterligare en befattning såsom statsgeotekniker i Eo 24 ävensom utslutning av två befattningar såsom förste statsgeotekniker i Eo 28;

dels godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	52 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	185 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	14 300
4. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i>	136 000
Summa kronor	388 600;

dels ock till Statens geotekniska institut: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 388 600.

[63.] 4. **Statens geotekniska institut: Omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget är för innevarande budgetår anvisat med 91 200 kronor. För anslagets användning gäller följande, av Kungl. Maj:t den 10 maj 1946 fastställda

Omkostnadsstat.	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	35 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	11 000
4. Publikationstryck	1 700
5. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	43 000
Summa kronor	91 200

Vidare har Kungl. Maj:t meddelat vissa närmare föreskrifter rörande anslagets användning (se statsliggaren s. 411).

I sin skrivelse den 27 augusti 1946 har *direktionen för statens geotekniska institut* framlagt beräkningar rörande anslagsbehovet för institutets omkostnader under nästa budgetår.

Beträffande anslagsposten till reseersättningar, vilken enligt för innevarande budgetår meddelad föreskrift icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas, har *direktionen* föreslagit, att ifrågavarande maximeringsföreskrift för nästa budgetår måtte utgå. De kostnader, varom här vore fråga, debiterades nämligen, förklarar *direktionen*, så gott som helt institutets uppdragsgivare och komme därvid att täckas av motsvarande inkomster. Resekostnaderna för det sistförflutna budgetåret hade uppgått till cirka 41 600 kronor. Med hänsyn härtill föreslår *direktionen*, att posten för nästa budgetår upptages till 40 000 kronor.

Delposten till övriga expenser, vilken för innevarande budgetår är an-

visad med 7 000 kronor, får enligt gällande föreskrift icke av institutet överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande; från denna begränsning äro dock undantagna sådana expensutgifter, som skola ersättas av uppdragsgivare. Enligt vad direktionen uppgivit har belastningen å posten i vad avser utgifter, för vilka maximeringen gäller, under det sistförflutna budgetåret uppgått till 12 839 kronor 55 öre. Direktionen, som icke ansett sig hava anledning räkna med någon minskning i medelsbehovet för nu ifrågavarande ändamål, föreslår, att delposten för nästa budgetår måtte uppräknas till 15 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till publikationstryck meddelar direktionen, att denna post i fortsättningen behövde tagas i anspråk för bestridande av kostnaderna för en av institutet planerad publikationsserie med benämningen »Meddelanden från statens geotekniska institut». Ett första nummer av denna serie, vilket innehölle en elementär handledning i geoteknik, hade utarbetats och beräknades för en upplaga av 1 500 exemplar komma att draga en tryckningskostnad av 5 146 kronor. Direktionen, som utgått från att publikationerna i regel icke skulle tillhandahållas gratis utan försäljas till ett pris motsvarande självkostnaden, föreslår i anslutning härtill, att härvid inflytande försäljningsmedel från och med nästa budgetår skulle uppdebiteras å omkostnadsanslaget under rubriken Särskilda uppbördsmedel: Inkomster av försålda publikationer. För nästa budgetår har direktionen beräknat inkomsterna av ifrågavarande försäljning till 3 000 kronor, med vilket belopp nämnda inkomstpost alltså skulle uppföras i omkostnadsstaten. Med förmälan att minst ytterligare ett nummer av publikationsserien beräknades kunna utgivas under budgetåret 1947/48, föreslår direktionen vidare, att posten till publikationstryck för detta budgetår måtte anvisas med ett från 1 700 kronor till 6 000 kronor förhöjt belopp.

Delposten till underhåll av den standardiserade laboratorie- och fältutrustningen, vilken post för innevarande budgetår upptagits med 20 000 kronor, hade, yttrar direktionen, för budgetåret 1945/46 belastats med cirka 40 000 kronor, medan det i omkostnadsstaten för ändamålet beräknade beloppet endast uppgått till 10 000 kronor. Då med hänsyn till konsultationsverksamhetens alltmera ökade omfattning anledning icke syntes föreligga att räkna med någon minskning av medelsbehovet för hithörande ändamål, föreslår direktionen, att ifrågavarande post för nästa budgetår måtte ökas till 40 000 kronor.

Den för innevarande budgetår till 20 000 kronor upptagna delposten till inköp av apparater och redskap för forskning hade, förklarar direktionen, på grund av behovet av finare instrument samt den fortgående pristegringen beträffande hithörande materiel visat sig alltför knapp. Med hänsyn härtill, och under hänvisning till att direktionen förordat en viss utvidgning av forskningsverksamheten, föreslår direktionen, att delposten för budgetåret 1947/48 måtte anvisas med ett till 30 000 kronor förhöjt belopp.

Vidare hemställer direktionen, under erinran om att möjligheter numera öppnats att i ökad utsträckning förvärva utländsk litteratur, att den för när-

varande till 1 000 kronor upptagna delposten till inköp av böcker och tidskrifter måtte uppräknas till 2 000 kronor.

Beträffande övriga i omkostnadsstaten ingående delposter föreslår direktionen oförändrade belopp.

Med utgångspunkt från sålunda gjorda beräkningar hemställer direktionen, att institutets omkostnadsanslag för nästa budgetår måtte anvisas med 136 500 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till det för innevarande budgetår anvisade anslaget med 45 300 kronor.

I sitt utlåtande den 30 september 1946 över direktionens petita har *statskontoret* beträffande omkostnadsanslaget uttalat bland annat, att ämbetsverket av principiella skäl måste motsätta sig förslaget, att anslagsposten till reseersättningar skulle få överskridas utan medgivande av Kungl. Maj:t.

Departements-
chefen.

Direktionens förslag beträffande omkostnadsanslaget har icke givit mig anledning till annan erinran än att jag funnit, att ökningen av delposterna Övriga expenser, Underhåll av den standardiserade laboratorie- och fältutrustningen, Apparater och redskap för forskning samt Böcker och tidskrifter i avvaktan på ytterligare erfarenhet rörande det oavvisliga medelsbehovet bör begränsas till respektive 5 000 kronor, 10 000 kronor, 6 000 kronor och 500 kronor. I enlighet härmed skulle omkostnadsanslaget för nästa budgetår böra anvisas med 119 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens geotekniska institut*: *Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 119 000.

[64.] 5. **Statens geotekniska institut: Utrustning, reservationsanslag.** I samband med institutets tillkomst den 1 januari 1944 erhöll institutet ett anslag av 18 200 kronor för komplettering av den utrustning, som skulle övertagas från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens geotekniska avdelning. För samma ändamål ställde Kungl. Maj:t genom beslut den 27 oktober 1944 ett belopp av 40 000 kronor till institutets förfogande från det å allmän förskottsstat I för budgetåret 1944/45 uppförda förskottsanslaget till planering av allmänna arbeten. Slutligen har till hithörande ändamål ett reservationsanslag av 30 000 kronor anvisats för innevarande budgetår.

I sin petitaskrivelse den 27 augusti 1946 har *direktionen för statens geotekniska institut* hemställt om ytterligare medel för institutets utrustning.

Direktionen meddelar till en början, att vid institutet för närvarande påginge försök att genom mekanisering rationalisera de geotekniska undersökningarna. Härvid åsyftades i första hand att möjliggöra en reducering av behovet av hantlangare vid fältarbetena, vilket behov under nuvarande förhållanden på arbetsmarknaden ofta visat sig svårt att fylla. Därjämte avsåges, att betydligt snabbare, fullständigare och noggrannare undersökningsresultat skulle erhållas. För genomförandet av en dylik omläggning har direktionen beräknat följande medelsbehov:

	Kronor
Anskaffning av terränggående motorfordon med tillbehör för fältundersökningarna	50 000
Anskaffning av en ny typ av maskiner för hållfasthetsbestämning direkt i marken	10 000
Anskaffning av borrhälsborrar för maskinell upptagning av längre sammanhängande jordborrkärnor	10 000
Komplettering och förbättring av den befintliga borrhälsborrningen ..	5 000
Komplettering och förbättring av laboratorieutrustningen	15 000
Summa kronor	90 000

Då för det sålunda angivna programmet kunde disponeras det för innevarande budgetår anvisade utrustningsanslaget av 30 000 kronor, skulle det ytterligare medelsbehovet enligt direktionens beräkningar uppgå till 60 000 kronor. Direktionen hemställer, att ett till detta belopp beräknat utrustningsanslag måtte anvisas för nästa budgetår.

Då den av direktionen föreslagna utrustningen torde komma att medföra en särskilt i nuvarande läge önskvärd besparing av arbetskraft och därjämte torde giva möjlighet till säkrare och snabbare undersökningsresultat, anser jag mig böra tillstyrka direktionens förslag.

Departements-
chefen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens geotekniska institut: Utrustning för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av kronor 60 000.

G. Statens elektriska inspektion m. m.

Såsom jag anført under punkten 1 har handläggningen inom Kungl. Maj:ts kansli av ärenden rörande elektriska starkströmsledning ar den 1 januari 1947 öfverflyttats från handelsdepartementet till kommunikationsdepartementet. I anslutning härtill torde anslagen till statens elektriska inspektion samt till statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström böra öfverföras från tionde till sjätte huvudtiteln.

Jag anholder därför att nu få underställa dessa anslagsfrågor Kungl. Maj:ts prövning.

[65.] 1. **Statens elektriska inspektion: Avlöningar, förslagsanslag.** Avlöningsanslaget för statens elektriska inspektion är för innevarande budgetår anvisat med 113 500 kronor.

Genom beslut den 20 mars 1942 har Kungl. Maj:t fastställt personalförteckning för statens elektriska inspektion (se statsliggaren s. 873). Vidare har Kungl. Maj:t den 17 maj 1946 för inspektionen fastställt följande

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	85 400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	8 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	6 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 400
Summa kronor 113 500.	

Härjämte har Kungl. Maj:t föreskrivit, att den i avlöningsstaten upptagna anslagsposten till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, skall användas för arvode åt en assistent.

I skrivelse den 24 augusti 1946 har *kommerskollegium* framlagt förslag angående anslag för inspektionens verksamhet under budgetåret 1947/48.

Kollegium har beträffande anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän till en början anmält, att förändringar i avseende å löneklassplaceringar och dylikt beräknades medföra en minskning i medelsbehovet med 1 431 kronor.

Vidare har kollegium i anslutning till en av kollegii personalförening därom gjord framställning hemställt, att en av inspektionens ordinarie kontorsbiträdesbefattningar måtte ombildas till en kanslibiträdestjänst i lönegraden A 7. Till denna befattning skulle därvid öfverflyttas vissa mera kvalificerade biträdesgöromål, vilka vore gemensamma för inspektionens fyra distrikt.

Med utgångspunkt från här angivna förändringar skulle ordinarieposten enligt kollegii beräkningar böra för nästa budgetår upptagas till avrundat 84 200 kronor.

Anslagsposten Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, beräknas till samma belopp som föregående budgetår eller 8 000 kronor.

Kollegium har vidare framlagt vissa förslag till ändringar i personalorganisationen, berörande anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Sålunda föreslår collegium inrättande av en förste byråinspektörsbefattning i lönegraden Eo 24. Till stöd för detta förslag anför collegium bland annat, att till följd av den avsevärda ökningen under senare år av arbetsbördan för inspektionens fåtaliga personal utredningsarbetet beträffande elektriska olycksfall och eldsvådor i stor utsträckning måst efter sättas till förmån för mera brådskande, löpande ärenden. På grund härav föreläge för närvarande en balans av över 1 000 helt eller delvis outredda olycksfall. Olägenheterna av att denna viktiga del av inspektionens arbete måste eftersättas drabbade icke blott collegium och inspektionen utan även myndigheter, institutioner m. fl., som hade att taga ställning till de i samband med olycksfallen uppstående ansvars- och ersättningsfrågorna, och i sista hand alltså även allmänheten. Här ifrågavarande arbetsuppgifter ställde, framhåller collegium, stora krav på erfarenhet rörande elektriska anläggningars utförande, skötsel och drift, kännedom om härför gällande föreskrifter ävensom inblick i de juridiska frågor, som sammanhänge med ansvars- och ersättningsfrågorna.

Vid bifall till förslaget, att en ordinarie kontorsbiträdesbefattning skulle ombildas till en ordinarie kanslibiträdesbefattning, avsedd för fullgörandet av vissa för distrikten gemensamma arbetsuppgifter, uppstode, framhåller collegium, behov av en ny kontorsbiträdesbefattning, knuten till ett av inspektionsdistrikten. Denna befattning syntes böra uppföras på extra ordinarie stat i 4 lönegraden.

Utgående från de sålunda föreslagna ändringarna och med beaktande av att en hos inspektionen anställd ritare under budgetåret 1947/1948 uppnådde högre löneklass, vilket medförde ett ytterligare medelsbehov av 195 kronor, föreslår collegium, att anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för budgetåret 1947/48 upptages till 19 100 kronor.

I detta sammanhang meddelar collegium, att ett ordinarie kontorsbiträde hos inspektionen för närvarande bestrede förordnande å en kanslibiträdes-tjänst hos collegium och att i anledning härav kontorsbiträdesbefattningen uppehölls av en extra ordinarie tjänsteman. På grund härav hade Kungl. Maj:t den 8 februari 1946 medgivit collegium rätt att under budgetåret 1945/1946 överskrida viss i avlöningsstaten för inspektionen upptagen anslagspost.

För den händelse angivna förordnanden komme att fortgå jämväl under budgetåret 1947/1948 — något som för närvarande icke kunde avgöras — kunde collegium framdeles bliva nödsakat att hos Kungl. Maj:t hemställa om rätt att överskrida anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med erforderligt belopp för avlönande av vikarie å kontorsbiträdesbefattningen i fråga.

Anslagsposten Rörligt tillägg skulle enligt kollegii beräkning för budgetåret 1947/1948 böra ökas till 15 400 kronor.

Över framställningen ha infordrade utlåtanden avgivits av statskontoret och allmänna lönenämnden.

Statskontoret har i fråga om omorganisationsförslaget beträffande biträdespersonalen bland annat anfört, att, oavsett lämpligheten av en dylik omorganisation, varom statskontoret icke blivit fullt övertygat, ville det förefalla ämbetsverket som om de för den föreslagna kanslibiträdestjänsten avsedda kvalificerade kontorsgöromålen icke skulle bli av sådan omfattning, att de motiverade inrättande av en befattning i 7 lönegraden. Därest behov föreläge av en utökning av biträdespersonalen, syntes detta behov tills vidare böra tillgodoses genom anställande av ett skrivbiträde i Ex 2 för utförande av enklare skrivgöromål.

De arbetsuppgifter, som avsetts skola åvila innehavaren av den föreslagna befattningen såsom förste byråinspektör i Eo 24 hos inspektionen, vore, framhåller statskontoret, i huvudsak desamma som de, vilka tidigare tillkommit och alltjämt tillkomme en av assistenterna vid inspektionen. Med hänsyn härtill och då skäl icke syntes föreligga att — utöver vad som under senare år redan medgivits — ytterligare förstärka den kvalificerade personalen vid inspektionen eller vid den elektriska byrån hos kommerskollegium, kunde statskontoret icke tillstyrka bifall till framställningen i denna del.

Allmänna lönenämnden har uttalat, att nämnden i och för sig icke funnit anledning till erinran mot kommerskollegii förevarande förslag, avseende viss utbyggnad av personalorganisationen vid statens elektriska inspektion. Lönenämnden ville emellertid framhålla, att, enligt vad nämnden under hand inhämtat från 1938 års arbetarskyddskommitté, denna kommitté ämnade inom en nära framtid framlägga förslag beträffande organisationen av den statliga tillsynen å arbetarskyddslagstiftningens efterlevnad samt att kommittén därvid eventuellt kunde komma att föreslå inordnande av den elektriska inspektionen under ett planerat centralt tillsynsorgan å området. Enligt lönenämndens förmenande borde med hänsyn till de konsekvenser, ett lösbrytande av statens elektriska inspektion från kommerskollegium kunde väntas medföra för inspektionens organisation, med prövningen av kollegii nu förevarande framställning anstå till dess att arbetarskyddskommitténs väntade organisationsförslag föreläge.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till vad kommerskollegium anfört rörande ökningen av arbetet vid statens elektriska inspektion och den betydande arbetsbalans, som uppkommit hos inspektionen, finner jag mig böra biträda kollegii förslag om ökning av inspektionens kvalificerade personal med en befattningshavare, närmast avsedd för arbetet med olycksfallsutredningar. De angivna arbetsuppgifterna synas motivera, att i enlighet med vad kollegium föreslagit för ändamålet inrättas en befattning såsom förste byråinspektör i Eo 24.

Däremot är jag icke beredd att för närvarande tillstyrka den ifrågasatta uppflyttningen av ett kontorsbiträde i A 4 till kanslibitråde i A 7. Det ökade behov av arbetskraft för inspektionens kontorsgöromål, som anmälts, synes böra tillgodoses genom inrättande av ytterligare en biträdestjänst. Såsom framgår av kommerskollegii petitaskrivelse är hos inspektionen för närvarande anställt ett extra ordinarie kontorsbiträde såsom vikarie å en ordinarie kontorsbiträdestjänst, vars innehavare bestrider förordnande å en kanslibiträdestjänst hos kollegium. Då nämnda extra ordinarie biträde, som jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande avlönas genom överskridande av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, vid tillämpning av den reglerade befordringsgången för biträdeshörsbatal den 1 juli 1947 skulle bli berättigad till erhållande av ordinarie anställning, synes den av mig förordade nya biträdestjänsten böra uppföras på ordinarie stat i lönegraden A 4 och avses för ifrågavarande befattningshavare. För den händelse nyssnämnda förordnande hos kommerskollegium jämväl under nästa budgetår kommer att uppehållas av ett ordinarie kontorsbiträde hos inspektionen, torde Kungl. Maj:t böra bli berättigad att medgiva överskridande av icke-ordinarieposten med erforderligt belopp för avlöning av vikarie å kontorsbiträdestjänsten.

I enlighet med vad jag här förordat torde posten *Avlöningar till ordinarie tjänstemän* böra ökas med 3 100 kronor för den föreslagna nya kontorsbiträdeshörsbatalen. Å andra sidan kan en minskning ske med 1 200 kronor på grund av vissa ändringar i löneklassplaceringarna för den ordinarie personalen. Posten skulle i enlighet härmed komma att uppgå till (85 400 + 3 100 — 1 200) 87 300 kronor. Den allmänna löneregleringen medför en ökning av posten med 38 400 kronor till 125 700 kronor.

I anslutning till den allmänna löneregleringen torde posten *Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t* böra uppräknas med 400 kronor till 8 400 kronor.

Posten *Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* bör ökas dels med netto-lönen för den föreslagna förste byråinspektörsbefattningen, 9 462 kronor, dels ock med ett belopp av 195 kronor för viss löneklassuppflyttning eller med tillhoppa i avrundat tal 9 700 kronor. Posten skulle sålunda komma att uppgå till (6 700 + 9 700) 16 400 kronor. På grund av den allmänna löneregleringen bör posten uppräknas med 9 000 kronor till 25 400 kronor.

Posten *Rörligt tillägg* torde böra beräknas till 9 000 kronor.

I enlighet med vad sålunda anförts skulle avlöningsanslaget för statens elektriska inspektion böra för nästa budgetår upptagas till 168 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statens elektriska inspektion uppföra ytterligare följande befattningar, nämligen 1 kontorsbiträde i A 4 och 1 förste byråinspektör i Eo 24;

dels godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	125 700
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t.....	8 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	25 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 000
Summa kronor 168 500;	

dels ock till Statens elektriska inspektion: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av kronor 168 500.

[66.] 2. **Statens elektriska inspektion: Omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget är för innevarande budgetår anvisat med 18 300 kronor. För anslagets användning har Kungl. Maj:t den 17 maj 1946 fastställt omkostnadsstat (se statsliggaren s. 873). Nämnda stat upptar bland annat en post till expenser å förslagsvis 7 800 kronor. Av posten må till bränsle, lyse och vatten tagas i anspråk förslagsvis 1 500 kronor och till övriga expenser högst 6 300 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 24 augusti 1946 har *kommerskollegium* hemställt om medel för nästa budgetår till inspektionens omkostnader. Kollegium har därvid framhållit, att kristidens svårigheter att anskaffa elektrisk apparatur och instrumentutrustning för längre tid lagt hinder i vägen för kollegium att inköpa sådana tekniska hjälpmedel, som skulle vara behövliga för ett effektivt bedrivande av den elektriska inspektionsverksamheten. Möjligheter till dylika anskaffningar hade emellertid nu åter yppat sig. Kollegium hade sålunda för icke länge sedan inköpt en apparat för motståndsmätning med direkt avläsning. Denna apparat betingade ett pris av 225 kronor. Ytterligare dylika elektriska apparater skulle vara erforderliga, men för närvarande funnes ej tillgång till medel för ändamålet. Kollegium hemställer, att för möjliggörande av ytterligare inköp den i anslagsposten *Expenser* ingående delposten till övriga expenser måtte uppräknas med 500 kronor till 6 800 kronor.

I övrigt har kollegium icke ifrågasatt någon ändring av anslagets storlek.

Departements-
chefen.

Med biträdande av kommerskollegii framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens elektriska inspektion: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 18 800.

[67.] 3. **Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår upptaget med 2 000 kronor. Anslaget torde jämväl för budgetåret 1947/48 böra upptagas med samma belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 2 000.

H. Brandväsendet.

[68.] 1. **Statens brandinspektion: Avlöningar, förslagsanslag.** Till statens brandinspektion: Avlöningar har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 103 000 kronor.

I skrivelse den 5 oktober 1946 har *civilförsvarsstyrelsen* hemställt, att förevarande anslag i riksstatsförslaget för nästa budgetår måtte upptagas med ett beräknat belopp av 103 500 kronor.

Styrelsen har därvid erinrat om, att ett av styrelsen år 1945 framlagt förslag om ändrad löneställning för riksbrandinspektören icke upptagits i 1946 års statsverksproposition med hänsyn till att denna fråga väntades komma att upptagas till prövning av 1945 års civilförsvarsutredning. Enligt vad styrelsen hade sig bekant, avsåge nämnda utredning att framlägga förslag om civilförsvarets framtida ställning att gälla från och med den 1 juli 1947. Styrelsen, som alltjämt funne en fullständig reglering i avlöningshänseende av befattningen som riksbrandinspektör vara en trängande angelägenhet, ansåge sig i avbidan på utredningens förslag icke böra nu närmare återupptaga denna fråga till behandling. Intill dess slutligt förslag i detta hänseende kunde avgivas, borde arvode till riksbrandinspektören beräknas med samma belopp som för innevarande budgetår eller 15 000 kronor.

Styrelsen har i övrigt icke föreslagit annan ändring beträffande detta anslag än att för ersättning till vikarier för länsbrandinspektörerna borde beräknas ett med 500 kronor förhöjt belopp. I enlighet härmed skulle anslaget i riksstatsförslaget beräknas till 103 500 kronor.

Frågan om riksbrandinspektörens löneställning äger nära samband med spörsmålet om statens brandinspektions ställning i förhållande till civilförsvarsstyrelsen. I sistnämnda avseende torde 1945 års civilförsvarsutredning komma att framlägga vissa förslag, vilka torde komma att underställas 1947 års riksdag genom särskild proposition. Under sådana omständigheter finner jag mig böra förorda, att statens brandinspektions avlöningsanslag tills vidare upptages med allenast beräknat belopp. I enlighet med civilförsvarsstyrelsens förslag synes beloppet böra bestämmas till 103 500 kronor.

Departements-
chefen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i avbidan på den proposition i ärendet, som kan bli-
va riksdagen förelagd, till *Statens brandinspektion: Avlöningar* för
budgetåret 1947/48 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 103 500.

[69.] 2. **Statens brandinspektion: Omkostnader, förslagsanslag.** Till nu ifrågakvarande ändamål ha för budgetåret 1946/47 anvisats 57 500 kronor.

För användningen av anslaget har Kungl. Maj:t den 10 maj 1946 fastställt följande omkostnadsstat. att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Omkostnadsstat.

A. Riksbrandinspektören.

Kronor

1. Reseersättningar åt riksbrandinspektören och tillkallade sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	7 500
2. Tryckningskostnader m. m., <i>högst</i>	5 000

B. Länsbrandinspektörerna, länsskogsbrandinspektörerna och distriktsskogsbrandcheferna.

Reseersättningar	45 000
Summa kronor	57 500.

Den 12 juli 1946 har Kungl. Maj:t meddelat beslut om fördelningen länsvis av den under B upptagna posten Reseersättningar under budgetåret 1946/47 (se statsliggaren s. 412).

I sin skrivelse den 5 oktober 1946 har *civilförvarsstyrelsen* anmält, att medelsbehovet för nästa budgetår kunde beräknas uppgå till samma belopp som anvisats för innevarande budgetår, dock att för reseersättningar till länsbrandinspektörerna, länsskogsbrandinspektörerna och distriktsskogsbrandcheferna erfordrades ett med 3 500 kronor förhöjt belopp. I enlighet härmed skulle statens brandinspektions omkostnadsanslag för nästa budgetår anvisas med 61 000 kronor.

Härom gör styrelsen hemställan.

Departements-
chefen.

Jag biträder civilförvarsstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens brandinspektion*: Omkostnader för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 61 000.

[70.] 3. **Statens brandskola: Avlöningar, förslagsanslag.** Anslaget har för innevarande budgetår anvisats med 75 000 kronor. För anslagets användning har Kungl. Maj:t den 10 maj 1946, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1946/47, fastställt följande

Avlöningsstat.

	Kronor
1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	12 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	59 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 000
Summa kronor	75 000.

I skrivelse den 30 augusti 1946 har *styrelsen för statens brandskola* hemställt om anslag till brandskolans verksamhet under budgetåret 1947/48 och därvid föreslagit, att de i avlöningsstaten ingående delposterna Avlöning till ordinarie tjänsteman och Rörligt tillägg måtte upptagas till oförändrat

12 600 kronor respektive 3 000 kronor samt att delposten Avlöningar till icke-ordinarie personal måtte höjas med 300 kronor till 59 700 kronor.

Styrelsen har beträffande brandskolans kursverksamhet anfört, att för budgetåret 1947/48 följande kurser planerades, vilka med stöd av gjorda erfarenheter beräknades i lärararvoden draga här angivna kostnader:

	Kronor
2 brandförmanskurser kategori I	9 200
1 brandchefskurs kategori II	1 600
1 brandmästare- och brandförmanskurs kategori II	700
24 brandchefskurser kategori III	21 600
1 mästarekurs för skorstensfejare	2 800
1 gesällkurs för skorstensfejare	2 300
Summa kronor 38 200.	

För skogsbrandsläckningskurser beräknas samma belopp som för budgetåret 1946/47 eller 8 000 kronor.

Då avlöningarna till den stadigvarande icke-ordinarie personalen — en brandmästare, ett kanslibiträde och ett skrivbiträde — uppginge till i runt tal 13 500 kronor, komme medelsbehovet till avlöningar till icke-ordinarie personal enligt styrelsens beräkningar att för nästa budgetår uppgå till (38 200 + 8 000 + 13 500) 59 700 kronor.

Vid bifall till styrelsens förslag skulle avlöningsstaten upptagas med (12 600 + 3 000 + 59 700) 75 300 kronor.

Styrelsens för statens brandskola beräkningar rörande medelsbehovet för nästa budgetår till skolans kursverksamhet ha icke givit mig anledning till erinran. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av styrelsen fastställa antalet kurser under nästa budgetår. Vid bifall till styrelsens av mig biträdda förslag skulle kostnaderna för kursverksamheten komma att minskas med 400 kronor, jämfört med vad i 1946 års statsverksproposition beräknats.

Departements-
chefen.

I övrigt erfordras icke andra ändringar i avlöningsstaten än sådana, som betingas av den allmänna löneregleringen samt regleringen av befordringsgången för biträdespersonal.

I enlighet härmed bör posten *Avlöning till ordinarie tjänsteman* höjas med 4 200 kronor till 16 800 kronor. Beträffande den icke-ordinarie personalen medför den reglerade befordringsgången en minskning av posten *Avlöningar till icke-ordinarie personal* med omkring 1 100 kronor räknat efter de äldre lönerna. Den allmänna löneregleringen medför å andra sidan en ökning med omkring 7 100 kronor. Då posten för innevarande budgetår är anvisad med 59 400 kronor och lärararvodena kunna beräknas nedgå med 400 kronor, bör posten för nästa budgetår upptagas med (59 400 — 400 — 1 100 + 7 100) 65 000 kronor. Slutligen bör för *Rörligt tillägg* beräknas ett belopp av 2 200 kronor.

I enlighet med det anförda bör avlöningsanslaget för nästa budgetår anvisas med (16 800 + 65 000 + 2 200) 84 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för statens brandskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	16 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	65 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 200
	<u>Summa kronor 84 000;</u>

dels ock till Statens brandskola: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av..... kronor 84 000.

[71.] 4. **Statens brandskola: Omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget är för innevarande budgetår anvisat med 47 400 kronor. Genom beslut den 10 maj 1946 har Kungl. Maj:t, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1946/47, för statens brandskola fastställt följande

Omkostnadsstat.	Kronor
1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	100
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	4 500
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	32 300
4. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	10 500
	<u>Summa kronor 47 400.</u>

I sin skrivelse den 30 augusti 1946 har *styrelsen för statens brandskola* hemställt om anvisande för nästa budgetår av ett omkostnadsanslag av 55 200 kronor.

Styrelsen föreslår, att posterna Sjukvård m m., Reseersättningar och Övriga utgifter upptagas med oförändrade belopp av 100 kronor, 4 500 kronor respektive 10 500 kronor.

Beträffande posten *Expenser* anför styrelsen, att denna i vad avsåge till handahållande jämlikt § 4 stadgan för statens brandskola av kostnadsfria läroböcker till eleverna vid brandskolan borde beräknas till 22 000 kronor enligt följande uppställning:

	Kronor
2 brandförmanskurser kategori I (50 elever)	2 250
1 brandchefskurs kategori II (25 elever)	1 000
1 brandmästare- och brandförmanskurs kategori II (25 elever).....	650
24 brandchefskurser kategori III (800 elever)	16 000
1 mästarekurs för skorstensfejare (25 elever)	1 200
1 gesällkurs för skorstensfejare (25 elever)	900
	<u>Summa kronor 22 000.</u>

För skogsbrandsläckningskurser beräknar styrelsen samma belopp som för budgetåret 1946/47 eller 12 000 kronor.

Det belopp — 6 100 kronor — som stått till förfogande för övriga expenser, såsom lyse, städning, skrivmateriel till expeditionen, telefonavgifter samt inköp och underhåll av möbler och inventarier m. m., anser styrelsen böra bibehållas oförändrat.

Sammanlagt skulle alltså medelsbehovet för expenser enligt styrelsens beräkningar uppgå till (22 000 + 12 000 + 6 100) 40 100 kronor.

Jag biträder det framlagda förslaget och hemställer, att Kungl. Maj:t Departements-
chefen. måtte föreslå riksdagen

att till *Statens brandskola*: *Omkostnader* för budgetåret 1947/48
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 55 200.

[72.] 5. **Bidrag till svenska brandskyddsföreningen.** Såsom bidrag till svenska brandskyddsföreningen ha under åtskilliga år anslag anvisats å riksstaten. Anslaget har för vart och ett av budgetåren 1941/42—1946/47 utgått med 2 000 kronor. Såsom villkor för erhållande av statsbidraget har föreskrivits, att föreningen skall *dels* i förekommande fall utan kostnad för statsverket tillhandagå statens verk och myndigheter med de råd och upplysningar, var- till eljest medlemskap i föreningen berättigar, *dels ock* utan kostnad för statsverket tillställa statliga verk och myndigheter föreningens tidskrift »Brand-skydd» i lämpligt antal exemplar.

I skrivelse den 30 oktober 1946 har *svenska brandskyddsföreningen* anhållit om statsbidrag för nästa budgetår med 5 000 kronor. Vid skrivelsen har föreningen fogat en styrelseberättelse rörande sin verksamhet under år 1945.

I utlåtande den 20 november 1946 har *civilförsvarsstyrelsen* tillstyrkt framställningen.

Till svenska brandskyddsföreningens upplysande och rådgivande verksamhet i brandskyddets tjänst bör även under nästa budgetår utgå statsbidrag, vilket torde böra bestämmas till samma belopp som för innevarande bud- getår eller 2 000 kronor. Departements-
chefen.

Med avseende å villkoren för bidragets åtnjutande bör i huvudsak gälla vad som föreskrivits för erhållande av bidraget för detta budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska brandskyddsföreningen* för budget-
året 1947/48 anvisa ett anslag av kronor 2 000.

[73.] 6. **Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund.** Till svenska brand- kårernas riksförbund ha för stödjande av den av förbundet bedrivna verk- samheten under senare år beviljats anslag å riksstaten. Från och med bud- getåret 1944/45 ha anslagen utgått med 5 000 kronor.

I skrivelse den 8 oktober 1946 har *svenska brandkårernas riksförbund*, med överlämnande av redogörelse för förbundets verksamhet under år 1945, an-

hållit om anvisande även för budgetåret 1947/48 av ett statsbidrag av 5 000 kronor.

Civilförsvarsstyrelsen har i utlåtande den 16 oktober 1946 tillstyrkt bifall till förbundets framställning.

Departements-
chefen.

Mot svenska brandkårernas riksförbunds framställning har jag icke funnit anledning till erinran och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund* för budgetåret 1947/48 anvisa ett anslag av kronor 5 000.

[74.] 7. **Bidrag till förebyggande och släckning av brand, förslagsanslag.** Anslaget har för innevarande budgetår anvisats med 295 000 kronor.

Jämligt Kungl. Maj:ts beslut den 10 maj 1946 skall anslaget tills vidare under budgetåret 1946/47 disponeras enligt följande fördelning:

	Kronor
Skogsbrandbevakning, <i>högst</i>	209 000
Förnyelse av brandtorn, <i>högst</i>	26 000
Ersättningar för släckning av skogseld, <i>förslagsvis</i>	50 000
Ersättningar för skador vid släckning av annan eldsvåda än skogseld, <i>förslagsvis</i>	10 000
Summa kronor 295 000	

Genom beslut den 12 juli 1946 har Kungl. Maj:t meddelat särskilda bestämmelser rörande användningen av delposten Skogsbrandbevakning (se statsliggaren s. 414 och 415).

I sin skrivelse den 5 oktober 1946 har *civilförsvarsstyrelsen* gjort framställning om anslag för budgetåret 1947/48 till förevarande ändamål med 340 000 kronor.

Styrelsen erinrar till en början bland annat därom, att i anslagsposten Skogsbrandbevakning inginge kostnader för bemanning av brandtorn, telefonförbindelser, löpande underhåll och ersättning åt skogsbrandfogdar.

Medan för innevarande budgetår för bemanning av brandtorn avsetts ett belopp av 150 000 kronor, hade, anför styrelsen, de verkliga utgifterna för ändamålet år 1945 uppgått till cirka 175 000 kronor. Detta hade sin grund däri, att tidigare använd militär bemanningspersonal efter beredskapens upphörande ej längre kunnat utnyttjas för ändamålet utan måst ersättas med civil personal. Svårigheterna att erhålla sådan personal hade vidare medfört, att ökade avlöningsbelopp måst utgivas till personalen. Nu angivna förhållanden syntes komma att bestå jämväl under budgetåret 1947/48. Upprätthållandet av skogsbrandbevakningen inom skogrika län, särskilt norrlandslänen och Älvsborgs län, borde vidare, i enlighet med förslag från berörda länsstyrelser, äga rum i ökad utsträckning. Härav föranledda ökade kostnader uppvägdes endast delvis därav, att besparingar kunde ske genom att i stället tornbevakningen i de sydliga länen ytterligare inskränktes. Slutligen borde medel beräknas för ersättningar

i anledning av bemanningspersonalens semestrar. Merkostnaderna till följd av nu angivna förhållanden uppskattades av civilförsvarsstyrelsen till approximativt 10 000 kronor. För bemanning av brandtorn erfordrades sålunda för budgetåret 1947/48 ett belopp av (175 000 + 10 000) 185 000 kronor.

Kostnaderna för telefonförbindelser och ersättning åt skogsbrandfogdar beräknar styrelsen för nästa budgetår komma att uppgå till 25 000 kronor respektive 4 000 kronor.

Styrelsen föreslår, att kostnaderna för löpande underhåll på grund av svårigheten att skilja mellan löpande underhåll och förnyelse av brandtorn utbrytas ur anslagsposten Skogsbrandbevakning och sammanföras med kostnaderna för förnyelse av brandtorn till en anslagspost, benämnd Underhåll och förnyelse av brandtorn.

Vid bifall till styrelsens framställning skulle till Skogsbrandbevakning erfordras (185 000 + 25 000 + 4 000) 214 000 kronor.

Medelsbehovet till löpande underhåll av brandtorn beräknar styrelsen för nästa budgetår till 15 000 kronor och till förnyelse av brandtorn till 26 000 kronor. Styrelsen föreslår, att till Underhåll och förnyelse av brandtorn i anslaget inräknas (15 000 + 26 000) 41 000 kronor. Anslagsposten skulle få disponeras endast efter beslut av riksbrandinspektören i varje särskilt fall.

I fortsättningen erinrar styrelsen om, att riksbrandinspektören till Kungl. Maj:t överlämnat förslag till ändringar i kungörelsen den 2 december 1938 (nr 744) angående ersättning för deltagande i släckning av skogseld m. m. Därest riksbrandinspektörens nämnda förslag lades till grund för ändrade bestämmelser i ämnet, komme betydligt ökade utgifter att uppstå för ersättningar, vilka skulle bestridas från förevarande anslagspost. Styrelsen beräknade i enlighet härmed medelsbehovet för budgetåret 1947/48 till Ersättningar för släckning av skogseld till 75 000 kronor.

Slutligen har styrelsen uppskattat medelsbehovet för budgetåret 1947/48 till Ersättningar för skador vid släckning av annan eldsvåda än skogseld till samma belopp som anvisats för innevarande budgetår eller 10 000 kronor.

Till förslagsanslaget Bidrag till förebyggande och släckning av brand skulle sålunda för nästkommande budgetår enligt civilförsvarsstyrelsens beräkningar erfordras ett belopp av 340 000 kronor, fördelat på följande delposter:

	Kronor
Skogsbrandbevakning	214 000
Underhåll och förnyelse av brandtorn	41 000
Ersättning för släckning av skogseld	75 000
Ersättning för skador vid släckning av annan eldsvåda än skogseld ...	10 000
Summa kronor	340 000

Med skrivelse den 15 maj 1946 har riksbrandinspektören överlämnat utkast till ny kungörelse angående ersättning för deltagande i släckning av skogsbrand m. m. Till grund för utkastet ha legat dels av riksbrandinspektören tidi-

gare upprättat förslag till ändrad lydelse av nu gällande kungörelse i ämnet (SFS 744/1938), dels ock från samtliga länsstyrelser och skogsstyrelsen infördrade yttranden över förslaget.

Förslaget torde nu få anmälas för Kungl. Maj:t i de delar, vilkas genomförande förutsätter en höjning av förevarande anslag.

Riksbrandinspektören har inledningsvis erinrat om, att enligt nuvarande bestämmelser ersättning för deltagande i släckning av skogsbrand ej må utgivas för de första åtta timmarna av deltagandet. Med hänsyn till att skyldigheten att utan ersättning deltaga i släckning av skogsbrand huvudsakligen drabbade en så liten samhällsgrupp, att skyldigheten knappast kunde betecknas såsom allmänt medborgerlig, hade föreslagits, att dylik skyldighet endast borde avse första timmen. För undvikande av att ersättningsanspråk framställdes till följd av deltagande i släckning av skogsbränder av allenast ringa omfattning syntes dock ersättning icke böra utgå redan från och med den första timmen.

Riksbrandinspektören har vidare framhållit, att enligt gällande kungörelse ersättning finge utgå för kommunal eller därmed jämförlig brandkårs ingripande för släckning av skogseld utom samhället. Det syntes skäligt, att ersättning av statsmedel alltså finge utgå till den kommun, vari branden timat, då kommunal brandstyrka från annan kommun eller då frivillig brandkår ingrepe vid släckning av skogsbrand. Med tanke på skogsbrandskyddets betydelse ur nationalekonomisk synpunkt syntes det emellertid lämpligt, att ersättning av statsmedel jämväl finge utgå åt kommunal brandstyrka eller frivillig brandkår vid släckning av skogsbrand inom den egna kommunen. I annat fall kunde följden bli, att man i stället för att kalla på ortens brandkår tillkallade grannkommunens eller att brandkår icke alls tillkallades. Ersättning av statsmedel syntes dock icke böra utgå för det fall, att kostnaderna för släckningen varit av allenast ringa omfattning. Vidare borde ersättning som regel icke utgå för kommunal brandstyrkas ingripande inom egen kommun, därest denna vore hänförlig till brandstadgans avdelning I. Ersättningen till kommunal brandstyrka eller frivillig brandkår borde utgå jämväl för första timmen av deltagandet.

I övrigt innefattar riksbrandinspektörens utkast förslag till ändringar av allenast mindre ekonomisk betydelse.

Departements-
chefen.

Civildéforsvarsstyrelsens beräkningar rörande kostnaderna för skogsbrandbevakning samt underhåll och förnyelse av brandtorn ha icke givit mig anledning till erinran. Medel för underhåll av brandtorn torde dock alltså böra inräknas under posten Skogsbrandbevakning samt disponeras genom beslut av de lokala myndigheterna. I enlighet härmed bör nämnda post upptagas med 229 000 kronor samt posten Förnyelse av brandtorn med 26 000 kronor.

Civildéforsvarsstyrelsen har beräknat, att behovet av medel till ersättningar för släckning av skogseld kommer att bli 25 000 kronor högre för nästa budgetår än för innevarande budgetår, därest riksbrandinspektörens förutnämnda författningsutkast lägges till grund för en ny kungörelse i ämnet. Vad angår skyldigheten att utan ersättning deltaga i släckning av skogsbrand torde denna böra bestämmas på samma sätt som för personal i det allmänna civil-

försvaret (SFS 546/1944). Om deltagandet i släckning pågår minst två timmar, bör ersättning sålunda utgå för hela den tid vederbörande deltagit. Ersättning bör däremot icke utgå för kortare tid än två timmar. Den ändring av riksbrandinspektörens förslag, som jag här förordat, torde icke medföra någon mera väsentlig ökning av medelsbehovet. Vad angår ersättningen till kommunal brandstyrka eller frivillig brandkår torde ersättningsrätten i enlighet med riksbrandinspektörens förslag böra utsträckas till att avse jämväl släckning inom den egna kommunen. Jag har för avsikt att framdeles, sedan riksdagen meddelat sitt beslut i anslagsfrågan, anmäla frågan om utfärdande av ändrade ersättningsbestämmelser. Därest riksdagen ej finner anledning till erinran däremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i övrigt i gällande författning, vilka må befinnas erforderliga. Därvid torde jämväl frågan om ändring av kungörelsen angående ersättning för skada till följd av arbete vid släckning av annan eldsvåda än skogseld m. m. få upptagas till avgörande. Utan hinder av att medel för ändamålet ej inräknats i anslaget för innevarande budgetår, torde de nya bestämmelser, som kunna komma att utfärdas, få tillämpas redan före ingången av budgetåret 1947/48. För ersättningar av här avsedd art torde för nästa budgetår i enlighet med riksbrandinspektörens förslag böra beräknas ett belopp av 85 000 kronor.

Vid bifall till vad jag här förordat bör anslaget till Bidrag till förebyggande och släckning av brand för nästa budgetår upptagas med 340 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till förebyggande och släckning av brand* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 340 000.

[75.] 8. **Bidrag till kommuner för inköp av motorbrandsprutor, reservationsanslag.** Detta anslag har för innevarande budgetår anvisats med 270 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 12 juli 1946 fastställt närmare bestämmelser rörande användningen av anslaget.

I sin skrivelse den 5 oktober 1946 har *civilförsvarsstyrelsen* gjort framställning om anslag för budgetåret 1947/48 till nu ifrågavarande ändamål.

Styrelsen har därvid anfört, bland annat, att sedan organiserandet av brandförsvaret numera ytterligare fortskridit, en säkrare överblick erhållits rörande behovet av sådana motorbrandsprutor och fast monterade pumpar, för vilkas anskaffande statsbidrag borde utgå. Enligt av länsbrandinspektörerna gjorda beräkningar erfordrades, sedan under innevarande budgetår planerad anskaffning ägt rum, ytterligare 120 motorbrandsprutor eller fast monterade pumpar av gängse typ samt 60 lätta sprutor av ny typ, s. k. ryggburna motorsprutor. Genom tillgodoseende av detta behov, vilket be-tecknades som angeläget, komme huvudbrandkåren inom varje släckningsområde att förfoga över minst en motorspruta.

Det vore emellertid önskvärt, fortsätter styrelsen, att huvudbrandkår förfogade över minst två motorsprutor. För detta ändamål erfordrades ytterligare 300 sådana sprutor av gängse typ. Behovet av sistnämnda sprutor

kunde icke betraktas som angeläget utan borde tillgodoses successivt under en längre tidrymd. Riksbrandinspektören avsåge emellertid att förelägga Kungl. Maj:t förslag om statsverkets medverkan till anskaffning av brandbilar. I den mån sådan anskaffning komme till stånd i enlighet med riksbrandinspektörens förslag, beräknades behovet av nyssnämnda 300 motorsprutor kunna reduceras till hälften.

Beträffande medelsbehovet anför styrelsen, att motorsprutor med en kapacitet av 800—1 000 l/min. eller fast monterade pumpar med en kapacitet av omkring 1 500 l/min., som tidigare kunnat anskaffas för en kostnad av omkring 3 600 kronor per spruta eller pump, med nu rådande prissättning syntes betinga ett pris av 3 800 kronor per styck. Statsbidrag borde enligt styrelsens uppfattning kunna utgå med belopp motsvarande fulla anskaffningskostnaden.

I fråga om de s. k. ryggburna motorsprutorna vore att märka, att dessa, som hade en kapacitet av cirka 200 l/min. och särskilt lämpade sig för släckning av skogseldar, även syntes kunna bli av värde vid organiserandet av brandskyddet i kommuner med dåligt utvecklat vägnät. Speciellt i skärgårdarna men även i Norrlands skogsbygder funnes kommuner, varest på grund av vägväsendets beskaffenhet framkomligheten för motorsprutor av gängse storlek vore ringa eller ingen. Ryggburna motorsprutor skulle för sådana kommuner utgöra en god förstärkning av det befintliga brandförsvaret. Styrelsen funne det önskvärt, att statsbidrag kunde beviljas kommunerna även i samband med inköp av dylika ryggburna motorsprutor. Kostnaden per spruta beräknades till 1 000 kronor. Mot kostnaden för två motorsprutor eller pumpar av vanlig typ skulle sålunda ungefärligen svara kostnaden för sju ryggburna motorsprutor.

Civilförsvarsstyrelsen, som funnit det angelägna behovet av motorsprutor böra tillgodoses inom loppet av två budgetår, föreslår, att för budgetåret 1947/48 medel måtte anvisas för inköp av 75 motorbrandsprutor eller fast monterade pumpar. Häri inbegreps anskaffning av ryggburna motorsprutor, därvid sju sådana sprutor beräknades motsvara två motorbrandsprutor. Anskaffningskostnaden beräknades efter ett pris av 3 800 kronor per spruta till 285 000 kronor, varav enligt nu gällande bestämmelser viss mindre del, approximativt uppskattad till 15 000 kronor, skulle gäldas av vederbörande kommun.

Styrelsen hemställer, att till bidrag till kommuner för inköp av motorbrandsprutor eller fast monterade pumpar för budgetåret 1947/48 måtte anvisas 270 000 kronor.

Vad angår den av riksbrandinspektören ifrågasatta statsbidragsverksamheten för anskaffning av brandbilar har civilförsvarsstyrelsen föreslagit, att — i avbidan på slutligt förslag i ämnet — medelsbehovet för budgetåret 1947/48 till bidrag till kommuner för inköp av brandbilar måtte beräknas till 900 000 kronor.

Statskontoret har i utlåtande den 30 oktober 1946 uttalat, att medel för anskaffning av brandbilar givetvis icke kunde bedömas förrän pågående ut-

redning om ökad användning av sådana fordon m. m. slutförts. Eventuella anslagsäskanden för ändamålet syntes under sådana omständigheter böra anstå.

Av civilförsvarsstyrelsens redogörelse framgår, att sedan organiserandet av brandförsvaret under innevarande budgetår ytterligare fortskridit, numera med större säkerhet kan bedömas dels det ytterligare behovet av motorbrandsprutor och fast monterade pumpar, för vilkas anskaffande statsbidrag bör utgå, dels ock den omfattning, i vilken anskaffning av olika typer av brandsprutor lämpligen bör ske. Enligt uppgifter från länsbrandinspektörerna skulle sålunda ett mera angeläget behov föreligga av 120 motorbrandsprutor eller fast monterade pumpar samt 60 s. k. ryggburna motorsprutor. Sedan nämnda behov fyllts, skulle huvudbrandkåren inom varje släckningsområde förfoga över minst en motorspruta. Jag tillstyrker att — i enlighet med civilförsvarsstyrelsens förslag — ifrågavarande anskaffning fördelas på två budgetår och att för nästa budgetår anvisas 270 000 kronor för statsbidrag till inköp av sådana sprutor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa de grunder efter vilka statsbidrag skall utgå.

Departements-
chefen.

Vad angår det av styrelsen omnämnda ytterligare behovet av sprutor har styrelsen icke äskat medel härför, och jag har därför icke anledning att nu ingå på denna fråga. Då någon utredning i fråga om eventuell statsbidragsverksamhet för anskaffning av brandbilar icke förelegat vid tiden för budgetberedningen hösten 1946, har hänsyn härtill icke kunnat tagas vid uppgörande av riksstatsförslaget. Detta spörsmål torde framdeles få anmälas i annat sammanhang.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för inköp av motorbrandsprutor*
för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservations-*
anslag av kronor 270 000.

[76.] 9. **Bidrag till kommuner för inköp av brandslang, reservationsanslag.** Detta anslag har för innevarande budgetår anvisats med 380 000 kronor. Den 12 juli 1946 har Kungl. Maj:t bemyndigat civilförsvarsstyrelsen att upphandla högst 80 000 m slang med påmonterade normalkopplingar. Slang jämte slangarmatur skall enligt beslutet tillhandahållas kommuner, som provas vara i behov därav, dock att därvid endast skola ifrågakomma kommuner, vilka för att uppfylla brandlagstiftningens fordringar på brandförsvaret behöva verkställa komplettering av sitt slanginnehav. Såsom villkor för tillhandahållande av brandslang gäller, att kommun skall gälda ersättning med belopp motsvarande 25 % av statens självkostnad för ifrågavarande materiel, varjämte eventuellt uppkommande fraktkostnader skola erläggas av kommunen.

I sin skrivelse den 5 oktober 1946 erinrar *civilförsvarsstyrelsen*, att styrelsen under rubriken Bidrag till kommuner för inköp av motorbrandsprutor äskat medel för anskaffning under budgetåret 1947/48 av 75 motorbrand-

sprutor eller fast monterade pumpar, här i inbegripet ryggburna motorsprutor. Ett första behov av slang till en motorbrandspruta eller fast monterad pump av gängse typ utgjorde cirka 500 m slang med dimensionen 63 mm och till en ryggburen motorspruta cirka 250 m slang med dimensionen 32 eller 38 mm. Kostnaden för slang av först angiven art beräknade styrelsen till 7 kronor per meter och för slang till ryggburna motorsprutor till 3 kronor 50 öre per meter. Sammanlagda kostnaden för här ifrågakarande anskaffning uppskattade styrelsen till 262 500 kronor.

Härutöver har civilförsvarsstyrelsen funnit erforderligt, att till komplettering av slangförråden hos kommunerna bidrag beräknades till anskaffning av ytterligare slang. Styrelsen anför härom följande.

Sedan organisationsplanerna för brandväsendet tagit fastare form och brandordningar, vari minimibehovet av brandslang för respektive kommuner fastställts, i stor utsträckning antagits, kan numera en säkrare överblick av behovet av brandslang för komplettering erhållas. Riksbrandinspektören har från länsbrandinspektörerna infordrat uppgift om behovet av brandslang för dylik komplettering i enlighet med kraven i antagna eller föreslagna brandordningar för samtliga landets kommuner med undantag för städerna. Det har härvid framkommit, att — utöver den slang, som avses att anskaffas med de för innevarande budgetår tillgängliga medlen — ett beräknat behov av omkring 400 000 m brandslang med dimension 63 mm föreligger för att täcka angivna minimikrav.

Krigsårens höga slangpriser samt den kvalitetsförsämring, som förelåg under kriget, ha lett till, att ett stort antal brandkärer för närvarande disponera så små mängder användbar slang, att eldsläckningen i många fall äventyrats. Åtskilliga fall ha förekommit, där brandskadorna blivit omfattande på grund av att brandkårens slangar ej räckt fram till tillgängliga vattentag. Kommunernas ansökningar om bidrag av statsmedel till inköp av brandslang ha också flera gånger överstigit tillgängliga medel, varför civilförsvarsstyrelsen måst avslå eller endast delvis bifalla ett stort antal ansökningar, oaktat behovet varit styrkt och kraftigt motiverat.

På grund av vad sålunda anförts syntes det styrelsen angeläget, att staten i fortsättningen i största möjliga utsträckning bidroge till en komplettering av slangförråden hos de kommuner, vilka prövades vara i trängande behov därav.

Av det beräknade behovet om cirka 400 000 m slang komme uppskattningsvis 150 000 m att anskaffas av kommunerna utan statsbidrag. Statsbidrag syntes böra beviljas för anskaffning av återstående cirka 250 000 m slang. Enligt styrelsens uppfattning borde anskaffningen ske under en tidsperiod av fyra år. Under budgetåret 1947/48 borde därför beräknas statsbidrag för anskaffande av 62 500 m brandslang till komplettering av kommunernas förråd härav. Kostnaden för ifrågakarande anskaffning bleve efter ett pris av 7 kronor per meter 437 500 kronor.

Sammanlagda kostnaden för den av styrelsen föreslagna anskaffningen av brandslang bleve sålunda (262 500 + 437 500) 700 000 kronor. I fråga om kommunernas andel i anskaffningskostnaderna, vilken för närvarande utgjorde en fjärdedel av dessa kostnader, föreslår styrelsen, såvitt anginge anskaffning av brandslang under budgetåret 1947/48, ingen ändring. För att möjliggöra

upphandling av hela slangkvantiteten under budgetåret, vilken upphandling liksom tidigare avsåges att ske centralt genom civilförsvarsstyrelsen, borde emellertid enligt styrelsens mening hela anskaffningsbeloppet å 700 000 kronor anvisas.

Styrelsen hemställer, att för budgetåret 1947/48 måtte till Bidrag till kommuner för inköp av brandslang anvisas ett belopp av 700 000 kronor.

I utlåtande den 30 oktober 1946 har *statskontoret* föreslagit, att civilförsvarsstyrelsen för möjliggörande av centralupphandling borde bemyndigas att förskottera kommunernas bidrag till inköpskostnaderna av under händer havda medel. Anslagsbehovet skulle härigenom kunna nedsättas med en fjärdedel. Statskontoret ifrågasatte därjämte, om icke slanginköpen borde kunna utsträckas till tiden så, att en höjning av det årliga anslaget för ändamålet utöver det belopp, som anvisats för innevarande budgetår, kunde undvikas.

Ett första behov av slang för den av mig under föregående punkt förordade anskaffningen av motorsprutor och frontpumpar av vanlig typ samt ryggburna motorsprutor kan beräknas till omkring (60 × 500) 30 000 m slang med dimensionerna 63 mm och (30 × 250) 7 500 m slang med dimensionerna 32 eller 38 mm. Kostnaderna för anskaffning av dessa slangkvantiteter uppgå vid de av civilförsvarsstyrelsen angivna priserna till 236 250 kronor. Jag har intet att erinra mot att medel anvisas för utbetalning av statsbidrag för inköp av nämnda kvantiteter brandslang.

Departements-
chefen.

För komplettering av slangförrådet i vissa kommuner, vilka redan inneha motorsprutor, erfordras enligt civilförsvarsstyrelsens beräkningar anskaffning av ytterligare omkring 400 000 m slang av dimensionen 63 mm, varav dock 150 000 m beräknats komma att anskaffas av kommunerna utan statsbidrag. Styrelsen har föreslagit att anskaffningen fördelas på 4 år med omkring 62 500 m slang varje år. För egen del har jag ansett önskvärt att anskaffningen av kompletteringsslang, under den tid slang måste förvärvas jämväl för utrustning av nya sprutor och pumpar, hålles något lägre än styrelsen föreslagit. Under innevarande budgetår ha medel beräknats för anskaffning av sammanlagt omkring 80 000 m slang av dimensionen 63 mm, och jag vill förorda att för nästa budgetår medel beräknas för anskaffning av — förutom den förutnämnda kvantiteten av 30 000 m slang för nya motorsprutor och frontpumpar — 40 000 m kompletteringsslang. Kostnaden för sistnämnda anskaffning kan beräknas till omkring 280 000 kronor.

I likhet med statskontoret finner jag lämpligt, att anslag beräknas endast för statsbidrag till inköpen av brandslang. Då den totala anskaffningskostnaden vid bifall till mitt förslag skulle komma att uppgå till omkring (236 250 + 280 000) 516 250 kronor, och kommunernas bidrag utgör en fjärdedel härav, skulle anslaget behöva anvisas med i runt tal 400 000 kronor. Jag förutsätter därvid, att central upphandling skall kunna göras av civilförsvarsstyrelsen med anlåtande av under händer havda medel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för inköp av brandslang* för
budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 400 000.

[77.] 10. **Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar, reservationsanslag.** Till Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar har för ett vart av budgetåren 1945/46 och 1946/47 anvisats ett reservationsanslag av 400 000 kronor. De grunder, enligt vilka statsbidrag utgå, regleras genom en av Kungl. Maj:t den 13 oktober 1944 (nr 696) utfärdad kungörelse angående statsbidrag till anläggande av branddammar. Statsbidrag kan utgå med högst hälften av den beräknade kostnaden. Beträffande villkoren i övrigt torde få hänvisas till kungörelsen.

I sin skrivelse den 5 oktober 1946 har *civilförsvarsstyrelsen* erinrat, att på sätt styrelsen anført i sin petitaskrivelse hösten 1945 behovet av branddammar och brandbrunnar uppskattats till ett antal av omkring 4 500, var- till komme uppdämningsarbeten till ett antal av omkring 2 500.

Intill den 1 september 1946 hade, fortsätter styrelsen, inkommit ansökningar om statsbidrag med tillhopa 475 000 kronor för anläggande av branddammar och utförande av uppdämningsarbeten till ett sammanlagt antal av 398. Styrelsen beräknade, att ytterligare ansökningar, motsvarande minst återstående 325 000 kronor av anvisade medel, skulle inkomma under återstående del av innevarande budgetår.

Styrelsen föreslår, att anslaget jämväl för nästa budgetår anvisas med 400 000 kronor.

Departements-
chefen.

I propositionen 1944: 274 förutsattes, att branddammar i viss utsträckning skulle utföras såsom beredskapsarbeten. Förevarande anslag är avsett att komma till användning för det fall att behovet av branddammar bedömes böra, utan hänsyn till arbetsmarknadsläget, omedelbart tillgodoses. I nuvarande läge å arbetsmarknaden måste största återhållsamhet iakttagas då fråga är om mera arbets- och materialkrävande arbeten. Å andra sidan torde i det övervägande antalet fall branddammar och brandbrunnar kunna utföras med anlitan- de av allenast ett fåtal man på varje plats och utan nämnvärd materialåtgång. På grund härav anser jag mig böra tillstyrka den av civilförsvarsstyrelsen begärda medelsanvisningen för nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar*
för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservations-*
anslag av kronor 400 000.

[78.] 11. **Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer, reservationsanslag.** Till detta ändamål ha för budgetåren 1945/46 och 1946/47 anvisats reservationsanslag om 100 000 kronor respektive 400 000 kronor. De grunder, enligt vilka statsbidrag utgå, regleras genom kungörelsen den 13 oktober 1944

(nr 697) angående statsbidrag till uppförande av brandstationer. Sådant statsbidrag kan utgå med högst en tredjedel av kostnaden. Bidraget är dock maximerat till 6 000 kronor. Beträffande villkoren i övrigt torde få hänvisas till kungörelsen.

I sin skrivelse den 5 oktober 1946 har *civilförsvarsstyrelsen* erinrat, att styrelsen i sin petitaskrivelse hösten 1945 angivit behovet av nya brandstationer till 517 samt att statsbidrag till sådan station i regel komme att utgå med maximalt belopp eller 6 000 kronor. Intill den 1 september 1946 hade inkommit ansökningar om statsbidrag med tillhopa cirka 350 000 kronor för uppförande av 63 brandstationer. Styrelsen beräknade, att ytterligare ansökningar vore att förvänta under återstående del av innevarande budgetår, varigenom samtliga anvisade medel skulle behöva disponeras.

Styrelsen hemställer, att förevarande anslag måtte jämväl för budgetåret 1947/48 anvisas med 400 000 kronor.

Jag tillstyrker civilförsvarsstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefen.

att till *Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 400 000

I. Diverse.

[79.] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond, förslagsanslag.** Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut i dag anfört angående anslag för ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 245 000.

[80.] 2. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond, förslagsanslag.** Under återopande av vad chefen för finansdepartementet förut i dag anfört angående anslag för ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 871 000.

[81.] 3. **Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor, förslagsanslag.** För detta ändamål har riksdagen beviljat anslag från och med första halvåret 1923. Anslaget har för de senare budgetåren anvisats med 5 000 kronor med undantag dock för budgetåren 1937/38 och 1939/40, då anslaget ökades till 50 000 kronor i syfte att bereda medel till bestridande av kostnaderna för av riksdagens ledamöter företagna resor. Beträffande anslagets ändamål och grunderna för dess användning torde jag få hänvisa till den redogörelse, som därom lämnades i 1932 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkten 54).

Då anslaget för budgetåret 1947/48 synes böra beräknas till oförändrat belopp hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 5 000.

[82.] 4. **Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser, förslagsanslag.** Detta anslag är å riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 18 000 000 kronor.

Enligt vad *generalpoststyrelsen* i en promemoria den 2 oktober 1946 meddelat, beräknas den under innevarande budgetår till postverket inflytande ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser komma att uppgå till cirka 21 900 000 kronor med följande fördelning å olika inkomstposter:

	Kronor
Tjänsteförsändelser i allmänhet	18 200 000
» från statliga kristidsorgan	1 900 000
» från kristidsnämnderna	1 800 000
Summa kronor	21 900 000

Ersättningen för tjänsteförsändelser i allmänhet utgår för närvarande med ett belopp, motsvarande 15 % av hela frankoteckensuppbörden. Beloppet erlägges under kvartalet näst efter det, som ersättningen avser. I nyssnämnda promemoria beräknar generalpoststyrelsen, med utgångspunkt från att frankoteckensförsäljningen kommer att något öka, ersättningen för tjänsteförsändelser i allmänhet under budgetåret 1947/48 till 19 000 000 kronor vid oförändrad procentsats. I detta belopp inginge även den ersättning postverket kunde komma att erhålla för befordran av militärbrev under av försvarsmakten anordnade fälttjänstövningar.

De statliga kristidsorganens post torde, fortsätter styrelsen, om ransoneringsarna kunde beräknas helt upphöra med utgången av september 1947 och under förutsättning att posten sålunda successivt komme att minska, böra upptagas med ett till 800 000 kronor minskat belopp.

Ersättningen för kristidsnämndernas post, vilken grundade sig på en statistisk utredning, utginge med 455 000 kronor per kvartal eller 1 820 000 kronor per år. Under förutsättning att kristidsnämnderna i allmänhet komme att upphöra med sin verksamhet med utgången av år 1947, skulle för budgetåret 1947/48 ersättningen för kristidsnämndernas post kunna beräknas till avrundat 1 300 000 kronor.

Sammanlagt skulle alltså ersättningen enligt dessa preliminära beräkningar uppgå till 21 100 000 kronor.

I utlåtande den 23 oktober 1946 över generalpoststyrelsens promemoria har statskontoret förklarat sig sakna anledning framställa någon erinran mot föreliggande kalkyler men vilja ifrågasätta, huruvida icke anslagsbeloppet borde avrundas till 21 miljoner kronor.

Generalpoststyrelsens beräkningar utgå bland annat från antagandet, att en avveckling av de statliga kristidsorganens och kristidsnämndernas verksamhet skulle vara genomförd hösten 1947. Ehuru tidpunkten för en sådan avveckling fortfarande är oviss, anser jag mig icke ha anledning förorda annan ändring i styrelsens beräkningar än att, på sätt statskontoret ifrågasatt, anslagsbeloppet avrundas till 21 miljoner kronor.

Departements-
chefen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1947/48 anvisa ett
förslagsanslag av kronor 21 000 000.

[83.] 5. **Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden, förslagsanslag.** Detta anslag är å riksstaten för innevarande budgetår upptaget med ett belopp av 1 500 000 kronor.

I en den 2 oktober 1946 dagtecknad promemoria har *generalpoststyrelsen* meddelat, att enligt verkställda beräkningar cirka 2 000 000 kronor komme att under innevarande budgetår inflyta till postverket såsom ersättning för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden.

Under förutsättning att ransonereringen av varor komme att upphöra med utgången av september månad 1947 beräknar styrelsen, att anslaget bör för nästkommande budgetår kunna nedsättas till förslagsvis 1 000 000 kronor.

Statskontoret har i utlåtande den 23 oktober 1946 förklarat sig icke hava något att erinra mot den framlagda beräkningen.

Departements-
chefen.

Generalpoststyrelsens uppskattning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål har icke givit mig anledning till erinran.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1 000 000.

[84.] 6. **Försvarsberedskap vid statens järnvägar, reservationsanslag.** Till förevarande ändamål har för vartdera av budgetåren 1945/46 och 1946/47 anvisats ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

I skrivelse den 30 augusti 1946 har *järnvägsstyrelsen* hemställt om anvisande av medel för budgetåret 1947/48 till här angivna ändamål. Styrelsen erinrar härvid till en början om vad styrelsen i sin petitaskrivelse hösten 1945 anfört rörande de årligen återkommande kostnaderna för nämnda försvarsberedskap. En redogörelse härför, till vilken jag torde få hänvisa, återfinnes i 1946 års statsverksproposition (sjätte huvudtiteln, punkten 81).

Vad beträffar kostnaderna för försvarsberedskapen under budgetåret 1947/48 framhåller styrelsen, att de vid anslagsberäkningen för innevarande budgetår förutsedda förhållandena i huvudsak syntes komma att tills vidare bestå. Sålunda vore ej heller för nästkommande budgetår att förvänta, att några kostnader för ångloksreserven komme att debiteras ifrågavarande anslag. Kostnaderna för försvarsberedskapsmaterielens förvaring och vård beräknades därför liksom för innevarande budgetår till 300 000 kronor.

I fortsättningen anför styrelsen, att kostnaderna för övningar i civilförsvar beräknades bliva mindre än hittills, men i stället förutsåges skola tillkomma vissa kostnader för övningar inom det under bildande varande statens järnvägars driftvärn — bland annat för ammunition, inkvartering, utspisning m. m. Det vore emellertid ogörligt att ens preliminärt uppskatta de härav föranledda kostnaderna, helst som driftvärnsorganisationens omfattning kunde fastställas först senare under hösten 1946. Under sådana förhållanden och

i avvaktan på närmare erfarenhet ansåge sig styrelsen för budgetåret 1947/48 böra räkna med lika stora sammanlagda kostnader för personalens övningar inom driftvärn och civilförsvär, som för budgetåret 1946/47 beräknats åtgå enbart för civilförsvärsövningar, eller 75 000 kronor.

Beträffande den för försvarsberedskapsändamål bedrivna försöksverksamheten anför styrelsen, att det för budgetåret 1946/47 disponibla beloppet av 100 000 kronor beräknades ungefärligen täcka de utgifter, som uppkommit eller väntades uppkomma genom utförda och avsedda sprängningsförsök samt prov med ny truppvagnsinredning m. m. För nästkommande budgetår vore att förutse visst ytterligare, förslagsvis till 50 000 kronor beräknat medelsbehov för kompletterande eller nya dylika försök.

Kostnaderna för budgetåret 1947/48 skulle enligt styrelsen sålunda uppgå till (300 000 + 75 000 + 50 000) 425 000 kronor.

Med hänsyn till kvarstående behållning på förut beviljade årsanslag kunde, uttalar styrelsen, anslaget för budgetåret 1947/48 begränsas till 275 000 kronor.

Civilförsvärsstyrelsen har den 6 november 1946 utlåtit sig i ärendet i vad avser sättet för bestridande av kostnaderna för övningar inom civilförsväret vid statens järnvägar. Styrelsen har därvid uttalat, att enskilda företagare vid beräkning av omkostnaderna för företaget måste beakta de utgifter för verksskyddets utbildning, som kunde uppkomma. Det kunde därför enligt styrelsens uppfattning övervägas att på motsvarande sätt låta järnvägsstyrelsen, som vore ett affärsdrivande verk, bestrida erforderliga kostnader för utbildning och övning av dess civilförsvärspersonal med egna medel.

Mot järnvägsstyrelsens beräkningar rörande kostnaderna för försvarsberedskapsmaterielens vård och förvaring har jag icke funnit anledning till erinran. För ändamålet bör följaktligen ett belopp av 300 000 kronor beräknas under nästa budgetår bli taget i anspråk från förevarande anslag.

Vad angår kostnaderna för personalens övningar inom driftvärn och civilförsvär synas dessa icke böra bestridas från detta anslag. Medel härför böra i stället — i likhet med vad som tillämpas beträffande post- och telegrafverken samt statens vattenfallsverk — inräknas i statens järnvägars driftkostnadsstat.

För innevarande budgetår har ett belopp av 100 000 kronor avsetts för att täcka statens järnvägars utgifter för sprängningsförsök och prov med ny truppvagnsinredning m. m. I nuvarande läge anser jag denna försöksverksamhet kunna begränsas på sådant sätt, att även medelsbehovet för budgetåret 1947/48 kan tillgodoses inom ramen för det för innevarande budgetår avsedda beloppet.

Vid bifall till vad jag här förordat skulle medelsbehovet för nästa budgetår kunna begränsas till 300 000 kronor. Med hänsyn till den avsevärda behållningen å anslaget torde för nästa budgetår behöva anvisas allenast 50 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försvarsberedskap vid statens järnvägar* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 50 000.

Departement-
chefen.

[85.] 7. **Extra besiktningar av luftfartyg m. m., förslagsanslag.** Till detta ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 3 500 kronor.

Genom beslut den 10 maj 1946 har luftfartsstyrelsen bemyndigats att av anslaget använda högst 3 500 kronor för bestridande av dels kostnaderna för provflygningar, som styrelsen föranstaltade jämlikt § 8 kungörelsen den 20 april 1928 (nr 85) med vissa bestämmelser rörande tillämpningen av förordningen den 28 maj 1922 (nr 383) om luftfart, dels ersättningar till besiktningsmän för luftfartyg i anledning av extra besiktningar jämlikt samma paragraf och i samband därmed stående specialundersökningar samt kostnader för av styrelsen föranstaltade utredningar rörande inträffade haverier eller flygolyckor, varvid fråga om särskilt arvode, utöver i förekommande fall rese- och traktamentsersättning, för haveriutredning skulle, där arvodesbeloppet överstege 60 kronor, underställas Kungl. Maj:ts prövning, dels ock kostnader för sådan kontroll av certifikatinnehavares förmåga att göra tjänst som flygplanförare, varom luftfartsstyrelsen jämlikt § 13 kungörelsen föranstaltade.

I skrivelse den 30 september 1946 har *luftfartsstyrelsen* hemställt om medelsanvisning för nästa budgetår till här ifrågavarande ändamål.

Styrelsen uttalar, att en ökning av provflygningsverksamheten och av antalet extra besiktningar kunde förutses under nästa budgetår. Styrelsen hade vidare att räkna med utgifter för certifikatkontroll. En uppräkningsvare vore med anledning därav ofrånkomlig. Styrelsen hade emellertid även behov av att i ett flertal specialfrågor av olika slag anlita experter utanför styrelsen. Jämväl för ifrågavarande ändamål torde medel böra beräknas under förevarande anslag, som för nästa budgetår — i avsaknad av erfarenheter rörande medelsbehovets storlek — torde böra uppräknas till 15 000 kronor. Med hänsyn till sin natur torde anslaget även i fortsättningen böra anvisas särskilt under sjätte huvudtiteln.

Departements-
chefen.

Med biträdande av luftfartsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra besiktningar av luftfartyg m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 15 000.

[86.] 8. **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m., förslagsanslag.** För nu ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 50 000 kronor. Anslaget är avsett för bestridande av utgifterna för Sveriges bidrag till det ständiga internationella meteorologiska sekretariatet samt den internationella luftfartsorganisationen. Från anslaget bestridas dessutom kostnader, som hänföra sig till svenskt deltagande i överläggningar i anslutning till redan ingångna eller blivande internationella konventioner på kommunikationsväsendets samt den meteorologiska och hydrologiska verksamhetens områden.

I skrivelse den 30 september 1946 har *luftfartsstyrelsen* anmält, att Sverige efter sin anslutning till den nya internationella civila luftfartsorganisationen hade att utgiva ett belopp av för närvarande 52 266 kanadensiska dollars såsom bidrag till nämnda organisation, vilket belopp inberäknat kostnaderna för deltagande i organisationens arbete i svenskt mynt uppskattades till i runt tal 200 000 kronor.

Möjlighet har nu erhållits att bättre överblicka de kostnader, vilka hän. Departements-
chefen.
föra sig till den av 1945 års riksdag beslutade anslutningen för Sveriges del till den nya internationella civila luftfartsorganisationen. Såsom medlem av denna organisation har Sverige för närvarande att till densamma årligen utgiva ett belopp, vilket i svenskt mynt efter nuvarande kurs uppgår till cirka 188 200 kronor. Det totala medelsbehovet för detta ändamål, inklusive kostnaderna för deltagande i organisationens arbete, synes i enlighet med luftfartsstyrelsens förslag böra beräknas till 200 000 kronor.

Från anslaget torde jämväl böra bestridas kostnaderna för Sveriges medlemskap i den internationella kommittén för privaträttsliga frågor på luftfartens område, CITEJA. För detta och övriga med anslaget förbundna ändamål torde böra upptagas ett belopp av 50 000 kronor.

Anslagsbehovet skulle sålunda uppgå till 250 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.*
för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 250 000.

[87.] 9. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, reservationsanslag.** Anslaget var för budgetåret 1945/46 anvisat med 175 000 kronor. Medelsförbrukningen å anslaget uppgick under samma budgetår till närmare 290 000 kronor, varigenom tidigare förefintliga reservationer blivit helt tagna i anspråk. För innevarande budgetår är anslaget anvisat med 250 000 kronor.

Medelsbehovet under budgetåret 1946/47 torde komma att överstiga tillgängliga medel, 250 000 kronor, på grund av det allttjämt betydande antalet kostnadskrävande kommittéer, vilka tidigare tillsatts inom kommunikationsdepartementet, samt överflyttning från och med den 1 januari 1947 av elkraftutredningen från handelsdepartementet till kommunikationsdepartementet. För tillgodoseende av medelsbehovet för sistnämnda utredning torde under återstående del av innevarande budgetår erfordras omkring 75 000 kronor. För övriga utredningar kan förutses behov av medel för gäldande av tryckningskostnader m. m., varför en förstärkning av anslaget på grund härav bör ske med förslagsvis 125 000 kronor. Jag avser att i annat sammanhang föreslå, att kommittéanslaget i anledning härav förstärkes med 200 000 kronor genom anvisande av medel å tilläggsstat. För nästa budgetår torde medelsbehovet för elkraftutredningen kunna uppskattas till omkring 80 000 kronor. Då emellertid vissa nu pågående större utredningar

torde komma att avsluta sin verksamhet under år 1947, anser jag tillräckligt om anslaget för nästa budgetår anvisas med 250 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 250 000.

[88.] 10. **Planering av allmänna arbeten, reservationsanslag.** Till förevarande ändamål ha för innevarande budgetår anvisats 2 500 000 kronor.

I fråga om medelsbehovet för nästa budgetår till planering av arbeten m. m., avsedda att komma till utförande vid en arbetsmarknadskris, ha uppgifter inhämtats från byggnadsstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt luftfartsstyrelsen, vilka — bortsett från de affärsdrivande verken — äro de myndigheter inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, som huvudsakligen syssla med planeringsverksamheten. För byggnadsstyrelsens del har något behov av medel för ändamålet icke anmälts. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har uppskattat medelsbehovet inom styrelsens ämbetsområde för nästa budgetår till omkring 2 000 000 kronor. Luftfartsstyrelsen har slutligen beräknat att, vid bifall till av styrelsen i annat sammanhang framlagda förslag om extraordinariesättning av vissa med planeringsmedel avlönade befattningar, medelsbehovet för styrelsens planeringsverksamhet under nästa budgetår komme att uppgå till i runt tal 380 000 kronor.

Departements-
chefen.

Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet tidigare i dag anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor förordar jag, att förevarande anslag för nästa budgetår anvisas med 1 500 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 1 500 000.

[89.] 11. **Extra utgifter, reservationsanslag.** För vartdera av budgetåren 1945/46 och 1946/47 har detta anslag anvisats med 40 000 kronor. Från anslaget skall vid behov medel kunna tagas i anspråk jämväl för att möjliggöra att utomlands vunna erfarenheter främst på luftfartens område kunna tillgodogöras genom studier och överläggningar på ort och ställe. Därvid har förutsatts att anslaget skall användas för sådana ändamål i den mån icke enligt gällande regler vederbörande verks omkostnadsanslag kunna tagas i anspråk.

Anslaget torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp, 40 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 40 000.

[90.] 12. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** Anslaget utgår för innevarande budgetår med 10 600 kronor.

Under återopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört beträffande ifrågavarande lönetillägg hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i avbidan på den proposition i ämnet, som kan bli-
 riksdagen förelagd, till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i
 statens tjänst* för budgetåret 1947/48 beräkna ett *förslagsanslag*
 av kronor 9 400.

Sammanfattning.

Medan å riksstaten för budgetåret 1946/47 under sjätte huvudtiteln anvisats	kronor 225 552 000,
kommer vid bifall till de nu framlagda förslagen huvud- titelns slutsumma att för budgetåret 1947/48 uppgå till	» 302 442 100,
innebärande en ökning med	» 76 890 100.
Anslagen av <i>skattemedel i allmänhet</i> , vilka för budgetåret 1946/47 utgått med	» 46 215 800,
skulle för nästa budgetår utgöra	» 48 718 600.
Mot de mot <i>automobilskattemedlen</i> under sjätte huvudtiteln avräknade anslagen, för budgetåret 1946/47 sammanlagt	» 179 336 200,
skulle för budgetåret 1947/48 svara anslag till ett sam- manlagt belopp av	» 253 723 500.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med
 instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt
 behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Fredric Hawerman.

Register

till

Sjätte huvudtiteln för budgetåret 1947/48.

A. Kommunikationsdepartementet.

Sid.		Kronor
	Kommunikationsdepartementet:	
1	Avlöningar.....	600 300
4	Omkostnader	420 000
	Säger för kommunikationsdepartementet	1 020 300

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

Väg- och vattenbyggnadsverket:

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:

5	Avlöningar, därav 1 917 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	3 834 000
13	Omkostnader, därav 339 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	679 000

Vägförvaltningarna:

15	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	9 969 000
25	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen..	1 462 000
26	De lokala vägnämnderna m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	125 000
27	Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde	50 000

Vägunderhåll och vägbyggnader:

Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare:

39	Vägunderhållet, att avräknas mot automobilskattemedlen	124 200 000
48	Projektering av vägar och broar, att avräknas mot automobilskattemedlen	800 000
51	Nyanläggning av bygdevägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	8 500 000
59	Nyanläggning av ödebygdsvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	3 500 000
61	Byggnad av huvudvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	12 000 000
64	Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	6 800 000
66	Förstärkning och förbättring av vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	13 000 000
67	Vägbeläggningar, att avräknas mot automobilskattemedlen	27 000 000

Sid.		Kronor
	Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som äro väghållare:	
72	Bidrag till underhåll av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen	7 450 000
72	Bidrag till byggande av vägar och gator, att avräknas mot automobilskattemedlen	10 000 000
	Enskild väghållning:	
76	Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	3 700 000
77	Bidrag till byggande av enskilda vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	3 500 000
	Diverse ändamål:	
80	Stensättning av vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 300 000
81	Byggande av broar, att avräknas mot automobilskattemedlen	15 000 000
86	Byggande av bro vid Bergnåset, att avräknas mot automobilskattemedlen	200 000
88	Byggande av bro vid Hjulsta, att avräknas mot automobilskattemedlen	300 000
89	Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	100 000
90	Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten, att avräknas mot automobilskattemedlen	125 000
92	Trafikräkningar, att avräknas mot automobilskattemedlen	1 200 000
94	Avsättning till statens automobilskattemedelsfond	* 373 500
	Hamnar och farleder:	
95	Bidrag till hamn- och farledsundersökningar	8 000
96	Bidrag till handelshamnar och farleder	1 000 000
98	Istandsättning av Sandvikens hamn på Öland	136 800
99	Utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder	500 000
101	Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder	90 000
102	Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar	1 000 000
102	Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	500 000
	Vatten- och avloppsledningar:	
104	Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp	5 000 000
	Säger för väg- och vattenbyggnadsväsendet	263 402 300

C. Vägtrafikväsendet.

111	Besiktning av motorfordon	* 1 100 000
111	Registrering av motorfordon	1 000
112	Bidrag till vissa kommunikationsändamål	* 150 000
	Statens biltrafiknämnd:	
114	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen	167 000
119	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen	26 000
120	Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, att avräknas mot automobilskattemedlen	* 80 000
	Säger för vägtrafikväsendet	1 524 000

* Beräknat belopp.

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Verksamheten i allmänhet:

122	Avlöningar.....	1 417 000
139	Undervisning	7 900
141	Undersökningar inom hydrologiska byrån	164 900
144	Observatörer.....	352 600
144	Telegramkostnader m. m.	296 500
146	Underhåll av stationer m. m.	42 500
146	Övriga omkostnader	112 400
Särskilda undersökningar:		
147	Geofysiska undersökningar i Riksgränsen	5 000
148	Väderlektjänst för luftfarten	629 000
153	Aerologiska stationer	425 600
156	Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko	8 000
156	Bidrag till väderleksstation i Nordatlanten	900 000
Säger för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut		4 361 400

E. Byggnadsväsendet.

Byggnadsstyrelsen:

162	Avlöningar.....	1 385 800
181	Omkostnader	134 100
Länsarkitektsorganisationen:		
183	Avlöningar	1 826 200
191	Omkostnader	177 000
192	Bidrag till upprättande av regionplan för Borås-trakten....	* 35 000
Säger för byggnadsväsendet		3 558 100

F. Tekniska institut.

193	Statens väginstitut, att avräknas mot automobilskattemedlen	399 000
200	Ytterligare verkstadsutrustning för statens väginstitut, att avräknas mot automobilskattemedlen	64 000
Statens geotekniska institut:		
203	Avlöningar.....	388 600
212	Omkostnader	119 000
214	Utrustning.....	60 000
Säger för tekniska institut		1 030 600

G. Statens elektriska inspektion m. m.

Statens elektriska inspektion:

216	Avlöningar.....	168 500
220	Omkostnader	18 800
220	Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström	2 000
Säger för statens elektriska inspektion m. m.		189 300

* Beräknat belopp.

Sid.

Kronor

H. Brandväsendet.

Statens brandinspektion:

221	Avlöningar	* 103 500
221	Omkostnader	61 000
Statens brandskola:		
222	Avlöningar	84 000
224	Omkostnader	55 200
225	Bidrag till svenska brandskyddsföreningen	2 000
225	Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund	5 000
226	Bidrag till förebyggande och släckning av brand	340 000
229	Bidrag till kommuner för inköp av motorbrandsprutor.....	270 000
231	Bidrag till kommuner för inköp av brandslang	400 000
234	Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar	400 000
234	Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer	400 000
Säger för brandväsendet		2 120 700

I. Diverse.

Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

236	Slottsbyggnadernas delfond	245 000
236	Byggnadsstyrelsens delfond	871 000
236	Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t med- givna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor ..	5 000
236	Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsän- delser.....	21 000 000
238	Ersättning till postverket för befordran av enskildas försän- delser i ransoneringsärenden	1 000 000
238	Försvarsberedskap vid statens järnvägar	50 000
240	Extra besiktningar av luftfartyg m. m.	15 000
240	Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.	250 000
241	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.....	250 000
242	Planering av allmänna arbeten	1 500 000
242	Extra utgifter	40 000
243	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	* 9 400

Säger för diverse 25 235 400

Summa för huvudtiteln 302 442 100

* Beräknat belopp.

Bilaga 9 till
1947 års statsverksproposition.

Sjunde huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över finansärenden hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 ja-
nuari 1947.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, redogör härafter för de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret 1947/48 av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, avseende anslagen till finansdepartementet, och anför därvid följande.

A. Finansdepartementet.

[1.] **1. Finansdepartementet: Avlöningar, förslagsanslag.** Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget till 522 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 3 maj 1946 fastställt personalförteckning för finansdepartementet (statsliggaren s. 419). Vidare har Kungl. Maj:t samma dag fastställt följande avlöningsstat för departementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	24 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	260 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	181 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	57 000

Summa kronor 522 000.

I anslutning till vad som anförts vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör avlöningen till departementschefen under nästa budgetår upptagas med 27 600 kronor jämte rörligt tillägg därå enligt de nya grunderna.

För handläggning av vissa frågor på skatteväsendets område finnes sedan 1929 inom departementet en särskild avdelning, skatteberedningen. Den nuvarande chefen för skatteberedningen åtnjuter ersättning för mistade avlöningsförmåner såsom kammarrättsråd i lönegrad A 30 samt därutöver dag-arvode enligt kommittékungörelsen. Den övriga personalen, som utgöres av en extra ordinarie tjänsteman i lönegrad Eo 18 och ett extra ordinarie kontorsbiträde i lönegrad Eo 4, äro uppförda som extra ordinarie tjänstemän i departementets stat. Medel till bestridande av deras avlöningar ha dock icke beräknats under departementets avlöningsanslag. Kostnaderna för avlöningar till avdelningens personal samt för expenser bestridas i stället från sjunde huvudtitelns kommittéanslag.

Det synes lämpligt, att avdelningen för skatteberedning från och med nästa budgetår införlivas med departementets rättsavdelning. Jag vill därför hemställa, att medel till avlöningar till avdelningens personal beräknas under departementets avlöningsanslag samt att chefen för avdelningen såsom byråchef i lönegrad C 6 uppföres på departementets personalförteckning.

Med hänsyn härtill torde anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän vid nuvarande löneläge böra uppräknas med 13 100 kronor motsvarande nettogrundlönen för tjänsteman i lönegrad C 6. Vidare föranleder den föreslagna regleringen av befordringsgången för biträdespersonalen, varigenom 8 ytterligare befattningar i lönegrad A 4 — däribland en befattning vid skatteberedningen — tillkomma, en ökning av anslagsposten med 23 200 kronor och den allmänna löneregleringen en ökning av anslagsposten med i runt tal 130 000 kronor, varför posten bör upptagas till i runt tal 426 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal torde i enlighet med vad jag anført om skatteberedningsavdelningens personal 7 300 kronor beräknas till avlöning till en extra ordinarie tjänsteman i lönegrad Eo 18.

Å departementets regeringsrättsbyrå erfordras till följd av regeringsrättens utvidgning ytterligare en extra föredragande, till vilken under förevarande post bör beräknas ersättning för mistade avlöningsförmåner i innehavande befattning såsom assessor i kammarrätten jämte vikariatsersättning enligt sedvanliga grunder med 10 200 kronor, ävensom viss amanuens- och biträdespersonal för vilken bör beräknas 3 500 kronor vid nuvarande löner.

Därutöver bör posten med hänsyn till den betydande allmänna ökningen av departementets arbetsbörda uppräknas med ett belopp av i runt tal 15 000 kronor för att bereda medel för anställande av ytterligare amanuens- och biträdespersonal. Regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonalen medför en minskad belastning med i runt tal 17 000 kronor

och den allmänna löneregleringen en ökning med 100 000 kronor, varför anslagsposten för nästa budgetår bör upptagas till i runt tal 300 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör uppföras med 46 400 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för finansdepartementet gällande personalförteckningen upptaga en ytterligare befattning som byråchef i lönegrad C 6 samt åtta ytterligare befattningar som kontorsbiträde i lönegrad A 4;

dels godkänna följande avlöningsstat för finansdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	kronor	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	»	426 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	»	300 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	46 400

Summa kronor 800 000;

dels ock till Finansdepartementet: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av .. kronor 800 000.

[2.] **2. Finansdepartementet: Omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 58 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 3 maj 1946 fastställt omkostnadsstat för finansdepartementet (statsliggaren s. 419), varvid föreskrivits, att till övriga expenser må användas högst 25 000 kronor. Denna post, som för budgetåret 1945/46 upptagits med samma belopp, har nämnda budgetår överskridits med i runt tal 2 600 kronor. Efter departementets inflyttning i det nya kanslihuset, vilket beräknas ske under nästa budgetår, komma kostnaderna för städning m. m. med säkerhet att öka, med hänsyn till att större utrymmen då bli disponibla. Expensposten torde med anledning härav böra uppräknas med 4 000 kronor och omkostnadsanslaget för nästa budgetår beräknas till 62 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Finansdepartementet: Omkostnader för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av kronor 62 000.

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

[3.] 1. **Kammarkollegiet: Avlöningar, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är i riksstaten för budgetåret 1946/47 upptaget med 392 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 21 april 1944 fastställt personalförteckning för kammarkollegiet (statsliggaren s. 420). Kungl. Maj:t har vidare den 3 maj 1946 fastställt följande avlöningsstat för kammarkollegiet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 251 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 91 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 50 000

Summa kronor 392 000.

I skrivelse den 12 september 1946 har *kammarkollegiet* framlagt förslag rörande medelsbehovet för budgetåret 1947/48.

Kollegiet har därvid hemställt om uppflyttning dels av den extra ordinarie kontoristtjänsten å arkiv- och registratorskontoret till kansliskrivare-tjänst i lönegrad A 11, dels ock av fem kontorsbiträdestjänster till kanslibit-trädestjänster i lönegrad A 7. Till stöd för framställningen ha åberopats de skäl som kollegiet anfört i ämnet i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår.

Under en ny anslagspost benämnd arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har kollegiet under erinran att statsmakterna 1946 beslutat om allmän kommunreglering, hemställt om anvisande av medel *dels* till ersättningar åt tre lekmannarepresentanter för deltagande i handläggningen av ärenden i fråga om den nya kommunindelningen, *dels ock* till ersättningar åt vissa tjänstemän i kollegiet, vilka skulle förbereda och föredraga nyssnämnda ärenden, nämligen två föredragande, två amanuenser och ett kontorsbiträde. Här om anför kollegiet i huvudsak följande.

Enligt de utstakade riktlinjerna för förfarandet vid genomförandet av den nya kommunindelningen skall kammarkollegiets organisation förstärkas i olika avseenden i och för handläggningen av hithörande ärenden. Dels är avsett, att i kollegiet vid ärendenas behandling skola såsom bisittare ingå tre av Kungl. Maj:t utsedda lekmannarepresentanter med praktisk erfarenhet från kommunalt arbete, av vilka två skola deltaga permanent och den tredje vara länsrepresentant. Dels har ansetts nödvändigt att för ärendenas beredning och föredragning förstärka personalen å vederbörande byrå i kollegiet.

I propositionen nr 236/1946 har förutsatts, vilket jämväl godkänts av riksdagen, att de båda permanenta lekmannarepresentanterna skulle beredas ersättning, motsvarande vad som utgår till särskilda ledamöter i kammarrät-

ten vid handläggandet av mål rörande fastighetstaxering och virkestaxering. Gottgörelse till sist omförmälda ledamöter utgår enligt 145 § 11 mom. i taxeringsförordningen i form av visst dagarvode för tid, varunder de varit inkallade till tjänstgöring, ävensom rese- och traktamentsersättning enligt allmänna resereglementet i förekommande fall för resedagar. Samtliga ifrågasvarande ersättningar torde på sätt sker i kammarrätten böra bestridas från arvodesposten. Utgifterna för de två permanenta lekmanrepresentanterna torde i anslutning till i propositionen gjord uppskattning böra för nästa budgetår upptagas till 15 000 kronor. Kostnaderna för den tillfälliga länsrepresentanten, till vilken ersättning lärer böra utgå efter samma grunder som till de två permanenta lekmanrepresentanterna, synas, då man här torde få räkna med större utgifter för rese- och traktamentsersättningar, böra beräknas proportionsvis något högre eller till 8 500 kronor för budgetåret.

Den tillfälliga personalförstärkningen å vederbörande byrå i kollegiet har förutsatts skola bestå av två föredragande, två tjänstemän med amanuensgöromål och ett kontorsbiträde med arvoden i huvudsak motsvarande avlöning i respektive lönegraderna Eo 28, Eo 20 och Eo 4. Kostnaderna härför ha inklusive rörligt tillägg och kristillägg beräknats till i avrundat tal 46 800 kronor.

Vid bifall till vad ovan föreslagits skulle förevarande anslagspost för sagda budgetår böra upptagas till $(15\,000 + 8\,500 + 46\,800 =) 70\,300$ kronor.

Under anslagsposten *avlöningar till övrig icke-ordinarie personal* har kammarkollegiet vidare hemställt att även för nästa budgetår måtte utgå *dels* ett belopp å 500 kronor som för innevarande budgetår anvisats för förstärkning av arbetskrafterna å kollegiets arkiv för handläggning av ärenden rörande inlösen av vissa landgillen *dels ock* ett belopp å 5 600 kronor som anvisats såsom bidrag till avlönande av en amanuens med uppgift att biträda vid handläggningen å advokatfiskalskontoret av vissa ärenden, i främsta rummet förenämnda landgilleärenden. Kollegiet upplyser, att antalet slutligt avgjorda landgilleärenden, vilka på hösten 1945 utgjort 77, motsvarande omkring 10 procent av samtliga hithörande ärenden, numera stigit till 168, varförutom hos länsstyrelserna av kammaradvokatfiskalsämbetet anhängiggjorts 126 landgilleärenden, i vilka länsstyrelserna ännu ej meddelat beslut. Ehuru avarbetandet av landgilleärendena sålunda fortskridit någorlunda raskt, har kollegiet dock funnit den genom nämnda medelsanvisningar möjliggjorda personalförstärkningen erforderlig jämväl under nästa budgetår.

I kollegiets nuvarande provisoriska lokaler i huset Vasagatan 36 har kollegiet övertagit en därstädes redan förut installerad telefonanläggning med växel och för skötseln av densamma anställt en telefonist med ett arvode av 335 kronor för månad. Kollegiet framhåller, att en telefonanläggning med linjeväljare liknande den som kollegiet förut hade i sina lokaler i Kungs- huset på längre sikt visserligen skulle ställa sig billigare, men att, då kollegiets uppehåll i de nya lokalerna avsetts såsom ett provisorium, kollegiet räknat med att bibehålla det installerade telefonsystemet under nästa budgetår. Kostnaderna för arvode åt telefonisten med semestervikarie har kollegiet beräknat till 4 200 kronor under budgetåret 1947/48.

I lokalerna i huset Vasagatan 36 äro nu inrymda samtliga kollegiets av-

delningar med undantag för dess arkivkontor. Å arkivkontoret förvaras jordböcker och vissa liggare samt arkivhandlingar. Tidigare har i Kungshuset varit anställd en nattvakt, gemensam för kollegiet och Svea hovrätt och med arvode från vardera av 100 kronor i månaden. Från och med nästa budgetår skulle nattvakten övertagas helt av hovrätten, ehuru vissa lokaler i Kungshuset fortfarande disponeras av kollegiet. Då emellertid en del av kollegiets arkiv och inventarier överflyttats till de nya lokalerna är en nattvakt därstädes erforderlig. Kostnaden för anordnande av nattbevakning har av kollegiet angivits till 135 kronor i månaden. På grund härav har kollegiet hemställt om anvisande av ett belopp av 400 kronor för täckande av merkostnaden under nästa budgetår.

Vidare medför de nuvarande lokalförhållandena att vaktpersonalen behöver förstärkas med en extra expeditivsvakt. Kostnaden härför har kammarkollegiet beräknat till 3 900 kronor.

Med hänsyn till att den i det föregående behandlade utvidgade organisationen av vederbörande byrå i kollegiet för handläggning av de nya kommunindelningsärendena kan väntas öka behovet av vikariatsersättningar, har kollegiet beräknat en höjning av kostnaderna under nästa budgetår för dylika ersättningar med 900 kronor.

*Departements-
chefen.*

I överensstämmelse med vad jag anförte vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör generaldirektörstjänsten vid kammarkollegiet från och med nästa budgetår med bibehållen egenskap av fullmaktstjänst placeras i lönegrad med samma årslön som tillkommer förordnandetjänsteman i nuvarande lönegraden C 12. I avbidan på resultatet av den tillämnade tjänsteförteckningsrevisionen för biträdespersonalen torde någon förändring av löneställningen för kollegiets extra ordinarie kontorist och kontorsbiträden icke för närvarande böra vidtagas.

Med hänsyn härtill torde anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän, vilken för innevarande budgetår uppförts med 251 000 kronor, böra uppräknas med 2 000 kronor till 253 000 kronor, enligt nuvarande lönebestämmelser räknat. Den allmänna löne regleringen medför vidare en ökning å anslagsposten med 111 000 kronor, och posten bör således för nästa budgetår uppföras med 364 000 kronor.

Genomförandet av kommunindelningsreformen medför behov av ytterligare personal. Kammarkollegiet har, i enlighet med vad som anförts i propositionen nr 236 till 1946 års riksdag, beräknat arvoden åt två lekmanrepresentanter och en länsrepresentant samt åt två föredragande, två amanuenser och ett kontorsbiträde med tillhopa i runt tal 70 300 kronor. Emot denna beräkning har jag intet att erinra. Emellertid torde under en särskild anslagspost på avlöningsstaten benämnd arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t böra upptagas endast arvoden till de särskilda ledamöterna med förslagsvis 15 000 kronor. Medel för grundavlöningar åt den för dessa ärenden er-

forderliga personalen inom kollegiet, enligt nuvarande lönebestämmelser beräknade till i runt tal 37 600 kronor, böra anvisas under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och kostnaderna för rese- och traktamentsersättning åt de särskilda ledamöterna, vilka kunna beräknas till 10 000 kronor för nästa budgetår, böra utgå av kollegiets omkostnadsanslag.

Med hänsyn till vad kollegiet anfört om arbetet med inlösen av landgillen vill jag icke motsätta mig att även under nästa budgetår 5 600 kronor anvisas till förstärkning av arbetskrafterna å advokatfiskalskontoret och 500 kronor anvisas till arbetsförstärkning å arkivet.

I fråga om beräkningen i övrigt av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal får jag förorda, att densamma uppräknas med 4 200 kronor motsvarande arvode till en telefonist samt med 3 900 kronor till en extra expeditionsvakt. För bestridande av kostnader för nattbevakning är för närvarande under ifrågavarande anslagspost beräknat 1 200 kronor. Ombyte av ämbetslokaler har medfört, att behov av ytterligare medel föreligger för att tillfredsställande kunna lösa bevakningsuppgiften. Jag tillstyrker, att ytterligare 400 kronor anvisas för ändamålet. Emellertid böra kostnaderna för nattbevakningen bestridas från omkostnadsanslaget.

Medelsbehovet för vikariatsersättningar synes med hänsyn till den utvidgade organisationen i anledning av arbetet med den blivande kommunindelingen komma att öka. För ändamålet bör 900 kronor beräknas.

I enlighet med anförda beräkningar, som skett med utgångspunkt från gällande lönebestämmelser, torde anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal böra uppräknas till $(91\,000 + 4\,200 + 3\,900 - 1\,200 + 900 + 37\,600 =)$ 136 400 kronor. Regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonalen medför en ytterligare uppräkning av anslagsposten med i runt tal 9 800 kronor till 146 200 kronor, likaledes räknat efter nuvarande lönebestämmelser. Vidare medför den allmänna löneregleringen en ökning å anslagsposten med i runt tal 78 000 kronor till 224 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör upptagas med i avrundat tal 34 000 kronor.

Medelsbehovet för avlöningar för nästa budgetår torde alltså kunna uppskattas till $(364\,000 + 15\,000 + 224\,000 + 34\,000 =)$ 637 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kammarkollegiet införa förenämnda ändrade lönegradsplacering för generaldirektören;

dels godkänna följande avlöningsstat för kammarkollegiet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 364 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis ..	» 15 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 224 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 34 000
Summa kronor 637 000;	

dels ock till Kammarkollegiet: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av kronor 637 000.

[4.] **2. Kammarkollegiet: Omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget är i gällande riksstat upptaget med 37 500 kronor.

Kungl. Maj:t har den 3 maj 1946 fastställt omkostnadsstat för kammarkollegiet (statsliggaren s. 421), därvid till reseersättningar upptagits 3 200 kronor och till expenser 31 300 kronor, varav 8 000 kronor till bränsle, lyse och vatten samt 23 300 kronor till övriga expenser.

Kammarkollegiet har i sin förenämnda skrivelse den 12 september 1946 räknat med att delposten till bränsle, lyse och vatten för nästa budgetår kan sänkas till 1 600 kronor. Detta sammanhänger med ombytet av ämbetslokaler, varigenom kostnaderna för bränsle och vatten bortfalla. Ifrågasättande belopp avser sålunda endast kostnader för lyse. Vad angår delposten till övriga expenser föreslår ämbetsverket att posten måtte höjas med 900 kronor varav belöper 500 kronor på kostnader för skrivmateriel, papper m. m. samt 400 kronor på merkostnader för telefon. Ökningarna äro huvudsakligen föranledda av arbetet med den blivande kommunindelningen.

Kammarkollegiet har slutligen hemställt om, att den anslagsökning å 500 kronor, som för innevarande budgetår anvisats till inbindning av böcker, måtte få kvarstå även under nästa budgetår.

*Departements-
chefen.*

Jag har ingen erinran mot kammarkollegiets beräkning av delposten till bränsle, lyse och vatten, vilken alltså bör beräknas till 1 600 kronor. Med hänsyn till arbetet med den blivande kommunindelningen får jag tillstyrka att 900 kronor anvisas för bestridande av merkostnader för skrivmateriel, telefon, m. m. Den anslagsförstärkning som för innevarande budgetår anvisats till inbindning av böcker, synes lämpligen böra kvarstå även under nästa budgetår. Slutligen bör i enlighet med vad jag under föregående punkt förordnat under omkostnadsanslaget upptagas kostnaderna för nattbevakning med 1 600 kronor och för resekostnads- och traktamentsersättning för de särskilda ledamöterna med 10 000 kronor. Medelsbehovet för budgetåret 1947/48 bör sålunda uppföras med $(37\,500 - 6\,400 + 900 + 1\,600 + 10\,000 =) 43\,600$ kronor.

Jag hemställer alltså att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarkollegiet: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 43 600.

[5.] **3. Statskontoret: Avlöningar, förslagsanslag.** Anslaget är för innevarande budgetår bestämt till 625 000 kronor. Personalförteckning för statskontoret har av Kungl. Maj:t fastställts den 3 maj 1946 (statsliggaren s. 421). Samma dag har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för statskontoret, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 320 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 226 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 79 000
Summa kronor 625 000.	

I skrivelse den 19 augusti 1946 har *statskontoret* framlagt förslag angående medelsbehovet för nästa budgetår.

Statskontoret har därvid i fråga om personalförteckningen föreslagit att den å andra utgiftsbyrån placerade, å övergångsstat uppförda revisorstjänsten i lönegrad A 21 åter uppföres å ordinarie stat, att förste revisorstjänsten i lönegrad Eo 24 på pensionsbyrån uppföres å ordinarie stat, att förste revisorstjänsten i lönegrad A 24 å kassabyrån förändras till en förste byråsekreterartjänst i lönegrad A 26, att den å samma byrå placerade förste amanu- enstjänsten i lönegrad Eo 18 ersättes med en byråsekreterartjänst i lönegrad A 21, att tryckerikonsulenten i lönegrad A 24 uppflyttas i lönegrad A 26 med tjänstebenämningen tryckeriintendent, att tryckeriassistenten i lönegrad Eo 18 uppflyttas i 20 lönegraden och med tjänstebenämning förste tryckeriassistent uppföres å ordinarie stat samt att två ordinarie kanslibi- träddestjänster i lönegrad A 7 och fyra ordinarie kontorsbiträddestjänster i lö- negrad A 4 nyinrättas.

Inledningsvis belyser statskontoret den starka ökning av ämbetsverkets arbetsbörda, som inträtt under senare år, särskilt på fondbyrån, beträffande remisserna och i fråga om ärenden angående ersättning för kommittéuppdrag. I anslutning härtill framhåller statskontoret, att arbetsförhållandenas utveck- ling klart ådagalagt, att stadigvarande behov föreläge av en revisorstjänst å andra byrån, vilken i samband med decentraliseringen av statsverkets me- delförvaltning genom beslut av 1937 års riksdag förts å övergångsstat, och att densamma därför åter borde uppföras å ordinarie stat.

Vad angår ordinariesättningen av den extra ordinarie förste revisorstjän- sten å pensionsbyrån har ämbetsverket anfört i huvudsak följande:

Rörande pensionsbyrån framhöll statskontoret i föregående års petita- skrivelse, att den årliga ökning av göromålen å byrån, som föranletts av pensionstagarbeståndets automatiska tillväxt, hittills kunnat bemästras ge-

nom att arbetsuppgifter i allt större utsträckning anförtrotts åt icke-ordinarie personal. Under rådande finansiella förhållanden och med hänsyn till pågående utredning om en centralisering av det statliga och statsunderstödda pensionsväsendet hade emellertid ämbetsverket icke ansett sig för det dåvarande böra framlägga något förslag om utökning av personaluppsättningen å byrån. Läget för byrån vore dock sådant, att personalförstärkning inom de närmaste åren bleve nödvändig. Sedan detta uttalande gjordes, har beslut fattats om den s. k. källskattereformens genomförande från och med den 1 januari 1947. Denna reform medför nya och vidgade arbetsuppgifter även för pensionsbyråns vidkommande och ställer skärpta krav på de befattningshavare, som närmast skola handhava arbetet med skatteavdragen för de cirka 23 000 pensionstagare, vilka erhålla sina pensioner genom statskontoret.

Förste revisorstjänsten, på vilken ansvaret för de nya skatteavdragens riktiga tillämpning närmast ankommer, torde icke längre böra bibehållas å extra ordinarie stat. Oavsett vilken organisation, som kan framkomma såsom resultat av den pågående pensionsutredningen lär med visshet kunna förutses, att denna tjänst icke kan i fortsättningen undvaras. Starka skäl tala därför enligt statskontorets mening för att åtminstone denna tjänst nu överföres till ordinarie stat.

Till stöd för framställningen om uppflyttning av förste revisorn å kassabyrån till förste byråsekreterare i A 26 och av förste amanuensen på samma byrå till byråsekreterare anför statskontoret, att förste revisorn, som bland sina huvuduppgifter hade att svara för redigeringen av statsliggaren, under minst två tredjedelar av året vore sysselsatt med göromål av motsvarande beskaffenhet som åvilade förste byråsekreterarna å ämbetsverkets båda utgiftsbyråer. Härtill komme att å kassabyråns föredragning ankomme flertalet till statskontoret remitterade kommittébetänkanden och att under själva liggararbetet, som vore koncentrerat till sommarmånaderna, förste revisorn måste tagas i anspråk för föredragningsuppgifter, särskilt under kassabyråchefens semester. Vidare framhåller ämbetsverket, att den å byrån tjänstgörande förste amanuensen måst anförtros självständiga föredragningsuppgifter och annat kvalificerat arbete i sådan utsträckning, att befattningen icke rimligen kunde klassificeras lägre än som byråsekreterartjänst.

I fråga om uppflyttningen i högre lönegrad av tryckerikonserulenten och tryckeriassistenten anför statskontoret i huvudsak följande.

Den rådgivnings-, gransknings- och upphandlingsverksamhet inom tryckeriområdet, som utövas å tryckeriexpeditionen, har under senare år erhållit ökad omfattning och ekonomisk betydelse. Det torde icke innebära någon överdrift att påstå, att arbetet å tryckeriexpeditionen rätt bedrivit årligen inbesparar betydande belopp åt statsverket. Från och med den 10 januari 1946 äro icke blott ämbetsverk och andra statliga myndigheter i Stockholm utan även alla lokala myndigheter (länsstyrelser, läroverk m. fl.) skyldiga att beträffande förekommande tryckningsarbeten ävensom häftnings- och inbindningsarbeten, med viss närmare angiven begränsning, inhämta statskontorets råd och anvisningar. Vidare har Kungl. Maj:t den 1 februari 1946 utfärdat bestämmelser rörande organisationen av tryckningsverksamheten inom försvaret, vilka medfört att tryckeriexpeditionens befattning med detta tryck väsentligt utökats.

Utom det att de av expeditionen handlagda ärendena sedan år 1938 mer

än fördubblats har arbetets karaktär, som tidigare till stor del kunde betraktas som granskningsarbete, mer och mer övergått till att vara konsultande och rådgivande. Ett stort antal myndigheter hava funnit det fördelaktigt att helt överlåta såväl anbudsinfordran som beställning av erforderliga tryckalster (inklusive anskaffande av papper) på statskontorets tryckeriexpedition, och utvecklingen ger anledning till antagande, att myndigheterna framdeles i ännu högre grad än hittills komma att utnyttja de möjligheter i detta hänseende, som expeditionen erbjuder.

Å tryckeriexpeditionen tjänstgöra för närvarande — utom viss biträdespersonal — en tryckerikonsulent i lönegrad A 24 och en tryckeriassistent i lönegrad Eo 18. Då tryckerikonsulenten och hans assistent representera den enda fackkunskap statskontoret förfogar över för denna sin ekonomiskt betydelsefulla verksamhet, är det av vikt att lönen utmätas på sådant sätt, att befattningarna i längden kunna besättas med fullt kvalificerade krafter. Arbetets art gör ofta personliga besök hos olika myndigheter lämpliga för lösende av uppkommande tryckeri- eller bindningsspörsmål. Genom arbetsområdets utsträckning att gälla hela landet kommer antalet erforderliga tjänsteresor att öka. Med nuvarande personalstyrka låta sig dylika tjänsteresor ofta endast med svårighet förena med löpande arbetsuppgifter i övrigt.

Med avseende å löneställningen får statskontoret anföra följande. I sina petita för budgetåret 1945/46 föreslog statskontoret, att tryckerikonsulenttjänsten skulle uppflyttas från lönegrad A 22 till lönegrad A 26. Enligt statsmakternas beslut hänfördes tjänsten från och med den 1 juli 1945 till lönegrad A 24. Sedan detta beslut fattades ha dock arbetsuppgifterna, på sätt framgår av det föregående, vidgats till omfattning och betydelse, vilket torde motivera en omprövning av löneställningen. En lägre placering av tryckerikonsulenten än i lönegrad A 26 bör enligt statskontorets mening rätteligen icke ifrågakomma. Det torde få bemärkas, att konsulentens företrädare i egenkap av tryckerisakkunnig hade en löneställning motsvarande lönegrad A 30. I samband med lönens reglerande synes böra övervägas om icke befattningens benämning borde ändras till *tryckeriindentent*, varigenom förskjutningen i göromålsens karaktär bleve starkare markerad.

Den nuvarande tryckeriassistenttjänsten, vilken inrättades år 1941 och uppfördes på extra ordinarie stat från och med den 1 juli 1944, bör såsom stadigvarande överföras till ordinarie stat och under benämningen förste tryckeriassistent placeras i lönegrad A 20. Denna höjning är motiverad icke blott av göromålsens vikt och ekonomiska betydelse (räkningsgranskning och kalkylation) utan även av en jämförelse med lönenivån för likartade befattningar inom tryckeribranschen. Slutligen bör nyinrättas en tryckeriassistentbefattning i lönegrad Eo 18 avsedd att besättas av en yngre fackutbildad person med förutsättningar att vidare utbildas i samtliga på tryckeriexpeditionen ankommande göromål.

Vad angår förslaget att två ordinarie kanslibiträdestjänster och fyra kontorsbiträdestjänster nyinrättas anför statskontoret, att trots det att fyra nya kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad A 4 inrättats från och med innevarande budgetår, proportionen mellan de ordinarie och icke-ordinarie biträdesbefattningarna fortfarande vore ogynnsam. Mot 22 ordinarie befattningar svarade 33 icke-ordinarie. Statskontoret framhåller även att bifall till ifrågavarande framställning skulle underlätta verkets rekryteringssvårigheter, vilka för närvarande vore påtagliga.

Statskontoret har under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie

personal hemställt om ökad medelsanvisning för anställande av en förste amanuens i lönegrad Eo 18 å halvtid å första utgiftsbyrån och härom anført följande.

För budgetåren 1941/42—1945/46 belöpte sig kommittékostnaderna till respektive 2,1, 2,5, 2,8, 3,3 och 4,3 miljoner kronor. Antalet diariieförda allmänna ärenden å första byrån, där kommittéräkningarna granskas, steg från 3 787 år 1940 till 5 195 år 1943, 6 459 år 1944 och 7 686 år 1945. Då enbart under första halvåret 1946 inkommo närmare 5 000 ärenden, innebär detta, att man måste räkna med ungefär en tredubbling av antalet allmänna ärenden å byrån under år 1946 i jämförelse med år 1940. Arbetsförstärkning har sedan hösten 1944 beretts revisorn å kommittéroteln genom att som hjälp vid granskningsarbetet tilldelats honom omväxlande amanuenser och kvinnliga biträden. Från och med innevarande budgetår har för ändamålet inrättats en e. o. kanslibiträdesbefattning. Denna förstärkning har emellertid redan visat sig otillräcklig varför ytterligare arbetskraft måst tillföras ifrågavarande rotel. Lämpligast synes vara att medel beräknas för avlönande av en förste amanuens i lönegrad Eo 18 tills vidare å halvtid med placering å första byrån.

Slutligen har statskontoret hemställt om medel för anställning av tre extra skrivbiträden, vilka blivit nödvändiga för handläggningen av det starkt stegrade antalet ärenden å fondbyrån, samt för löneförbättringar för ämbetsverkets icke-ordinarie biträdespersonal i samband med en differentiering av arbetsuppgifterna de olika biträdena emellan. Härvid skulle tre kontorsbiträden å pensionsbyrån och två kontorsbiträden å fondbyrån, åt vilka anförtratts självständiga arbetsuppgifter, uppflyttas till kanslibiträden i Eo 7.

Statskontoret har beräknat utgifterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän under nästa budgetår till 368 000 kronor, vilket innebär en ökning med 48 000 kronor i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår. Uppflyttningen av förste revisorstjänsten till byråsekreterartjänst och tryckerikonsulenttjänsten till tryckeriintendenttjänst beräknas öka belastningen med cirka 1 300 kronor. Vidare skulle uppförande å ordinarie stat i lönegrad A 24 av extra ordinarie förste revisorstjänsten medföra en ökad belastning å förevarande post med i runt tal 10 000 kronor. Slutligen beräknas utbytet av en förste amanuentjänst mot en byråsekreterartjänst i lönegrad A 21 samt tryckeriassistenttjänsten mot förste tryckeriassistenttjänst ävensom inrättandet av två nya ordinarie kanslibiträdestjänster och fyra nya ordinarie kontorsbiträdestjänster draga en kostnad av i runt tal 36 700 kronor.

Till avlöningar till icke-ordinarie personal har statskontoret för nästa budgetår beräknat 205 000 kronor innebärande en nettominskning av 21 000 kronor. Å ena sidan medför ordinariesättningen av vissa extra ordinarie tjänster m. m. en minskning av anslagsbehovet med i runt tal 40 000 kronor, men då samtidigt å icke-ordinarieposten beräknas medel för nyanställning av en tryckeriassistent i Eo 18 och en halvtidsanställd amanuens i Eo 18 samt tre skrivbiträden i Ex 2 samt för lönegradsuppflyttning för viss biträdespersonal i samband med förenämnda differentiering av löneställningen, begränsas nettominskningen till 21 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg föreslås för budgetåret 1947/48 höjd med 4 000 kronor till 83 000 kronor.

Enligt statskontorets förslag skulle sålunda medelsbehovet under förevarande anslag uppgå till $(368\,000 + 205\,000 + 83\,000 =)$ 656 000 kronor.

I överensstämmelse med vad jag anfört vid anmälan av för flera huvud-*Departements-*titlar gemensamma frågor bör generaldirektörsbefattningen i statskontoret från och med nästa budgetår med bibehållen egenskap av fullmaktstjänst placeras i lönegrad med samma årslön som tillkommer förordnandetjänsteman i nuvarande lönegraden C 12. *chefen.*

Den inträdda ökningen av statsverksamhetens omfattning har medfört, att statskontorets arbetsbörda för varje år blivit allt mera tyngande. Då denna ökning för statskontorets del kan förmodas bli bestående, har jag intet att erinra mot att extra ordinarie förste revisorstjänsten i lönegrad Eo 24 å pensionsbyrån uppföres på ordinarie stat och att tjänsten som revisor å övergångsstat i lönegrad A 21 åter uppföres å ordinarie stat. Jag vill även tillstyrka statskontorets förslag att förste revisorstjänsten å kassabyrån i lönegrad A 24 med hänsyn till arbetsuppgifternas art utbytes mot en förste byråsekreterartjänst i lönegrad A 26. Däremot är jag icke beredd att tillstyrka att förste amanuensen i lönegrad Eo 18 å nyssnämnda byrå uppflyttas till byråsekreterare i lönegrad A 21.

Arbetet på ämbetsverkets tryckeriexpedition har nu nått en sådan omfattning, att jag på de skäl statskontoret anfört vill förorda, att tryckerikonsulenten i lönegrad A 24 uppflyttas i lönegrad A 26 med tjänstebestämmelsen tryckeriintendent och att tryckeriassistenttjänsten i lönegrad Eo 18 uppföres såsom förste tryckeriassistent i lönegrad A 20.

Statskontorets förslag om uppförande av två av verkets fem nuvarande extra ordinarie kanslibiträdestjänster å ordinarie stat vill jag icke motsätta mig, då därigenom den förestående tjänsteförteckningsrevisionen för biträdespersonalen icke torde föregripas. Vad beträffar statskontorets framställning om ordinariesättning av fyra icke-ordinarie kontorsbiträdestjänster, torde denna bli tillgodosedd genom den föreslagna regleringen av beföringsgången för biträdespersonalen.

Vid bifall till förenämnda förslag bör anslagsposten till *a v l ö n i n g a r* till ordinarie tjänstemän med utgångspunkt från nuvarande lönebestämmelser uppräknas med $(2\,000 + 10\,800 + 8\,500 + 8\,000 =)$ 29 300 kronor till 349 300 kronor.

Regleringen av beföringsgången för biträdes- och amanuenspersonalen — varigenom fem ordinarie kontorsbiträdestjänster i lönegrad A 4 skulle tillkomma och en ordinarie skrivbiträdestjänst i lönegrad A 2 utgå — medför, enligt nuvarande lönebestämmelser räknat, en ytterligare uppräkning av anslagsposten med i runt tal 7 800 kronor till 357 100 kronor. Vidare medför den allmänna löne regleringen en ökning av anslagsposten med i runt tal 157 000 kronor till i runt tal 514 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal synes en höjning vara erforderlig för förstärkning av personalen på första utgiftsbyrån för utbetalning av kommittéersättningar. Statskontorets förslag om sådan förstärkning tillstyrker jag. Likaså vill jag förorda att anslagsposten förstärkes för att möjliggöra dels anställande av en tryckeriassistent i lönegrad Eo 18 och tre skrivbiträden i lönegrad Ex 2 dels också vissa lönegradsuppflyttningar för biträdespersonalen. Enligt nuvarande lönebestämmelser räknat innebär vad sålunda föreslagits en kostnadsökning å anslagsposten med i runt tal 19 000 kronor. Däremot medför den i det föregående tillstyrkta ordinariesättningen av extra ordinarie personal en minskning av anslagsposten med i runt tal 34 000 kronor, varför denna bör beräknas till $(226\ 000 + 19\ 000 - 34\ 000 =)$ 211 000 kronor. Regleringen av befördringsgången för biträdes- och amanuenspersonalen medför en uppräkningsökning av anslagsposten med 11 000 kronor till 222 000 kronor, likaledes enligt nuvarande lönebestämmelser räknat. Vidare medför den allmänna löne regleringen en ökning av anslagsposten med i runt tal 122 000 kronor till 344 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg torde bära uppföras med 50 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga följande ändringar i den för statskontoret gällande personalförteckningen, nämligen *dels* införa förenämnda ändrade lönegradsplacering för generaldirektören, *dels* utbyta en befattning såsom förste revisor i lönegrad A 24 mot en befattning såsom förste byråsekreterare i lönegrad A 26, *dels* utbyta en befattning såsom tryckerikonsulent i lönegrad A 24 mot en befattning såsom tryckeriintendent i lönegrad A 26, *dels* utbyta en befattning såsom förste revisor i lönegrad Eo 24 mot en befattning såsom förste revisor i lönegrad A 24, *dels* från övergångsstat till ordinarie stat överföra en befattning såsom revisor i lönegrad A 21, *dels* upptaga en befattning såsom förste tryckeriassistent i lönegrad A 20, två ytterligare befattningar såsom kanslibiträde i lönegrad A 7 samt fem ytterligare befattningar såsom kontorsbiträde i lönegrad A 4, *dels* ur personalförteckningen avföra en befattning såsom skrivbiträde i lönegrad A 2;

dels godkänna följande avlöningsstat för statskontoret, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 514 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal. »	344 000
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 50 000

Summa kronor 908 000;

dels ock till Statskontoret: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av kronor 908 000.

[6.] **4. Statskontoret: Omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget är för innevarande budgetår bestämt till 120 000 kronor.

Den 3 maj 1946 har Kungl. Maj:t fastställt omkostnadsstat för statskontoret att tillämpas tills vidare under budgetåret 1946/47 (statsliggaren s. 422). Omkostnadsstaten upptager bland annat en anslagspost till reseersättningar å 500 kronor samt under anslagsposten till expenser delposter till övriga expenser för eget behov å 55 000 kronor och till övriga expenser för annat än eget behov å 2 500 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 19 augusti 1946 har *statskontoret* framlagt förslag angående medelsbehovet för omkostnader. Beträffande anslagsposten till reseersättningar har statskontoret anfört, att den till den statliga lokalförvaltningen utvidgade konsultations- och rådgivningsverksamheten på tryckeriområdet nödvändiggjorde ett ökat antal tjänsteresor för personalen på tryckeriexpeditionen. Statskontoret har föreslagit en höjning av anslagsposten med 1 000 kronor till 1 500 kronor.

I fråga om de under anslagsposten till expenser uppförda delposterna till övriga expenser har statskontoret föreslagit en höjning med tillhoppa 151 000 kronor. Som motivering härför anför statskontoret i huvudsak följande.

Delposten till *övriga expenser för eget behov* var i omkostnadsstaten för budgetåret 1945/46 upptagen med 55 000 kronor. För täckande av kostnaderna för viss extra ordinär maskin- och inventarieanskaffning har Kungl. Maj:t på särskild framställning genom beslut den 21 juni 1946 medgivit, att anslaget finge överskridas med högst 10 000 kronor. Den ständigt växande lånerörelsen torde komma att nödvändiggöra anskaffande av ytterligare bokföringsmaskiner under nästkommande budgetår för en kostnad, som icke nu låter sig närmare beräkna. Källskattereformen kommer att föranleda vissa kostnader för förhyrning av hålkortsanläggning m. m. avsedd för pensionsutbetalning och redovisning av skatteavdrag. Ifrågavarande maskiner betingta en årshyra av 18 500 kronor, vartill komma kostnader för hålkortsförbrukningen, som beräknats till 2 500 kronor. Utgifterna torde böra bestridas från delposten övriga expenser för eget behov, som för ändamålet bör ökas med 21 000 kronor till 76 000 kronor.

Enligt den nya folkbokföringsförordningen (1946: 469) 38 § 4 mom. skola blanketter till mantalsuppgifter i den ordning Konungen föreskriver på statsverkets bekostnad tillhandahållas de uppgiftsskyldiga. Tryckningen av dessa blanketter ombesörjes av statskontoret och kostnaderna härför, som för innevarande budgetår beräknats till 130 000 kronor, bestridas tills vidare från

anslag till statistiska centralbyråns förfogande. Därest dessa tryckningskostnader i fortsättningen skola bestridas av anslag å statskontorets stat har statskontoret beräknat delposten till *expenser för annat än eget behov* till ett med 130 000 kronor förhöjt belopp eller till 132 500 kronor.

Departements-
chefen.

Med biträdande i huvudsak av statskontorets förslag förordar jag att anslagsposten till reseersättningar höjes med 500 kronor till 1 000 kronor samt att posten till övriga expenser uppräknas med 21 000 kronor motsvarande kostnaden för förhyrning av hålkortsanläggning och 130 000 kronor för kostnaderna för tryckning av mantalsblanketter.

Med hänsyn till uppbördsreformens genomförande den 1 januari 1947 har Kungl. Maj:t den 1 november 1946 på framställning av statskontoret bemyndigat ämbetsverket, att från delposten till övriga expenser för eget behov bestrida kostnaderna för befordran till statskontoret av pensionstagares debetsedlar. Kostnaderna härför kunna beräknas till 1 500 kronor, med vilket belopp expensposten bör uppräknas. Anslaget bör på grund härav för nästa budgetår upptagas med $(120\,000 + 500 + 21\,000 + 130\,000 + 1\,500 =)$ 273 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statskontoret: Omkostnader* för budgetåret 1947/48
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 273 000.

[7.] **5. Kammarrätten: Avlöningar, förslagsanslag.** Anslaget är i riksstaten för budgetåret 1946/47 uppfört med 900 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 4 maj 1945 fastställt personalförteckning för kammarrätten (statsliggaren s. 422). Kungl. Maj:t har vidare den 3 maj 1946 fastställt följande avlöningsstat för kammarrätten, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1946/47.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	367 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	26 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	400 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	106 800

Summa kronor 900 000.

I skrivelse den 10 september 1946 har *kammarrätten* gjort framställning om medelsanvisning för budgetåret 1947/48.

Ämbetsverket föreslår, att 6 extra ordinarie kammarrättsråd uppföras å ordinarie stat samt att ett nytt kammarrättsrådsämbete inrättas i samband varmed en assessorsbefattning skulle indragas. Vidare föreslås att 4 byråsekreterartjänster i lönegrad A 21 uppflyttas till förste byråsekreterartjänster i lönegrad A 24 samt att aktuarietjänsten i lönegrad A 21 ersättes med en by-

råsekreterartjänst i samma lönegrad. Två å övergångsstat uppförda byråsekreterartjänster i lönegrad A 21 föreslås skola uppföras å ordinarie stat. Slutligen föreslår kammarrätten att 2 kanslibiträden i lönegrad A 7 uppflyttas, det ena till kansliskrivare i lönegrad A 11 och det andra till kontorist i lönegrad A 9, att en kanslibiträdesbefattning i lönegrad A 7 nyinrättas, att ett kontorsbiträde i lönegrad A 4 uppflyttas till kanslibiträde i lönegrad A 7, att ett skrivbiträde i lönegrad A 2 uppflyttas till kontorsbiträde i lönegrad A 4, att 7 nya kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad A 4 inrättas samt att en ny expeditivaktsbefattning i lönegrad A 5 inrättas.

Vad först angår frågan om utökandet av antalet ordinarie kammarrättsråd har kammarrätten i huvudsak anfört följande.

Beskattningsorganisationssakkunniga föreslogo i sitt betänkande (SOU 1942: 18) bland annat att kammarrätten borde indelas på sex fast organiserade divisioner med sammanlagt 30 ledamöter. Av dessa skulle 20 vara ordinarie kammarrättsråd och 10 extra ordinarie ledamöter eller assessorer. Förslaget vann Kungl. Maj:ts gillande. Emellertid inrättades sedermera på grund av den starkt ökade arbetsbördan två extra divisioner. Dessa divisioner organiserades på samma sätt som de övriga divisionerna med den skillnaden att det ökade personalbehovet eller 6 kammarrättsråd och 4 assessorer tillgodosågs med uteslutande extra ordinarie personal. Enligt kammarrättens instruktion skall divisionsordförande alltid vara ordinarie ledamot, varför 8 ordinarie ledamöter av de 20 tagits i anspråk såsom divisionsordförande. Av de återstående 12 ordinarie ledamöterna äro för närvarande 2 tjänstlediga, varför blott 10 ordinarie ledamöter återstå att fördela å 8 divisioner, vilket medfört att blott på fastighetstaxeringsdivisionen, varest så författningsenligt måste ske, till tjänstgöring kunnat indelas 3 ordinarie ledamöter, under det att å envar av samtliga övriga 7 divisioner icke tjänstgöra mer än 2 ordinarie ledamöter och understundom blott en, divisionsordföranden. Kammarrätten hemställer därför, att de 6 å extra ordinarie stat uppförda kammarrättsråds-tjänsterna uppföras å ordinarie stat samt att ett nytt ordinarie kammarrättsrådsämbete inrättas. Härvid skulle antalet assessorer som för närvarande uppgår till 14 kunna minskas till 13.

I samband med den år 1942 genomförda omorganisationen av kammarrätten överfördes 2 av de i kammarrättens personalförteckning uppförda 8 ordinarie notarierna eller — såsom ifrågavarande befattningshavare numera benämnas — byråsekreterarna från ordinarie stat till övergångsstat. Denna åtgärd föranleddes därav, att kammarrätten organiserades på 6 divisioner och en byråsekreterare skulle indelas till tjänstgöring på varje division. Sedan kammarrätten numera organiserats på 8 divisioner, anser kammarrätten att ifrågavarande båda byråsekreterare böra uppföras å ordinarie stat.

I fråga om den föreslagna uppflyttningen av 4 byråsekreterartjänster anför kammarrätten, att svårigheterna i fråga om ämbetsverkets rekrytering med dugande personal göra det önskvärt att äga tillgång till några befattningar i högre lönegrad än A 21, till vilka de mest kvalificerade byråsekreterarna i nämnda lönegrad kunde vinna befordran. Möjligheten till dylik befordran, som nu är begränsad till en enda befattning, nämligen kammarrättssekreterar-

befattningen i lönegrad A 26, skulle enligt kammarrättens uppfattning utgöra en sporre för byråsekreterarna i lönegrad A 21 till ökad aktivitet i arbetet.

Vid genomförande av en dylik anordning anser kammarrätten, att innehavaren av aktuariiefattningen i lönegrad A 21 icke kunde lämnas utan utsikt till befordran. Ämbetsverket hemställer därför, att aktuariiefattningen avföres ur personalförteckningen samt att å denna uppföras — förutom 4 förste byråsekreterarbefattningar i lönegrad A 24 — 5 byråsekreterarbefattningar i lönegrad A 21, varefter det skulle stå kammarrätten fritt att bland innehavarna av dessa 9 byråsekreterarbefattningar indela en till tjänstgöring såsom aktuarie och de övriga till tjänstgöring å kansliet.

Allmänna lönenämnden, som avgivit yttrande angående de föreslagna uppflyttningarna i lönegrad av byråsekreterarna, har icke kunnat tillstyrka att en differentiering i lönehänseende verkställes av befattningar med i stort sett likvärdiga arbetsuppgifter. Nämnden har dock ansett skäl kunna anföras för en placering i lönegrad A 24 av den byråsekreterare som har till uppgift att å fastighetstaxeringsdivisionen fullgöra vissa sekreterar- och aktuariegöromål.

Den föreslagna uppflyttningen i lönegrad av vissa biträdestjänster och inrättande av ett antal nya kontorsbiträdestjänster motiverar kammarrätten med en hänvisning till det kvalificerade och självständiga arbete, som ankommer på dessa befattningar, respektive med svårigheterna att med de tillämpade lönegraderna upprätthålla en tillfredsställande rekrytering av biträdespersonalen. Den nya kanslibitträdesbefattningen i lönegrad A 7 avses för ett biträde, som på aktuarielokotet skall omhändervisa vissa mycket angelägna registreringsuppgifter, vilka icke medhinnas av den nu tillgängliga personalen på kontoret. Såsom skäl för den föreslagna nya expeditionsvakt-tjänsten liksom även för anställande av en ny extra expeditionsvakt åberopar kammarrätten den ökning av arbetsbördan för vaktpersonalen, vilken blivit en följd av dels inträdd personalökning, dels spittringen av kammarrättens arbete på tre från varandra avlägsset belägna lokaler.

I fråga om den icke-ordinarie personalen föreslår kammarrätten att 2 extra föredragande i lönegrad Eo 21 uppflyttas till lönegrad Eo 24, att 4 förste amanuenser i lönegrad Eo 18 uppflyttas i lönegrad Eo 20, 15 amanuenser uppflyttas till förste amanuenser i lönegrad Eo 18, 8 extra tjänstemän uppflyttas i lönegrad Eo 16, 2 amanuenser i lönegrad Ex 16 uppföras på extra ordinarie stat och 8 extra tjänstemän uppflyttas i lönegrad Ex 16, samt att en ny befattning som expeditionsvakt i lönegrad Ex 5 inrättas.

Beträffande uppflyttningen till lönegrad Eo 24 av 2 extra föredragande i lönegrad Eo 21 anför kammarrätten följande.

Beskattningsorganisationssakkunniga hade föreslagit, att halva antalet av de av dem föreslagna sex extra föredragandebefattningarna skulle placeras i lönegrad Eo 24 och halva antalet i lönegrad Eo 21, varigenom de avsett att uppnå en gradvis förbättrad löneställning för de blivande ledamöterna.

De sakkunnigas förslag hade tillstyrkts av allmänna lönenämnden, dock att två reservanter förordat, att samtliga dylika befattningar skulle placeras i lönegrad Eo 24. Statskontoret hade däremot förordat, att samtliga dessa befattningar skulle placeras i lönegrad Eo 21, medan kammarrätten föreslagit lönegrad Eo 24 för samtliga befattningar.

Departementschefen hade med hänsyn till beföringsgången inom kammarrätten funnit det icke vara erforderligt att placera mer än två av de sex befattningarna i lönegrad Eo 24.

Sedan numera de extra föredragandebefattningarna ökats till 8, synas rimligen 4 av dessa böra placeras i lönegrad Eo 24.

De föreslagna förbättringarna för amanuenspersonalen har kammarrätten funnit nödvändiga för att upprätthålla en tillfredsställande rekrytering.

Vidare har kammarrätten i samband med anslagsäskandena för nästa budgetår verkställt en omräkning av icke-ordinarieposten och i det äskade beloppet inräknat ett belopp av 51 000 kronor för minskade tjänstledighetsavdrag för den icke-ordinarie personalen och för ökade vikariatersättningar, löneklassuppflyttningar m. m.

Slutligen har kammarrätten föreslagit, att arvodet till divisionsordförande, för närvarande belöpande sig till 1 200 kronor för år, måtte höjas till 2 500 kronor eller samma belopp som utgår till divisionsordförande i hovrätt. Vidare har kammarrätten hemställt om utverkande av riksdagens medgivande att från arvodesposten utbetala ordförandearvode åt divisionsordförande under tjänstledighet och semester samt om ersättande av nuvarande ordning, enligt vilken Kungl. Maj:t i varje särskilt fall beslutar i fråga om rätt för divisionsordförande att uppbära arvode vid tjänstledighet, med generella bestämmelser i ämnet.

I överensstämmelse med vad jag anfört vid anmälan av för flera huvud- *Departements-*
titlar gemensamma frågor bör presidentämbetet i kammarrätten från och *chefen.*
med nästa budgetår med bibehållen egenskap av fullmaktstjänst placeras i lönegrad med samma årslön som tillkommer förordnandetjänsteman i nuvarande lönegraden C 12.

Inrättandet av de extra divisionerna har såsom kammarrätten framhållit medfört en stark försämring av proportionen mellan ordinarie och extra ordinarie ledamöter i kammarrätten. Då emellertid denna utbyggnad betingades av den starka ökning av kammarrättens arbetsbörda, som blivit en följd av de under krigsåren vidtagna förändringarna i skattelagstiftningen m. m., torde viss tids ytterligare erfarenhet rörande utvecklingen av kammarrättens arbetsbelastning böra avvaktas, innan antalet ordinarie befattningar utökas i en omfattning, som skulle förhindra en snabb återgång till en organisation med sex divisioner. Med utgångspunkt härifrån böra endast fyra kammarrättsråd nu överföras till ordinarie stat. Vidare böra de två byråsekreterarbefattningarna kvarstå å övergångsstat. Icke heller bör någon ny ordinarie expeditionsvaktsbefattning nu inrättas.

Med hänsyn till vad allmänna lönenämnden anfört samt till de kvalificerade arbetsuppgifter som enligt vad jag inhämtat åvila innehavarna av aktuarietjänsten och byråsekreterartjänsten å fastighetstaxeringsdivisionen har jag intet att erinra mot att hos kammarrätten inrättas två befattningar såsom förste byråsekreterare i lönegrad A 24. I samband härmed bör aktuarietjänstningen och en byråsekreterartjänst å ordinarie stat utgå ur personalförteckningen.

Kammarrättens framställning om förbättring av löneställningen för ämbetsverkets biträdespersonal torde i viss utsträckning tillgodoses genom den föreslagna enhetliga befordringsgången för biträdespersonalen inom statsförvaltningen. Utöver de förbättringar som härigenom ernås, torde, i avbidan på resultatet av den förestående tjänsteförteckningsrevisionen för biträdespersonalen, icke någon annan förändring böra vidtagas för kammarrättens del än att medel beräknas under icke-ordinarieposten för en ny extra ordinarie kanslibiträdesbefattning i lönegrad Eo 7.

Vad sålunda föreslagits medför en uppräknings av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med 48 000 kronor. Med hänsyn till belastningen samt till löneklassuppflyttningar bör en ytterligare uppräknings ske med 26 000 kronor. Anslagsposten skulle således enligt nu gällande lönebestämmelser räknat upptagas till 441 000 kronor. Regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonalen — varigenom två nya ordinarie kontorsbiträdesbefattningar i lönegrad A 4 skulle tillkomma — medför en ytterligare uppräknings med 6 200 kronor till 447 200 kronor. Vidare medför den allmänna löneregleringen en ökning av anslagsposten med 194 800 kronor till 642 000 kronor.

I samband med kammarrättens omorganisation 1942 fastställdes divisionsordförandenas arvoden till nu utgående belopp 1 200 kronor för år. Då några nya omständigheter, som motivera en höjning av arvodena, enligt min mening icke tillkommit, kan jag icke biträda kammarrättens ändringsförslag. Någon ändring av nu gällande ordning beträffande divisionsordförandenas avlöningsförhållanden under tjänstledighet synes icke heller påkallad. Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör sålunda beräknas efter oförändrade grunder och för nästa budgetår upptagas med ett med hänsyn till belastningen nedåt avrundat belopp av 26 000 kronor.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal kan jag tillstyrka att en extra föredragande i lönegrad Eo 21 uppflyttas till lönegrad Eo 24. Vad angår kammarrättens framställning om löneförbättring för ämbetsverkets amanuenspersonal synes denna bliva tillgodosedd genom den föreslagna regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonal. Med hänsyn till de ökade arbetsuppgifterna för vaktpersonalen förordar jag att ifrågavarande anslagspost uppräknas med 2 700 kronor motsvarande nuvarande grundlön för en expeditionsvakt i lönegrad Eo 5. I överensstämmelse med vad jag tidigare anfört torde ett belopp av 3 300 kronor böra beräknas för en kanslibiträdesbefattning. Överflyttningen till ordinarie stat av fyra extra ordinarie kammarrättsrådstjänster medför en minskning av anslagsposten med i runt tal 44 300 kronor.

Det äskade beloppet av 51 000 kronor under ifrågavarande anslagspost torde enligt vad jag inhämtat vara avsett att möjliggöra större frihet för kammarrätten vid rekrytering av föredragandeaspiranter och för anställning av annan tillfällig personal. I avvaktan på att denna fråga underkastas en mer ingående utredning synes mig en uppräknings av anslagsposten med 15 000 kronor vara tillfyllest.

Anslagsposten bör sålunda med utgångspunkt från gällande lönebestäm-
melser beräknas till $(400\,000 + 1\,500 + 2\,700 + 3\,300 - 44\,300 + 15\,000 =)$
378 200 kronor. Regleringen av befordringsgången för biträdes- och ama-
nuenspersonalen medför emellertid en ökning av anslagsposten med i runt
tal 50 000 kronor till 428 200 kronor. Den allmänna löne regleringen medför
vidare en ökning av anslagsposten med i runt tal 226 000 kronor till i runt tal
654 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör upptagas med i avrundat tal
75 000 kronor.

Avlöningsanslaget bör sålunda beräknas till $(642\,000 + 26\,000 + 654\,000$
 $+ 75\,000 =)$ 1 397 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte
föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t, att i den för kammarrätten
fastställda personalförteckningen vidtaga följande ändringar,
nämligen *dels* införa förenämnda ändrade lönegradsplacering
för presidenten, *dels* utbyta fyra befattningar såsom kam-
marrättsråd i lönegrad Eo 30 mot fyra befattningar såsom
kammarrättsråd i lönegrad A 30, *dels* uppföra två befattning-
ar som förste byråsekreterare i lönegrad A 24, *dels* ur perso-
nalförteckningen avföra befattningen som aktuarie i löne-
grad A 21 samt en befattning som byråsekreterare i lönegrad
A 21 å ordinarie stat, *dels* utbyta en befattning såsom extra
föredragande i lönegrad Eo 21 mot en befattning såsom
extra föredragande i lönegrad Eo 24, *dels* upptaga två ytter-
ligare befattningar såsom kontorsbiträde i lönegrad A 4;

dels godkänna följande avlöningsstat för kammarrätten att
tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	642 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> »		26 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	»	654 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	75 000

Summa kronor 1 397 000;

dels ock till Kammarrätten: Avlöningar för budgetåret
1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1 397 000.

[8.] **6. Kammarrätten: Omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget är för inne-
varande budgetår bestämt till 38 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 3 maj
1946 fastställt följande omkostnadsstat för kammarrätten, att tillämpas tills
vidare under budgetåret 1946/47:

Omkostnadsstat.

Utgifter.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	3 500
2. <i>Expenser, förslagsvis</i>	»	36 100
		Summa kronor 39 600

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättning för uppvärmning av vissa av riksräkenskapsverket
och riksarkivet disponerade lokaler:

av riksräkenskapsverket	kronor	600	
av riksarkivet	»	1 000	kronor 1 600
			Nettoutgift kronor 38 000.

Av posten till expenser må tagas i anspråk till bränsle, lyse och vatten förslagsvis 8 000 kronor och till övriga expenser högst 28 100 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 10 september 1946 har *kammarrätten* beräknat omkostnadsanslaget till 64 200 kronor, innebärande en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 26 200 kronor.

I fråga om anslagsposten till sjukvård föreslår *kammarrätten* med hänsyn till belastningen en ökning av medelsanvisningen med 2 500 kronor till 6 000 kronor.

Kammarrätten hemställer, att medelsanvisningen till bränsle, lyse och vatten måtte höjas med 3 300 kronor till 11 300 kronor, då de för innevarande budgetår anvisade medlen för detta ändamål visat sig otillräckliga.

Kammarrätten föreslår vidare, att delposten till övriga expenser måtte beräknas till 48 500 kronor innebärande en höjning med 20 400 kronor. Härom anför *kammarrätten* i huvudsak följande.

Kostnaden för renhållning och städning har, på grund av anspråk, som rests av civilförvaltningens personalförbund, stegrats, och densamma lär — med ledning av det belopp, vartill kostnaden uppgick under budgetåret 1945/46, och med iakttagande av att de stegrade kostnaderna icke förekommit under hela budgetåret samt att därefter ytterligare stegringar inträffat — för nu ifrågakarande budgetår icke böra beräknas understiga 12 000 kronor. Kostnaden för skrivmaterialier, papper, m. m. måste med hänsyn till den väsentliga ökning av pappersförbrukningen, som föranledes av fastighetstaxeringsdivisionens arbete, antagas komma att överskrida det under budgetåret 1945/46 förbrukade beloppet och fördenskull beräknas till minst 15 000 kronor. Kostnaden för telegram, telefon och annonsering torde — med hänsyn därtill, att ökat antal abonnemang för telefonapparater, som dock i den utsträckning så varit möjligt begränsats till att avse sidoapparater, måst, särskilt på grund av att ämbetsverkets verksamhet förlagts till tre särskilda lokaler, tecknas — böra beräknas till minst 4 500 kronor. Kostnaden för normala inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier samt för bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. fl. ändamål torde lågt räknat böra beräknas till 8 000 kronor respektive 7 500 kronor. *Kammarrätten* vill i detta sammanhang särskilt understryka, att ämbetsverket, som har icke mindre än 20 skriv- och 7 räknemaskiner, åsamkas betydande kostnader för dessas underhåll och förnyelse.

Då kammarrätten för budgetåret 1945/46 begärde 3 000 kronor såsom engångsanslag till komplettering av bokförrådet, men erhöll allenast 1 500 kronor, samt kammarrätten för budgetåret 1946/47 upprepade sin begäran om 1 500 kronor såsom engångsanslag för nyssnämnda ändamål, men denna framställning avlogs, tillåter sig kammarrätten ånyo anhålla om anvisande av sistsagda belopp.

I enlighet med av kammarrätten sålunda gjorda beräkningar hemställer kammarrätten, att delposten till övriga expenser måtte för budgetåret 1947/48 bestämmas till (12 000 + 15 000 + 4 500 + 8 000 + 7 500 + 1 500) 48 500 kronor.

I huvudsaklig överensstämmelse med kammarrättens förslag tillstyrker jag *Departements-
chefen.* med hänsyn till belastningen att anslagsposten till sjukvård höjes med 2 500 kronor till 6 000 kronor samt att delposten till bränsle, lyse och vatten höjes med 3 000 kronor till 11 000 kronor.

Vad angår medelsanvisningen till övriga expenser synes en höjning motiverad. Jag förordar, att ifrågavarande delpost höjes med 14 500 kronor. Omkostnadsanslaget torde på grund härav upptagas till 58 000 kronor.

Jag hemställer sålunda att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 58 000.

[9.] **7. Kammarrätten: Kammarrättens årsbok, förslagsanslag.** Förevarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 6 000 kronor. Beträffande arvoden, som må utgå av anslaget, har Kungl. Maj:t meddelat beslut den 3 maj 1946 (statsliggaren s. 424).

I sin förenämnda skrivelse den 10 september 1946 har *kammarrätten* hemställt, att anslag för fortsatt utgivande av årsboken måtte för nästa budgetår anvisas med oförändrat belopp.

Jag förordar, att anslaget för nästa budgetår beräknas till oförändrat be- *Departements-
chefen.* lopp, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten: Kammarrättens årsbok* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 6 000.

[10.] **8. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är i riksstaten för budgetåret 1946/47 upptaget till 598 000 kronor.

Personalförteckning för statistiska centralbyrån har av Kungl. Maj:t fastställts den 28 juni 1946 (statsliggaren s. 424). Samma dag har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för centralbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	339 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	»	184 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	75 000

Summa kronor 598 000.

I skrivelse den 30 augusti 1946 har *statistiska centralbyrån* gjort framställning om medelsanvisning för budgetåret 1947/48 och därvid hemställt om höjning av avlöningsanslaget med i runt tal 55 000 kronor, varav 48 000 kronor på icke-ordinarie posten och 7 000 kronor på posten till rörligt tillägg.

Ökningen av anslagsposten till *avlöningar till icke-ordinarie personal* betingas av nyanställning av ytterligare personal till lösande av centralbyråns uppgifter såsom riksbyrå för folkbokföringen, nämligen 1 kansliskrivare i lönegrad Eo 11, 2 kontorister i lönegrad Eo 9, 3 kontorsbiträden i lönegrad Eo 4 och 13 skrivbiträden i lönegrad Eo 2, samt anställande av en förste amanuens i lönegrad Eo 18 å arkivet och biblioteket. Å andra sidan bortfaller ett belopp av 8 400 kronor, som under icke-ordinarieposten för innevarande budgetår anvisats för arvode åt en teknisk expert, samt ett belopp av 1 200 kronor, varav för närvarande utbetalas ersättning till härads-skrivarna för insändande av vissa uppgifter.

I fråga om förstärkningen av biträdespersonalen för folkbokföringen anför statistiska centralbyrån i huvudsak följande.

Då statistiska centralbyråns organisation för folkbokföringen nu kommer att erhålla sin fulla utbyggnad, torde den behövliga personalförstärkningen för ifrågavarande arbete böra beräknas i huvudsaklig överensstämmelse med det av 1941 års folkbokföringskommitté framlagda förslaget till full utbyggnad av centralbyråns organisation. Enligt kommitténs beräkningar torde för alla de på statistiska centralbyrån i egenskap av riksbyrå ankommande göromålen beräknas minst 25 helårsanställda biträden, därav en kansliskrivare, två kontorister, fyra kontorsbiträden samt aderton skrivbiträden. För budgetåret 1946/47 ha medel beräknats till avlönande av ett kontorsbiträde och fem skrivbiträden av vilka samtliga med undantag för ett extra skrivbiträde äro extra ordinarie tjänstemän. Den erforderliga utökningen av personalen för budgetåret 1947/48 skulle alltså med utgångspunkt från folkbokföringskommitténs beräkning belöpa sig till 19 biträden, därav en kansliskrivare, två kontorister, tre kontorsbiträden och tretton skrivbiträden. Centralbyrån förutsätter, att större delen av ifrågavarande personal liksom de två för folkbokföringsarbetet anställda förste byråsekreterarna inom en nära framtid komma att erhålla ordinarie anställning men har dock icke ansett sig böra, innan ännu närmare erfarenheter vunnits angående personalbehovet, ifrågasätta deras överflyttning till ordinarie stat utan utgått ifrån att ifrågavarande personalbehov under budgetåret 1947/48 tillgodoses med icke-ordinarie personal. Under denna förutsättning beräknas lönekostnaderna — förutom rörligt tillägg — kristillägg och provisoriskt lönetillägg — för den här ovan angivna personalökningen uppgå till 51 300 kronor.

Vad angår frågan om anställande av en förste amanuens å arkivet och biblioteket anför statistiska centralbyrån bland annat följande.

Å statistiska centralbyråns arkiv och bibliotek har arbetskraften länge varit otillräcklig i förhållande till de allt mera ökade anspråk, som från in- och utländska myndigheters och enskilda forskares sida ställas på de där anställda tjänstemännen, som utgöras av en bibliotekarie i lönegrad A 24, en biblioteksassistent i lönegrad A 11, ett kanslibitråde i lönegrad Ex 7 samt, sedan 1 juli 1945, en amanuens i lönegrad Ex 15 med halvtidstjänstgöring. För erhållande av ett sakkunnigt och opartiskt omdöme om arbetet på centralbyråns bibliotek, dess omfattning i jämförelse med arbetet vid ett antal likartade specialbibliotek samt behovet av eventuella förbättringar har statistiska centralbyrån från vetenskapsakademiens bibliotekarie införskaffat ett utlåtande. Av utlåtandet torde framgå, att centralbyråns bibliotek är förhållandevis sämre utrustat med arbetskrafter för sina arbetsuppgifter än något av de jämförda biblioteken och att detsamma på grund av personalbristen icke kunnat följa med den senare tidens utveckling i bibliotekstekniskt avseende och särskilt i fråga om den för allmänhetens betjäning erforderliga katalogiseringen. För upprättande och förande av tidsenliga kataloger och för bibliotekets modernisering i övrigt anser den sakkunnige en förstärkning av personalen ofrånkomlig och tillstyrker inrättande av en ordinarie befattning i lönegrad 18. Statistiska centralbyrån vill starkt understryka behovet av en modernisering av biblioteket och av en för dess genomförande erforderlig förstärkning av arbetskraften. Med hänsyn härtill får centralbyrån hemställa om en anslagsökning för anställande av en amanuens i lönegrad Eo 18, för vilken lönekostnaderna uppgå till 6 000 kronor.

I avbidan på slutförandet av pågående utredning angående organisationen av tygavdelningens biluttagningssektion och av det inom centralbyrån förda centrala automobilregistret har centralbyrån upptagit anslagsbehovet för automobilregistret med samma belopp som för budgetåret 1946/47.

I överensstämmelse med vad jag anförte vid anmälan av för flera huvud- *Departements-*
titlar gemensamma frågor bör överdirektörstjänsten vid statistiska central- *chefen.*
byrån från och med nästa budgetår uppflyttas till lönegraden B 3. Anslags-
posten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör så-
lunda till en början med utgångspunkt från gällande löner höjas med 2 000
kronor till 341 000 kronor. Regleringen av befordringsgången för biträdes-
och amanuenspersonal — varigenom 31 kontorsbiträdesbefattningar i löne-
grad A 4 skulle tillkomma och 6 skrivbiträdesbefattningar i lönegrad A 2
utgå — medför emellertid en kostnadsökning av 74 200 kronor. Med hänsyn
till att fem av de nyblivande kontorsbiträdena i lönegrad A 4 avses skola
tjänstgöra vid 1945 års folkräkning, böra medel för deras avlöning, 15 900
kronor, utgå av reservationsanslaget till folkräkningen. I följd härav torde
ifrågavarande anslagspost uppräknas med (74 200 — 15 900 =) 58 300 kro-
nor till 399 300 kronor. Den allmänna löneregleringen medför en ökning av
anslagsposten med 175 700 kronor till 575 000 kronor.

Jag har intet att erinra mot att byrån för folkbokföringen inom statis-
tiska centralbyrån nu förstärkes med 1 kansliskrivare i Eo 11, 2 kontorister
i Eo 9 samt 16 biträden i högst 4 lönegraden. Med utgångspunkt från gäl-
lande löner räknar jag härvid med en kostnadsökning under anslagsposten
till avlöningar till icke-ordinarie personal med 51 300

kronor. Jag är vidare beredd att tillstyrka, att 6 000 kronor beräknas för avlöning till en förste amanuens å arkivet och biblioteket. Slutligen bör på sätt centralbyrån föreslagit anslagsposten minskas med $(8\,400 + 1\,200 =)$ 9 600 kronor motsvarande arvode till en expert och vissa ersättningar till häradsskrivarna. Anslagsposten torde från dessa utgångspunkter böra beräknas till $(184\,000 + 51\,300 + 6\,000 - 9\,600 =)$ 231 700 kronor. Regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonalen medför en minskning av anslagsposten med 41 700 kronor till 190 000 kronor. Den allmänna löneregleringen medför en ökning av anslagsposten med 104 500 kronor till i runt tal 295 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör upptagas med 50 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för statistiska centralbyrån vidtaga följande ändringar, nämligen *dels* uppflytta befattningen såsom överdirektör från lönegrad B 2 till lönegrad B 3, *dels* upptaga 31 ytterligare befattningar såsom kontorsbiträde i lönegrad A 4, *dels* ock avföra 6 befattningar såsom skrivbiträde i lönegrad A 2;

dels godkänna följande avlöningsstat för statistiska centralbyrån att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, för-	
<i>slagsvis</i>	kronor 575 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal..	» 295 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 50 000
Summa kronor 920 000;	

dels ock till Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 920 000.

[11.] 9. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1945 års folkräkning, *reservationsanslag*. Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 675 000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 30 augusti 1946 har *statistiska centralbyrån* gjort framställning om att ifrågavarande anslag för budgetåret 1947/48 måtte uppföras med 475 000 kronor innebärande en minskning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 200 000 kronor. I frågan anför ämbetsverket följande.

På grund av att tillräckliga lokaler för folkräkningen ännu icke kunnat erhållas, har arbetet hittills icke kunnat bedrivas i full omfattning, varför det

för innevarande budgetår anvisade anslaget icke kommer att i sin helhet förbrukas. Storleken av den uppkommande reservationen liksom av anslagsbehovet för budgetåret 1947/48 är synnerligen svår att beräkna på grund av den alltjämt bestående osäkerheten i fråga om möjligheterna att kunna anskaffa tillräckliga lokaler för folkräkningsarbetets bedrivande. Under antagande att under senare hälften av år 1946 tillräckliga lokaler kunna ställas till centralbyråns förfogande för arbetets bedrivande i full omfattning, kan den vid utgången av budgetåret 1946/47 uppkommande reservationen beräknas uppgå till omkring 200 000 kronor. Till följd av förskjutningen i arbetsdispositionen måste man räkna med att full arbetsstyrka, d. v. s. omkring 200 personer, kommer att behövas även under hela budgetåret 1947/48. Från sådana utgångspunkter skulle i avlöningsanslag för sistnämnda budgetår, förutom den beräknade reservationen å 200 000 kronor, erfordras ett nytt anslag å 475 000 kronor, förutom från särskilda anslag utgående medel för kristillägg och provisoriskt lönetillägg.

Avlöningskostnaderna för folkräkningen för nästa budgetår ha av statistiska centralbyrån beräknats till 675 000 kronor, varav ett belopp av 200 000 kronor beräknas stå till förfogande såsom reservation å innevarande års anslag och 475 000 kronor äskas såsom anslag för nästa budgetår. Regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonalen torde icke medföra någon nämnvärd ändring av belastningen å anslaget. Däremot medför löneregleringen en ökning av medelsbehovet under anslaget med omkring 290 000 kronor vid full verksamhet. Anslaget torde därför bära för nästa budgetår upptagas till $(675\,000 + 290\,000 - 200\,000 =)$ 765 000 kronor, och jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statistiska centralbyrån: *Avlöningar till personal vid 1945 års folkräkning* för budgetåret 1947/48
anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 765 000.

[12.] 10. Statistiska centralbyrån: *Omkostnader, förslagsanslag*. Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 417 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 28 juni 1946 fastställt följande omkostnadsstat för statistiska centralbyrån, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1946/47:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	12 000
2. Resersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	6 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	292 500
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	117 400

Summa kronor 427 900.

Särskilda uppbördsmedel:

Försäljningsmedel för publikationer kronor 10 900

Nettoutgift kronor 417 000.

Av posten till expenser må enligt förenämnda beslut tagas i anspråk till bränsle, vatten och lyse förslagsvis 26 500 kronor, därav 10 500 kronor för verksamheten i allmänhet, 15 000 kronor för 1945 års folkräkning och 500 kronor vardera för 1944 års allmänna jordbruksräkning och 1946 års valstatistik, samt till övriga expenser 266 000 kronor, därav 58 200 kronor för verksamheten i allmänhet, 6 000 kronor för 1944 års allmänna jordbruksräkning, 200 000 kronor för 1945 års folkräkning och 1 800 kronor för 1946 års valstatistik.

Statistiska centralbyrån har i sin förutnämnda skrivelse den 30 augusti 1946 i fråga om posten till sjukvård m. m. med hänsyn till den under punkten 8 föreslagna ökningen av den lönegradsplacerade personalen samt till belastningen föreslagit en höjning med 8 000 kronor till 20 000 kronor. Posten till reseersättningar har beräknats till oförändrat belopp. För 1944 års allmänna jordbruksräkning och för 1946 års valstatistik ha några utgifter icke beräknats för nästa budgetår.

Under posten till expenser har centralbyrån upptagit medelsbehovet för bränsle, lyse och vatten till oförändrat belopp medan till övriga expenser utgifterna beräknats för verksamheten i allmänhet till 55 200 kronor och för 1945 års folkräkning till 137 000 kronor, innebärande en sammanlagd sänkning med 74 800 kronor. Härom anför statistiska centralbyrån i huvudsak följande.

Anslagsposten för övriga expenser för verksamheten i allmänhet har sänkts med 3 000 kronor, vartill bidragit, dels att ett i 1946/47 års stat anvisat engångsbelopp å 2 000 kronor för den anskaffning av inventarier, som föranletts av släktnamnsärendenas överflyttning till statistiska centralbyrån icke längre är erforderligt, dels att anslagsbehovet för tryckning av blanketter m. m. för folkbokföringen kunnat sänkas med 1 000 kronor. Beräkningen av kostnaderna för övriga expenser för 1945 års folkräkning är i hög grad osäker. Under förutsättning att arbetet under hela budgetåret kommer att pågå i full omfattning, kunna hyrorna för statistikmaskinerna efter nuvarande dollarkurs uppskattas till omkring 95 000 kronor. Härtill komma övriga utgifter som uppskattats till omkring 42 000 kronor. Med tillägg för de nyss beräknade maskinkostnaderna uppgå kostnaderna för övriga expenser vid 1945 års folkräkning till 137 000 kronor, vilket i jämförelse med motsvarande belopp i riksstaten för år 1946/47 innebär en minskning med 63 000 kronor.

Anslagsposten till publikationstryck har föreslagits höjd med 3 500 kronor till i runt tal 121 000 kronor. Härom anför centralbyrån följande.

För tryckning av ämbetsverkets ordinarie publikationer har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 68 000 kronor, vilket torde bli tillräckligt även för budgetåret 1947/48. För tryckning av första delen av folkräkningsberättelsen för år 1945 och av vissa preliminära redogörelser för samma räkning har för 1946/47 anvisats ett belopp av 25 000 kronor. På grund av den av lokalbrist föranledda förseningen av folkräkningsarbetet är det sannolikt, att hela detta belopp icke kommer att tagas i anspråk under löpande budgetår. För året 1947/48 uppskattas tryckningskostnaderna för 1945 års folkräkning till omkring 50 000 kronor, en uppskattning som centralbyrån dock, på grund av de för närvarande svåröverskådliga utsikterna för folkräkningsarbetets be-

drivande, måste beteckna som endast approximativ. Slutligen beräknar centralbyrån att under budgetåret 1947/48 kunna utgiva en första berättelse över universitetsstatistiken, för vilkens tryckning erfordras ett belopp av omkring 3 000 kronor. Sammanlagt skulle enligt ovanstående för år 1947/48 erfordras ett anslag för publikationstryck av 121 000 kronor.

Uppbördsposten försäljningsmedel för publikationer har föreslagits höjd med 100 kronor till 11 000 kronor.

Slutligen har statistiska centralbyrån anmält att det icke nu vore möjligt att göra någon beräkning i fråga om de förändringar i behovet av anslag till övriga expenser för det centrala automobilregistret, som kunde föranledas av den pågående utredningen angående registrets omorganisation. Centralbyrån har för ifrågavarande ändamål tills vidare räknat med oförändrat belopp.

Omkostnadsanslagets slutsumma skulle således enligt statistiska centralbyråns förslag för nästa budgetår bestämmas till $(20\,000 + 6\,000 + 10\,500 + 15\,000 + 55\,200 + 137\,000 + 121\,000 - 11\,000 =) 353\,700$ kronor.

Mot statistiska centralbyråns beräkningar har jag ej annan erinran än att *Departements-
chefen.* uppbördsposten bör upptagas med ett till 11 700 kronor förhöjt belopp och anslaget därför för nästa budgetår uppföras med 353 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Omkostnader* för budget-
året 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 353 000.

[13.] **11. Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll, reservationsanslag.** I sin förut omförmälda skrivelse den 30 augusti 1946 har *statistiska centralbyrån* gjort framställning om att ifrågavarande anslag måtte i riksstaten för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 4 000 kronor.

Med biträdande av centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t *Departements-
chefen.* måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll* för
budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsan-
slag* av kronor 4 000.

[14.] **12. Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer, förslagsanslag.** Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 100 000 kronor. Vid anmälan av frågan om medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår anförde jag, att en avsevärd begränsning av kostnaderna för verksamheten skulle visa sig möjlig redan från och med budgetåret 1947/48. Kostnaderna för den förflutna delen av innevarande budgetår giva dock icke tillräcklig ledning för bedömande av medelsbehovet,

varför anslaget för nästa budgetår icke torde kunna nedräknas med större belopp än 25 000 kronor eller till 75 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till kyrkobokföringsinspektörer* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 75 000.

[15.] **13. Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen, förslagsanslag.** I proposition nr 340 till 1946 års riksdag har Kungl. Maj:t begärt riksdagens bemyndigande att med Göteborgs stad träffa avtal angående villkoren för det s. k. tryckande registrets överförande till staden i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag som framlagts av de sakkunniga för utredning av frågan om folkbokföringens ordnande i Stockholm och Göteborg. I skrivelse den 5 november 1946 har riksdagen anmält, att riksdagen bifallit förenämnda proposition.

Enligt det framlagda avtalsförslaget — vilket godkänts av staden — äger staden av statsverket undfå gottgörelse för nedannämnda kostnader för anläggningens drift, nämligen för lokalkostnader, kapitalkostnader och sådana personalkostnader, vilka avse arbetsledning samt aktualisering av plåt- och kortregister, med 30 procent av det belopp, vartill kostnaderna visas hava uppgått, samt för personalkostnader för tryckning av medborgarkort och avtryckskort med hela det belopp, vartill kostnaderna visas hava uppgått. Staden äger därjämte på statsverkets bekostnad utfå erforderliga blanketter till medborgarkort och avtryckskort. I övrigt skola driftskostnaderna åvila staden.

Ersättningsbelopp, som enligt denna överenskommelse tillkommer staden, utbetalas årligen efter den 30 juni för det nästföregående kalenderåret.

Staden tillkommande ersättning för de årliga driftskostnaderna kan beräknas till i runt tal 21 000 kronor. För den del av år 1946, varom nu är fråga, kan ersättningen beräknas till 5 000 kronor.

Jag får sålunda hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 5 000.

[16.] **14. Riksräkenskapsverket: Avlöningar, förslagsanslag.** Riksräkenskapsverkets avlöningsanslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 748 000 kronor.

Vidare har till riksräkenskapsverkets omkostnader för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag å 148 000 kronor.

Under rubriken Riksräkenskapsverket: Förstärkning av riksräkenskaps-

verkets administration m. m. har därjämte för budgetåret 1946/47 anvisats ett obetecknat krisanslag av 134 500 kronor, varav 125 000 kronor till avlönningar och 9 500 kronor till omkostnader.

I skrivelse den 31 augusti 1946 har *riksräkenskapsverket* gjort framställning om medel för budgetåret 1947/48 och därvid anført i huvudsak följande.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 december 1945 har statsrådet och chefen för finansdepartementet tillkallat särskilda sakkunniga med uppdrag att verkställa en allmän översyn över riksräkenskapsverkets organisation och arbetsuppgifter. I avvaktan på resultatet av utredningen har riksräkenskapsverket för närvarande icke ansett sig böra framlägga förslag syftande till mera väsentliga förändringar i den nuvarande personalorganisationen. Ämbetsverket har emellertid funnit påkallat att redan i detta sammanhang föreslå vissa smärre jämkningar i personalorganisationen. Sålunda har riksräkenskapsverket upprepat sin tidigare gjorda hemställan om uppflyttning av de i ämbetsverkets personalförteckning uppförda 2 skrivbiträdesbefattningar till kontorsbiträdesbefattningar samt därutöver föreslagit inrättandet av en ny kontoristbefattning i lönegrad A 9, avsedd för andra revisionsbyrån.

Vid bifall till ämbetsverkets sålunda gjorda förslag skulle en höjning av avlöningsanslaget med 4 500 kronor bliva erforderlig.

Riksräkenskapsverkets omkostnadsanslag samt Krisanslaget till förstärkning av riksräkenskapsverkets administration m. m. föreslås i avvaktan på resultatet av den pågående utredningen upptagas med samma belopp som för innevarande budgetår.

Förenämnda sakkunniga torde i mitten av januari 1947 avgiva sitt betänkande, och deras förslag torde efter remissbehandling få underställas årets riksdag. I anledning härav böra anslagen till riksräkenskapsverket i statsverkspropositionen uppföras med allenast beräknade belopp, och jag saknar därför anledning att nu till prövning upptaga riksräkenskapsverkets i det föregående återgivna ändringsförslag. Emellertid föranleda regleringen av befordringsgången för viss biträdespersonal samt den allmänna löneregleringen en uppräknig av riksräkenskapsverkets avlöningsanslag, vilket därför för nästa budgetår kan preliminärt beräknas till 1 050 000 kronor. Omkostnadsanslaget bör beräknas till oförändrat belopp och förstärkningsanslaget preliminärt beräknas till 195 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Riksräkenskapsverket*: *Avlönningar* för budgetåret 1947/48 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 1 050 000.

[17.] **15. Riksräkenskapsverket: Omkostnader, förslagsanslag.** Under hänvisning till vad jag under närmast föregående punkt anført, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Riksräkenskapsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1947/48 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 148 000.

[18.] **16. Riksräkenskapsverket: Förstärkning av riksräkenskapsverkets administration m. m.** Åberopande vad jag anfört under punkten 16 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Riksräkenskapsverket*: *Förstärkning av riksräkenskapsverkets administration m. m.* för budgetåret 1947/48 beräkna ett anslag av kronor 195 000.

[19.] **17. Statens lönenämnder: Avlöningar, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 73 000 kronor.

Från och med budgetåret 1941/42 sker medelsanvisningen till allmänna lönenämnden och försvarsväsendets lönenämnd från gemensamma anslag under sjunde huvudtiteln. Ordföranden i allmänna lönenämnden är ordförande jämväl i försvarsväsendets lönenämnd. Jämlikt beslut av Kungl. Maj:t den 28 juni 1941 skola sekreterargöromålen hos försvarsväsendets lönenämnd tills vidare, utan särskild ersättning, bestridas av sekretariatet hos allmänna lönenämnden, där ej för beredningen av visst ärende finnes erforderligt att anlita särskilt biträde.

Den 4 maj 1945 har Kungl. Maj:t fastställt gällande personalförteckning för allmänna lönenämnden (statsliggaren s. 429) och den 3 maj 1946 fastställt följande avlöningsstat för statens lönenämnder, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor 37 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 31 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 5 000
Summa kronor 73 000.	

I en den 11 september 1946 dagtecknad promemoria från *allmänna lönenämnden* har anförts, att de nya bestämmelser i fråga om ersättningar till lönenämndernas ordförande och ledamöter, vilka tillkommit till följd av innehållet i den nya kommittékungörelsen, medfört en årlig kostnadsökning med 5 000 kronor å posten till arvoden och särskilda ersättningar. Då ifrågavarande anslagspost emellertid enligt promemorian antagits icke komma att för budgetåret 1947/48 tagas i anspråk för ersättning för mistade löneförmåner till ordförande eller ledamöter i någon mera betydande utsträckning, har någon uppräknings av ifrågavarande anslagspost icke ifrågasatts.

Vidare har i en den 28 november 1946 dagtecknad tilläggspromemoria från allmänna lönenämnden anförts, att den ökade arbetsbördan gjorde det nödvändigt att å kansliet anställa ytterligare en föredragande. I tilläggspromemorian anföres bland annat följande.

Ökningen av antalet till allmänna lönenämnden och försvarsväsendets lönenämnd remitterade ärenden har lett till att antalet oavgjorda ärenden i allmänna lönenämnden och försvarsväsendets lönenämnd för närvarande uppgå till sammanlagt omkring 175. För att denna balans skall kunna avarbetas inom rimlig tid, måste särskilda åtgärder vidtagas redan innevarande budgetår. Vad nästföljande budgetår angår torde det med stor sannolikhet kunna förutses, att antalet remisser i varje fall icke kommer att minska. Snarare är att befara, att den nya löneregleringens genomförande den 1 juli 1947 medför en ytterligare om ock delvis temporär ökning av lönenämndernas arbetsbörda. Vid sådant förhållande synes ofrånkomligt, att statens lönenämnders avlöningsanslag för nästkommande budgetår beräknas på sådant sätt, att möjlighet beredes allmänna lönenämnden att å kansliet anställa ytterligare en föredragande. Med hänsyn till svårigheten att överblicka behovet i framtiden av denna förstärkning lär emellertid försiktigheten bjuda att tills vidare någon extra ordinarie befattning icke avses för ändamålet. Icke heller synes påkallat att för denna extra föredragande räkna med samma löneställning, som för de å lönenämndernas kansli placerade förste byråsekreterarna i 26 lönegraden. Lägre ersättning än ett arvode, motsvarande avlöningen — inklusive samtliga tillägg — i begynnelselöneklassen i lönegraden Eo 24, torde å andra sidan icke locka tillräckligt kvalificerade sökande. Ökningen beräknas till i runt tal 12 000 kronor under nästa budgetår.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föreslås höjd med 12 000 kronor till arvode åt en extra föredragande, med 1 000 kronor för ökade avlöningskostnader till följd av löneklassuppflyttning m. m. samt med 3 200 kronor till mötande av merkostnad på grund av uppflyttning av kontorsbiträdestjänsten till kanslibiträdestjänst och till avlöning av ett halvtidsanställt kontorsbiträde samt viss ytterligare skrivhjälp. Ifrågavarande anslagspost skulle alltså upptagas med 47 200 kronor. Uppflyttningen av kontorsbiträdet har motiverats med att den fortgående stegringen av antalet remisser gjort det nödvändigt att avlasta föredragandena vissa mindre kvalificerade arbetsuppgifter såsom registrering, bokföring m. m.

Anslagsposten till rörligt tillägg föreslås höjd med 200 kronor till 5 200 kronor. Enligt promemoriorna skulle sålunda lönenämnderna till avlöningskostnader för budgetåret 1947/48 behöva $(37\,000 + 47\,200 + 5\,200 =)$ 89 400 kronor.

Till omkostnader har räknats med oförändrat belopp 7 000 kronor.

Jag har ingen erinran mot att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal uppräknas med 16 200 kronor, motsvarande kostnaderna för anställande av en extra föredragande, uppflyttning av kontorsbiträdestjänsten till kanslibiträdestjänst samt för extra skrivhjälp m. m. Anslagsposten torde sålunda med utgångspunkt från gällande lönebestäm-

*Departements-
chefen.*

melser beräknas till 47 200 kronor. Den allmänna löneregleringen medför en ökning av anslagsposten med 20 000 kronor till i runt tal 67 000 kronor.

Till rörligt tillägg bör beräknas 3 000 kronor.

Omkostnadsanslaget, varom hemställan göres under nästa anslagspunkt, kan beräknas till oförändrat belopp.

Under åberopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för statens lönenämnder, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	kronor 37 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 67 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 3 000

Summa kronor 107 000;

dels ock till Statens lönenämnder: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 107 000.

[20.] **18. Statens lönenämnder: Omkostnader, förslagsanslag.** Under åberopande av vad under föregående punkt anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens lönenämnder: Omkostnader för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 7 000.

[21.] **19. Konjunkturinstitutet: Avlöningar, förslagsanslag.** Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 138 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 28 juni 1946 fastställt personalförteckning för konjunkturinstitutet (statsliggaren s. 431). Samma dag har Kungl. Maj:t fastställt följande avlöningsstat för konjunkturinstitutet, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1946/47.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 53 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 53 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 24 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 7 600

Summa kronor 138 000.

I skrivelse den 12 oktober 1946 har *konjunkturinstitutet* gjort framställning om medelsanvisning för budgetåret 1947/48. Institutet har därvid uppräknat posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, med 18 000 kronor för att kunna anställa ytterligare två amanuenser samt täcka den merbelastning på anslagsposten, som blivit en följd av arvodeshöjningar i samband med införandet av det provisoriska lönetillägget för statstjänstemännen.

Som skäl för utökning av amanuenspersonalen anför konjunkturinstitutet, att ytterligare kvalificerad personal erfordrades för biträde åt såväl institutets chef som den sakkunnige och assistenterna och att behovet härav accentuerats av de under planläggning varande nationalinkomstberäkningarna.

Slutligen har konjunkturinstitutet hemställt att posten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal måtte till bestridande av kostnader för avlönande av ytterligare arbetsbiträde, semestervikarier m. m. uppräknas med 4 200 kronor till 28 200 kronor.

Posten till rörligt tillägg föreslås höjd med 400 kronor till 8 000 kronor.

Konjunkturinstitutets nuvarande organisation fastställdes genom beslut av 1946 års riksdag och har varit i funktion endast en kort tid. I avvaktan på ytterligare erfarenheter synes en utvidgning av organisationen icke böra vidtagas, och jag är därför icke beredd att tillstyrka institutets förslag om anställande av flera amanuenser och om utökad medelstilldelning för biträdeshjälp m. m. *Departements-
chefen.*

Till assistenter och amanuenser vid konjunkturinstitutet utgå arvoden med högst 900 kronor respektive 500 kronor för månad. Parallellt med den föreslagna löneregleringen för statstjänstemännen böra dessa arvoden uppräknas. Hänsyn bör härvid även tagas till under innevarande budgetår utgående provisoriskt lönetillägg samt jämväl till personalutredningens förslag till reglerad befordringsgång för amanuenspersonal. Med anledning härav böra månadsarvodena för assistenter och amanuenser från och med nästa budgetår utgå med högst 1 000 kronor respektive 575 kronor för månad. Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör därför uppräknas med 2 000 kronor till 55 000 kronor.

Med hänsyn till den allmänna löneregleringen bör anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän uppräknas med 23 600 kronor till 77 000 kronor och anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med 13 000 kronor till 37 000 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg bör upptagas med 6 000 kronor.

Under budgetåret 1947/48 kommer institutets sekreterare att vistas i Nordamerikas förenta stater för att biträda beskickningen i Washington i fråga om den ekonomiska informationstjänsten. Hans avlöning, cirka 13 800 kronor, avses därvid skola till hälften bestridas av riksbanken och — då ifråga-

varande uppdrag är av betydelse för konjunkturinstitutets verksamhet — till andra hälften från institutets reservationsanslag till särskilda undersökningar.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för konjunkturinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	77 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	55 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	37 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	6 000

Summa kronor 175 000;

dels ock till Konjunkturinstitutet: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 175 000.

[22.] **20. Konjunkturinstitutet: Omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 27 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 28 juni 1946 fastställt följande omkostnadsstat för konjunkturinstitutet, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1946/47.

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	100
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	11 900
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	15 000

Summa kronor 27 000.

Enligt föreskrift av Kungl. Maj:t må av expensposten till bränsle, lyse och vatten tagas i anspråk förslagsvis 2 000 kronor och till övriga expenser högst 9 900 kronor. Anslagsposten till publikationstryck må icke utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas.

I sin förenämnda skrivelse den 12 oktober 1946 har *konjunkturinstitutet* framlagt förslag angående medelsanvisningen under omkostnadsanslaget för nästa budgetår. Anslagsposten till sjukvård föreslås uppräknad med 200 kronor till 300 kronor. Med hänsyn till institutets fortgående utbyggnad och verksamhetens ökning föreslår konjunkturinstitutet vidare att posten till övriga expenser uppräknas med 1 800 kronor till 11 700 kronor.

Enligt institutets förslag borde alltså för nästa budgetår anvisas ett omkostnadsanslag av (300 + 13 700 + 15 000 ==) 29 000 kronor.

I likhet med konjunkturinstitutet finner jag en viss ökning av medelsanvisningen till omkostnader vara påkallad. Ökningen bör dock begränsas till 200 kronor för posten till sjukvård m. m. och 800 kronor för posten till övriga expenser och anslaget uppföras med 28 000 kronor, innebärande en ökning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 1 000 kronor. Departements-
chefen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 28 000.

[23.] **21. Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar, reservationsanslag.** Under anslaget har för budgetåret 1946/47 anvisats ett belopp av 100 kronor. Vid sistförflutna budgetårsskifte förefanns en reservation å anslaget av omkring 45 000 kronor.

I förenämnda skrivelse den 12 oktober 1946 har *konjunkturinstitutet* med hänsyn till reservationen föreslagit, att liksom för innevarande budgetår endast ett belopp av 100 kronor anvisas.

Med biträdande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 100.

[24.] **22. Statens sakrevision: Avlöningar, förslagsanslag.** Sakrevisionens avlöningsanslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 292 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 3 maj 1946 fastställt personalförteckning för sakrevisionen (statsliggaren s. 432) och tillika fastställt följande avlöningsstat, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	kronor 15 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 34 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 217 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 25 900

Summa kronor 292 000.

I skrivelse den 9 september 1946 har *statens sakrevision* gjort framställning om att ifrågavarande anslag måtte i riksstaten för budgetåret 1947/48 uppföras med oförändrat belopp, 292 000 kronor.

Departements-
chefen.

För närvarande utgår arvode åt sakrevisionens ordförande med 1 700 kronor för månad jämte tillägg därå motsvarande rörligt tillägg, kristillägg och provisoriskt lönetillägg enligt de för befattningshavare i statens tjänst gällande bestämmelserna. Till byråchefen hos sakrevisionen utgår arvode med 1 075 kronor för månad jämte förenämnda tillägg därå. I samband med löneregleringen torde dessa arvoden böra omräknas till den nya grundlönenivån och samtidigt uppräknas med 2 400 respektive 1 000 kronor för år, motsvarande den förhöjning av utgående arvoden som vidtages parallellt med löneregleringen. För nästa budgetår böra därför dessa arvoden utgå med 25 560 och 17 000 kronor för år jämte rörligt tillägg därå i enlighet med de nya bestämmelserna. Den för sakrevisionens nuvarande ordförande föreskrivna skyldigheten att å arvodet vidkännas avdrag med dels ett belopp motsvarande de pensionsförmåner, som han må äga uppbära för tidigare innehavd generaldirektörstjänst, dels ock i nämnda tjänst senast utgående pensionsavdrag, bör därvid fortfarande gälla.

Den allmänna löneregleringen medför en ökning av anslagsposten avlöning till ordinarie tjänsteman med i runt tal 4 900 kronor till 20 000 kronor, och anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör med anledning av omräkningen av arvodet till sakrevisionens ordförande höjas med 5 000 kronor till 39 000 kronor.

Under anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har för innevarande budgetår beräknats 147 000 kronor för extra ordinarie befattningshavare, 20 000 kronor för aspiranter och tillfälliga befattningshavare samt 50 000 kronor för experter och sakkunniga. För nästa budgetår bör i anledning av löneregleringen beloppet för den lönegradsplacerade personalen höjas med 80 000 kronor, beloppet för aspiranter och tillfälliga befattningshavare med 1 000 kronor, medan beloppet för experter och sakkunniga bör uppföras med oförändrat belopp. Förenämnda omräkning av arvodet till byråchefen medför en merbelastning under anslagsposten med avrundat 3 000 kronor. Anslagsposten bör därför för nästa budgetår upptagas med $(147\,000 + 80\,000 + 20\,000 + 1\,000 + 50\,000 + 3\,000 =)$ i runt tal 300 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör upptagas med avrundat 16 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för statens sakrevision, att tillämpas från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	kronor	20 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	»	39 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	300 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	16 000
Summa kronor		375 000;

dels ock till Statens sakrevision: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av kronor 375 000.

[25.] **23. Statens sakrevision: Omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget har i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med 60 000 kronor.

Statens sakrevision har i sin förenämnda skrivelse den 9 september 1946 hemställt, att anslaget måtte upptagas till oförändrat belopp.

I likhet med statens sakrevision finner jag anslaget kunna bestämmas till samma belopp, som för innevarande budgetår, och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen *Departements-
chefen.*

att till *Statens sakrevision: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 60 000.

[26.] **24. Statens organisationsnämnd: Avlöningar, förslagsanslag.** Ifrågasvarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 485 000 kronor. Gällande personalförteckning för statens organisationsnämnd har fastställts av Kungl. Maj:t den 3 maj 1946 (statsliggaren s. 433) och upptager, utöver ordinarie tjänstemän 4 befattningar såsom förste byråsekreterare (förste byråingenjörer) i lönegrad Eo 26.

Kungl. Maj:t har vidare samma dag fastställt följande avlöningsstat för organisationsnämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	39 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	»	34 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> ..	»	400 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	10 600
Summa kronor		485 000.

Vid statens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposterna till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, samt till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas.

På framställning av organisationsnämnden om ytterligare medelsanvisning för avlönande av viss expertpersonal för fortsatta organisationsundersökningar inom försvarsväsendet m. m., har Kungl. Maj:t den 11 oktober 1946 medgivit, att nämnden finge för ifrågavarande ändamål överskrida icke-ordinarie-posten med högst 70 500 kronor och posten till övriga expenser med högst 7 000 kronor.

I skrivelse den 27 augusti 1946 har *statens organisationsnämnd* framlagt förslag angående medelsbehovet för nästa budgetår.

Organisationsnämnden har därvid föreslagit, att av de 34 experter, sekreterare och assistenter hos nämnden, vilka för närvarande vore arvodesanställda, 18 befattningshavare skulle uppföras å extra ordinarie stat fördelade på följande lönegrader, nämligen 4 byrådirektörer i lönegrad högst Eo 28, 6 förste byråsekreterare respektive byråingenjörer i högst Eo 24, 4 konsulenter, respektive byråingenjörer i högst Eo 22 samt 4 konsulenter respektive ingenjörer i högst Eo 20. Till stöd för denna framställning har organisationsnämnden anfört i huvudsak följande.

Nämnden har för närvarande i sin tjänst — förutom fyra experter, som äro upptagna på extra-ordinarie stat i lönegrad Eo 26 —, fyra arbetsledande organisationsexperter med av Kungl. Maj:t fastställda arvoden, utgående med 1 300—1 500 kronor per månad, samt 30 experter, sekreterare och assistenter med månadsarvoden liggande mellan 550 och 1 150 kronor. Ifrågavarande arvodespersonal utgöres av civilingenjörer, civilekonomer, ingenjörer med lägre teknisk examen samt tjänstemän med juridisk eller liknande utbildning. Av densamma fordras erfarenheter av och intresse för organisatoriska uppgifter samt av den tekniskt utbildade personalen dessutom erfarenhet beträffande arbetsstudier.

Personal av ifrågavarande slag är för närvarande mycket eftersökt inom näringslivet. Under det senaste året, då de enskilda företagens fredsplanering på allvar kommit i gång och då bristen på arbetskraft nödvändiggör rationalisering på alla områden, har efterfrågan på organisatörer och arbetsstudieingenjörer gjort sig starkare gällande än någon gång tidigare sedan nämndens tillkomst. Sedan ingången av sistförflutna budgetår hava icke mindre än 10 befattningshavare av ifrågavarande kategorier lämnat sin anställning hos nämnden och övergått till annan tjänst, där man nu kan tillgodogöra sig de värdefulla erfarenheter på organisationsområdet, dessa befattningshavare förvärvat i nämndens tjänst. Nämnden har blivit förvånad om ytterligare avgång under innevarande år. Förhållandet är så mycket mer att beklaga, som arbetet med organisationsundersökningar inom statsförvaltningen är så specifikt, att det första halvåret eller året av personalens tjänstgöring hos nämnden ofta får betraktas som ren utbildningstid.

Nämnden har funnit, att i vissa fall möjligheterna att behålla goda arbetskrafter skulle vara större, om mera fast anställning kunde erbjudas, än arvodesanställning innebär. Flera av befattningshavarna äro familjeförsörjare och måste tänka på sin och sin familjs pensionering.

Det är för nämndens del ur arbetssynpunkt nödvändigt, att personalbyten

— särskilt på de mera krävande posterna — icke äga rum i samma omfattning som hittills. På nämndens speciella arbetsområde fordras mer än på många andra kontinuitet. Arbetet får icke ideligen avbrytas och fördröjas genom att ny personal skall uppläras och sätta sig in i detsamma. Av än större vikt blir detta, då framlagda organisationsförslag skola genomföras. Om icke samma personal, som utfört undersökningarna, får deltaga vid förslagens genomförande, kunna slutresultaten äventyras. Endast genom en fastare anställningsform för den del av nämndens personal, som utgör kärnan i personalbeståndet och varav behov i fortsättningen allttjämt kommer att förefinnas, kan överhuvud taget avkastningen av det kapital, som nedlagts i personalens utbildning och erfarenhet, tillgodogöras.

Såsom ett första steg i uppbyggnaden av en fastare personalorganisation erhöll organisationsnämnden genom Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut från och med den 1 juli i år, förutom en kanslichefstjänst, fyra befattningar i lönegrad Eo 26.

Organisationsnämnden anser på grund av i det föregående anförda skäl välbetänkt, att vid nämnden inrättas ett antal pensionsberättigande befattningar, tills vidare på extra-ordinarie stat, att tagas i anspråk i den mån så blir erforderligt för att möjliggöra ett kvarhållande av värdefull personal.

Med utgångspunkt från den nuvarande personalens anställningstid, kvalifikationer och löneställning, har nämnden funnit sig nu böra föreslå, att vid nämnden utöver redan förefintliga ordinarie och extra-ordinarie befattningar, inrättas följande extra-ordinarie befattningar, nämligen 4 byrådirektörer i lönegrad högst Eo 28, 6 förste byråsekreterare respektive byråingenjörer i lönegrad högst Eo 24, 4 konsulenter respektive byråingenjörer i lönegrad högst Eo 22 samt 4 konsulenter respektive ingenjörer i lönegrad Eo 20.

Därest detta förslag biträdes, skulle möjlighet förefinnas att vid behov bereda högst 18 av nämndens 34 arvodesanställda befattningshavare av här ifrågakomna kategorier pensionsberättigad anställning.

Vidare har organisationsnämnden gjort framställning om medel för avlöande av ytterligare 1 kontorsbiträde och 1 kontorsvakt.

Vad angår beräkningen av medelsbehovet har organisationsnämnden under anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän räknat med oförändrat 39 900 kronor.

Anslagsposten arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t har föreslagits höjd med ett belopp motsvarande provisoriskt lönetillägg för nämndens militära ledamot eller med avrundat 500 kronor till 35 000 kronor.

I fråga om beräkningen av kostnaderna till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har organisationsnämnden för 4 experter som äro upptagna å personalförteckningen beräknat 36 510 kronor. För avlöningar till 18 experter, sekreterare och assistenter som föreslagits uppförda å extra ordinarie stat har beräknats 141 450 kronor samt till arvodesavlönad expert- och assistentpersonal 151 000 kronor. Ersättningar åt viss militärpersonal, som erfordras jämväl under nästa budgetår, har uppskattats till 17 520 kronor samt erforderlig marginal för under nästa budgetår påräkneliga avlöningsförhöjningar åt den arvodesanställda personalen samt dubbling av tjänster vid personalbyten, till 13 500 kronor. Avlöningar åt den extra ordi-

narie skrivpersonalen eller 1 kontorist, 1 kanslibitråde samt 1 skrivbiträde, för vilka medel beräknats för innevarande budgetår, beräknas draga en kostnad av 9 400 kronor. För den nya extra ordinarie skrivpersonalen har beräknats 7 650 kronor samt för tillfällig biträdeshjälp, övertidsersättning samt arvode åt en kontorsvakt 6 550 kronor. Slutligen har 10 000 kronor eller samma belopp som innevarande budgetår beräknats för sakkunniga. Ifrågavarande anslagspost skulle alltså enligt organisationsnämndens förslag upptagas till $(36\,510 + 141\,450 + 151\,000 + 17\,520 + 13\,500 + 9\,400 + 7\,650 + 6\,550 + 10\,000 =)$ 393 580 eller avrundat 393 600 kronor. Detta innebär en minskning i förhållande till gällande avlöningsstat med 6 400 kronor.

Posten till rörligt tillägg har beräknats till 34 700 kronor eller 24 100 kronor mer än som anvisats för ändamålet under innevarande budgetår.

Departements-
chefen.

På de skäl som organisationsnämnden anfört är jag beredd att förorda, att hos nämnden arvodesanställd personal i viss utsträckning beredes fastare anställning med rätt till pension genom inrättande av ett antal extra ordinarie befattningar hos nämnden. För närvarande synes mig antalet nya extra ordinarie befattningar böra bestämmas till 12, fördelade med 2 i lönegrad Eo 26, 6 i Eo 24 och 4 i Eo 20. Att inrätta högstlönegrader inom organisationsnämnden synes mig icke lämpligt. Mot organisationsnämndens förslag i övrigt har jag intet att erinra.

För nästa budgetår bör anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med hänsyn till den allmänna löne regleringen ökas med i runt tal 17 000 kronor till i runt tal 57 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t torde på sätt organisationsnämnden föreslagit böra uppräknas med 500 kronor till 35 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde vid bifall till vad jag förordat angående överförande till extra ordinarie stat av vissa befattningshavare enligt nuvarande lönebestämmelser beräknas till i runt tal 405 000 kronor. Den allmänna löne regleringen medför en ökning av anslagsposten med 95 000 kronor till 500 000 kronor. Den torde från och med nästa budgetår böra upptagas såsom obetecknad.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör uppföras med 8 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att uppföra följande nya befattningar å den för statens organisationsnämnd gällande personalförteckningen, nämligen 2 extra ordinarie förste byråsekreterare (förste byråingenjörer) i lönegrad Eo 26 samt 6 extra ordinarie förste byråsekreterare (förste byråingenjörer) i lönegrad Eo 24;

dels godkänna följande avlöningsstat för statens organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor	57 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis ..	»	35 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	500 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	»	8 000
Summa kronor		600 000;

dels ock till Statens organisationsnämnd: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av kronor 600 000.

[27.] **25. Statens organisationsnämnd: Omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget har i riksstaten för innevarande budgetår uppförts med 212 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 3 maj 1946 fastställt följande omkostnadsstat för statens organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1946/47:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., förslagsvis	kronor	400
2. Reseersättningar, förslagsvis	»	200 000
3. Expenser, förslagsvis	»	11 600
Summa kronor		212 000.

Av posten till expenser må enligt förenämnda beslut tagas i anspråk till bränsle, lyse och vatten förslagsvis 2 000 kronor samt till övriga expenser högst 9 600 kronor.

Kungl. Maj:t har den 11 oktober 1946 medgivit, att posten till övriga expenser finge för innevarande budgetår överskridas med högst 7 000 kronor.

Statens organisationsnämnd har i sin förutnämnda skrivelse den 27 augusti 1946 i fråga om posten till sjukvård m. m. med hänsyn till belastningen under budgetåret 1945/46 föreslagit en höjning med 400 kronor till 800 kronor.

Anslagsposten till reseersättningar föreslås böra uppföras med oförändrat belopp, 200 000 kronor.

I fråga om posten till expenser har organisationsnämnden hemställt, att en uppräkningsmåtte ske med 8 400 kronor till 20 000 kronor. Organisa-

tionsnämnden har som skäl för höjningen anfört, att den tidigare beviljade personalökningen medfört behov av nya lokaler, vilket gjort anskaffning av möbler och andra inventarier nödvändig samt ökat förbrukningen av skrivmateriel m. m.

Anslaget skulle sålunda enligt organisationsnämndens förslag bestämmas till $(800 + 200\,000 + 20\,000 =) 220\,800$ kronor.

Departements-
chefen.

Mot organisationsnämndens förslag har jag ingen erinran, varför jag tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett avrundat belopp av 220 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens organisationsnämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 220 000.

[28.] **26. Valutakontoret: Avlöningar, förslagsanslag.** Under rubriken Valutakontoret äro i gällande riksstat uppförda två förslagsanslag, nämligen ett å 375 000 kronor till avlöningar och ett å 65 000 kronor till omkostnader.

Enligt den av 1945 års riksdag godkända grunden för fördelning mellan valutakontoret och riksbanken av kostnaderna för valutakontorets avdelning i Förenta staterna skola ifrågavarande kostnader till en tredjedel täckas av riksbanken och till två tredjedelar gäldas från nyssnämnda anslag till valutakontoret.

Under budgetåret 1945/46 uppgingo utgifterna för valutakontorets verksamhet beträffande avlöningar till 542 000 kronor, därav för avdelningen i Förenta staterna 73 000 kronor, samt i fråga om omkostnader till 105 000 kronor, därav för avdelningen i Förenta staterna 25 000 kronor.

I skrivelse den 1 november 1946 har *valutakontorets styrelse* gjort framställning angående medelsbehovet för budgetåret 1947/48.

Med ledning av utgifterna under den dittills förflutna delen av innevarande budgetår kunna, enligt vad i skrivelsen anföres, utgifterna för budgetåret 1946/47 beräknas utgöra beträffande avlöningar 535 000 kronor, därav för avdelningen i Förenta staterna 60 000, samt beträffande omkostnader 95 000 kronor, därav för avdelningen i Förenta staterna 20 000 kronor. De beräknade kostnadsminskningarna i Förenta staterna sammanhånga huvudsakligen med att en lägre avräkningskurs å USA-dollars kunnat tillämpas från och med innevarande budgetår. Vilken omfattning valutakontorets arbetsuppgifter komma att få under budgetåret 1947/48 låter sig enligt styrelsens mening ännu ej bedöma. Enligt styrelsens uppfattning är det icke sannolikt att valutakontoret under nästa budgetår kommer att behöva någon avdelning i Förenta staterna.

Valutakontorets styrelse föreslår med hänsyn till belastningen å anslagen, att avlöningsanslaget för budgetåret beräknas till 500 000 kronor och omkostnadsanslaget till 75 000 kronor, innebärande en ökning i förhållande

till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 125 000 kronor respektive 10 000 kronor. Därvid har hänsyn tagits till de ökade kostnader som komma att föranledas av den allmänna löneregleringen.

I likhet med valutakontorets styrelse anser jag, att anslagen till valuta- *Departements-*
kontoret böra uppräknas med ledning av belastningen under budgetåret *chefen.* 1945/46. Då styrelsen i sina beräkningar tagit hänsyn till utgiftsökningen i anledning av den allmänna löneregleringen vill jag förorda, att en uppräknings sker i överensstämmelse med styrelsens förslag. På Kungl. Maj:t torde få ankomma att meddela beslut om de arvodesjusteringar, som må befinnas påkallade från och med nästa budgetår. Avlöningsanslaget skulle sålunda uppföras med 500 000 kronor och omkostnadsanslaget med 75 000 kronor.

Under återopande härav får jag under denna punkt hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Valutakontoret: Avlöningar* för budgetåret 1947/48
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 500 000.

[29.] **27. Valutakontoret: Omkostnader, förslagsanslag.** Under hänvisning till vad jag under nästföregående punkt anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Valutakontoret: Omkostnader* för budgetåret 1947/
48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 75 000.

[30.] **28. Statens avtalsnämnder, förslagsanslag.** I proposition nr 311 till 1946 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t viss utbyggnad av den nuvarande provisoriska organisationen för handläggning av kollektivavtalsfrågor, innebärande bland annat att ett organ för samordnande av förhandlingsverksamheten inom hela statsförvaltningen skulle inrättas. Med hänsyn till att detaljplaneringen av den nya institutionen borde bli föremål för fortsatta överväganden kunde medelsbehovet under olika avlönings- och omkostnadsposter icke närmare angivas. Anslagsbehovet för senare hälften av budgetåret 1946/47 beräknades till 40 000 kronor. Riksdagen biföll i skrivelse den 19 november 1946, nr 501, det i propositionen sålunda framlagda förslaget under uttalande tillika att i samband med äskande framdeles av anslag för avtalsnämndernas fortsatta verksamhet en redogörelse borde lämnas riksdagen för lösningen av de organisationsfrågor, vilka lämnats öppna i förevarande proposition.

Då detaljspörsmålen om institutionens konstruktion, verksamhetsområde m. m. ännu icke äro definitivt lösta torde anslag till statens avtalsnämnder för nästa budgetår böra upptagas med allenast beräknat belopp. Anslagsbe-

hovet torde lämpligen för nästa budgetår böra preliminärt uppskattas till 80 000 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens avtalsnämnder* för budgetåret 1947/48 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 80 000.

C. Skatte- och kontrollväsen.

[31.] 1. **Tullverket: Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 930 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 3 maj 1946 fastställt personalförteckning (statsligaren s. 437) och följande avlöningsstat för generaltullstyrelsen, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 683 000
2. Arvode bestämt av Kungl. Maj:t	» 1 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 125 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 120 800
Summa kronor 930 000.	

I skrivelse den 26 september 1946 har *generaltullstyrelsen* gjort framställning i fråga om medelsbehovet för tullverket för budgetåret 1947/48 och därvid anfört följande angående de allmänna utgångspunkterna för beräkningen.

Efter hand som omställningen till fredsproduktion fortskridit och som följd därav tillgången på varor i åtskilliga av de tidigare krigförande länderna ökats, samtidigt som transportmöjligheterna förbättrats, har varuinförseln till Sverige undergått en betydande ökning.

Den sålunda inträdda stegringen i varuinförseln har medfört, att göromålen i tullverket avsevärt ökat. Visserligen är införseln ännu icke fullt lika stor som under året närmast före världskriget. Vid bedömandet av tullarbetets nuvarande omfattning bör emellertid uppmärksammas, att under krigsåren tillkomna och i stor utsträckning alltså gällande införselförbud och andra införselbestämmelser verka i hög grad tyngande på arbetet. Härtill kommer, att, sedan numera en betydande förskjutning i avseende å importvarornas ursprungsländer inträtt, nya varuslag i stor utsträckning föras i marknaden och att varuimporten på grund därav är i väsentlig mån av annan karaktär än tidigare. För dessa nya varuslags tulltaxering krävas därför mera tidsödande undersökningar beträffande deras sammansättning, vär-

de och tillämnade användning än eljest. Tulltaxeringen av inkommande varor blir därför för närvarande mera personalkrävande än tidigare. Vidare må nämnas, att ett icke obetydligt antal tjänstemän åtgå för utförselkontroll och därmed sammanhängande arbetsuppgifter.

Till följd av berörda omständigheter hava vad angår tulltaxeringsarbetet avsevärda svårigheter uppstått att med den nu tillgängliga, för sådant arbete utbildade personalen tillgodose trafikens krav på expediering inom skäligen tid av gods, som anmäles till förtullning eller utförsel. Med hänsyn därtill har styrelsen, i avvaktan på vidtagande av särskilda åtgärder till utökning av den tulltaxeringsutbildade personalen, i cirkulär till vederbörande tullmyndigheter den 8 juli 1946 meddelat vissa anvisningar till förbättring av det inträdda mycket besvärliga läget. Enligt dessa borde vägning av vissa slag av gods i erforderlig omfattning uppdragas åt bevakningstjänstemän och tulltaxering, som icke vore av den svårighetsgrad, att kammarskrivarutbildad personal ansåges behöva användas därför, i största möjliga utsträckning uppdragas åt tullkontoristutbildad personal. Undersökning av till utförsel anmält gods och kontroll å resandes innehav av valutor borde även i största möjliga utsträckning anförtros åt icke kammarskrivarutbildad personal. Därest vid tillämpning av de sålunda angivna riktlinjerna en utökning av för tulltaxeringskontroll tillgänglig personal ansåges erforderlig, ville styrelsen taga under övervägande, huruvida för sådan kontroll påkallades meddelande åt kammarskrivarutbildad tjänsteman av förordnande enligt 21 § 2 mom. civila avlöningsreglementet att bestrida göromål, som eljest ankomme på tullkontrollör. Såsom hjälp med utskrivande av tullklareringsattester och dylikt arbete borde biträdespersonal eller, om lämplig sådan ej kunde därför avdelas eller nyanställas, bevakningspersonal anlitas. Vidare borde tillses, att tillräckligt arbetsbiträde för handräckningsbestyret stode till förfogande. Slutligen borde särskild uppmärksamhet ägnas åt möjligheten att i ökad grad förenkla arbetsmetoderna samt åtgärder för erhållande av ytterligare tekniska hjälpmedel eller nya blanketter, som ansåges kunna bli till lättnad i arbetet, vidtagas.

Om sålunda de inträdda ändrade förhållandena medfört väsentliga arbetstillskott å tulltaxeringsområdet, har det nya tidsläget jämväl påkallat skärpning i tullverkets bevakningstillsyn såväl i hamnarna som utmed rikets kuster och landgränser.

Till mötande av ökningen i göromålen vid tullverket har i den mån så ansetts lämpligt och kunnat ske även nyanställning av extra personal företagits, varjämte tillfällig arbeidskraft, däribland vissa pensionerade tulltjänstemän, anlåtats. Det oaktat har det visat sig nödvändigt att tillgripa övertidstjänstgöring i avsevärd utsträckning.

Med hänsyn härtill och då omständigheterna tyda på att utrikestrafiken kommer att undergå ytterligare stegring, synes såväl en viss utökning av storleken av tullverkets fasta personal inom skilda tjänsteområden som ock en av ändrade arbetsfördelningar eller utsträckta befogenheter påkallad höjning av vissa tjänstebefattningars ställning bli ofrånkomliga. I fråga särskilt om tulltaxeringsarbetet må framhållas, att genom tillämpning i fortsättningen av systemet med anlåtande för sådant arbete av tullkontoristutbildad personal samt biträdes- och bevakningspersonal i större utsträckning än tidigare behov föreligger icke blott av ytterligare sådan personal utan även av ökat antal för tulltaxeringskontroll avsedda tjänstemän. Den stegrade trafiken nödvändiggör även viss förstärkning av personalen hos styrelsen.

Vid den företagna översynen av tullverkets personalbehov i allmänhet under nästkommande budgetår har styrelsen funnit arbetsförhållandena nödvändiggöra jämkningar även beträffande personal i biträdesgraderna. Sty-

relsen har vid avgivande av förslag till sådana utgått från att den ännu icke avslutade utredningen om biträdespersonalens anställningsförhållanden icke skall utgöra hinder för förslagets genomförande under nämnda budgetår.

Generaltullstyrelsen har föreslagit vissa förändringar i personalorganisationen, nämligen att en befattning som kammarskrivare i lönegrad A 16 å personalbyrån utbytes mot en tullkontrollörstjänst i lönegrad A 21, att en befattning som förste expeditionsvakt i lönegrad A 7 utbytes mot en tullöveruppsyningsmanstjänst i lönegrad A 12, att i likhet med vad generaltullstyrelsen i sin statskrivelse för budgetåret 1946/47 föreslagit en kanslibiträdestjänst i lönegrad A 7 å tullverkets centralförråd uppflyttas till kontoristtjänst i lönegrad A 9, att en kontorsbiträdestjänst i lönegrad A 4 på revisionsbyrån utbytes mot en kontoristtjänst i lönegrad A 9, att två kontorsbiträdestjänster i lönegrad A 4 på kameralbyrån uppflyttas till kanslibiträdestjänster i lönegrad A 7, att en ny befattning som kontorsbiträde i lönegrad A 4 å samma byrå inrättas, att en skrivbiträdestjänst i lönegrad A 2 på personalbyrån uppflyttas till kontorsbiträdestjänst i lönegrad A 4, att en ny skrivbiträdestjänst i lönegrad A 2 inrättas å kanslibyrån samt att två extra ordinarie skrivbiträdestjänster i lönegrad Eo 2 överföras å ordinarie stat.

Vad först angår förslaget om utbyte av en kammarskrivartjänst på personalbyrån mot en tullkontrollörstjänst har generaltullstyrelsen anfört i hudsak följande.

Arbetsbördan på personalbyrån har under senare år väsentligt ökats på grund av att dels vissa grupper av ärenden överflyttats till personalbyrån från andra byråer, dels ärenden angående anställande av extra tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning överförts till handläggning å personalbyrån, dels ock byrån tillagts nya arbetsuppgifter. En betydande ökning har därvid inträtt i fråga om antalet sådana ärenden, vilka förutsätta mera omfattande utredningsarbeten före det slutliga avgörandet i styrelsen. Styrelsen åsyftar härvid i främsta rummet utredningar, som föranletts av tillkomsten av bestämmelserna om förhandlingsrätt för statens tjänstemän. Personalbyråchefen har till följd härav kommit att i betydande omfattning tagas i anspråk för förhandlingar, vilkas fullgörande nödvändiggör tillgång till arbetsbiträde med för ändamålet tillräcklig erfarenhet och kunnighet. Med hänsyn härtill föreligger ett starkt framträdande behov av förstärkning av byråns arbetskrafter i högre tjänsteställning. Lämpligen synes detta behov kunna tillgodoses genom inrättande å byrån av en tullkontrollörstjänst.

Inrättande av en tjänst som förman för vaktpersonalen i högre lönegrad än förste expeditionsvaks genom utbyte av en förste expeditionsvakttjänst mot en tullöveruppsyningsmanstjänst har generaltullstyrelsen motiverat på följande sätt.

Den förste expeditionsvakt, som erhållit uppdrag att vara förman för hela vaktpersonalen, har till åliggande att placera expeditionsvakter och expeditionsbud å de olika tjänsteställena, vid behov förstärka vaktpersonalen vid visst tjänsteställe genom omplacering, inkomma med förslag till anställning av städningsspersonal och utöva tillsyn över sagda personal, upprätta förslag till semester och uppgöra tjänstgöringslistor för vakt- och städningsspersonalen, omhändervärd expeditionsbudens beklädnadsutrustning samt i övrigt handhålla för hela vaktpersonalen gemensamma göromål. Därjämte åligger

det honom att utöva tillsyn över revisionsbyråns arkiv, vilket är utplacerat å fyra olika ställen i staden och omfattar omkring 6 000 längdmeter, att årligen ombesörja arbetet med beslutad utgallring av arkivalier, omkring 500 längdmeter, för försäljning eller förstöring samt att efter utgallringen verkställa därav påkallade omflyttningar av arkivalierna. Med hänsyn till omfattningen av dessa göromål, av vilka åtskilliga innefatta uppgifter av särskilt krävande beskaffenhet, föreligga goda skäl för inrättande av en tjänst i väsentligt högre lönegrad än förste expeditionsvakts. Detta synes lämpligen kunna ske genom utbyte av en förste expeditionsvakttjänst mot en befattning i samma löneställning och med samma benämning som lägsta förmans-tjänst vid lokaltullförvaltningen, nämligen en tullöveruppsyningsmanstjänst.

Allmänna lönenämnden, som avgivit yttrande över nyssnämnda förslag till utbyte av en förste expeditionsvakttjänst mot en tullöveruppsyningsmanstjänst, har uttalat, att spørgmålet om lönegradsplaceringen för sagde befattningshavare torde böra upptagas till prövning i samband med en allmän översyn av löneställningen för sådana förste expeditionsvakter och motsvarande tjänstemän inom civilförvaltningen, vilka erhållit i uppdrag att handhava förmenskap för en större vakt- och städningspersonal eller tillsyn över ett flertal åtskilda ämbetslokaler eller att i övrigt fullgöra arbetsuppgifter av mera specifik natur, såsom skrivgöromål o. d. Generaltullstyrelsens nu förevarande framställning anser lönenämnden fördenskull för närvarande icke böra föranleda någon åtgärd.

I fråga om förslaget till uppflyttning av kanslibiträdestjänsten å tullverkets centralförråd till kontoristtjänst i lönegrad A 9 har generaltullstyrelsen åberopat samma skäl som anförts i styrelsens statskrivelse för budgetåret 1946/47 till vilken jag ber att få hänvisa (se 1946 års VII ht. s. 46). Därjämte har styrelsen upplyst, att de med kanslibiträdestjänsten förenade göromålen sedan dess ytterligare ökats.

Beträffande det föreslagna utbytet av en kontorsbiträdestjänst på revisionsbyrån mot en kontoristtjänst har styrelsen anført bland annat följande.

Inom styrelsens ämbetsbyggnad ha anordnats nya arbetslokaler för revisionsbyråns statistiska avdelning, bestående av bland annat två större salar och ett mindre rum för med tabulering och kortstansning sysselsatta kontors- och skrivbiträden (för närvarande 25 personer) samt ett rum, från vilket stansningsarbetet kan direkt övervakas av en tjänsteman med huvudsakligen sådan uppgift. Dessa lokaler komma att under den närmaste tiden definitivt tagas i bruk. För den speciella övervakning av arbetet inom de nya lokalerna, som synes vara ofrånkomlig till tryggande av ett effektivt genomförande av ifrågasatta rationaliseringsåtgärder å avdelningen, bör en kontoristtjänst inrättas därstädes. Innehavaren av denna tjänst skulle jämväl få till uppgift att upprätta tabellerna till den av styrelsen utgivna berättelsen över tullverkets förvaltning. Sistberörda arbete, vilket för närvarande utföres av ett kontorsbiträde, fordrar kännedom om åtskilliga delar av tullverkets redovisning och är även i övrigt av så kvalificerad art, att det icke bör anförtros åt lägre befattningshavare än kontorist. Styrelsen hemställer därför, att å statistiska avdelningen en kontorsbiträdestjänst utbytes mot en kontoristtjänst.

Vad angår övriga förslag till uppflyttningar i lönegrad av biträdestjänster har generaltullstyrelsen anført att vederbörande arbetsuppgifter äro av den

art att en löneställning i enlighet med den föreslagna vore motiverad. De nya befattningar som föreslagits har styrelsen ansett erforderliga på grund av ökning i arbetsbördan.

Generaltullstyrelsen har beräknat utgifterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän under nästa budgetår till 714 000 kronor, vilket innebär en ökning med 31 000 kronor i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår. Styrelsen har därvid utgått från de faktiska utgifterna å anslagsposten under augusti 1946, och korrigerat dessa belastningssiffror med hänsyn till vakanser, föreslagna lönegradsuppflyttningar och nya tjänster m. m.

Anslagsposten till arvode bestämt av Kungl. Maj:t har upptagits med oförändrat 1 200 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har generaltullstyrelsen beräknat till i runt tal 165 000 kronor mot 125 000 kronor för innevarande budgetår. Ökningen hänför sig huvudsakligen till vikariats- och övertidsersättning samt till kostnader för anställande av viss ytterligare biträdespersonal.

Till rörligt tillägg föreslås för nästa budgetår ett till 129 800 kronor förhöjt belopp.

Slutligen har generaltullstyrelsen hemställt, att den å personalförteckningen uppförda registratorn å övergångsstat i lönegrad A 14 måtte avföras ur förteckningen.

*Departements-
chefen.*

Det föreslagna utbytet av en kammarskrivartjänst i lönegrad A 16 på personalbyrån mot en tullkontrollörstjänst i lönegrad A 21 kan jag tillstyrka. Med hänsyn till vad allmänna lönenämnden anfört i fråga om förslaget att utbyta en förste expeditionsvakttjänst i lönegrad A 7 mot en tullöveruppsyningsmanstjänst i lönegrad A 12 anser jag mig icke kunna biträda förslaget. Där emot anser jag, att kanslibiträdestjänsten i lönegrad A 7 vid tullverkets centralförråd nu bör medgivas en högre lönegradsplacering. Detta synes mig lämpligen kunna ske därigenom att tjänsten uppflyttas i lönegrad Eo 9, varvid jag förutsätter att den ordinarie kanslibiträdestjänsten icke uppehålls. Förslaget om utbyte av en kontorsbiträdestjänst i lönegrad A 4 på revisionsbyråns statistiska avdelning mot en kontoristtjänst i lönegrad A 9 är jag icke beredd att tillstyrka. Behovet av en biträdestjänst i högre grad torde kunna tillgodoses genom att den kanslibiträdestjänst i lönegrad A 7 å revisionsbyråns statistiska avdelning, vilken sedan 1943 varit vakantsatt återbesättes, vilken fråga jag senare torde få anmäla för Kungl. Maj:t. Förslaget om uppflyttning av två kontorsbiträdestjänster i lönegrad A 4 på kameralbyrån till kanslibiträdestjänster i lönegrad A 7 synes böra tillmötesgå på det sätt att befattningshavarna placeras som kanslibiträden i lönegrad Eo 7.

Övriga framställningar om lönegradsuppflyttningar för biträdespersonal torde tillgodoses genom den föreslagna regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonal. Under icke-ordinarieposten torde beräknas medel för anställande av ytterligare två extra skrivbiträden.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän bör

med hänsyn till de i det föregående förordade jämkningarna i generaltullstyrelsens förslag minskas med i runt tal 25 000 kronor i förhållande till den av styrelsen beräknade summan.

Regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonal — varigenom 22 kontorsbiträdestjänster i lönegrad A 4 skulle tillkomma och 17 skrivbiträdestjänster i lönegrad A 2 utgå — medför icke någon väsentlig ändring av anslagsposten. Däremot föranleder den allmänna löne regleringen en ökning av anslagsposten med i runt tal 311 000 kronor till 1 000 000 kronor.

Anslagsposten till arvode bestämt av Kungl. Maj:t torde upptagas till oförändrat 1 200 kronor.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har jag icke någon erinran mot vad generaltullstyrelsen föreslagit. Posten bör dock därutöver uppräknas med medel för avlöning av en kontorist i lönegrad Eo 9, två kanslibiträden i lönegrad Eo 7 och två skrivbiträden, tillsammans vid nu gällande löner i runt tal 17 000 kronor. Vidare medför regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonalen en minskning med 2 000 kronor och den allmänna löne regleringen en ökning av anslagsposten med i runt tal 88 000 kronor, var efter posten bör upptagas med 268 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör upptagas med 70 800 kronor.

Befattningen som registrator å övergångsstat i lönegrad A 14 bör avföras ur personalförteckningen.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga följande ändringar i den för generaltullstyrelsen gällande personalförteckningen, nämligen *dels* utbyta en befattning som kammar skrivare i lönegrad A 16 mot en befattning som tullkontrollör i lönegrad A 21, *dels* ur personalförteckningen avföra en befattning som registrator å övergångsstat i lönegrad A 14, *dels* å personalförteckningen uppföra 22 ytterligare befattningar som kontorsbiträde i lönegrad A 4, *dels* ur personalförteckningen avföra 17 befattningar som skrivbiträde i lönegrad A 2,

dels godkänna följande avlöningsstat för generaltullstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 1 000 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t »	1 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 268 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 70 800

Summa kronor 1 340 000;

dels ock till Tullverket: Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av kronor 1 340 000.

[32.] **2. Tullverket: Avlöningar till befattningshavare å tullstaten, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 17 488 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 3 maj 1946 fastställt personalförteckning (statsliggaren s. 438) och följande avlöningsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 12 928 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 1 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 2 200 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 2 358 500
Summa kronor 17 488 000.	

Vid statens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal icke finge utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas.

I sin förut omförmälda skrivelse den 26 september 1946 har *generaltullstyrelsen* framlagt förslag rörande beräkningen av ifrågavarande anslag för nästa budgetår.

Personalförändringar vid lokaltullförvaltningen. Generaltullstyrelsen har erinrat om att styrelsen gång efter annan under de senaste åren framlagt förslag om ny klassificering av vissa tullkamrar. Styrelsen anser det alltjämt vara önskligt, att frågan om löneställningen för tullförvaltarna av nuvarande klass 3 snarast möjligt vinner slutlig lösning, och verkställda undersökningar om trafikens storlek på de berörda tullanstalterna ha icke givit styrelsen anledning att jämka sitt förut avgivna förslag om dessa tullförvaltares lönegradsplacering.

Styrelsens förslag innebär en omklassificering av tullkamrarna och uppdelning av de nu i lönegrad A 21 placerade tullförvaltartjänsterna av klass 3 på lönegraderna A 22 och A 20. Den nuvarande klass 4 skulle försvinna och tullförvaltartjänsterna i lönegrad A 20 skulle hänföras till den nya klass 3. Tullförvaltartjänsterna i Oskarshamn, Örnsköldsvik, Kristinehamn, Umeå, Lund, Charlottenberg, Eskilstuna, Söderhamn, Västervik, Uddevalla, Skellefteå, Hudiksvall, Falun och Visby skulle sålunda uppflyttas från lönegrad A 21 till A 22 samt tullkamrarna å nämnda fjorton platser uppflyttas från klass 3 till klass 2. Däremot skulle tullförvaltartjänsterna i Falkenberg, Storlien, Mon, Sölvesborg och Ronneby nedflyttas från lönegrad A 21 till A 20 och tullkamrarna å sagda fem platser hänföras till nya klass 3. Slutligen skulle tullkamrarna i Lidköping, Simrishamn, Kiruna, Piteå, Motala och Köping flyttas från nuvarande klass 4 till nya klass 3.

Generaltullstyrelsen har vidare föreslagit, att tullkamrarna i Nyköping och Strömstad uppflyttas från klass 2 till klass 1 B och att i samband därmed tullförvaltartjänsterna i dessa städer uppflyttas från lönegrad A 22 till lönegrad A 24. Styrelsen anför härom i huvudsak följande.

Tullkammaren i Nyköping har i skrivelse till generaltullstyrelsen hemställt om uppflyttning av tullkammaren och därvid anført bland annat följande. Bokföringen och redovisningen av utrikestrafiken i Oxelösund skedde icke vid tullstationen därstädes utan vid tullkammaren i Nyköping, där även fartygsumgälder debiterades och uppbures. Handhavandet av ledningen och dispositionen av personalen i Oxelösund ankomme på tullförvaltaren i Nyköping i samma utsträckning som i fråga om bevakningspersonalen i staden endast med den skillnaden, att i Oxelösund funnes en särskild bevakningsförmän. Att en förhållandevis stor personal tjänstgjorde i Oxelösund samt åtskilliga och ofta stora fartyg lossade och lastade därstädes innebure med hänsyn till avståndet mellan Nyköping och Oxelösund, 13 kilometer, ett extra svårighetsmoment, när det för tullförvaltaren gällde att bemästra uppkommande situationer rörande personaldisposition eller att tillgodose övriga av trafiken betingade krav.

Efter en tids nedgång i göromålen har arbetsmängden vid tullkammaren åter tillvuxit, sedan trafiken numera återupptagits i betydande omfattning. Sålunda har enligt uppgift importen av exempelvis olika slag av bilar och bildelar till visst större företag på platsen oavslutligt stegrats, och denna import synes kunna komma att undergå ytterligare ökning, sedan berörda företag erhållit byggnadslov för uppförande av ännu en bilmonteringshall med beräknad femdubbel kapacitet mot den nuvarande.

Tullkammaren i Strömstad tillhör för närvarande klass 2. Tullförvaltaren därstädes är tillika chef för Strömstads gränsdistrikt, vilket omfattar gränstrakterna i Vette och Bullarens härader. Inom gränsdistriktet finnas 11 gränsposteringar, vid vilka tjänstgöra 1 ordinarie och 1 tillförordnad gränsöveruppsyningsman samt 29 ordinarie och icke-ordinarie gränsuppsyningsmän. Av dessa tjänstemän äro 7 föreståndare för tullstationer, vilka lyda under tullkammaren. Antalet tjänstemän hos tullkammaren utgör 12. Personalen i Strömstads gränsdistrikt och vid tullkammaren i Strömstad uppgår sammanlagt till betydligt större antal än den personal, som är underställd någon av de övriga tullförvaltarna av klass 2. Åtskilliga maktpåliggande göromål åvila tullförvaltaren i Strömstad i egenskap av gränsdistriktchef. Tillsynen över gränstrafiken och därmed sammanhängande frågor — såsom visitation av personer och transportmedel, rätt att in- och utföra gods, tullklarering av inkommande varor samt beivrande av olovlig varuinförsel — ställa sålunda stora krav på tullförvaltaren i Strömstad. Enligt statistik, som förts vid passkontrollerna i Strömstads gränsdistrikt, hava under juli månad 1946 omkring 28 800 utlännningar inrest dit, varav omkring 18 700 över Svinesund. Trafiken över den under tullkammaren lydande tullstationen i Svinesund är stadd i oavbruten ökning. Det beräknas, att då biltrafiken åter kommer att uppnå normal omfattning, bortåt 40 000 motorfordon om året komma att passera tullstationen. Härjämte må framhållas, att en avsevärd utrikes fartygstrafik, som behandlas vid tullkammaren, förekommer i Strömstad.

Vidare har generaltullstyrelsen föreslagit, att en ny tjänst som tullöverkontrollör i lönegrad A 24 inrättas i Hälsingborg. Härom anför styrelsen bland annat följande.

Tullkammaren i Hälsingborg förestås av en övertullförvaltare i lönegraden A 27. Vid tullkammaren är placerad en tullöverkontrollör för överinseende över tulltaxeringsgöromålen samt en förste tullkontrollör för utövande av befäl, närmast under övertullförvaltaren, vid tullkammarens kamerala avdelning. Såsom befäl över tullbevakningen tjänstgör en tullkontrollör.

Den ordinarie bevakningspersonalen vid tullkammaren, över vilken befälet närmast under övertullförvaltaren utövas av en tullkontrollör, utgöres av 1 tullmästare, 8 tullöveruppsyningsmän, 58 tulluppsyningsmän, 1 tillsyningsman och 41 tullvakter. I det följande föreslår styrelsen inrättande av ytterligare 1 tullöveruppsyningsmanstjänst, avsedd att placeras å tullmästarkontoret. Utöver förenämnda befintliga bevakningspersonal tjänstgöra vid tullkammaren 36 icke-ordinarie tullvakter. En väsentlig utökning av denna bevakningsstyrka kan förutsättas snart nog bliva behövligen till följd av den snabbt växande stora biltrafiken över Hälsingborg.

Överinseendet av denna talrika bevakningsstyrka och handhavandet av ledningen för densamma äro av så stor vikt för såväl tullverket som trafiken, att dessa arbetsuppgifter böra vara anförtröddas åt en tjänsteman i väsentligt högre ställning än, såsom hittills, tullkontrollörs. Enligt styrelsens mening bör härför i stället avses en tullöverkontrollör i lönegrad A 24, som alltså skulle närmast under övertullförvaltaren utöva chefskap för tullbevakningen på platsen. Den för bevakningsärenden hittills avdelade tullkontrollören skulle därvid kunna anlitas för utökning av tulltaxeringskontrollen vid förtullning av sorteringsgods. För sådan kontroll vid sex tulltaxeringsexpeditioner i tullkammarbyggnaden har för närvarande icke kunnat avdelas flera än en tullkontrollör, ett förhållande, som medfört, att en effektiv kontroll av tulltaxeringsarbetet icke kunnat i erforderlig utsträckning upprätthållas.

Den kraftiga ökningen av arbetsbördan har enligt generaltullstyrelsens uppfattning medfört att behovet av kvalificerad personal för tulltaxeringskontrollen blivit framträdande. Särskilt vid frihamnstillavdelningarna i Göteborg och Malmö samt vid tullkammaren i Borås anser styrelsen en förstärkning av personalen erforderlig. Generaltullstyrelsen har därför föreslagit, att å vardera platsen inrättas en ny befattning som förste tullkontrollör i lönegrad A 22.

Även vid frihamnstillavdelningen i Stockholm anser styrelsen en förstärkning av den kvalificerade personalen för tulltaxeringskontrollen erforderlig. Styrelsen föreslår, att avdelningen förstärkes med bl. a. en ny tullkontrollörstjänst i lönegrad A 21, och anför härom följande.

För utövande av kontroll över tulltaxeringsarbetet vid avdelningen användas vid avdelningen för närvarande 9 tullkontrollörer. Verkställd utredning har emellertid givit vid handen, att den växande trafiken gör en utökning av den kontrollerande personalens antal till 11 ofrånkomlig. Då av de sålunda behöfliga ytterligare tullkontrollörerna 1 tullkontrollör beräknas kunna förflyttas till frihamnstillavdelningen från annan tullavdelning i Stockholm, föreslår styrelsen därför nyinrättande för frihamnstillavdelningens behov av 1 tullkontrollörstjänst.

Vidare förefinnes enligt generaltullstyrelsen behov av en tullkontrollörstjänst vid centraltullkammaren i Stockholm. Innehavaren av denna tjänst skulle under tulldirektörens omedelbara överinseende verkställa utredningar och arbetsundersökningar. Generaltullstyrelsen har därför föreslagit, att en

ny befattning som tullkontrollör i lönegrad A 21 inrättas för ändamålet. Till stöd härför framhålles bland annat följande.

För att tillförsäkra ledningen den effektiva kontroll över drifttjänsten, vilket varit ett av de viktigaste målen för centraltullkammarens omorganisation, måste de inspektioner, som tid efter annan företoges, för att giva ett fullgott utbyte kompletteras med ingående undersökningar inom mer eller mindre begränsade avsnitt av tjänsten. Att nu åsyftade särskilda undersökningar skulle utöver den egentliga inspektionsverksamheten medhinnas av tullöverinspektörerna eller av tulldirektören utan särskild medhjälpare finge anses helt uteslutet. Dylika undersökningar vore ofta av den art, att för deras utförande krävdes en person med möjlighet att odelat ägna sig åt desamma. I avseende på behövligheten av undersökningarna kunde framhållas, att en fortlöpande övervakning och undersökning betingades av uppkommande förändringar i trafikens volym och sammansättning samt i personalbeståndet ävensom av särskilda lokala förhållanden. Den fortlöpande undersökningsverksamheten vore jämväl påkallad för tillvaratagande av uppslag och möjligheter till nya rationaliserings- och effektiviseringsåtgärder.

På grund av den starka ökningen av trafiken har generaltullstyrelsen funnit det nödvändigt, såväl att på personal i kammarskrivares tjänsteställning överföra arbetsuppgifter, vilka normalt ankomma på tullkontrollör, samt att åt icke kammarskrivarutbildad personal uppdraga att utföra tulltaxeringsarbete. Nämda åtgärder ha enligt styrelsen ökat behovet av tullkontrollörer för kontrollen av tulltaxeringen vid centraltullkamrarna, för bevakningskontrollen i Göteborgs frihamn, för föreståndarskapet vid Göteborgs flygtullavdelning och såsom arbetshjälp åt tullförvaltaren och gränsdistriktschefen i Haparanda. Styrelsen har för den skull föreslagit att 9 kammarskrivartjänster i lönegrad A 16 utbytas mot tullkontrollörstjänster i lönegrad A 21. Av dessa skulle 2 placeras i Stockholm, 5 i Göteborg, 1 i Malmö och 1 i Haparanda.

Generaltullstyrelsen har vidare föreslagit, att föreståndaren för centrala laboratoriet för verkställande av varuundersökningar i Malmö, vilken för närvarande är placerad som förste kammarskrivare i lönegrad Eo 19, som tullkontrollör uppflyttas i lönegrad A 21. Denna grad innehaves av föreståndaren för laboratoriet i Göteborg. Ett bibehållande av den nuvarande skillnaden i föreståndarnas tjänsteställning anser styrelsen icke vara sakligt motiverat, enär båda föreståndarna fullgöra enahanda arbetsuppgifter.

Trafiken vid tullkammaren i Motala har numera enligt vad generaltullstyrelsen upplyser vad uppbörd och godsmängd beträffar nått förkrigsnivån. Sedan en vid tullkammaren anställd extra ordinarie kammarskrivare befordrats till ordinarie tjänst å annan ort, har tullkammaren, anför styrelsen, icke till sitt förfogande haft någon kammarskrivarutbildad personal utöver tullförvaltaren men då enligt styrelsens uppfattning ett stadigvarande behov av en kammarskrivartjänst föreligger vid tullkammaren i Motala, föreslår styrelsen att en sådana tjänst nyinrättas och placeras därstädes.

Beträffande tullmästartjänster har generaltullstyrelsen föreslagit att med hänsyn till den ökade trafiken en dylik tjänst inrättas för frihamnstillavdelningen i Stockholm samt att en tullöveruppsyningsmanstjänst vid tullstationen i Nynäshamn, likaledes på grund av trafikutvecklingen, utbytes mot en tullmästartjänst.

Då tullkamrarna i Karlstad och Västerås i fråga om uppbördens storlek och antalet kassaposter vore fullt jämförbara med flera tullkamrar, där tulluppbördsmanstjänster funnes inrättade, anser styrelsen, att vardera av de båda tullkamrarna borde tillföras en tulluppbördsmanstjänst, varvid en extra ordinarie tullkontoristtjänst vid vardera tullkammaren kunde indragas.

I fråga om tullkontoristtjänsterna har generaltullstyrelsen funnit påkallat, att 25 icke-ordinarie tullkontorister uppföras på ordinarie stat med placering i lönegrad A 12.

I skrivelse den 9 maj 1946 har *generaltullstyrelsen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förklara hinder icke möta för styrelsen att vid tullstaten redan under innevarande budgetår inrätta högst 40 extra ordinarie tullkontorister i lönegrad Eo 15. Till stöd för sin framställning har styrelsen anfört i huvudsak följande.

Styrelsen erinrar om att 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga i princip anslutit sig till styrelsens i skrivelse den 19 juni 1939 till de sakkunniga framlagda förslag att, för att möjliggöra överförande av arbetsuppgifter från mera kvalificerad personal till befattningshavare av lägre grad, inrätta befattningar som förste tullkontorister i lönegrad A 15.

I propositionen nr 165 till 1942 års riksdag anförde departementschefen att ett definitivt ställningstagande till frågan i dåvarande läge icke vore möjligt.

Sedan importen från hösten 1945 undergått en stark ökning och numera vid de större tullanstalterna erhållit en betydande omfattning, hade det, framhåller styrelsen, visat sig nödvändigt att till jämförelsevis krävande tulltaxerings- och kontorsgöromål anlita för dylika göromål kompetenta tullkontorister. Vid sådant förhållande syntes det styrelsen skäligt att en viss uppdelning av tullkontoristgraden nu genomfördes, till en början på det sätt att de för mera kvalificerade arbetsuppgifter avsedda tullkontoristerna, vilkas antal icke torde överstiga 40, antoges till extra ordinarie tjänstemän i lönegrad Eo 15.

Allmänna lönenämnden har i häröver avgivet utlåtande i princip tillstyrkt styrelsens förslag, men ifrågasatt jämkning av antalet till uppflyttning avsedda befattningshavare.

I sin förenämnda statsskrivelse för nästa budgetår har styrelsen ytterligare understrukit önskvärdheten av inrättande av nyssnämnda befattningar och beräknat medel härför.

Personalen vid den vaktcentral som tillhör tulldirektionens kameralkontor i Stockholm består av 3 tulluppsyningsmän, 2 tullvakter och 2 kontorsvakter. Generaltullstyrelsen föreslår, att den av ifrågavarande tulluppsyningsmän, som tjänstgör som förman och arbetsledare för den övriga personalen vid vaktcentralen, uppflyttas till tullöveruppsyningsman.

Allmänna lönenämnden, som avgivit yttrande över nyssnämnda förslag, har med hänvisning till sitt uttalande i fråga om förslaget att uppflytta en förste expeditionsvakttjänst vid generaltullstyrelsen till tullöveruppsyningsmanstjänst, icke ansett sig böra tillstyrka bifall till nu ifrågavarande framställning.

Till följd av stegringen i trafiken har generaltullstyrelsen ansett erforderligt att antalet tullöveruppsyningsmän utökas. Styrelsen föreslår därför att 9 nya

dylika tjänster inrättas. Dessa avsåges att placeras 2 i Stockholm, 2 i Göteborg, 2 i Malmö, 1 i Hälsingborg, 1 i Köping samt 1 i Oxelösund.

Då generaltullstyrelsen anser, att väntetiden för befordran från tullvaksgraden är påfallande lång samt att åtskilliga äldre tullvakter utföra göromål som egentligen borde tillkomma tulluppsyningsmän, har styrelsen föreslagit, att 100 tullvaktjänster utbytas mot 100 tulluppsyningsmanstjänster.

Till stöd för denna framställning anför generaltullstyrelsen följande.

Med utgången av budgetåret 1941/42 indrogs dittillsvarande tillsyningsmansgraden, varvid de dåvarande 725 tillsyningsmanstjänsterna uppdelades efter förslag av generaltullstyrelsen på det sätt, att 527 tillsyningsmanstjänster uppflyttades till tulluppsyningsmanstjänster och 198 tillsyningsmanstjänster nedflyttades till tullvaktjänster. Indragningen företogs med hänsyn till svårigheten att fördela bevakningsgöromålen på tre tjänstegrader ävensom av lönetekniska skäl. Vid avgivande av sitt förslag till uppdelning av tillsyningsmansbefattningarna utgick styrelsen från att borttagandet av tillsyningsmansgraden icke skulle leda till försämring av bevakningskårens löneställning.

I sitt stattförslag för budgetåret 1945/46 anförde styrelsen — i anledning av framställning från tullmannaförbundet om nyinrättande av 198 tulluppsyningsmanstjänster till förbättring av de ordinarie och extra ordinarie tullvakternas löneställning — att, ehuru de ordinarie tullvakternas läge otvivelaktigt vore bekymmersamt och någon fullt bestämd arbetsfördelning mellan tulluppsyningsmän, å ena, samt ordinarie och icke-ordinarie tullvakter, å andra sidan, icke kunde upprätthållas, styrelsen likväl ansett sig icke under dåvarande förhållanden böra föreslå inrättande av nya tulluppsyningsmanstjänster för beredande av löneförbättring åt de ordinarie tullvakterna. I anseende till den långa anställningstiden för flertalet extra ordinarie tullvakter föreslog styrelsen emellertid såsom en provisorisk åtgärd inrättande av 100 nya tullvaktjänster. I enlighet härmed blevo 100 nya tullvaktjänster från och med den 1 juli 1945 uppförda på ordinarie stat.

För att icke den vidtagna åtgärden att borttaga tillsyningsmansgraden skall medföra försämring av bevakningspersonalens löneförhållanden är det nödvändigt, att befordran till tulluppsyningsman kan påräknas efter omkring 14 tjänstår. Då medelåldern vid antagning till extra tullvakt är 23 år, borde sålunda befordran till tulluppsyningsman kunna vinnas vid 37 års ålder. Av nuvarande ordinarie tullvakter hava emellertid 70 uppnått en ålder av 40 år eller däröver och äro 20 i åldern 39 år; för 20 tullvakter är levnadsåldern 38 år. Dessa ålderssiffror kunna visserligen i någon mån förklaras därav, att en del tullvakter av privata skäl avstått från att söka befordran till tjänst å annan ort eller att de av särskilda anledningar icke kunnat ifrågakomma till befordran. Då emellertid i alla händelser väntetiden för befordran från tullvaksgraden uppenbarligen är för lång och då ifrågavarande äldre tullvakter i stor utsträckning utföra göromål, som egentligen borde ankomma på tulluppsyningsmän, anser styrelsen sig böra hemställa, att 100 tullvaktjänster måtte utbytas mot 100 tulluppsyningsmanstjänster.

På grund av de kvalificerade arbetsuppgifter som förefunnes vid tulldirektionens taxekontor och personalkontor i Stockholm har generaltullstyrelsen hemställt, att två befattningar som kontorister i lönegrad A 9 inrättades, en på vardera kontoret. Härvid skulle två skrivbiträdestjänster kunna indragas.

Generaltullstyrelsen upplyser, att vid tullkammaren i Hälsingborg göromålen å den expedition som handlägger tullnederlags-, transitupplags- och konfiskationsärenden undergått en betydande ökning. Styrelsen föreslår där-

för att personalen vid ifrågavarande tullkammare förstärkes med en kontorstbefattning i lönegrad A 9.

Generaltullstyrelsen har genom cirkulär till vederbörande tullmyndigheter framhållit, att biträdespersonal bör anlitas som hjälp med utskrivande av tullklareringsattester och dylikt arbete. Styrelsen föreslår nu, att för sådant arbete av mera kvalificerad art inrättas sammanlagt 12 kanslibiträdestjänster i lönegrad A 7, därav 6 i Stockholm, 4 i Göteborg och 2 i Malmö, varvid motsvarande minskning skulle vidtagas i avseende å antalet icke-ordinarie skrivbiträdestjänster.

Vidare föreslår generaltullstyrelsen att för utförande av arbete med utskrivande av tullklareringsattester av mindre krävande beskaffenhet 3 skrivbiträdestjänster utbytas mot 3 kontorsbiträdestjänster i lönegrad A 4 vid centraltullkammaren i Stockholm.

Vid envar av tullkamrarna i Eskilstuna, Karlshamn, Ystad, Falun och Härnösand finnes i biträdesgraderna icke annan ordinarie befattningshavare än ett skrivbiträde. Enär dessa skrivbiträden hade att utföra göromål av mångskiftande och delvis kvalificerad art, hemställer styrelsen, att vid nämnda tullkamrar placerade 5 skrivbiträdestjänster utbytas mot 5 kontorsbiträdestjänster i lönegrad A 4.

Personalförändringar vid kustbevakningen. Generaltullstyrelsen har föreslagit, att 4 kustöveruppsyningsmanstjänster som avses för tjänstgöring vid distriktkustpostering såsom befälhavare å tullkryssare av typ I eller typ II uppflyttas från lönegrad A 12 till A 15. Generaltullstyrelsen har därvid anfört i huvudsak följande.

Tullkryssare av dessa typer draga en anskaffningskostnad av för närvarande omkring 350 000 kronor respektive 200 000 kronor. Till utsträckningen sammanfalla distriktkustposteringarnas bevakningsområden i regel med kustdistrikten. Tullkryssare vid distriktkustpostering har att fullgöra bevakning i och utanför havsbandet. Tjänstgöringen såsom befälhavare på en dylik kryssare blir självfallet mera ansvarsfyllt och ansträngande än vad förhållandet i allmänhet är vid tjänstgöring på mindre farkoster eller såsom förman inom ett kustöveruppsyningsmansområde. Till följd av distriktkustposteringarnas stora bevakningsområden måste kustöveruppsyningsmännen vid dessa posteringar också lämnas stor frihet att handla på eget ansvar. Härtill kommer den ökade påfrestning som alltid följer av dels ansvaret för en dyrbar materiel, dels tjänstgöringen till sjöss såväl dag som natt under alla årstider. På grund härav anser styrelsen skäligt, att ifrågavarande kustöveruppsyningsmän beredas en bättre löneställning än en placering i 12 lönegraden medför. Styrelsen hemställer därför, att 4 kustöveruppsyningsmanstjänster i sistnämnda lönegrad utbytas mot 4 kustöveruppsyningsmanstjänster i lönegraden A 15.

Allmänna lönenämnden har i avgivet yttrande över nyssnämnda förslag tillstyrkt detsamma.

Generaltullstyrelsen har slutligen föreslagit, att 15 förste kustvakter i lönegrad A 7, vilka äro föreståndare för större kustposteringar, uppflyttas till kustuppsyningsmän i lönegrad A 8.

Härom har styrelsen anfört följande.

Svenska tullmannaförbundet har hemställt, att till kustuppsyningsmans grad måtte uppflyttas samtliga sådana förste kustvakter, som förestode poste-

ringar eller som tjänstgjorde antingen närmast under kustöveruppsyningsman vid postering, där kustuppsyningsman ej vore placerad, eller vid postering, där både båt och bil förekomme.

Styrelsen får erinra därom, att styrelsen i skrivelse till statsrådet och chefen för finansdepartementet den 18 februari 1942 förordade, att av antalet förste kustvakter 35 skulle uppflyttas till lönegraden A 8 såsom kustuppsyningsmän och 18 nedflyttas till lönegraden A 6 såsom kustvakter. Svenska tullmannaförbundets hemställan om sådant utbyte skulle innebära en uppflyttning av 48 av nuvarande 53 förste kustvakter till kustuppsyningsmän. Med hänsyn till pågående utredning om arbetsuppgifterna för tullverkets kust- och gränsbevakning jämte därmed sammanhängande frågor anser styrelsen emellertid, att en så vittgående ändring i organisationen av kustbevakningen icke för närvarande bör genomföras. Styrelsen får därför begränsa sig till att föreslå, att allenast 15 förste kustvakter, vilka äro föreståndare för större kustposter, uppflyttas till kustuppsyningsmansgraden och att sålunda 15 förste kustvaktjänster utbytas mot 15 kustuppsyningsmanstjänster.

Personalförändringar vid gränsbevakningen. Generaltullstyrelsen har föreslagit, att ett skrivbiträde vid gränstullkammaren i Karlstad uppflyttas till kontorsbiträde i lönegrad A 4.

Anslagsberäkningen. Styrelsens förslag till personalförändringar innebär, att personalförteckningen för tullstaten skulle å ena sidan utökas med 2 tullförvaltare av klass 1 B (A 24), 1 tullöverkontrollör (A 24), 3 förste tullkontrollörer (A 22), 12 tullförvaltare av klass 2 (A 22), 12 tullkontrollörer (A 21), 11 tullförvaltare av klass 3 (A 20), 2 tullmästare (A 15), 2 tulluppbördsmän (A 15), 25 tullkontorister (A 12), 9 tullöveruppsyningsmän (A 12), 3 kontorister (A 9), 99 tulluppsyningsmän (A 8), 12 kanslibiträden (A 7), 9 kontorsbiträden (A 4), 4 kustöveruppsyningsmän (A 15) och 15 kustuppsyningsmän (A 8) samt å andra sidan minskas med 19 tullförvaltare av klass 3 (A 21), 6 tullförvaltare av klass 4 (A 20), 9 kammar skrivare (A 16), 100 tullvakter (A 5), 11 skrivbiträden (A 2), 4 kustöveruppsyningsmän (A 12) och 15 förste kustvakter (A 7). Av de å övergångsstat uppförda 50 tillsyningsmännen hava 9 avgått från sina befattningar.

Generaltullstyrelsen har beräknat utgifterna till avlöningar till ordinarie tjänstemän under nästa budgetår till i runt tal 13 585 000 kronor, vilket innebär en ökning med 657 000 kronor i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår. Styrelsen har därvid utgått från de faktiska utgifterna å anslagsposten under juli och augusti 1946, vilka utgjort i genomsnitt 1 100 820 kronor och sålunda motsvara omkring 13 210 000 kronor för helt år. De föreslagna lönegradsuppflyttningarna och nya tjänsterna skulle enligt styrelsens uppskattning medföra en ökad belastning av omkring 343 000 kronor. Återbesättande av 1 tullöverkontrollörstjänst och 12 gränsuppsyningsmanstjänster, vilka för närvarande hållas vakanta, medför en ökning av anslagsposten med omkring 52 000 kronor. Därjämte beräknas 10 ordinarie befattningshavare, vilka nu tjänstgöra hos statliga kommissioner, komma att före ingången av budgetåret 1947/48 återgå till tjänstgö-

ring i tullverket, vilket föranleder en ytterligare ökning av anslagsposten med omkring 78 000 kronor. Genom att extra ordinarie förste kammarskrivare och extra ordinarie tullkontorister under innevarande och nästa budgetår avgå eller befordras till tjänster å ordinarie stat och deras ordinarie tjänster, som hållits vakanta under tiden för förordnandena, ånyo tillsättas, beräknas uppkomma en ökad belastning å förevarande anslagspost med omkring 240 000 kronor. På grund av att 40 ordinarie tullkontorister i lönegraden A 12 föreslagits skola förordnas till extra ordinarie förste tullkontorister i lönegraden Eo 15 har beräknats en utgiftsminskning å anslagsposten med omkring 202 000 kronor. Slutligen har styrelsen förutsatt, att ett antal ordinarie tjänstemän, vilka under innevarande och nästa budgetår genomgå kammarskrivar- eller tullkontoristkurser, bli antagna till icke-ordinarie kammarskrivare eller icke-ordinarie tullkontorister, varav föranledes minskad belastning å anslagsposten med omkring 136 000 kronor. I enlighet med det anförda har anslagsposten således beräknats till $(13\,210\,000 + 343\,000 + 52\,000 + 78\,000 + 240\,000 - 202\,000 - 136\,000 =) 13\,585\,000$ kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t har sedan lång tid tillbaka varit upptagen med 1 500 kronor. Av detta belopp har avsetts arvode å 1 000 kronor till föreståndaren för laboratoriet i Göteborg och 500 kronor till föreståndaren för laboratoriet i Malmö. Med hänsyn till att generaltullstyrelsen i annat sammanhang föreslagit att föreståndarna skulle vara i lönehänseende likställda, föreslår styrelsen att även föreståndaren för laboratoriet i Malmö får åtnjuta arvode med 1 000 kronor. Styrelsen anser det vidare skäligt, att de tjänstemän, som under laboratorieföreståndarnas semester fullgöra dessas åligganden, beredas häremot svarande särskild ersättning, utan att de ordinarie föreståndarna behöva avstå den å semestertiden belöpande delen av arvodet. För möjliggörande av en sådan anordning bör anslaget ökas med ytterligare 200 kronor. På grund härav har styrelsen ansett anslagsposten böra för budgetåret 1947/48 uppföras med ett till 2 200 kronor förhöjt belopp.

Å anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal avfördes under juli 1946 296 300 kronor och under augusti samma år 307 610 kronor, eller tillhopa 603 910 kronor. I sistnämnda belopp ingå avlöningar åt elever i 1945 års kammarskrivarkurs med omkring 13 200 kronor. Om till utgångspunkt toges belastningen under dessa månader efter avdrag av sistnämnda belopp, skulle utgifterna för hela budgetåret uppgå till i runt tal 3 544 000 kronor. Till följd av anställning av viss personal under innevarande budgetår bör emellertid sistnämnda summa ökas med ett belopp av omkring 130 000 kronor, varigenom utgifterna för hela budgetåret skulle kunna beräknas till omkring 3 674 000 kronor eller 1 474 000 kronor mera än anslagsposten för innevarande budgetår. Den ökade belastningen är huvudsakligen föranledd därav, att under tiden 1 oktober 1945—31 juli 1946 antalet icke-ordinarie befattningshavare utökats med 473. Under nästa budgetår torde 22 extra kammarskrivare erhålla extra ordinarie anställning. Vidare förutsattes, att högst 24 elever i en kammarskrivarkurs, som kommer

att avslutas i februari 1947, komma att bli anställda såsom extra kammarskrivare samt från och med den 1 januari 1948 antagna till extra ordinarie kammarskrivare ävensom att högst 26 elever i en kammarskrivarkurs, som påbörjats under innevarande år, bli anställda såsom extra kammarskrivare i slutet av mars 1948. Den på grund härav uppkommande utgiftsökningen har beräknats till omkring 150 000 kronor. Sammanlagt högst 60 befattningshavare väntas efter genomgångna tullkontoristkurser komma att tjänstgöra såsom extra ordinarie tullkontorister, 30 under hela och återstoden under halva nästa budgetår. Till avlöning åt dessa befattningshavare har beräknats ett belopp av 175 000 kronor. Nyinrättandet av 40 extra ordinarie förste tullkontoristtjänster i lönegraden Eo 15 medför en utgiftsökning med omkring 214 000 kronor. Till avlöningar åt elever i kammarskrivarkurser beräknas ett belopp av 154 000 kronor, varav 23 400 kronor för en kurs, som påbörjats i juli 1946, 78 400 kronor för en av styrelsen i underdånig skrivelse den 28 augusti 1946 föreslagen kurs samt 52 200 kronor för en ny kurs, för vilken styrelsen beräknat medel i förslaget till omkostnadsstat. Återbesättande av 12 vakanta gränsuppsyningsmanstjänster föranleder en minskning av anslagsposten med omkring 38 000 kronor. Genom att extra ordinarie tjänstemän i förste kammarskrivares, kammarskrivares och tullkontorists grader under innevarande och nästa budgetår avgå eller befordras till följd av vakanser å för närvarande befintliga tjänster å ordinarie stat, beräknas anslagsposten komma att minskas med 327 000 kronor. Därest i enlighet med styrelsens förslag antalet ordinarie tjänster under nästa budgetår kommer att ökas med 57, bör förevarande anslagspost minskas med ytterligare omkring 302 000 kronor. Anslagsposten har således beräknats till $(3\,674\,000 + 150\,000 + 175\,000 + 214\,000 + 154\,000 - 38\,000 - 327\,000 - 302\,000 =) 3\,700\,000$ kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg har av styrelsen upptagits med 2 612 800 kronor innebärande en ökning med 254 300 kronor.

Enligt generaltullstyrelsens förslag skulle sålunda medelsbehovet under förevarande anslag uppgå till $(13\,585\,000 + 2\,200 + 3\,700\,000 + 2\,612\,800 =) 19\,900\,000$ kronor.

Återgången till fredstrafik har för tullverkets del medfört väsentligt ökat *Departements-* *chefen.* arbete. Då vidare under kriget införda bestämmelser om införselförbud m. m. fortfarande i stor utsträckning äro gällande, har arbetsbördan jämfört med förkrigstiden stegrats i högre grad än vad trafiksiffrorna ge vid handen. Jag vill därjämte erinra om att under de gångna krigsåren i fråga om tullverket förts en restriktiv personalpolitik, vilken medfört en minskning av summan av grundavlönningarna till tullstaten med 1 750 000 kronor från budgetåret 1939/40 till innevarande budgetår. Det synes mig därför naturligt, att arbetskrafterna vid återgång till fredliga förhållanden väsentligt förstärkas.

Det av generaltullstyrelsen gjorda förslaget om en omreglering av löneställningen för tullförvaltare av klass 3, varigenom dessa tjänster skulle uppdelas på lönegraderna A 22 och A 20, synes nu böra genomföras. Detta medför att

14 tullförvaltartjänster av klass 3 (A 21) uppflyttas till klass 2 (A 22) samt att 5 tullförvaltartjänster nedflyttas från lönegrad A 21 till A 20 och att den nuvarande klass 4 benämnes klass 3.

På grund av vad styrelsen anfört om arbetsuppgifternas art och omfattning för tullförvaltarna i Nyköping och Strömstad vill jag tillstyrka att dessa uppflyttas från lönegrad A 22 till A 24. I samband därmed bör den föreslagna omklassificeringen av dessa tullkamrar vidtagas.

Likaså vill jag biträda förslagen om inrättande av en ny befattning som tullöverkontrollör i lönegrad A 24 i Hälsingborg samt inrättande av tre nya befattningar som förste tullkontrollör i lönegrad A 22 i Göteborg, Malmö och Borås. Ej heller har jag något att erinra mot att två nya befattningar som tullkontrollörer i lönegrad A 21 inrättas i Stockholm. Den av styrelsen föreslagna uppflyttningen av 10 kammarskrivartjänster i lönegrad A 16 till tullkontrollörstjänster i lönegrad A 21 synes böra begränsas att omfatta 5 av här ifrågavarande tjänster. Det torde få ankomma på generaltullstyrelsen att fördela dessa på de lokala myndigheterna.

Jag vill vidare förorda, att en ny befattning som kammarskrivare i lönegrad A 16 inrättas i Motala och en ny tjänst som tullmästare i lönegrad A 15 i Stockholm samt att en tullöveruppsyningsmanstjänst i lönegrad A 12 i Nynäshamn uppflyttas till tullmästartjänst i lönegrad A 15. Vidare böra på sätt styrelsen föreslagit i Karlstad och Västerås inrättas två befattningar såsom tulluppbördsmän i lönegrad A 15, varvid två extra ordinarie tullkontoristbefattningar böra indragas. Det föreslagna överförandet till ordinarie stat av 25 extra ordinarie tullkontorister i lönegrad Eo 12 tillstyrker jag. Jag vill vidare i princip tillstyrka styrelsens förslag att inrätta befattningar i Eo 15 för mera kvalificerade tullkontoristgöromål. Det närmare bestämmandet av antalet dylika befattningar bör göras beroende på ytterligare överväganden och i fortsättningen även anpassas efter arbetsförhållandenas utveckling. Däremot är jag på de skäl som anförts av allmänna lönenämnden icke beredd att förorda uppflyttning av den såsom förman för vaktcentralen vid tulldirektionens kameralkontor i Stockholm tjänstgörande tulluppsyningsmannen i lönegrad A 8 till tullöveruppsyningsman i lönegrad A 12. Vad beträffar styrelsens förslag att inrätta 9 nya befattningar som tullöveruppsyningsman i lönegrad A 12 kan jag tillstyrka att 7 dylika befattningar inrättas. Det torde få ankomma på generaltullstyrelsen att fördela dessa nya befattningar på de lokala myndigheterna. I fråga om förslaget att utbyta 2 skrivbiträdestjänster i lönegrad A 2 i Stockholm mot kontoristtjänster i lönegrad A 9 vill jag, i avbidan på resultatet av den förestående tjänsteförteckningsrevisionen för biträdespersonalen, förorda, att två kanslibiträdestjänster i lönegrad A 7 inrättas och att motsvarande minskning av antalet skrivbiträden genomföres. Likaså förordar jag att en befattning som kanslibiträde i lönegrad A 7 inrättas i Hälsingborg i stället för den föreslagna kontoristtjänsten.

Den av styrelsen föreslagna uppflyttningen av 100 tullvaktstjänster i löne-

grad A 5 till tulluppsyningsmän i A 8 synes böra begränsas till att omfatta 50 av här ifrågakvarande befattningshavare.

Utbytet av 12 icke-ordinarie skrivbiträdestjänster mot kanslibiträdestjänster i lönegrad A 7 kan jag på det sätt tillstyrka att de föreslagna kanslibiträdestjänsterna placeras å extra ordinarie stat.

Vad beträffar förslaget om uppflyttning av ett antal skrivbiträdestjänster i lönegrad A 2 till kontorsbiträdestjänster i lönegrad A 4 torde detta bli tillgodosett genom den föreslagna befordringsgången för biträdespersonalen.

I fråga om de föreslagna personalförändringarna vid kustbevakningen har jag intet att erinra mot att 4 befattningar som kustöveruppsyningsmän i lönegrad A 12 uppflyttas till lönegrad A 15 samt att 15 förste kustvaktjänster i lönegrad A 7 uppflyttas till kustuppsyningsmän i A 8. Erinras må att en uppdelning av förste kustvakterna på kustuppsyningsmans- och kustvaktsgraderna på sin tid förordades av 1939 års tjänsteförteckningssakkunniga men att frågan därom vid 1942 års riksdag (prop. nr 165) uppsköts med hänsyn till de av kriget vållade extraordinära arbetsförhållandena.

Medelsbehovet å anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän fränsett de av mig förordade personalförändringarna kan i enlighet med generaltullstyrelsens förslag beräknas till 13 240 000 kronor. Nyssnämnda personalförändringar föranleda en ökning av anslagspostens belopp till i runt tal 13 500 000 kronor. Regleringen av befordringsgången för biträdespersonalen, varigenom 72 nya kontorsbiträdesbefattningar skulle tillkomma och samtliga skrivbiträdesbefattningar utgå, medför en ökning av posten med 48 000 kronor och den allmänna löneregleringen en ökning med i runt tal 7 200 000 kronor. Anslagsposten bör därför för nästa budgetår uppföras med i runt tal 20 750 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t bör ökas med 500 kronor till 2 000 kronor för att laboratorieföreståndaren i Malmö skall få åtnjuta samma arvode som motsvarande tjänsteman i Göteborg.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör uppräknas med ett belopp av i runt tal 44 000 kronor, motsvarande kostnaderna för avlöningar åt 12 extra ordinarie kanslibiträden i lönegrad Eo 7.

Kungl. Maj:t har den 13 maj 1937 förordnat om arvode till kustdistriktcheferna. Dessa åtnjuta arvode med belopp motsvarande lön enligt 25 löneklassen i den i avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451) för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk tillhörande den civila statsförvaltningen intagna löneplanen jämte tillägg därå. Kustdistriktchef tillsättes medelst förordnande för viss tid. Det synes mig vara lämpligt att kustdistriktchefernas arvoden anknytas till de från och med nästa budgetår gällande avlöningsbestämmelserna, varvid dessa arvoden böra utgå med belopp motsvarande lön jämte rörligt tillägg i den löneklass, som bereder kustdistriktcheferna en i förhållande till övriga befattningar vid tullstaten i hudsak oförändrad löneställning. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela beslut i frågan.

Då lönegraden Eo 19 icke har någon motsvarighet i det blivande nya avlöningsystemet, erfordras beslut huruvida de förste kammarskrivare i Eo 19 som tillsatts vid tullstaten skola i det nya systemet placeras i lönegrad motsvarande nuvarande Eo 20 eller Eo 18. Med hänsyn till de förhållanden som föranlett inrättandet av ifrågavarande tjänster synes det skäligt att de placeras i lönegrad motsvarande nuvarande Eo 20. Generaltullstyrelsens beräkningar av ifrågavarande anslagspost föranleda i övrigt icke någon erinran från min sida, varför medelsbehovet å anslagsposten bör uppskattas till 3 780 000 kronor. Regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonal medför en minskning av anslagsposten med 31 000 kronor och den allmänna löneregleringen en ökning med i runt tal 2 450 000 kronor. Anslagsposten bör alltså för nästa budgetår upptagas med i runt tal 6 200 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör upptagas med 1 618 000 kronor.

Vid bifall till de nu föreslagna ändringarna skulle å den för tullstaten gällande personalförteckningen *dels* uppföras ytterligare 2 tullförvaltare av klass 1 B (A 24), 1 tullöverkontrollör (A 24), 3 förste tullkontrollörer (A 22), 12 tullförvaltare av klass 2 (A 22), 7 tullkontrollörer (A 21), 11 tullförvaltare av klass 3 (A 20), 2 tullmästare (A 15), 2 tulluppbördsmän (A 15), 25 tullkontorister (A 12), 6 tullöveruppsyningsmän (A 12), 50 tulluppsyningsmän (A 8), 3 kanslibitråden (A 7), 72 kontorsbitråden (A 4), 4 kustöveruppsyningsmän (A 15), 15 kustuppsyningsmän (A 8), *dels* avföras 19 tullförvaltare av klass 3 (A 21), 6 tullförvaltare av klass 4 (A 20), 4 kammarskrivare (A 16), 50 tullvakter (A 5), 50 skrivbitråden (A 2), 4 kustöveruppsyningsmän (A 12), 15 förste kustvakter (A 7) samt 9 tillsyningsmän (A 6), *dels ock* å övergångsstat uppföra 5 tullförvaltare av klass 3 (A 21).

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i den för tullstaten gällande personalförteckningen som i det föregående angivits;

dels godkänna följande avlöningsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 20 750 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 2 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 6 200 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 1 618 000
	kronor 28 570 000;

dels ock till Tullverket: Avlöningar till befattningshavare å tullstaten för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 28 570 000.

[33.] **3. Tullverket: Omkostnader, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 2 700 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 3 maj 1946 fastställt omkostnadsstat för tullverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47 (statsliggaren s. 440).

Samtliga utgiftsposter utom posten till hemliga utgifter äro förslagsposter. Posterna till reseersättningar och publikationstryck, delposten till övriga expenser samt de under övriga utgifter upptagna delposterna till drift och underhåll av fortskaffningsmateriel, legor för fortskaffningsmateriel samt beklädnad och beväpning må emellertid icke utan Kungl. Maj:ts tillstånd överskridas.

I sin förut omförmälda skrivelse den 26 september 1946 har *generaltullstyrelsen* framlagt beräkning rörande medelsbehovet under omkostnadsanslaget för budgetåret 1947/48. Den av styrelsen beräknade medelsåtgången för nästa budgetår framgår av följande sammanställning, vari tillika angivits medelsåtgången för budgetåret 1945/46 ävensom anvisade medel för budgetåret 1946/47.

	Utgifter under 1945/46	Anvisade medel för 1946/47	Åskade medel för 1947/48
1. Sjukvård m. m.	168 152	160 000	170 000
2. Reseersättningar	662 883	600 000	750 000
3. Expenser:			
a) Bränsle, lyse och vatten	445 443	400 000	400 000
b) Övriga expenser	581 707	580 000	730 000
4. Publikationstryck	28 359	48 000	60 000
5. Hemliga utgifter	2 000	2 000	2 000
6. Övriga utgifter:			
a) Drift och underhåll av fortskaffningsmateriel..	594 588	500 000	600 000
b) Legor för fortskaffningsmateriel	84 105	100 000	110 000
c) Utbildning i tulltjänsten	77 539	105 000	151 000
d) Beklädnad och beväpning.....	49 900	50 000	230 000
e) Vissa bötesandelar m. m.	138 875	70 000	150 000
f) Diverse utgifter	123 613	85 000	127 000
Summa kronor	2 957 164	2 700 000	3 480 000

Såsom av sammanställningen framgår har styrelsen funnit ökad medelsanvisning påkallad beträffande samtliga poster med undantag för posterna till bränsle, lyse och vatten samt till hemliga utgifter.

Belastningen å anslagsposten till sjukvård m. m. under budgetåren 1944/45 och 1945/46 utgjorde respektive 157 458 och 168 152 kronor. Med hänsyn härtill har styrelsen funnit anslagsposten böra höjas till 170 000 kronor.

Utgifterna till reseersättningar ha av styrelsen beräknats till 750 000 kronor eller 150 000 kronor mera än som anvisats för innevarande budgetår. Härom anför styrelsen följande.

Till reseersättningar var i staten för budgetåret 1945/46 upptaget ett belopp av 500 000 kronor. Överskridandet av sagda anslagspost hänför sig framför allt till de på utrikestrafikens omfattning direkt beroende utgifterna för resekostnads- och traktamentsersättningar vid tjänsteresor i allmänhet. Då utgifternas höga läge under nästlidna budgetår föranletts huvudsakligen av den under senare delen därav inträdda starka ökningen av utrikestrafiken samt denna trafik kan väntas fortgå under nästa budgetår i minst samma omfattning som under sista delen av gångna budgetåret, torde en väsentlig höjning böra vidtagas beträffande ifrågavarande anslagspost. Stegringen i avseende å den oöfvlige varuinförseln samt utökningen av personal och materiel vid kustbevakningen kommer därjämte att medföra en större förbrukning å utgiftsposten till patrulleringstraktamenten.

För den under anslagsposten till *expenser* upptagna delposten till övriga *expenser* har styrelsen beräknat utgifterna för nästa budgetår till 730 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till innevarande budgetår med 150 000 kronor. Till stöd för sina beräkningar har styrelsen framhållit följande.

Av utgifterna under delposten till övriga *expenser* belöpte under budgetåret 1945/46 å renhållning och städning 287 226 kronor, skrivmateriel, papper, blankettryck och dylikt 77 114 kronor, telegram, telefon och annonsering 164 129 kronor, inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner med flera inventarier 40 046 kronor samt bokinköp, bindning av böcker och handlingar m. m. 13 192 kronor. Vad angår storleken av förstnämnda slag av utgifter under nästkommande budgetår kommer en utvidgning av städningsområdena att medföra en kostnadsökning av omkring 18 000 kronor. Utgifterna för skrivmateriel, papper och blankettryck under vartdera av budgetåren 1938/39 och 1939/40 uppgingo till omkring 150 000 kronor. Med hänsyn till å ena sidan den därefter inträdda prisstegringen och å andra sidan nödvändigheten av att i görligaste mån begränsa förbrukningen av sådan materiel hava ifrågavarande utgifter för nästa budgetår beräknats till samma belopp som under budgetåren 1938/39 och 1939/40 eller 150 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till motsvarande utgifter under föregående budgetår med omkring 73 000 kronor. För anskaffande under nästa budgetår av nya kontorsmaskiner dels på grund av normal förslitning av förut inköpta maskiner, dels för tillgodoseende av behovet vid nytillkomna tjänsteställen och för normalt underhåll av dylika maskiner har beräknats ett belopp av 75 000 kronor. Kostnaden för inköp av möbler har uppskattats till 10 000 kronor. De beräknade utgifterna för kontorsmaskiner och möbler, tillhoppa 85 000 kronor, överstiga således med omkring 45 000 kronor utgifterna för dylika inventarier under förra budgetåret. Kostnaderna för bokinköp m. m., som under budgetåren 1938/39 och 1939/40 uppgingo till i medeltal omkring 28 000 kronor, hava beräknats under nästkommande budgetår uppgå till 25 000 kronor eller omkring 12 000 kronor mera än under förra budgetåret.

I fråga om anslagsposten till publikationstryck har generaltullstyrelsen med hänsyn till påräknelig belastning ansett en ökning av 12 000 kronor till 60 000 kronor erforderlig.

Anslagsposten till hemliga utgifter har uppförts med oförändrat belopp.

Beträffande den under anslagsposten till övriga utgifter uppförda delposten till drift och underhåll av fortskaffningsmateriel föreslår styrelsen med hänsyn till belastningen en uppräknings med 100 000 kronor till 600 000 kronor.

Utbytande av förhyrda motorbåtar mot legobåtar väntas medföra en ökad belastning å delposten till legor för fortskaffningsmateriel med 10 000 kronor.

Under delposten till utbildning i tulltjänsten beräknar generaltullstyrelsen ett medelsbehov av 151 000 kronor, vilket med 46 000 kronor överstiger medelsanvisningen för innevarande budgetår. Till stöd för sin beräkning har styrelsen bland annat anfört följande.

Utgifterna för en kurs för utbildning av kammarskrivare, vilken kurs börjat i juli 1946, hava för budgetåret 1947/48 beräknats till 50 000 kronor, samt kostnaderna för en ny kurs, som skall börja i januari 1947 till 32 000 kronor. Anordnande av ytterligare en sådan kurs torde emellertid bli nödvändigt under nästa budgetår. Utgifterna för sist omhandlade kurs beräknas för nästa budgetår till 10 000 kronor. På grund av ökad användning av tullkontoristutbildad personal och med hänsyn till beräknad avgång av sådan personal har styrelsen beslutit att anordna en kurs för utbildning av tullkontorister, avsedd att avslutas den 20 december 1947. Kostnaderna för anordnande under budgetåret av ifrågakurserna beräknas till 20 000 kronor. Vidare torde en kustöveruppsyningsmanskurs böra anordnas under budgetåret 1947/48. Kostnaderna för en sådan kurs beräknas till 11 000 kronor. Slutligen erfordras anordnande under nästa budgetår av en kurs för tjänstemän vid gränsbevakningen, för vilken kurs kostnaden beräknas utgöra 12 000 kronor.

Kostnaderna för tullverkets korrespondensundervisning hava för innevarande budgetår beräknats till 6 000 kronor. För denna undervisning erfordras emellertid under budgetåret 1947/48 nytryckning av vissa av de i kurserna ingående undervisningsbrev. Kostnaderna för korrespondensundervisningen hava med hänsyn härtill upptagits med ett till 16 000 kronor förhöjt belopp.

Delposten till utbildning i tulltjänsten har sålunda beräknats till (50 000 + 32 000 + 10 000 + 20 000 + 11 000 + 12 000 + 16 000 =) 151 000 kronor.

Delposten till beklädnad och beväpning för nästa budgetår beräknar styrelsen till 230 000 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 180 000 kronor. Ökningen är främst föranledd av behovet för den uniformspliktiga tullpersonalen — för närvarande omkring 3 000 tjänstemän — att anskaffa nya uniformer.

Delposten till vissa bötesandelar m. m., vilken innevarande budgetår upptagits med 70 000 kronor, har styrelsen med hänsyn till den på senare tid ökade smuglingen beräknat till 150 000 kronor.

I följd av belastningen å delposten till diverse utgifter, främst föranledd av den allmänna prisstegringen samt det genom trafikens utveckling och större personaltillgång ökade behovet av effekter, föreslår styrelsen en ökning

av medelsanvisningen för nästa budgetår med 42 000 kronor till 127 000 kronor.

Medelsbehovet å omkostnadsanslaget uppgår sålunda enligt generaltullstyrelsens beräkningar till 3 480 000 kronor.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till den inträdda starka ökningen av trafiken synes en väsentlig höjning av anslaget till tullverkets omkostnader vara ofrånkomlig. Generaltullstyrelsens gjorda beräkningar kan jag i huvudsak godtaga. Enligt vad jag inhämtat kommer emellertid ett av styrelsen beräknat belopp av 11 000 kronor till bestridande av kostnader för en kustöveruppsyningsmanskurs att belasta det löpande budgetårets stat, varför den under anslagsposten till övriga utgifter uppförda delposten till utbildning i tulltjänsten bör minskas med samma belopp.

Omkostnadsanslaget bör sålunda uppföras med i runt tal 3 470 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande omkostnadsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	170 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	750 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	1 130 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	60 000
5. Hemliga utgifter	»	2 000
6. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	1 358 000

Summa kronor 3 470 000;

dels ock till Tullverket: Omkostnader för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 3 470 000.

[34.] 4. Tullverket: Utrustning av tullkryssare, *reservationsanslag*. För innevarande budgetår har anvisats ett reservationsanslag å 600 000 kronor för nybyggnad av tre tullkryssare av typ II.

I sin förenämnda skrivelse den 26 september 1946 har *generaltullstyrelsen* hemställt om medelsanvisning för anskaffning av radioutrustning dels å nyssnämnda tre tullkryssare, dels å tullkryssaren T. V. 8.

Till stöd för sin framställning har styrelsen anført, att det befunnits nödvändigt att komplettera radioutrustningen för kustbevakningens förbindelse-tjänst med radiotelefonstationer. Kostnaderna för anskaffning och installation av fyra radiotelefonstationer beräknar styrelsen till sammanlagt omkring 24 000 kronor.

Departements-
chefen.

Med biträdande av generaltullstyrelsens förslag hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tullverket: Utrustning av tullkryssare* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 24 000.

[35.] **5. Kontrollstyrelsen: Avlöningar, förslagsanslag.** I riksstaten för budgetåret 1946/47 är kontrollstyrelsens avlöningsanslag uppfört med ett belopp av 450 000 kronor.

Den 15 juni 1945 har Kungl. Maj:t fastställt personalförteckning för kontrollstyrelsen (statsliggaren s. 441). Vidare har Kungl. Maj:t den 3 maj 1946 fastställt följande avlöningsstat, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47.

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 157 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	» 11 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 229 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 52 100
Summa kronor 450 000.	

Vid avlöningsstatens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skall disponeras på följande sätt:

Arvode till juridiskt biträde	kronor 2 400
Ersättning till en sakkunnig för kontroll över skatten å vissa pålsvaror, <i>högst</i>	» 3 600
Summa kronor 6 000.	

I skrivelse den 31 augusti 1946 har *kontrollstyrelsen* framlagt förslag rörande medelsbehovet för budgetåret 1947/48. Styrelsen har därvid upprepat sina tidigare gjorda förslag om uppflyttning av en kanslibiträdestjänst i lönegrad A 7 till kontoristtjänst i lönegrad A 9 samt om överförande på ordinarie stat av den å styrelsens andra byrå placerade extra ordinarie kanslibiträdesbefattningen i lönegrad Eo 7. Till stöd för sin förstnämnda framställning anför styrelsen i huvudsak följande.

Ifrågavarande kanslibiträde har till uppgift att handha bokföringen rörande tillverkningen och beskattningen av brännvin och maldrycker, skatten å inhemsk bensin samt accisen å margarin och vissa andra fettvaror. Det ankommer på nämnda kanslibiträde att fortlöpande granska, att belopp, avseende ifrågavarande skatter samt tillverkare i bränneri och bryggeri åvilande kontrollkostnadsbidrag, debiteras och krediteras i vederbörlig ordning, samt att biträda med de utredningar, som påkallas i samband med kontrollen. Den mångfald olika arbetsuppgifter, som sålunda ha anförtratts berörda kanslibiträde, kräva en ingående kännedom om de speciella förhållandena å förevarande områden. Då befattningen enligt styrelsens mening är en typisk kontoristtjänst, vilken uppfattning styrelsen finner styrkt av de senaste årens

erfarenheter, anser styrelsen riktigt, att befattningen nu bör placeras i lönegrad A 9. Kontrollstyrelsen har tidigare hävdad denna mening, vilken även delats såväl av 1939 års tjänsteförteckningsrevision som av 1942 års sakkunniga för omorganisation av kontrollstyrelsen. Ej heller ha vare sig statskontoret eller allmänna lönenämnden motsatt sig detta förslag.

I fråga om ordinariesättning av den å styrelsens andra byrå placerade extra ordinarie kanslibiträdesbefattningen, har styrelsen åberopat samma skäl som anförts i styrelsens statskrivelse den 31 augusti 1944, till vilken jag ber att få hänvisa (se prop. 216/1945 s. 3 o. f.).

Med hänsyn jämväl till i det följande omförmälda vakantsättning av en expeditionsvaktjänst skulle anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp, 157 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t har beräknats till oförändrat belopp.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har kontrollstyrelsen räknat med ett medelsbehov av 265 100 kronor mot 229 500 kronor för innevarande budgetår. Styrelsen har därvid föreslagit följande personalförändringar, nämligen *att* en extra ordinarie förste byråinspektörstjänst i lönegrad Eo 24 å styrelsens tredje byrå uppflyttas i lönegrad Eo 26, *att* å styrelsens första byrå inrättas en ny befattning som extra ordinarie förste byråsekreterare i lönegrad Eo 24, *att* en amanuensbefattning i lönegrad Eo 16 å samma byrå uppflyttas till förste amanuensbefattning i lönegrad Eo 18, *att* för visst kontrollarbete inrättas en ny befattning såsom extra ordinarie kontorist i lönegrad Eo 9, i samband varmed expeditionsvaktbefattningen hos styrelsen skulle vakantsättas och en ny befattning som expeditionsvakt i lönegrad Eo 5 inrättas, *samt att* personalen å styrelsens tredje byrå förstärkes med en befattningshavare i lönegrad Ex 20 och två befattningshavare i biträdesgrad. Därjämte har kontrollstyrelsen hemställt om erforderliga medel för att möjliggöra förstärkning av arbetskrafterna å fylleriregisteravdelningen och å kamrerarkontoret samt för löneklassuppflyttningar.

Vad angår kontrollstyrelsens förslag att uppflytta en förste byråinspektörsbefattning i lönegrad Eo 24 å tredje byrån till lönegrad Eo 26 anför kontrollstyrelsen i huvudsak följande.

Hos kontrollstyrelsen finnas inrättade fyra befattningar såsom extra ordinarie förste byråinspektör i lönegraden Eo 24, samtliga med placering å styrelsens tredje byrå, å vilken handläggas ärenden rörande ett flertal konsumtionsskatter, såsom maltdrycksskatt, margarinaccis, läskedrycksskatt, varuskaft och pälsvaruskaft. Av ifrågavarande förste byråinspektörer intager en ställningen såsom byråchefens närmaste man. Denne förste byråinspektör plägar regelmässigt under de tider, då byråchefen å byrån åtnjuter semester eller tjänstledighet eller eljest är förhindrad att förrätta sin tjänst, tagas i anspråk såsom vikarie för denne. Innehavaren av ifrågavarande befattning har på grund av ärendenas fördelning på olika avdelningar å byrån att jämte byråchefen taga befattning med samtliga de skatter, som falla under byråns verksamhetsområde. Det ankommer på honom att förberedande handlägga mera komplicerade ärenden, vilkas bedömande plägar ställa stora krav på gott omdöme hos befattningshavaren och på insikter i de ofta nog inveck-

lade bestämmelser, som gälla för dessa skatter, ävensom på erfarenhet och kunnighet beträffande bestämmelsernas tillämpning. Med hänsyn till såväl tjänsteåliggandenas kvalificerade natur som möjligheterna att vidmakthålla tillfredsställande rekryterings- och befordringsförhållanden å byrån, får kontrollstyrelsen hemställa, att befattningen placeras i lönegrad Eo 26. Genomförandet av detta förslag skulle medföra en ökning av belastningen på icke-ordinarieposten med 400 kronor.

Som skäl för inrättandet å första byrån av en ny extra ordinarie förste byråsekreterarbefattning i lönegrad Eo 24 anför styrelsen följande.

Styrelsen får erinra om att nya arbetsuppgifter tillförts styrelsens första byrå från och med den 1 januari 1946 genom de väsentligt utvidgade befogenheter, som enligt de av 1945 års riksdag vidtagna ändringarna i rusdrycksförsäljningsförordningen tillagts ämbetsverket beträffande systembolagens löne- och anställningsfrågor. Styrelsen har numera att direkt inträda som part vid förhandlingar med vederbörande personalorganisationer i löne- och anställningsfrågor rörande systembolagen, och det ankommer på styrelsen att noggrant följa de upprättade löneavtalens tillämpning och verkningar. Då rekryterings- och befordringsförhållandena vid systembolagen äga nära samband med löneväsendet, har det visat sig vara en viktig angelägenhet, att styrelsen för ernående av enhetlighet inom systembolagsförvaltningen utövar en nära tillsyn även härutinnan och fortlöpande lämnar bolagen erforderliga direktiv. Det är uppenbart, att då systembolagspersonalen omfattar icke mindre än cirka 2 000 befattningshavare, handhavandet av nu angivna uppgifter är maktpåliggande och arbetskrävande. Styrelsen finner det oundgängligt, att byrån nu utrustas med en förste byråsekreterare i lönegrad Eo 24, vilket medför en merbelastning å icke-ordinarieposten med 8 000 kronor.

Beträffande förslaget om inrättande av en ny befattning såsom kontorist i lönegrad Eo 9 anför kontrollstyrelsen i huvudsak följande.

Övervakandet över avnämarna av sprit för tekniska m. fl. ändamål, av vilka flertalet äro tillverkare av alkoholhaltiga preparat, åvilar de tjänstemän, som handlägga ärenden rörande meddelande av inköpstillstånd för sådan sprit. På grund av göromålets ökning har emellertid denna övervakning, som i huvudsak utövas genom bokföringsgranskning och stickprovsundersökning hos spritavnämarna, måst eftersättas, vilket särskilt gäller Stockholm med kringliggande orter. Då styrelsen ansett, att denna brist i kontrollarbetet snarast bort avhjälpas, har styrelsen från och med den 1 april 1946 avdelat en särskild tjänsteman med uppgift att helt ägna sig åt inspektioner hos spritavnämare i Stockholm med omnejd. Styrelsen har härvid ansett sig böra försöksvis för ändamålet anlita den hos styrelsen anställde expeditionsvakten (A 5), vilken styrelsen funnit äga erforderliga förutsättningar för arbetet i fråga och vilken även visat sig kunna på tillfredsställande sätt sköta detsamma. Denne befattningshavare har alltså fått sig anförtrödda förekommande inspektioner av mindre kvalificerad natur, medan mera krävande inspektionsuppgifter förbehållits överordnade tjänstemän. Med hänsyn till arbetets självständiga och omdömeskrävande beskaffenhet har styrelsen ansett en placering av den nya befattningen i lönegrad Eo 9 (kontorist) såsom skälig. Styrelsen har samtidigt anställt en ersättare för expeditionsvakten. Denne avses skola efter viss provotid erhålla extra ordinarie anställning. Kontrollstyrelsen får under åberopande av det anförda hemställa om uppräckande av icke-ordinarieposten med dels 4 400 kronor för avlönande av en extra ordinarie kontorist, dels 3 000 kronor för avlönande av en extra ordinarie expeditionsvakt. Samtidigt kan ordinarieposten minskas med ersättningen till en expeditionsvakt eller i runt tal 3 900 kronor.

Förslaget om förstärkning av arbetskrafterna på tredje byrån med en befattningshavare i lönegrad Ex 20 och två befattningshavare i biträdesgrad har kontrollstyrelsen motiverat på i huvudsak följande sätt.

Från och med den 1 juli 1946 ha enligt förordningen den 12 april 1946 (nr 144) angående ändring i förordningen den 25 maj 1941 (nr 251) om varuskatt vissa ändrade regler tillämpats för beskattningen av importerade skattepliktiga varor.

Enligt förordningen skall det åvila kontrollstyrelsen att låta verkställa slutlig granskning av deklarationer och försäkringar som importör av skattepliktiga varor skall avgiva till tullmyndigheten. Kontrollstyrelsen anser, att detta arbete kommer att bli av den omfattning att en förstärkning av personalen å styrelsens tredje byrå är erforderlig. I första hand har styrelsen räknat med att behov kommer att föreligga av anställande av två befattningshavare i biträdesgrad samt, för mera kvalificerade arbetsuppgifter, en befattningshavare i lönegraden Ex 20. Styrelsen får därför för budgetåret 1947/48 föreslå uppräkning för nu ifrågavarande ändamål av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med i runt tal 12 000 kronor.

I fråga om medelsanvisning till förstärkning av personalen å fylleriregisteravdelningen anför styrelsen följande.

Arbetet å straffregisteravdelningen inom den till första byrån hörande statistiska avdelningen har alltsedan registrets tillkomst företett en ständigt fortgående kraftig ökning. Antalet i registret ingående kort uppgick vid mitten av år 1940 — registrets första verksamhetsår — till i runt tal 180 000 men har nu stigit till omkring 375 000. Expedieringen till domstolar, åklagarmyndigheter, militära myndigheter och statliga nykterhetsvårdande organ m. fl. av registerutdrag, vilken jämte registrets förande och vidmakthållande samt uppgiftslämnandet till systembolagen (drygt 54 000 uppgifter år 1945) utgör huvuduppgiften för registeravdelningen, har visat ständig ökning: från 10 000 år 1940 till drygt 30 000 år 1945. Under innevarande år kan antalet utdrag väntas komma att uppgå till cirka 35 000, d. v. s. omkring $3\frac{1}{2}$ gånger så mycket som år 1940.

Personalen å registeravdelningen utgöres för närvarande, förutom av en kvinnlig tjänsteman, vilken närmast under förste aktuarien förestår avdelningen, av 12 tjänstemän i biträdesgrad, vilket antal överstiger det som låg till grund för anslagsberäkningen för innevarande budgetår. År 1940 var antalet biträden å avdelningen 6.

Med hänsyn till det successivt ökade arbetet å straffregisteravdelningen erfordras från och med budgetåret 1947/48 viss ytterligare förstärkning av arbetskraften därstädes. För tillgodoseende av det ökade personalbehovet är erforderligt, att en uppräknig av icke-ordinarieposten sker med 6 000 kronor.

Med hänsyn till den ökning i arbetsbördan som införandet av källskatten väntas medföra hemställer kontrollstyrelsen om ett belopp av 1 200 kronor för anställande av extra arbetskraft å kamrerarkontoret. Slutligen äskas ett belopp av 4 000 kronor för löneklassuppflyttningar.

Vid bifall till kontrollstyrelsens förslag till ordinariesättning av en extra ordinarie kanslibitträdesbefattning skulle icke-ordinarieposten kunna minskas med 4 000 kronor.

Enligt kontrollstyrelsens förslag skulle sålunda icke-ordinarieposten uppföras med (229 500 + 400 + 8 000 + 600 + 4 400 + 3 000 + 12 000 +

6 000 + 1 200 + 4 000 — 4 000 ==) 265 100 kronor, innebärande en ökning i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår med 35 600 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg föreslår kontrollstyrelsen bära upptagas med ett till 60 000 kronor förhöjt belopp.

Kontrollstyrelsen har slutligen hemställt, att den å styrelsens personalförteckning å övergångsstat uppförda laboratorsbefattningen i lönegrad A 24 måtte avföras ur förteckningen, då innehavaren av befattningen erhållit fullmakt såsom professor vid Chalmers tekniska högskola.

I överensstämmelse med vad jag anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör överdirektörsbefattningen vid kontrollstyrelsen från och med nästa budgetår uppflyttas till lönegrad B 3, innebärande en merbelastning av ordinarieposten med 2 000 kronor vid nu gällande löner. Förslaget om uppflyttning i högre lönegrad av en kanslibiträdestjänst i lönegrad A 7 kan jag på det sätt tillstyrka, att jag förordar, att tjänsten uppflyttas till kontoristtjänst i lönegrad Eo 9. Ej heller har jag någon erinran mot att en extra ordinarie kanslibiträdesbefattning på andra byrå nu uppföres på ordinarie stat. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän kan med hänsyn härtill enligt nuvarande avlöningsbestämmelser beräknas till 155 000 kronor. Regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonalen — varigenom ytterligare 7 kontorsbiträdestjänster i lönegrad A 4 skulle tillkomma — medför en ökning av anslagsposten med 15 000 kronor och den allmänna löneregleringen en ökning med 75 000 kronor till 245 000 kronor.

Jag tillstyrker, att de under anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, uppförda arvodena utgå med av kontrollstyrelsen föreslagna belopp, sammanlagt 6 000 kronor. Medel för ändamålet synes i fortsättningen bära beräknas under icke-ordinarieposten.

Den utredning som för närvarande pågår om avvecklingen av den allmänna omsättningsskatten m. m. omfattar även frågan om varuskattens tekniska utformning och därmed sammanhängande kontrollfrågor. Då arbetsuppgifterna å kontrollstyrelsens tredje byrå — varest bland annat ärenden som avse varuskatt handläggas — i viss utsträckning äro beroende av det resultat vartill utredningen kan komma, är jag icke beredd att taga slutlig ställning till styrelsens förslag om inrättande av nya befattningar på nämnda byrå i vidare mån än att jag vill förordar, att en extra ordinarie förste byråinspektör uppflyttas från 24 till 26 lönegraden. Likaledes torde organisationen av första byrån, som bland annat handlägger ärenden beträffande systembolagens löne- och anställningsfrågor, tarva en översyn, varför jag icke ansett mig nu bära biträda förslaget om inrättandet av en ny befattning som extra ordinarie byråsekreterare i lönegrad Eo 24. Behovet av personalförstärkning synes i stället tills vidare bära tillgodoses genom anställande av extra och arvodesavlönad personal. För ändamålet bör an-

slagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal uppräknas med ett belopp, som vid nu gällande avlöningsbestämmelser bör beräknas till 31 000 kronor. I denna summa inbegripes även medelsbehovet för nyssnämnda uppflyttning i lönegrad av en extra ordinarie förste byråinspektör, för förstärkning av arbetskrafterna å straffregisteravdelningen, för bestridande av ökade kostnader å kamrerarkontoret i anledning av källskattens tillkomst samt för löneklassuppflyttningar. Önskemålet om uppflyttning av en amanuensbefattning i lönegrad Eo 16 till förste amanuensbefattning i lönegrad Eo 18 synes bli tillgodosett genom den föreslagna regleringen av befördringsgången för biträdes- och amanuenspersonalen.

Vad kontrollstyrelsen föreslagit i fråga om inrättande av en ny befattning som extra ordinarie kontorist i lönegrad Eo 9 för viss kontrollverksamhet kan jag tillstyrka, varvid medel även böra beräknas för anställande av en icke-ordinarie expeditionsvakt. Belastningen härför på icke-ordinarieposten kan vid nuvarande löner beräknas till sammanlagt 7 400 kronor. Uppflyttningen av en kanslibiträdestjänst i lönegrad A 7 till kontoristtjänst i lönegrad Eo 9, samt överflyttningen av en extra ordinarie kanslibiträdesbefattning i lönegrad Eo 7 till ordinarie stat föranleder ingen väsentlig ändring i belastningen å anslagsposten. Däremot medför regleringen av befördringsgången för biträdes- och amanuenspersonalen en minskad belastning av ifrågavarande anslagspost med 14 000 kronor, och den allmänna löner regleringen en ökning med i runt tal 134 000 kronor. Anslagsposten bör med hänsyn härtill för nästa budgetår upptagas med 394 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör uppföras med 37 000 kronor.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga följande ändringar i den för kontrollstyrelsen gällande personalförteckningen, nämligen *dels* uppflytta befattningen som överdirektör från lönegrad B 2 till lönegrad B 3, *dels* uppflytta en förste byråinspektör i lönegrad Eo 24 till Eo 26, *dels* ur personalförteckningen avföra den å övergångsstat uppförda befattningen som laborator i lönegrad A 24, *dels* upptaga en ytterligare befattning som kanslibiträde i lönegrad A 7 samt sju ytterligare befattningar som kontorsbiträde i lönegrad A 4;

dels godkänna följande avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 245 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal ..	» 394 000
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 37 000

Summa kronor 676 000;

dels ock till Kontrollstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av kronor 676 000.

[36.] **6. Kontrollstyrelsen: Omkostnader, förslagsanslag.** Anslaget är i gällande riksstat upptaget med 69 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 3 maj 1946 fastställt omkostnadsstat för kontrollstyrelsen (statsliggaren s. 442). Omkostnadsstaten upptager bland annat en post till expenser å 37 500 kronor.

Kontrollstyrelsen har i sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1946 föreslagit den ändringen å omkostnadsanslaget, att delposten till övriga expenser, som för innevarande år upptagits med 36 000 kronor, uppräknas med 2 000 kronor för täckande av de ökade kostnader för inventarier, materialier m. m., som föranledas av den avsedda utbyggnaden av avdelningen för varuskatt samt den ökade verksamheten å straffregisterexpeditionen.

Med biträdande av kontrollstyrelsens förslag tillstyrker jag, att delposten till övriga expenser uppräknas med 2 000 kronor. Anslaget torde sålunda *Departements-*
chefen. böra uppföras med 71 000 kronor för nästa budgetår.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontrollstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 71 000.

[37.] **7. Kontrollstyrelsen: Kontroll å tillverkningsavgifter, förslagsanslag.** Anslaget är för innevarande budgetår bestämt till 325 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1944 fastställt personalförteckning för kontrollstyrelsens lokala skattekontroll (statsliggaren s. 443). Kungl. Maj:t har vidare den 3 maj 1946 fastställt följande stat för anslaget till kontroll å tillverkningsavgifter, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47.

Stat.

Utgifter.

Avlöningar:

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.

Maj:t, *förslagsvis* kronor 365 000

2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, *förslagsvis* .. » 67 000

3. Rörligt tillägg, *förslagsvis* » 8 500

kronor 440 500

Omkostnader:

1. Sjukvård m. m., *förslagsvis* kronor 500

2. Reseersättningar, *förslagsvis* » 69 000

3. Övriga utgifter: Nyanskaffning och underhåll av kontrollapparater och kontrolleffekter m. m., *högst* » 10 000

kronor 79 500

Summa kronor 520 000

Särskilda uppbördsmedel:

Kontrollkostnadsbidrag m. m. kronor 195 000

Nettoutgift kronor 325 000.

I sin skrivelse den 31 augusti 1946 har *kontrollstyrelsen* gjort framställning om medelsanvisning för budgetåret 1947/48. Kontrollstyrelsen har därvid ansett sig böra upptaga frågan om viss arvodesreglering för brännerikontrollörer m.fl. tjänstemän vid kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin och maltdrycker och anför i hudsak följande.

Den senaste arvodesregleringen för brännerikontrollörer m. fl. genomfördes år 1945, då dagarvodena fastställdes till följande belopp, nämligen för kontrollör med tjänstgöring vid ett bränneri 15 kronor 50 öre, för kontrollör med tjänstgöring vid flera brännerier 21 kronor, för tillsyningsman vid brännerimagasin 16 kronor samt för kontrollombud vid skattepliktigt bryggeri och tillsyningsman vid skattefritt bryggeri högst 1 krona 35 öre för varje bryggeri. Det för tillsyningsman vid brännerimagasin utgående minimiarvodet fastställdes till 44 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att medge höjning till 100 kronor för månad.

Sedan arvodesbeloppen sålunda fixerats, har emellertid frågan om kontrolltjänstemännens arvoden kommit i ett nytt läge på grund av de av innevarande års riksdag fattade besluten om tillfälligt lönetillägg under budgetåret 1945/46 och provisoriskt lönetillägg under budgetåret 1946/47 till det stora flertalet statliga befattningshavare ävensom med hänsyn till det av 1945 års lönekommitté framlagda förslaget om ny lönereglering för statstjänstemännen från och med den 1 juli 1947. Det synes i betraktande härav skäligt, att jämväl här avsedda tjänstemän, vilkas avlöningsförhållanden på grund av tjänstgöringens natur måst regleras på annat sätt än för statstjänstemän i allmänhet, beredas viss avlöningsförbättring. För att kontrolltjänstemännen skulle erhålla dyrtidskompensation, motsvarande den löneökning, som numera kommit och väntas ytterligare komma statstjänstemännen i allmänhet till del, skulle erfordras, att arvoden uppräknades med relativt sett ganska betydande belopp. Huruvida en dylik uppräkning av arvoden i deras nuvarande utformning bör komma till stånd, kan emellertid enligt kontrollstyrelsens uppfattning anses i viss mån tveksamt med hänsyn bland annat till att en del av de ifrågavarande befattningarna ha karaktär av att mer eller mindre utgöra bisysslor av icke stadigvarande art. Det är emellertid att märka, att ett icke ringa antal kontrollörer ha tjänstgöring året runt eller i varje fall under större delen av året. Att dessa skulle i avlöningshänseende bli eftersatta på grund av att tjänstgöringen för andra kontrollörer till äventyrs kan betraktas såsom bisyssla synes obilligt. Styrelsen anser för sin del, att en mera genomgripande avlöningsreglering för kontrolltjänstemännen icke bör ske annat än i samband med en utredning av dessa tjänstemäns anställnings- och avlöningsvillkor. Frågan torde komma att upptagas till behandling inom 1945 års lönekommitté, till vilken kontrollstyrelsen haft att överlämna visst utredningsmaterial även beträffande kontrollpersonalen. I avvaktan på att en utredning av frågan genom lönekommitténs försorg eller i annan ordning kommer till stånd synas de berörda tjänstemännens arvoden nu allenast böra underkastas viss jämkning uppåt, vilken i första hand bör innefatta av kontrollstyrelsen i dess utlåtande den 30 oktober 1944 (se prop. 216/1945 s. 11 f.) förordad arvodeshöjning, utgörande kompensation för

det till övriga statstjänstemän utgående kristillägget, samt därutöver — såsom provisoriskt lönetillägg — visst mindre belopp.

I enlighet med vad ovan anförts föreslås, att dagarvodena uppräknas för kontrollör med tjänstgöring vid ett bränneri från 15 kronor 50 öre till 16 kronor 50 öre, för kontrollör med tjänstgöring vid flera brännerier från 21 kronor till 22 kronor 25 öre, för tillsyningsman vid brännerimagasin från 16 kronor till 17 kronor samt för kontrollombud vid skattepliktigt bryggeri och tillsyningsman vid skattefritt bryggeri från 1 krona 35 öre till 1 krona 45 öre. Det för tillsyningsman vid brännerimagasin fastställda minimiarvodet för månad torde böra höjas från 44 till 47 kronor. Det belopp, vartill det till tillsyningsman vid brännerimagasin för månad utgående minimiarvodet högst må fastställas, bör oförändrat utgöra 100 kronor.

Vidare har kontrollstyrelsen föreslagit, att biträdande överkontrollörer vid läskedrycksbeskattningen, vilka för närvarande vore arvodesanställda, måtte uppföras på extra ordinarie stat med placering i lönegrad Eo 21. Härom anför styrelsen följande.

Enligt Kungl. Maj:ts brev till kontrollstyrelsen den 3 maj 1946 må styrelsen med anlitande av ifrågavarande anslag tills vidare under budgetåret 1946/47 för den lokala kontrollen över läskedrycksbeskattningen anställa sex biträdande överkontrollörer. Dessa befattningshavare åtnjuta i regel arvode av 8 700 kronor för år. Kontrollstyrelsen må i särskilda fall fastställa lägre arvodesbelopp. Beträffande nämnda befattningshavare skola i tillämpliga delar gälla vissa bestämmelser i civila icke-ordinariereglementet, varvid befattningshavarna skola anses tillhöra lönegraden Eo 21, löneklassen 21.

Nu avsedda befattningar inrättades i samband med ikraftträdandet den 1 februari 1940 av förordningen den 22 december 1939 (nr 919) om skatt å läskedrycker. Arvodena å befattningarna — vilkas antal ursprungligen var sju — utgjorde till en början 6 600 kronor för år men ha sedermera i olika omgångar blivit föremål för uppräkning. Vid befattningarnas inrättande uttalades (se prop. nr 81 till 1939 års urtima riksdag, s. 23), att det med hänsyn till läskedrycksbeskattningens speciella karaktär icke syntes vara lämpligt att giva ifrågavarande befattningshavare ställning av extra ordinarie tjänstemän, utan att de i stället borde erhålla arvode.

De ifrågavarande befattningarna såsom biträdande överkontrollörer vid läskedrycksbeskattningen ha nu funnits inrättade i snart 7 år. Det må erinras, att dessa befattningshavare icke allenast ha att taga befattning med läskedrycksbeskattningen utan jämlikt därom av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift även utnyttjas för andra ändamål inom styrelsens verksamhet såsom kontroll över varuskatten och viss del av tillsynen över maltdryckstillverkningen m. m. För befattningarnas innehavare har den tillämpade anställningsformen kommit att innebära en från början icke förutsedd nackdel, i det att de såsom arvodister icke erhållit dyrtidskompensation i samma utsträckning som andra befattningshavare. Härtill kommer, att pensionsrätt icke är förenad med befattningarna. Då enligt kontrollstyrelsens mening ett stadigvarande behov föreligger av dessa befattningar, torde tidpunkten nu vara inne att bereda befattningarnas innehavare den fastare anställning, som rätteligen bör tillkomma dem.

Till extra ordinarie överkontrollör och extra ordinarie biträdande överkontrollör vid styrelsens lokala skattekontroll utgår för närvarande ersättning för erforderlig tjänstelokal samt för telefonkostnader och andra expenser (expensersättning) med 500 kronor för år. Vid annan ledighet än semes-

ter skola överkontrollör och biträdande överkontrollör av expensersättningen avstå i regel 200 kronor för år. Annan vikarie för nu avsedd tjänsteman än biträdande överkontrollör skall åtnjuta expensersättning med 200 kronor för år. Dessa bestämmelser skola även gälla för arvodesavlönad biträdande överkontrollör vid den lokala kontrollen över läskedrycksbeskattningen respektive varuskatten.

I skrivelse till kontrollstyrelsen ha överkontrollörer och biträdande överkontrollörer vid styrelsens lokala skattekontroll anhållit om styrelsens medverkan till åstadkommande av högre expensersättning.

I framställningen har hänvisats till bl. a. de nyligen ändrade bestämmelserna angående expensersättning åt folkskolinspektörerna. Önskemål har framförts om att ersättning måtte utgå till täckande av de merkostnader, som föranleddes av behovet att för tjänsteändamål disponera ett rum utöver erforderligt bostadsutrymme, eller att möjlighet bereddades att hyra arbetslokal utanför bostaden. Vidare har föreslagits, att ersättning för tillhandahållande av inredning i tjänstelokalen lämnades med visst belopp per år. Härutöver har ersättning önskats för tjänstetelefon, kontorsmaskiner m. m. I fråga om kontorsmaskiner har skrivmaskin ansetts nödvändig, medan däremot beträffande räknemaskin visserligen nyttan därav framhållits men något bestämt önskemål icke uttalats. En ändring av nuvarande bestämmelser angående expensersättning har föreslagits böra leda till att ersättningen uppdelades i en fast del avseende sådana kostnader, som kunde på förhand bestämmas, en del, som skulle utgå efter redovisning av varierande kostnader, och en del, som representerade engångsutgifter.

I skrivelse den 4 december 1946 har *kontrollstyrelsen* i anledning av nyssnämnda framställning framlagt förslag om ändrade grunder för bestämmande av expensersättningen och därvid anført i huvudsak följande.

Den expensersättning på 500 kronor för år som för närvarande utgår synes otillräcklig för bestridande av med densamma avsedda utgifter. Detta beror å ena sidan på den sedan år 1939 inträdda allmänna prisstegringen, å andra sidan på den ökning av överkontrollörernas expeditionsgöromål, som föranletts av bland annat tillkomsten av läskedrycksbeskattningen år 1940 och varusbeskattningen år 1941. Kontrollstyrelsen finner fördenskull motiverat att frågan om expensersättningens storlek nu tages under omprövning i syfte att bereda dessa befattningshavare ökad gottgörelse för havda kostnader i tjänsten. Vad först angår tjänstelokal anser kontrollstyrelsen att tillhandahållande av särskild tjänstelokal icke är erforderligt. Det synes emellertid uppenbart, att för ifrågavarande befattningshavare föreligger behov av en arbetsplats förlagd till vederbörandes bostad. För ändamålet bör ett rum kunna disponeras. Då det till tjänstelokal avsedda rummet får anses kunna i viss utsträckning utnyttjas för befattningshavaren eller hans familj, har kontrollstyrelsen stannat för att föreslå en ersättning härför av 400 kronor för år, inbegripet ersättning för städning, uppvärmning och belysning. För tillhandahållande av möbler och annan rumsinredning torde böra beräknas ett belopp av 100 kronor för år. Praktiskt taget alla överkontrollörer och biträdande överkontrollörer ha skrivmaskin och ett par av dem även räknemaskin. Enligt kontrollstyrelsens uppfattning bör varje här avsedd befattningshavare ha såväl skriv- som räknemaskin. Med hänsyn till den betydande engångsutgiften för anskaffande av dylika maskiner synas erforderliga skriv- och räknemaskiner

böra tillhandahållas av statsverket. Av befattningshavarna redan anskaffade maskiner torde vid sådant förhållande böra inlösas av statsverket. För inköp och inlösen av kontorsmaskiner beräknar kontrollstyrelsen ett engångsbelopp av 16 000 kronor. Vad slutligen angår utgifter för annan kontorsmateriel och för telefonsamtal ävensom för underhåll av kontorsmaskiner synas dessa lämpligen böra ersättas med belopp motsvarande de styrkta verkliga kostnaderna. Dessa beräknas uppgå till 300 kronor för år och befattningshavare.

Vid bifall till nyssnämnda förslag till bestämmande av expensersättning för överkontrollörer och biträdande överkontrollörer torde även ändrade bestämmelser utfärdas rörande expensersättning vid tjänstledighet samt angående expensersättning åt vikarie. Då dessa ärenden äro av mindre betydelsefull natur, föreslås att kontrollstyrelsen bemyndigas att inom ramen av de för överkontrollör och biträdande överkontrollör gällande bestämmelserna, i varje särskilt fall pröva frågan huruvida och i vad mån expensersättningen skall avstås vid tjänstledighet och att fastställa expensersättningen åt vikarie.

I fråga om personalförteckningen har kontrollstyrelsen anfört, att en befattning som extra ordinarie biträdande överkontrollör i lönegrad Eo 21, vilken enligt beslut av 1942 års riksdag hålles vakant, nu kunde indragas, då den icke syntes vara behöflig.

Om anslagsberäkningen anför kontrollstyrelsen följande.

Beräkningen av utgifter och inkomster å kontrollanslaget för nästa budgetår synes böra ske under antagande, att verksamheten vid potatisbrännerierna kommer att bedrivas i ungefärligen normal omfattning, d. v. s. under 3—4 månaders kampanj, samt att sulfitbrännerierna — även med beaktande av att leveransavtalen för de äldre fabriker utgå den 1 april 1947 och en viss osäkerhet sålunda kan vara för handen beträffande driftens omfattning för tiden därefter — hållas i gång under i genomsnitt 10 månader av året. Under nämnda förutsättningar samt vid bifall till ovan framlagt förslag om viss arvodesreglering för brännerikontrollörer och tillsyningsmän vid brännerimagasin torde anslagets arvodespost böra uppräknas med i runt tal 40 000 kronor, varav ca 20 000 kronor äro att hänföra till beräknad ökning av kampanjens längd vid potatisbrännerierna och ungefär 20 000 kronor utgöra kostnad för sagda arvodesreglering. Arvodesposten kan emellertid vid bifall till det ovan framlagda förslaget om uppförande av de biträdande överkontrollörerna vid läskedrycksbeskattningen å extra ordinarie stat minskas med beloppet av nu utgående arvoden och expensersättningar jämte vikariatsersättning till dessa befattningshavare ca 55 000 kronor. I arvodesposten är inräknad expensersättning för två biträdande överkontrollörer med tillhopa 1 000 kronor.

Under hänsynstagande till vad sålunda anförts bör anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, upplagas med $(365\,000 + 40\,000 - 55\,000 =)$ 350 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal bör i anslutning härtill uppräknas med det för avlöning, exklusive expensersättningar, till de föreslagna sex extra ordinarie biträdande överkontrollörerna vid läskedrycksbeskattningen erforderliga beloppet. Detta belopp utgör, därest avlöningen, i likhet med vad som skett för de extra ordinarie överkontrollörerna, beräknas enligt dyrortsgrupp F, ca 33 000 kronor. Med inräknande av skäligt belopp för avlöande av vikarier å befattningarna synes anslagsposten böra uppräknas med 34 000 kronor till 101 000 kronor.

Under anslagsposten till rörligt tillägg torde ett belopp av 15 200 kronor vara erforderligt.

Omkostnadsposten till sjukvård m. m. bör uppräknas till 800 kronor.

Vidare skulle en ny anslagspost till *expensersättningar* upptagas med förslagsvis 30 000 kronor.

Övriga omkostnadsposter synas kunna bibehållas oförändrade.

Uppbördsposten *kontrollkostnadsbidrag* m. m. bör under ovan angivna förutsättningar i fråga om brännvinstillverkningens omfattning upptagas med 198 000 kronor. Anslagets slutsumma skulle sålunda för nästkommande budgetår behöva upptagas med 378 000 kronor.

*Departements-
chefen.*

I likhet med vad kontrollstyrelsen anfört vill jag förordna, att en arvodesreglering genomföres för brännerikontrollörer m. fl. tjänstemän vid kontrollen över tillverkningen och beskattningen av brännvin och maltdrycker. Denna arvodesreglering bör dock endast göras provisorisk i avvaktan på närmare utredning. Jag förordar sålunda en höjning av dagarvodena för kontrollör med tjänstgöring vid ett bränneri från 15 kronor 50 öre till 16 kronor 50 öre, för kontrollör med tjänstgöring vid flera brännerier från 21 kronor till 22 kronor 25 öre, för tillsyningsman vid brännerimagasin från 16 kronor till 17 kronor samt för kontrollombud vid skattepliktigt bryggeri och tillsyningsman vid skattefritt bryggeri från 1 krona 35 öre till 1 krona 45 öre. Det för tillsyningsman vid brännerimagasin fastställda minimiarvodet för månad bör höjas från 44 kronor till 47 kronor. Kostnaderna för ifrågavarande arvodesreglering kunna beräknas till 20 000 kronor för år.

I avbidan på 1945 års lönekommittés förslag om riktlinjer för överförande till extra ordinarie stat av arvodespersonal böra de biträdande överkontrollörerna vid läskedrycksbeskattningen tills vidare bibehållas vid sin arvodesanställning. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att då detta förslag framlagts fatta beslut i frågan. Om dessa befattningshavare befinnas böra bibehållas vid sin nuvarande arvodesavlöning jämväl under nästa budgetår bör dock i samband med den allmänna löneregleringen en uppräknig ske av arvodena till 9 100 kronor för år. Samma arvodesförhöjning bör tillkomma även de båda biträdande överkontrollörerna för den lokala kontrollen över varubeskattningen. För ändamålet kan beräknas i runt tal 3 000 kronor.

Förslaget till högre *expensersättning* till överkontrollör och biträdande överkontrollör vid kontrollstyrelsens lokala skattekontroll vill jag på det sätt tillstyrka, att *expensersättningen* höjes från 500 kronor till 700 kronor för år och befattningshavare. Det torde därjämte stå Kungl. Maj:t fritt att ställa till förfogande kontorsmaskiner av mera kostnadskrävande beskaffenhet, varav oundgängligt behov visas föreligga.

Anslagsposten till *arvoden* och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde böra uppräknas med 43 000 kronor, varav 20 000 kronor hänföra sig till beräknad merkostnad föranledd av ökningen av brännerikampanjens längd och 23 000 kronor hänföra sig till arvodesregleringen för brännerikontrollörer m. fl. samt för biträdande överkontrollörer. Den föreslagna höjningen av *expensersättningarna* till biträdande överkontrollörer beräknas draga en merkostnad av 1 600 kronor. Anslagsposten bör sålunda uppföras med $(365\,000 + 43\,000 + 1\,600 =)$ i runt tal 410 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde uppräknas med 1 600 kronor motsvarande höjningen av expensersättningen till de extra ordinarie överkontrollörerna till 68 600 kronor. Den allmänna löneregleringen medför emellertid en ökning av anslagsposten med 44 000 kronor till avrundat 112 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg bör upptagas med i runt tal 6 200 kronor.

Beträffande omkostnaderna synes posten till sjukvård m. m. böra uppräknas med 300 kronor till 800 kronor.

Under hänvisning till vad jag anfört i fråga om höjning av expensersättningen bör någon särskild anslagspost för dylikt ändamål icke upptagas.

Uppbördsposten kontrollkostnadsbidrag m. m. bör upptagas med ett till 198 000 kronor förhöjt belopp.

Anslagets slutsumma skulle sålunda uppgå till 410 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontrollstyrelsen: Kontroll å tillverkningsavgifter*
för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslags-*
anslag av kronor 410 000.

[38.] 8. **Kontrollstyrelsen: Systembolagsrevisionen, förslagsanslag.** Anslaget är för innevarande budgetår bestämt till 73 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 3 maj 1946 fastställt personalförteckning för systembolagsrevisionen (statsliggaren s. 444). Kungl. Maj:t har vidare samma dag fastställt följande stat för anslaget till systembolagsrevisionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Stat.

A vl ö n i n g a r.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 44 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 6 000
	kronor 50 000

O m k o s t n a d e r.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 300
2. Resersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 22 700
	kronor 23 000
	Summa kronor 73 000.

I sin skrivelse den 31 augusti 1946 har *kontrollstyrelsen* beräknat anslaget till oförändrat belopp för budgetåret 1947/48.

Departements-
chefen.

I överensstämmelse med kontrollstyrelsens förslag bör anslaget för nästa budgetår beräknas efter oförändrade grunder. Den allmänna löneregleringen medför emellertid en ökning av anslagsposten till *avlöningar till icke-ordinarie personal* med 29 000 kronor till 73 000 kronor, och anslagsposten till *rörligt tillägg* bör med hänsyn härtill upptagas med 4 000 kronor.

Övriga anslagsposter torde uppföras med oförändrade belopp.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande stat för anslaget för systembolagsrevisionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor 73 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 4 000
	kronor 77 000

Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 300
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 22 700
	kronor 23 000

Summa kronor 100 000;

dels ock till Kontrollstyrelsen: Systembolagsrevisionen för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 100 000.

[39.] **9. Mynt- och justeringsverket: Avlöningar, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 507 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 23 maj 1941 fastställt personalförteckning för mynt- och justeringsverket (statsliggaren s. 445) och den 3 maj 1946 fastställt följande avlöningsstat för verket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 102 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	» 34 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 79 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 26 000
5. Avlöningar till verkmästare, förmän och arbetare, <i>förslagsvis</i>	» 265 000
	Summa kronor 507 300

Särskilda uppbördsmedel.

Ombudsarvoden	kronor	300
Nettoutgift		kronor 507 000.

Vid avlöningsstatens fastställande har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skall disponeras på följande sätt:

Arvode åt myntgravör	kronor	6 000
Arvode åt en assistent hos myntgravören	»	3 600
Arvoden åt kontrollstämplingsförrättare, <i>förslagsvis</i>	»	25 000
Summa		kronor 34 600.

Vidare har Kungl. Maj:t föreskrivit, att anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal icke må utan Kungl. Maj:ts medgivande över-
skridas.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 27 september 1945 uppdragit åt statens organisationsnämnd att utföra organisationsundersökning vid mynt- och justeringsverket. Med skrivelse den 14 juni 1946 har organisationsnämnden överlämnat en promemoria rörande resultatet av den anbefallda undersökningen.

Mynt- och justeringsverkets verksamhet är uppdelad på tre väsentligt olika arbetsområden, nämligen tillverkning av mynt och medaljer, justering av mått och vikt samt kontroll av ädelmetaller. Arbetet är för närvarande uppdelat på avdelningen för justering av mått och vikt, vilken i sin tur uppdelats på underavdelningar för precisionsjustering och handelsjustering, kontrollavdelningen, avdelningen för mynttillverkning, kamrerarkontoret, avdelningen för medaljtillverkning samt gravöravdelningen. Två hos verket anställda förste ingenjörer fungera som avdelningschefer för justerings- och kontrollavdelningarna och verkets kamrerare såsom chef för kamrerarkontoret, medan mynt- och medaljtillverkningen saknar avdelningsföreståndare. Dess verksamhet ligger i vad avser handhavande och smältning av metaller till medaljpräglning, kontroll av färdiga mynt m. m. under kamrerarkontorets överinseende och sorterar i övrigt direkt under myntdirektören.

Organisationsnämndens förslag innefattar dels förslag till ändrad organisation av verket, huvudsakligast sammanförande av mynttillverkningen, medaljtillverkningen, gravöravdelningen och verkstaden till en tillverkningsavdelning samt inrättande av en byråsekreterarbefattning, direkt underställd myntdirektören, och i samband därmed vissa förändringar i verkets personalstat, samt dels förslag till förenklingar beträffande bokföringsarbetet m. m. å verkets olika avdelningar. Dessutom har organisationsnämnden förordat att myntdistributionen överflyttas till riksbanken och föreslagit visst samarbete med riksbankens sedeltryckeri samt även förordat viss ändring i lagen om mått och vikt i avsikt att åstadkomma utjämning av arbetet å avdelningen för handelsjustering. Vidare har av nämnden framlagts en prome-

moria rörande anskaffning av maskinell utrustning vid verket samt ett utkast till förnyad instruktion.

I fråga om de olika avdelningarnas personalorganisation har *organisationsnämnden* anfört följande.

Mynttillverkningen, medaljtillverkningen, gravöravdelningen och verkstaden torde böra sammanföras till en *tillverkningsavdelning* under särskild avdelningsföreståndare, som skall besitta erforderlig kompetens att utöva planering och ledning av en verksamhet av ifrågavarande slag. Även om en ej oväsentlig rationalisering av myntproduktionen skett och övriga här nämnda rörelsegränar äro av relativt ringa storleksordning, är en sådan ledning erforderlig för ett slutligt genomförande av det uppgjorda rationaliseringsprogrammet och för att man vid verket skall kunna följa teknikens utveckling på berörda områden samt i övrigt åstadkomma ur arbetssynpunkt tillfredsställande förhållanden. Behovet av en härför kvalificerad avdelningsföreståndare gör sig särskilt gällande, då myntdirektören icke är ingenjörstekniskt utbildad. Inrättas en ingenjörsbefattning för föreståndarskapet för tillverkningsavdelningen, kan den nuvarande verkmästaren inom mynttillverkningen utgå ur organisationen.

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 27 september 1945 har den i succession efter den nuvarande myntdirektören ledigblivna förste ingenjörsbefattningen å verkets *precisionsjusteringsavdelning* hållits vakant. Genom inrättandet av den föreslagna föreståndartjänsten vid tillverkningsavdelningen bör myntdirektörens befattning med denna avdelning väsentligt minska. Med hänsyn särskilt härtill har inom nämnden diskuterats möjligheten av att myntdirektören vid sidan av uppgiften såsom verkschef skulle kunna åläggas föreståndarskapet för precisionsjusteringsavdelningen, för vilken den nuvarande myntdirektören tidigare varit chef. I så fall skulle förste ingenjörsbefattningen å denna avdelning kunna indragas. Emellertid lära enligt myntdirektörens uppgift vissa nya arbetsuppgifter rörande elektriska måttenheter m. m. komma att tillföras avdelningen. Avdelningen har vidare en avsevärd arbetsbalans, beroende bl. a. på vakanssättningen av ifrågavarande förste ingenjörstjänst. Vid sådant förhållande samt vid beaktande av att det möjligen kan bli svårt för myntdirektören att mera regelbundet ägna tid åt en speciell avdelning inom verket, vilket skulle bli nödvändigt om avdelningsföreståndarskapet skulle åläggas honom, har nämnden ansett, att förste ingenjörstjänsten å precisionsjusteringsavdelningen bör återbesättas. Genom att myntdirektören på grund av den föreslagna organisationen av tillverkningsavdelningen bör få tillfälle att ägna mera tid och intresse åt precisionsjusteringsavdelningen, bör denna avdelnings effektivitet bli avsevärt förstärkt.

Två å precisionsjusteringsavdelningen förefintliga befattningar i lönegraderna Eo 20 och Ex 20 har nämnden ansett böra överflyttas till ordinarie stat, enär permanent behov av befattningarna föreligger.

Beträffande bokföringsarbetet m. m. å kamrerarkontoret, handels- och precisionsjusteringsavdelningarna samt kontrollavdelningen har efter samråd under hand med riksräkenskapsverket föreslagits vissa förenklingar, vilka böra kunna leda till viss personalbesparing. Denna låter sig dock ej beräknas förrän förslagen kommit till genomförande och praktiserats någon tid. Precisionsjusterings- och kontrollavdelningarnas kamerala arbete bör emellertid sammanföras till en expedition, varigenom ett bättre utnyttjande av personalen kan ske.

En å *kontrollavdelningen* förefintlig ingenjörstjänst i lönegrad A 21, vars innehavare till huvudsaklig del sysselsättes med kansligöromål, har ansetts

böra ändras till byråsekreterartjänst i samma lönegrad och direkt underställas myntdirektören. Genom att från tjänsten till biträdespersonalen överföras vissa enklare rutingöromål, får byråsekreteraren ytterligare möjlighet att biträda myntdirektören med viktigare kansligöromål m. m.

Å *kamrerarkontoret* förefinnes för närvarande en amanuensbefattning i lönegrad Eo 18. Innehavaren har under krigsåren varit utlånad till annan myndighet. Behov av befattningen synes icke förefinnas, varför densamma torde kunna indragas.

En väsentlig del av kamrerarens och kassörens göromål utgöres av befattning med myntdistributionen. Organisationsnämnden anser sig böra förorda ett överflyttande av myntdistributionen till riksbanken. Representanter för riksbanken ha under hand framhållit, att en sådan åtgärd skulle vara till väsentlig fördel, särskilt vid tider av brist på skiljemynt. En bättre överblick av tillgång och efterfrågan på mynt skulle därigenom vinnas. Från riksbankens sida ansågs, att en dylik anordning icke torde behöva medföra ökat personal- eller lokalbehov hos riksbanken. För myntverkets kamrerarkontor skulle åtgärden medföra en sådan arbetslättning, att personalminskning bleve möjlig. För frågans lösning på föreslaget sätt bliva vissa författningsändringar erforderliga.

Riksbankens sedeltryckeri är beläget på samma tomt som myntverket. Samarbete mellan de två institutionerna synes kunna äga rum i fråga om reparationstjänst, nattbevakning, telefontjänst och värmecentral m. m. Om ett sådant samarbete etableras, torde personalen för reparationstjänsten och nattbevakningen kunna minskas.

Myntverkets instruktion är föråldrad och kan i vissa punkter icke tillämpas i praktiken.

Myntdirektören har under hand till organisationsnämnden framfört önskemål om höjningar i lönegrad beträffande ett flertal befattningar vid verket. Då frågan torde få anses falla utanför nämndens uppdrag och kompetensområde, ha sagda önskemål icke av nämnden upptagits till behandling.

Mynt- och justeringsverket har i skrivelse den 31 augusti 1946 angående medelsbehovet för budgetåret 1947/48 upptagit organisationsnämndens förenämnda förslag till behandling. Över mynt- och justeringsverkets nyssnämnda skrivelse hava yttranden avgivits av statskontoret och allmänna lönenämnden varjämte fullmäktige i riksbanken beretts tillfälle att yttra sig över organisationsnämndens förslag.

I fråga om organisationsnämndens förslag till ändrad organisation i stort har *mynt- och justeringsverket* anfört bland annat följande.

Verket hälsar med tillfredsställelse, att organisationsnämnden beaktat del orationella i den förekommande arbetsfördelningen. Enligt verkets mening har organisationen hittills varit för snävt tilltagen i så måtto, att myntavdelningen saknat föreståndare samt att den föreslagna tillverkningsavdelningens tekniska ärenden till en del åvilat den kamerala avdelningen. Den brist på klarhet i organisationen, som orsakats dels av att mynttillverkningen står under myntdirektörens direkta ledning och dels av att den omedelbara övervakningen av vissa tekniska funktioner skett genom den kamerala avdelningen, har försvårat en rationell arbetsfördelning och uppnående av bästa möjliga resultat i verksamheten. De tekniska ärendena komma att erhålla en rationellare handläggning genom överförande till tillverkningsavdelningen, varjämte den kamerala avdelningen blir befriad från för denna avdelning väsensfrämmande tekniska ärenden. Verket får sålunda tillstyrka organisations-

nämndens förslag, att en avdelningsföreståndare tillsättes för en omorganiserad tillverkningsavdelning, som i sig innefattar mynttillverkning, medaljtillverkning, gravörsavdelning och verkstad.

Jag torde nu få lämna en redogörelse för mynt- och justeringsverkets förslag till personalorganisation m. m. å de skilda avdelningarna.

Mynt- och justeringsverket har hemställt om *uppflyttning av myntdirektörstjänsten* från lönegrad B 1 till lönegrad B 2.

Verket erinrar om att dess verksamhet under senare år ökat kraftigt dels på grund av utvidgning av verkets ursprungliga uppgifter dels på grund av tillkomsten av nya arbetsuppgifter och framhåller, att denna utveckling av verkets uppgifter och därmed följande ökning av dess personal icke kunnat ske utan att å myntdirektören lagts betydligt större arbetsbörda och ställts väsentligt ökade krav på organisationsförmåga vid ledningen av verksamheten. På grund av verkets olikartade uppgifter, som inrymma både vetenskaplig, industriell och administrativ verksamhet, synes det mynt- och justeringsverket motiverat att myntdirektören i lönehänseende jämföras med överdirektör med placering i lönegrad B 2.

Statskontoret har funnit den med ledningen av mynt- och justeringsverket förenade verksamheten i såväl kvalitativt som kvantitativt hänseende väl motivera den löneställning som följde med placering i lönegrad B 2. Emellertid har statskontoret erinrat om ett uttalande i 1946 års statsverksproposition av innebörd, att ehuru en jämkning i löneställningen för chefsbefattningar i lönegrad B 1 i vissa fall kunde förefalla befogad, den förestående allmänna löneregleringen först borde avvaktas innan något förslag i frågan framlades.

Allmänna lönenämnden anser, att även om starka skäl kunna anföras för att myntdirektörsbefattningen uppföres i den föreslagna lönegraden, ifrågasvarande spörsmål bör upptagas till prövning i samband med den förestående allmänna löneregleringen.

Vad angår personalorganisationen å *precisionsjusteringsavdelningen* har verket anförts i huvudsak följande.

Förste ingenjören är för närvarande placerad i lönegrad A 26. Med hänsyn till den kompetens som bör fordras av innehavaren av tjänsten — avlagd filosofie licentiatexamen med vitsord om insikter i fysik och kemi eller ock avlagd avgångsexamen från teknisk högskolas avdelning för teknisk fysik — anser verket en placering i lönegrad A 27, motsvarande fastställd lönegrad för lektorer vid högre allmänt läroverk, vara motiverad. För den å avdelningen placerade ingenjörstjänsten i lönegrad A 21 hemställer verket om en uppflyttning i lönegrad A 23, motsvarande den som gäller för adjunkter vid högre allmänt läroverk. I likhet med vad organisationsnämnden föreslagit hemställer verket vidare att två befattningshavare i lönegraderna Eo 20 och Ex 20 vid avdelningen med tjänstebenenämningen metrolog uppföras på ordinarie stat. Dessa två befattningshavare äro huvudsakligast sysselsatta dels med självständiga undersökningar rörande bestämning av längd, yta, rymd och vikt och dels under myntdirektörens och förste ingenjörens ledning med arbeten av vetenskaplig art. Med hänsyn till arten av deras arbetsuppgifter föreslås de placerade i lönegrad A 21. Kontorsbiträdet i lönegrad Eo 4, vil-

ken förutom skrivarbete även sysselsättes med granskning av justerarnas räkenskaper samt upprättande av sammandrag rörande justeringsverksamhetens omfattning, föreslås uppflyttad till kanslibiträde i lönegrad Eo 7.

Statskontoret har i fråga om förste ingenjörstjänsten ansett, att denna borde med tjänstebestämmningen avdelningsföreståndare placeras i 26 lönegraden. Jämförelsen i löneställning med lektorer har statskontoret icke funnit bärande. Ej heller har statskontoret kunnat finna fog för högre lönegradsplacering av ingenjören än i lönegrad A 21.

Allmänna lönenämnden har lämnat myntverkets förslag om höjd lönegradsplacering av ifrågavarande förste ingenjör utan erinran. I fråga om ingenjörens lönegradsplacering har lönenämnden ansett en placering i lönegraden A 22 vara tillfyllest. Beträffande de två i A 21 föreslagna befattningshavarna har lönenämnden ifrågasatt, om icke en av tjänsterna borde uppföras i angivna lönegrad, medan den andra tillsvidare placerades i Eo 21. Tjänstebestämmningen metrolog har lönenämnden ansett mindre lämplig.

Vad därefter angår *kontrollavdelningen* har mynt- och justeringsverket föreslagit, att förste ingenjörstjänsten i lönegrad A 24 uppflyttas till lönegrad A 26 med hänsyn därtill att innehavaren av tjänsten fungerar som avdelningsföreståndare. Den förändring av ingenjörstjänsten till en byråsekreterartjänst, som organisationsnämnden föreslagit, har verket livligt förordat. Till stöd härför anför verket, att vid behandling av ärenden av administrativ natur, uppsättande av skrivelser, utredningar och remisser av icke vetenskaplig eller teknisk natur inom verket saknats tillgång till bestämmd arbetskraft, varigenom dylika ärenden kommit att direkt åvila myntdirektören, vilken för förberedande utredningar måst anlita någon avdelningstjänsteman, som för tillfället kunnat disponeras därtill. Verket har funnit, att ärendenas beredning därigenom ofta icke kunnat bli konsekvent och uttömmande genomförd och att försening i behandlingen föranletts. Genom inrättande av byråsekreterarbefattningen anser verket även att ärenden av allmän natur, som delvis måst eftersättas, såsom ordnande av bibliotek samt upprättande av matriklar och inventarier, skulle på ett mera tillfredsställande sätt kunna handläggas. Byråsekreterarbefattningen har föreslagits till placering i lönegrad A 24.

I fråga om den övriga personalen inom kontrollavdelningen har mynt- och justeringsverket föreslagit följande förändringar i lönehänseende, nämligen *att* en proberarebefattning å avdelningen uppflyttas från lönegrad A 18 till förste proberarebefattning i lönegrad A 20, *att* två befattningar som proberare, vilka för närvarande äro placerade i lönegrad Eo 16, uppflyttas i lönegrad A 18, *att* av tre arvodesanställda proberare två placeras i lönegrad Eo 16 och en i lönegrad Ex 16, *att* en kansliskrivartjänst i lönegrad Eo 11 överföres å ordinarie stat, *att* två arvodesavlönade ombud för upp- och inpackning av kontrollgods uppföras å extra ordinarie stat med placering i 11 lönegraden, *samt att* en laboratorievaktmästare, som för närvarande åtnjuter lön enligt avtal, inplaceras å extra ordinarie stat i 7 lönegraden.

Statskontoret har ansett, att förste ingenjörstjänsten borde — i likhet med vad som föreslagits för motsvarande befattning å precisionsjusteringsavdelningen — i personalförteckningen uppföras under benämningen avdelningsföreståndare. Vad beträffar frågan om inrättande av en särskild sekreterartjänst har statskontoret i och för sig icke någon erinran att göra mot tjänstens placering i 24 lönegraden. Statskontoret har dock ansett tveksamt, huruvida vid verket sekreterargöromål förekomma i sådan omfattning att en dylik befattningshavare skulle kunna beredas full sysselsättning, varför ämbetsverket alternativt ifrågasatt, att åt kamreraren skulle uppdragas att fullgöra jämväl på sekreterare ankommande göromål, varvid kamrerartjänsten borde uppflyttas från lönegrad A 22 till A 24. Vidare har statskontoret beträffande ombuden ansett att dessa borde placeras i lönegrad Eo 9 med tjänstebenenämningen förrådsvaktmästare. Den föreslagna lönegradsplaceringen för laboratorievaktmästaren har statskontoret lämnat utan erinran men ansett benämningen institutionsvaktmästare vara lämpligare.

Allmänna lönenämnden har i fråga om den föreslagna byråsekreterarbefattningen ansett det vara tillräckligt att befattningen uppföres i 21 lönegraden. Lönenämnden har funnit den föreslagna lönegraden (Eo 11) för ombuden vara väl hög och i stället föreslagit, att ifrågavarande befattningshavare såsom kontorister uppföras i lönegrad Eo 9. *En reservant* i lönenämnden har tillstyrkt myntverkets förslag.

I fråga om *tillverkningsavdelningen* anser mynt- och justeringsverket, att på sätt organisationsnämnden föreslagit en befattning som avdelningsföreståndare bör inrättas. Då enligt verkets mening för denna befattningshavare bör uppställas krav på avgångsexamen från tekniskt gymnasium samt väl vitsordad praktisk duglighet såsom driftsledare i mekanisk industri, föreslås befattningen placerad såsom förste ingenjör i lönegrad A 24. Den nuvarande ingenjörstjänsten i lönegrad A 18 anser verket böra uppflyttas i lönegrad A 20 med hänsyn till det påfrestande och ansvarsfulla arbetet med utvägning av metaller till smältningen och med analys av myntlegering som åvilar tjänstinnehavaren. Mynt- och justeringsverket anser slutligen, att gravörerna, som nu avlönas enligt avtal, böra inplaceras i lönegrad Eo 15 och att en verkmästarebefattning indrages.

Statskontoret anser, att förste ingenjörstjänsten å tillverkningsavdelningen med hänsyn till de uppställda kraven på kompetens icke bör placeras högre än i lönegrad A 22. I fråga om gravörernas lönegradsplacering anser sig statskontoret icke kunna tillstyrka högre placering än i lönegrad Eo 12.

Allmänna lönenämnden har lämnat förslaget angående personalorganisationen å tillverkningsavdelningen utan erinran.

Vid bifall till förslaget om inrättandet av en tillverkningsavdelning skulle denna såsom förut nämnts övertaga vissa arbetsuppgifter från kamrerarkontoret. Härigenom anses arbetet å kamrerarkontoret komma att minskas, varför mynt- och justeringsverket föreslår att en amanuensbefattning därstädes föres å övergångsstat.

Statskontoret har förklarat, att amanuensbefattningens överförande till

övergångsstat av principiella skäl knappast bör ifrågakomma, utan i stället vid bifall till verkets förslag om inrättande av en byråsekreterartjänst, åtgärder böra vidtagas för överflyttning av innehavaren av amanuens tjänsten till annan verksamhet.

Organisationsnämnden har, som tidigare i korthet berörts, föreslagit, att myntdistributionen överflyttas från mynt- och justeringsverket till riksbanken. Nämndens förslag bygger på den uppfattningen, att det ur principiella synpunkter är fördelaktigt, om riksbanken övertager hela myntdistributionen, då därigenom klarare uppfattning om storleken av myntefterfrågan ernås än då banker och andra kunna anlita både myntverket och riksbanken. Tillverkningen vid mynt- och justeringsverket bör enligt nämndens mening bedrivas så, att jämn sysselsättning beredes arbetarna och fluktuationer i arbetsstyrkan undvikas. Detta anser nämnden kunna uppnås genom att verket i regel håller ett myntlager, vars storlek överstiger vad som svarar mot normala variationer i myntefterfrågan. I den mån verkets förvaringsvalv bli otillräckliga för ett dylikt buffertlager bör lagring kunna ordnas hos riksbanken och dess avdelningskontor.

Mynt- och justeringsverket har anfört följande synpunkter i ämnet.

Enligt verkets mening är just den uppfattning, verket i egenskap av myntproducent erhåller rörande behov av mynt av olika valörer från olika delar av landet, av stort värde vid planerande av myntproduktionen, vilken snabbt kan behöva omläggas, om särskilt framträdande efterfrågan av visst myntslag uppkommer. Härvid är givetvis riksbankens rapporter ävenledes mycket betydelsefulla för en riktig uppfattning av läget, men det synes dock vara av största värde för den producerande parten att erhålla den mångsidigare uppfattning av efterfrågans storlek, som erhålles genom den direkta rekvisitionen från olika delar av landet. Svårigheterna torde icke kunna bli mindre beträffande verkets planering av produktionen, om denna skulle inställas enbart efter direkt rekvisition från riksbanken. Någon inbesparing ur statens synpunkt torde väl icke heller ernås, om verkets arbetsuppgifter i detta avseende skulle påläggas riksbanken. Det synes ävenledes tveksamt, huruvida denna fråga, vilken icke är aktuell annat än vid stor efterfrågan å skiljemynt, är av den betydelse, att en diskussion bör upptagas rörande de konstitutionella förutsättningarna för borttagande av ett kungligt prerogativ, i all synnerhet som frågan ändock kan lösas genom ett rationellt samarbete mellan myntverket och riksbanken rörande förhållandet mellan de myntkvantiteter, som böra tilldelas riksbanken å ena sidan samt övriga banker och företag å andra sidan.

Fullmäktige i riksbanken ha anfört följande.

Fullmäktige äro av den uppfattningen, att en centralisering av myntdistributionen särskilt vid myntbrist har sina givna fördelar. En säkrare överblick av tillgång och efterfrågan på mynt skulle härigenom vinnas och lämpligare åtgärder för produktion och distribuering kunna vidtagas än vad som för närvarande är möjligt. Myntverkets jämförelsevis obetydliga valvsutrymmen medgiva icke en myntlagring av erforderlig omfattning. Verkställda beräkningar hava givit vid handen, att riksbankens valvsutrymmen äro tillräckliga för den av nämnden ifrågasatta myntlagringen. Ett överflyttande av myntdistributionen till riksbanken torde icke kräva någon ökning av riksbankens personal, möjligen dock med undantag för de avdel-

ningskontor, där större partier mynt kunna komma att lagras och där en mer eller mindre tillfällig förstärkning av personalen kan bli nödvändig. Riksbanken torde emellertid få räkna med ökade kostnader för biltransporter, postfrakter, emballage och möjligen även för anskaffande av ytterligare kassaskåp. Riksbankens övertagande av myntdistributionen torde därför icke medföra någon besparing för statsverket, även om — som nämnden förutsatt — åtgärden skulle möjliggöra en personalminskning å myntverkets kamrerarkontor.

Med hänsyn till fördelarna av ett överflyttande av myntdistributionen till riksbanken anse sig fullmäktige kunna biträda förslaget i denna del.

Organisationsnämnden har vidare föreslagit visst samarbete mellan mynt- och justeringsverket och riksbankens sedeltryckeri, som har sina lokaler i samma kvarter. Förslaget avser dels att anordna gemensam reparationsverkstad, dels att mynt- och justeringsverkets telefoner skulle anslutas till sedeltryckeriets växel, dels anordnande av gemensam nattbevakning, dels rätt för sedeltryckeriet att begagna verkets bil och chaufför, dels ock distribution av värme från sedeltryckeriet till mynt- och justeringsverket.

Mynt- och justeringsverket har förklarat, att särskilt förslaget om distribution av värme från sedeltryckeriet innebär betydande fördelar. Verket anför härom, att den pannanläggning, som nu förser verkstaden med värme, från början varit avsedd att tillgodose även en numera försåld ångmaskin med ångkraft och att denna pannanläggning, som kommit att bli överdimensionerad, vid genomförande av organisationsnämndens förslag kan slopas och lämna plats för ett förvaringsvalv för metaller.

Fullmäktige i riksbanken ha ansett att det samarbete som befinnes lämpligt bör inledas, och att det bör ankomma på ledningen av de båda verken att samråda härom. Förslaget om gemensam verkstad ha fullmäktige dock ansett icke böra komma i fråga på grund av den speciella kännedom som fordrades för det arbete, som utfördes vid sedeltryckeriets verkstad.

Organisationsnämnden har även framlagt förslag om ändring beträffande tidpunkten före vilken omjustering av mättings- och vägningsredskap i enlighet med bestämmelserna i 9 § lagen om mått och vikt skall äga rum. Nämnden hade funnit, att arbetsbelastningen under året är ojämnt fördelad på grund av att justeringsperioden utlöper i och med september månads utgång varje år, vid vilken tidpunkt största antalet redskap inlämnas till justering. Organisationsnämnden föreslår, att avdelningens arbetsområde uppdelas i tre delar med respittiderna utgången av mars, utgången av maj respektive utgången av oktober, för att på så sätt erhålla jämnare arbetsfördelning.

Mynt- och justeringsverket har avstyrkt ifrågavarande förslag och därvid bland annat anført, att den föreslagna uppdelningen för allmänheten skulle innebära väsentliga nackdelar. Då redan nu trots upplysningar i pressen och per korrespondens ett mycket stort antal affärsinnehavare icke i tid inlämnade sina redskap, anser verket att om för olika stadsdelar olika tider fast-

ställas, förhållandena skulle bli ännu svårare. Verket ifrågasätter huruvida icke frågan om åstadkommande av jämnare arbetsbelastning lämpligast kunde lösas genom att redskapen efter en uppgjord plan hämtas och återlämnas genom ett speciellt transportorgan.

I en den 26 oktober 1946 dagtecknad skrift har kamreraren vid mynt- och justeringsverket *E. Löwenhielm* framlagt vissa synpunkter i fråga om omorganisation av verkets kamrerarkontor.

Jag torde nu få övergå till frågan om anslagsberäkningen.

Mynt- och justeringsverket har beräknat att ett bifall till verkets förslag om inrättande av ny befattning som förste ingenjör i lönegrad A 24 samt höjning i lönegrad och ordinariesättning av vissa befattningshavare skulle medföra en ökning av anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän med 47 100 kronor till 149 100 kronor.

Med hänsyn till belastningen å anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t har mynt- och justeringsverket föreslagit en höjning med 4 000 kronor av delposten till arvoden åt kontrollstämplingsförrättare och upptagit arvodesposten till 38 600 kronor.

I fråga om anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal föranleder bland annat inrättandet av nya extra ordinarie tjänster för ett antal lägre biträdesbefattningar en ökad belastning på anslagsposten, vilken endast delvis motväges av föreslagen överflyttning av avlöningskostnader till ordinarieposten. På grund härav föreslås en nettoökning av ifrågavarande anslagspost med 33 300 kronor till 113 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg har beräknats till 38 000 kronor eller 12 000 kronor mera än som anvisats för innevarande budgetår.

Vad angår beräkningen av anslagsposten till avlöningar till verk-mästare, förmän och arbetare medför överflyttning av viss personal till icke-ordinarieanslaget en minskning av anslagsbehovet av 34 400 kronor. Emellertid har anslagsposten under sistförflutna budgetår överskridits med 62 000 kronor. Överskridandet härrör dels från utbetalning av tillfälligt lönetillägg dels från ökade kostnader föranledda av skiftarbete. Dessutom har anslagsposten beräknats till för lågt belopp under de senaste åren och regelmässigt behövt överskridas. Med utgångspunkt från nu gällande löner och från att övertid och skiftarbete i den utsträckning, som förekommit under senast förflutna budgetår, kommer att erfordras även under nästa budgetår föreslår verket att anslagsposten ökas med 30 000 kronor till 295 000 kronor.

Enligt mynt- och justeringsverkets förslag skulle sålunda medelsbehovet under förevarande anslag, efter avdrag av inflytande uppbördsmedel om 12 300 kronor, uppgå till 621 400 kronor.

Omkring årsskiftet 1942/43 verkställdes expertundersökningar inom mynt- och justeringsverket i syfte att utröna möjligheterna för en ökning av mynt-
*Departements-
chefen.*

produktionen. Framlagda förslag till rationalisering genomfördes under år 1943 och ledde till en avsevärd ökning av produktionen. Sedermera har, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, undersökningarna utvidgats att omfatta även arbetet på mynt- och justeringsverkets övriga avdelningar.

Det förslag till rationalisering som organisationsnämnden nu framlagt vill jag i huvudsak tillstyrka. Det synes ändamålsenligt att på sätt föreslagits sammanföra mynt- och medaljtillverkningen samt gravöravdelningen och verkstaden till en tillverkningsavdelning under särskild avdelningsföreståndare.

I fråga om lönegradsplaceringen av myntdirektörstjänsten är jag för närvarande icke beredd att föreslå annan ändring än att i överensstämmelse med vad jag anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor tjänsten från och med nästa budgetår uppflyttas till lönegrad B 2.

Vad angår personalen på p r e c i s i o n s j u s t e r i n g s a v d e l n i n g e n har jag intet att erinra mot att förste ingenjören uppflyttas till lönegrad A 27. Däremot synes ingenjören på sätt allmänna lönenämnden föreslagit icke böra placeras högre än i lönegrad A 22. De två ingenjörsbefattningar som föreslagits placerade i lönegrad A 21 synas i överensstämmelse med vad allmänna lönenämnden anfört böra placeras den ene i lönegrad A 21 och den andre i Eo 21 under benämningen ingenjör. Mot uppflyttningen av kontorsbiträdestjänsten till kanslibiträdestjänst i lönegrad Eo 7 har jag ingen erinran.

I fråga om personalen på k o n t r o l l a v d e l n i n g e n vill jag biträda förslaget om uppflyttning av förste ingenjören i lönegrad A 26. Ingenjörstjänsten i lönegrad A 21 synes böra föras å övergångsstat. Mot förslaget om lönegradsplacering av proberarna har jag ingen erinran. Sålunda torde av dessa befattningshavare en placeras i lönegrad A 20 såsom förste proberare, tre placeras i lönegrad A 18, två i Eo 16 och en i Ex 16. I avbidan på resultatet av den förestående tjänsteförteckningsrevisionen för biträdespersonalen bör kansliskrivaren tills vidare bibehållas på extra ordinarie stat. De två ombuden böra med hänsyn till vad remissmyndigheterna anfört såsom kontorister upptagas i lönegrad Eo 9 och därvid placeras i slutlöneklassen. Vaktmästaren å avdelningen torde i likhet med vad verket föreslagit såsom laboratorievaktmästare placeras i lönegrad Eo 7.

Å t i l l v e r k n i n g s a v d e l n i n g e n bör, såsom inledningsvis anförts, ledningen handhas av en förste ingenjör i lönegrad A 24. Ingenjörstjänsten torde i enlighet med vad som föreslagits uppflyttas i lönegrad A 20. Befattningen som verkmästare synes kunna indragas. Vad angår gravörstjänsterna har jag ingen erinran mot att dessa tjänster uppföras i 15 lönegraden och då ett permanent behov av dessa befattningar torde föreligga vill jag förorda att de uppföras å ordinarie stat.

För att tillgodose myntdirektörens behov av administrativt biträde tillstyrker jag att en befattning som b y r å s e k r e t e r a r e inrättas i lönegrad A 24. Vid sådant förhållande synes amanuensstjänsten å kamrerarkontoret icke längre böra bibehållas och åtgärder böra vidtagas för att bereda vederbörande tjänstinnehavare annan anställning.

Jag torde i detta sammanhang få anmäla ett föreliggande förslag till viss reglering av justerarnas inkomster. Dessa befattningshavare, vilka förordnas av mynt- och justeringsverket, uppbära avgifter enligt den s. k. justerartaxan för verkställda förrättningar. Av inflytande avgifter äga justerarna såsom ersättning för sitt arbete m. m. behålla *dels* 15 procent av uppburna belopp såsom täckning för omkostnader i tjänsten, *dels* täckning för utbetalt arvode till biträdande eller vikarierande justerare, *dels* ock av återstoden hela den del, som icke överstiger 8 000 kronor för år, hälften av den del, som överstiger 8 000 men icke 10 000 kronor för år, samt en fjärdedel av den del, som överstiger 10 000 kronor för år. Övriga influtna avgiftsmedel skola inlevereras till mynt- och justeringsverket.

Då till följd av under kriget inträdda förhållanden justerarna fått vidkännas en inkomstminskning medan deras omkostnader ökat till följd av prisstegringen, genomfördes efter anmälan i 1944 års statsverksproposition en provisorisk förbättring av justerarnas ersättning av innebörd att de till verket inlevererade medlen restitueras till justerarna i proportion till deras behållna nettoinkomst. Sådan restitution tillgodonjutes med 15 procent av nettoinkomsten i vad densamma uppgår till högst 5 000 kronor samt med 10 procent på återstoden. Dock får den behållna nettoinkomsten icke härigenom stiga över 10 000 kronor.

Med hänsyn till den allmänna löneregleringen och den i samband därmed föreslagna uppräknings av vissa arvoden synes skäligt att förbättra även ersättningen till justerarna. Detta bör lämpligen, i avvidan på resultatet av en kommande utredning rörande dessa befattningshavares avlöningsförhållanden m. m., ske på det sätt att den tillfälliga restitutionen av de till verket inlevererade medlen får tillgodonjutas med 25 procent av nettoinkomsten i vad densamma uppgår till högst 6 000 kronor per år samt med 15 procent av återstoden, dock så att den behållna nettoinkomsten icke härigenom bringas att stiga över 12 000 kronor för år. Då de belopp som inlevererats av justerarna icke torde förslå till denna ökade restitution, torde även de justeringsinkomster som uppbäras inom mynt- och justeringsverket få användas för arvodesförbättringen.

Vad beträffar det av organisationsnämnden framlagda förslaget om överflyttande av myntdistributionen från mynt- och justeringsverket till riksbanken synes anledning icke föreligga att i nuvarande läge vidtaga annan ändring av nuvarande ordning än att mynt- och justeringsverket inom ramen för gällande bestämmelser överväger möjligheterna för ett närmare samarbete med riksbanken. Likaså torde mynt- och justeringsverket böra samråda med riksbankens sedeltryckeri om det samarbete som kan finnas lämpligt i fråga om värmedistribution m. m.

Det av organisationsnämnden föreslagna förfarandet i samband med omjustering av mättnings- och vägningsredskap är jag icke beredd att nu tillstyrka, då frågan härom kräver vidare övervägande.

Vad angår medelsanvisningen bör vid bifall till de av mig tillstyrkta förslagen anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänste-

män ökas med ett nettobelopp av 46 400 kronor. Vidare medföra regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonalen — varigenom en ny befattning såsom kontorsbiträde i lönegrad A 4 skulle tillkomma — och den allmänna löneregleringen uppräknig med 3 100 kronor respektive 66 500 kronor. Anslagsposten bör med hänsyn härtill upptagas med 218 000 kronor.

Anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, torde med hänsyn till belastningen höjas med 4 400 kronor till 39 000 kronor.

Beträffande anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal torde denna vid bifall till förenämnda förslag till lönegradsplaceringar böra höjas med ett nettobelopp av 36 600 kronor. Regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonalen medför emellertid en minskning med 3 000 kronor och den allmänna löneregleringen en ökning med 41 700 kronor, varefter posten bör upptagas med 155 000 kronor.

För rörligt tillägg bör beräknas 20 000 kronor.

Anslagsposten till avlöningar till verkmästare, förmän och arbetare bör upptagas med av mynt- och justeringsverket föreslaget belopp, 295 000 kronor, och uppbördsposten ombudsarvoden med avrundat 12 000 kronor.

Vid bifall till de i det föregående förordade ändringarna i löneställningen för befattningshavarna i mynt- och justeringsverket skulle personalförteckningen vid nu gällande avlöningsbestämmelser få följande utseende.

Befattning	Lönegrad
1 myntdirektör	B 2
1 förste ingenjör	A 27
1 förste ingenjör	A 26
1 förste ingenjör	A 24
1 förste byråsekreterare	A 24
1 kamrerare	A 22
1 ingenjör	A 22
1 föreståndare för justeringsverkstaden	A 21
1 ingenjör	A 21
1 ingenjör	A 20
1 förste proberare	A 20
3 proberare	A 18
2 gravörer	A 15
1 kassör, tillika registrator	A 14
1 förste expeditionsvakt	A 7
1 kanslibiträde	A 7
1 kontorsbiträde	A 4

Därjämte bör å övergångsstat uppföras en befattning såsom ingenjör i lönegrad A 21.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i det föregående angivna ändringar i den för mynt- och justeringsverket gällande personalförteckningen;

dels godkänna följande avlöningsstat för mynt- och justeringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 218 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 39 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	» 155 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 20 000
5. Avlöningar till verkmästare, förmän och arbetare, <i>förslagsvis</i>	» 295 000
Summa kronor 727 000	

Särskilda uppbördsmedel.

Ombudsarvoden	kronor 12 000
Nettoutgift kronor 715 000;	

dels ock till Mynt- och justeringsverket: *Avlöningar* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 715 000.

[40.] 10. Mynt- och justeringsverket: **Omkostnader, förslagsanslag.** Förevarande anslag utgör för innevarande budgetår 84 000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 3 maj 1946 fastställt följande omkostnadsstat för mynt- och justeringsverket, att tillämpas tills vidare under budgetåret 1946/47 (statsliggaren s. 446):

Omkostnadsstat.

Utgifter.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor 1 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	» 2 200
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 56 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	» 1 000

5. Övriga utgifter:

a. Tomtskötsel, yttre renhållning m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	1 500
b. Maskiner och diverse materialier, <i>förslagsvis</i>	»	14 200
c. Laboratorientensilier, kemikalier m. m., <i>förslagsvis</i>	»	3 000
d. Omkostnader för myntutväxlingen, <i>förslagsvis</i>	»	1 100
e. Omkostnader i övrigt, <i>förslagsvis</i> ..	»	5 000
		kronor 24 800
		Summa kronor 85 000

Särskilda uppbördsmedel.

Bränsle och lyse	kronor	1 000
		Nettoutgift kronor 84 000.

Anslagsposterna till reseersättningar och publikationstryck må icke utan Kungl. Maj:ts medgivande överskridas. Av posten till expenser må tagas i anspråk till bränsle, elektrisk kraft, lyse och vatten förslagsvis 43 000 kronor samt till övriga expenser högst 13 000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1946 har *mynt- och justeringsverket* hemställt, att posten till publikationstryck ökas med 500 kronor till 1 500 kronor på grund av nödvändigheten att utfärda nytt cirkulär angående kontrollstämpling av ädelmetaller, att delposten till omkostnader för myntutväxlingen med hänsyn till belastningen uppräknas med 900 kronor till 2 000 kronor, samt att uppbördsposten bränsle och lyse i följd av hyresreglering och debitering av förbrukad gas och elektricitet ökas med 2 000 kronor till 3 000 kronor.

Departements-
chefen.

Med biträdande av mynt- och justeringsverkets förslag föreslår jag att förvarande anslag för nästa budgetår uppföres med (84 000 + 500 + 900 — 2 000 =) i runt tal 83 000 kronor. Under åberopande härav får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket*: Omkostnader för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 83 000.

[41.] **11. Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner, reservationsanslag.** I sin förenämnda skrivelse den 31 augusti 1946 har *mynt- och justeringsverket* hemställt om medel för anskaffning av en ytterligare högfrekvensugn, samt en präglingsmaskin med sammanlagt 108 000 kronor.

Härom har verket anfört bland annat följande.

År 1946 är myntningen 6,3 gånger så stor beträffande värde och 2,8 gånger så stor beträffande antal som under 10-årsperioden 1928—1937.

Sedan år 1938 har rått en vid vissa tillfällen ytterst besvärande myntbrist, vilken kulminerade under åren 1940—1943, varunder vissa månader endast 100 000—150 000 kronor funnos i lager hos riksbanken. Trots företagen rationalisering av arbetet och därigenom åstadkommen ökning av produktionen har efterfrågan på skiljemynt icke fullt kunnat tillfredsställas. Sålunda är riksbankens lager för närvarande endast cirka 1,2 miljoner kronor, under det att behållningen under tioårsperioden 1928—1937 i medeltal per år varierade mellan 3—6 miljoner kronor.

Under 10-årsperioden 1928—1937, alltså före myntbristens början, präglades sålunda i medeltal per år 16 140 000 mynt till ett värde av 3 480 000 kronor.

Den stora ökningen av myntproduktionen har kunnat åstadkommas förutom genom rationalisering av myntningsoperationerna bland annat genom övertidsarbete och skiftarbete. Även om myntpräglingen på grund av olika omständigheter för närvarande är onormalt stor och till följd härav en återströmning av mynt är möjlig i framtiden, utvisar dock den långvariga myntbristen, att verkets kapacitet varit otillräcklig för att möta den uppkomna situationen. En dylik onormal efterfrågan kan efter lugnare förhållanden ånyo uppkomma, och myntverket bör då vara bättre rustat att möta en sådan situation. Härvidlag synes i främsta rummet de olika myntningsoperationerna böra hava likvärdig kapacitet, för att verket vid inträdande behov av övertidsarbete eller skiftarbete skall kunna öka produktionen utan hämning av någon för snävt tilltagen produktionsdetalj. Vad som inom närmaste åren, sedan förhållandena stabiliserats, kan anses som normal efterfrågan kan diskuteras, men verket anser, att en produktionsförmåga av cirka 12,5 miljoner kronor om året, motsvarande cirka 52 000 000 stycken mynt, erfarenhetsmässigt fördelade på olika valörer, borde eftersträvas utan övertidsarbete eller skiftkörning.

Verkets kapacitet synes böra vara så stor, att cirka 330 ton myntmetall kan nedsmältas och sedan vidare behandlas under 275 normala arbetsdagar à 8 timmar. Per dag blir den avverkade kvantiteten 1 200 kg, räknat såsom smälta eller tenar. Då varje degel rymmer i medeltal 112 kg måste per dag avverkas 11 deglar, vilket icke för närvarande kan ske annat än med två skift. Skiftarbete synes verket av flera skäl böra undvikas under normal belastning. Det är irriterande och ansträngande för arbetarpersonalen, det erfordrar större personal än om smältkapaciteten är så stor, att smältningen kan göras i ett skift, och det borttager möjligheten till ytterligare utvidgning av arbetstiden vid behov av forcerat arbete. Vid smältning i två skift erfordras för varje skift två arbetare, varav åtminstone den ena måste fullt behärska alla detaljer, samt en proberare. Arbetarna hava vid skiftarbete utanför den ordinarie arbetstiden 50 procent förhöjning å lönen. Genom anskaffande av en ny högfrekvensanordning med samma smältningskapacitet, som den nu använda, skulle smältningen av 1 200 kg metall kunna ske under normal arbetstid genom 11 smältor. Antalet arbetare, sysselsatta med smältning, kan minskas från fyra till tre och antalet proberare från två till en. Med hänsyn till gällande avtal blir sålunda besparingen 2 arbetare och 1 proberare, i runt tal en årlig inbesparing av cirka 22 000 kronor. De ökade driftskostnader, som uppstå, bestå däri att effekten hos anläggningen, vilken nu är 56 kVA à 10 kronor, skulle ökas till 112 kVA à 10 kronor, d. v. s. en merkostnad av 560 kronor per år. Med hänsyn till den icke obetydliga vinsten, med den trivsel i arbetet, som skulle åstadkommas, med den möjlighet till produktionsökning, som därmed gives, samt med den säkerhet mot driftsavbrott, som en dubbel uppsättning erbjuder, tvekar verket icke att hemställa om anslag till en ny högfrekvensanordning. De olägenheter och de

kostnader, en skiljemyntbrist orsakar allmänheten, äro så stora och uppväcka så kraftig irritation, vilket under den gångna tiden tydligt avspeglats i pressen, att det synes vara en statens skyldighet att skapa rimliga garantier för att brist icke uppkommer, även om härigenom beredskapen i avseende å maskinpark skulle något överorganiseras med hänsyn till en förutsedd prägling. Någon överorganisation anser verket emellertid icke föreligga i detta fall under förutsättning, att maskinparken i övrigt i stora drag motsvarar fordringarna för en normal produktion.

Verket har från Asea, Västerås, införskaffat anbud å en högfrekvensanläggning. Kostnaderna utgöra för komplett anläggning 58 000 kronor.

I fråga om behovet av en ny präglingsmaskin har mynt- och justeringsverket anfört i huvudsak följande.

I präglingssalen finnas installerade fem myntpressar, varav tre äro av tämligen modern konstruktion och avsedda för småmynt. Två pressar äro avsedda för större mynt, 2-kronor, 1-kronor och 5-ören. Av dessa senare har en varit i arbete vid myntverket sedan 1857, alltså närmare 90 år. Dess kapacitet är icke stor, 60 mynt per minut, och trots att densamma fortfarande är brukbar, måste den anses försliten, varvid risk föreligger, att någon oreparabel skada kan uppstå. Inklusive denna maskin är visserligen präglingskapaciteten vid normalfördelning av myntslagen tillräcklig, men vid förskjutning av efterfrågan mot större myntslag uppstå svårigheter.

Anskaffande av en modern press för större mynt anser verket sålunda i hög grad önskvärd. Anbud har införskaffats från en engelsk firma, enligt vilket anbud kostnaderna med nuvarande kurs uppgå till cirka 44 000 kronor, exklusive motor och montering, fob engelsk hamn. För inköp och installation av ifrågavarande torde kostnaderna uppgå till cirka 50 000 kronor.

Statens organisationsnämnd har vid sin organisationsundersökning, för vilken en redogörelse lämnats under punkt 39 förklarat, att tillräckliga skäl knappast föreläge för omedelbar anskaffning av ifrågavarande utrustning. Därest efterfrågan på skiljemynt icke undergått någon förändring under hösten 1946 syntes verket böra överväga att begära erforderligt anslag.

Departements-
chefen.

Med hänsyn till de av mynt- och justeringsverket anförda omständigheter — icke minst angelägenheten av att vinna en begränsning av skiftarbetet och förbättring i övrigt av arbetsförhållandena — anser jag mig kunna förordna myntverkets förslag till maskinanskaffning även i vad angår en ny högfrekvensugn.

På grund av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 108 000.

[42.] **12. Avsättning till bankinspektionens fond, förslagsanslag.** De å inkomsttiteln »Bidrag till bank- och fondinspektionen» inflytande intäkterna böra över tre särskilda, å sjunde huvudtiteln uppförda avsättningsanslag omföras till bankinspektionens fond, fondinspektionens fond och jordbrukskasetillsynens fond. Avsättningsanslagen böra för nästa budgetår anvisas med

85 000 kronor till bankinspektionens fond, 15 000 kronor till fondinspektionens fond och 60 000 kronor till jordbrukskassetillsynens fond.

Beträffande anslagen till avsättning till fondinspektionens fond och till jordbrukskassetillsynens fond gör jag hemställan under närmast följande punkter. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till bankinspektionens fond* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 85 000.

[43.] **13. Avsättning till fondinspektionens fond, förslagsanslag.** Med åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fondinspektionens fond* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 15 000.

[44.] **14. Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond.** Med hänvisning till vad under punkten 42 anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *anslag* av kronor 60 000.

[45.] **15. Avsättning till sparbanksinspektionens fond, förslagsanslag.** Föreliggande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 135 000 kronor.

Med skrivelse den 9 oktober 1946 har 1945 års bankkommitté framlagt förslag om en gemensam inspektionsmyndighet för bank- och sparbanksväsendet. Förslaget syftar till en effektivisering av tillsynen över sparbankerna genom överflyttning av länsstyrelsernas nuvarande tillsynsbefogenheter på en central inspektionsmyndighet, avskaffande av allmänna ombudsinstitutionen och i samband därmed en förstärkning av den personal hos den centrala inspektionsmyndigheten som granskar sparbanksväsendet samt slutligen en sammanslagning av bank- och fondinspektionen och sparbanksinspektionen. Bankkommitténs förslag är efter vederbörlig remissbehandling föremål för fortsatt övervägande inom finansdepartementet. Ur budgetteknisk synpunkt skulle ett bifall till förslaget medföra dels att riksstatsanslaget Tillsyn över sparbankernas förvaltning jämte motsvarande inkomsttitel, Bidrag för tillsyn över sparbankerna, skulle kunna utgå ur riksstatsförslaget för nästa budgetår, dels ock att vissa ändringar bleve erforderliga med avseende å anslaget Avsättning till sparbanksinspektionens fond och inkomsttiteln Bidrag till sparbanksinspektionen. Med hänsyn härtill torde nu nämnda båda anslag under sjunde huvudtiteln tills vidare böra uppföras med endast beräknade belopp. Då fasta hållpunkter för en närmare beräkning av

anslagen ännu icke föreligga, torde i överensstämmelse med sparbanksinspektionens till riksräkenskapsverket avgivna beräkningar, vilka bygga på oförändrade grunder, här förevarande anslag böra upptagas till 160 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition, till *Avsättning till sparbanksinspektionens fond* för budgetåret 1947/48 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 160 000.

[46.] **16. Tillsyn över sparbankernas förvaltning, förslagsanslag.** Detta anslag är i riksstaten för innevarande budgetår upptaget med 225 000 kronor. Enligt sparbanksinspektionens till riksräkenskapsverket ingivna beräkningar torde anslaget för nästa budgetår, med utgångspunkt från oförändrade grunder, kunna beräknas till 235 000 kronor.

Under återopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition, till *Tillsyn över sparbankernas förvaltning* för budgetåret 1947/48 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 235 000.

[47.] **17. Stämpelomkostnader, förslagsanslag.** Till ifrågavarande ändamål har för budgetåret 1946/47 anvisats ett förslagsanslag av 335 000 kronor.

Vad angår medelsbehovet under nästa budgetår har generalpoststyrelsen uppskattat postverkets direkta kostnader till 144 900 kronor och den postverket tillkommande ersättningen för stämpelväsendets handhavande till 229 700 kronor, sammanlagt avrundat till 375 000 kronor. I förhållande till innevarande budgetår betyder detta en ökning med 40 000 kronor. Ökningen hänför sig dels till höjda personalkostnader inom generalpoststyrelsen och vid postanstalterna på grund av den allmänna löneregleringen dels till en ökning i lagerhållningen å statsstämplar som styrelsen avser att åstadkomma. Det belopp, som utbetalas av andra myndigheter än generalpoststyrelsen, har beräknats oförändrat till 15 000 kronor. Sammanlagda utgiftsbeloppet å förevarande anslag skulle sålunda under nästa budgetår kunna beräknas uppgå till 390 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stämpelomkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 390 000.

[48.] **18. Kostnader för årlig taxering, förslagsanslag.** Den övervägande delen av kostnaderna för det årliga taxeringsarbetet bestrides av statsmedel och täckes från detta anslag.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 5,8 miljoner kronor. Vid anvisande av nämnda anslag förutsatte fjolårets riksdag, att frågan om såväl storleken som fördelningen av de medel, som av Kungl. Maj:t ställdes till förfogande för utbetalning av ersättningar till taxeringsnämndsordförande, kronoombud och taxeringskonsulenter, bleve föremål för övervägande. Riksdagen hänvisade i detta sammanhang till möjligheten för Kungl. Maj:t att för ifrågavarande ändamål överskrida anslaget. Vid bestämmande av utbetalningen av berörda ersättningar vid 1946 års taxering har Kungl. Maj:t utgått från i viss mån ändrade grunder för beräkandet av ersättningsarna i länen. I jämförelse med de belopp, som för ändamålet ställdes till förfogande vid 1945 års taxering eller tillhoppa 3 132 000 kronor, föreligger en höjning för år 1946 med i runt tal 560 000 kronor, däri inbegripet viss ökning av ersättningarna till följd av taxeringsmaterialets tillväxt. Anslaget för innevarande budgetår, som beräknats med ledning av de vid 1945 års taxering tillämpade grunderna för ersättningarna, torde således komma att överskridas.

För nästa budgetår torde man dessutom få räkna med ökat medelsbehov, uppskattningsvis 200 000 kronor, på grund av viss ytterligare ökning av taxeringsmaterialet. En stegring torde även kunna förväntas beträffande övriga kostnader under anslaget, däri inbegripet kostnader för blankettryck o. dyl. Ett belopp av 150 000 kronor har överslagsvis beräknats härför vara erforderligt.

Från anslaget torde liksom för innevarande budgetår få bestridas kostnader för utbildningskurser för taxeringstjänstemän. Jag förutsätter därvid, att en särskild kurs för taxeringsassistenter anordnas under nästa budgetår.

Jag torde i detta sammanhang få erinra om att till prövning inom socialdepartementet för närvarande föreligger ett förslag till omorganisation av överståthållarämbetet. Förslaget syftar till en klarare uppdelning mellan statliga och kommunala myndigheter av överståthållarämbetets nuvarande göromål. Enligt förslaget skulle till de statliga uppgifterna räknas bestyret med taxeringarna, vilket nu åvilar skatteverket inom Stockholms stad. Kostnaderna för det statliga organ, som sålunda skulle övertaga överståthållarämbetets s. k. länsstyrelseuppgifter, föreslås skola utgå av anslag under femte huvudtiteln.

Till Stockholms stads kostnader för skatteverket m. m. utgår för närvarande från förevarande anslag årligt bidrag med tillhoppa nära 700 000 kronor. Därest förslaget genomföres och kostnaderna för den verksamhet, till vilken bidrag hittills lämnats från taxeringsanslaget, skola utgå från annat riksstatsanslag torde på Kungl. Maj:t ankomma att i erforderlig mån begränsa bidragstilldelningen till Stockholms stad. Då emellertid slutlig ställning till förenämnda förslag ännu icke tagits och därjämte viss övergångstid torde bli erforderlig innan en eventuell omläggning kan genomföras, synes taxeringsanslaget för nästa budgetår böra beräknas efter nuvarande grunder.

Anslagsbehovet för nästa budgetår torde under angivna förutsättningar

kunna beräknas till (5 800 000 + 560 000 + 200 000 + 150 000) i runt tal 6 700 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för årlig taxering* för budgetåret 1947/48
anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 6 700 000.

[49.] **19. Vissa kostnader för uppbördsväsendet, förslagsanslag.** Under förevarande anslag har riksdagen å tilläggsstat I för innevarande budgetår anvisat ett belopp av 300 000 kronor. Från anslaget skola bestridas kostnaderna för upprättande, tryckning och distribution av de skattetabeller, vilka erfordras för preliminärskattens beräkning, vilka kostnader uppskattats till i runt tal 200 000 kronor. Vidare förutsättes att från anslaget skola bestridas andra hithörande kostnader, såsom utgifter för den centrala uppbördsnämndens verksamhet och kostnader för tryckning av blanketter för preliminär självdeklaration, ansökan om preliminär B-skatt, befrielse från löneavdrag m. fl. blanketter. Sistnämnda kostnader ha beräknats till i runt tal 100 000 kronor.

Medel för ifrågavarande ändamål torde jämväl för nästa budgetår böra ställas till förfogande med samma belopp som för innevarande budgetår.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för uppbördsväsendet* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 300 000.

[50.] **20. Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden, förslagsanslag.** Motsvarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört under sjätte huvudtiteln med 1 600 000 kronor. Med hänsyn till att kostnaderna för uppbördsväsendet i övrigt huvudsakligen redovisas under sjunde huvudtiteln torde vara lämpligt, att jämväl förevarande anslag i fortsättningen redovisas under sistnämnda huvudtitel.

Enligt en inom generalpoststyrelsen den 7 december 1946 upprättad promemoria beräknas ersättningen för budgetåret 1946/47 komma att inflyta med omkring 1 880 000 kronor enligt följande fördelning.

	Kronor
1945/46 års kronoskatteuppbörd, 2:dra uppbördsstämman	ca 525 000
1946/47 » » 1:a »	» 1 200 000
Omsättningsskatten	» 150 000
Krigskonjunkturskatten'	» 5 000
Summa kronor 1 880 000.	

Den av riksdagen beslutade omläggningen av uppbördsförfarandet från och med den 1 januari 1947 kommer, såsom förutsett, att ställa väsentligt ökade krav å medelsbehovet under förevarande anslag. I propositionen nr 382 till

1945 års riksdag med förslag till utbyggnad och omläggning av uppbördsorganisationen verkställdes vissa beräkningar med avseende på postverkets och vissa penninginrättningars kostnader för det arbete, som är förenat med mottagande av skatteinbetalningar m. m. Tillika uppskattades den ersättning, som städer med egen uppbördsförvaltning, magistratsstäder, hade att erlagga för förenämnda bestyr. Totalkostnaderna angåvos till omkring 7 miljoner kronor, varav å magistratsstäderna belöpte ca 2 miljoner kronor. I totalbeloppet upptogs även vissa kostnader för tryckning av blanketter till debetsedlar m. m. till 380 000 kronor.

Generalpoststyrelsen har i förenämnda promemoria verkställt en beräkning av totalkostnaderna för postverkets och penninginrättningarnas bestyr med skatteuppbörden under nästa budgetår, varvid styrelsen framhållit den osäkerhet som på grund av skilda faktorer måste vidlåda beräkningarna. Kostnaderna ha uppskattats till omkring 7 miljoner kronor enligt följande uppställning.

	Kronor
Distribution av 5 300 000 st. debetsedlar à 4 öre	212 000
17 000 000 st. skatteinbetalningar » 29·5 »	5 015 000
500 000 » » » 13·5 »	67 500
7 500 000 » » » 10 »	750 000
1 000 000 » mellaninbetalningar ? » 75 »	750 000
Ersättning för postverkets bestyr med uppgörande av restlängder..	150 000
	<u>Summa kronor 6 994 500.</u>

Generalpoststyrelsen har förutsatt, att den ersättning, som magistratsstäderna ha att svara för, kommer att direkt inflyta till statsverket. Styrelsen har däremot icke framlagt några beräkningar över hur stor del, som kommer att falla på städerna.

Jag anser, att man tills vidare bör kunna godtaga generalpoststyrelsens preliminära beräkning av kostnaderna för bestyret med skatteuppbörden. Den del av kostnaderna, som kommer att belöpa å magistratsstäderna, torde i anslutning till den i förenämnda proposition gjorda uppskattningen få antagas belöpa sig till omkring 2 miljoner kronor av de av generalpoststyrelsen framräknade totalkostnaderna, och då ersättningen från städerna bör tillgodoföras förevarande anslag, kan nettoutgiften beräknas till i runt tal 5 miljoner kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 5 000 000.

[51.] **21. Särskild ersättning till indrivningsförrättare, förslagsanslag.** I samband med omläggningen av uppbördsväsendet från och med den 1 januari 1947 har i fråga om utskyldsbetalningen för värnpliktiga meddelats vissa anståndsregler, avpassade efter det nya uppbördssystemet (prop. nr 372, r. skr. nr 532). Detta har bland annat medfört, att bestämmelserna i kungörelsen den 22 juni 1944 (nr 467) angående ersättning för indrivning av utskylder i vissa fall, då indrivningsavgift ej skall utgå, kunnat upphävas, dock icke i fråga om utskylder, som förfallit till betalning före den 1 januari 1947. I den mån ifrågavarande ersättningar alltjämt komma att utgå torde förevarande anslag böra anlitas. Belastningen å anslaget, som för innevarande budgetår anvisats med 200 000 kronor, kommer emellertid att under nästa budgetår högst väsentligt nedgå. För nästa budgetår torde vara tillräckligt att 20 000 kronor beräknas för ändamålet.

Under återopande härav får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskild ersättning till indrivningsförrättare* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag*
av kronor 20 000.

[52.] **22. Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om handräckning i beskattningsärenden, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag, vilket i riksstaten för budgetåret 1946/47 är uppfört med 1 000 kronor, torde för nästkommande budgetår böra äskas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om handräckning i beskattningsärenden* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1 000.

[53.] **23. Observations- och uppbördsprocenter m. m., förslagsanslag.** Av anslaget till observations- och uppbördsprocenter m. m., vilket för innevarande budgetår är bestämt till 12 000 kronor, utgå anmärkningsarvoden till advokatfiskalerna vid hovrätterna, aktoratsarvode åt förste advokatfiskalen i kammarkollegiet samt belöningar till upptäckare av falsk myntning.

Anslaget torde böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Observations- och uppbördsprocenter m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av .. kronor 12 000.

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

[54.] **1. Ersättning till städerna för mistad tolag, förslagsanslag.** Förslagsanslaget till ersättning till städerna för mistad tolag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 5 000 000 kronor.

Storleken av det för budgetåret 1947/48 erforderliga anslaget beror väsentligen av tulluppbörden under innevarande budgetår. Enligt inom finansdepartementet verkställd överslagsberäkning torde anslaget böra ökas till 12 000 000 kronor.

Jag hemställer fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till städerna för mistad tolag* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 12 000 000.

[55.] **2. Städens friheter, förslagsanslag.** Förslagsanslaget till städens friheter är i riksstaten för löpande budgetår uppfört med 40 000 kronor.

I proposition nr 382/1945 föreslog Kungl. Maj:t bland annat, att mantalsskrivning och uppbörd m. m. skulle i de mindre magistratsstäderna ombesörjas av statliga myndigheter utan skyldighet för städerna att härför utgiva någon ersättning. Enligt vad föredragande departementschefen framhöll vid anmälan av propositionen skulle såsom en förutsättning härför gälla bland annat, att dessa städer för all framtid avstode från ersättning för förlorade tullfriheter, indragna ränte- och tiondeanslag samt mantalspenningar. Riksdagen biföll vad i propositionen föreslagits (r. skr. nr 605). Genom beslut den 20 december 1946 har Kungl. Maj:t i anslutning härtill förordnat, att ersättningar till vissa städer under förevarande anslag om tillhoppa 3 440 kronor skola upphöra att utgå. Med hänsyn härtill samt till föreliggande belastningsuppgifter torde anslaget för nästa budgetår kunna minskas med 5 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Städens friheter* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 35 000.

[56.] **3. Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel.** Till ifrågavarande ändamål bör liksom för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 3 100 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel* för budgetåret 1947/48 anvisa ett anslag av kronor 3 100 000.

[57.] **4. Vederlag för nedlagda utskänningsrättigheter, förslagsanslag.** Förevarande anslag är för innevarande budgetår bestämt till 9 000 kronor. Anslaget torde för nästa budgetår kunna upptagas till oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vederlag för nedlagda utskänningsrättigheter* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 9 000.

[58.] **5. Ersättning för skattefrälseräntor, förslagsanslag.** Förevarande anslag utgör för innevarande budgetår 5 000 kronor. Anslaget torde jämväl för nästa budgetår kunna bestämmas till detta belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för skattefrälseräntor* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 5 000.

[59.] **6. Bidrag till skattetyngda kommuner, förslagsanslag.** Under en följd av år ha till utjämning av det kommunala skattetrycket understöd lämnats åt synnerligt skattetyngda kommuner. Utdelningen av understöden regleras genom en förordning av den 16 december 1927 (nr 462). För ifrågavarande ändamål anvisades för budgetåret 1941/42 16,5 miljoner, för 1942/43 och 1943/44 20 miljoner samt för 1944/45, 1945/46 och 1946/47 16 miljoner kronor.

Från anslaget bestridas jämväl de kostnader för räkenskapsgranskning och undersökning av kommunernas ekonomiska förvaltning samt för förstärkning av organisationen för beredning av ärenden angående skatteutjämningsunderstöd, som tidigare bestritts från skatteutjämningsmedlens fond.

Kommunalskatteberedningens förslag till ändrade grunder beträffande den kommunala skatteutjämningen (SOU 1943: 43) torde på grund av spörsmålets omfattande natur — det har bl. a. sammanhang med frågorna om socialvårdens ordnande och ändrad kommunindelning — icke kunna föreläggas årets riksdag. Vid medelsanvisningen torde man därför böra utgå från att bidrag till skattetyngda kommuner under budgetåret 1947/48 skola lämnas enligt oförändrade grunder.

Såväl antalet understödda samhällen som bidragens sammanlagda belopp ha under de senare åren successivt minskats, vilket förhållande framgår av följande sammanställning för åren 1943—1946.

År	Antal samhällen	Bidrag kronor
1943	1 050	19 183 172
1944	788	15 517 489
1945	582	14 816 800
1946	419	13 875 298

Den starka nedgången av antalet kommuner, som söka skatteutjämningsbidrag, torde främst sammanhänga med stegringen av det skatteunderlag, vilken allttjämt beräknas fortgå. Att minskning av bidragsbeloppen icke inträffat i motsvarande omfattning torde få tillskrivas det förhållandet, att behovet av utjämningsbidrag inom norrlandslänen stegrats.

Enligt gällande skatteutjämningsförordning (1927: 462; ändr. 1945: 904) åligger det kommun, som ämnar ansöka om understöd av skatteutjämningsmedel för år 1947, att i samma års utgifts- och inkomststater såsom inkomst upptaga det understödsbelopp, som sålunda beräknas komma att utgå. En sådan beräkning måste på grund av sakens natur vara svår att verkställa, varför finansdepartementets skatteutjämningsavdelning i september 1946 tillställde samtliga kommuner, som år 1946 erhållit understöd, en skrivelse med erbjudande om hjälp med dylik förhandskalkyl. Från 272 kommuner inkommo för detta ändamål infordrade uppgifter och det totala understödsbelopp, som dessa kommuner beräknades bära upptaga i sina stater, uppgick till i runt tal 6,9 miljoner kronor. Därutöver torde, enligt vad verkställd utredning utvisar, ytterligare cirka 100 kommuner komma att ansöka om understöd för år 1947 och det belopp, som dessa kommuner kan komma att erhålla, torde kunna uppskattas till omkring 3 miljoner kronor. Totala understödsbeloppet för 1947 års utdelning synes därför kunna beräknas till i runt tal 10 miljoner kronor.

Jämlikt 71 § kommunalskattelagen inflytande skattemedel för gemensamt kommunalt ändamål, vilka skola tagas till uppbörd å förevarande anslag, ha uppskattats till omkring 120 000 kronor.

Av riksdagen torde för nästa budgetår bära inhämtas bemyndigande av innebörd, att Kungl. Maj:t må, där så finnes av trängande behov påkallat, intill ett belopp av 500 000 kronor bevilja understöd med avvikelse från de i förordningen den 16 december 1927 (nr 462) stadgade grunderna.

Jag förutsätter, att liksom under innevarande budgetår Kungl. Maj:t må besluta om bidrag av förevarande anslag till landskommunernas förbund för visst biträde i samband med granskningen av ansökningar om skatteutjämningsbidrag. Bidraget till förbundet torde beräknas till samma belopp som för det löpande budgetåret eller högst 10 000 kronor.

Under återopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels till Bidrag till skattetyngda kommuner för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av .. kronor 10 000 000;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att under budgetåret 1947/48 av anslaget använda ett belopp av högst 500 000 kronor för beredande av understöd åt synnerligt skattetyngda kommuner med avvikelse från de i förordningen den 16 december 1927 (nr 462) stadgade grunderna beträffande dylikt understöd.

E. Diverse.

[60.] **1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond, förslagsanslag.** Under hänvisning till vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför angående ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 702 000.

[61.] **2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Generaltullstyrelsens delfond, förslagsanslag.** Med åberopande av vad jag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anför angående ersättning till generaltullstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Generaltullstyrelsens delfond* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 114 000.

[62.] **3. Statens intressekontor.** Jämlikt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter har statens intressekontor, som är anknutet till postgirokontoret, med medel, vilka inflyta till intressekontoret genom regelbundna avdrag å löner eller pensioner eller genom inbetalningar, ombesörjt betalning av skatt samt, jämte skatt, andra mera regelbundet förekommande personliga utgifter såväl åt befattningshavare och pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst som åt andra personer. Genom beslut den 15 mars 1946 har Kungl. Maj:t förklarat, att efter ingången av år 1947 det förhållandet, att statens intressekontor till följd av omläggningen av uppbördsväsendet icke ombesörjde betalning av vederbörandes skatt, icke skall utgöra hinder för kontoret att ombesörja betalning av andra mera regelbundet förekommande utgifter.

De inkomster, med vilka kostnaderna för intressekontorets verksamhet bestridas, utgöras huvudsakligen av ränta å de i rörelsen innestående medlen, bidrag av statsmedel och avgifter från kontoinnehavare. Enligt de av 1936 års riksdag godkända grunderna för intressekontorets verksamhet bestrider staten nettokostnaden för rörelsen, såvitt angår skatteförmedlingen. Intressekontorets utgifter för andra uppdrag täckas genom avgifter.

I skrivelse den 15 november 1946 har *generalpoststyrelsen* avgivit redogörelse för intressekontorets verksamhet under år 1945 samt framlagt förslag till beräkning av anslaget för nästa budgetår.

Enligt redogörelsen företer verksamheten en ökning i förhållande till år 1944. Sålunda har antalet intressekonton ökat med 7 procent till 99 827, antalet inbetalningar med 5 procent till 1 595 710, antalet utbetalningar med 12 procent till 1 384 477 och beloppet av utbetalningarna med 13 procent till i runt tal 121,1 miljoner kronor. Av redogörelsen framgår vidare, att nettoutgifterna för år 1945 till den del de icke täckts av influtna räntor, kontoinnehavares avgifter och andra inkomster uppgått till 832 655 kronor. I sistnämnda belopp ingå jämväl kostnaderna för den av intressekontoret under året bedrivna restskatteförmedlingen för i Stockholms stad mantalsskrivna personer. För den del av dessa kostnader, som anses belöpa på förmedlingen av kommunala restutskylder, har generalpoststyrelsen jämlikt avtal den 30 juni 1944 mellan Kungl. Maj:t och kronan samt Stockholms stad erhållit ersättning av staden med 59 542 kronor. Efter frånräkning av detta belopp återstår av nettoutgiften för intressekontorets verksamhet under år 1945 ett belopp av $(832\,655 - 59\,542 =)$ 773 113 eller i avrundat tal 773 000 kronor, för vilket generalpoststyrelsen hemställer om ersättning.

I förenämnda belopp, 773 000 kronor, ingå kostnader på omkring 60 000 kronor för intressekontorets förmedling av statliga restutskylder för i Stockholms stad mantalsskrivna personer. Ökningen i övrigt sedan år 1944 har betingats av kostnader för provisoriskt lönetillägg åt intressekontorets anställda samt kostnader förorsakade av merarbete på grund av ökningen av kontorets bestyr med ärenden avseende anstånd med skattebetalning. Till kostnadsökningen har jämväl bidragit det förhållandet, att försvarsberedskapens avveckling och konflikten inom metallindustrien i början av år 1945 förorsakat rubbningar i ett avsevärt antal betalningsplaner, vilket medfört en ej oväsentlig arbetsökning för intressekontoret.

Den av riksdagen beslutade uppbördsreformen medför att intressekontorets *Departementa-*
hittills viktigaste uppgift, förmedlingen av skatteinbetalningar, kommer att *chefen.* försvinna. Såsom inledningsvis berörts har Kungl. Maj:t medgivit, att intressekontorets verksamhet får bibehållas för förmedling av andra uppdrag än skatteinbetalning. Därvid har emellertid förutsatts, att avgifterna för av kontoret ombesörjda uppdrag i fortsättningen skulle så bestämmas, att statens självkostnader för verksamheten — bortsett från kostnaderna från dittills gällande frankeringsfrihet för försändelser till och från intressekontoret — bli täckta. För nästa budgetår erfordras emellertid anslag till täckande av kostnaderna för verksamheten under år 1945, av generalpoststyrelsen beräknade till 773 000 kronor. Jag anser mig böra biträda styrelsens förslag, att anslag för ändamålet anvisas med sistnämnda belopp.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens intressekontor* för budgetåret 1947/48 anvisa
ett anslag av kronor 773 000.

[63.] **4. Bidrag till erkända skatteförmedlingskassor, förslagsanslag.** Från anslaget har hittills bestritts statsbidrag till ifrågavarande kassor för förmedling av utskyldsbetalning enligt bestämmelserna i förordningen den 30 april 1943 (nr 205). Nämnda förordning har upphävts av Kungl. Maj:t från och med utgången av år 1946 genom förordning den 29 juni 1946 (nr 482), varvid dock föreskrivits att i den mån fråga vore om betalning av utskylder, med vilkas erläggande skattskyldig vid sistnämnda tidpunkt åtnjöte anstånd skatteförmedling enligt de tidigare meddelade bestämmelserna alltjämt finge ske. Med hänsyn härtill torde ett mindre belopp för nästa budgetår böra uppföras under förevarande anslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till erkända skatteförmedlingskassor* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1 000.

[64.] **5. Staten åliggande kommunala och andra utskylder, förslagsanslag.** Till bestridande av staten åliggande kommunala och andra utskylder har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 1 000 kronor. I kungörelsen den 27 juni 1929 (nr 189) ha meddelats föreskrifter om anslagets användning.

Då anledning icke torde föreligga till ändring av anslagsbeloppet, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Staten åliggande kommunala och andra utskylder* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 1 000.

[65.] **6. Bidrag till vissa internationella byråer, förslagsanslag.** Förevarande anslag är avsett för bestridande av Sveriges bidrag *dels* till internationella statistiska institutets permanenta byrå i Haag, *dels* till upprätthållande av internationella byrån i Paris för mått och vikt, *dels* ock till den internationella tulltariffbyrån i Bryssel.

Å riksstaten för budgetåret 1947/48 torde böra uppföras samma anslagsbelopp som för innevarande budgetår, 8 000 kronor. Huruvida och i vilken omfattning anvisade medel böra tagas i anspråk, torde få bli beroende på Kungl. Maj:ts prövning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella byråer* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 8 000.

[66.] **7. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, reservationsanslag.** Sjunde huvudtitelns kommittéanslag är i gällande riksstat upptaget med ett belopp av 500 000 kronor. I annat sammanhang denna dag föreslår jag, att å tilläggsstat äskas ytterligare 300 000 kronor för ändamålet, samt att särskilt anslag anvisas till kostnaderna för 1944 års nykterhetskommitté.

För nästa budgetår torde förevarande anslag böra upptagas med samma belopp som det för innevarande budgetår anvisade. Till frågan om kostnaderna under nästa budgetår för nykterhetskommittén återkommer jag under nästa punkt.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga*
för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 500 000.

[67.] **8. 1944 års nykterhetskommitté, reservationsanslag.** I annat sammanhang denna dag äskar jag anslag till kostnaderna för 1944 års nykterhetskommittés verksamhet under innevarande budgetår. Det synes lämpligt att även för nästa budgetår redovisa kostnaderna för denna utredning under ett särskilt anslag. En överslagsberäkning av kommitténs löpande kostnader ger vid handen att dessa för helt budgetår kunna uppskattas till 75 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *1944 års nykterhetskommitté* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 75 000.

[68.] **9. Extra utgifter, reservationsanslag.** Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat upptaget med ett belopp av 30 000 kronor. För nästa budgetår torde anslaget böra fastställas till samma belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 30 000.

[69.] **10. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst, förslagsanslag.** Ifrågavarande anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 160 000 kronor. Utgifterna från anslaget uppgingo under budgetåret 1945/46 till 156 000 kronor. Med hänsyn till vad jag anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor torde anslaget nu böra upptagas med ett allenast beräknat belopp. Jag hemställer att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition, till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1947/48 beräkna ett *förslagsanslag* av kronor 120 000.

Sammanfattning.

Sjunde huvudtitelns slutsumma, för budgetåret 1946/47		
utgörande	kronor	72 700 100
kommer vid bifall till de av mig framställda förslagen		
att för budgetåret 1947/48 uppgå till	»	85 944 700
innebärande en ökning med	»	13 244 600.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

B. Sandberg.

Register

till

Sjunde huvudtiteln för budgetåret 1947/48.**A. Finansdepartementet.**

Sid.		Kronor
	Finansdepartementet:	
1	Avlöningar.....	800 000
3	Omkostnader.....	62 000
	Säger för finansdepartementet	862 000

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

	Kammarkollegiet:	
4	Avlöningar.....	637 000
8	Omkostnader.....	43 600
	Statskontoret:	
9	Avlöningar.....	908 000
15	Omkostnader.....	273 000
	Kammarrätten:	
16	Avlöningar.....	1 397 000
21	Omkostnader.....	58 000
23	Kammarrättens årsbok.....	6 000
	Statistiska centralbyrån:	
23	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.....	920 000
26	Avlöningar till personal vid 1945 års folkräkning.....	765 000
27	Omkostnader.....	353 000
29	Bibliotekets underhåll.....	4 000
29	Folkbokföringen: Ersättning till kyrkobokföringsinspektörer	75 000
30	Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen.....	5 000
	Riksräkenskapsverket:	
30	Avlöningar.....	*1 050 000
31	Omkostnader.....	*148 000
32	Förstärkning av riksräkenskapsverkets administration m. m.	*195 000
	Statens lönenämnder:	
32	Avlöningar.....	107 000
34	Omkostnader.....	7 000
	Konjunkturinstitutet:	
34	Avlöningar.....	175 000
36	Omkostnader.....	28 000
37	Särskilda undersökningar.....	100
	Statens sakrevision:	
37	Avlöningar.....	375 000
39	Omkostnader.....	60 000

* Beräknat belopp

Sid.		Kronor
	Statens organisationsnämnd:	
39	Avlöningar	600 000
43	Omkostnader	220 000
	Valutakontoret:	
44	Avlöningar	500 000
45	Omkostnader	75 000
45	Statens avtalsnämnder	*80 000
	Säger för allmänna centrala ämbetsverk m. m.	9 064 700

C. Skatte- och kontrollväsen.

	Tullverket:	
46	Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen..	1 340 000
52	Avlöningar till befattningshavare å tullstaten.....	28 570 000
65	Omkostnader	3 470 000
68	Utrustning av tullkryssare.....	24 000
	Kontrollstyrelsen:	
69	Avlöningar	676 000
75	Omkostnader	71 000
75	Kontroll å tillverkningsavgifter.....	410 000
81	Systembolagsrevisionen	100 000
	Mynt- och justeringsverket:	
82	Avlöningar	715 000
95	Omkostnader	83 000
96	Nyanskaffning av vissa maskiner	108 000
98	Avsättning till bankinspektionens fond.....	85 000
99	Avsättning till fondinspektionens fond.....	15 000
99	Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond	60 000
99	Avsättning till sparbanksinspektionens fond.....	*160 000
100	Tillsyn över sparbankernas förvaltning	*235 000
100	Stämpelomkostnader.....	390 000
100	Kostnader för årlig taxering.....	6 700 000
102	Vissa kostnader för uppbördsväsendet	300 000
102	Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteupp- börden.....	5 000 000
104	Särskild ersättning till indrivningsförrättare	20 000
104	Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om hand- räckning i beskattningsärenden.....	1 000
104	Observations- och uppbördsprocenter m. m.....	12 000
	Säger för skatte- och kontrollväsen	48 545 000

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

105	Ersättning till städerna för mistad tolag.....	12 000 000
105	Städers friheter.....	35 000
105	Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i lands- ting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljnings- medel.....	3 100 000
106	Vederlag för nedlagda utskänkningsrättigheter	9 000
106	Ersättning för skattefrälseräntor.....	5 000
106	Bidrag till skattetyngda kommuner	10 000 000
	Säger för ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.	25 149 000

* Beräknat belopp.

E. Diverse.

Sid.		Kronor
	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
108	Byggnadsstyrelsens delfond	702 000
108	Generaltullstyrelsens delfond	114 000
108	Statens intressekontor	773 000
110	Bidrag till erkända skatteförmedlingskassor	1 000
110	Staten åliggande kommunala och andra utskylder	1 000
110	Bidrag till vissa internationella byråer	8 000
111	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	500 000
111	1944 års nykterhetskommitté	75 000
111	Extra utgifter	30 000
111	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	*120 000
	Säger för diverse	2 324 000
	Summa	85 944 700.

* Beräknat belopp.

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
VID
LAGTIMA RIKSDAGEN I STOCKHOLM
ÅR 1947

FÖRSTA SAMLINGEN

TREDJE BANDET

*Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1 angående
statsverkets tillstånd och behov: åttonde och
nionde huvudtitlarna*

Bilaga 10 till

1947 års statsverksproposition.

Åttonde huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
3 januari 1947.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, stats-
råden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT,
MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Weijne, och statsrådet
Quensel redogöra för de frågor, som tillhöra regleringen för budgetåret
1947/48 av utgifterna under riksstatens åttonde huvudtitel, innefattande
anslagen till ecklesiastikdepartementet, därvid departementschefen anmäler
de under punkterna 1—39 och 49—338 upptagna frågorna samt statsrådet
Quensel de under punkterna 40—48 upptagna frågorna.

Föredragandena yttra därvid följande.

A. Ecklesiastikdepartementet.

[1.] 1. **Ecklesiastikdepartementet: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta
anslag är för innevarande budgetår uppfört med 431 000 kronor. Personal-
förteckning och avlöningsstat framgå av statsliggaren, sid. 463.

Anslagsposten till avlöning till departementschefen bör i enlighet med
vad chefen för finansdepartementet förordat vid anmälan av för flera huvud-
titlar gemensamma frågor höjas med 3 600 kronor till 27 600 kronor.

Med hänsyn till vad som under nämnda rubrik anförts och föreslagits
i fråga om reglering av befordringsgången för biträdes- och amanuensper-

sonal böra å ecklesiastikdepartementets personalförteckning upptagas ytterligare två ordinarie kontorsbiträdesbefattningar, å vilka vikariatsförordnande emellertid icke bör meddelas.

Regleringen av befordringsgången för biträdes- och amanuenspersonal medför vidare en höjning av icke-ordinarieposten med 7 800 kronor till 138 000 kronor och en uppräkningspost till rörligt tillägg med 1 200 kronor till 52 200 kronor. Behovet av ökade medel till avlönande av tillfälliga arbetskrafter å statssekreterarens hårt belastade byrå påkallar en ytterligare höjning av icke-ordinarieposten med 10 000 kronor till 148 000 kronor.

Den allmänna löneregleringen medför en höjning av ordinarieposten med 98 600 kronor till 323 400 kronor och av icke-ordinarieposten med ytterligare 76 000 kronor till 224 000 kronor, medan den nyss till 52 200 kronor beräknade anslagsposten till rörligt tillägg kan — med beaktande av att under densamma bör beräknas dylikt tillägg jämväl till departementschefen — minskas med 19 200 kronor till 33 000 kronor.

Då arvodesposten bör upptagas med oförändrat belopp, 1 000 kronor, bör förevarande anslag vid bifall till vad jag förordat för nästa budgetår uppföras med $(27\,600 + 323\,400 + 1\,000 + 224\,000 + 33\,000 =)$ 609 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 178 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1947/48, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för ecklesiastikdepartementet, som föranledas av vad jag i det föregående anförte;

dels godkänna följande avlöningsstat för ecklesiastikdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöning till departementschefen	kronor	27 600
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	323 400
3. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	»	1 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	224 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	33 000

Summa kronor 609 000;

dels ock till *Ecklesiastikdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 609 000.

[2.] 2. **Ecklesiastikdepartementet: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är nu uppfört med 60 200 kronor, varav för sjukvård m. m. förslagsvis 1 000 kronor, för övriga expenser 32 500 kronor och för publikationstryck förslagsvis 16 500 kronor. Belastningen å anslagsposten till sjukvård m. m. har under budgetåren 1943/46 utgjort i avrundade tal 2 500 kronor, 2 400 kronor respektive 3 200 kronor. Med hänsyn härtill torde denna anslagspost böra uppräknas med 1 500 kronor till 2 500 kronor. Då belastningen å delposten till övriga expenser för budgetåret 1944/45 uppgått till cirka 32 500 kronor och för budgetåret 1945/46 till omkring 37 500 kronor, förordar jag, att denna delpost uppräknas med 3 000 kronor till 35 500 kronor. Belastningen å anslagsposten till publikationstryck utgjorde för budgetåret 1944/45 omkring 19 600 kronor och för budgetåret 1945/46 cirka 21 000 kronor. Jag anser mig därför böra förorda, att denna anslagspost uppräknas med 3 500 kronor till 20 000 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon förändring beträffande förevarande anslag, som alltså för nästa budgetår bör uppföras med $(60\,200 + 1\,500 + 3\,000 + 3\,500 =)$ 68 200 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ecklesiastikdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag*

av kronor 68 200.

B. Arkiv, bibliotek och museer.

3.] 1. **Riksarkivet: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 330 000 kronor. Beträffande personalförteckning och avlöningsstat hänvisas till statsliggaren, sid. 464 f. *Riksarkivet* har hemställt om en höjning av anslaget med 23 400 kronor, avseende följande föreslagna åtgärder:

- 1) återbesättande av en vakant förste arkivarietjänst;
- 2) återinrättande av en år 1942 indragen amanuensbefattning;
- 3) en arkivariebefattning i lönegraden Eo 21 indrages; i stället anvisas medel till avlönande av en amanuens;
- 4) konserveringsbiträde i Ex 11 anställes under ett halvt år;
- 5) medel anvisas till avlönande av en expeditionsvakt i lönegraden Ex 5.

Beträffande de olika förslagen inhämtas av handlingarna bland annat följande.

Å t e r b e s ä t t a n d e a v e n v a k a n t f ö r s t e a r k i v a r i e t j ä n s t. *Riksarkivet* har anfört:

Riksarkivet finner det ofrånkomligt att ånyo upptaga frågan om återbesättande av den förste arkivarietjänst, som vakanssattes 1942, trots att dess underdåniga framställning i samband med petita år 1945 ej vann framgång. Ännu ett års erfarenhet har ytterligare visat omöjligheten att med nuvarande personal på ett tillfredsställande sätt fullgöra verkets åligganden. Det växande expeditionsarbetet har alltmer dragit personal från sektionsarbetet och sådan har även i större utsträckning än någonsin måst ställas till förvaltningens förfogande att biträda vid ordningsarbeten och gallringar.

Till belysning av expeditionsarbetets ökning, så långt den framgår av antalet forskningsbesök och antalet för forskare framtagna volymer, må följande siffror meddelas:

Antalet forskningsbesök 1944: 17 792, 1945: 21 466 och 1946, månaderna januari—juni: 13 456. Antalet för forskare framtagna volymer 1944: 38 092, 1945: 43 350 och 1946, månaderna januari—juni: 28 299.

Tendensen är tydlig och ökningen har som synes varit högst betydande. Också har det erbjudit stora svårigheter att möta de stegrade kraven från den forskande allmänhetens sida. Det torde få anses självklart, att verket så långt möjligt bör söka tillmötesgå det växande forskarklienteletets anspråk ej blott på snabb expedition utan även på nödiga upplysningar och handledning.

Likaledes blir förvaltningens behov av biträde under nuvarande administrativa expansions- och organisationsperiod allt större. Riksarkivet anser det vara i högsta grad påkallat att söka ge ämbetsverken all den hjälp som är möjlig, icke blott genom skriftväxling utan även genom konsultation vid personliga besök. Trots att riksarkivets andra byrå numera fått en befattning såsom förste arkivarie måste även i fortsättningen personal, som är avsedd för sektionsarbete, tagas i anspråk för dylika uppgifter, om de skola kunna lösas.

Under angivna omständigheter bli sektionsföreståndarna givetvis i allt för stor utsträckning betungade med uppgifter av löpande karaktär. Det är följaktligen uteslutet, att den förste arkivarie, som för närvarande svarar för två sektioner, skall kunna ägna ledningen av sektionsarbetet och de allmänna frågor som beröra hans verksamhetsområden erforderlig tid, även om riksarkivet söker underlätta hans arbete genom att ställa en biträdande tjänsteman till hans förfogande. Såsom riksarkivet redan i sin framställning år 1945 framhöll, är det den viktiga tredje sektionen, som drabbats av vakanssättningen. Detta är i hög grad att beklaga bland annat därför, att omfattande arbeten fordras särskilt i riksdagsarkiven, som tillhöra sektionen, och framför allt därför, att dennas föreståndare borde ägna en fortgående uppmärksamhet åt de enskilda arkiven utanför riksarkivet, vilka för närvarande på grund av kända omständigheter äro utsatta för särskilda faror på grund av herrgårdarnas svårigheter och koncentrationen av industrien. Överhuvud anser sig riksarkivet ånyo böra fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på att det egentliga sektionsarbetet med nuvarande personalförhållanden måste eftersättas i en omfattning, som verkets ledning icke i längden kan taga ansvaret för.

Statskontoret, som anser, att med återbesättandet av ifrågavarande befattning bör kunna anstå ytterligare en tid, har anfört:

I anledning av den ånyo väckta frågan om återbesättande av en år 1942 vakanssatt förste arkivariefattning å riksarkivets första byrå får statskontoret erinra, att ämbetsverket i utlåtande den 19 september 1945 angående riksarkivets anslagsäskande för innevarande budgetår tillstyrkte bifall till en då i samma syfte gjord framställning, dock under förutsättning att befattningshavaren i fråga ålades att fullgöra kvalificerade göromål inom både första och andra byråns arbetsområden. Genom en sådan utökning av personalen skulle enligt statskontorets mening med inrättandet av en samtidigt begärd förste arkivarietjänst å riksarkivets andra byrå tills vidare kunna anstå. Föredragande departementschefen (1946 års åttonde huvudtitel, sid. 12), som fann behovet av en personalförstärkning å andra byrån mest angelägen, biträdde förslaget om en ny förste arkivarietjänst å denna byrå. Däremot skulle med återbesättandet av den vakanssatta förste arkivarietjänsten å första byrån tills vidare anstå. Vad departementschefen föreslagit, lämnades av Kungl. Maj:t och riksdagen utan erinran.

Med hänsyn till den utökning av den vetenskapligt utbildade personalen hos riksarkivet, som sålunda medgivits från och med innevarande budgetår, anser statskontoret för sin del i anslutning till sin tidigare uttalade uppfattning att — därest en lämplig fördelning av de mer kvalificerade göromålen genomföres — med återbesättandet av ifrågavarande befattning bör kunna anstå ytterligare en tid.

Återinrättande av en år 1942 indragen amanuensbefattning. *Riksarkivet* har anfört:

Till följd av riksdagens beslut 1942 fick riksarkivet vidkännas indragning också av en förste amanuensbefattning från ingången av september 1942. Liksom beträffande förste arkivarien har riksarkivet trots sig kunna räkna med att återfå denna amanuens så snart det statsfinansiella läget bleve mindre beträngt. Ett återställande härvidlag av personalstaten i det skick den hade före indragningarna 1942 synes vara ett legitimt önskemål, icke minst när man ser det mot bakgrunden av den ovan påvisade synnerligen betydande ökning som frekvensen av forskare och för dem framtagna arkivalier på sistone undergått. Många gånger tidigare har riksarkivet påvisat hur knapp dess personalstat är, icke minst i vad angår de rörliga biträdeskrafterna, d. v. s. arkivarier och amanuenser. I sin förut återopade skrivelse framhöll riksarkivet särskilt hur sektionsarbetena derangerades genom att dess expeditioner i huvudlokalen permanent bundo två heltidstjänster. Den nu begärda förste amanuensen utgör ett oundgängligt tillskott, om man skall till forskningens tjänst få igång det arbete på sektionerna, som under krigstiden blivit eftersatt, emedan alltid kraven från förvaltning och allmänhet i första hand måst tillgodoses.

Statskontoret, som icke haft något att erinra mot förslaget om återinrättande av ifrågavarande amanuensbefattning, har emellertid — under erinran, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal från och med budgetåret 1945/46 uppräknats med 2 400 kronor för att en extra tjänsteman med halvtidstjänstgöring i lönegrad Ex 16:13 skulle kunna anställas — ansett, att uppräknningen av anslagsposten nu borde begränsas till (5 634 — 2 400 =) 3 234 kronor mot begärda 5 634 kronor.

Indragning av en arkivariebefattning m. m. Beträffande personalen på sigillvårdsavdelningen har *riksarkivet* föreslagit *dels* att den av friherre Harald Fleetwood innehavda personliga arkivariebefattningen vid hans avgång från tjänsten den 1 augusti 1947 skulle utbytas mot en förste amanuens tjänst i 18 lönegraden, *dels* ock att — i syfte att tillgodose det framtida behovet av konserveringskunnig personal — medel skulle anvisas för anställande från och med den 1 januari 1948 av en konservatorsaspirant i lönegrad Ex 11. Riksarkivet har härom anfört:

Under budgetåret 1947/48 avgår den 1 augusti extra ordinarie arkivarien friherre Harald Fleetwood från sin tjänst. Såsom riksarkivet tidigare framhållit torde Fleetwoods uppflyttning år 1936 från förste amanuens löneställning till lönegrad Eo 21 liksom även hans då erhållna arkivarietitel böra räknas som honom personligen tilldelade förmåner. Kvar står det amanuensarvode, som Fleetwood åtnjutit sedan 1930. Då en av riksarkivets extra ordinarie arkivarier måste övertaga friherre Harald Fleetwoods uppgifter som sigillvårdare nödgas riksarkivet begära att på sitt icke-ordinarieanslag efter Fleetwoods avgång den 1 augusti 1947 få behålla en summa motsvarande avlöningen för en förste amanuens i lönegrad 18, löneklass 20.

I samtidig underdånig skrivelse förordar riksarkivet den anhållan om uppskov med avsked till den 1 december 1947, som konservatorn friherre

Gustaf Fleetwood begärt. Som i riksarkivets skrivelse framhålles, måste Fleetwood på sigillkonserveringens område räknas som en föregångsman, vars arbete väckt uppmärksamhet även utanför vårt lands gränser. De resultat, som uppnåtts i riksarkivets sigillkonservering, sakna såvitt känt är motstycke i utländska arkiv. Under ihärdigt experimenterande har Fleetwood i samverkan med byrådirektören Gunnar Rengman kommit fram till en metod, som möjliggör en vida bättre lagning och konservering än tidigare av de gamla mycket sköra medeltida sigillen. Ytterligare förbättringar synas vara att vänta, om tid gives honom att fortsätta verksamheten. Riksarkivet hyser ingen tvekan om att Fleetwood bör bibehållas i tjänst så länge som möjligt och det räknar i själva verket med att Kungl. Maj:t i sinom tid skall medgiva ännu ett år utöver det som nu begäres, så att riksarkivet kunde få behålla sin nuvarande konservator till den 1 december 1948.

Emellertid anser riksarkivet det vara av synnerlig vikt, att frågan om efterträdare i god tid förberedes. Den åt vilken detta mycket speciella arbete anförtros torde böra äga icke blott nödig teknisk skicklighet med sinne för arbetets även konstnärliga kvalitet utan också en viss allmänbildning med intresse för de specialgrenar av historien, som det här gäller (exempelvis heraldik, genealogi och personhistoria). Till säkrande av nödig allmänbildning synes minst realskola eller avslutad kurs i flickskola eller gärna studentexamen böra fordras och därjämte viss teknisk utbildning eller väl vitsordad praktik. I betraktande av de rätt betydande kvalifikationer, som sålunda erfordras, torde befattningen böra placeras så högt på löneskalan, att den verkligen lockar dugande aspiranter, och ger verket möjlighet att få behålla vederbörande i sin tjänst. Riksarkivet utgår därför från att befattningen bör placeras i minst lönegrad 11. Lämpligt torde vara att anställningen får taga sin början den 1 januari 1948, då Gustaf Fleetwood, för den händelse Kungl. Maj:t ger ett andra uppskovsår, har kvar 11 månader i riksarkivets tjänst. Efter en eventuell första provtid, vars längd liksom begynnelselönen torde få anpassas efter vederbörandes tidigare förvärvade kompetens, synes lönen till en början böra utgå efter lönegrad Ex 11. För att om tillfälle bjuds kunna förvärva en väl utbildad aspirant med tidigare praktik har riksarkivet räknat med denna löneställning för hela tiden men förutsätter att efter omständigheterna få moderera begynnelselönen inom denna ram.

Statskontoret har ansett, att arkivariefattningen å sigillavdelningen borde kunna — utan att ersättas med annan tjänst — indragas vid innehavarens avgång. För förslaget om förstärkning av personalen med en konservatorsaspirant har ämbetsverket funnit vissa skäl tala. Aspiranten syns tills vidare böra anställas såsom extra tjänsteman med lön enligt 7 lönegraden. Statskontoret yttrar:

Det må erinras, att besparingsberedningen vid sin översyn av riksarkivets personalorganisation fann övervägande skäl tala för att den av friherre Harald Fleetwood innehavda personliga arkivariefattningen, sedan densamma blivit ledig, skulle helt indragas. Med hänsyn till att under de gångna åren de mest trängande konserveringsarbetena kunde förutsättas ha fullbordats, borde vidare — senast i samband med konservatorn friherre Gustaf Fleetwoods avgång — tagas under övervägande, huru de fortsatta

konserveringsarbetena skulle bedrivas. Därvid ansågs böra prövas, om en särskild konservators- eller liknande tjänst borde finnas inom riksarkivet eller om kostnaderna för ifrågavarande arbeten kunde bestridas från omkostnadsanslaget (1942 års åttonde huvudtitel, sid. 8—9). I anledning av beredningens förslag sade sig riksarkivet ämna vid senare tidpunkt upptaga frågan om verksamheten på sigillavdelningen i dess helhet till närmare skärskådande. Under beaktande av, bland annat, den utredning, som sålunda ställdes i utsikt, togo statsmakterna icke ställning till beredningens förslag härutinnan. Föredragande departementschefen och riksdagen förväntade emellertid, att det förslag, som av riksarkivet i sinom tid skulle komma att framläggas, skulle taga tillbörlig hänsyn till nödvändigheten av att statens utgifter för denna gren av arkivets verksamhet så mycket som möjligt begränsades.

Med hänsyn till vad sålunda tidigare förekommit måste statskontoret finna det ägnat att förvåna, att riksarkivet — utan att förebringa någon närmare utredning angående konserveringsverksamheten — ansett sig böra framlägga förslag icke allenast om ett utbyte av ifrågavarande arkivarie-tjänst mot en förste amanuensbefattning utan jämväl om en utökning av personalen å sigillvårdsavdelningen med en konservatorsaspirant. Ämbetsverket kan icke göra något uttalande angående den takt, i vilken det fortsätta konserveringsarbetet lämpligen bör bedrivas, och således ej heller närmare bedöma det framtida personalbehovet å ifrågavarande avdelning. Såvitt statskontoret emellertid nu kan finna, bör under alla förhållanden arkivariebefattningen å avdelningen kunna — utan att ersättas med annan tjänst — indragas vid innehavarens avgång. Det vill vidare förefalla ämbetsverket som om de återstående konserveringsarbetena och därmed sammanhängande göromål tillsvidare skulle kunna fullgöras dels av konservatorn å avdelningen, dels ock av övriga befattningshavare hos riksarkivet. Vad angår förslaget om förstärkning av personalen med en konservatorsaspirant i syfte att säkerställa rekryteringen å avdelningen efter den nuvarande konservatorns, Gustaf Fleetwood, avgång den 1 december 1948 synes dock vissa skäl tala för ett tillmötesgående av framställningen i denna del. Aspiranten torde tills vidare böra anställas såsom extra tjänsteman med lön enligt 7 lönegraden.

Med anledning av statskontorets utlåtande har *riksarkivarien* inkommit med en promemoria angående riksarkivets sigillvård. I promemorian framhålls till en början, att heraldiken vore en av medeltidshistoriens viktigaste hjälpvetenskaper, nödvändig för allt genealogiskt studium och därmed även för identifieringen av personer, som framträtt i politiken eller på andra områden, samt i allra högsta grad för godshistorien. På grund av heraldikens speciella natur, framhålls det vidare, vore det otänkbart att kräva, att riksarkivets tjänstemän i allmänhet skulle förvärva tillräckliga heraldiska insikter för att kunna bemästra det unika material, som medeltidssigilln erbjöde. För riksarkivet vore det emellertid så mycket angelägnare att ha en fackman på området, som de speciellt svenska hjälpmedlen vore mycket otillräckliga. Att inventera och förteckna sigillmaterialet måste betraktas som en angelägenhet av stor vikt även med hänsyn till det pågående diplomatariearbetet. En sådan registrering skedde bäst i direkt samband

med sigillvårdsarbetet. Om en föreståndare för sigillavdelningen sålunda vore i hög grad motiverad av den allmänna tjänstens krav, bleve behovet så mycket oavvisligare till följd av den organisation av sigillkonserveringen, som riksarkivet föreslagit. Då denna enligt riksarkivets förslag skulle skötas tekniskt-rutinmässigt, vore det en ofrånkomlig förutsättning, att arbetet stode under kontinuerlig ledning och tillsyn av en fackman med full vetenskaplig kompetens.

I promemorian erinras vidare, att man sedan gammalt antagit, att antalet sigill utgjorde omkring 30 000. Denna uppskattning anses numera för låg. Utan överdrift torde man, framhållas det vidare, kunna påstå, att för närvarande cirka tre fjärdedelar av beståndet vore i behov av konservering. I anslutning härtill anføres vidare följande.

Friherre Gustaf Fleetwood torde under sin tjänstetid ha lagt 2 000 à 3 000 sigill, av vilka några dock tillhöra andra institutioner än riksarkivet. Alla lagade sigill ha avgjutits i minst 2 exemplar. Därjämte ha även andra sigill avgjutits. Hela antalet avgjutningar läser nu uppgå till 6 000 à 8 000. Det bör framhållas att man genom avgjutningar får ett studiematerial som kan tillhandahållas utan slitning av originalen och att i regel tillfredsställande fotografier kunna fås blott av avgjutningarna, ej av de fläckiga originalen. Både ur vårdnads- och forskningssynpunkt är därför avgjutningen en mycket väsentlig del av konserveringsverksamheten.

Under den tid Gustaf Fleetwood skött konserveringen har arbetet i första hand varit inriktat på att utexperimentera tillfredsställande metoder. Han har med tiden alldeles frångått den teknik som hämtats från utländska arkiv och tillämpats även här. Det har tack vare dessa experiment blivit möjligt att effektivt angripa strålsvampen även i sigillens innersta, tidigare oåtkomliga delar. Metoder ha också utarbetats för att döda mögelsvamp på sigillens yta. Det har också gällt att för avgjutningarnas negativ utvälja ett lämpligt ämne, som ej skadar de ömtåliga sigillen, liksom lämplig massa för avgjutningarna och att finna ett lämpligt sätt att färga avgjutningarna. I alla de nämnda avseendena ha resultat nåtts som kunna betraktas som avslutade så till vida att ett mera rutinmässigt arbete nu kan börja.

I promemorian framhålls slutligen, att riksarkivet vid avgivande av sitt förslag till sigillvårdens och sigillkonserveringens ordnande sökt begränsa kostnaderna för ändamålet. Härom anføres följande.

Riksarkivet har sökt förbilliga arbetet genom att draga upp en klar gräns mellan dess mera rutinmässiga och dess vetenskapliga grenar. Det har också avstått från att begära en särskild tjänst för sigillvårdaren, oaktat både arbetsuppgifternas omfattning och den vetenskapliga specialisering, som dessa kräva, i och för sig gjort en sådan lösning mest ändamålsenlig. Men då det lagt uppgiften på en av de tjänstemän, som äro avsedda för sektionsarbetet, har det icke funnit det förenligt med sitt ansvar för detta att än en gång låta arbetskraft dragas från verkets centrala uppgift till en särskild om än aldrig så viktig uppgift. Något billigare sätt att bereda sektionsarbetet ersättning än att begära en amanuens i stället för en befattningshavare i högre lönegrad har riksarkivet ej kunnat utfinna.

Allmänna lönenämnden har ansett, att den föreslagna konservatorsaspiranten borde erhålla lön enligt lönegraden Ex 10 och benämnas preparator. Lönenämnden anför:

Lönenämnden får erinra, att de sakkunniga för utredning rörande löne- och anställningsvillkoren för den lägre personalen vid museer och därmed jämförliga institutioner i sitt den 7 oktober 1946 avgivna betänkande till behandling upptagit bland annat frågan om löneställningen för vid dylika institutioner anställda preparatorer och därvid genomgående förordat en inplacering i lönegraden 10. Då nu förevarande befattning enligt lönenämndens förmenande är nära jämförlig med nyssnämnda preparatorstjänster, synes för befattningen anställd aspirant böra erhålla lön enligt Ex 10 och benämnas preparator.

A n s t ä l l a n d e a v e n e x p e d i t i o n s v a k t i l ö n e g r a d e n Ex 5. *Riksarkivet* har anfört bland annat följande.

Ansenliga delar av riksarkivets samlingar förvaras fortfarande i skyddsrum. Detta kommer av allt att döma även framdeles att vara fallet. Två sådana, avlägset belägna, ha av Kungl. Maj:t upplåtits åt riksarkivet för att tillgodose utrymmeskrav med hänsyn till väntade accessioner. En mycket stark siffermässigt påvisbar ökning av forskar- och lånefrekvensen har också kunnat konstateras. Det ena som det andra har gjort, att den fast anställda expeditionsvaktskåren är otillräcklig och att en extra expeditionsvakt är oundgängligen nödvändig.

Statskontoret har med hänsyn till den inträdda ökningen av låne- och besöksfrekvensen icke velat motsätta sig, att medel anvisas för anställande av en extra expeditionsvakt i lönegraden Ex 5.

Departementschefen.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har riksarkivet, såsom av den lämnade redogörelsen framgått, med avseende å vetenskapligt utbildad personal framlagt förslag *dels* om återbesättande av den vakanssatta förste arkivariefattningen å riksarkivets första byrå, *dels* om återinrättande av en år 1942 indragen befattning såsom förste amanuens, *dels* ock om utbytande av den av friherre Harald Fleetwood innehavda personliga arkivariefattningen i lönegraden Eo 21 vid hans avgång från tjänsten den 1 augusti 1947 mot en förste amanuensstjänst. Under erinran om att en till riksarkivets andra byrå knuten förste arkivariefattning från och med innevarande budgetår inrättats vid riksarkivet är jag för närvarande icke beredd att i vidare mån tillmötesgå nyssnämnda förslag än att jag förordar, att medel anvisas till avlönande av en amanuens i lönegraden Ex 17. Till avlönande av innehavaren av nyssnämnda personliga befattning böra medel beräknas endast för en månad.

Med anledning av riksarkivets framställning om anvisande av medel till avlönande under ett halvt år av en konservatorsaspirant i lönegraden Ex 11 förordar jag i anslutning till lönenämndens förslag, att medel beräknas till avlönande under nämnda tid av en preparator i lönegraden Ex 10.

Riksarkivets av statskontoret tillstyrkta förslag om anvisande av medel till avlöande av en expeditionsvakt i lönegraden Ex 5 anser jag mig böra biträda.

Med hänsyn till löneklassuppflyttningar torde icke-ordinarieposten böra uppräknas med i runt tal 800 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör icke-ordinarieposten, som nu är uppförd med 118 300 kronor, höjas med 3 100 kronor till 121 400 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg, vilken nu är upptagen med 41 000 kronor, med 500 kronor till 41 500 kronor.

Enligt vad chefen för finansdepartementet anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor bör befattningen såsom riksarkivarie uppflyttas från lönegraden B 2 till lönegraden B 3. Härav betingad ändring bör vidtagas i personalförteckningen. Lönegradsförändringen föranleder en uppräkning av ordinarieposten med 2 000 kronor till 172 700 kronor.

Vad som anförts under gemensamma frågor om reglering av befordringsgången för amanuenspersonal synes böra medföra en ytterligare höjning av icke-ordinarieposten med 1 200 kronor till 122 600 kronor och av posten till rörligt tillägg med 200 kronor till 41 700 kronor.

Den allmänna löneregleringen medför slutligen en höjning av ordinarieposten med 76 100 kronor till 248 800 kronor och av icke-ordinarieposten med 67 400 kronor till 190 000 kronor samt en minskning av posten till rörligt tillägg med 15 500 kronor till 26 200 kronor. Förevarande anslag bör sålunda för nästa budgetår uppföras med $(248\,800 + 190\,000 + 26\,200 =)$ 465 000 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 135 000 kronor.

Under återopande av vad under denna punkt anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1947/48, vidtaga den ändring i personalförteckningen för riksarkivet, som föranledes av vad jag i det föregående anført;

dels godkänna följande avlöningsstat för riksarkivet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 248 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal »	190 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 26 200
Summa kronor 465 000;	

dels ock till Riksarkivet: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 465 000.

[4.] 2. **Riksarkivet: Omkostnader, förslagsanslag.** Riksarkivets omkostnadsanslag är nu uppfört med 77 300 kronor och disponeras enligt omkostnadsstat med tillhörande bestämmelser, införd på sid. 465 i statsliggaren.

Riksarkivet har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställt om höjning av anslagsposten till reseersättningar, nu 2 600 kronor, med 1 100 kronor, av delposten till övriga expenser, nu 31 000 kronor, dels med 1 200 kronor till anskaffande av en filmkopia av arkivets ryska filmsvit, dels med 2 000 kronor till inköp av en läsapparat för film, dels med 2 000 kronor för ökade kostnader för städning och transporter m. m., dels ock med 500 kronor för bokbindning på verkstäder utanför riksarkivet eller sålunda med tillhopa 5 700 kronor samt av anslagsposten till publikationstryck, nu 5 500 kronor varav 4 000 kronor för viss engångsutgift, med 1 500 kronor. Omkostnadsstatens utgiftssida, som nu slutar på 93 650 kronor har till följd härav beräknats höjd med $(1\,100 + 5\,700 + 1\,500 - 4\,000 =)$ 4 300 kronor. Inkomstsidans slutsumma, nu 16 350 kronor, har upptagits med oförändrat belopp.

Av handlingarna inhämtas bland annat följande.

Reseersättningar: R i k s a r k i v e t har anfört:

För Stockholms stadsarkiv är tjänstgöring i riksarkivet eller i landsarkiv obligatorisk för vinnande av befodringsrätt, men eljest finnas inga bestämmelser om sådan tjänstgöring. Landsarkivens tjänstemän ha det oaktat i viss utsträckning kunnat om än under otillräcklig tid auskultera i riksarkivet, och en och annan av riksarkivets tjänstemän har på liknande sätt förvärvat någon förtrogenhet med tjänsten i landsarkiv. Riksarkivet har alltid ansett det vara av synnerlig betydelse, att de olika institutionerna icke isoleras från varandra och att garantier skapas för en verklig förtrogenhet med hela förvaltningsområdet inom de högre tjänstemannagrader. Det torde också höra till regeln inom utländska arkivförvaltningar, att det sörjes för en gradpassering i de olika arkiven. Sedan numera ett större antal befattningar vid sidan av chefsposterna inrättats vid landsarkiven, kan en dylik ordnas genom tjänsteutbyte mellan riksarkivet och landsarkiven. Men i flertalet fall hindras det genom de kostnader, som ofrånkomligt äro förbundna därmed för de enskilda tjänstemännen. Effektivt och systematiskt kan ett tjänsteutbyte ej ordnas utan att möjlighet beredes att giva de tjänstemän, som tjänstgöra på annan ort, rese- och traktamentsersättning. Räknar man med en tjänstgöring av tre månader som minsta effektiva period, skulle kostnaderna enligt resereglementets klass II D uppgå till i det närmaste 1 000 kronor, vartill bör läggas 100 kronor i reseersättning. Riksarkivet har uppfört de 1 100 kronor, som sålunda skulle vara behöfliga för en av dess tjänstemän på sin stat och begär enahanda anslag för en landsarkivtjänsteman på landsarkivens gemensamma reseanslag. Anslaget till reseersättningar skulle sålunda höjas till 3 700 kronor från förutvarande 2 600.

S t a t s k o n t o r e t har anfört:

I de fall, då till följd av inträffade vakanser befattningar inom arkivväsendet uppehålls av tjänstemän från annan ort, har Kungl. Maj:t möjlighet att — i den mån så befinnes erforderligt för bestridande av uppkommande

rese- och traktamentskostnader — medgiva en förstärkning av vederbörande anslagspost. Med hänsyn härtill och då ej finnes skäl antaga, att beträffande arkivväsendet skulle framför övriga förvaltningsområden föreligga ett särskilt behov av regelbundet tjänsteutbyte av den art, som i ärendet berörts, får statskontoret avstyrka bifall till framställningen i denna del.

Anskaffande av en filmkopia av riksarkivets ryska filmsvit och inköp av en läsapparat. I sina anslagsäskanden för innevarande budgetår föreslog riksarkivet anvisande av medel för ifrågavarande ändamål (se 1946 års åttonde huvudtitel, sid. 15).

Vid anmälan i föl av nämnda anslagsfråga förklarade föredragande departementschefen sig för det dåvarande icke kunna förorda riksarkivets förslag om anvisande av medel till anskaffande av en kopia av den ryska filmsviten och inköp av en läsapparat.

R i k s a r k i v e t har nu förnyat sitt förslag om anvisande av medel för anskaffande av en filmkopia av riksarkivets ryska filmsvit och inköp av en läsapparat under framhållande av angelägenheten av att medel utan ytterligare uppskov ställdes till förfogande för ändamålet.

S t a t s k o n t o r e t har anfört, att frågan om behovet av anskaffande av en filmkopia av den ryska filmsviten och av en läsapparat undandroge sig ämbetsverkets bedömande.

Ökade kostnader för städning och transporter m. m. S t a t s k o n t o r e t har ansett en uppräknings av delposten till övriga expenser med 2 000 kronor påkallad till följd av, bland annat, de ökade städnings- och transportkostnaderna vid riksarkivet.

Bokbindning på verkstäder utanför riksarkivet. R i k s a r k i v e t har anfört:

Härför disponeras på innevarande budgetårs stat 1 500 kronor, som ingå i delposten till materiel för bokbindning och konservering m. m. Tidigare användes av expenserna för ifrågavarande bokbindning årligen 2 000 kronor, som från budgetåret 1940/41 nedsattes till nämnda 1 500. Riksarkivet anser det icke försvarligt att i längden undanskjuta nödvändig inbindning men har av sparsamhetshänsyn trots de nuvarande högre priserna inskränkt sig till att begära att återfå förutvarande 2 000 kronor. Anslaget har sålunda på staten höjts med 500 kronor.

S t a t s k o n t o r e t, som icke funnit anledning till erinran mot förslaget om ökad medelstilldelning för bokbindning på verkstäder utanför riksarkivet, har anfört:

Då emellertid utgifter av nämnda slag skola bestridas från den under övriga utgifter angivna delposten b) materiel för bokbindning och konservering (jmf 1945 års åttonde huvudtitel, sid. 20), torde icke — såsom i framställningen angivits — expensanslaget böra uppräknas för ändamålet, utan i stället delposten till övriga utgifter undergå en förhöjning med begärda 500 kronor.

Publikationstryck. R i k s a r k i v e t har anfört: Anslaget utgör för innevarande budgetår 5 500 kronor. Härav komma på riksarkivets Meddelanden 1 500 och till tryckning av vissa utredningar angående reduktions- och räfstmyndigheternas organisation 4 000 kronor. Då för sistnämnda tryckning beräknats i det hela 8 000 kronor att utgå under budgetåren 1945/46 och 1946/47, har riksarkivet därvidlag för nästa budgetår intet yrkande att göra. Däremot anser riksarkivet det högeligen önskvärt med större anslag till sina Meddelanden. Till nuvarande belopp, 1 500 kronor, nedsattes anslaget från budgetåret 1941/42, medan det 1940/41 utgått med 2 000 och dessförinnan med 3 000 kronor. Den stora nedskärningen har medfört att såväl årsberättelsen som framför allt den avdelning, som enligt riksarkivets instruktion skall innehålla handlingar, uppsatser och förteckningar av betydelse för arkivväsendet, starkt inknappats. Medan före kriget en årgång av Meddelandena omfattade i medeltal cirka 160 sidor utgör medeltalet för åren 1942—1944 cirka 70. Det ligger i öppen dag vilken förlust för arkivväsendet det innebär, att detta forum för arkivvetenskaplig produktion blivit så stympat. Några andra tryckningsmöjligheter för de speciella utredningar, som äro av särskild vikt för tjänsten och för arkivets begagnande, finnas i regel ej. Tiden synes vara inne för en återgång till förkrigstidens förhållanden. Riksarkivet, som även här bör erinra om de höjda kostnaderna, har på staten för tillgodoseende av publikationstrycket uppfört 3 000 kronor.

S t a t s k o n t o r e t har icke funnit anledning till erinran mot förslaget om ökad medelstilldelning för publikationstryck.

Departementschefen.

Under hänvisning till vad statskontoret anfört anser jag mig icke kunna tillstyrka riksarkivets förslag om en uppräkningspost till reseersättningar för möjliggörande av regelbundet tjänsteutbyte mellan riksarkivet och landsarkiven.

Riksarkivets förnyade förslag om anvisande av medel, tillhopa 3 200 kronor, till anskaffande av en filmkopia av riksarkivets ryska filmsvit och inköp av en läsapparat för film anser jag mig böra biträda. Med hänsyn härtill och då en med 2 000 kronor ökad medelsanvisning för ökade kostnader för städning och renhållning m. m. synes av behovet påkallad, tillstyrker jag en höjning av delposten till övriga expenser med tillhopa 5 200 kronor.

Anslagsposten till publikationstryck bör å ena sidan minskas med 4 000 kronor på grund av bortfallandet av viss engångsutgift. Å andra sidan tillstyrker jag med hänsyn till vad riksarkivet anfört en höjning av denna delpost med 1 500 kronor.

Jag tillstyrker vidare riksarkivets förslag om ökad medelsanvisning för bokbindning på verkstäder utanför riksarkivet. För ändamålet bör delposten till materiel för bokbindning och konservering m. m. undergå en förhöjning med begärda 500 kronor.

Då jag i övrigt icke ifrågasätter någon ändring beträffande omkostnadsanslaget, bör detsamma för nästa budgetår höjas med $(5\,200 - 4\,000 + 1\,500 + 500 =) 3\,200$ kronor till 80 500 kronor.

Åberopande vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 80 500.

[5.] 3. **Riksarkivet: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten, reservationsanslag.** Detta anslag utgick under budgetåret 1939/40 med 12 000 kronor men har från och med budgetåret 1940/41 utgått med 1 500 kronor, vilket belopp i första hand disponeras för inköp av tryckta arbeten. Till sistnämnda ändamål disponerades före budgetåret 1940/41 ett belopp av 2 000 kronor.

R i k s a r k i v e t har hemställt om ett med 10 500 kronor till 12 000 kronor förhöjt anslag och har till stöd härför anført:

Vid nedsättningen av anslaget till 1 500 kronor blev riksarkivet åter försatt i den situationen att såsom tidigare för arkivalieinköp vara hänvisad till enskilda mecenater eller till att hos Kungl. Maj:t för varje gång göra framställning om behövliga medel. Det blygsamma anslaget har givetvis så gott som helt måst användas till inköp av böcker. Riksarkivet kan nu hänvisa till vad departementschefen 1938 yttrade angående otillräckligheten av dåvarande anslag (2 000 kronor): Det synes för övrigt vara oegentligt, att det till riksarkivet för ändamål av denna art särskilt avsedda anslag är så lågt beräknat, att utvägen att anvisa medel för samma ändamål ur reservationsanslaget till extra utgifter måste då och då tillgripas eller sättas i fråga. Departementschefen ansåg därför, att anslaget lämpligen borde höjas med ett belopp, som kunde av ämbetsverket disponeras för trängande inköp av salubjudna, särskilt betydelsefulla arkivalier. Anslaget höjdes från och med budgetåret 1938/39 till 12 000 kronor. Riksarkivet föreslår, att anslaget nu åter höjes till denna summa.

S t a t s k o n t o r e t har uttalat, att en återgång till förkrigsförhållandena beträffande inköpen av arkivalier och tryckta arbeten borde ske successivt, och därför föreslagit, att det för ändamålet avsedda reservationsanslaget tills vidare skulle höjas från 1 500 kronor till 6 000 kronor.

Den väsentliga begränsning av ifrågavarande anslag, som blivit en följd av det ansträngda statsfinansiella läget, har givetvis varit till avsevärd nackdel för riksarkivet. De skäl, som anförts för en höjning av anslaget, finner jag bärande. I likhet med statskontoret anser jag, att en återgång till förkrigsförhållandena beträffande anslaget till inköp av arkivalier och tryckta arbeten bör ske successivt. Jag anser mig för nästa budgetår böra förorda en anslagshöjning med 6 500 kronor till 8 000 kronor. Av detta belopp torde 6 000 kronor böra avses för inköp av arkivalier och 2 000 kronor för inköp av tryckta arbeten. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementschefen.

att till *Riksarkivet: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 8 000.

[6.] 4. **Riksarkivet: Fortsatt utgivande av sådana handlingar, som äro av vikt för fäderneslandets historia, reservationsanslag.** Detta anslag, som budgetåren 1938/40 utgick med 8 000 kronor, indrogs från och med budgetåret 1940/41 av statsfinansiella skäl. Anslag för ändamålet uppfördes ånyo å riksstaten för budgetåret 1945/46 med 8 000 kronor och utgår för innevarande budgetår med samma belopp. Medelsanvisningen avser fortsatt utgivande av Svenska riksdagsakter i enlighet med av riksarkivet i skrivelse den 14 september 1944 framlagd plan för sin publikationsverksamhet. De för utgivningen enligt denna plan beräknade erforderliga medlen, 32 000 kronor, ha ansetts lämpligen böra fördelas på fyra budgetår.

Riksarkivet har hemställt om oförändrat anslag, 8 000 kronor, för nästa budgetår.

Departementschefen.

Jag biträder riksarkivets förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksarkivet: Fortsatt utgivande av sådana handlingar, som äro av vikt för fäderneslandets historia*, för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag*

av kronor 8 000.

[7.] 5. **Landsarkiven m. m.: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 214 000 kronor. Beträffande personalförteckning och avlöningsstat hänvisas till statsliggaren, sid. 466.

Riksarkivet har för nästa budgetår anhållit om en anslagshöjning med 46 800 kronor, betingad av följande förslag:

a) inplacering av bokbinderi- och konserveringspersonalen på extra ordinarie stat;

b) inrättande vid landsarkivet i *Uppsala* av en befattning såsom arkivassistent i lönegraden A 11 i stället för en kontoristbefattning i lönegraden Eo 9;

c) inrättande vid landsarkivet i *Uppsala* av en kanslibiträdesbefattning i lönegraden Eo 6;

d) anställande vid landsarkivet i *Uppsala* av en biträdande expeditivakt i lönegraden Eo 5;

e) inrättande vid landsarkivet i *Göteborg* av en befattning såsom arkivassistent i lönegraden Ex 11; utsträckt tjänstgöring för en tjänsteman i Ex 16;

f) inrättande vid landsarkivet i *Lund* av en befattning såsom kanslibiträde i lönegraden Eo 6; anvisande av ytterligare medel (300 kronor) till avlöande av extra personal;

g) anställande av en amanuens i lönegraden Ex 17 vid landsarkivet i *Härnösand*.

Beträffande de olika förslagen inhämtas av handlingarna bland annat följande.

In placering av bokbinderi- och konserveringspersonalen på extra ordinarie stat. Den nu kollektivavtalsanställda bokbinderi- och konserveringspersonalen vid landsarkiven utgöres, vid landsarkivet i Uppsala av två bokbindare och vid ett vart av de övriga landsarkiven av en bokbindare samt vid landsarkivet i Göteborg därjämte av ett konserveringsbiträde. Riksarkivet har nu hemställt, att ifrågavarande personal i likhet med motsvarande personal vid riksarkivet måtte beredas extra ordinarie anställning och inplaceras, den ene av bokbindarna vid landsarkivet i Uppsala i lönegraden Eo 7 och de övriga bokbindarna i lönegraden Eo 8 samt konserveringsbiträdet i lönegraden Eo 2. Förslaget genomförande har av riksarkivet beräknats medföra ett ökat medelsbehov under anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal av i runt tal 23 100 kronor. Å andra sidan har reservationsanslaget till Landsarkiven m. m.: Bokbindning och konservering av arkivalier vid bifall till förslaget ansetts kunna för nästa budgetår minskas med 27 700 kronor. Riksarkivet har anfört i huvudsak följande.

Bokbinderi- och konserveringspersonalen vid riksarkivet har numera vunnit extra ordinarieanställning (med tjänstgöringstid av förutvarande längd). De kvinnliga konserveringsbiträdena där äro placerade i lönegrad Eo 4, bokbindarna i Eo 7 och förmannen i Eo 12. Att, sedan den vid riksarkivet anställda personalen överflyttats på stat, låta motsvarande personal vid landsarkiven kvarstå anställd enligt kollektivavtal synes icke billigt. Även den senare bör komma i åtnjutande av de förmåner en extra ordinarie anställning erbjuder. Landsarkivarierna ha också gjort framställning därom. För lönegradsplaceringen bör den placering, som riksarkivets personal erhållit, vara normerande. Emellertid är att observera, att, medan riksarkivets personal arbetar under teknisk ledning av förman, sådan icke finnes vid landsarkiven. Bokbindaren där har större personligt ansvar än bokbindaren i riksarkivet. Endast vid landsarkivet i Uppsala förekommer att en bokbindare har en ställning, till följd av vilken han är att betrakta som förste man. Det synes skäligt, att de bokbindare, som ha ansvar för verkstad, placeras en lönegrad högre än riksarkivets bokbindare. Förhållandet har sin motsvarighet i fråga om expeditivakterna. Landsarkivens expeditivakter äro placerade i lönegrad A 6, medan riksarkivets, fränsett den i kammararkivet, äro placerade i A 5. Bokbindarna vid landsarkiven böra således placeras i lönegrad Eo 8 med undantag av den andre bokbindaren i Uppsala, vilken i analogi med vad nu gäller för riksarkivets bokbindare och i enlighet med landsarkivariens förslag bör placeras i lönegrad Eo 7.

Beträffande konserveringsbiträdet Elin Holst vid landsarkivet i Göteborg anser riksarkivet, att även hon bör komma i åtnjutande av de sociala förmånerna i den nya anställningsformen. Efter den regel, som tillämpas vid placering på extra ordinarie stat, när hon icke upp till den lönegrad, Eo 4, i vilken riksarkivets konserveringsbiträden inplacerats och vilken enligt dess mening bör vara den normala. Då lönegradsplaceringen av kollektivpersonal icke är avsedd att innebära löneökning, föreslår riksarkivet henne därför, såsom landsarkivarien förordat, placerad i lönegrad Eo 2.

Vid vissa av landsarkiven utföras liksom vid riksarkivet konserveringsarbeten för främmande beställares räkning. Det föreligger emellertid mel-

lan huvudarkivet och lokalarkiven i detta hänseende den skillnaden, att dessa arbeten i riksarkivet utföras på tjänstetid, varför avlöningen utgår från icke-ordinarieanslaget, medan arbetet vid landsarkiven merendels är förlagt utanför tjänsten och avlöningen utgår från de medel, som inflyta från beställaren. Något annat sätt att utföra dylika arbeten föreligger i regel icke, med mindre arbetskraften utökas. Att denna form för utförandet av beställningsarbete alltså får fortleva, där så finnes önskvärt, synes billigt även ur den synpunkten, att den bokbindare, som haft sådan extra inkomst, icke, därigenom att han göres till extra ordinarie, bör berövas en inkomstkälla, som han tidigare haft. Självfallet bekostas beställningsarbetena även i fråga om material av beställaren.

Statskontoret har anfört, att riksarkivets förslag att anställa bokbinderi- och konserveringspersonalen som extra ordinarie befattningshavare icke för- anledde erinran från ämbetsverkets sida. Därest medgivande lämnades personalen att — i likhet med vad som förut varit fallet — utöver ordinarie arbetstid utföra konserveringsarbeten för privat beställares räkning, borde en förutsättning härför givetvis vara, att ersättning till landsarkivet utginge ej mindre för arkivets material, som kunde ha använts för ändamålet, än även för kostnader, som sammanhänge med dispositionen av verktyg och arbetslokaler.

Allmänna lönenämnden har anfört:

Riksarkivets hemställan, att bokbinderi- och konserveringspersonalen vid landsarkiven i likhet med motsvarande personal vid riksarkivet måtte beredas extra ordinarie anställning, finner sig lönenämnden kunna tillstyrka. Ej heller har lönenämnden ansett sig böra framställa erinran mot den föreslagna lönegradsplaceringen av bokbinderipersonalen. Däremot anser lönenämnden, att det till inplacering i Eo 2 föreslagna, i Göteborg stationerade konserveringsbiträdet, som — enligt vad landsarkivarien uppgivit — har i huvudsak enahanda arbetsuppgifter som riksarkivets konserveringsbiträden, bör uppföras i samma lönegrad som dessa, d. v. s. Eo 4. Förslaget om inplacering i vissa angivna löneklasser av den nu avsedda personalen föranleder lönenämnden till det uttalandet, att frågan om löneklassplaceringen för dessa befattningshavare synes böra anstå i avvaktan på de särskilda bestämmelser, som kunna komma att utfärdas rörande tjänstemans övergång från lön enligt kollektivavtal till lön enligt avlöningsreglemente i samband med ikraftträdandet av den planerade statliga löneregleringen den 1 juli 1947.

I den mån sistberörda personal verkställer konserveringsarbeten å arkiven för privata beställares räkning och dessa arbeten utföras utom tjänstetid, synes gottgörelse till personalen böra utgå i form av övertidsersättning enligt bestämmelserna i civila icke-ordinariereglementet. Härvid förutsättes, att — liksom hittills skett — de belopp, beställarna erlägga för dessa arbeten, i sin helhet tillföras landsarkiven.

N y a t j ä n s t e r v i d l a n d s a r k i v e n m. m. *Riksarkivet* har anfört i huvudsak följande.

Utvecklingen inom arkivväsendet under de senaste decennierna, vilken innebär, att arkiven på ett helt annat sätt än tidigare tagits i anspråk av

förvaltningen och den forskande allmänheten, har lett till att den vetenskapligt utbildade arbetskraften pålagts en mängd rutinmässiga uppgifter, för vilka den måste anses vara alltför kvalificerad. Tillståndet vid ett par av de större landsarkiven är för närvarande sådant, att tjänstemännen till den grad äro upptagna av det rutinmässiga arbetet, att de måste lägga åsido arbetsuppgifter, för vilka de ha sin egentliga utbildning och ägna sig åt »löpande göromål». Förhållandet har betecknats som »ett missförhållande av svår beskaffenhet» (landsarkivarien i Uppsala). Riksarkivarien har bland annat vid sina årliga inspektioner haft tillfälle att följa denna utveckling och konstaterat, att det arkivvetenskapliga arbetet, däri ordningsarbetet inberäknat, legat efter, och dryftat möjligheter för frågans lösning. Det har stått klart, att en stor del av de rutinmässiga göromålen skulle kunna ha överlåtits på arbetskraft med lägre kompetens än arkivtjänstemannens, om sådan stått till buds. Å andra sidan har det icke bortsetts från, att det just i expeditionsarbetet, vilket till sin karaktär är i hög grad rutinmässigt, finns ett betydelsefullt moment, som icke bör avlastas från arkivtjänstemännen, nämligen tillhandagåendet av forskaren, som driver mera djupgående vetenskapliga undersökningar, samt introduktionen av den oerfarne forskaren i användandet av arkivet och dess hjälpmedel. Av landsarkivariens i Uppsala avgivna förslag rörande anslagsbehov framgår klart det ohållbara i den nuvarande situationen. Landsarkivarien i Göteborg ger i sitt förslag uttryck åt ett liknande tillstånd vid därvarande landsarkiv och även landsarkivarien i Vadstena talar om det rutinmässiga arbetets överhandtagande.

Den väg utvecklingen slagit in på synes av allt att döma icke komma att ändras. Från arkivsynpunkt skulle detta icke heller vara önskvärt, då den i grund och botten icke vittnar om annat än arkivaliernas stegrade användning och ett i och för sig ändamålsenligt ianspråktagande av de högre utbildade arkivtjänstemännens erfarenhet i den aktuella arkivbildningen. Att emellertid fortsätta att binda den akademiskt utbildade arbetskraften vid uppgifter av rutinmässig art synes icke kunna försvaras. Riksarkivet föreslår därför inrättandet av lägre ordinarie befattningar vid landsarkiven, vilkas innehavare skola ha till uppgift att handlägga mera rutinmässiga uppgifter, för vilkas fullgörande icke erfordras vetenskaplig utbildning. Av de föreslagna formerna för dessa befattningar finner riksarkivet den av landsarkivarien i Uppsala framförda, ordinarie befattningshavare i lönegrad A 11 — av honom förslagsvis benämnd arkivassistent — lämpligast. Dessa tjänster böra i första hand inrättas vid landsarkiven i Uppsala och Göteborg, där behovet är särskilt trängande. Riksarkivet räknar i sina anslagsäskanden med sådana tjänster vid dessa landsarkiv i den formen, att vid landsarkivet i Uppsala inrättas en ordinarie arkivassistentbefattning i lönegrad A 11 och vid landsarkivet i Göteborg en arkivassistentbefattning i till en början lönegraden Ex 11. Utvecklingen synes emellertid leda till, att den allmänna normen för kanslipersonalen vid landsarkiven bör vara en arkivassistent och ett kanslibiträde. Närmast i ordningen för en assistentbefattning av det angivna slaget torde landsarkivet i Vadstena vara, varför riksarkivet icke i år upptar några frågor om reglering av dess personal.

Rörande de särskilda arkivens önskemål får riksarkivet anföra följande.

Det tillstyrker landsarkivariens i Uppsala begäran, att medel anvisas dels till anställande av ett kanslibiträde i lönegraden Eo 6, dels ock till anställande av en biträdande expeditionsvakt i lönegraden Eo 5, enär landsarki-

vet har betydande svårigheter med arkivalietransporterna från arkivmagasinen till forskarsalen. De av landsarkivarien i dennes anslagsäskanden anförda statistiska uppgifterna lämna en talande bild av transporternas tillväxt.

Landsarkivet i *Lund* är det enda av de lokala arkiven, som saknar befattningshavare för utförande av skrivgöromål och dylikt. Den nyutnämnde landsarkivariens framförda önskemål om medelsanvisning för anställande av en befattningshavare i lönegrad Eo 6 måste anses synnerligen berättigat. Behovet av ett kanslibiträde är ofrånkomligt. Skulle det framdeles visa sig, att göromålen kräva inrättandet av en arkivassistentbefattning, skulle enligt riksarkivets förmenande ett kanslibiträde lika fullt vara behövligt. — Även landsarkivariens begäran om 300 kronor till extra personal finner riksarkivet behjärtansvärd.

Landsarkivarien i *Göteborg* har framhållit behovet av att de medel under icke-ordinarieposten till en arbetskraft i löneklass Ex 16: 13, vilka beviljats landsarkivet från och med budgetåret 1945/46 och som räcker för en heltidstjänstgöring av tre månader, ökas med i runt tal 400 kronor, motsvarande medelsbehovet för ytterligare en månads tjänstgöring. Riksarkivet, som redan finner det ofrånkomligt, att personal är att tillgå för vikariat under landsarkivariens och arkivariens frånvaro, anser denna framställning motiverad.

T. f. landsarkivarien i *Härnösand* har påpekat behovet av en tredje heltidsanställd, arkivkompetent tjänsteman. Riksarkivet hänvisar till att alla övriga landsarkiv äro utrustade med en dylik samt att den nuvarande extra ordinarie arkivarien är ensam sådan tjänsteman under omkring 75 dagar årligen, d. v. s. under landsarkivariens semester och inspektionsresor i det vidsträckta distriktet. Vidare vill riksarkivet framhålla de omfattande arbetsuppgifter, som föreligga, innan landsarkivets samlingar kunna bli tillgängliga för forskning i samma utsträckning som de fyra äldre landsarkivens. Riksarkivet finner behovet ofrånkomligt och föreslår därför, att medel anvisas till avlönande av en amanuens i lönegraden Ex 17. Rekryteringsförhållandena i *Härnösand* nödvändiggöra, att man även därför räknar med en heltidsanställd tjänsteman.

Allmänna lönenämnden har anfört:

Lönenämnden har icke ansett sig kunna med någon större grad av säkerhet bedöma, huruvida landsarkivens personalorganisation bör utbyggas i nu föreslagen omfattning, nämligen i *Uppsala* med en arkivassistent i A 11 och en expeditivsvakt i Eo 5, i *Lund* med ett kanslibiträde i Eo 6, i *Göteborg* med en arkivassistent i Ex 11 och i *Härnösand* med en amanuens i Ex 17. De föreslagna lönegradsplaceringarna för de avsedda befattningarna föranleda i och för sig icke erinran från lönenämndens sida. Vad kanslibiträdesbefattningen angår har lönenämnden härvid beaktat, att lönegraden Eo 6 fastställts för de redan befintliga, motsvarande befattningarna vid övriga landsarkiv.

Statskontoret, som icke ansett sig kunna förorda bifall till förslagen om anställande av arkivassistenter eller av en befattningshavare i Eo 6 i *Lund* och i Ex 17 i *Härnösand*, har anfört följande.

Vid en jämförelse mellan landsarkiven beträffande omfattningen av där anställd icke-ordinarie personal och dennas löneställning förefaller personal-

organisationen vara i hög grad oenhetlig. Detta förhållande måste givetvis väsentligen försvåra statsmakternas prövning av medelsbehovet för de skilda arkiven, och det framstår därför såsom angeläget, att åtgärder — vilka närmast torde ankomma på riksarkivet — snarast vidtagas för åstadkommande av en inbördes mera likformig organisation av personalen vid lands- och länsarkiven. Härvid bör klargöras omfattningen av den personal, som enligt riksarkivets mening bör vara tillfyllest vid ett landsarkiv av normal storlek, samt särskilt angivas de skäl, vilka kunna åberopas för en avvikelse från en sådan normalstat. I detta sammanhang torde även böra till noggrann prövning upptagas spørgsmålet, hur de förekommande arbetsuppgifterna skola fördelas mellan vetenskapligt utbildade arbetskrafter och annan personal. Såsom riksarkivet framhållit, kan det givetvis icke anses tillfredsställande, att akademiskt utbildad arbetskraft i större omfattning nödgas syssla med rutinmässiga arbetsuppgifter av enklare art. Det bör dock beaktas, att det särskilt vid mindre institutioner svårigen kan undvikas, att sådan personal i viss mindre omfattning tas i anspråk även för dylika icke kvalificerade uppgifter. Vid utredningen bör det nu framlagda förslaget om anställande av arkivassistenter ytterligare övervägas. Beträffande berörda förslag vill statskontoret särskilt fästa uppmärksamheten vid att några uppgifter icke lämnats om kompetensfordringarna för de nya befattningshavarna. Vidare vill statskontoret redan nu uttala såsom sin uppfattning, att de för dessa assistenter angivna arbetsuppgifterna ej synas vara av så kvalificerad beskaffenhet, att befattningar i 11 lönegraden äro motiverade. Beaktas bör i detta sammanhang, att därest befattningar i 7 eller högre lönegrad skulle inrättas, detta måste medföra en omprövning av löneställningen för den vid landsarkiven nu anställda egentliga kontorspersonalen. Under åberopande av vad som sålunda anförts kan statskontoret icke förorda bifall till förslagen om anställande av arkivassistenter eller av en befattningshavare i Eo 6 i Lund och i Ex 17 i Härnösand.

För att avhjälpa svårigheterna med arkivalietransporterna vid landsarkivet i Uppsala synes en förstärkning av vaktpersonalen motiverad. Tills vidare torde emellertid medel böra beräknas för en extra expeditionsvakt i lönegrad Ex 2.

Med anledning av statskontorets utlåtande har *riksarkivarien* i avgiven promemoria anført bland annat följande.

Statskontoret har funnit en anmärkningsvärd oenhetlighet i landsarkivens stater för icke-ordinarie personal. Så är givetvis också till en del förhållandet, men riksarkivets petita för nästa budgetår torde visa att riksarkivet haft sin uppmärksamhet riktad på att successivt söka åstadkomma större enhetlighet. Av dess skrivelse kan utläsas, att det betraktar en landsarkivarie, en arkivarie, en akademiskt utbildad extra ordinarie (extra) tjänsteman, en ordinarie arkivassistent (A 11), ett extra ordinarie kanslibiträde (Eo 6), en expeditionsvakt (A 6) och en bokbindare (Eo 8) som normal stat för ett fullständigt landsarkiv. Den olika belastningen av institutionerna medför därjämte i vissa fall krav på aspiranter och förstärkning av expeditionsvakter och bokbindare.

Den första anmärkningsvärda avvikelser från denna normalplan är, att Härnösand icke har en ordinarie arkivarie utan en arkivarie i lönegrad Eo 23. Riksarkivet har tills vidare låtit det bero därvid, då det ur tjänste-

synpunkt mest trängande behovet är, att landsarkivet får ytterligare en akademiskt utbildad tjänsteman (Ex 17—Eo 20).

Nytt är förslaget om inrättande av en ordinarie arkivassistentbefattning i lönegrad A 11. Endast i Uppsala har riksarkivet i år kunnat föreslå inrättandet av en dylik tjänst i slutgiltig lönegrad, men det har uppfört en motsvarande syssla i Ex 11 i Göteborg och antytt, att Vadstena borde komma närmast i tur. Antagligen kommer behovet av motsvarande befattningar att framträda successivt, men riksarkivet har trott att det är riktigast att börja med att tillgodose de mest trängande kraven.

För samtliga lands- och länsarkiv räknar riksarkivet med ett kansli-biträde i Eo 6. Att dylika icke funnits i Uppsala och Lund beror på att man i praktiken där haft arkivassistenter, i Uppsala en tjänsteman i Eo 9 och i Lund den numera avgångna expeditionsvakten. Dessa ha vid sidan av sådana göromål, som i ökad utsträckning skola överflyttas till arkiv-assistenterna, även biträtt med kanslibiträdesgöromål men därför ej i tillräcklig grad kunnat överta rutingöromål från den akademiskt utbildade personalen.

Alla lands- och länsarkiven ha en expeditionsvakt, men på ett par ställen, där tjänstgöringen är särskilt betungande, behövs förstärkning. Detta gäller för Uppsala, där riksarkivet i sina petita föreslår en biträdande expeditionsvakt (Eo 5), samt Göteborg med sin ovanligt stora forskarfrekvens, där en »diversearbetare» avlönas med 1 200 kronor av personalanslaget (dessutom gårdsskarlssysslor).

Den föregående översikten torde ha visat, att de nu berörda oregelbundenheterna i staterna i regel bero på att en planerad enhetlig organisation ännu icke kunnat fullt genomföras. Dröjsmålet har motiverats av att riksarkivet av budgetära hänsyn ansett det vara riktigast att successivt genomföra enhetligheten och börja med de arkiv, där särskilt trängande behov anmält sig. Utanför ramen falla endast de båda biträden, som Uppsala och Göteborg behöva i expeditionsvaksarbetet. I båda fallen är motivet särskilt betungande expedition.

De tre största och med expedition mest betungade landsarkiven ha dessutom möjligheter att i större eller mindre utsträckning anställa extra personal med akademisk utbildning. Behovet är redan motiverat med vad som nyss sagts om storleksordningen. Därtill kommer att dessa aspirant-tjänster äro särskilt viktiga för rekryteringen. De tre arkiven ligga alla i universitetsstäder, och behovet av extra personal har medfört en kontakt med den studerande ungdomen, som i hög grad kommit arkiven i allmänhet till godo.

Några formella kompetenskrav för arkivassistenterna har riksarkivet avsiktligt ej angivit för att ej binda händerna vid urvalet.

Departementschefen.

Riksarkivets av statskontoret och allmänna lönenämnden tillstyrkta förslag att den nu kollektivavtalsavlönade bokbinderi- och konserveringspersonalen vid landsarkiven i likhet med motsvarande personal vid riksarkivet skall erhålla extra ordinarie anställning finner jag mig böra tillstyrka. Mot den föreslagna lönegradsplaceringen av bokbinderipersonalen har jag i likhet med myndigheterna icke funnit anledning till erinran. I fråga om konserveringsbiträdets inplacering i lönegrad biträder jag lönenämndens förslag, vilket innebär, att detta biträde i likhet med konserveringsbiträdena

vid riksarkivet skall upptagas i lönegraden Eo 4. Beträffande spørgsmålet om ifrågavarande personals löneklassplacering åberopar jag vad lönenämnden härutinnan anført. I den mån bokbinderi- och konserveringspersonalen verkställer konserveringsarbeten å arkiven för främmande beställares räkning och dessa arbeten utföras utom tjänstetid, torde skålig gottgörelse till personalen härför böra utgå från vederbörande arkivs anslagsmedel till bokbindning och konservering av arkivalier. Jag förutsätter härvid, att — liksom hittills skett — de belopp, beställarna erlägga för dessa arbeten, i sin helhet tillföras nyssnämnda anslagsmedel. Vid bifall till vad jag sålunda förordat torde icke-ordinarieposten böra uppräknas med 23 500 kronor.

Riksarkivets förslag om inrättande av arkivassistentbefattningar i 11 lönegraden vid landsarkiven i Uppsala och Göteborg, vid det förstnämnda arkivet genom ombildning av en kontoristbefattning i 9 lönegraden, är jag icke beredd att nu tillstyrka. Ej heller anser jag mig för närvarande kunna förorda någon förstärkning av den vetenskapligt utbildade personalen vid landsarkivet i Härnösand. Däremot tillstyrker jag, att medel anvisas till anställande av ett kanslibitråde i lönegraden Eo 6 vid ett vart av landsarkiven i Uppsala och Lund, vid vilka landsarkiv dylika befattningar nu saknas. Behovet av ytterligare en expeditiönsvakt vid arkivet i Uppsala finner jag ådagalagt. Denne torde i enlighet med riksarkivets av lönenämnden utan erinran lämnade förslag böra placeras i 5 lönegraden men tills vidare anställas såsom extra befattningshavare. Mot riksarkivets förslag om ökad medelsanvisning under icke-ordinarieposten för möjliggörande av utsträckt tjänstgöring för en tjänsteman vid landsarkivet i Göteborg och till extra personal vid landsarkivet i Lund har jag icke funnit anledning till erinran. Vad jag nu förordat påkallar en höjning av icke-ordinarieposten med 8 600 kronor.

För beredande av vederbörliga ålderstillågg å icke-ordinarie personal synes en höjning av icke-ordinarieposten med 700 kronor vara erforderlig.

Vad som under för flera huvudtitlar gemensamma frågor anförts om reglering av befordringsgången för amanuenspersonal torde böra medföra en uppräkning av icke-ordinarieposten med 1 150 kronor.

I enlighet med vad jag under denna punkt anført bör sålunda icke-ordinarieposten höjas med $(23\,500 + 8\,600 + 700 + 1\,150 =)$ 33 950 kronor till 101 800 kronor. Samtidigt torde anslagsposten till rörligt tillågg böra uppräknas med 5 350 kronor till 32 500 kronor.

Den allmänna löneregleringen föranleder en uppräkning av ordinarieposten med 67 800 kronor till 186 800 kronor och en ytterligare höjning av icke-ordinarieposten med 71 200 kronor till 173 000 kronor, medan den nyss till 32 500 kronor beräknade posten till rörligt tillågg kan minskas med 10 900 kronor till 21 600 kronor. Förevarande anslag bör sålunda för nästa budgetår uppföras med $(186\,800 + 173\,000 + 21\,600 =)$ 381 400 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 167 400 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för landsarkiven m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 186 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal »	173 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 21 600

Summa kronor 381 400;

des ock till *Landsarkiven m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av . . kronor 381 400.

[8.] 6. **Landsarkiven m. m.: Omkostnader, förslagsanslag.** För innevarande budgetår är detta anslag uppfört med 60 000 kronor, varav för reseersättningar förslagsvis 3 200 kronor och för övriga expenser 21 800 kronor. Beträffande anslagsdispositionen i övrigt hänvisas till statsliggaren sid. 467.

Riksarkivet har hemställt om höjning av anslagsposten till reseersättningar med 1 100 kronor för möjliggörande av ett regelbundet tjänsteutbyte mellan riksarkivets och landsarkivets tjänstemän samt av delposten till övriga expenser med 1 575 kronor. I sistnämnda avseende har riksarkivet förordat en höjning av anslagsmedlen till landsarkivet i Lund med 525 kronor för anskaffande av en skrivmaskin. Vidare har riksarkivet tillstyrkt, att anslagsmedlen till landsarkivet i Östersund ökas med 1 050 kronor, innefattande dels ett tillfälligt belopp av 520 kronor för inköp av gardiner och dels ett belopp av 530 kronor för bestridande av ökade kostnader för städning och renhållning.

Statskontoret — som beträffande den ifrågasatta höjningen av anslagsposten till reseersättningar hänvisat till sitt utlåtande i anledning av riksarkivets egna anslagsäskanden för nästa budgetår — har i fråga om den föreslagna höjningen av delposten till övriga expenser endast framställt erinran mot nyssnämnda belopp å 530 kronor, vilket ämbetsverket ansett böra minskas med 240 kronor. Härom har statskontoret anfört:

Till expeditionsvakten vid länsarkivet i Östersund har föreslagits höjt städningsarvode. Enär detta arvode så sent som den 1 juli 1946 höjts med 20 kronor för månad och det dessutom utgör ersättning för en bisyssla, kan ämbetsverket icke tillstyrka den föreslagna ytterligare höjningen av arvodet med 20 kronor för månad.

Departementschefen.

Under hänvisning till vad jag under punkten 4 anfört i fråga om den av riksarkivet föreslagna uppräknigen av anslagsposten till reseersättningar vid riksarkivet finner jag mig icke kunna tillstyrka den av riksarkivet före-

slagna höjningen av anslagsposten till reseersättningar vid landsarkiven. Anslagsmedlen till övriga expenser vid landsarkivet i Lund böra för anskaffande av en skrivmaskin tillfälligt höjas med 525 kronor till 3 700 kronor. Till inköp av gardiner vid länsarkivet i Östersund torde böra beräknas 500 kronor. Den begärda medelsanvisningen för bestridande av ökade kostnader för städning och renhållning vid detta länsarkiv bör i anslutning till statskontorets förslag begränsas till 275 kronor. Anslagsmedlen till övriga expenser vid länsarkivet i Östersund böra sålunda ökas med $(500 + 275 =) 775$ kronor. Då jag i övrigt icke ifrågasätter någon förändring beträffande omkostnadsanslaget, bör detsamma för nästa budgetår höjas med $(525 + 775 =) 1\,300$ kronor till 61 300 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsarkiven m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förlagsanslag* av kronor 61 300.

[9.] 7. **Landsarkiven m. m.: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten, reservationsanslag.** Detta anslag utgår för innevarande budgetår med 3 800 kronor, vilket belopp har fördelats med 600 kronor på ettvar av landsarkiven i Uppsala, Vadstena, Lund, Göteborg och Härnösand samt med 400 kronor på vardera av länsarkiven i Östersund och Visby.

Riksarkivet har hemställt om oförändrat anslag för nästa budgetår.

Jag biträder riksarkivets förslag om oförändrad medelsanvisning för ifrågavarande ändamål och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementschefen.

att till *Landsarkiven m. m.: Inköp av arkivalier och tryckta arbeten* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 3 800.

[10.] 8. **Landsarkiven m. m.: Bokbindning och konservering av arkivalier, reservationsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 37 900 kronor.

Riksarkivet har vid bifall till dess i det föregående redovisade förslag om beredande av extra ordinarie anställning åt bokbinderi- och konserveringspersonalen beräknat medelsbehovet under förevarande anslag till 10 200 kronor, vilket innebär en anslagsminskning med 27 700 kronor. Anslaget har föreslagits skola fördelas sålunda:

Landsarkivet i Uppsala		kronor	2 500
»	» Vadstena		» 1 200
»	» Lund		» 1 200
»	» Göteborg		» 2 300
»	» Härnösand		» 1 200
Länsarkivet	» Östersund		» 800
»	» Visby		» 1 000

Summa kronor 10 200.

Vid anslagsberäkningen har riksarkivet utgått från att från anslaget i fortsättningen skola bestridas utgifter *dels* för anskaffning och underhåll av maskiner och verktyg, *dels* för inköp av materiel för konservering och bindning, *dels ock* för bindning vid andra bokbinderier av böcker i landsarkivens bibliotek. Riksarkivet framhåller, att de av arkivet förordade anslagsbeloppen skulle motsvara omkring 1 000 kronor per manlig och 700 kronor per kvinnlig arbetare, vilket ungefär överensstämde med behovet i riksarkivet. Överskjutande belopp vore avsedda för biblioteksbindning.

Statskontoret har anfört:

Vidkommande kostnaderna för bokbindning och konservering av arkivalier komma dessa att reduceras med avlöningsbeloppen till bokbinderi- och konserveringspersonalen, sedan denna överförs på extra ordinarie stat. I enlighet härmed bör anslaget till bokbindning och konservering i motsvarande mån minskas med de nu utgående löneförmånerna. Någon höjning av de resterande beloppen, såsom riksarkivet förordat, kan statskontoret icke tillstyrka.

Departement-
schefen.

I det föregående har jag tillstyrkt riksarkivets förslag om beredande av extra ordinarie anställning åt bokbinderi- och konserveringspersonalen vid landsarkiven. Vid sådant förhållande och då jag icke funnit anledning till erinran mot riksarkivets beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag, förordar jag, att detsamma för nästa budgetår i enlighet med riksarkivets förslag uppföres med 10 200 kronor, vilket innebär en anslagsminskning med 27 700 kronor. Anslaget torde böra fördelas på sätt riksarkivet föreslagit. De sålunda fördelade anslagsbeloppen böra alltjämt ha karaktär av särskilda reservationsanslag, å vilka de genom bokbinderi- och konserveringsverksamheten inflytande inkomsterna i förekommande fall skola tagas till uppbörd, och i mån av behov användas till bestridande av utgifter för bokbindning och konservering av arkivalier.

Åberopande det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Landsarkiven m. m.: Bokbindning och konservering av arkivalier* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 10 200.

[11.] 9. **Kungl. biblioteket: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 334 700 kronor, varav 153 000 kronor till avlöningar till ordinarie tjänstemän och 143 100 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal.

Riksbibliotekarien har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställt om en anslagshöjning med 13 300 kronor, varav 10 500 kronor hänföra sig till ordinarieposten och 2 800 kronor till icke-ordinarieposten. Den begärda anslagshöjningen betingas — förutom av löneklassförändringar enligt gällande lönebestämmelser — i huvudsak av följande av riksbibliotekarien framlagda förslag:

- 1) uppflyttning av de fyra förste bibliotekariebefattningarna från lönegraden A 26 till A 27;
- 2) ombildning av två kanslibiträdesbefattningar i lönegraden A 7 till biblioteksassistentbefattningar i lönegraden A 11;
- 3) inrättande av en biblioteksassistentbefattning i lönegraden Eo 11;
- 4) ombildning av två expeditionsvaktjänster i lönegraden Eo 5 till ordinarie i lönegraden A 6;
- 5) uppflyttning av fyra expeditionsvaktjänster från lönegraden Eo 5 till Eo 6;
- 6) inrättande av en ny expeditionsvaktjänst i lönegraden Eo 6.

Riksbibliotekarien har vidare i särskild skrivelse hemställt om beviljande för nästa budgetår av 3 500 kronor till bestridande av kostnaderna för en utbildningskurs för blivande befattningshavare vid de vetenskapliga specialbiblioteken. De begärda medlen vore avsedda för ersättning åt extra arbetskrafter utanför biblioteket samt till de av bibliotekets egna tjänstemän, som utöver den ordinarie tjänstgöringen i större utsträckning toges i anspråk för undervisningen.

Av handlingarna inhämtas i huvudsak följande.

Förbättrad löneställning för förste bibliotekarierna. *Riksbibliotekarien* har anfört bland annat:

De s. k. lärdaverkssakkunnigas förslag att placera förste arkivarierna, förste bibliotekarierna etc. i lönegrad A 27 avstyrktes av chefen för finansdepartementet huvudsakligen med den motiveringen, att minimikompetensen för de lärda verkens vetenskapligt utbildade tjänstemän vore filosofie licentiatexamen, ej filosofie doktorsgrad som för lektorsbefattningarna. Emellertid torde denna motivering knappast äga full giltighet. I detta sammanhang må erinras om att i flera fall ograduerade lärare utnämnts till lektor även vid läroverk i Stockholm. Dessutom kan påpekas, att vid t. ex. Sveriges geologiska undersökning alltjämt filosofie licentiatexamen gäller som minimikompetens, och att icke desto mindre förste statsgeologbefattningarna efter förslag av 1936 års tjänsteförteckningssakkunniga uppflyttades från lönegrad A 26 till lönegrad A 27. Även förste bibliotekskonsulentbefattningen vid skolöverstyrelsen, för vilken tjänst inga särskilda examensfordringar gälla, uppflyttades vid denna prövning av tjänsteförteckningen från A 26 till A 27. Beträffande förste bibliotekariebefattningarna vid kungl. biblioteket gäller, att de äro sluttjänster, medan i arkivstaten befordran kan vinnas till såväl arkivråd som till landsarkivariebefattningar. Förste bibliotekarierna äro närmast ställda under riksbibliotekarierna och hava att i egenskap av avdelningsföreståndare svara för det vetenskapliga och det administrativa arbetet inom var sin avdelning. Slutligen måste även i fråga om förste bibliotekariebefattningarna framhållas att enbart förvärvandet av minimikompetensen icke alltid behöver leda till uppnåendet av förste bibliotekarietjänst. Då antalet bibliotekarietjänster är betydligt större än antalet förste bibliotekariebefattningar (7 till 4), är det uppenbart, att ej alla bibliotekarier kunna påräkna befordran till förste bibliotekarier. I själva verket blir därigenom konkurrensen om en förste bibliotekariebefattning hårdare än t. ex. om lektorstjänsterna i allmänhet, då varje graderad lärare torde kunna påräkna att erhålla lektorat. Med hänvisning framför allt till att förste bibliotekskonsulentbefattningen upp-

flyttats från lönegrad A 26 till A 27 får jag därför hemställa, att även förste bibliotekariebefattningarna vid kungl. biblioteket uppflyttas från lönegrad A 26 till A 27.

Statskontoret och *allmänna lönenämnden* ha avstyrkt förslaget, enär förevarande spörsmål så sent som år 1945 behandlats av riksdagen.

Inrättande av biblioteksassistentbefattningar.
Riksbibliotekarien har anfört:

För att från de vetenskapligt utbildade tjänstemännen avlasta vissa rent rutinartade arbetsuppgifter inrättades på sin tid biträdesbefattningar vid kungl. biblioteket, och dessa placerades från början i kanslibiträdesgraderna A 7 respektive Eo 7. Sedermera har från kungl. bibliotekets sida vid flera tillfällen hemställts om en förbättrad löneställning för dessa befattningshavare med hänsyn bland annat till de krav på kunskaper framför allt i språkligt hänseende, som erfarenheten visat vara oundgängligen nödvändiga för de arbetsuppgifter det här gäller. Under den sist förflutna tjugårsperioden hava både tryckleveranserna och besöksfrekvensen starkt ökat och dessutom har biblioteket tilldelats åtskilliga nya arbetsuppgifter, vilket allt dock skett utan att några nya bibliotekariebefattningar inrättats. Tvärtom indrogs på initiativ av den senaste besparingsberedningen en extra ordinarie förste bibliotekariebefattning.

Beträffande kanslibiträderna må nämnas att särskilt de äldre bland dessa vunnit avsevärd förtroget med olika områden av biblioteksarbetet och därigenom blivit av synnerligen stor nytta i det dagliga tjänstearbetet. Vid kungl. biblioteket finnas för närvarande tre kanslibiträdesbefattningar i lönegrad A 7 och nio extra ordinarie kanslibiträdesbefattningar i Eo 7 (varav två med halvtidstjänstgöring). För aspiranttjänstgöring och såsom vikarier för tjänstlediga befattningshavare äro ytterligare anställda sju extra kanslibiträden i lönegrad Ex 7.

Kanslibiträderna vid kungl. biblioteket ha hemställt om inrättande av tre befattningar i lönegrad A 11. Som stöd för denna hemställan framhålla de innevarande års riksdagsbeslut att uppflytta en kanslibiträdesbefattning vid riksarkivets bibliotek i lönegrad A 7 till lönegrad A 11. Tillika påpekas, att även inom andra verk befattningar med biblioteksuppgifter hava inrättats i lönegrad A 11. Som ytterligare stöd för denna framställning må anföras, att enligt beslut av innevarande års riksdag har vid tekniska högskolans i Stockholm bibliotek bland annat inrättats en biblioteksassistentbefattning i lönegrad A 11 samt en extra ordinarie biblioteksassistentbefattning i lönegrad Eo 11 med likartade arbetsuppgifter som de, vilka omhänderhavas av kanslibiträderna i kungl. biblioteket. Då nu riksdagen och Kungl. Maj:t godtagit en lönegradsplacering i A 11 för dessa bibliotekstjänster, synes billigheten kräva att dylika tjänster inrättas även vid kungl. biblioteket. I betraktande av kungl. bibliotekets omfattning jämförd med t. ex. tekniska högskolans bibliotek synes lämpligt att två av de tre kanslibiträdesbefattningarna ändras till biblioteksassistentbefattningar med placering en på vardera svenska och utländska tryckavdelningarna.

Det synes dessutom böra inrättas åtminstone en dylik befattning i Eo 11. Detta är även av andra skäl motiverat. Såsom påpekats hava genom den starka ökning, som inträtt i kungl. bibliotekets verksamhet under den nu förflutna tjugårsperioden utan att nya ordinarie befattningar till-

kommit, icke endast rena rutinuppgifter utan även andra arbetsuppgifter överförts på de extra ordinarie kanslibiträderna, vilkas antal successivt ökats. Befordran till ordinarie kanslibiträde i kungl. biblioteket kan därför under nuvarande förhållanden vinnas först efter mycket lång väntetid. De två äldsta extra ordinarie kanslibiträderna ha respektive över 20 och 18 tjänsteår. Under denna långa tid ha de förvärvat en förtrogenhet med biblioteksarbetet, som icke står efter de ordinaries. Inrättandet av en befattning såsom extra ordinarie biblioteksassistent i Eo 11 skulle dels något lätta olägenheterna i det nuvarande befordringsläget för dessa befattningshavare, dels även giva rättvisa åt deras av de nuvarande förhållandena betingade insatser i biblioteksarbetet. Det måste även framhållas, att den nu förestående ombyggnaden av bibliotekets lokaler kommer att medföra krav på ökade arbetsprestationer för såväl denna som andra kategorier av befattningshavare inom biblioteket. Med hänsyn härtill synes det därför i hög grad motiverat, att en biblioteksassistentbefattning i Eo 11 inrättas.

Statskontoret har tillstyrkt ombildning av två kanslibiträdesbefattningar i lönegraden Eo 7 till biblioteksassistentbefattningar i lönegraden Eo 11, medan *allmänna lönenämnden* för sin del förordat inrättande av två biblioteksassistentbefattningar i lönegraden A 11 i stället för två kanslibiträdesbefattningar i lönegraden Eo 7.

Expeditionsvaktpersonalen. *Riksbibliotekarien* har yttrat bland annat följande.

I skrivelse den 21 juni 1946 ha expeditionsvakterna vid kungl. biblioteket fäst uppmärksamheten på den stora disproportionen mellan ordinarie och extra ordinarie expeditionsvaktbefattningar vid biblioteket. Det påpekas, att antalet ordinarie dylika tjänster, 5, icke ökats sedan år 1909, då dessa tjänster inrättades, nämligen en förste expeditionsvakt, en värmeledningsskötare, tillika reparatör av 2:a klass, samt tre expeditionsvakter. Sedan dess har bibliotekets verksamhet i alla avseenden i hög grad ökats. De för läsesalen framtagna böckernas antal har tredubblats och arkivleveranserna ha ökat med 50 procent. För att kunna möta den ökning i arbetet, som den starkt stegrade verksamheten medfört, har emellertid alltsedan år 1909 anslag endast givits till anställande av extra ordinarie expeditionsvaktpersonal. Då inga nya ordinarie tjänster ha inrättats, trots att de arbetsuppgifter som åvila den extra ordinarie personalen varit av stadigvarande karaktär, har följden blivit, att för närvarande i förhållande till de ordinarie befattningshavarna ett onormalt stort antal extra ordinarie expeditionsvakter anställts, nämligen 6 jämte 1 extra och 4 expeditionsvaktsbiträden. Detta har i sin tur medfört, att väntetiden för uppnående av ordinarie anställning har blivit orimligt lång för de äldre extra ordinarie expeditionsvakterna. I förenämnda skrivelse framhålla expeditionsvakterna, att de tre äldsta extra ordinarie expeditionsvakterna ha respektive 26, 18 och 15 tjänsteår. Med nuvarande antal ordinarie befattningar kunna de ej påräkna ordinarie anställning förrän om respektive 3, 14 och 16 år. Dessa förhållanden medföra även, att nyrekryteringen i hög grad försvåras. Jag får därför hemställa, att två av de nuvarande extra ordinarie expeditionsvaktsbefattningarna överföras till ordinarie befattningar i A 6.

Utvidgningen av kungl. bibliotekets lokaler berör även expeditiionsvakternas tjänstearbete. I det föregående har framhållits att de nya utrymmena för allmänheten och forskare komma att medföra behov av ökad arbetskraft. Även hyllutrymmet kommer att avsevärt ökas, dels genom inredande av nya bokmagasin i vindsvåningen, dels genom en tätare uppställning av hyllständarna i de äldre bokmagasinen. Denna rent numerära ökning, som kungl. bibliotekets samlingar undergått nödvändiggör en utökning av expeditiionsvaktspersonalen med minst en extra ordinarie expeditiionsvakt i Eo 6. Beträffande denna lönegradsplacering får jag anföra följande. Genom beslut av 1942 års riksdag uppflyttades expeditiionsvakterna vid kungl. biblioteket från lönegrad A 5 till lönegrad A 6. I underdånig skrivelse den 25 augusti 1942 angående anslag för budgetåret 1943/44 begärde kungl. biblioteket, att den äldsta av de extra ordinarie expeditiionsvakterna skulle uppflyttas i lönegrad Eo 6. Framställningen rönt ej Kungl. Maj:ts bifall. Frågan har nu kommit i ett annat läge, då enligt beslut av innevarande års riksdag en extra ordinarie expeditiionsvaktsbefattning i lönegrad Eo 6 inrättats vid tekniska högskolans i Stockholm bibliotek. Enligt 1945 års lönekommittés betänkande med förslag till statliga löneplaner m. m. skola löneplanerna A och Eo omfatta samma löneklasser, och av betänkandet i övrigt synes endast förutsättas, att ordinarie och extra ordinarie befattningshavare av samma kategori i princip skola vara inplacerade i samma lönegrader inom de olika löneplanerna. De extra ordinarie expeditiionsvakterna böra därför uppföras i lönegrad Eo 6. För närvarande äro de extra ordinarie expeditiionsvaktsbefattningarna vid kungl. biblioteket sex till antalet. Av dessa ha två i det föregående begärts överförda till ordinarie stat. Kostnaden för uppflyttning av de återstående fyra befattningarna från lönegrad Eo 5 till Eo 6 uppgår i runt tal till 1 200 kronor.

Statskontoret och *allmänna lönenämnden* ha tillstyrkt förevarande förslag. Statskontoret har därvid förutsatt, att till tjänst såsom expeditiionsvakt i lönegraden Eo 6 endast befordras sådana befattningshavare, som dessförinnan genom tjänstgöring vid bibliotek eller på annat sätt förvärvat de speciella kunskaper, som äro erforderliga för biblioteksarbetet.

Utbildningskurs för blivande befattningshavare vid de vetenskapliga specialbiblioteken. I anledning av framställning från Sveriges vetenskapliga specialbiblioteksför-
ening förklarade Kungl. Maj:t genom beslut den 7 december 1945 hinder icke möta för riksbibliotekarien att vid kungl. biblioteket utan särskild kostnad för statsverket försöksvis under år 1946 anordna en utbildningskurs för blivande befattningshavare vid de vetenskapliga specialbiblioteken. Sedan riksbibliotekarien i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår hemställt om anvisande av medel för anställande av en amanuens för ifrågavarande kursverksamhet, förklarade min företrädare i ämbetet i 1946 års åttonde huvudtitel, sid. 29, att han då icke vore beredd att taga ställning till frågan, huruvida en utbildning av liknande art i fortsättningen borde anordnas vid kungl. biblioteket eller om en sådan utbildning borde komma till stånd på annat sätt. Min företrädare ansåg sig därför icke böra föreslå, att medel då beräknades för förstärkning av personalen vid biblioteket.

Riksbibliotekarien har nu — med förmålan att under år 1946 vid biblioteket anordnats en praktisk bibliotekskurs om fyra månader med fyra deltagare, vilka samtliga för närvarande hade anställning vid olika bibliotek — anfört följande.

Beträffande utbildningen av personal för specialbiblioteken har från deras sida vid olika tillfällen understrukits behovet av en planlagd elevtjänst och en provtjänstgöring förlagd till ett centralt vetenskapligt bibliotek. Då flera större bibliotek, vilka alltjämt ha behov av personal i både biträdes- och amanuensgraderna, äro förlagda i huvudstaden, finnes där möjlighet att på praktiskt och för eleverna lämpligt sätt centralisera utbildningen. Den för undervisningens bedrivande nödvändiga bibliografiska referenslitteraturen och de flesta handböckerna finnas i huvudsak tillgängliga allenast i de större vetenskapliga biblioteken. Dessutom är det enligt vad erfarenheten visat av stor vikt, att eleverna redan under utbildningstiden få komma i direkt kontakt med arbetsgången inom ett stort centralt bibliotek. Från såväl riksdagsbibliotekets chef som chefen för vetenskapsakademiens bibliotek och karolinska mediko-kirurgiska institutets bibliotek, landets största medicinska specialbibliotek, har nu till kungl. biblioteket framställning gjorts om fortsatt undervisningsverksamhet.

Kungl. biblioteket har ådagalagt sitt aktiva intresse för denna viktiga fråga genom att under budgetåret 1945/46 anordna en praktisk kurs om fyra månader med utnyttjande av de arbetskrafter, som stått biblioteket till buds utan extra förstärkning. Då dessa arbetskrafter äro avsedda för de arbetsuppgifter, som redan åvila kungl. biblioteket, kan biblioteket emellertid framdeles icke fortsätta den sålunda inledda undervisningsverksamheten utan en förstärkning av personalen. Dess uppgifter äro redan nu så mångahanda och tyngande att ingen möjlighet finnes att utnyttja densamma för en lärarverksamhet av permanent natur, helst då denna, som erfarenheten från den nu avslutade kursen visat, är synnerligen ansvarsfull och påfrestande. I flera fall torde det visa sig nödvändigt att anlita extra arbetskrafter utanför kungl. biblioteket. Även de av bibliotekets egna tjänstemän, som utöver den ordinarie tjänstgöringen i större utsträckning tagas i anspråk för undervisningen, böra kunna beredas viss ersättning.

På grund av vad sålunda anförts får jag alltså härmed i och för bestridande av kostnaderna för de sålunda avsedda kurserna för budgetåret 1947/48 hemställa om ett extra anslag å kungl. bibliotekets stat att utgå med 3 500 kronor.

I anledning av förslaget om förbättrad löneställning för förste bibliotekarierna vid kungl. biblioteket vill jag erinra, att spørgsmålet om dessa och motsvarande befattningshavares vid andra lärda verk löneställning år 1945 var föremål för statsmakternas behandling i anslutning till ett av de s. k. lärda verkssakkunniga framlagt förslag i ämnet. De sakkunniga hade föreslagit en inplacering i 27 lönegraden av ifrågavarande befattningshavare, medan Kungl. Maj:t förordade deras bibehållande i 26 lönegraden. Riksdagen biföll Kungl. Maj:ts förslag under framhållande, att den funne detta ställningstagande motiverat av att för förste arkivarier m. fl. för det dåvarande gällde lägre kompetensfordringar (normalt filosofie eller annan licentiatexamen) än för läroverkslektorer (normalt filosofisk eller annan doktorsgrad). Huruvida det kunde befinnas erforderligt att höja kompetens-

Departementschefen.

kraven för erhållande av förstnämnda tjänster till samma nivå, som gällde för lektorsbefattningarna, syntes enligt riksdagens mening böra göras till föremål för en närmare undersökning. Skulle det härvid visa sig, att en dylik höjning av kompetensfordringarna befunnes befogad, syntes frågan om lönegradsplaceringen böra upptagas till förnyad prövning. I en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse har lärda verksföreningarnas nämnd anhallit, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en utredning av berörda spörsmål. I anledning härav vill jag framhålla, att jag icke för närvarande är beredd att förorda igångsättande av en sådan utredning. Jag kan därför i likhet med statskontoret och allmänna lönenämnden icke heller tillstyrka föreliggande förslag om förbättrad löneställning för förste bibliotekarierna vid kungl. biblioteket.

Däremot har vad i ärendet anförts övertygat mig om skäligheten av riksbibliotekariens förslag, att vid kungl. biblioteket skulle i likhet med vad som redan skett vid flera andra institutioner inrättas befattningar som biblioteksassistenter i 11 lönegraden. Jag har emellertid icke ansett mig kunna helt biträda riksbibliotekariens förslag, som innebär dels ombildning av två ordinarie kanslibiträdesbefattningar till ordinarie biblioteksassistentbefattningar, dels ock inrättande av en extra ordinarie befattning av sistnämnda slag. Jag är sålunda i nuvarande läge icke beredd att medverka till någon utökning av personalen utan inskränker mig till att förorda, att två extra ordinarie kanslibiträdestjänster utbytas mot biblioteksassistenttjänster, vilka tills vidare torde böra uppföras på extra ordinarie stat. Vid bifall härtill bör icke-ordinarieposten ökas med i runt tal 300 kronor.

Jag anser mig vidare böra biträda riksbibliotekariens av statskontoret och allmänna lönenämnden tillstyrkta förslag om vissa förbättringar i den nuvarande expeditionsvaktpersonalens löne- och anställningsförhållanden, innebärande ombildning av två expeditionsvaktjänster i lönegraden Eo 5 till ordinarie i lönegraden A 6 samt uppflyttning av fyra expeditionsvaktjänster från lönegraden Eo 5 till lönegraden Eo 6. Detta föranleder en ökning av ordinarieposten med i runt tal 8 000 kronor och en minskning av icke-ordinarieposten med i runt tal 6 500 kronor. Däremot anser jag mig för närvarande icke kunna biträda förslaget om inrättande av en ny expeditionsvaktjänst.

Såsom framgår av den i det föregående lämnade redogörelsen har under år 1946 vid kungl. biblioteket anordnats en kurs för utbildning av blivande befattningshavare vid de vetenskapliga specialbiblioteken. Några särskilda medel ha emellertid icke anvisats för ändamålet. Riksbibliotekarien har nu föreslagit anordnande av ytterligare en sådan kurs. Jag vill erinra, att de av skolöverstyrelsen tid efter annan anordnade bibliotekskurserna endast avsett att tillgodose folkbibliotekens personalbehov och att någon särskild utbildning av personal för specialbiblioteken icke tidigare kommit till stånd. Jag har därför funnit behov föreligga av anordnande av

ytterligare åtminstone en sådan kurs. Denna torde liksom den föregående böra förläggas till kungl. biblioteket. En viss ersättning synes därvid böra beräknas åt de av bibliotekets tjänstemän, som utöver sin ordinarie tjänstgöring biträda vid kursens genomförande, liksom även till den extra arbetskraft utanför biblioteket, som kan behöva tagas i anspråk. Jag förordar, att icke-ordinarieposten för detta ändamål uppräknas med 3 500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av riksbibliotekarien meddela de bestämmelser rörande dispositionen av ifrågavarande medel, som kunna finnas erforderliga.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat kan ordinarieposten beräknas till $(153\,000 + 8\,000 =) 161\,000$ kronor och icke-ordinarieposten till $(143\,100 + 300 - 6\,500 + 3\,500 =) 140\,400$ kronor.

Den av chefen för finansdepartementet förordade uppflyttningen av befattningen såsom riksbibliotekarie från lönegraden B 1 till lönegraden B 2 föranleder en ytterligare höjning av ordinarieposten med 2 000 kronor till 163 000 kronor.

Vad som under för flera huvudtitlar gemensamma frågor anförts om reglering av befordringsgången för amanuenspersonal torde böra medföra en uppräkning av icke-ordinarieposten med ytterligare 800 kronor till 141 200 kronor.

Slutligen medför den allmänna löneregleringen en ytterligare ökning av ordinarieposten med 68 800 kronor till 231 800 kronor och av icke-ordinarieposten med 77 700 kronor till 218 900 kronor. Anslagsposten till rörligt tillägg torde böra uppföras med 27 000 kronor. Anslaget i sin helhet bör alltså för nästa budgetår uppföras med $(231\,800 + 218\,900 + 27\,000 =) 477\,700$ kronor, innebärande en anslagshöjning med 143 000 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1947/48, i personalförteckningen för kungl. biblioteket vidtaga de ändringar, som föranledas av vad jag i det föregående anfört;

dels godkänna följande avlöningsstat för kungl. biblioteket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän,	
<i>förslagsvis</i>	kronor 231 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal .	» 218 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 27 000

Summa kronor 477 700.

dels ock till Kungl. biblioteket: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 477 700.

[12.] 10. **Kungl. biblioteket: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är nu uppfört med 74 600 kronor och disponeras enligt omkostnadsstat med tillhörande bestämmelser, införd på sid. 469 i statsliggaren.

Riksbibliotekarien har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställt, att delposten till övriga expenser, nu 30 100 kronor, måtte höjas med 3 500 kronor, till följd varav omkostnadsstatens utgiftssida, som nu slutar på 78 150 kronor, beräknats höjd till 81 650 kronor. Inkomstsidans slutsumma, nu 3 550 kronor, har upptagits till 3 300 kronor. Minskningen, 250 kronor, avser inkomstposten till försäljning av publikationer. Højningen av delposten till övriga expenser har motiverats med ökade kostnader för reparationer och nyanskaffning av inventarier, för försändelser av böcker och handskrifter till andra bibliotek och institutioner samt för det internationella utbytet av tryck m. m.

Departement-
schefen.

Med hänsyn till vad riksbibliotekarien anført synes delposten till övriga expenser böra höjas med 3 500 kronor till 33 600 kronor. Då jag därutöver icke ifrågasätter någon ändring beträffande omkostnadsstatens utgiftssida, bör dennas slutsumma höjas med samma belopp till $(78\,150 + 3\,500 =) 81\,650$ kronor.

Inkomstsidans slutsumma utgör nu 3 550 kronor. I nära anslutning till riksbibliotekariens förslag synes posten till försäljning av publikationer, 550 kronor, böra minskas med 200 kronor till 350 kronor och inkomstsidans slutsumma minskas med samma belopp till $(3\,550 - 200 =) 3\,350$ kronor.

Ifrågavarande anslag bör vid bifall till vad jag förordat för nästa budgetår uppföras med $(81\,650 - 3\,350 =) 78\,300$ kronor, vilket innebär en anslagsökning med 3 700 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kungl. biblioteket: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 78 300.

[13.] 11. **Kungl. biblioteket: Bokinköp och bokbindning, reservationsanslag.** 12. **Kungl. biblioteket: Anskaffande av viss utländsk litteratur, reservationsanslag.** Förstnämnda anslag är för innevarande budgetår uppfört med 110 000 kronor eller samma belopp som före kriget.

Riksbibliotekarien har hemställt *dels* om en højning av anslaget till bokinköp och bokbindning med 20 000 kronor till 130 000 kronor, *dels ock* om beviljande av ett särskilt anslag å 20 000 kronor för komplettering av litteraturbeståndet med utländska böcker och tidskrifter, som utkommit under kriget. Till stöd för förslagen har riksbibliotekarien anført bland annat följande.

Anslaget till bokinköp och bokbindning har för innevarande budgetår återförts till förkrigsnivån rent nominellt sett. I verkligheten har emellertid anslaget förlorat en stor del av sin köpkraft. Såväl bokpriser som priserna för

bindning ha starkt stegrats, de förra med minst 30 procent med tendens att ytterligare stiga. Kungl. bibliotekets ställning som svenskt nationalbibliotek medför större förpliktelser än för andra svenska bibliotek att genom inbindning bevara det svenska boktrycket. De sålunda oavslått stegrade kostnaderna för bokbindning minska emellertid kungl. bibliotekets möjligheter att anskaffa den utländska litteraturen inom de områden som kungl. biblioteket bör tillgodose. En höjning med 20 procent eller i runt tal 20 000 kronor av det nu utgående anslaget synes därför ofrånkomlig. Jag får därför anhålla, att anslaget till bokinköp och bokbindning för budgetåret 1947/48 uppföres med 130 000 kronor.

På grund av den isolering från stora delar av världen, som vårt land utsattes för under krigsåren, var det omöjligt för kungl. biblioteket att anskaffa alla de i utlandet utgivna serieverk och tidskrifter, som biblioteket tidigare hållit. De förbindelser, som kunde hållas öppna, voro av förklarliga skäl synnerligen långsamma och medgävo icke den fortlöpande kontakt med den utkommande litteraturen, som är nödvändig för bokanskaffning i detta avseende. De betydande luckor, som på detta sätt uppstått i serier och tidskrifter, kunna icke fyllas med de resurser som det löpande anslaget lämnar. Detta gäller särskilt litteraturen från de anglosaxiska länderna, med vilka förbindelserna under krigsåren i stor utsträckning voro avbrutna. Den i dessa länder under kriget utkommande litteraturen inom så gott som alla områden kommer att ha en utomordentlig betydelse för studiet av tidshändelserna. Även impulserna från dessa länder komma att ha en grundläggande betydelse för den kommande utvecklingen på de flesta områden även i vårt land. Det skulle därför innebära en svår brist i kungl. bibliotekets bokbestånd, om biblioteket icke får möjlighet att komplettera de luckor i dessa avseenden, som uppstått under krigsåren. Innevarande års riksdag har även till universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund beviljat anslag å respektive 40 000 och 30 000 kronor för anskaffande av viss utländsk vetenskaplig litteratur. De skäl, som av olika instanser anfördes för dessa anslags beviljande, gälla i lika hög grad även beträffande kungl. biblioteket. Summan bör för kungl. bibliotekets vidkommande icke sättas lägre än 20 000 kronor att utgå som reservationsanslag.

Anslaget till bokinköp och bokbindning har, efter att under krigsåren ha varit föremål för rätt avsevärda beskrningar, från och med innevarande budgetår återförts till förkrigsnivån. Någon ytterligare höjning av detta anslag är jag icke beredd att tillstyrka för nästa budgetår. Däremot synes det erforderligt att skapa möjligheter till botande av de brister, som de gångna årens reducerade anslag och de särskilda förhållandena i övrigt medfört. Det kan beräknas, att biblioteket genom nämnda beskrningar gått miste om anslagsmedel till ett belopp av sammanlagt i runt tal 150 000 kronor. Det må emellertid i detta sammanhang erinras, att biblioteket under krigsåren kommit i åtnjutande av medel för inköp av vetenskaplig litteratur från det av riksdagen å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1941/42 anvisade anslaget till inköp i utlandet av litteratur och instrument m. m. för tekniskt och vetenskapligt bruk. De luckor i bok- och tidskriftsbestånden, som uppkommit, torde främst avse under kriget i andra länder än Tyskland

Departementschefen.

utkommen litteratur. Denna synes nu om möjligt böra förvärvas i efterhand. Jag vill erinra, att för innevarande budgetår särskilda anslag anvisats för komplettering av universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund med under kriget utkommen utländsk vetenskaplig litteratur. Jag vill därför tillstyrka riksbibliotekariens förslag om beviljande för nästa budgetår även för kungl. bibliotekets vidkommande av ett särskilt reservationsanslag, förslagsvis benämnt Kungl. biblioteket: Anskaffande av viss utländsk litteratur och uppfört med 20 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1947/48 anvisa

*dels till Kungl. biblioteket: Bokinköp och bokbindning
ett reservationsanslag av kronor 110 000;
dels ock till Kungl. biblioteket: Anskaffande av viss
utländsk litteratur ett reservationsanslag av kronor 20 000.*

[14.] 13. **Stifts- och landsbiblioteken: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är nu uppfört med 42 500 kronor. Då beredningen av denna anslagsfråga icke är avslutad, torde i riksstatsförslaget anslag för ändamålet böra uppföras med preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvidan på särskild proposition i ämnet, beräkna för budgetåret 1947/48 till *Stifts- och landsbiblioteken: Avlöningar* ett *förslagsanslag* av kronor 80 000.

[15.] 14. **Stifts- och landsbiblioteken: Omkostnader, förslagsanslag.** För närvarande är detta anslag uppfört med 2 200 kronor och disponeras enligt omkostnadsstat, införd å sid. 470 i statsliggaren. *Biblioteksstyrelsen i Linköping* har begärt höjning av bibliotekets anslagsmedel till expenser från 900 till 1 200 kronor. Dessa medel, som 1940 nedsatts från 1 000 till 900 kronor, vore numera för sitt ändamål otillräckliga. *Biblioteksstyrelsen i Skara* har icke ifrågasatt någon ändring i anslaget.

Departement-
schefen.

Jag tillstyrker, att anslagsmedlen till expenser vid Linköpingsbiblioteket höjas med 300 kronor. I övrigt ifrågasätter jag icke någon ändring beträffande förevarande anslag, som alltså för nästa budgetår bör uppföras med $(2\,200 + 300 =) 2\,500$ kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stifts- och landsbiblioteken: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 2 500.

[16.] 15. **Stifts- och landsbiblioteken: Bokinköp och bokbindning m. m., reservationsanslag.** Förevarande anslag, som för budgetåret 1939/40 var uppfört med 15 500 kronor, sänktes av 1940 års riksdag till 10 800 kronor.

Från och med budgetåret 1944/45 har anslaget successivt höjts till 18 000 kronor. Linköpings-biblioteket erhåller av anslaget 10 000 kronor samt Skara-biblioteket 8 000 kronor, varav 1 000 kronor avse vissa konserveringsarbeten.

Biblioteksstyrelsen i Linköping har för Linköpings-bibliotekets del hemställt om ett anslag av 2 000 kronor för konserveringsarbeten samt till stöd härför anfört i huvudsak följande.

Under ett antal år utgick till stifts- och landsbiblioteket i Linköping ett anslag av 2 000 kronor till konserveringsarbeten. Anslaget indrogs under budgetåret 1940/41, ehuru biblioteksstyrelsen i sina den 31 augusti 1939 avgivna petita starkt understrukt behovet av anslagets bibehållande. Enligt den då förebragta utredningen voro betydande delar av den värdefulla handskriftsamlingen alltjämt i sådant skick, att ombindning och konservering erfordrades, innan handskrifterna utan risk för ytterligare förstörelse kunde utlämnas till forskare. Under de sistförflutna åren ha vid flera tillfällen dylika restriktioner beträffande utlåningen av handskrifter visat sig nödvändiga. Särskilt vill styrelsen anmärka, att vid lån till riksarkivet för diplomatariekommitténs räkning påpekanden upprepade gånger gjorts till biblioteket angående behovet av konserveringsåtgärder. Vid sådant förhållande anser sig biblioteksstyrelsen nu böra hemställa om fortsatt anslag till konserveringsåtgärder med ett belopp för budgetåret 1947/48 av 2 000 kronor.

Biblioteksstyrelsen i Skara har för Skara-bibliotekets del hemställt om höjning av anslagsmedlen till bokinköp och bokbindning från 7 000 kronor till 8 000 kronor, enär nuvarande belopp på grund av stegrade bok- och bindingspriser vore i hög grad otillräckligt. Samtidigt har styrelsen anmält, att behov av fortsatt anslag för konserveringsarbeten ej längre föreläge.

Beträffande Linköpings-biblioteket anser jag mig böra förorda, att medel, 2 000 kronor, ånyo anvisas för vissa konserveringsarbeten. I fråga om Skara-biblioteket tillstyrker jag en höjning av anslagsmedlen till bokinköp och bokbindning med av biblioteksstyrelsen begärda 1 000 kronor. Å andra sidan kan Skara-bibliotekets andel i förevarande anslag minskas med 1 000 kronor, då behov av fortsatt medelsanvisning för vissa konserveringsarbeten vid biblioteket ej längre föreligger.

Departementschefen.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör ifrågavarande anslag för nästa budgetår uppföras med $(18\,000 + 2\,000 + 1\,000 - 1\,000 =)$ 20 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Stifts- och landsbiblioteken: Bokinköp och bokbindning m. m.* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 20 000.

[17.] 16. **Bidrag till pedagogiska biblioteket.** Detta anslag utgick under budgetåret 1939/40 liksom under de närmast föregående åren med 7 000 kronor, samtidigt med att Stockholms stad lämnade ett årligt bidrag av 2 000 kronor. För budgetåret 1940/41 begränsades det statliga anslaget till

4 500 kronor, varjämte Stockholms stad för kalenderåret 1940 minskade sitt anslag till hälften eller till 1 000 kronor. För budgetåren 1941/44 erhöll biblioteket av statsmedel ett anslagsbelopp av 4 000 kronor. Anslaget har sedermera höjts, för budgetåret 1944/45 till 4 500 kronor och för budgetåret 1945/46 till 4 700 kronor, med vilket belopp anslaget utgår även för innevarande budgetår. För kalenderåret 1941 beviljade Stockholms stad ett anslag av 500 kronor. För tiden därefter har intet bidrag utgått från staden.

I skrivelse den 16 maj 1946 har *styrelsen för pedagogiska biblioteket* anhållit, att medel måtte ställas till styrelsens förfogande för utbetalande dels av tillfälligt lönetillägg åt bibliotekarien med 300 kronor för första halvåret 1946, dels ock provisoriskt lönetillägg för budgetåret 1946/47. *Skolöverstyrelsen* har med hänsyn till den för befattningen gällande kortare tjänstgöringstiden — 18 timmar i veckan — tillstyrkt anvisande av 150 kronor till tillfälligt lönetillägg och 330 kronor till provisoriskt lönetillägg. *Statskontoret* har avstyrkt framställningen.

I sina anslagsäskanden för nästa budgetår har *styrelsen för biblioteket* anhållit om höjning av anslaget med 1 100 kronor till 5 800 kronor. Av ökningen avse 900 kronor höjning av bibliotekariearvodet från nuvarande 3 333 kronor till 4 233 kronor och 200 kronor utgiftsposten till trycksaker m. m. *Skolöverstyrelsen* har tillstyrkt en höjning av bibliotekariearvodet till 4 000 kronor samt har icke haft något att erinra beträffande den föreslagna ökningen av posten till trycksaker m. m.

Sedermera har *skolöverstyrelsen* i anledning av framställning i ämnet från rektorerna vid rikets samtliga förskoleseminarier hemställt om anvisande för pedagogiska bibliotekets verksamhet — utöver vad överstyrelsen tidigare tillstyrkt — av 2 000 kronor till bokinköp, främst litteratur av förskolepsykologisk och förskolepedagogisk art.

Slutligen har i en inom 1946 års *skolkommissions kursplanedelegation* den 8 november 1946 upprättad promemoria föreslagits, att pedagogiska biblioteket skulle för budgetåret 1947/48 tilldelas ett statsbidrag av 58 000 kronor, varav 43 000 kronor i form av ett engångsbidrag för inköp och bindning av företrädesvis utländsk pedagogisk litteratur. I övrigt sammanhänger den föreslagna ökningen av statsbidraget i huvudsak med en höjning av bibliotekariens arvode till 8 000 kronor och anställande av ett biblioteksbiträde med ett arvode av 3 300 kronor. Bibliotekariens tjänstgöring har därvid föreslagits utökad till 36 veckotimmar. Detta samt anställande av ett biblioteksbiträde ha motiverats dels med det planerade litteraturinköpet och dels med ifrågasatt utsträckning av bibliotekets öppethållande från för närvarande tre dagar i veckan mellan klockan 11—15 till varje vardag under samma tid och därtill två dagar under kvällstid. Vidare ha beräknats ökade kostnader för vaktmästare, städning m. m.

I samband med inrättande från och med budgetåret 1944/45 av psykologisk-pedagogiska institutet föreslog Kungl. Maj:t, att pedagogiska biblioteket skulle från den tidpunkt, Kungl. Maj:t kunde komma att bestämma, i organisatoriskt avseende övertagas av institutet. Riksdagen förklarade sig emellertid icke för det dåvarande beredd att taga definitiv ställning till ifrågavarande förslag och förutsatte fördenskull att frågan om nämnda sammanslagning i vart fall underställdes riksdagens prövning, innan den genomfördes. Jag vill erinra, att ett uppskov med ifrågavarande åtgärd var motiverat av flera skäl, bland annat att institutet saknade egna lokaler. Dessa skäl föreligga alltjämt, varför biblioteket under ytterligare någon tid torde böra bibehålla sin nuvarande organisation och vara förlagt till skolöverstyrelsens lokaler.

Att frågan om bibliotekets omorganisation sålunda alltjämt står öppen synes emellertid icke böra utgöra något hinder för att bibliotekets resurser provisoriskt förbättras. Den stora betydelse biblioteket redan nu har kommer givetvis att stegras i takt med det ökade antalet elever vid folk- och småskoleseminarierna och antalet pedagogikstuderande vid universitet och högskolor, den påbörjade pedagogiska undersökningsverksamheten vid psykologisk-pedagogiska institutet m. m. De åtgärder, som främst kunna ifrågakomma för ett stärkande av bibliotekets ställning, äro utsträckt öppethållande och bibliotekets förseende med modern pedagogisk litteratur. Jag vill framhålla, att de nuvarande lokalerna tillåta en viss utökning av verksamheten.

Jag förordar, att biblioteket beredes möjlighet till ett ökat öppet-hållande. Till därav föranledda ytterligare kostnader för vaktmästare, städning, lyse och trycksaker m. m. torde böra beräknas 1 000 kronor. Vidare böra särskilda medel anvisas för inköp och bindning av pedagogisk litteratur. Kompletteringen av biblioteket synes emellertid böra ske successivt. Av begärda 2 000 kronor till förskolepsykologisk och förskolepedagogisk litteratur och 43 000 kronor till annan pedagogisk litteratur, främst utländsk dylik, är jag sålunda endast beredd att för nästa budgetår tillstyrka anvisande av 1 000 kronor respektive 20 000 kronor. Då den vidgade verksamheten föranleder ökat arbete för bibliotekarien, beräknar jag en höjning av det till denne utgående arvodet från nu 3 333 kronor till 6 000 kronor per år. Jag har däremot icke funnit skäl föreligga för ett tillmötesgående — helt eller delvis — av biblioteksstyrelsens framställning om viss löneförbättring åt bibliotekarien för första halvåret 1946 och för innevarande budgetår. Med anställande av ett biblioteksbiträde torde tills vidare kunna anstå.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör förevarande anslag höjas med $(1\,000 + 1\,000 + 20\,000 + 2\,667 =) 24\,667$ kronor eller i runt tal 24 700 kronor till $(4\,700 + 24\,700 =) 29\,400$ kronor. Det torde få ankomma på

Kungl. Maj:t att meddela de föreskrifter rörande dispositionen av ifrågasvarande anslag, som må befinnas erforderliga. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *Bidrag till pedagogiska biblioteket* för budgetåret 1947/48 anvisa ett anslag av kronor 29 400.

[18.] 17. **Nationalmuseet: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är nu uppfört med 297 400 kronor och disponeras enligt personalförteckning och avlöningsstat, som återfinnas på sid. 471 f. i statsliggaren.

Museichefen har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställt att ifrågasvarande anslag måtte uppföras med 342 800 kronor, innebärande en anslagshöjning med 45 400 kronor. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän har därvid upptagits till 155 000 kronor (+ 17 000 kronor), anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, till 6 480 kronor (+ 150 kronor), anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal till 139 400 kronor (+ 22 400 kronor) och anslagsposten till rörligt tillägg till 41 920 kronor (+ 5 850 kronor).

Den begärda anslagshöjningen betingas — förutom av löneklassförändringar enligt gällande lönebestämmelser — av följande av museichefen framlagda förslag:

1) ordinariesättning av en kontoristbefattning i lönegraden Eo 9 och en kanslibiträdesbefattning i lönegraden Eo 7;

2) inrättande av fyra museivaktbefattningar, varav en i lönegraden A 7 vid skulptur- och måleriavdelningen, två i lönegraden A 5 vid skulptur- och måleriavdelningen respektive depositionsavdelningen och en i lönegraden Ex 5 vid biblioteket;

3) höjning av det särskilda arvodet åt värmeledningsskötaren, tillika reparatör, av 1:a klass från 570 kronor till 720 kronor;

4) inrättande av tre amanuensbefattningar i lönegraden Ex 17, varav en vid samlingarna för äldre målarkonst, en vid avdelningen för handteckningar och gravyrer och en för handhavandet av vandringsutställningarna (sistnämnda förslag medför en motsvarande minskning av det särskilda anslaget till vandringsutställningar);

5) inrättande av en kanslibiträdesbefattning i lönegraden Eo 7 vid samlingarna för modern konst och avdelningen för konsthantverk;

6) inrättande av en befattning som fotograf i lönegraden Eo 17 och en kontorsbiträdesbefattning i lönegraden Eo 4 vid fotografiavdelningen (innebär ett överförande till avlöningsanslaget av kostnader, som för närvarande bestridas med s. k. fotografimedel);

7) anställande av en press- och reklamkommissarie med ett arvode av 8 000 kronor.

Av handlingarna inhämtas i huvudsak följande.

Ordinarie sättni ng av två biträdes befattningar. *Museichefen* har beträffande detta redan vid tidigare tillfällen framförda förslag nu anført:

Jag vill ånyo framhålla, att vid nationalmuseum endast en befattningshavare av den kvinnliga kanslipersonalen, nämligen kansliskrivaren (A 11), är uppförd på ordinarie stat, medan nordiska museet samt riksantikvarieämbetet och statens historiska museum ha 8 respektive 9 ordinarie sådana befattningar. Detta måste i betraktande av verksamhetens omfattning och de kvinnliga befattningshavarnas antal framstå såsom orimligt. Det är dock här till större delen fråga om befattningar, vilkas behövlighet för framtiden icke kan ifrågasättas. Det måste anses obilligt, att dessa befattningshavare icke efter lång och väl vitsordad tjänstgöring skola kunna räkna med ordinarie anställning. Den nuvarande innehavaren av kontoristbefattningen har varit i museets tjänst i sammanlagt 15 år (därav 10 år i Eo 9).

Förstärkning av museivaktpersonalen. *Museichefen* har anført bland annat:

Vardera av gravyr- och handteckningsavdelningen samt konsthantverksavdelningen har en museivaktstjänst (A 7 respektive A 6), vilkens innehavare fullgör särskilda uppgifter, främst reparationer och konservering av konstföremål m. m. Det har länge förelegat behov av en sådan befattningshavare jämväl vid skulptur- och måleriavdelningen. En för närvarande vid denna avdelning tjänstgörande museivakt i lönegraden A 5 har förutom sin tjänstgöring som vakt vid samlingarna nedlagt ett mycket förtjänstfullt arbete såsom reparatör och konservator vid avdelningen för antik konst och skulptur. Detta senare arbete är emellertid så omfattande, att det helt kräver sin man. Jag behöver därvid endast erinra om, att museets samling av skulpturer omfattar omkring 1 500 nummer. Jag vill därför föreslå, att för reparations- och konserveringsarbeten vid skulptur- och måleriavdelningen inrättas en särskild museivaktstjänst. Beträffande löneställningen för densamma vill jag med hänsyn till det pågående utredningsarbetet rörande museivaktpersonalens anställnings- och avlöningsförhållanden tillsvidare inskränka mig till att förorda, att densamma placeras i 7 lönegraden. Detta synes rimligt med hänsyn till de kvalifikationer, som måste ställas på innehavaren av befattningen, och vilka väl kunna jämföras med dem som krävas för motsvarande befattning vid handtecknings- och gravyravdelningen.

Återförandet av museets samlingar till fredsuppställning medför med nödvändighet ökade krav på bevakningen. Jag anser mig utan vidare kunna fastslå, att den nuvarande vaktmästarkadern är otillräcklig för beredande av en någorlunda effektiv bevakning. Därest den vaktmästarpersonal, som för närvarande finnes vid museet, i full utsträckning verkligen kunde tagas i anspråk för vakthållningen i samlingarna, skulle ingen erinran kunna göras. Så är emellertid ej fallet. Åtskilliga andra uppgifter vid museet tarva vaktpersonalens bistånd. Vid museet finnas anställda 14 ordinarie och 3 extra ordinarie museivakter (den å övergångsstat uppförda expeditions-

vakten undantagen). Av dessa kunna endast 9 i större utsträckning påräknas för ren vakttjänstgöring. De övriga äro bundna av speciella uppgifter. Även de museivakter, som i princip kunna påräknas för vakttjänstgöring bli ofta hindrade av diverse handräckningsarbeten — framför allt i samband med tillfälliga utställningar — och med packningar och transporter i samband med depositioner från museet, vilka arbeten måste utföras och för vilka någon annan personal icke står till förfogande. Det säger sig självt, att en så avsevärd decimering av den egentliga vaktstyrkan måste inverka i hög grad menligt på bevakningens effektivitet. Den i våras begångna stölden av ett synnerligen värdefullt, i museet deponerat konstverk har på ett obehagligt sätt bekräftat detta. Det torde icke längre kunna försvaras, att landets centrala konstmuseum av brist på medel tvingas att hålla sig med en icke tillfredsställande bevakning. Jag ser mig därför nödsakad att föreslå inrättandet av ytterligare 2 museivaktsbefattningar i lönegraden A 5, den ena för skulptur- och måleriavdelningen och den andra för depositionsavdelningen, vilken senare avdelning icke har någon enda vaktmästare sig tilldelad.

I mina anslagsäskanden i fjol hemställde jag om anvisande av medel för anställandet av en museivakt i lönegraden Ex 5 vid biblioteket. Framställningen föranledde emellertid icke något Kungl. Maj:ts förslag till riksdagen. Jag får därför ånyo understryka det oavvisliga behovet av en särskild museivakt för bibliotekets del. Under de senare åren har arbetet på museets olika avdelningar i hög grad intensifierats och tjänstemännens behov av att låna litteratur icke endast från det egna biblioteket utan även från andra vetenskapliga institutioner har blivit alltmera framträdande. Genom att biblioteket icke disponerar över någon vaktmästare kan det ofta dröja flera dagar, innan nödvändiga biblioteksärenden kunna utföras, vilket försenar och försvårar museitjänstemännens arbete och forskningar. Jag anser mig därför böra hemställa om att medel anvisas för anställande av en museivakt för biblioteket i lönegraden Ex 5.

Statskontoret har funnit en förstärkning av bevakningspersonalen motiverad. Det förefölle dock ämbetsverket tveksamt, om nya heltidstjänster borde inrättas för detta ändamål. Ämbetsverket föreställde sig nämligen, att bevakningen skulle bli än mer effektivt ordnad, om de medel, som erfordrades för avlönande av två heltidsanställda museivakter, i stället disponerades för anställande av tillfälliga vakter med tjänstgöring endast under tiderna för museets öppethållande.

Förslaget om anställande av en museivakt vid biblioteket har avstyrkts av statskontoret.

Höjning av arvodet åt värmeledningsskötaren.
Museichefen har anfört:

Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 7 maj 1943 skall ur arvodesposten utgå gottgörelse åt innehavaren av befattningen såsom värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass, för honom utöver den vanliga tjänstgöringen åliggande göromål med belopp, motsvarande vad av honom erlägges till kronan för bostad, värme och lyse, dock högst 570 kronor för år.

Denna gottgörelse fastställdes av 1939 års riksdag efter förslag av Kungl. Maj:t, sedan ersättningen för den av ifrågavarande befattningshavare nyttjade bostaden jämte värme och lyse år 1938 av byggnadsstyrelsen fastställts till 570 kronor.

De extra göromål, vartill ifrågavarande gottgörelse hänför sig, sammanhånga med att innehavaren av befattningen som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass även fullgör sysslan som vicevärd för nationalmuseumbyggnaden. De arbetsuppgifter, som härigenom åligga honom, motsvara dem, som i allmänhet åvila en vice värd.

Den 1 september sker ombyte av befattningshavare på ifrågavarande tjänst. I samband därmed har byggnadsstyrelsen, i anledning av under sommaren vidtagna reparationer i bostaden, beslutat höja ersättningen för densamma med 150 kronor.

Det säger sig självt, att funktionen som vice värd sedan 1939 i och med den väsentligt ökade verksamheten (nya tjänstemän, nya lokaler m. m.) vid museet måste ha blivit mer krävande. En ersättning härför med 720 kronor synes mig sålunda fullt skälig. Därtill kommer, att det måste framstå såsom mindre tilltalande, att den nye innehavaren av tjänsten skall erhålla sämre villkor än den förutvarande. Då han sökte och erhöll tjänsten hade han ingen anledning räkna därmed. Det bör framhållas, att vidtagna reparationer i bostaden, ehuru de varit förhållandevis betydande, knappast kunna betecknas såsom annat än normalt underhåll. Bostaden torde sålunda för den nye innehavaren näppeligen kunna anses representera någon större förmån än för den förre innehavaren.

Statskontoret har funnit den nuvarande ersättningen lämpligt avvägd.

Nya amanuensbefattningar. *Museichefen* har anfört:

I fjol hemställde jag om inrättande av *dels* två amanuensbefattningar i lönegraden Ex 17 med heltidstjänstgöring, avsedda för samlingarna för modern bildhuggarkonst och målarkonst, respektive samlingarna av äldre målarkonst, *dels* ock en amanuensbefattning i samma lönegrad med halvtidstjänstgöring för avdelningen för konsthantverk. Efter förslag av Kungl. Maj:t beviljade riksdagen medel för en ny amanuensbefattning med heltidstjänstgöring. Denna befattning har placerats vid samlingarna för modern bildhuggarkonst och målarkonst. Jag får nu upprepa kravet på en amanuensbefattning vid samlingarna för äldre konst. För närvarande har föreståndaren för avdelningen för äldre bildhuggarkonst och målarkonst till sitt biträde vid skötseln av samlingarna för äldre skulptur samt antiksamlingen en extra ordinarie intendent. De med dessa senare samlingar förknippade arbetsuppgifterna äro emellertid så omfattande, att ifrågavarande intendent icke har någon möjlighet att taga befattning även med samlingarna för äldre målarkonst. Till biträde vid dessa samlingar har avdelningsföreståndaren icke någon tjänsteman, enär den därför avsedde intendenten tjänstgör som föreståndare för bildarkivet, vilket tager denne tjänstemans hela tid i anspråk. En ny amanuens vid ifrågavarande samlingar är därför ofrånkomlig med hänsyn till avdelningens stora omfattning och internationellt erkända betydelse ur konstnärlig och historisk synpunkt. Avdelningsföreståndaren, vars hårt belastade arbetstid måste delas mellan museet och förrättningar utanför detsamma, såsom undersökning av hembjudna konstverk, bevistande av konstauktioner m. m., kan

icke ensam genomföra specialarbeten i samband med nyordningar, inventariernas komplettering, genomfotografering av samlingarna, forskningsarbeten m. m. Bland andra specialarbeten, vilka icke kunna genomföras utan tillgång till en ny amanuens, märkes främst en inventarisering av beståndet av äldre konst i Sverige, med andra ord av skulptur- och måleriarbeten från tiden efter omkring år 1500. Ganska stora förarbeten äro redan gjorda för en sådan inventarisering. Men resultatet av dessa förarbeten måste dels systematiseras på ett tidsenligt vis, dels kompletteras med fotografiska bilder som fylla nutida krav.

Museets avdelning för handteckningar och gravyrer är den, vars samlingar äro de till numerären största. Den innehåller omkring 40 000 handteckningar och 100 000 gravyrer. Avdelningen har också den största och mest mångskiftande expeditionstjänsten på museet, i det gravyrsalen uppsökes både av forskare och av lekmän, som önska studera samlingarna eller begära upplysningar om konstblad de äga eller ämna förvärva. Från museets sida har eftersträfvats att den stora allmänheten genom att söka sådan information skall lära sig förstå den länge förbisedda handteckningskonsten och grafiken samt lära sig urskilja och undvika minderverdiga konstverk och rena förfälskningar. Nämda strävanden ha börjat bära frukt, men det uppmade publikintresset har också medfört, att tjänstemännens — en förste intendent och en intendent — krafter icke längre räcka till för den växande arbetsbördan. Inrättandet av en amanuensbefattning vid avdelningen är därför starkt av behovet påkallat. Denna tjänsteman skulle, vid sidan av expeditionstjänsten, taga sig an ordnandet, katalogiserandet och bearbetandet av de stora samlingar av arkitekturritningar, som ingå i föremålsbeståndet (Tessin-Hårlemanska samlingen omfattar cirka 10 000 nummer, den 1941 donerade Cronstedtsamlingen från Fullerö cirka 8 000 nummer, vartill kommer den Celsingska och den Eichhornska samlingen på sammanlagt cirka 1 300 nummer). Denna omfattande arkitekturritningssamling står även vad kvaliteten beträffar i oomstridd världsklass, men den behöver en bearbetning av kvalificerad forskare för att komma till sin rätt. Arkitekturritningssamlingen har, i brist på arbetskraft — och speciellt på arkitekturspecialiserad sådan — endast delvis kunnat katalogiseras, och den är icke slutgiltigt upp sorterad.

Efter flerårigt avbrott till följd av kriget har nationalmuseum från och med budgetåret 1945/46 kunnat återupptaga sin verksamhet med utsändandet av vandringsutställningar. För det nämnda budgetåret, liksom för det därpå följande, har riksdagen för ändamålet anvisat ett reservationsanslag av 10 000 kronor. Dessa medel måste för närvarande i första hand användas för anställandet av en sakkunnig arbetskraft med uppgift att åtfölja vandringsutställningarna som resekommissarie och stå utställningsbesökarna, såväl enskilda som framför allt grupper — skolor, föreningar och företag — till tjänst med visningar och föredrag.

Det synes mig viktigt, att den sålunda nu för varje år tillfälligt anställde kommissarien överföres till museet som extra ordinarie tjänsteman. Med den betydelse för konstlivet i Sverige, som de ambulerande utställningarna otvivelaktigt äga, är det knappast tillbörligt, att centralmuseets insats betraktas som en lyxföreteelse, som staten kan kosta på sig under goda

tider, men som helt och hållet drages in, så snart besparingar bli påkallade. Om något borde omsorgen om konstlivet utanför huvudstaden vara en position i kulturförsvaret, som sist av allt finge uppgivas. Denna uppfattning kunde för nationalmuseets del icke betonas bättre än om det finge till sitt förfogande en extra ordinarie tjänsteman, en amanuens med särskild uppgift att biträda med anordnandet av utställningar av museets konstskatter ute i landet. Detta skulle ge museet möjlighet att, hur tiderna än gestalta sig, alltid aktivt verka för höjandet av konstintresset i landsorten, det må sen ske med vandringsutställningar eller med andra pedagogiska medel.

En dylik omläggning behövde icke draga med sig en ökning av kostnaderna, då ju det nu utgående anslaget för vandringsutställningar samtidigt kunde minskas med lämpligt belopp. Önskemålet skulle under sådana förhållanden kunna tyckas vara av huvudsakligen formell natur men är det givetvis icke. Det nya och positiva som vinnes är reellt nog. Det är ökad trygghet för nationalmuseum, för de museer och konstföreningar ute i landet med vilka centralmuseet samarbetar och sist men icke minst för den anställde, som med en helt annan känsla än nu kan ägna sig åt sitt värv som en säker arbetsuppgift på längre sikt. Det säger sig också självt, att museets möjligheter att för uppgiften förvärva den bästa möjliga kraften på området avsevärt skulle ökas.

Statskontoret har ställt sig avvisande till förslagen om inrättande av nya amanuensbefattningar vid samlingarna för äldre målarkonst och vid avdelningen för handteckningar och gravyrer. Däremot har ämbetsverket funnit den ifrågasatta amanuensbefattningen för vandringsutställningarna i viss mån berättigad. Därvid syntes emellertid enligt statskontorets uppfattning den årliga omfattningen av vandringsutställningsverksamheten böra bättre klarläggas för ett avgörande, huruvida för befattningshavaren i fråga borde beräknas helårsanställning eller icke.

Ny kanslibiträdesbefattning. Museichefen har anfört:

För tillgodoseende av behovet av biträdeshjälp vid samlingarna för modern konst och för avdelningen för konsthantverk föreslog jag föregående år anställande av två heltidstjänstgörande extra ordinarie kanslibiträden. Härav beviljades endast ett, vilket för närvarande delar sin tid mellan ifrågavarande avdelningar. Detta arrangemang har visat sig medföra stora nackdelar. Då arbetsuppgifterna å de i olika våningar belägna avdelningarna mer än väl förslå att sysselsätta ett heltidstjänstgörande kanslibiträde å varje avdelning, får jag nu hemställa om inrättande av även den andra av de föregående år föreslagna kanslibiträdesbefattningarna i lönegraden Eo 7.

Statskontoret har avstyrkt förslaget.

Inrättande av en befattning som fotograf samt av en ny kontorsbiträdesbefattning. *Museichefen* har anfört:

Vid såväl nordiska museet som livrustkammaren finnas manliga fotografer anställda. Fotografen vid livrustkammaren har placerats i lönegraden Eo 17 eller med en något lägre lön än den som nordiska museets manlige fotograf erhåller. Chefen för ecklesiastikdepartementet har i 1945 års åttonde huvudtitel under punkten 21 förutsatt, att livrustkammarens fotograf skulle vara skyldig att i mån av tid fullgöra arbetsuppgifter jämväl för andra statliga museiinstitutioners räkning. Enligt vad jag inhämtat från chefen för livrustkammaren är denne fotografs arbetsuppgifter emellertid så omfattande, att inga utsikter finnas, att han under de närmaste åren skall kunna tjänstgöra även inom andra institutioner. Därtill kommer att det arbete som måste komma att åvila en fotograf vid nationalmuseum icke är av sådan natur, att det kan verkställas vid sidan av andra tidskrävande uppgifter. Nationalmusei samlingar äro beklagligtvis icke genomfotograferade och böra därför i detta avseende genomgås i och för fotografimaterialets komplettering. Föremål, som hembjudas museet för inköp, böra även fotograferas, likaså material å museets utställningar liksom sådant material på andra utställningar, som kan vara av konsthistorisk betydelse. Porträttarkivet behöver ständig hjälp med montering av fotografier (cirka 1 000 om året), vartill kommer ett stort omonterat fotografi-bestånd tillhörande konsthantverksavdelningen och bildarkivet. Det torde säga sig självt, att allt detta arbete, som av brist på anslagsmedel fått stå tillbaka för andra uppgifter, icke rimligen kan läggas på livrustkammarens redan förut i full utsträckning anlitade fotograf. För nationalmusei del kräves under många år framåt en egen heltidsanställd fotograf. Beträffande denne befattningshavares avlönande vill jag erinra, att livrustkammarens fotograf enligt beslut av 1945 års riksdag uppförts på extra ordinarie stat i 17 lönegraden. Någon anledning att giva fotografen vid nationalmuseum en annan ställning synes ej föreligga.

Fotografiavdelningen består av fotografiförsäljning, plåtarkiv, skioptikonsamling samt klichéer. På denna avdelning är anställd ett kontorsbiträde i lönegraden Eo 4. Fotografiförsäljningen är öppen vardagar (utom måndagar) kl. 10—16 samt söndagar kl. 13—16. Det säger sig självt, att för att denna försäljning rationellt skall kunna skötas en tjänsteman helt måste ägna sig åt densamma. Till hjälp åt kontorsbiträdet har sedan den 1 april 1943 anlitats ett halvtidstjänstgörande biträde, vilket åtnjuter arvode motsvarande lön enligt lönegraden Eo 4, av medel, inflytande genom fotografiförsäljning m. m. På grund av den mycket stora betydelse som ett välordnat arkiv av plåtar, skioptikon och klichéer har för den konsthistoriska forskningen och den populärvetenskapliga konstupplysningen anser jag mig nu böra hemställa om anställande av ovannämnda biträde med heltidstjänstgöring och placering i lönegraden Eo 4.

Statskontoret har anfört:

Då livrustkammarens fotograf hittills icke kunnat biträda museet och så icke heller anses kunna ske under i varje fall de närmaste åren, vill statskontoret icke motsätta sig, att medel beräknas å avlöningsanslaget för avlönande av dylik befattningshavare. Huruvida han bör anställas som arvodist eller extra ordinarie tjänsteman torde bli beroende av statsmakternas ställningstagande till 1945 års lönekommittés förslag till ny lönereglering. Icke heller vill ämbetsverket göra erinran mot att medel upptagas

för avlönande av ett extra ordinarie kontorsbiträde för klichésamlingen. Vid bifall här till kunna av museets inkomster omkring 8 300 kronor disponeras för andra ändamål och statskontoret vill för sin del föreslå, att dessa medel utnyttjas för inköp av fotografier till bildarkivet.

A n s t ä l l a n d e a v e n p r e s s- o c h r e k l a m k o m m i s s a r i e. *Museichefen* har anfört bland annat följande.

De stora utställningar, som nationalmuseum anordnat antingen helt i egen regi eller i samverkan med skilda organisationer och företag, ha ur många synpunkter varit lärrika för museet. De ha bland annat tydligt visat betydelsen av en väl ordnad press- och reklamtjänst. Vana vid det moderna livets fordringar ha de med museet samverkande företagen eller organisationerna också utan vidare gått med på att i budgeten för varje större utställning upptagits en ganska rundlig summa för ändamålet. Museet har därigenom satts i stånd att för så gott som varje säsong tillfälligt anställa en särskild press- och reklamkommissarie. Hans verksamhet har emellertid icke bara kommit utställningarna utan även museet i dess helhet till godo. Nationalmuseum har efter hand kunnat bygga upp ett fast samarbete med pressen, radion och reklambranschen, som det i fortsättningen bör vårda som en av sina för kontakten med allmänheten värdefullaste tillgångar.

Sedan museet återgått till fredsuppställning, kan den tillfälliga utställningsverksamheten av naturliga skäl icke bedrivas i samma omfattning som tidigare. Den kan därför icke heller tänkas lämna tillräckliga medel till avlöandet av en särskild press- och reklamman. Det är emellertid alltjämt ett önskemål för museet av första ordningen att äga en sådan. Press- och reklamtjänsten är, om den skall bedrivas effektivt, en alltför krävande syssla för att den skulle kunna upprätthållas av museets ordinarie tjänstemän på deras alltmera sällsynta s. k. »lediga stunder». Den kräver sin man helt och fullt, och därtill en man som med blick och sinne för reklamens möjligheter förenar en grundlig konsthistorisk allmänbildning. En så kvalificerad arbetskraft kan icke tänkas stå till förfogande för mindre lön än 800 kronor i månaden. Verksamheten torde böra pågå tio månader årligen, varför det behövliga anslaget skulle utgöra 8 000 kronor.

Statskontoret har avstyrkt förslaget.

Liksom för innevarande och närmast föregående budgetår har museichefen i sin framställning om anslag till museets personal framlagt förslag, vilkas genomförande skulle medföra en icke oväsentlig anslagshöjning. Ehuru det alltmer växande konstintresset i landet givetvis måste återverka på nationalmuseum såsom landets främsta härd för upplysning och forskning på den bildande konstens område och ställa ökade krav på bland annat dess personalorganisation, är jag likväl endast beredd att till en del tillmötesgå museichefens önskemål. Vid mitt ställningstagande har jag därvid utgått ifrån, att det rådande läget på arbetsmarknaden ävensom pågående utredningar rörande museets framtida ställning och organisation samt rörande vissa personalfrågor nödvändiggöra en viss återhållsamhet framförallt i fråga om ändringar av personalorganisationen.

Departementschefen.

I annat sammanhang har chefen för finansdepartementet förordat uppflyttning av överintendentsbefattningen från lönegraden B 1 till lönegraden B 2. I anslutning härtill torde ordinarieposten böra höjas med 2 000 kronor.

Vad museichefen anfört har övertygat mig om behovet av en förstärkning av vaktpersonalen vid museet, framförallt vid depositionsavdelningen och biblioteket. Statskontoret har ifrågasatt, om icke i stället för nya heltidstjänster medel borde anvisas för anställande av tillfälliga vakter under tiderna för museets öppethållande. Enligt vad jag under hand gjort mig underrättad om medför detta system, som redan i viss utsträckning tillämpas vid museet, stora olägenheter, då det visat sig svårt att, särskilt under vardagarna, erhålla kompetent och i övrigt lämplig personal. Jag anser mig därför böra såtillvida tillstyrka museichefens förslag, att jag förordar inrättande av en ny vaktmästartjänst i lönegraden A 5 samt anvisande av medel för anställande av en vaktmästare i lönegraden Ex 5. Det torde få ankomma på museichefen att avgöra, hur de arbetskrafter, som därigenom tillföras museet, bäst böra utnyttjas.

Förslaget om inrättande av en museivaktsbefattning i lönegraden A 7 vid skulptur- och måleriavdelningen torde böra upptagas till prövning först i samband med ställningstagandet till det av särskilda sakkunniga den 7 oktober 1946 avgivna förslaget angående löne- och anställningsvillkoren för viss lägre personal vid museer och därmed jämförliga institutioner. I samråd med chefen för finansdepartementet har jag kommit till den uppfattningen, att ett ställningstagande till detta förslag icke bör ske redan nu.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att museichefskollegiet i skrivelse den 12 juni 1946 gjort framställning rörande anställningsförhållandena för den kvinnliga kanslipersonalen och övrig kvinnlig biträdespersonal vid, bland annat, nationalmuseum, livrustkammaren, riksantikvarieämbetet och statens historiska museum samt statens etnografiska museum. Utlåtanden i ärendet ha avgivits av statskontoret och allmänna lönenämnden. Löneställningen för vissa av de i ifrågavarande framställning avsedda befattningarna, nämligen föreståndarinnor och biträden vid textilkonservering samt vissa arkiv-, musei- och fotografibiträden, har behandlats i nyssnämnda den 7 oktober 1946 framlagda förslag, vilket, såsom nyss antytts, torde böra upptagas till slutlig prövning i ett senare sammanhang; i samband därmed torde även frågan om en eventuell förändring av löneställningen för vissa andra av museichefskollegiet berörda biträdesbefattningar böra bli föremål för övervägande. Vad slutligen angår frågan om den högre kanslipersonalens vid ifrågavarande museer löneställning torde denna komma att bli föremål för omprövning i samband med den översyn av de olika verkens personalförteckningar beträffande de högre biträdesgraderna (A 7 och högre), som avses skola komma till stånd. Museichefskollegiets ifrågavarande framställning synes därför icke för närvarande böra föranleda någon

särskild åtgärd. Med hänsyn till nyssnämnda översyn av personalförteckningarna är jag icke heller beredd att tillstyrka museichefens förslag om ordinariesättning av två biträdesbefattningar vid nationalmuseum.

Enligt beslut den 20 september 1946 har Kungl. Maj:t, efter framställning av museichefen, tillerkänt den nye innehavaren av befattningen som värmeledningsskötare, tillika reparatör, av 1:a klass, gottgörelse för honom utöver den ordinarie tjänstgöringen anförtrödda göromål med belopp, motsvarande vad av honom erlägges till kronan för bostad, värme och lyse, dock högst 570 kronor. Då den omständigheten, att ersättningen för bostaden numera höjts, icke i och för sig synes påkalla höjning även av maximibeloppet för ifrågavarande gottgörelse och då jag i likhet med statskontoret finner den nuvarande ersättningen lämpligt avvägd i förhållande till arbetsuppgifterna, kan jag icke biträda förslaget om höjning av ersättningsbeloppet.

Jag tillstyrker inrättandet av en amanuensbefattning för arbetet med vandringsutställningarna. Såsom framgår av det följande medför detta en motsvarande minskning av det särskilda reservationsanslaget till nationalmusei vandringsutställningsverksamhet. Med hänsyn till vad museichefen anfört anser jag mig även böra förordna inrättande av en amanuensbefattning vid avdelningen för handteckningar och gravyrer. Däremot anser jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka inrättande av en amanuensbefattning vid samlingarna av äldre målarkonst.

I avvaktan på ytterligare erfarenheter rörande den från och med innevarande budgetår inrättade kanslibiträdesbefattningen, gemensam för samlingarna av modern konst och för avdelningen för konsthantverk, är jag icke nu beredd att förordna inrättande av ännu en sådan befattning vid ifrågavarande samlingar och avdelning.

Vid anmälan i 1945 års åttonde huvudtitel av frågan om inrättande av en befattning som fotograf vid livrustkammaren förutsatte departementschefen, att fotografen skulle vara skyldig att i mån av tid fullgöra arbetsuppgifter jämväl för andra statliga museiinstitutioners räkning. Av vad i det föregående anförts framgår, att denne fotografs uppgifter vid livrustkammaren äro så omfattande, att biträde av honom vid andra museer icke kan påräknas. Då därtill kommer, att nationalmuseets behov av fotografering m. m. är så stort, att för ändamålet kräves en egen heltidsanställd tjänsteman för många år framåt, har jag ansett mig böra biträda museichefens nu ånyo framförda förslag om inrättande av en sådan befattning. Denna synes i likhet med nyssnämnda befattning vid livrustkammaren böra placeras i 17 lönegraden. Jag förutsätter, att till innehavare av den nya befattningen förordnas den nu av fotografimedel avlönade fotografen. Jag har icke heller velat motsätta mig, att medel anvisas under avlöningsanslaget till avlönande av ett kontorsbiträde i lönegraden Eo 4 vid foto-

grafiavdelningen, vilken befattningshavare för närvarande åtnjuter ersättning av fotografimedel. Vid bifall till nu framförda förslag kunna vissa av museets inkomster disponeras för andra ändamål. Jag återkommer därtill i det följande vid behandlingen av frågan om anslag till museet till underhåll och ökande av samlingarna.

Förslaget om anvisande av medel till anställande av en press- och reklamkommissarie anser jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat beräknar jag vid oförändrade avlöningsförhållanden ordinarieposten till 143 100 kronor, vilket innebär en höjning med 5 100 kronor. Därjämte föranleder den allmänna löneregleringen en ytterligare uppräknings av densamma med 62 900 kronor till 206 000 kronor.

Arvodesposten bör uppföras med oförändrat belopp, 6 330 kronor.

Icke-ordinarieposten beräknar jag vid oförändrade avlöningsförhållanden till 130 000 kronor, vilket innebär en höjning med 13 000 kronor. Regleringen av befordringsgången för amanuenspersonalen medför en ökning av posten med 500 kronor till 130 500 kronor. Den allmänna löneregleringen medför slutligen en uppräknings av posten med 71 500 kronor till 202 000 kronor.

Anslagsposten till rörligt tillägg, som vid oförändrade avlöningsförhållanden bort utgå med 40 000 kronor, bör i anslutning till den allmänna löneregleringen sänkas till 24 070 kronor, vilket innebär en minskning med 15 930 kronor. Förevarande anslag bör alltså i sin helhet uppföras med $(206\,000 + 6\,330 + 202\,000 + 24\,070 =) 438\,400$ kronor, innebärande en anslagshöjning med 141 000 kronor.

I personalförteckningen böra de ändringar vidtagas, som föranledas av vad i det föregående och under Gemensamma frågor anförts. Vidare torde med hänsyn till innehavarens avgång med pension ur personalförteckningen böra utgå den å övergångsstat uppförde förste expeditionsvaktbefattningen i lönegraden A 7 ävensom anmärkningen rörande vakanthållande av en museivaktbefattning i lönegraden A 6.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1947/48, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för nationalmuseet, som föranledes av vad jag i det föregående anförte;

dels godkänna följande avlöningsstat för nationalmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	kronor 206 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t	» 6 330
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	» 202 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	» 24 070
Summa kronor 438 400;	

dels ock till Nationalmuseet: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett förslagsanslag av kronor 438 400.

[19.] 18. **Nationalmuseet: Omkostnader, förslagsanslag.** Detta anslag är nu uppfört med 63 400 kronor, varav 13 800 kronor till övriga expenser och 1 500 kronor till försäkring och transport av konstföremål.

Museichefen har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår hemställt, att anslagsposten till övriga expenser måtte höjas med 22 200 kronor, varav 10 000 kronor avse engångsutgifter, och delposten till försäkring och transport av konstföremål med 5 000 kronor för möjliggörande av ett utbyte av i landsortsmuseer deponerade konstverk. Av handlingarna inhämtas i hudsak följande.

Ö v r i g a e x p e n s e r. *Museichefen* har anfört bland annat:

Kostnaderna för den dagliga städningen av museets tjänstelokaler uppgå vid föregående budgetårs utgång till 375 kronor i månaden eller 4 500 kronor per år. I och med att ytterligare lokaler redan under innevarande budgetår tagas i anspråk i museets bottenvåning kommer denna kostnad att stiga med ytterligare omkring 100 kronor i månaden. Den sammanlagda kostnaden för enbart den dagliga städningen kommer då att uppgå till cirka 5 700 kronor per år. Avgifterna för telefon uppgå till cirka 4 500 kronor i abonnemangsavgifter för museets nuvarande telefoner och cirka 500 kronor för rikssamtal och telegram. I och med att museets personal från och med ingången av budgetåret 1946/47 ökats med bland annat 1 förste intendent, 1 amanuens, 1 kanslibiträde m. m. ha ytterligare telefonapparater måst anskaffas. Jag beräknar kostnaden för telefon under budgetåret 1947/48 till cirka 6 000 kronor. Till dessa fasta kostnader kunna även räknas utgifter för annan rengöring än den dagliga, nämligen boning av golv, fönsterputsning, inköp av rengöringsmedel, tvätt av handdukar m. m., vilka kostnader numera, sedan lokalerna väsentligt utökats, kunna uppskattas till omkring 5 000 kronor per år. Till skrivmaterialier skulle egentligen på grund av dels det stegrade arbetet å museets olika avdelningar, dels ock genomförd personalökning behöva beräknas ett större belopp än under föregående budgetår, men då priserna å dylika materiel på grund av centraliseringsåtgärderna torde kunna något reduceras, beräknar jag för ändamålet en lika stor summa som för föregående budgetår eller 7 000 kronor. Medel komma vidare att i stor utsträckning behövas för inköp av bland annat skrivbord,

stolar, gardiner, skrivmaskiner m. m. för de senast anställda tjänstemännen. Ett anslag av 6 000 kronor för inköp och underhåll av möbler m. m. synes behöfligt.

De löpande utgifterna under delposten till övriga expenser kunna alltså beräknas till $(5\,700 + 6\,000 + 5\,000 + 7\,000 + 6\,000 =)$ 29 700 kronor. Med oförändrat anslag å 13 800 kronor till övriga expenser skulle alltså av förevisningsmedel behöva bestridas 15 900 kronor. Detta torde knappast kunna anses vara en rimlig proportion, särskilt som förevisningsmedlen i första hand böra användas för konstsamlingarnas och bibliotekets ökande och gagn. Det bör även erinras, att före kriget för ändamålet anvisades 15 400 kronor. Med hänsyn härtill samt till den därefter inträffade prisstegringen och museiverksamhetens ökade omfattning synes ett belopp av 20 000 kronor välmotiverat. Därtill bör emellertid läggas ett belopp av 6 000 kronor, utgörande de beräknade kostnaderna för museets bevakning nattetid enligt avtal med aktiebolaget svensk nattvakt. Jag hemställer alltså om anvisande för nu angivna ändamål av $(20\,000 + 6\,000 =)$ 26 000 kronor.

Av det av museichefen begärda beloppet av 10 000 kronor för engångsutgifter avse 3 000 kronor inredande av nya lokaler för bibliotekets urklippsamling, 1 000 kronor anskaffande av kvittoblanketter m. m. för införande av ett nytt system för utlåningen vid biblioteket, 3 000 kronor inredande av vissa nya magasinsutrymmen för avdelningen för konsthantverk samt likaledes 3 000 kronor anskaffande av nya montrar och socklar för museets antiksamling.

Statskontoret har icke funnit delposten till övriga expenser böra upptagas till högre belopp än för budgetåret 1939/40 eller 15 400 kronor, vartill borde läggas kostnaderna för nattlig bevakning och engångsutgifter.

Utbyte av deponerade konstverk. Museichefen har — efter att ha erinrat om frågans behandling vid 1946 års riksdag — anfört bland annat följande.

Ett utbyte av depositionerna i olika landsortsmuseer måste under alla förhållanden verka stimulerande på landsortens konstliv, något som också alltifrån början av den utvidgade depositionsverksamheten ingått i museets planer. Ett dylikt utbyte kan dock endast verkställas med framgång, om det genomföres för ett tiotal landsortsmuseer samtidigt, på så sätt att deras depositioner intagas till nationalmuseum och där i samråd med depositions-mottagarna uppdelas i nya grupper efter varje ords särskilda önskemål och behov. För nationalmusei egen del är ett dylikt tillvägagångssätt mycket önskvärt ur flera synpunkter. Det skulle möjliggöra en omprövning av depositions-materialet med hänsyn till museets egna utställningar och giva tillfälle till en noggrann kontroll av konstverkens tillstånd samt till kompletterande fotograferingar.

Vad kostnaderna beträffar synes det mig självfallet, att depositions-mottagarna till viss del böra svara för desamma. Men det torde icke kunna förväntas, att de skola vara i stånd att ensamma bära hela utgiften, då — såsom jag nyss framhållit — även nationalmuseum skulle komma att draga fördel av anordningen. Såvitt jag nu kan överblicka situationen måste minst 400 konstverk transporteras till nationalmuseum, vilket redan för emballeringen kräver icke oväsentliga anslagsmedel. Jag beräknar den totala kost-

naden för den ifrågasatta åtgärden till 10 000 kronor, varav förslagsvis hälften bör bestridas av depositionsmyndigheterna.

Statskontoret ifrågasatte i sitt yttrande i fjol, om icke kostnaderna för ett sådant utbyte som det nu ifrågasatta borde helt eller i varje fall till största delen bestridas av depositionsmyndigheterna. Gentemot denna uppfattning vill jag framhålla, att ett dylikt ensidigt lastande av utgifterna på kommunerna skulle ge dessa en känsla av att vara styvmoderligt behandlade och därför lätt skulle leda till att planen i sin helhet ginge om intet. Om staten däremot åtager sig att halvera kostnaden, skulle detta kännas som ett påtagligt bevis för dess intresse för landsortens konstliv och därigenom bidra till ett stärkande av banden mellan centralmuseet och landsortsmuseerna i fråga.

Statskontoret har icke velat motsätta sig anvisande tillfälligt för nästa budgetår av 3 500 kronor för ändamålet.

Med hänsyn till vad museichefen anfört synes en uppräkningsdelposten till övriga expenser erforderlig för bestridande av vissa ökade utgifter av löpande natur, bland annat för städning och museets bevakning nattetid, samt av vissa engångsutgifter. Då jag ansett mig böra biträda museichefens förslag i dessa hänseenden, torde ifrågavarande delpost böra för nästa budgetår höjas med 22 200 kronor till 36 000 kronor, varav 10 000 kronor avse utgifter av engångskaraktär. Jag finner mig även böra biträda museichefens förnyade förslag om anvisande av ett engångsbelopp på 5 000 kronor såsom bidrag till kostnaderna för ett utbyte av omkring 400 nationalmuseum tillhöriga konstverk, vilka för närvarande äro utdeponerade i landsortsmuseer. För ändamålet bör delposten till försäkring och transport av konstföremål ökas med nämnda belopp. Hela anslaget bör sålunda höjas med (22 200 + 5 000 =) 27 200 kronor till (63 400 + 27 200 =) 90 600 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementschefen.

att till *Nationalmuseet: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 90 600.

[20.] 19. Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna, *reservationsanslag*. Detta anslag är för närvarande uppfört med 78 500 kronor. *Museichefen* har hemställt om en anslagshöjning för nästa budgetår med 39 600 kronor i enlighet med vad i efterföljande sammanställning anges:

1. Ökande av vissa samlingar av konstföremål	kronor	40 000	(+ 15 000)
2. Inlösen av svenska konstnärers arbeten..	»	40 000	(+ 10 000)
3. Samlingarnas vård och underhåll	»	7 500	
4. Biblioteket	»	9 500	(+ 5 500)
5. Materiel för förvaring av handteckningar och gravyrer	»	3 000	
6. Konservering av handtecknings- och gravyrsamlingarna	»	500	

7. Konserveringsarbeten å föremål, tillhörande statens tavelamlingar å de kungl. slotten	kronor	6 600	(— 1 900)
8. Konserveringsarbeten å konstslöjdföremål »		1 000	(+ 1 000)
9. Inköp av fotografier till bildarkivet »		10 000	(+ 10 000)
Summa kronor		118 100	(+ 39 600).

Museichefen har beträffande vissa poster anført bland annat följande.

Ö k a n d e a v v i s s a s a m l i n g a r a v k o n s t f ö r e m å l .
Inlösen av svenska konstnärers arbeten. För innevarande budgetår ha dessa anslagsposter upptagits till 25 000 kronor respektive 30 000 kronor mot åskade 40 000 kronor respektive 40 000 kronor. Jag anser mig nu åter böra begära, att ifrågavarande poster uppföras med sistnämnda belopp. Med tanke på det nuvarande prisläget på konstmarknaden skulle långt större belopp vara motiverade. Jag vill sålunda som exempel nämna, att en svensk silverkaffekanna, utan att vara exceptionellt märklig, nyligen betalats med 38 000 kronor, och att en s. k. kallskål av en typ, som museet år 1923 köpte för 3 000 kronor, nu betingar ett pris av ej mindre än 25 000 kronor. Priserna på målningar av en konstnärlig kvalitet, som kan motivera deras införlivande med nationalmusei samlingar, förete en jämförlig ökning.

B i b l i o t e k e t . Anslagsmedlen till biblioteket utgöra nu 4 000 kronor, varav 1 500 kronor för bindning. Jag får upprepa min framställning från föregående år om höjning av dessa medel till 6 500 kronor, varav 2 000 kronor för bindning.

Nationalmusei bibliotek sammanfördes år 1919. Sedan dess har bibliotekets bestånd ökat med cirka 25 300 nummer och antalet hemlån har stigit från 213 år 1920 till 2 690 år 1945. Inköpsanslaget till biblioteket har emellertid trots bibliotekets starka utveckling ej undergått däremot svarande höjning. År 1920 utgick det med 3 000 kronor, varav 750 kronor skulle användas till inbindning, år 1945/46 har det utgått med 3 500 kronor, varav 1 000 kronor skola disponeras för inbindning, och för 1946/47 har ytterligare 500 kronor anslagits för det sistnämnda ändamålet. Priserna på böcker jämförda med förkrigstidens ha starkt ökat. För närvarande torde prisstegringen lågt räknat uppgå till 35 procent av förkrigspriserna. I själva verket har alltså bibliotekets inköpsanslag sedan 1920 minskats i stället för att ökas; att biblioteket överhuvudtaget varit i stånd att något så när tillmötesgå konstforskarnas krav på nyutkommen litteratur beror på de svenska bokförläggarnas tillmötesgående att med förståelse för bibliotekets svårigheter som gäva överlämna utkommande konstlitteratur, och på att av museets förevisningsmedel sedan en följd av år till biblioteket anvisats cirka 3 000 kronor per år för inköp av utländsk konstlitteratur.

Utöver nämnda anslagsmedel får jag för bibliotekets del för de närmaste två åren anhålla om särskilda engångsanslag för bindning. Till nationalmusei bibliotek inflyta årligen cirka 100 tidskrifter och cirka 50 större årsböcker (årsredogörelser från museer, föreningar och institutioner ej inräknade); mer än 80 procent av dessa förvärfv inflyta som gåva eller byte. Med nuvarande priser drar inbindningen av dessa periodica en kostnad av minst 1 200 kronor per år. På grund av de ringa anslagsmedlen har under årens lopp i biblioteket uppstått en mycket stor samling litteratur, som förblivit obunden; för att råda bot för detta missförhållande behöver biblioteket ett

engångsanslag av minst 6 000 kronor utöver det årliga anslaget för inbindning, vilket belopp emellertid torde kunna fördelas på två budgetår. Anslagsposten bör alltså uppföras med $(6\,500 + 3\,000 =) 9\,500$ kronor.

M a t e r i e l f ö r f ö r v a r i n g a v h a n d t e c k n i n g a r o c h g r a v y r e r . För detta ändamål ha för innevarande budgetår anvisats 3 000 kronor, varav 2 500 kronor för nyanskaffning av förvaringskartonger. I fjol hemställde jag om anvisande av ytterligare 5 000 kronor för anskaffande av förvaringskartonger utöver de medel om sammanlagt 5 000 kronor, som för samma ändamål beviljats för budgetåren 1945/47. Det hade nämligen visat sig, att under evakueringen ytterligare ett 50-tal kartonger utöver de förut beräknade blivit mer eller mindre obrukbara genom inverkan av luftens fuktighet inom evakueringslokalen. Härtill komme, att 50 nya kartonger erfordrades på grund av den under de senare åren starkt ökade accessionen till handtecknings- och gravyrsamlingen. Statskontoret avstyrkte framställningen under motivering, att den erforderliga nyanskaffningen av förvaringskartonger syntes kunna fördelas på de närmaste åren. Under återopande av vad statskontoret sålunda anfört ansåg sig departementschefen icke kunna tillstyrka anvisandet av de äskade medlen. Jag nödgas nu återkomma med samma framställning. Med hänsyn till vad statskontoret anfört och i likhet med vad som skett i fråga om de tidigare anslagsmedlen för enahanda ändamål, torde det erforderliga beloppet lämpligen böra fördelas på två år och alltså för nästa budgetår anvisas 2 500 kronor.

För anskaffning i övrigt av materiel för förvaring av handteckningar och gravyrer torde böra beviljas samma belopp som för innevarande budgetår eller 500 kronor. Anslagsposten bör alltså uppföras med $(2\,500 + 500 =) 3\,000$ kronor.

K o n s e r v e r i n g s a r b e t e n å f ö r e m å l , t i l l h ö r a n d e s t a t e n s t a v e l s a m l i n g a r å d e k u n g l . s l o t t e n . Till ordinarie konserveringsarbeten å föremål, tillhörande statens tavelamlingar å de kungl. slotten, torde böra anvisas samma belopp som för innevarande budgetår eller 600 kronor.

1946 års riksdag anvisade 3 800 kronor till påbörjande av restaureringen av vissa å Gripsholms slott befintliga porträtt av Karl XI:s ridhästar, vilken restaurering i sin helhet av mig föregående år beräknats till 18 200 kronor. Jag får nu hemställa om anvisande av 6 000 kronor för fortsättande av ifrågavarande restaurering.

Förevarande anslagspost torde alltså böra uppföras med $(600 + 6\,000 =) 6\,600$ kronor.

K o n s e r v e r i n g s a r b e t e n å k o n s t s l ö j d f ö r e m å l . Under förevarande anslag ha hittills inga speciella medel beräknats för konserveringsarbeten å föremål tillhörande konsthantverksavdelningen. Behov härav föreligger emellertid i stor utsträckning. Bland de mest aktuella behoven kunna nämnas konservering av vissa textilier och behandlingen av sjuka glas. I båda fallen är ett uppskjutande av åtgärder till direkt skada för föremålen. Vissa keramikkonserveringar äro även av nöden. Beträffande behandlingen av sjuka glas kan nämnas, att i statens historiska museums konserveringsateljé en helt ny metod användes, som visat sig ge goda resultat. Då glassjukan så småningom helt ödelägger glasen är det synnerligen angeläget, att dess framfart hejdas så snart som möjligt. För nu angivna ända-

mål får jag hemställa om uppförande av en särskild anslagspost å 1 000 kronor, förslagsvis benämnd »Konserveringsarbeten å konstslöjdföremål».

I n k ö p a v f o t o g r a f i e r f ö r b i l d a r k i v e t. I mina anslags-
äskanden föregående år föreslog jag anvisande av 10 000 kronor till inköp av
fotografier till bildarkivet. Statskontoret avstyrkte framställningen under
erinran, att museichefen enligt kungl. brev den 22 juni 1945 hade att taga
under övervägande, bland annat, huruvida icke en mindre avgift borde utta-
gas för illustrationsmaterial, som bildarkivet tillhandahölle för kommersiellt
bruk. Statskontoret framhöll även, att enligt ämbetsverkets uppfattning för
bildarkivets utökande uteslutande borde disponeras museets inkomster av
skilda slag.

I anledning av statskontorets förstnämnda uttalande vill jag erinra, att
jag med skrivelse den 16 februari 1946 till statssekreteraren i ecklesiastik-
departementet överlämnat en promemoria angående frågan om uttagande
av viss avgift för illustrationsmaterial, som bildarkivet tillhandahölle för
kommersiellt bruk, vari jag utförligt motiverar min uppfattning, att sådan
avgift ej lämpligen bör upptagas. Beträffande statskontorets uppfattning,
att för bildarkivets utökande museets inkomster av skilda slag borde dispo-
neras, vill jag framhålla, att dessa inkomster måste tagas i anspråk för be-
stridande av andra utgifter, exempelvis för konstsamlingarnas förkovran
och bibliotekets tillväxt, varför de medel, som eventuellt skulle kunna till-
föras bildarkivet, bleve alltför otillräckliga för att giva det en sådan omfatt-
ning, att det får avsedd betydelse i vetenskapens och den allmänna bildning-
ens tjänst.

Tillgången till ett omfattande bildarkiv är en så väsentlig förutsättning
för såväl fackmännen som för den konst- och kulturintresserade allmänhe-
ten i vårt land att förvärva kunskaper och kännedom, som stå i nivå med
motsvarande möjligheter i utlandet, att jag även till nästkommande års riks-
dag hemställer att 10 000 kronor måtte anvisas till inköp av fotografier för
bildarkivet.

Statskontoret har icke ansett sig kunna tillstyrka anvisande av större
anslag för samlingarnas ökande. Ämbetsverket har icke heller ansett sig böra
tillstyrka upptagande av särskilda medel för bildarkivet utan, på sätt fram-
går av redogörelsen under punkten 18, förordat att museets inkomster dispo-
neras för ändamålet. Däremot har statskontoret icke motsatt sig en höjning
av posten till biblioteket med 1 000 kronor och att medel anvisas till kon-
serveringsarbeten å konstslöjdföremål.

Departe-
mentschefen.

För innevarande budgetår har — efter avbrott i medelsanvisningen under
krigsåren — ånyo uppförts en anslagspost till ökande av vissa samlingar
av konstföremål å 25 000 kronor eller samma belopp som för budgetåret
1939/40. Museichefen har under hänvisning till det nuvarande prisläget
på konstmarknaden hemställt om höjning av posten med 15 000 kronor.
Ehuru jag förutsätter, att en viss återhållsamhet iakttages i fråga om konst-
inköp vid nuvarande exceptionellt höga prisnivå, torde dock en ökning av
anslagsmedlen för ändamålet vara erforderlig. Denna torde emellertid kunna
begränsas till 5 000 kronor.

Till inlösen av svenska konstnärers arbeten har för innevarande budgetår anvisats samma belopp, 30 000 kronor, som för budgetåret 1945/46. Jag tillstyrker en höjning av dessa anslagsmedel med 5 000 kronor.

I anledning av museichefens förslag tillstyrker jag vidare, att anslagsposten till biblioteket höjes med 3 000 kronor till 7 000 kronor, varav 3 500 kronor för bindning. Jag räknar därvid med att det av museichefen ifrågasatta engångsanslaget å 6 000 kronor för sistnämnda ändamål bör kunna fördelas på tre år mot av museichefen föreslagna två år.

Med hänsyn till vad museichefen anfört har jag icke funnit anledning till erinran mot att anslagsposten till materiel för förvaring av handteckningar och gravyrer uppföres med oförändrat belopp, 3 000 kronor.

Till påbörjande av restaurering av vissa å Gripsholms slott befintliga hästmålningar ha för innevarande budgetår anvisats 3 800 kronor. Till fortsättande av nämnda arbete torde för nästa budgetår böra anvisas 6 000 kronor. Samtidigt bortfalla för innevarande budgetår anvisade medel, 4 100 kronor, till slutförande av renovering av målningarna på Rosersbergs slott. Anslagsposten till konserveringsarbeten å slottssamlingarna kan därför minskas med 1 900 kronor.

För närvarande utgå inga medel till konserveringsarbeten å konstslöjdföremål. Vad museichefen anfört har emellertid övertygat mig om att behov därav föreligger. Jag vill förorda, att en särskild anslagspost å 1 000 kronor uppföres för ändamålet.

Under punkten 18 har jag tillstyrkt museichefens förslag om överförande till museets avlöningsstat av en fotograf och ett kontorsbiträde, vilka befattningshavare för närvarande avlönas av medel inflytande genom fotografi-försäljning m. m. Vid bifall till detta förslag frigöres av dessa medel omkring 8 300 kronor. Jag finner i likhet med statskontoret, att de sålunda frigjorda medlen lämpligen böra utnyttjas för inköp av fotografier till bildarkivet. Jag är därför icke beredd förorda, att särskilda medel för ändamålet anvisas under förevarande anslag.

Vad jag sålunda anfört medför en ökning av anslagsbehovet för nästa budgetår med $(5\,000 + 5\,000 + 3\,000 - 1\,900 + 1\,000 =) 12\,100$ kronor till $(78\,500 + 12\,100 =) 90\,600$ kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Underhåll och ökande av samlingarna* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 90 600.

[21.] 20. **Nationalmuseet: Vandringsutställningar, reservationsanslag.** Detta anslag är för närvarande uppfört med 10 000 kronor.

Museichefen har i anslutning till sitt under punkten 18 redovisade förslag om överförande å museets stat av den för varje år tillfälligt anställde kom-

missarien för vandringsutställningarna föreslagit en sänkning av förevarande anslag till 2 500 kronor.

Departement-
schefen.

Under punkten 18 har jag föreslagit inrättande vid museet av en särskild amanuensbefattning i lönegraden Ex 17 för arbetet med vandringsutställningarna. Vid bifall här till kan förevarande anslag minskas med 7 500 kronor, motsvarande det arvode, som för närvarande utgår till den för varje år anställde kommissarien för dessa utställningar. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Vandringsutställningar* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag*
av kronor 2 500.

[22.] 21. **Nationalmuseet: Inköp av konst för deposition, reservationsanslag.** *Överintendenten och chefen för nationalmuseet* har hemställt om anvisande av 200 000 kronor, fördelade å fyra år med 50 000 kronor varje år, till inköp av konstverk, huvudsakligen målningar och färglitografier, avsedda för utdeponering.

Museichefens framställning åtföljes av en redogörelse för museets depositionsverksamhet av föreståndaren för depositionsavdelningen, *förste intendenten C. Nordenfalk*, varav inhämtas bland annat följande.

Nationalmusei depositionsverksamhet är av gammalt datum. Redan på 1800-talet förekom sådan utdeponering i det att exempelvis år 1885 åtskilliga konstverk som deposition överlämnades till museerna i Uppsala, Lund, Göteborg, Uddevalla, Vänersborg, Kalmar, Linköping och Härnösand. År 1900 avstods ett större antal konstverk åt landsortsmuseer samt vissa länsresidens. Sammanlagt hade museet fram till år 1905 utdeponerat 270 målningar.

Utvecklingen har sedan dess gått i riktning mot en fortsatt decentralisering. Från och med år 1918 finnes inom museet en särskild avdelning för handhavande av depositionsverksamheten, och i motiveringen härför framhölls att »den uppfattningen alltmer börjat göra sig gällande att statens konstsamlingar borde, så långt rimligt och möjligt vore, komma hela landet till godo icke endast i den formen att den förnämsta och för konstforskningen viktigaste delen därav funnes centraliserad och utställd i huvudstaden, utan även så att statens konstverk i lämplig mån och på lämpligt sätt fördelades på olika landsdelar och därigenom komme att verka väckande och fostrande på hela folkets konstsinne». Under de följande åren förmärkes också en starkt ökad aktivitet i museets depositionsverksamhet. Det sammanlagda antalet utlånade konstverk, som 1905 utgjordes av 270 tavlor, översteg år 1928 4 300. Vid det andra världskrigets början hade denna siffra stigit till över 7 000 deponerade föremål, varav cirka 3 000 målningar, utplacerade på 267 olika institutioner. Denna utveckling skulle givetvis icke varit möjlig, om inte museet under tiden riktats med betydande donationer av hela konstsamlingar, som, i vissa fall sammanhållna, kommit depositionsverksamheten till godo.

I själva verket förefaller nationalmuseet ha avstått konstverk för utdepotering i proportionsvis större omfattning än kanske något annat centralmuseum i världen, såvitt det är möjligt att bedöma saken genom studium av tillgängliga uppgifter. Utvecklingen har gått så långt att man kan ifrågasätta om nationalmuseet längre är i stånd att på ett fullt tillfredsställande sätt fungera som centralmuseum för konststudier. För att tillgodose provinsmuseernas och ämbetsverkens krav på delaktighet i statens konstsamlingar har centralmuseet avstått inte bara från »obehövliga», utan också från ett stort antal svårumbärliga konstverk.

Det är klart att detta tillstånd i längden är oförenligt med museets vitala intressen och att fördenskull förr eller senare en indragning av för museet särskilt viktiga depositioner skall visa sig vara ofrånkomlig. I varje fall bör detta bli fallet då museet får sin länge efterlysta nybyggnad och därmed för första gången sätts i stånd att ge besökaren en verkligt åskådlig bild av konstutvecklingen i vårt land, sådan för närvarande väl endast Göteborgs konstmuseum kan erbjuda.

När kriget bröt ut inskränkte nationalmuseet av naturliga skäl sin depositionsverksamhet till det minsta möjliga. Den har sedan hösten 1939 i stort sett legat nere, och de under tiden inströmmande ansökningarna har samlats »på hög». När museet nu återtagit sina konstverk från evakueringen och situationen möjliggör ett återupptagande av depositionsverksamheten efter samma riktlinjer som före kriget visar det sig emellertid att efterfrågan på konstverk som depositionslån långtifrån att minska under krigsåren tvärtom kraftigt ökat. Sammanlagt har mer än 160 olika institutioner och myndigheter vänt sig till nationalmuseet med anhållan om huvudsakligen målningar i deposition. För att tillgodose alla dessa önskemål skulle museet för ändamålet behöva disponera minst tusen nya målningar. Nu är det visserligen sant att museets vid krigsutbrottet ganska barskrapade förråd under de senaste åren ånyo fått någon påfyllning genom att donationer och nyförvärv gjort det möjligt att för deponering frigöra en del konstverk som det tidigare varit omöjligt att avstå. Men det rör sig här om kanske hundrafemtio konstverk och icke det tusental som i depositionsansökningarna begärs.

Situationen är alltså den att samtidigt som museet måste förutse nödvändigheten av en viss inskränkning i de redan utlämnade depositionerna kraven på utlämnandet av nya bara fortsätter att öka. Det är ur museets synpunkt tilltalande att konstintresset i våra dagar vunnit en sådan spridning att det snart inte finns någon statlig eller kommunal institution som inte inser betydelsen av att med konstens hjälp kunna skapa trivsammare arbetsmiljö. Men det är mindre angenämt att vid hänvändelser till museet med begäran om hjälp i flertalet fall behöva svara: Vi kan inte, legenden om nationalmuseets överfyllda vindar motsvarar tyvärr inte verkligheten.

Provinsmuseerna, legationerna och residensen samt de större statliga ämbetsverken i huvudstaden ha kanske de starkaste kraven att ställa på depositionsavdelningen. Men bakom dem marscherar upp en hel kö av övriga statliga och kommunala myndigheter och institutioner, av kaserner och skolor, av rådhus och domstolar, av sjukhus och föreningslokaler, som alla hopas på museets välvilliga bistånd för att få konst på väggarna.

Museichefen anför för egen del följande.

Depositionsavdelningen har efter prövning av de sedan krigets början inkomna till ett antal av 168 uppgående depositionsansökningarna för mig

i juli 1946 framlagt ett förslag till fördelning av de till förfogande stående konstverken. Efter nämndens hörande ha sammanlagt 185 konstverk erbjudits 32 institutioner som deposition. Detta innebär, att ifrågavarande institutioners önskemål beaktats i något olika utsträckning. I allmänhet ha de i ansökningarna uppgivna behoven tillgodosetts till mellan 30 och 60 procent. Helt utan resultat ha sålunda 136 ansökningar blivit.

Resultatet kan tyvärr icke anses fullt tillfredsställande ens för de mest gynnade. Det är blott alltför uppenbart, att statens centralmuseum för konst icke längre är i stånd att stå till tjänst som utlånare av konstverk i önskvärd utsträckning. Det råder en alltför stor skillnad mellan tillgången och efterfrågan på konstverk för utdeponering.

En viss avlastning skulle måhända ha kommit till stånd, om det av riksdagen år 1938 inrättade statens konstråd hade försetts med de ursprungligen tilltänkta penningmedlen för utsmyckning av statliga nybyggen. Men dels har på grund av det mellankommande kriget konstrådets verksamhet i detta hänseende måst inskränkas till ett minimum, dels har denna institution till främsta uppgift att sörja för utförandet av monumentalarbeten i skulptur eller väggmåleri, och detta hittills huvudsakligen i samband med nybyggnader eller större ombyggnader. Uppgiften att smycka offentliga lokaler och tjänsterum med lösa konstverk åvilar främst och, i fråga om äldre lokaler, helt nationalmuseum, som vidare genom sin depositionsavdelning ensamt är i stånd att i fortsättningen övervaka och vårda de för statliga medel inköpta konstverken.

Det synes under sådana förhållanden rimligt att medel, avsedda för utsmyckning av statliga och kommunala lokaler, ställas till förfogande i form av ett större tillfälligt inköpsanslag till nationalmuseet. Ett större nyförvärv av konst skulle främst komma landsorten till godo, enär huvudparten av de hittills avslagna depositionsansökningarna utgått från myndigheter och inrättningar utanför huvudstaden. Det är också ute i landet, som behovet av goda konstverk i för allmänheten tillgängliga lokaler är störst och tillfällena att få det tillgodosett på utställningar fåtaligast. En utvidgning av museets depositionsverksamhet genom nyförvärv av konstverk torde därför i hög grad kunna anses som en riksangelägenhet.

En ytterligare orsak till beviljandet av ett särskilt inköpsanslag är, att statens centralmuseum för konst på detta sätt för sin depositionsverksamhet erhöle en större samling *modern* konst. Under de senaste åren har antalet för deposition tillgängliga moderna konstverk varit även procentuellt sett för litet, vilket minskat statens möjlighet till propaganda för god samtida konst.

Enligt en överslagsberäkning, som förutsätter att det skulle behövas i genomsnitt minst fyra nya konstverk för varje depositionssökande, skulle ett tillskott av cirka 550 nummer vara minimibehovet för närvarande. År 1922, då ett tillfälligt inköpsanslag av 220 500 kronor anvisades för att stödja den genom depressionen nödlidande konstnärskåren, erhöle staten icke fullt detta antal konstverk till ett genomsnittspris av 400 kronor per konstverk.

Sedan dess har penningvärdet fallit och samtidigt prisnivån på goda konstverk stigit. Man kan icke längre förvänta, att en summa av 200 000 kronor skall förslå för inköp av 500 målningar och skulpturer, särskilt som de konstverk, som erfordras för utdeponering ofta måste ha dekorativa egenskaper, såsom stort format m. m. Även om somliga konstnärer kunna tänkas vilja avyttra mycket stora arbeten, som de ha svårt att placera i öppna

marknaden, till förmånligt pris, torde dock ett genomsnittspris för sådana snarare ligga över än under tusenkronorsstrecket.

Det torde emellertid finnas en möjlighet att tillgodose behovet av cirka 550 konstverk för utdeponering utan att begära en större inköpssumma än 200 000 kronor, om nämligen för en mindre del av beloppet anskaffas ett antal färglitografier av den typ, som för första gången utfördes på initiativ av utställningen »God konst i hem och samlingslokaler» i nationalmuseum hösten 1945. Om förslagsvis 250 sådana blad kunde inköpas för sammanlagt cirka 20 000 kronor, skulle för de övriga erforderliga cirka 300 konstverken en inköpssumma av 180 000 kronor stå till förfogande. Genomsnittspriset skulle då bli 600 kronor per konstverk, vilket visserligen inte kan anses högt men icke heller orimligt lågt tilltaget.

Då det synes varken önskvärt eller praktiskt, att alla dessa konstverk inköpas på en gång, torde det vara lämpligt, att den ifrågasatta anslagssumman fördelas på förslagsvis fyra år med 50 000 kronor under ett vart av åren.

Statskontoret har förklarat sig anse, att vid bifall helt eller delvis till museichefens förslag lotterimedel borde anlitas.

Nationalmuseets stadgeenliga uppgift att verka för konstsinnets väckande och fostrande hos allmänheten fylles icke endast genom verksamhet inom museibyggnadens väggar. I egenskap av centralmuseum för konst bedriver museet även en omfattande utlånings- och depositionsverksamhet. Enligt den i det föregående lämnade redogörelsen för denna gren av museiverksamheten, vilken handhaves av en av museets fyra huvudavdelningar, har depositionsverksamheten under de senaste decennierna utvecklats på ett synnerligen framträdande sätt. För närvarande äro betydligt mer än 7 000 konstföremål utdeponerade i allmänna byggnader landet runt. Efterfrågan på konstverk för deposition ha de senaste åren stegrats i sådan grad, att blott ett fåtal av de framkomna önskemålen kunnat tillgodoses. Särskilt svårt synes ha varit att tillgodose landsortens berättigade krav på deposition av god konst.

Den starkt stegrade efterfrågan på konstverk för deposition, som tagit sig uttryck i de till nationalmuseet inkomna ansökningarna, synes vittna om ett intresse, som förtjänar uppmuntran och stöd från statsmakternas sida. De åtgärder torde icke vara många, som från det allmännas sida kunna vidtagas i syfte att främja intresset för god konst och motverka den smakförsämring, som kan bli en följd av den kända massfabrikationen av mindervärdiga s. k. konstverk. Desto angelägnare synes det mig vara att verksamt stödja sådana positiva åtgärder som åtminstone i någon mån kunna tillgodose detta syfte; till dem torde nationalmuseichefens nu föreliggande förslag kunna hänföras. Jag är därför beredd att förorda, att under de närmaste budgetåren anvisas särskilda medel för att sätta museet i stånd att förverkliga de föreliggande planerna på inköp av konst för deposition i statliga och kommunala byggnader, såsom ämbetslokaler, skolor, sjukhus, kaserner, samlingslokaler m. fl.

Departementschefen.

Jag förutsätter, att icke minst landsortens intresse i detta sammanhang beaktas. Jag tillstyrker även att, såsom museichefen föreslagit, viss del av anslagsmedlen användes för anskaffande av färglitografier av angiven typ.

Museichefen har ansett ett belopp av sammanlagt 200 000 kronor erforderligt för ifrågavarande ändamål, varav 50 000 kronor skulle anvisas för vart och ett av de nästföljande fyra budgetåren. Jag är icke beredd att nu uttala mig om storleken av de anslagsmedel, som sammanlagt må böra ställas till förfogande för ändamålet. Lämpligen bör dock medelsbehovet tillgodoses genom riksstatsanslag och icke genom anslag av lotterimedel. För nästa budgetår synes böra anvisas ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

I detta sammanhang torde böra framhållas, att jag i det följande ämnar förorda anvisande av medel att av statens konstråd disponeras för konstnärlig utsmyckning av vissa statliga byggnader. Såsom av redogörelsen för denna anslagsfråga kommer att framgå, avses därmed att främja ett syfte, som icke kan sägas sammanfalla med ändamålet med den medelsanvisning, jag förordat för inköp genom nationalmuseets försorg av konst för deposition.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nationalmuseet: Inköp av konst för deposition* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 40 000.

[23.] 22. **Livrustkammaren: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 78 900 kronor. Beträffande personalförteckning och avlöningsstat hänvisas till statsliggaren, sid. 473.

Föreståndaren för livrustkammaren har, med tillstyrkande av *nordiska museets nämnd*, framlagt följande förslag:

1) uppflyttning av befattningen såsom föreståndare från lönegraden A 27 till lönegraden A 30;

2) ordinariesättning av intendentsbefattningen i lönegraden Eo 23;

3) anvisande av medel (1 300 kronor) till bestridande av utgifter för söndagsvakter och semestervikarie.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

U p p f l y t t n i n g a v b e f a t t n i n g e n s å s o m f ö r e s t å n d a r e i h ö g r e l ö n e g r a d. *Föreståndaren* har till stöd för detta förslag anført följande:

Jag får främst erinra om den ökade arbetsbörda som det ständigt växande vetenskapliga och administrativa arbetet i de såväl kulturhistoriskt som materiellt ovärderliga, stora samlingarna medför. Den utökade och fördjupade kontakten med allmänheten verkar i samma riktning. Härtill kommer det stora ansvar, som åvilar vårdaren och förvaltaren av landets äldsta historiska samling. En lönegradsuppflyttning är även motiverad ur den synpunk-

ten, att föreståndaren för statens etnografiska museum, avdelningscheferna vid riksmuseet samt museidirektören vid statens historiska museum, vilkas tjänster i såväl kompetens- som arbetsförhållanden torde vara jämförbara med föreståndarebefattningen vid livrustkammaren, samtliga äro placerade i lönegrad A 30.

Statskontoret har anfört:

Då lönegradsplaceringen för museichefen vid statens sjöhistoriska museum under år 1944 var föremål för prövning av särskilda sakkunniga, verkställdes en jämförelse mellan denne befattningshavare, å ena sidan, samt föreståndarna för livrustkammaren och statens etnografiska museum, avdelningscheferna vid naturhistoriska riksmuseet och museidirektören vid statens historiska museum, å andra sidan. I detta sammanhang uttalade utredningsmännen, som förordade en placering i 27 lönegraden av museichefen vid sjöhistoriska museet, att annan löneställning icke borde ifrågakomma, innan en allmän översyn kommit till stånd i fråga om lönegradsplaceringen för samtliga statliga museiföreståndare (proposition 155/1945, s. 11). Den föreslagna löneställningen godtogs av statsmakterna. Under återopande härav har statskontoret denna dag i utlåtande över sjöhistoriska museets anslagsäskanden för 1947/48 avstyrkt en med den förevarande likartad framställning om ändrad lönegrad för museichefen. Med hänsyn härtill bör icke heller frågan om föreståndarens för livrustkammaren placering i högre lönegrad nu upptagas till behandling.

Allmänna lönenämnden har anfört:

Allmänna lönenämnden får erinra, att livrustkammarens personalorganisation varit föremål för översyn så sent som vid 1944 års riksdag. Vid sådant förhållande kan lönenämnden icke tillstyrka, att frågan om uppflyttning av föreståndarebefattningen nu upptages till prövning.

O r d i n a r i e s ä t t n i n g a v i n t e n d e n t s b e f a t t n i n g e n i lönegraden E o 23. Detta förslag har tillstyrkts av såväl *statskontoret* som *allmänna lönenämnden*.

A n v i s a n d e a v m e d e l t i l l a v l ö n a n d e a v s ö n d a g s v a k t e r m. m. *Föreståndaren för livrustkammaren* har anfört:

Då under kriget samlingarna varit evakuerade och bevakningstjänst med anledning härav förekommit endast i starkt begränsad omfattning, har medel till söndagsvakter och semestervikarier för museivakterna ej utgått under denna tid. Det nu pågående arbetet med samlingarnas återuppställande beräknas i sin helhet vara slutfört under början av år 1947, efter vilken tidpunkt allmänheten åter skall kunna få tillträde till samtliga utställningslokaler och bevakningen således måste vara ordnad enligt samma principer som före kriget. Det belopp, 1 300 kronor, som är nödvändigt för täckande av utgifterna till erforderliga söndagsvakter samt semestervikarie, är beräknat till 600 kronor för de förra och 700 kronor för den senare.

Statskontoret har icke framställt erinran mot den sålunda begärda medelsanvisningen.

Förslaget om uppflyttning av befattningen såsom föreståndare från lönegraden A 27 till lönegraden A 30 är jag icke beredd tillstyrka. Däremot har jag icke funnit anledning till erinran mot den föreslagna ordinariesättningen

Departementschefen.

av intendentsbefattningen i lönegraden Eo 23, varför jag biträder detta förslag. Härav betingad ändring i personalförteckningen bör vidtagas. Till avlönande av söndagsvakter och semestervikarie torde under icke-ordinarieposten böra beräknas begärt belopp, 1 300 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör ordinarieposten höjas med 9 000 kronor till 40 400 kronor och icke-ordinarieposten minskas med 7 200 kronor till 30 300 kronor.

Den allmänna löneregleringen föranleder en uppräknings av ordinarieposten med 17 800 kronor till 58 200 kronor och av icke-ordinarieposten med 16 700 kronor till 47 000 kronor samt en minskning av anslagsposten till rörligt tillägg med 3 600 kronor till 6 400 kronor. Avlöningsanslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med $(58\,200 + 47\,000 + 6\,400 =)$ 111 600 kronor, vilket innebär en anslagshöjning med 32 700 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1947/48, vidtaga den ändring i personalförteckningen för livrustkammaren, som föranledes av vad jag i det föregående anförte;

dels godkänna följande avlöningsstat för livrustkammaren, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	58 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal. »		47 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	6 400

Summa kronor 111 600;

dels ock till Livrustkammaren: Avlöningar för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 111 600.

[24.] 23. **Livrustkammaren: Omkostnader, förslagsanslag.** Förevarande anslag är nu uppfört med 12 300 kronor och disponeras jämlikt en på sid. 473 i statsliggaren införd omkostnadsstat.

Livrustkammarens föreståndare har, med tillstyrkande av *nordiska museets nämnd*, anhållit om höjning av anslaget med 2 200 kronor på sätt framgår av följande sammanställning:

1. Ökning av anslagsposten till reseersättningar (nu 500 kronor)	kronor	500
2. Ökning av delposten till övriga expenser (nu 4 200 kronor) »		1 000
3. Ökning av anslagsposten till inköp av fotografiskt material (nu 800 kronor)	»	200
4. Ökning av anslagsposten till inköp av skåp för fotografiska negativ (nu 400 kronor)	»	500

Summa kronor 2 200.

Som motivering för anslagshöjningen har bland annat anförts:

1. **Reseersättningar.** Då de starkt beskurna anslagsmedlen till reseersättningar icke tillåta erforderligt antal tjänsteresor för inspektion och vård av livrustkammarens utanför Stockholm förvarade samlingar eller för besiktning av kulturhistoriskt betydelsefulla föremål, hembjudna till institutionen eller hörande till dess studieområde, föreslås anslagsposten höjd till det belopp, 1 000 kronor, varmed den var upptagen före kriget.

2. **Övriga expenser.** Till följd av att samlingarna ånyo hållas tillgängliga för allmänheten och att kontakten återupptagits med utlandet är en ökad medelsanvisning erforderlig. För täckande av de nödvändiga utgifterna är en återgång till de före kriget beviljade anslagsmedlen till övriga expenser påkallad. Detta medför en ökning med 400 kronor. Härjämte erfordras 600 kronor för utbyte av en omkring 35 år gammal skrivmaskin.

3. **Fotografiskt material.** Anslagsmedlen till inköp av fotografiskt material ha under budgetåret 1945/46 visat sig otillräckliga, huvudsakligen beroende på den prisförhöjning, som material av detta slag undergått.

4. **Skåp för fotografiska negativ.** Anskaffandet av ytterligare två skåp är ett led i den fortgående vården av det alltjämt växande negativmaterialet, vilket fortfarande till stora delar är förvarat i pappaskar. Skåpen beräknas kosta 450 kronor per styck.

Statskontoret har anfört:

Statskontoret vill icke göra erinran mot att medelsanvisningen till reseersättningar höjes, tills vidare med ett belopp av förslagsvis 200 kronor. Där emot anser sig statskontoret icke kunna förorda förhöjning av anslagsposten till inköp av fotografisk materiel. För ett vart av sistlidet och innevarande budgetår har livrustkammaren erhållit medel för tillverkande av ett skåp för fotografiska negativ. Även för nästkommande budgetår synas medel böra anvisas för detta ändamål, men medelsanvisningen torde liksom hittills böra begränsas till vad som erfordras för ett skåp, eller 450 kronor.

I övrigt har statskontoret lämnat framställningen om ökad medelsanvisning utan erinran.

Medelsanvisningen till anskaffande av skåp för fotografiska negativ torde kunna begränsas till vad som erfordras för anskaffande av ett dylikt skåp eller i runt tal 500 kronor. Då jag i övrigt anser mig böra tillstyrka den begärda ökade medelsanvisningen under förevarande anslag, bör detsamma för nästa budgetår höjas med 1 800 kronor till 14 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Livrustkammaren*: *Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 14 100.

Departement-
schefen.

[25.] 24. **Naturhistoriska riksmuseet: Avlöningar, förslagsanslag.** Detta anslag är för innevarande budgetår uppfört med 376 000 kronor och disponeras på sätt framgår av statsliggaren, s. 474 f.

Naturvetenskapliga forskningskommittén har i sitt den 1 november 1945 framlagda betänkande, del I, angående den naturvetenskapliga forskningens behov av personal, anslag och lokaler m. m. framhållit såsom angeläget, att den vid riksmuseet bedrivna vetenskapliga forskningen erhåller ett ökat stöd från statsmakternas sida. I fråga om personalen föreslår kommittén nyinrättande av ett antal vetenskapliga och tekniska befattningar. Sammanfattningsvis innebär förslaget i detta hänseende, att den nuvarande personalstaben, som — fränsett viss förvaltnings- och annan för hela museet gemensam personal — omfattar 37 befattningar, skulle utökas med 13 nya befattningar, nämligen

5 museiassistenter	i lönegraden	A 23,
3 amanuenser	i »	Eo 18 (1 i A 18),
1 konservator	i »	A 15,
1 preparator	i »	A 9,
2 museibiträden	i »	Eo 5 samt
1 vaktmästare	i »	A 6.

Dessutom föreslår forskningskommittén ordinariesättning av 2 extra ordinarie museiassistentbefattningar, återbesättande av en vakant konservatorstjänst i lönegraden A 15, förändring av en institutionsvaktmästarebefattning i lönegraden A 7 till en vaktmästarbefattning i lönegraden A 6 samt förändring av en extra ordinarie vaktmästartjänst i lönegraden Eo 5 till en dylik befattning i lönegraden A 6.

Kommittén tillstyrker dessutom en höjning av anslagsmedlen till arvoden åt konservatorselever från 2 500 kronor med 3 500 kronor till 6 000 kronor.

Vetenskapsakademien har i sina anslagsäskanden för innevarande budgetår upptagit forskningskommitténs förslag såsom sitt eget och därutöver hemställt om viss personalförstärkning i övrigt, nämligen inrättande av följande 4 nya befattningar:

1 museiassistent	i lönegraden	A 23,
1 amanuens	i »	Eo 18,
1 preparator	i »	Eo 9 samt
1 museibiträde	i »	Eo 7.

I detta sammanhang erinrar jag, att *naturvetenskapliga forskningskommittén* föreslår anvisande under särskild anslagsrubrik av ett belopp av 52 500 kronor att av riksmuseet disponeras till arvoden åt tillfälliga vetenskapliga biträden.

Nya befattningar. Naturhistoriska riksmuseet är uppdelat på följande 7 avdelningar:

botaniska avdelningen,
entomologiska avdelningen,

vertebratavdelningen,
mineralogiska avdelningen,
paleobotaniska avdelningen,
paleozoologiska avdelningen och
vertebratavdelningen.

Naturvetenskapliga forskningskommittén återger, för att närmare belysa riksmuseets betydelse inom naturvetenskapen, vissa uttalanden av museets föreståndarkollegium, vari bland annat anföres följande.

Naturhistoriska riksmuseets betydelse som forskningsanstalt grundar sig naturligtvis i första hand på de stora och ständigt växande samlingarna.

Vid de avdelningar, som omfatta samtida djur och växter, faller forskningsverksamheten huvudsakligen inom den biologiska systematiken och biogeografien. Det är av den största betydelse att dessa vetenskapsgrenar hållas på en hög nivå och få sin rättmätiga andel av forskningsmöjligheterna. Deras gynnsamma utveckling är även en fråga av intresse för angränsande biologiska discipliner. — — — Utvecklingen har medfört ett allt starkare behov av stora museisamlingar med så långt möjligt universell omfattning. Det måste i längden av kostnadsskäl vara omöjligt att vid varje universitet eller högskola hålla tillräckligt stora dylika samlingar för systematikens räkning utan intrång på andra vetenskapsgrenars berättigade krav. Under dessa omständigheter är det i hög grad angeläget att de systematiska vetenskapsgrenarnas framtid tryggas genom att de få tillräckliga resurser vid ett även till universitetens tjänst stående centralmuseum. I alla kulturländer har också forskningen vid de stora centralmuseerna kommit att få allt större relativ betydelse, samtidigt som samarbetet med universitet och högskolor alltmera utvecklas.

Det ovan sagda gäller även om de paleozoologiska, paleobotaniska och mineralogiska avdelningarna vid riksmuseet. Tillgången till stora samlingar är av betydelse även här, men därtill kommer i särskilt hög grad behovet av kostsam apparatur, instrument och specialtränad teknisk arbetskraft. Ifrågasvarande vetenskaper — liksom för övrigt även olika specialgrenar som behandla nutida organismer — utgöra för närvarande endast delar av examensämnen och det är icke säkert att de alltid, åtminstone i mera speciell mening, äro representerade inom varje universitets lärarkår. De ha av gammalt i stor utsträckning bedrivits vid riksmuseet, och ännu alltså idkas paleobotanisk forskning i vårt land endast där. Den paleozoologiska avdelningen har under senare år även internationellt sett tillvunnit sig en erkänt ledande ställning bland annat genom den framgångsrika tillämpningen av nya forskningsmetoder. Den mineralogiska forskningen vid riksmuseet, ursprungligen betingad av att de största samlingarna från vårt mineralrika land förvaras där, har under den nuvarande avdelningsföreståndarens tid i hög grad fördjupats och förfinats bland annat genom införande av nya metoder hämtade från den moderna fysiken.

Sammanfattningsvis kan alltså framhållas att vid riksmuseet böra skapas de bästa möjliga forskningsbetingelserna för sådana vetenskapsgrenar och forskningsriktningar som måste bygga på stora samlingar eller som icke kunna väntas alltid vara representerade av specialister vid universitet och högskolor. Riksmuseet är sålunda i viss mån att betrakta som — och bör i ökad utsträckning bli — ett betydelsefullt komplement till den högre

vetenskapliga undervisningen och forskningen vid universiteten. Under årens lopp ha ofta vid museet utarbetats licentiat- och doktorsavhandlingar vilka sedermera ventilerats och bedömts vid universiteten eller Stockholms högskola, ehuru deras ursprung icke alltid klart framstått utåt. Samarbetet har utan tvivel varit till gagn även för universiteten; ur riksmuseets synpunkt är dess ytterligare utveckling ett mycket angeläget önskemål.

De föreslagna personalförändringarna framgå av följande sammanställning.

<i>Nuvarande personal:</i>			<i>Föreslagen personal:</i>			
	7 professurer	A 30	(= nu)			
Botaniska avdelningen	1 museiassistent	A 23	} 4 museiassistenter	A 23		
	1 »	Eo 23				
	—			1 konservator	A 15	
	1 museibiträde	A 7		(= nu)		
	1 institutionsvaktm.	A 7 ¹		} 2 vaktmästare	A 6	
1 vaktmästare	Eo 5					
Entomologiska avdelningen	1 museiassistent	A 23	2 museiassistenter	A 23		
	—		1 amanuens	Eo 18		
	—		1 preparator	A 9		
	1 museibiträde	A 7	(= nu)			
	1 vaktmästare	A 6	(= nu)			
Evertebrat- avdelningen	1 museiassistent	A 23	2 museiassistenter	A 23		
	—		1 amanuens	Eo 18		
	1 preparator	A 9	(= nu)			
	1 museibiträde	Eo 7	(= nu)			
	—		1 museibiträde	Eo 5		
1 vaktmästare	A 6	(= nu)				
Mineralogiska avdelningen	1 museiassistent	A 23	} 2 museiassistenter	A 23		
	1 »	Eo 23				
	1 preparator	A 9			(= nu)	
	—				1 museibiträde	Eo 5
1 vaktmästare	A 6	(= nu)				
Paleobotaniska avdelningen	1 museiassistent	A 23	(= nu)			
	—		1 amanuens	A 18		
	1 preparator	A 9	(= nu)			
	1 museibiträde	A 7	(= nu)			
—		1 vaktmästare	A 6			
Paleozoologiska avdelningen	1 museiassistent	A 23	2 museiassistenter	A 23		
	1 »	Eo 23	(= nu)			

¹ Denne åtnjuter ett personligt lönetillägg av 900 kronor för bestridande av konservators-göromål.

Nuvarande personal:		Föreslagen personal:	
	1 preparator	A 9	(= nu)
	—	1 preparator	Eo 9
	1 museibiträde	Eo 7	2 museibiträden
	1 »	Eo 5	(= nu)
	1 vaktmästare	A 6	(= nu)
Vertebrat- avdelningen	1 museiassistent	A 23	2 museiassistenter
	—		A 23
	1 förste konservator	A 17	1 amanuens
	1 konservator (vakant)	A 15	Eo 18
	1 preparator	A 9	(= nu)
	1 vaktmästare	A 6	(= nu)

Beträffande de föreslagna personalförändringarna inhämtas i huvudsak följande.

B o t a n i s k a a v d e l n i n g e n. *Kommittén* anser, att denna avdelning är sämst tillgodosedd i fråga om arbetskraft. Dåvarande t. f. *föreståndaren*, fil. dr. E. Asplund, har framhållit, att de löpande göromålen (t. ex. uppordnandet och bestämningen av det inkommande stora materialet, handhavandet av en omfattande utlåningsrörelse, svar på förfrågningar etc.) upptog så gott som all tid för den vetenskapliga personalen, som därigenom endast i mycket begränsad omfattning kunde under tjänstetiden ägna sig åt den vetenskapliga bearbetningen av samlingarna. Då de stora botaniska samlingarna alltmera måste koncentreras till riksmuseet, komme den vetenskapliga verksamheten där att spela en allt större roll för den systematiska botaniken. Det vore för den skull av största betydelse för denna forskningsgren att tjänstemännen bereddes mera tillfälle till vetenskapligt arbete genom tillräcklig ökning av deras antal. För att tillgodose dessa önskemål och åstadkomma en någorlunda rimlig proportion mellan samlingarnas omfattning och den vetenskapliga personalens storlek erfordrades en ordinarie museiassistent för vardera av de skandinaviska och Regnelliska herbarierna, en för lavherbariet, en för svampherbariet och två för det allmänna herbariet. En ökning av antalet museiassistenter med 4 vore således behövlig.

Föreståndarkollegiet erinrar om att en klyvning av den botaniska avdelningen i en fanerogam- och en kryptogamavdelning sedan länge varit aktuell samt anför vidare bland annat följande.

Det är allmänt bekant att vid den botaniska avdelningen en fullkomligt orimlig disproportion nu råder mellan det praktiska museiarbetets krav och tjänstemännens ringa tillfälle till vetenskaplig forskning. Om icke snara och genomgripande åtgärder vidtagas, blir det inom kort till och med omöjligt att nödortfigt uppfylla de mest elementära fordringar på samlingarnas ordnande och vård. Behovet av ytterligare en botanisk avdelning har i själva verket mycket länge betraktats som självklart icke blott vid riksmuseet utan även bland alla landets botanister. Senast berördes frågan i början av 1944 inom det utskott som vetenskapsakademien tillsatt för att avgiva förslag till ny avdelningsföreståndare. Därvid betonades framförallt nödvändigheten att bättre sörja för de stora och värdefulla kryptogamsamlingarna. (Svampsamlingen är en av de förnämsta i världen.) Enbart omtanken om dessa lägre

grupper inom systemet är i själva verket tillräcklig anledning att inrätta en särskild avdelning. Kryptogamforskningen spelar en så viktig roll i den botaniska vetenskapen att avsaknaden av en särskild kryptogamavdelning vid ett museum av vårt riksmuseums storlek och anseende är en mycket uppseendeväckande brist.

Kommittén tillstyrker i princip en klyvning av botaniska avdelningen men förutsätter ytterligare utredning i ämnet genom vetenskapsakademiens försorg.

Beträffande den tekniska personalen anför *föreståndaren* följande. Botaniska avdelningen har nu icke någon konservators- eller preparatorsbefattning. Sedan behovet av teknisk arbetskraft av detta slag länge varit uppenbart, infördes 1929 ett provisorium innebärande att vaktmästaren förordnades att med befrielse från egentliga vaktmästargöromål utföra förekommande konservatorsgöromål m. m. av mera krävande natur. Samtidigt beviljades medel till en vikarie (numera extra ordinarie vaktmästare i 5 lönegraden). Denna anordning har i olika avseenden visat sig mindre tillfredsställande, och dessutom behöver botaniska avdelningen minst två vaktmästare på grund av det myckna arbetet med expedition av in- och utgående samlingar samt ständigt återkommande omflyttningar i herbariet.

Avdelningens behov av konservatorshjälp är sålunda uppenbart och redan erkänt av statsmakterna. Den enda tillfredsställande lösningen är att en ordinarie konservatorstjänst i lönegrad A 15 inrättas, varvid samtidigt det nu utgående arvudet av 900 kronor till den som konservator tjänstgörande vaktmästaren bortfaller. På detta sätt komme avdelningen även att få till sitt förfogande de två vaktmästare som äro i hög grad behövliga. Den av dessa som nu är extra ordinarie och tjänstgjort vid avdelningen i 15 år bör samtidigt göras till ordinarie.

Allmänna lönenämnden, som avstyrker förslaget om inrättande av den föreslagna konservatorsbefattningen, anför följande.

Frågan om avlöningsförmånera för den institutionsvaktmästare i A 7 vid naturhistoriska riksmuseets botaniska avdelning, för vilken kommittén föreslagit inrättande av en konservatorsbefattning i A 15, var föremål för behandling av institutionsvaktmästarutredningen. Under erinran, att ifrågasvarande befattningshavare tillerkänts ett personligt lönetillägg av 1928 års riksdag med anledning av att vetenskapsakademien hemställt om inrättande av en personlig konservatorsbefattning i 15 lönegraden för honom, uttalade utredningen, att den med hänsyn till vad sålunda förekommit icke funnit skäl att överväga ändrad placering av ifrågasvarande befattning. Då detta institutionsvaktmästarutredningens ställningstagande vunnit statsmakternas godkännande vid 1945 års riksdag, anser sig lönenämnden icke nu kunna tillstyrka kommitténs förslag om inrättande av en ordinarie konservatorsbefattning vid riksmuseets botaniska avdelning.

Entomologiska avdelningen. *Kommitténs* förslag innebär för denna avdelnings vidkommande allenast den förändringen, att personalen utökas med en preparatorsbefattning i lönegraden A 9. *Vetenskapsakademien* föreslår därutöver ytterligare en museiassistent och en amanuens.

Kommittéförslaget grundar sig på en av *föreståndaren*, professorn O. Lundblad, gjord framställning, vari anföres följande.

Då undertecknad 1933 tillträdde befattningen som föreståndare vid entomologiska avdelningen, påbörjades uppläggningsen av en ny samling svenska insekter, särskilt skalbaggar. Anledningen härtill var, att de svenska samlingarna äro mycket gamla, delvis illa medfarna, dessutom rätt små och ofullständiga samt slutligen icke lokaletiketterade enligt de moderna principer, som nu erfordras. Detta arbete måste ställas på lång sikt och innebär ett ytterst tidskrävande preparationsarbete. Sakkunnig preparering behövs även i övrigt för att materialet skall kunna monteras och ordnas så att det blir tillgängligt för forskning. Det har visat sig, att det nuvarande museibiträdet, B. H. Hanson, har synnerligen stora kvalifikationer för en dylik uppgift och besitter ett mycket gott handlag. Han har också, som han själv säger i en till vetenskapsakademien inlämnad skrift, till 99 procent sysslat med preparering.

Om Hanson sålunda utses till innehavare av en nyinrättad preparatorstjänst — för vilken han är meriterad även genom att ha arbetat med preparering vid avdelningen sedan 1936 — skulle också en annan fördel vinnas. Den efter honom lediga museibiträdestjänsten kunde nämligen då, liksom vid övriga avdelningar, besättas med en kvinnlig befattningshavare som är kunnig i maskinskrivning. Vid entomologiska avdelningen har bristen på skrivhjälp länge varit en svår olägenhet och särskilt förorsakat de vetenskapligt utbildade tjänstemännen stor tidsförlust. Då arbetet till stor del består av maskinskrivning av vetenskapliga manuskript på främmande språk, utskrivning av etiketter, förteckningar och dylikt med latinska namn, ävensom biblioteksarbete erfordras en rätt hög bildningsgrad. Det är därför väl motiverat att museibiträdet behålles i lönegrad A 7, särskilt som tjänstgöringen alltför ofta kommer att omfatta visst prepareringsarbete.

Beträffande behovet av en utökning av personalen med en assistent och amanuens anför föreståndaren i huvudsak följande.

Vid framläggandet av avdelningens önskemål inför forskningskommittén i december 1944 ansåg jag mig, särskilt med hänsyn till det statsfinansiella läget och till de krav av annan art, som avdelningen nödgades framföra, vara tvungen iakttaga den största återhållsamhet beträffande inrättandet av nya fasta vetenskapliga befattningar. I enlighet härmed upptogs icke någon ny assistent eller amanuensbefattning, ehuru en ökning av den vetenskapliga staben framstod som starkt behöfvlig redan när jag tillträdde föreståndarebefattningen.

Av forskningskommitténs betänkande framgår emellertid att andra, i olika avseenden jämförliga institutioner framställt önskemål om en betydligt mera genomgripande upprustning, och att dessa önskemål i stor utsträckning upptagits av kommittén. Följden har blivit att vid ett eventuellt realiserande av kommittéförslaget den entomologiska avdelningen icke skulle uppnå den genomsnittliga standard i fråga om tillgång till vetenskaplig arbetskraft, som detta förslag avser att förverkliga. Såsom förhållandena varit och ännu äro, måste tyvärr stora och värdefulla samlingar ligga obearbetade och outnyttjade för vetenskapen. Men dessutom bör särskilt framhållas, att föreståndaren, till mer för egna pågående undersökningar, alltför ofta på grund av bristande arbetshjälp onödigtvis betungas med diverse enklare uppgifter, som mycket väl kunde utföras av mindre kvalificerad arbetskraft.

E v e r t e b r a t a v d e l n i n g e n. Av kommittébetänkandet framgår, att dåvarande *avdelningsföreståndaren*, framfört önskemål om två nya musei-

assistenter och en amanuens men att kommittén inskränkt sig till att förordna en ny befattning av vartdera slaget. Föreståndaren framhåller, att överskottet av obearbetat vetenskapligt material år från år växer, och jämför avdelningens läge med motsvarande, i storlek jämförbara institution i Köpenhamn, vilken förfogar över 6 à 7 vetenskapsmän mot avdelningens två.

Kommittén föreslår vidare, att en museibiträdestjänst i Eo 5 inrättas. Avdelningen har visserligen, framhåller kommittén, ett museibiträde i Eo 7 men detta är utbildat för och helt upptaget av mikrotomsnittning och annat prepareringsarbete, textning, ritning och mikrofotografering.

Mineralogiska avdelningen. *Kommittén* anför till stöd för sitt förslag följande.

Vid mineralogiska avdelningen är en analytiker oavvisligen nödvändig, och kommittén anser, att för detta ändamål en extra ordinarie museiassistentbefattning bör omvandlas till ordinarie.

De flesta av riksmuseets avdelningar ha tillgång till arbetskraft, avsedd för maskinskrivning, katalogisering, utskrivning av etiketter och dylikt. Så är ej fallet med mineralogiska avdelningen, ehuru samma behov föreligger där. De högre kvalificerade tjänstemännen få därför sätta bort mycken tid på dylikt rutinmässigt arbete, som kunde utföras av billigare arbetskraft. Kommittén föreslår, att mineralogiska avdelningen får ett museibiträde i Eo 5.

Paleobotaniska avdelningen. *Kommittén* erinrar, att till denna avdelning för närvarande äro hänfödda de nutida arkegoniaterna (d. v. s. mossor m. m.). Det vore ett starkt önskemål från museets sida, att arkegoniatsamlingen måtte utbrytas från paleobotaniken och att samtidigt botaniken uppdelades i en kryptogamavdelning och en fanerogamavdelning. Som ett första steg i denna riktning föreslås, att en amanuensbefattning i lönegraden A 18 inrättas för arkegoniatsamlingen. — Sedan vaktmästaren vid institutionen befordrats till preparator, behövde institutionen vidare en vaktmästare. Kommittén föreslog, att denne placerades i A 6 i likhet med museets övriga vaktmästare.

Allmänna lönenämnden har förklarat sig icke kunna tillstyrka, att amanuensbefattningen göres till ordinarie tjänst. Därest amanuensbefattningar inrättades vid riksmuseet, borde de s. k. »lärda verkens» befordringsgång för amanuenspersonalen tillämpas.

Paleozoologiska avdelningen. *Kommittén* framhåller, att avdelningens vetenskapliga personal länge varit för liten, varför stora delar av samlingarna ej kunnat genomgås och katalogiseras. Kommittén tillstyrker därför inrättande av ytterligare en ordinarie museiassistentbefattning. Föreståndaren, professorn E. Stensiö, hade vidare önskat ytterligare en preparator samt ett preparatorsbiträde. Kommittén funne i och för sig dessa krav motiverade, då den intensiva och fruktbärande forskning, som bedrivits av professor Stensiö, givetvis krävde stor personal. Kommittén ansåge emellertid att avdelningens reguljära stab knappast borde göras större, men att professor Stensiö borde kunna beviljas anslag från naturvetenskapliga forskningsrådet för dessa ändamål.

Vetenskapsakademien begär för nästa budgetår medel för anställande av ytterligare en preparator (Eo 9) och ett museibiträde (Eo 7) och åberopar till stöd härför en framställning från *föreståndaren*, vari framhålles, att ett permanent behov av dessa två befattningar föreligger.

Vertebratavdelningen. *Avdelningsföreståndaren*, professorn H. Rendahl, har hos kommittén framfört önskemål om anställande av två nya museiasistenter och två amanuenser. *Kommittén* tillstyrker en ny befattning av vardera slaget. I fråga om återbesättandet av den vakanta konservatorsbefattningen erinras om att vakanssättningen beslöts år 1941 i samband med då pågående besparingsaktion.

Arvoden åt konservatorselever. Enligt § 21 mom. 2 i instruktionen för riksmuseet kunna personer, som önska förvärva kompetens för befattning som preparator eller museibiträde, genom vederbörande föreståndares försorg erhålla nödig undervisning och övning. För detta ändamål är under icke-ordinarieposten beräknat ett belopp av för närvarande 2 500 kronor. *Föreståndarkollegiet* har i sin framställning till naturvetenskapliga forskningskommittén framhållit anslagsmedlens betydelse för den ofta svåra rekryteringen av kompetent teknisk personal. Sedan år 1922 hade dessa emellertid räckt till endast för vertebratavdelningen, varför en kraftig höjning vore behövlig. Sammanlagt erfordrades 9 000 kronor, därav 3 000 kronor för vertebratavdelningen och 1 000 kronor för envar av de övriga 6 avdelningarna.

Kommittén har tillstyrkt anvisande av 6 000 kronor, varav 3 000 kronor för vertebratavdelningen och 500 kronor för envar av övriga avdelningar.

Tillfälliga vetenskapliga biträden. Beträffande behovet av anslagsmedel för detta ändamål anför *kommittén* i huvudsak följande.

Kommittén har tidigare betonat vikten för de vetenskapliga institutionerna att ha möjlighet att för speciella uppgifter anställa personal utom den ordinarie staben. Detta behov förefinnes i hög grad vid riksmuseet, men under det att universitetsinstitutionerna i huvudsak äro i behov av teknisk hjälp har riksmuseet mest behov av vetenskapligt utbildad arbetskraft. *Föreståndarkollegiet* har anhållit om anslag *dels* för att kunna lämna viss ersättning till forskare, som syssla med egna vetenskapliga undersökningar, och *dels* för att kunna få vissa rutinarbeten utförda, vilka fordra vetenskaplig utbildning, men som icke lämpligen kunna göras eller medhinnas av den ordinarie personalen. Beträffande den förra typen av anslag lämnas följande motivering av *föreståndarkollegiet*.

Sedan långt tillbaka har riksmuseet haft ett särskilt anslag till *honorar åt yngre naturforskare*. Det utgick redan 1874 med 4 000 kronor och sedan 1902 med 6 000 kronor. Under depressionstiden i början av 1920-talet minskades det till 3 000 kronor och sedermera har det dels utgått med detta belopp, dels varit helt indraget.

Anslaget är av stor betydelse för museet framförallt emedan det möjliggör att under kortare tider anställa yngre vetenskapsidkare för bearbetning av vissa grupper eller andra specialundersökningar. Såsom upprepade gånger betonats från universitetshåll, är det för många studerande en förmån att någon tid kunna vistas vid riksmuseet, särskilt i samband med utarbetandet av licentiat- och doktorsavhandlingar. Detta slag av samarbete har med tiden kommit att spela allt större roll på grund av den tilltagande specialiseringen och omöjligheten att vid varje universitet eller högskola hålla tillräckligt stora och universellt representativa samlingar. Dessutom idkas vid riksmuseet vissa forskningsgrenar som icke, eller åtminstone icke i samma speciella mening, äro representerade vid universiteten.

Personer, som under sin universitetstid utbildat sig till specialister inom särskilda områden, fortsätta ej sällan att även sedermera tidvis bedriva vetenskapligt arbete till gagn för riksmuseet, så till exempel läroverkslärare under ferierna. Dessa ha även då brukat få ersättning ur honorarieanslaget. Riksmuseet är ofta hänvisat att söka hjälp av specialister av olika kategorier, även utländska, särskilt som tjänstemännen äro alltför fåtaliga för uppgifterna. Det är av mycket stor vikt att kunna lämna någon gottgörelse åt dylika medarbetare. Anslaget bör därför tillmätas så att det förslår både till studerande och till äldre specialister. På grund av här anförda skäl bör det tidigare utgående honorarieanslaget återinföras och höjas till 21 000 kronor, motsvarande i genomsnitt 3 000 kronor per avdelning.

Beträffande den senare typen av anslag skriver föreståndarkollegiet:

En av de besvärligaste uppgifterna är vid flertalet avdelningar — liksom i allmänhet vid ett stort biologiskt museum — att få alla inkommande samlingar bestämda, d. v. s. rutinmässigt undersökta och namngivna, samt inordnade i samlingarna inom rimlig tid. Föreståndare och assistenter kunna icke hinna med alla erforderliga göromål av detta slag. Det slags arbete, varom här är fråga, kräver vetenskaplig specialkunskap men resulterar i allmänhet icke i författandet av avhandlingar och anses därför icke ha något nämnvärt meriteringsvärde i den vetenskapliga konkurrensen.

Även för andra uppgifter än de här omtalade behövs vid flera avdelningar vetenskaplig arbetskraft för biträde vid arbeten av olika slag. Det kan t. ex. för vissa undersökningar erfordras tidsödande dissektioner, mätningar, materialsortering eller registrering och andra göromål som icke kunna anförtros åt den tekniska personalen utan kräva medhjälpare med universitetsutbildning eller vetenskapliga kvalifikationer i övrigt. Då dylikt arbete icke avser egna vetenskapliga undersökningar eller studier, kan det icke gärna avlönas ur honorarieanslaget.

Den bästa utvägen att tillgodose dessa olikartade behov torde vara att till avdelningarnas förfogande ställa ett löpande anslag för arvoden åt vetenskapliga biträden som tillsättas för en viss, för varje gång särskilt bestämd tidsperiod. Om ett anslag för detta ändamål kan erhållas, bör det av vetenskapsakademien fördelas mellan avdelningarna efter förslag av föreståndarkollegiet.

Behovet av tillfälliga vetenskapliga biträden kan vara olika stort vid olika avdelningar och växla tid efter annan, men i genomsnitt bör försöksvis beräknas ett belopp av 6 000 kronor per avdelning. Då en av de sju avdelningarna bland sina önskemål i stället upptagit en e. o. amanuensbefattning med motsvarande uppgifter, skulle alltså erfordras ett årligt anslag av 36 000 kronor.

Kommittén anser det vara av vikt att museet har tillgång till anslag för ifrågavarande ändamål. Skillnaden mellan de två typerna av anslag anser emellertid kommittén icke vara tillräckligt markerad för att föreslå två olika anslag. I stället förordar kommittén ett enda anslag på 52 500 kronor per år under rubrik Anslag för vetenskapliga biträden. Detta betyder 7 500 kronor per avdelning. Närmare föreskrifter beträffande anslagets användning böra utfärdas av vetenskapsakademien.

Genom beslut av fjolårets riksdag genomfördes i huvudsak naturvetenskapliga forskningskommitténs förslag till åtgärder för främjande av den naturvetenskapliga forskning, som bedrives vid våra statsuniversitet. Kommitténs översyn av förhållandena vid de naturvetenskapliga institutionerna omfattade emellertid icke endast universiteten utan även åtskilliga andra institutioner, däribland naturhistoriska riksmuseet samt vetenskapsakademiens forskningsanstalter. Till de senare återkommer jag i det följande. I detta sammanhang ämnar jag taga ställning till kommittéförslaget endast i vad det avser naturhistoriska riksmuseet.

Riksmuseet utgör såsom centralanstalt för naturvetenskaplig forskning inom vissa speciella fack ett omistligt komplement till vårt lands högskoleorganisation. Dess tillgångar på personal, arbetsinstrument och anslagsmedel för materiel m. m. stå emellertid numera, enligt vad utredningen givit vid handen, icke i nivå med utvecklingens krav. De förslag till åtgärder, som nu föreligga för bedömande, synas mig i stort sett ändamålsenliga och godtagbara. Vad personalförhållandena angår synes bristen på vetenskapligt utbildade arbetskrafter särskilt framträdande. Av den ifrågasatta ökningen med sjutton nya befattningar avse sålunda tio vetenskapligt utbildade biträden, därav sex museiassistenter och fyra amanuenser. För egen del har jag kommit till den uppfattningen, att nio av dessa befattningar nu böra beviljas men att de i större utsträckning än som föreslagits böra inrättas såsom amanuensjänster, varvid den för amanuenspersonal vid de s. k. lärda verken gällande befordringsgången torde böra tillämpas. Jag förutsätter härvid, att som kompetenskrav uppställes filosofie licentiatexamen eller däremot svarande kunskaper.

Riksmuseets *botaniska avdelning* synes vara den i fråga om personal sämst ställda av museets sju vetenskapliga institutioner. Såsom av den föregående redogörelsen framgått, är frågan om en tudelning av avdelningen aktuell; jag är emellertid i likhet med naturvetenskapliga forskningskommittén icke beredd att redan nu taga ställning till detta spörsmål, vilket i första hand torde böra upptagas till närmare övervägande av vetenskapsakademien. För att tillgodose de mest trängande personalbehoven tillstyrker jag emellertid för nästa budgetår inrättande av två amanuensbefattningar i lönegraden Ex 17. Vidare tillstyrker jag, att den extra ordinarie museiassistentbefattningen överföres till ordinarie stat. I likhet med allmänna lönenämnden och på av denna anförda skäl är jag icke beredd att förorda

Departementschefen.

förändring av den nuvarande tjänsten som institutionsvaktmästare i lönegraden A 7 till en konservatorstjänst i lönegraden A 15; då emellertid behovet av en förstärkning av biträdespersonalen synes vara stort, förordar jag i stället nyinrättande av en vaktmästartjänst i lönegraden A 6.

I fråga om *entomologiska avdelningen* tillstyrker jag en förstärkning av personalen med en amanuens i lönegraden Ex 17 och en preparator i lönegraden Eo 9. Förslaget om inrättande därutöver av en ny museiassistentbefattning anser jag mig icke för närvarande kunna tillstyrka.

Forskningskommitténs förslag beträffande *evertebrataavdelningen*, innebarande en utökning av personalen med en museiassistent, en amanuens och ett museibitråde, anser jag mig böra tillstyrka med allenast den ändringen, att förstnämnda befattningshavare tills vidare synes böra erhålla extra ordinarie anställning, och under erinran om vad jag förordat rörande beföringsgången för amanuenser.

I likhet med kommittén tillstyrker jag ordinariesättning av museiassistentbefattningen å *mineralogiska avdelningen* samt inrättande för samma avdelnings räkning av en museibiträdets tjänst i lönegraden Eo 5.

I fråga om den *paleobotaniska avdelningen* tillstyrker jag på av forskningskommittén anförda skäl inrättande av en amanuensbefattning. Såsom allmänna lönenämnden framhållit torde denna dock icke böra givas ordinarie karaktär utan till en början placeras i lönegraden Ex 17. Jag förordar även inrättande av en vaktmästarebefattning, vilken dock tills vidare torde böra placeras i lönegraden Eo 6.

Paleozoologiska avdelningen är relativt väl tillgodosedd med personal. En amanuensbefattning synes dock erforderlig å denna avdelning. Däremot anser jag i likhet med kommittén, att behovet av ett ökat antal tekniska biträden tills vidare torde böra tillgodoses genom anslag från naturvetenskapliga forskningsrådet, i den mån till dettas förfogande ställda anslagsmedel därtill lämna tillgång.

Jag tillstyrker bifall till förslaget om inrättande av en ny museiassistentbefattning å *vertebrataavdelningen*; tjänsten torde dock tills vidare böra inrättas såsom extra ordinarie. Vidare synes behovet av en amanuensbefattning styrkt. På sätt föreslagits torde vidare medel för nästa budgetår böra beräknas till återbesättande av den av besparingsskäl vakanssatta konservatorstjänsten i lönegraden A 15.

Anslagsmedlen till *arvoden åt konservators elever* torde i enlighet med forskningskommitténs förslag böra höjas med 3 500 kronor till 6 000 kronor.

Såsom forskningskommitténs utredning ger vid handen, föreligger vid en institution av naturhistoriska riksmuseets karaktär ett stort behov av medel dels för avlönande av å museet tillfälligt arbetande, företrädesvis yngre vetenskapsmän och dels för att möjliggöra anlitande av utomstående experter för särskilda arbetsuppgifter, som av skilda orsaker icke kunna medhinnas eller lämpligen böra utföras av museets egen personal. För dessa

ändamål har forskningskommittén ansett ett årligt belopp av 7 500 kronor för varje avdelning erforderligt, d. v. s. sammanlagt 52 500 kronor. Jag är för egen del förvissad om att medelsbehovet för arvoden åt sådana *tillfälliga vetenskapliga medarbetare* är betydande. Jag är dock icke för närvarande beredd tillstyrka, att mer än i genomsnitt 2 000 kronor per år och avdelning, alltså tillhopa 14 000 kronor, anvisas för detta ändamål. Skulle erfarenheten visa att detta belopp är otillräckligt, torde frågan om anvisande av ytterligare medel för ändamålet böra upptagas till ny prövning. För nästa budgetår torde ifrågavarande anslagsmedel böra anvisas under anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.

Vad jag i det föregående förordat föranleder vid oförändrade avlöningsförhållanden en höjning av ordinarieposten med i runt tal 24 400 kronor till 252 000 kronor, vilket belopp emellertid med hänsyn till inträffad minskning av antalet intjänade ålderstillägg torde böra minskas med 4 000 kronor till 248 000 kronor. — Ur arvodesposten utgår för närvarande ett arvode å 4 500 kronor jämte 660 kronor i provisoriskt arvodestillägg till ett vetenskapligt biträde på vertebratavdelningen. Arvudet torde med hänsyn till den av chefen för finansdepartementet i annat sammanhang berörda allmänna arvodesregleringen böra för nästa budgetår uppföras med ett till 5 304 kronor förhöjt belopp. Ur arvodesposten utgår även ett arvode å 1 000 kronor åt intendenten, vilken syssla skötes av en av de sju professorerna. Då denna syssla emellertid, enligt vad jag inhämtat, blivit alltför betungande för en person, förordar jag att under ifrågavarande anslagspost anvisas ett belopp av 600 kronor såsom arvode åt vice intendenten, varvid förutsättes, att denne icke endast vid förfall för intendenten sköter hans åligganden utan även effektivt biträder denne då han är i tjänst. Vetenskapsakademien torde böra taga under övervägande, huruvida icke även annan än avdelningsföreståndare må kunna utses till vice intendent. Vid bifall till vad sålunda förordats torde arvodesposten, nu 14 120 kronor, böra höjas med 1 404 kronor till 15 524 kronor. — Icke-ordinarieposten bör vid bifall till vad jag i det föregående förordat och med beaktande av det ökade behovet av medel till vikarier och ålderstillägg höjas med 70 000 kronor till $(87\,480 + 70\,000 =) 157\,480$ kronor eller för avrundning av avlöningsstatens slutsumma 157 676 kronor. Anslagsmedlen till rörligt tillägg skulle vid oförändrade avlöningsförhållanden ha behövt höjas med i runt tal 11 000 kronor till $(46\,800 + 11\,000 =) 57\,800$ kronor. Avlöningsstatens slutsumma skulle sålunda ha uppgått till $(248\,000 + 15\,524 + 157\,676 + 57\,800 =) 479\,000$ kronor, innebärande en höjning med 103 000 kronor.

Beträffande personalförteckningen bör iakttagas, förutom de förändringar, som följa av ett bifall till vad jag i det föregående förordat samt av vad som anförts under för flera huvudtitlar gemensamma frågor, att den å övergångsstat uppförda museiassistentbefattningen bortfaller.

Den allmänna löneregleringen medför en ökning av anslagsbehovet under förevarande anslag med 174 000 kronor till 653 000 kronor, vilket belopp bör fördelas på anslagsposter på sätt av det följande framgår.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, med tillämpning tills vidare från och med budgetåret 1947/48, vidtaga de ändringar i personalförteckningen för naturhistoriska riksmuseet, som föranledas av vad jag i det föregående anförte;

dels godkänna följande avlöningsstat för naturhistoriska riksmuseet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1947/48:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 357 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t	» 15 524
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 244 476
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 36 000

Summa kronor 653 000;

dels ock till *Naturhistoriska riksmuseet: Avlöningar* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag*

av kronor 653 000.

[26.] 25. Naturhistoriska riksmuseet: **Omkostnader, förslagsanslag.**

I fråga om detta anslag, nu 85 000 kronor, ifrågasätter *vetenskapsakademien* icke för nästa budgetår någon förändring.

Departement-
schefen.

Då förevarande anslag för nästa budgetår torde böra uppföras med oförändrat belopp, 85 000 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturhistoriska riksmuseet: Omkostnader* för budgetåret 1947/48 anvisa ett *förslagsanslag*

av kronor 85 000.

[27.] 26. Naturhistoriska riksmuseet: **Materiel m. m., reservationsanslag.** 27. Naturhistoriska riksmuseet: **Inredning och utrustning, reservationsanslag.** Reservationsanslaget till »underhåll och ökande av samlingarna m. m.» var för budgetåret 1939/40 uppfört med 95 000 kronor, för budgetåret 1942/43 med 45 000 kronor och för budgetåret 1945/46 med 56 000 kronor. För innevarande budgetår är anslaget uppfört med 81 000

kronor, varav för vissa engångsutgifter 11 500 kronor. Anslagsmedlen för löpande utgifter utgöra således (81 000 — 11 500 =) 69 500 kronor.

Löpande utgifter. *Naturvetenskapliga forskningskommittén* har i sitt den 1 november 1945 avlämnade betänkande förordat en ökning av anslagsmedlen till löpande utgifter till 156 100 kronor i enlighet med följande sammanställning.

Anslagspost	Nuvarande belopp, kronor	Föreslaget belopp, kronor
a. Ordnande, vård och förkovran av samlingarna	55 600	130 700
b. Förstärkning av paleozoologiska avdelningens andel av posten a	6 000	— ¹
c. Bidrag till kostnaderna för framställning av plan- scher och tryckning av publikationer	4 000	4 000
d. Förbrukningsmaterial för ordnande och prepare- ring av botaniska avdelningens svampsamlingar . .	400	400
e. Tjänsteresor i Sverige för föreståndare och assi- stenter	3 500	7 000
f. Tjänsteresor till utländska museer m. m.	—	14 000
Summa kronor	69 500	156 100.

Beträffande den närmare motiveringen för höjningen av de under a—e upptagna anslagsmedlen hänvisas till förutnämnda betänkande. I fråga om posten f. anför kommittén i huvudsak följande.

För vetenskapligt arbete som bygger på museisamlingar är det naturligtvis av största betydelse och ofta alldeles nödvändigt att kunna göra jämförelser med liknande material i utländska museer. Redan vid den enklaste bearbetning för inordnande i samlingarna av t. ex. exotiskt material kan arbetet ofta utföras mycket säkrare och på en bråkdel av den tid som eljest skulle åtgå, om man kan göra jämförelser med samlingar i ett eller annat stort utländskt museum. Så gott som alla verkliga systematiska utredningar förutsätta jämförelser med tidigare uppställda typer och andra i litteraturen återopade exemplar. Särskilt viktigt är det att ha tillgång även till utländska samlingar, när fråga är om mera djupgående eller monografiska undersökningar. Internationell låneverksamhet förekommer visserligen i stor utsträckning, men vissa stora museer låna icke ut material, eller åtminstone icke typer. Man kan icke heller ifrågasätta att få låna mera betydande och skrymmande eller tunga samlingar, t. ex. av fossil. Härtill kommer en annan viktig omständighet. Det händer icke sällan att ett undersökt eller rent av förbisett material får oväntad betydelse genom en pågående undersökning och visar sig nödvändigt för denna. Dylikt material kan ofta icke identifieras vid det främmande museet och kan därför icke rekvireras som lån utan måste utväljas på platsen. Vid riksmuseet förekomma oupphörligen fall av detta slag.

Det är självklart att riksmuseets vetenskapliga tjänstemän ha samma behov som andra forskare att vid utländska institutioner taga kännedom om tekniska framsteg och nya undersökningsmetoder samt knyta förbindelser och diskutera allehanda problem. Men framförallt intaga de en särställning

¹ Ingår i posten a.

genom forskningsobjektens geografiska fördelning, som ofta gör en utländsk resa till en direkt och tvingande nödvändighet under arbetets gång.

På grund av dessa omständigheter behöva riksmuseets vetenskapliga tjänstemän — föreståndare och museiassistenter — i högre grad än de flesta andra forskare rikligt tillmätta medel för utrikes resor. Ett årligt reservationsanslag av i genomsnitt 2 000 kronor per avdelning, eller tillsammans 14 000 kronor, beräknas vara erforderligt för detta ändamål.

Vetenskapsakademien har härutöver anhållit om anvisande av 8 000 kronor till arbeten med ritning och slipning av fossil för paleozoologiska avdelningen.

Engångsutgifter. *Forskningskommittén* har framhållit, att riksmuseet är i trängande behov av utökade lokaler, samt förordat, att åt byggnadsstyrelsen uppdroges att i samråd med vetenskapsakademien och riksmuseets avdelningsföreståndare utreda frågan hur lokalbehovet må kunna tillgodoses. I samband med denna utredning borde prövas, hur inredningen med skåp skulle ordnas rationellt och på billigaste sätt. Beträffande vissa, redan nu behövliga åtgärder av engångsnatur anför emellertid kommittén följande.

Vissa behov äro alltför trängande för att utredningens resultat skall kunna avvaktas. Kommittén föreslår därför, att 100 000 kronor beviljas för omedelbar förbättring av förvaringsmöjligheterna på museet. I detta sammanhang bör framhållas betydelsen av att standardisering av skåpmodellerna och gemensam planering för olika avdelningar därvid genomföres.

Museet är dessutom i hög grad i behov av glaskärl. För att möta de omedelbara behoven föreslås ett anslag på 13 000 kronor. Då lokalfrågan löses, måste ytterligare anslag beviljas.

Naturhistoriska riksmuseets föreståndarkollegium har hos kommittén framställt önskemål om engångsanslag till apparatur och övriga hjälpmedel på 101 394 kronor. Dessa önskemål voro visserligen väl motiverade, men då kommittén endast ogärna velat föreslå engångsanslag, uppmanades föreståndarkollegiet att taga denna fråga under förnyad omprövning. I en andra skrivelse har riksmuseet med cirka 50 procent reducerat sitt ursprungliga förslag. Skrivelsen inledes med följande allmänna motivering:

Nedanstående förteckning är avsedd att ersätta den som under samma rubrik lämnades i riksmuseets P M av december 1944. Endast sådana instrument m. m. upptagas, som äro omedelbart behövliga för pågående eller planerade arbeten och som enligt inhämtade uppgifter böra kunna anskaffas inom rimlig tid även under nuvarande förhållanden.

De jämförelsevis stora behoven av ny apparatur förorsakas icke blott av forskningsverksamhetens ökade omfattning och undersökningsmetodernas utveckling utan även av den ogynnsamma anslagsställning, som rått under flera tiotal år och nu gör ett betydande engångsanslag nödvändigt.

Den här upptagna apparaturen representerar icke på långt när det verkliga behovet. När det tidigare begärda beloppet inskränkts till omkring hälften, har detta skett endast på grund av direkt uppmaning. Kostnadsberäkningarna i museets P M grundade sig vidare på prisuppgifter som införskaffades 1941 för planerade inköp från Tyskland. Sedan dess ha priserna stigit

mycket starkt, särskilt i de fall då instrumenten i stället måste anskaffas från Amerika. Följden har blivit att medan de begärda beloppen i förhållande till P M av december 1944 minskats till omkring hälften, har den föreslagna apparaturen måst inskränkas mycket mera än denna proportion anger.

I fortsättningen lämna de olika avdelningsföreståndarna detaljerade motiveringar för sina önskemål. Dessa sammanställas i slutet av skrivelsen till följande tabell:

A v d e l n i n g	Förslag i P. M. till forskningskommittén dec. 1944	Reducerat förslag sept. 1945
Mineralogiska	11 000	14 000 (ökn. enbart på grund av prisstegring)
Paleobotaniska	10 214	3 250
Botaniska	20 000	7 100
Paleozoologiska	30 000	15 200
Evertebrat-	19 000	6 920
Entomologiska	—	—
Vertebrat-	11 180	5 100
Summa kronor	101 394 ¹	51 570

Det av föreståndarkollegiet i ovanstående tabell föreslagna engångsanslaget ansluter sig helt till de principer, som kommittén fixerade vid återremitterandet av det ursprungliga förslaget. Den detaljmotivering, som lämnats av de enskilda avdelningsföreståndarna, är enligt kommitténs uppfattning synnerligen stark. Kommittén föreslår därför ett engångsanslag till apparatur på 52 000 kronor.

Kommittén föreslår vidare att 4 700 kronor anvisas för komplettering av belysningsssystemet. Härom har föreståndarkollegiet anfört följande.

För ersättning av armatur samt komplettering av belysnings- och kraftanläggningar anvisade 1939 års riksdag 8 450 kronor, men enligt en efter krigsutbrottet utfärdad bestämmelse fingo härav 5 000 kronor — ungefär svarande mot kostnaderna för komplettering av ledningssystemet — icke tagas i anspråk. Det av statsmakterna redan vitsordade behovet av medel för sistnämnda ändamål kvarstår följaktligen och har ökat genom prisstegringen samt i någon mån även till följd av ökad belastning på ledningsnätet. Det tidigare kostnadsförslaget måste omräknas enligt nuvarande prisnivå. Enligt meddelande av Heilborns Elektriska AB torde prisstegringen belöpa sig till omkring 33 procent, varför omkring 4 700² kronor nu erfordras.

Totalt föreslår kommittén alltså i engångsanslag (100 000 + 13 000 + + 52 000 + 4 700 =) 169 700 kronor.³

Såsom under punkten 26 i 1946 års åttonde huvudtitel framhölls, är naturhistoriska riksmuseet en av de institutioner inom ecklesiastikdepartementets verksamhetsområde, som under de gångna krigsåren fått vidkännas de

Departement-
schefen.

¹ Beloppen 1944 icke omräknade i förhållande till prisstegringen sedan 1941.

² Skall rätteligen vara 6 700 kronor.

³ „ „ „ 171 700 „ .